

ED 024 028

48

AL 001 566

By- Mihalyfy, Ilonai Koski, Augustus A.

Hungarian Graded Reader.

Foreign Service Inst. (Dept. of State), Washington, D.C.

Spons Agency- Office of Education (DHEW), Washington, D.C. Bureau of Research.

Bureau No- BR-5-1100

Pub Date 68

Contract- OEC-6-14-017

Note- 605p.

Available from- Superintendent of Documents, U.S. Government Printing Office, Washington, D.C. 20402 (GPO \$1.114/2-2:H89, \$3.75).

EDRS Price MF-\$2.50 HC Not Available from EDRS.

Descriptors- Audiolingual Methods, Cultural Context, Glossaries, *Hungarian, *Instructional Materials, *Language Instruction, Pattern Drills (Language), *Reading Materials, Reading Skills

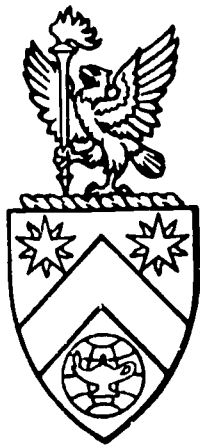
This graded reader is intended to supplement a beginning course in Hungarian after the student has "developed control of about 700 lexical items and can manipulate with fluency much of the basic structure of Hungarian." (It may also be used in an intermediate course.) The 56 reading selections are varied in content and sequenced to develop reading proficiency. Selections are followed by questions designed to "develop facility in conversing and in using vocabulary and structure beyond the basic course." Various textual and grammatical drills and a vocabulary list glossed in English complete each lesson. A cumulative Hungarian-English word list completes the volume. (AMM)

**U.S. DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
OFFICE OF EDUCATION**

**THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE
PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS
STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL OFFICE OF EDUCATION
POSITION OR POLICY.**

HUNGARIAN

GRADED READER

This work was compiled and published with the support of the Office of Education, Department of Health, Education and Welfare, United States of America.

ILONA MIHALYFY and AUGUSTUS A. KOSKI
FOREIGN SERVICE INSTITUTE

WASHINGTON, D.C.

1968

D E P A R T M E N T O F S T A T E

*FOREIGN SERVICE INSTITUTE
BASIC COURSE SERIES*

*Edited by
AUGUSTUS A. KOSKI*

For sale by the Superintendent of Documents, U.S. Government Printing Office
Washington, D.C. 20402 - Price \$3.75

P R E F A C E

Hungarian Graded Reader and accompanying tape recordings are designed to develop reading ability in Hungarian through the coordination of audio material with the printed page, with minimum recourse to translation. They are intended for use in an academic program to develop student ability to read Hungarian spontaneously. The fifty-six reading selections have been arranged and edited to provide a sequencing suitable to the growing competence of students as they progress from the beginning through the intermediate stages of reading proficiency. It has been an aim in the editing to retain as much as possible of the original style and flavor while modifying constructions and vocabulary as necessary for the benefit of students.

The text is intended to supplement a beginning course in Hungarian and to be introduced when the student has developed control of about 700 lexical items and can manipulate with fluency much of the basic structure of Hungarian. It may also be used effectively in an intermediate course.

Among its features are varied lexical and grammatical drills which are included throughout. These, together with the comprehensive questions after each reading selection, help the student develop facility in conversing and in using vocabulary and structure beyond the basic course. The accompanying tapes emphasize the spoken language and are a means of making the material live and realistic.

Hungarian Graded Reader is the work of the Hungarian staff of the School of Language Studies under the direction of Augustus A. Koski. Ilona Mihalyfy compiled and edited the reading selections, vocabulary lists and drills. After her departure Eva Eszenyi assisted in bringing the text to completion. She voiced the tapes of most of the reading selections and drills and proofread the typescript before publication. Donna A. Kowalski, Irma C. Ponce and Linda E. Terrio prepared the typescript. The tape recordings were produced in the Foreign Service Institute studios with the technical assistance of Jose M. Ramirez.

The Foreign Service Institute gratefully acknowledges support from the U.S. Office of Education which helped defray the cost of preparing and publishing this volume.

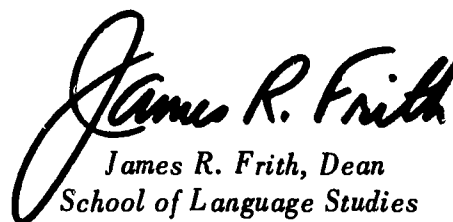

James R. Frith, Dean
School of Language Studies
Foreign Service Institute
Department of State

TABLE OF CONTENTS

Preface	III
 <u>Selection 1</u>	
Fehér családja	1
Szavak	2
Kérdések	3
Gyakorlatok	5
 <u>Selection 2</u>	
A saját nagyapám vagyok - Mark Twain után -	7
Szavak	8
Gyakorlatok	9
 <u>Selection 3</u>	
Évszakok	11
Szavak	12
Kérdések	14
Gyakorlatok	15
 <u>Selection 4</u>	
Katonáék lakása	19
Szavak	20
Kérdések	22
Gyakorlatok	23
 <u>Selection 5</u>	
A póstán	27
Szavak	28
Kérdések	29
Gyakorlatok	31
 <u>Selection 6</u>	
A reggel	33
Szavak	34
Kérdések	35
Gyakorlatok	36
 <u>Selection 7</u>	
Az okos leány - Népmese -	39
Szavak	40
Gyakorlatok	41

Selection 8

Arckép - Kristóf Attila után -	45
Szavak	49
Kérdések	50
Gyakorlatok	52

Selection 9

Egyszer volt Budán kutyavácár - Népmese -	55
Szavak	56
Kérdések	58
Gyakorlatok	59

Selection 10

Egy külföldi követ levele Mátyás király budai könyvtáról	63
Faragó László és Dr. Vincze Sándor után	
Szavak	65
Kérdések	66
Gyakorlatok	68

Selection 11

Orosz asszony - Részlet -	73
Galambos Lajos (1910 -)	
Szavak	6
Kérdések	77
Gyakorlatok	79

Selection 12

Pesti madarak - Beszélgetés a görlllel -	81
Heltay Jenő után (1871 - 1957)	
Szavak	84
Kérdések	86
Gyakorlatok	87

Selection 13

A vándorló könyv - Móra Ferenc után (1879 - 1934)	91
Szavak	94
Kérdések	96
Gyakorlatok	98

Selection 14

Ami megérthetetlen	101
Móricz Zsigmond után (1879 - 1942)	
Szavak	108
Kérdések	110
Gyakorlatok	112

Selection 15

Versek:	Mostan színes tintákról álmodom	115
	- Kosztolányi Dezső - (1885 - 1936)	
	Éjjel a Tiszán	116
	- Gárdonyi Géza - (1963 - 1922)	
Szavak		116

Selection 16

Melyiket a kilenc közül	119
Jókai Mór után (1825 - 1904)	
Szavak	124
Kérdések	125
Gyakorlatok	127

Selection 17

Anyuka - Herczeg Ferenc után - (1863 - 1954)	129
Szavak	133
Kérdések	135
Gyakorlatok	137

Selection 18

A Balaton	141
Szavak	143
Kérdések	145
Gyakorlatok	147

Selection 19

Bölcsőtől a koporsóig - (Részlet) - Pista	151
Kosztolányi Dezső után (1885 - 1936)	
Szavak	156
Kérdések	158
Gyakorlatok	159

Selection 20

Versek:	Gyermekjáték	163
	Impressio	164
Szép Ernő (1884 - 1953)		
Szavak		165

Selection 21

Tizenhárom almafa (Részlet) A puska - Vass Albert (1908-)	167
Szavak	175
Kérdések	177
Gyakorlatok	178

Selection 22

Csoszogi az öreg suszter József Attila után (1905 - 1937)	181
Szavak	185
Kérdések	187
Gyakorlatok	188

Selection 23

Ellopom a kabátomat - Gábor Andor után (1884 - 1953)	191
Szavak	194
Kérdések	195
Gyakorlatok	197

Selection 24

Bede Anna tartozása	201
Mikszáth Kálmán után (1847 - 1910)	
Szavak	204
Kérdések	206
Gyakorlatok	207

Selection 25

Versek: Feleség - Illyés Gyula (1902 -)	209
Három őszi könnyecsepp	209
Ady Endre (1877 - 1919)	
Még alig volt reggel	210
Petőfi Sándor (1823 - 1849)	
Tiszta szívvél	210
József Attila (1905 - 1937)	
Szavak	211

Selection 26

Képtelen természetrajz (Részlet)	213
A kutya - Nagy Lajos után (1883 - 1954)	
Szavak	215
Kérdések	217
Gyakorlatok	217

Selection 27

Barabbás - Karinthy Frigyes után (1887 - 1919)	221
Szavak	224
Kérdések	225
Gyakorlatok	227

Selection 28

Egri csillagok (Részlet)	229
Gárdonyi Géza után (1863 - 1954)	
Szavak	235
Kérdések	237
Gyakorlatok	239

Selection 29

Amit a gyermek látott (Részlet)	243
Bohuniczky Szefi után (1896 -)	
Szavak	245
Kérdések	247
Gyakorlatok	249

Selection 30

Népköltészet - I. Népballadák	251
II. Népdalok	254
Szavak	257

Selection 31

Az őz (Regényrészlet)	
Szabó Magda után (1919 -)	261
Szavak	263
Gyakorlatok	265

Selection 32

Robbanás vagy kenyértészta - Részlet Szecskó Tamás	267
Ember és Nagyváros című könyvéből	
Szavak	269
Kérdések	270
Gyakorlatok	272

Selection 33

Monpti (Regényrészlet)	277
Vaszary Gábor után (1897 -)	
Szavak	281
Kérdések	283
Gyakorlatok	284

Selection 34

Magyarország helyzete - Szabó László után -	287
Szavak	289
Kérdések	291
Gyakorlatok	292

Selection 35

Versek: Reggel - Erdélyi József - (1896 -)	295
Milyen volt - Juhász Gyula - (1883 - 1937)	295
Hangszerek - Remenyik Sándor - (1890 - 1941)	296
Tanár az én Apám - Kosztolányi Dezső - (1885-1936)	297
Szavak	298

<u>Selection 36</u>	
Aranylánc - Tamási Áron után - (1897 - 1966)	299
Szavak	310
Kérdések	313
Gyakorlatok	316
<u>Selection 37</u>	
A jóizlés követői - Dutka Mária után	321
Szavak	323
Kérdések	324
Gyakorlatok	325
<u>Selection 38</u>	
Kücsök - Kosztolányi Dezső után (1885 - 1936)	329
Szavak	332
Kérdések	333
Gyakorlatok	334
<u>Selection 39</u>	
Keserű lapu (Novella részlet) Galambos Lajos (1910 -)	337
Szavak	342
Kérdések	343
Gyakorlatok	345
<u>Selection 40</u>	
Versek: Imakönyvem - Reviczky Gyula (1855 - 1889)	347
Szülföldem szép határa	349
Kisfaludy Károly (1788 - 1830)	
Szeretnék még egyszer látni	349
Gyulai Pál (1826 - 1909)	
Szavak	350
<u>Selection 41</u>	
Jókai Mór - Az Ezeréves Magyarország-ban megjelent cikk után	353
Szavak	356
Kérdések	357
Gyakorlatok	359
<u>Selection 42</u>	
Emlékezések és magyarázatok - Részlet - Horváth Béla	363
Szavak	365
Kérdések	366
Gyakorlatok	368

Selection 43

Mese a hálás szarvasról - Lipták Gábor után	371
Szavak	375
Kérdések	377
Gyakorlatok	378

Selection 44

Barátság a Szaturnuszon - Részlet az Idegen vitézkör című regényéből - Fehér Klára után (1922 -)	381
Szavak	391
Kérdések	393
Gyakorlatok	395

Selection 45

Az elfelejtett arc - Szabó Dezső után (1879 - 1945)	399
Szavak	404
Kérdések	405
Gyakorlatok	407

Selection 46

Idegenforgalmi kislexikon mogyoróhéjban Pap Miklós után	409
Szavak	412
Kérdések	414
Gyakorlatok	415

Selection 47

Idegenforgalmi kislexikon (Folytatás)	417
Szavak	420
Kérdések	421
Gyakorlatok	422

Selection 48

Petőfi Sándor - Az Ezeréves Magyarorszáiban megjelent cikk után	425
Szavak	428
Kérdések	429
Gyakorlatok	431

Selection 49

Ezt ajánljuk-A Népszabadságban megjelent cikk után	433
Szavak	437
Kérdések	438
Gyakorlatok	439

Selection 50

A világ, amelyben élünk- Részlet a "Színes világegyetem"- ból - Kulin György és Kolozsváry György után	443
Szavak	446
Kérdések	447
Gyakorlatok	449

Selection 51

Lassabban, mint a homokfutó - Részlet Szecskő Tamás Ember és a nagyváros című könyvéből	453
Szavak	457
Kérdések	458
Gyakorlatok	460

Selection 52

Ki a magyar állampolgár? Dr. Faragó László után	463
Szavak	466
Kérdések	467
Gyakorlatok	569

Selection 53

Az orvos halála - Regényrészlet - Fekete Gyula után	473
Szavak	478
Kérdések	480
Gyakorlatok	482

Selection 54

Magyar irodalom (Részlet) Babits Mihály (1883 - 1941)	485
Szavak	487
Kérdések	489
Gyakorlatok	491

Selection 55

Újságcikkek I.	495
Szavak	496
Újságcikkek II.	497
Szavak	499
Újságcikkek III.	500
Szavak	502
Gyakorlatok	503

Selection 56

A nagyobb igazság - Makkai Sándor -	507
Szavak	511
Kérdések	513
Gyakorlatok	516

Hungarian - English word list	521
-------------------------------	-----

FEHÉR CSALÁDJA

Fehérnek népes családja van. Hatan voltak testvérek: három fiú és három lány. Most már csak öten vannak. A fivére a harctéren esett el a második világháborúban. Még mindig fáj a szíve, ha rágondol... A két legfiatalabb testvére a szüleinél lakik. Az öccse iskolába jár és sok gondot okoz a szüleinek. A húga tanítónő. Az idősebbik nőtestvére öt évvel ezelőtt ment férjhez. A férje középiskolai tanár. Kémiát és fizikát tanít az iskolában. Két kis hároméves gyermekük van, ikrek. Ők Fehér unokahúgai. A másik nővérének karácsonykor volt a lakodalma. Az esküvő után férjével egyéves külföldi tanulmányútra ment. Most éppen Varsóból írtak.

Fehér apja hatvanöt éves, de még mindig dolgozik. Munkavezető egy nagy gyárban. Az anyja, aki hatvan éves, már nyugdíjban van. Ő ápolónő volt. A nagyszülei meghaltak. Az anyja két testvére - Fehér nagynénje és nagybátyja - vidéken él. Sok gyermekük van, akik Fehér unokatestvérei.

Fehér már nyolc éve házas. Felesége szép, szőke, csendes kis asszony. A legnagyobb fiú iskolába jár. Mivel Fehér felesége is dolgozik, nappal a középső fiú óvodában, a legkisebb pedig bölcsődében van. Fehér, mielőtt a hivatalába megy, minden reggel elviszi a nagyobbik fiát az iskolába, a középsőt meg az óvodába. A felesége a kicsit viszi a bölcsődébe. Fehér a földművelésügyi minisztériumban titkár. A felesége ugyanott gyors- és gépíró.

A felesége anyja, Fehér anyósa, sokszor meglátogatja őket. Nagyon szereti az unokáit. Ő özvegyasszony, tavaly temette el a férjét. Két fia van - mindkettő nő - és egy másik lánya, akinek most volt az eljegyzése egy fiatal mérnökkel. Fehér nagyon jóban van a sógoraival és a sógornőjével. Gyakran összejön velük és mindig nagyon jól érzi magát a társaságukban.

Szavak

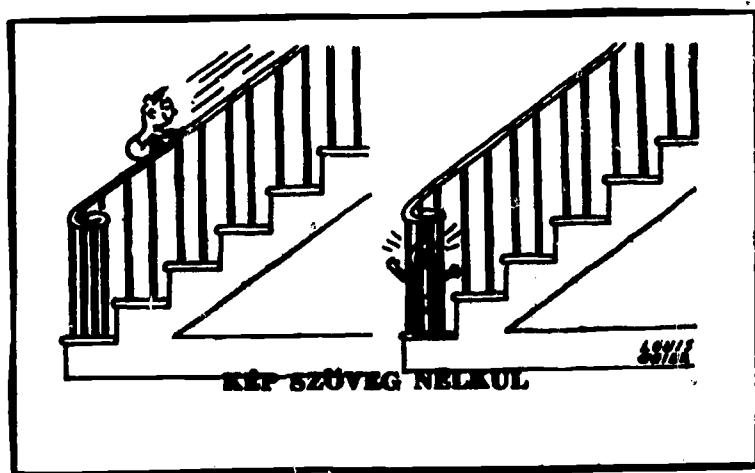
népes	large, numerous, populous
hatan	six (people)
testvér, -e	brother or sister
harctér, teret, tere	battlefield
elesik a harctéren	killed in action ("falls on the battlefield")
gondot okoz (-nek)	causes anxiety
húg, -a	younger sister
férjhez megy	she gets married
iker, ikret, ikre	twin
unokahúg, -a	niece
karácsony	Christmas
lakodalom, lakodalmat, lakodalma	wedding
esküvő	marriage ceremony
tanulmányút	study tour
Varsó	Warsaw
munkavezető	foreman
nyugdíj, díjat, díja	pension
meghal	die
nagynéni	aunt
unokatestvér, -e	cousin
házas	he is married
mivel	because, since, as, for
középső	middle
óvoda	kindergarten
bölcsőde	day nursery
anyós	mother-in-law
unoka	grandchild
özvegy	widow
eltemet	bury
nős	he is married
eljegyzés	engagement, betrothal

jóban van	is in good terms
sógor, -a	brother-in-law
társaság	company, society
összejön	come together, keep company with
jól érzi magát a társaságukban	enjoy their company

Kérdések

1. Fehérnek kicsi családja van?
2. Hányan voltak testvérek?
3. Élnek a testvérei?
4. Mikor és hol halt meg a fivére?
5. Mit csinál az öccse? Mit csinál a húga?
6. Hol lakik az öccse és a húga?
7. Az öccse jól tanul?
8. A nővére férjnél van?
9. Mi a nővére férje?
10. Hány gyerekük van?
11. A másik nővére is férjhez ment?
12. Mikor volt az esküvője?
13. Most hol vannak?
14. Fehér apja és anyja élnek még?
15. Fehér apja nyugdíjban van?
16. Mit csinál az anyja?
17. Élnek Fehér nagyszülei?
18. Vannak Fehérnek nagynénjei vagy nagybátyjai?
19. Fehér mióta házas?
20. Milyen a felesége?
21. Hány gyerekük van?
22. Hol vannak a gyerekek nappal?
23. Ki viszi reggel a gyerekeket az iskolába és az óvodába?
24. Fehér és a felesége hol dolgoznak?
25. Fehérnek él az apósa?

26. Mikor halt meg?
27. Fehér anyósa miért látogatja meg sokszor őket?
28. Hány sógora és sógornője van Fehérnek?
29. A sógornője férjnél van?
30. Fehér miért jön gyakran össze velük?
31. Magának hány testvére van?
32. Hány fiútestvére és hány lánytestvére?
33. Mit csinálnak a fivérei?
34. Mit csinálnak a nővérei?
35. Nős a fivére?
36. Férjnél van a nővére?
37. Hány unokahúga és unokaöccse van?
38. Maga hol dolgozik?
39. Dolgozik még az apja, vagy nyugdíjban van?
40. Maga házas?
41. Mikor volt az esküvője?
42. Vannak gyerekei?
43. Hány évesek a gyerekei?
44. Járnak óvodába vagy bölcsődébe a gyerekei?
45. Van anyósa?
46. Jóban van az anyósával?
47. Hány sógora és hány sógornője van?
48. Gyakran összejön velük?
49. Jól érzi magát a társaságukban?
50. Volt maga valahol tanulmányúton?

Gyakorlatok

- A. Complete each of the numbered sequences, as suggested in the model:

MODEL: Fehér - népes család. - Fehérnek népes családja van.

1. mi - ikrek
2. feleségem nem - testvérek
3. szüleim - nagy kert
4. amerikaiak - sok pénz
5. én nem - autó
6. Kovácsék - nagy ház
7. lány - szép ruhák
8. gyerekek - piros madarak
9. szobák nem - nagy ablakok
10. hivatalnokok - sok idő

- B. MODEL: Az öccse sok gondot okoz a szüleinek.
Az öccsei sok gondot okoznak a szüleinek.

1. Nem akartam fájdalmat okozni magának.
2. Őn mindig bajt okoz a kocsijával.
3. A hivatalnok sok kellemetlenséget okozott nekem.
4. A gyerekem sok örömet okoz a szüleimnek.
5. A fiú nem foq gondot okozni magának.

- C. MODEL: Minden reggel elviszi a nagy fiát az iskolába.
Minden reggel elviszi a nagyobbik fiát az iskolába.

1. A kicsi még otthon marad.
2. A két asztal közül az alacsonyab választottam.
3. János az öreg Horváth lányt vette el.
4. A fiatal Horváth lány Józsefhez ment férjhez.
5. A szép utat választottam.
6. Ez az út volt a hosszú út.
7. Nem akarom a drága házat megvenni.
8. Vegye meg az olcsót.

Sarszaf: 2 865

Dátum:

	Fl	F
1 Elva C.	6	6
1 Z. B. C.	5	5
1 Teltok boyi	15	8
1 Darda B.	22	-
1 for	32	-
1 B. B. C.	4	-
1 for	15	-
1 K.	8	-
1 for	6	-
749	80	60

15150-64. F.NyV. /5.

Sriveskedjék fordítani !

SZABADSAG

Az ország legnagyobb szállodája.

*

**Az étteremben és sörözőben kiváló
nemzetközi és magyar konyha,
népi zene.**

*

**Az espresso-cukrászdában
cukrász- és fagyalt-
különlegességek.**

*

A b á r b a n
22—4 óráig tánc,
elsőrendű zene.

A SAJÁT NAGYAPÁM VAGYOK
(Mark Twain után)

Élt egyszer egy ember egy amerikai városban. Negyvenkét éves, erős, egészséges férfi volt és mégis öngyilkos lett. Az okot egy levélben közölte. A levél így szólt:

Sokáig özvegyember voltam. Az édesapám is nálam élt, aki most 65 éves, fess, magas ember. A haja már ősz, de az arca még fiatal és szén-fekete szeme van.

A második feleségem 40 éves, barnahajú, szürkeszemű, kedves jó asszony. Nagyon szeretem a feleségemet. A feleségem lánya - vagyis az én mostohalányom - 20 éves szőkehajú, világoskék szemű szép nő. Ezt a lányt az apám feleségül vette. Így most az apám - a mostohalányom férje - az én vőm lett. És a mostohalányom - az apám felesége - az én mostohaanyám lett. Egy évvel ezelőtt a második feleségem egy szép kis fiúgyereket szült nekem. A fiam és az apám felesége testvérek, így a fiam az apám sógora, de ugyanakkor - mint a mostohaanyám testvére - az én nagybácsim.

Most a mostohalányomnak is fia született. Ez a gyerek - mint az apám fia - az én testvérem, de ugyanakkor - mint a mostohalányom fia - az én unokám is. De ez még semmi. A feleségem, aki a mostohaanyám anyja, az én nagyanyám. Tehát én egyidejűleg a feleségem férje és unokája vagyok. De ha a feleségem az én nagyanyám, akkor én - a nagyanyám férje - a saját nagyapám vagyok. Ezt nem bírom ki tovább. Öngyilkos leszek.

Szavak

mégis	nevertheless, still
öngyilkos	suicide
ok, -a	reason
közöl	disclose, inform, tell
fess	smart, stylish
ősz	grey (hair)
szén, szenet, szene	coal
haj, -at	hair
szem, -e	eye
mostoha	step- (with reference to parent)
vagyis	that is
szőke	blond
feleségül venni	marry, wed
vő, vejet, veje	son-in-law
szül	give birth to
ugyanakkor	at the same time
születik	is born
tehát	therefore, accordingly
egyidejűlet	simultaneously
nem bírom ki tovább	I can't stand it any longer

Gyakorlatok

Complete the sentences:

A. MODEL: Én a feleségem férje vagyok.

1. Az apám fia az én_____.
2. A feleségem anyja az én_____.
3. Az anyám lánya az én_____.
4. Az én bátyám a gyerekeim_____.
5. Az unokám anyja az én_____.
6. Én az unokám_____.
7. A húgom fiai az én_____.
8. Én a húgom férjének_____.
9. Az anyósom a gyerekeim_____.
10. Az apósom a feleségem_____.

apa
anya
feleség
férj
nagyanya
nagynéni
nagyapa
fivér
sógor
nagybácsi
anyós
nővér
unokaöccs
lánya

B. MODEL: Mária (is married). Mária férjnél van.

1. János (is married).
2. Múlt hónapban volt (his wedding).
3. (At the marriage ceremony) ott voltak (his aunts, uncles and cousins).
4. (His grandfather) nem tudott eljönni, mert beteg volt.
5. (He's a widow) és (is retired).
6. János (twin sister) tegnap volt (her engagement).
7. (My step-daughter's husband) a miniszteriumban dolgozik.
8. A második világháboruban sok ember (were killed in action).
9. (I'm on good terms) a testvéreimmel.
10. A fiú nem jól tanul és (causes great anxiety) a szüleinek.

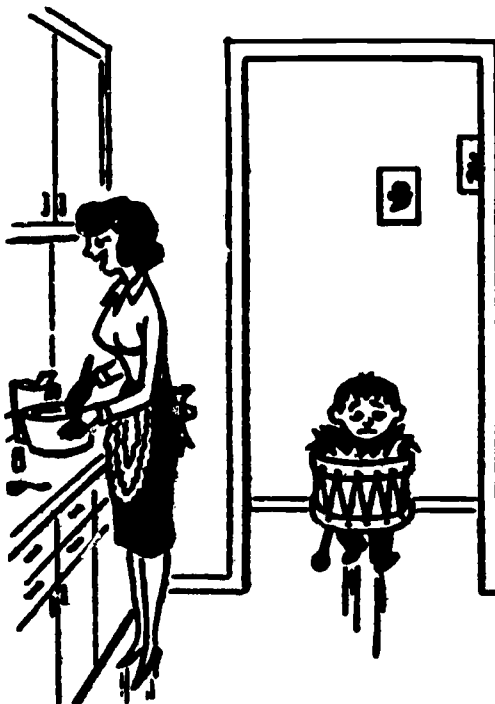
Magyarázza meg egy-egy mondattal a következő szavakat:

C. MODEL: nagynéni - Az apám nővére az én nagynénim.

1. nagyszülő	7. após
2. unokatestvér	8. meny
3. unokahúg	9. anyós
4. testvér	10. nagybácsi
5. sógor	11. fivér
6. vő	12. unoka

D. Házi feladat: Írja le a családját: hányan vannak, mit csinálnak, stb.

-- No, sikerült felébresztened apukát?

AZ ÉVSZAKOK

Négy évszak van: tavasz, nyár, ősz és tél.

A tavasz március huszonegyedikén kezdődik és június huszonegyedikéig tart. Március huszonegyedikén a nappal éppen olyan hosszú, mint az éjszaka. Az időjárás ekkor még nemigen kedvező. Néha még hó fed mindent és a hőmérő csak négy vagy öt Celsius* fokot mutat zérus fölött. Az éjszakák hűvősek. De ennek dacára már mindenütt a természet ébredésének jeleit látjuk. Tavasszal minden felébred téli álmából. A költöző madarak visszatérnek és fészket raknak. A fák kizöldülnek, a virágok kibújnak a hó alól. Az erdei utak szélén feltűnik a hóvirág, majd a szerény ibolya. Méhek zümmögnek, pillangók röpködnek. Lassan csupa virág, csupa illat lesz minden. A tavasz a legszebb évszak.

Június huszonegyedikén van a leghosszabb nap; ekkor kezdődik a legmelegebb évszak, a nyár. Az éjszakák rövidek. Nappal melegen süt a nap. A fákon érik a gyümölcs, a földeken a gabona. Az aratás ideje közeledik. Az iskolákban szünidő van. A hőség elől az emberek üdülni mennek fürdőhelyekre vagy a hegyek közé.

Szeptemberben beköszönt az ősz. Az iskolák és egyetemek kapui megnyílnak. A kertekben leszedik a gyümölcsfákról az almát, körtét, őszi barackot, szilvát és a diót. A szőlőhegyeken szüretelik a szőlőt. A mezei munkák lassan befejeződnek. A nappalok rövidebbek, gyakran ködösek és kellemetlenek. Az éjszakák hűvősek. Az eső sokszor esik. A virágok elhervadnak, a falevelek megsárgulnak és lehullanak. A költöző madarak melegebb vidékre költöznek.

*Celsius fok átszámítása Fahrenheitre: $X^{\circ}C = \frac{9X}{5} + 32$

A tél december huszonegyedikén, karácsony táján kezdődik. Ekkor vannak a legrövidebb, legsötétebb nappalok. Délután négykor már esteledik. Hótakaró fed mindent. A patakok és tavak, néha a folyók is befagynak. Az utcákon hideg, csipős szél fúj. A természet a téli álmát alussza. De a gyerekek szeretik a telet. Vidáman szánkóznak, korcsolyáznak, vagy hóembert állítanak és hólabdáznak.

Szavak

nemigen	not very, not so
kedvező	favorable
fed	cover (v)
hőmérő	thermometer
fok, -a	degree
dacára (-nek)	in spite of, notwithstanding
mindenütt	everywhere, all over
természet, -e	nature
ébredés	awakening
jel, -e	sign
felébred	wake up
álom, álmat, álma	sleep, dream
költöző madár	migratory bird
visszatér	return
fészek, fészket, fészke	nest
fészket rak	build a nest
kibújik	emerge, come out
széle (valaminek)	edge
feltűnik	appear
szerény	modest, humble
ibolya	violet
méh, -e	bee
zúmmög	buzz, hum
pillangó	butterfly

röpköd
csupa
illat, -a, -ja
rövid
érik
aratás
szünidő
hőség
üdül
beköszönt (idő)
megnyílik
leszed
dió
szőlő
szüretel

befejeződik
kellemetlen
elhervad
lehull
táj (idő)
sötét
takaró
csipős
vidáman
szánkózni

fly about, around
all, mere, pure
fragrance, aroma, scent
short
ripen, become ripe
harvest
vacation, holiday
heat
rest and relax, take a holiday
begin, commence
open
pick
walnut, nut
grape
vintage, harvest grapes (and other
fruits)
come to an end, be completed
unpleasant
wither, fade
fall (v)
towards, about, around
dark
cover (n)
biting, severe
cheerfully
sleighbing

Kérdések

1. Hány évszak van?
2. Melyik a legszebb évszak?
3. Mikor kezdődik a tavasz?
4. Meddig tart a tavasz?
5. Mikor éppen olyan hosszú a nappal, mint az éjszaka?
6. Milyen az időjárás?
7. Hány fokot mutat a hőmérő?
8. Mi fedi a földeket?
9. Milyenek az éjszakák?
10. Mit lehet már mindenhol látni?
11. Mi történik tavasszal?
12. Mit csinálnak a költöző madarak?
13. Mi tűnik fel az erdei utak szélén?
14. Milyenek a fák?
15. Mit csinálnak a méhek és a pillangók?

16. Mikor van a leghosszabb nap?
17. Mi kezdődik ekkor?
18. Milyenek az éjszakák?
19. Rövidek a nappalok?
20. Mi érik a fákon?
21. Mi érik a földeken?
22. Minek az ideje közeledik?
23. Az iskolában tanítás van?
24. Hova mennek az emberek a hőség előtt?

25. Mikor köszönt be az ősz?
26. Mit csinálnak a kertekben?
27. Mit csinálnak a szőlőhegyeken?
28. Minek a kapui nyílnak meg?
29. Mik fejeződnek lassan be?
30. Milyenek a nappalok?

31. Milyenek az éjszakák?
32. Esik az eső?
33. Mi történik a virágokkal és a falevelekkel?
34. Hova költöznek a költöző madarak?
35. Mikor kezdődik a tél?
36. Mikor van karácsony?
37. Milyenek a nappalok télen?
38. Mikor esteledik?
39. Mi fed mindent?
40. Milyen szél fúj?
41. Mit csinál a természet?
42. Kik szeretik a telet?
43. Mit csinálnak télen a gyerekek?
44. Mik a téli sportok?
45. Melyik téli sportot szereti a legjobban?

Gyakorlatok

A. MODEL: A fa zöld. - A fa zöldül.

1. Az asszony haja fehér.
2. Az apám ősz.
3. A falevél sárga.
4. A gyerek haja sötét.
5. A lány szép.
6. Az élet drága.
7. A kocsis gyors.
8. Az ég tiszta.
9. A vonat lassú.
10. A nappalok rövidek.
11. A szél erős.
12. Az esték hűvösek.

B. MODEL: A madarak költöznek. - A költöző madarak...

1. A virágok hervadnak.
2. A gyerekek szánkóznak.
3. A méhek zümmögnek.
4. A pillangók röpködnek.
5. Az emberek szüretelnek.
6. A gyerekek üdülnek.
7. A madarak fészket raknak.
8. A vonat közeledik.
9. A gyerek ébred.
10. A lány alszik.
11. Az ember az utcán jár.
12. A falevelek hullanak.

C. MODEL: A vonat lassul. - A lassuló vonat...

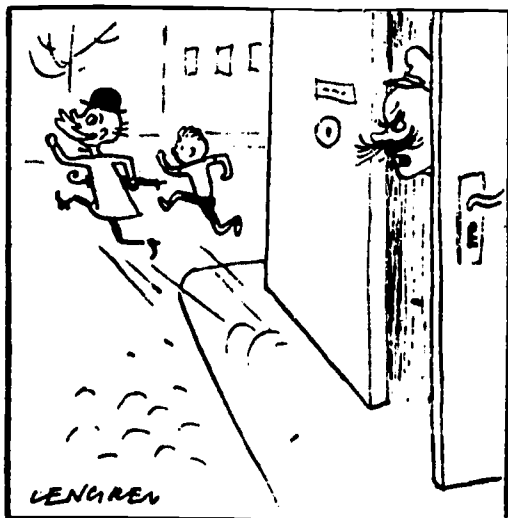
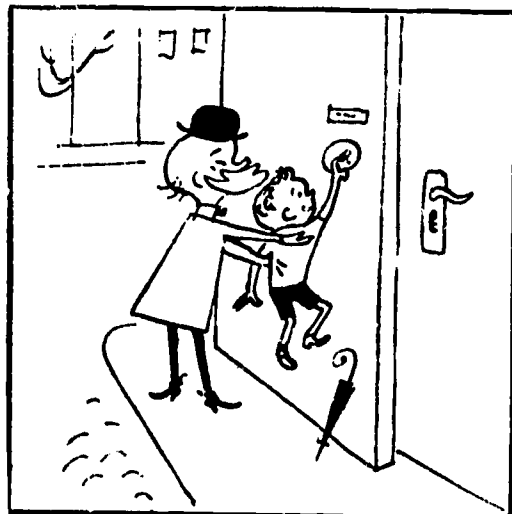
1. Az erdő zöldül.
2. Az asszony szépül.
3. A férfi őszül.
4. A ház elsötétül.
5. A nappalok rövidülnek.
6. A kocsi gyorsul.
7. A falevél sárgul.
8. A víz kékül.
9. A szél erősül.
10. A beteg gyengül.
11. A búza drágul.
12. Az éjszaka hidegül.

D. MODEL: Szeptemberben _____ az ősz.
Szeptemberben beköszönt az ősz.

1. Mária és én őszibarackot _____.	felébredni
2. Tavasszal a fák _____.	kibújni
3. A hóvirág _____ a hó alól.	szüretelni
4. Már mindenütt _____.	fedni
5. A fákon _____ a gyümölcs.	szedni
6. Hó _____ a tájat.	érni
7. A gyerek nyolc órát _____.	rakni
8. A madarak fészket _____.	aludni
9. Két gyerek az utcán hőembert _____.	kezdődni
10. Az emberek a hőség elől _____ mennek a
hegyek közé.	kizöldülni
11. Szeptemberben _____ az iskolák.	állítani
12. A természet _____ téli álmából.	üdülni
	lehullani
	<u>beköszönteni</u>

E. Házi feladat: Írja le a tavaszt Washingtonban.

K É P S Z Ö V E G N É L K Ü L

KATONÁÉK LAKÁSA

Katona családjával egy új, többemeletes bérházban lakik. Modern, hármoszobás lakásuk a hetedik emeleten van. Az ajtók, ablakok és falak fehérek, a gyerekszoba fala pedig világoskék. A szobák kényelmesek, tágasak, világosak és naposak. Az ablakok az egyik oldalon egy parkra, a másik oldalon az utcára néznek. Az ajtón névtábla van, az ajtótól jobbra a csengő. A küszöb előtt egy lábtörlő fekszik.

Az ajtó a lépcsőházból az előszobába vezet. Az előszoba hosszú és keskeny. Az ajtó mellett a falon van a fogas, mellette tükör. A padlót futószőnyeg borítja. Több ajtó nyílik az előszobából: jobbra a hálósoba, a gyerekszoba és a W.C. ajtaja. A fürdőszobába a hálósobából lehet bemenni. Balra van a dolgozósoba, mellette a konyha. A dolgozósobából ajtó vezet az erkélyre, ahol nyári bútorok állnak. Meleg estéken ott szoktak Katonáék üldögni. A dolgozósoba egyik sarkában egy kis dohányzóasztal van, körülötte kényelmes fotelek. A másik sarokban egy íróasztal áll. Ott dolgozik Katona, ha munkát hoz haza a hivatalából. A fal mellett van egy nagy rekamié, mellette hangulatlámpa, szemben pedig a televíziós készülék. A rekamié fölött egy régi festmény függ. A harmadik sarokban van a rádió és egy növény. A mennyezeten csillár. A parkettet valódi perzsa szőnyeg borítja.

A konyha nagy és korszerűen van berendezve. A villanytűzhely mellett van egy asztal, tele háztartási gépekkel, mellette mosogatógép. Beépített szekrények és a hűtőszekrény van a másik oldalon. A sarokban egy nagy asztal székekkel: itt esznek mindig Katonáék. Az ablakban piros muskátli. Egy kis ajtó nyílik az éléskamrába, ahol polcokon állnak az élelmiszerek. Egy másik kis kamrában egy mosógép és szárítógép áll.

A hálósobában két ágy van, az ágyak mellett éjjeliszekrények. Az éjjeliszekrényeken olvasólámpák és az egyikén egy kis rádió áll. A fal mellett fiókos szekrény, fölötte nagy tükör, előtte egy kis szék. A sarokban egy divány, a divány mellett faliszekrény a ruháknak. Az ágyak előtt szőnyegek vannak. Családi képek függnak a falon.

A gyerekszoba padlóját linóleum borítja. A polcokon játékok sorakoznak szép rendben. A szoba közepén egy kis asztal van, körülötte székek.

A fürdőszoba falát csempe borítja. Gumiszőnyeg van a kád előtt. A mosdó felett kis faliszekrény. Katonáné itt tartja a gyógyszereit. A szekrény ajtaján tükör.

Állandó meleg víz és központi fűtés van a házban. A központi fűtés kazánja a pincében van, onnan vezetnek a csövek a lakásba.

Mindenütt szép szőnyegek, fehér függönyök, sok értékes festmény, kristályváza, kézimunka, terítő és virág van a lakásban, ami meleggé és barátságossá varázsolja Katonáék otthonát.

Szavak

kényelmes	comfortable
tágas	spacious, roomy, large
névtábla	nameplate
csengő	bell
küszöb, -öt, -e	threshold, doorstep
lábtörlő	doormat
sáros	muddy
előszoba	hall
vezet	lead
keskeny	narrow
futószőnyeg, -e	runner (carpet)
borít	cover, spread over

nyílik (vi)	open (v.)
üldögél	sit around
hangulatlámpa	floorlamp with subdued light
szemben	opposite
televíziós készülék, -e	television set
függ	hang
növény	plant (n)
mennyezet, -e	ceiling
csillár, -a	chandelier
valódi	real
korszerű	up-to-date, modern
tele (-vel)	full
háztartás	household
mosogatógép	dishwasher
hűtőszekrény	refrigerator
muskátli	geranium
éléskamra	pantry
polc	shelf
szárítógép	dryer
éjjeli szekrény	bed table, night table
fiókos szekrény	chest of drawers, commode
faliszekrény	closet
sorakozni	to line up
rend, -je	order
csempe	tile
gumiszőnyeg	rubber bathmat
kád, -at, -ja	tub
mosdó	lavatory basin
állandó	permanent, constant
kazán, -ja	boiler
cső, csövet, csöve	pipe
értékes	valuable
kézimunka	needlework
terítő	tablecloth
varázsol (valamit valamivé)	change something (into sg. else) by magic

Kérdések

1. Hol laknak Katonáék?
2. Hány szobás lakásuk van?
3. Hányadik emeleten van a lakásuk?
4. Milyenek az ajtók és az ablakok?
5. Milyen a gyerekszoba fala?
6. Milyenek a szobák?
7. Hova néznek az ablakok?
8. Mi van az ajtón?
9. Mi van az ajtótól jobbra?
10. Mi van a küszöb előtt?
11. Hova vezet az ajtó a lépcsőházból?
12. Milyen az előszoba?
13. Hol van a fogas?
14. Mi van a fogas mellett?
15. Mi borítja a padlót?
16. Milyen ajtók nyílnak az előszobából?
17. A fürdőszobába is az előszobából lehet bemenni?
18. Honnan nyílik az ajtó az erkélyre?
19. Milyen bútorok vannak az erkélyen?
20. Hogy van a dolgozószoba berendezve?
21. Van televíziós készülék is?
22. Mi van a rekamié fölött?
23. Hol áll a növény?
24. Mi van a mennyezeten?
25. Mi van a parketten?
26. Hogyan van a konyha berendezve?
27. Mik vannak az asztalon?
28. Van mosogatógép és jégszekrény?
29. Mi van az ablakban?
30. Hol tartják az élelmiszereket?

31. Hol áll a mosógép és a szárítógép?
32. Hogy van a hálószoba berendezve?
33. Hol állnak a ruhák?
34. Mi van az ágyak mellett és az ágyak előtt?
35. Milyen képek vannak a falon?
36. Mi borítja a gyerekszoba padlóját?
37. Hol vannak a játékok?
38. Miről van a fürdőszoba fala?
39. Milyen szőnyeg van a kád előtt?
40. Hol tartja Katonáné a gyógyszereket?
41. Hol van a központi fűtés kazánja?
42. Mi varázsolja Katonáék otthonát meleggé és barátságossá?

Gyakorlatok

A. MODEL: A ház nagy. - A házak nagyok.

1. Az erdőben egy faház áll.
2. Jó színház van a városban.
3. Kovács testvére bérházban lakik.
4. A lépcsőházból nyílik az ajtó.
5. A barátom kórházban dolgozik.
6. Az országházban értékes festmény van.

B. MODEL: János szorgalmas diák. - János nem szorgalmas diák.

1. Szép élet a diákélet.
2. A diákevek gyorsan elszaladnak.
3. Itt laknak a diákfiúk.
4. A diáklányok a vendéglőben esznek.
5. Talán tudok diákjegyet szerezni a színházba.
6. Magyarország és Ausztria között diákcsere-egyezmény van.
7. Csak a diákok értik a diáknyelvet.
8. Péter diákotthonban lakik.

C. MODEL: A gyógyszer a kis szekrényben van.
A kis szekrényben van a gyógyszer?

1. Magyarországon sok gyógyfürdő van.
2. Ennek a víznek gyógyereje van.
3. A gyógyszertár a következő utca sarkán van.
4. A gyógyszerész régi jó barát.
5. Magyarország gyógyszerárut is exportál.
6. Sok gyógyszergyárat építettek.
7. A gyógyszeripar Amerikában igen fejlett.
8. Igyon egy csésze gyógyteát.
9. Ez egy gyógyszeretan könyv, nem egy gyógytan könyv.
10. A gyerekek gyógytornát rendelt az orvos.

D. MODEL: A cső hosszú. - A csövek hosszúak.

1. A nyár meleg.	11. A falevél sárga.
2. Madárfészek van a fán.	12. A lakodalom hosszú.
3. A kád kicsiny.	13. Az emlékmű nagy.
4. Az ősz rövid.	14. A pohár piszkos.
5. A patak gyorsan folyik.	15. A szobor szép.
6. A tél hideg és hosszú.	16. A tükör nincs itt.
7. A tó nagyon mély.	17. A teher nagy.
8. A madár énekel.	18. A cipősarok hamar kopik.
9. A küszöb magas.	19. A szekér még nem érkezett meg.
10. Az álmom szép.	20. A kamra piszkos.

Mi a helyes (proper) magyar szórend?

E. MODEL: Emeleten hetedik háromszobás van a lakásuk. -
Háromszobás lakásuk a hetedik emeleten van.

1. Lakik új egy családjával Katona házban
2. Körül ház magas a fák voltak
3. Fekszik kűszöb a lábtörlő előtt
4. A dohányzóasztal sarkában egyik dolgozószoba áll
5. Nagy nyári bútor vezet sok erkélyre, ahol az ajtó áll
6. A központi állandó házban víz és meleg fűtés van
7. Mindenhol értékes ami barátságossá virág meleggé és
festmény varázsolja és a sok lakásban van
8. Ahol a polcokon nyílik sok kis ajtó az éléskamrába áll
egy élelmiszer
9. A leghosszabb évszak június kezdődik a nap ekkor legmelegebb
huszonegyedikén van a nyár
10. A szélén az erdei hóvirág feltűnik utak

F. Házi feladat: Írja le a maguk lakását.

HOTEL SZABADSAG BUDAPEST

VII. Rákóczi út 90.

Telefon: 227-960

Telephone: 227-960

Táviratcím: Libertéotel

Télégramme: Libertéotel

Bank: MNB 47.

Banque: MNB 47.

Jelmagyarázat:

Notice:

Szoba - Szoba
Chambre

Reggeli
Kár
% - Petit déjeuner
Damage

Tel-rád - Interurbán
Távirat
Telegramm

Étte - Étél-ital,
fogyasztás
Consommation

Egyéb I - Egyéb
Divers

Egyéb II - Mosás
Blanchissage

Port - Portáskiadás
Dépenses du
concierge

Fszla - Átutalás
Virement

Kp - Készpénzfizetés
Paiement au
comptant

CR - Követelés
Créance

Sorszám

25954

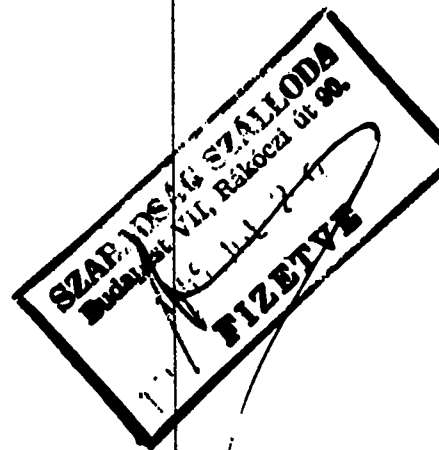
Számla - Note

U.S.A.

Nom:
Név:

KOVÁCS Péter

	Nap Szolgáltatás Szobaszám Date Consommation No. de Chambre	Terhelés Dolt	Jóváírás Avoir	Egyenleg Solde
1	AUG 11A EGYI B749	2.00		2.00*
2				
3	AUG 11A ÉTTE 749	77.70		79.70*
4	AUG 11C ÉTTE 749	80.60		160.30*
5	AUG 11C SZOBA 749	68.00		228.30* ^{III}
6				240.30*
7	AUG 12A EGYI 749	12.00		265.40*
8	AUG 12A ÉTTE 749	25.10		333.40*
9	AUG 12A SZOBA 749	68.00		
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				

Csak géppel frott számla érvényes
Seules les factures tapées à la machine
sont valables

64. X. - 5443 FNYV 15. L

A pénztáros aláírása
Signature du caissier

A POSTÁN

Tegnap este hosszú levelet írtam egy külföldi ismerősömnek. Már régóta tartoztam neki egy levéllel, így most részletesen beszámoltam neki az életemről, munkámról és a családomról. A levélpapír mindkét oldalát sűrű, apró betűkkel teleírtam. Amikor kész voltam a levéllel, borítékba tettem, leragasztottam és megcímeztem. A borítékra ráírtam saját nevemet és címemet is. Nem volt nálam bélyeg, így nem tudtam bedobni a levelet a postaládába, hanem el kellett mennem a postára.

A mi kerületünk postahivatala nincs messze a lakásomtól. A postahivatal egy nagy emeletes épületben a földszinten van. A bejáratnál a kapu fölött függ egy felirat: MAGYAR POSTA - BUDAPEST 25. Beléptem a kapun. Balra egy sor ablak van. Az ablakok fölött feliratok jelzik, hogy hol lehet értékcsikket venni, ajánlott és express leveleket, postautalványokat, táviratokat és csomagokat feladni. Az ablakok mögött dolgoznak a postahivatalnokok. Odamentem az egyik ablakhoz, ahol postai értékcsikket - bélyeget, postai levelezőlapot, szállítólevelet, pénzesutalványt - lehet kapni. Sokan vártak az ablaknál, de hamar rám került a sor. Kértem egy 2 forint 60 filléres bélyeget. Odaadtam a hivatalnoknak egy tíz forintos bankjegyet és ő visszaadott nekem a tíz forintból. A bélyeget ráragasztottam a levélre és bedobtam abba a levélszekrénybe, amelyen LÉGIPOSTA felírás állt.

Az ablakokkal szemben vannak a telefonfülkék. Elhatároztam, hogy telefonálok az egyik barátomnak és megkérdezem, hogy akar-e holnap velem vacsorázni. Szerencsére volt nálam telefonérme. Bementem az egyik üres fülkébe, levettem a kagylót és tárcsázni kezdtem a barátom számát. Sajnos a szám "foglalt" volt, a barátom mással beszélt. Vártam pár percet és ismét tárcsáztam. Most már szabad volt a vonal és megbeszéltem a barátommal a másnap esti programot.

Amikor kifelé mentem, elhaladtam egy ablak mellett, ami fölél "Poste Restante" volt kírva. Egy ember állt az ablaknál és kézzel-lábbal magyarázott valamit a postás-kisasszonynak. Nyilván külföldi volt, mert nem tudott jól magyarul és a kisasszony nem értette meg. Odamentem és tolmácsoltam neki. Egy finn diák volt, aki pár napja ösztöndíjjal érkezett Magyarországra. Remekül beszélt angolul. Amikor együtt mentünk kifelé, meghívtam hogy jöjjön velem egy expresszoba beszélgetni. Örömmel megtette. Sokat mesélt nekem Finnországról, én pedig neki Magyarországról. Nagyon kellemes estét töltöttünk együtt. Búcsúzásnál megbeszéltük, hogy máskor is fogunk találkozni.

Szavak

ismerős	acquaintance
tartozik (-vel)	owe (something)
részletesen	in detail
beszámol (-ról)	relate, give an account of
sűrű	thick, dense, close
apró	small, tiny
betű	letter (of the alphabet)
boríték, -a	envelope
leragaszt	seal, stick
megcímez	address (v)
bedob	throw, drop in
postaláda	mailbox
kerület, -e, -je	district
felirat, -a, -ja	inscription, heading, sign
belép	step in
sor, -a	line
jelez	indicate
értékcikk, -e	stamps, etc., issued by the post office
ajánlott levél	registered letter

express	special delivery
postautalvány	money order
távirat, -a, -ja	telegram
felad	mail (v.)
szállítólevél	bill of delivery
pénzesutalvány	money order
rá kerül a sor	it's his turn
bankjegy	banknote (paper money)
elhatároz (-t)	decide
telefonérme	telephone token or coin
kagyló	receiver
tárcsáz	dial (vt)
ismét	again, once more
vonal, -at, -a	line
másnap	next day
elhalad	pass by
kézzel-lábbal magyaráz	explain in sign language/with gestures
nyilván	evidently
tolmácsol	interpret
ösztöndíj, -at	scholarship

Kérdések

1. Mit csinált tegnap este?
2. Mióta tartozott levéllel az ismerősének?
3. Miről számolt be részletesen?
4. Sokat írt a barátjának?
5. Mit csinált amikor kész volt a levéllel?
6. Mit írt a borítékra?
7. Miért nem tudta bedobni a levelet a postaládába?
8. Hova kellett elmennie?
9. Messze volt a posta?
10. Milyen épületben volt a postahivatal?
11. Hányadik emeleten volt a postahivatal?

12. Mi volt a bejárat fölött?
13. Mit látott a postahivatalban?
14. Hogyan lehet tudni, hogy mit hol lehet venni és feladni?
15. Hol dolgoznak a postahivatalnokok?
16. Sokan álltak sorba az ablakoknál?
17. Hamar magára került a sor?
18. Milyen bélyeget kért?
19. Hány forintos bankjegyet adott oda a postahivatalnoknak?
20. Mennyit adott ő vissza magának?
21. Mit csinált a bélyeggel?
22. Hova dobta be a levelet?
23. Mik állnak az ablakokkal szemben?
24. Kinek akart telefonálni?
25. Mit csinált, amikor bement a telefonfülkébe?
26. Lehet rendes pénzt használni Budapesten egy telefonfülkében?
27. Tudott mindjárt a barátjával beszélni?
28. Mit beszélt meg a barátjával?
29. Amikor kifelé ment a postahivatalból, milyen ablak mellett ment el?
30. Mit csinált az az ember, aki az ablak mellett állt?
31. Miért nem értette meg a postáskisasszony az embert?
32. Mit csinált maga?
33. Ki volt az az ember?
34. Miért jött az ember Magyarországra?
35. Mit csináltak miután kimentek a postahivatalból?
36. Miről mesélt magának a diák?
37. Maga miről mesélt neki?
38. Mit beszéltek meg búcsúzásnál?
39. Lehet táviratot feladni amerikai postahivatalban?
40. A telefon is a postához tartozik az Egyesült Államokban?

Gyakorlatok

A. MODEL: Levelet írok egy ismerősömnek.
Levelet írtam egy ismerősömnek.

1. A barátjának válaszol.
2. A feleségének telefonál.
3. Virágot küld a háziasszonynak.
4. Ajándékot vesz a gyerekeknek.
5. Megmutatja a fényképeket a családjának.
6. Visszaadja a könyvet a tanárjának.
7. Feladja a csomagot a fiának.
8. Péter nagyon örül a kocsinak.
9. A lakás tetszik a vejének.
10. A fiú köszön a nagynéninek.
11. Az unoka megköszöni az ajándékot a nagyapjának.
12. Az apám nem érzi magát öregnek.
13. János elmegy katonának.
14. Kit választanak meg elnöknek?
15. Jónak látja megmondani, hogy mi történt.
16. A megoldást nem tartja megfelelőnek.
17. A kalap jól áll a lánynak.
18. A gyerek betegnek érzi magát.

B. MODEL: A levélpapírt apró betűkkel teleírom.
A levélpapírt apró betűkkel teleírnám.

1. Tartozom neki öt forinttal.
2. Nem tartozik semmivel.
3. A reggeli vonattal Budapestre utazom.
4. Fehér is eljön a barátjával.
5. János elmegy a feleségével.
6. Ösztöndíjjal utazik külföldre.
7. Megállok a templommal szemben.
8. Az ajtóval szemben van a szekrény.
9. Kész vagyok mindennel.
10. A fiúk kezitcsókolommal köszönnek a lányoknak.
11. A templom előtt találkozom a barátommal.
12. Örömmel megyek magával.
13. Sok időt tölt a tanulással.
14. Kovács sok jót tett (= jó dolgot csinált) ezzel az emberrel.

C. MODEL: Beszámolnék neki az életemről.
Be kell számolnom neki az életemről.

1. Beszélnék neki a munkámról.
2. Mesélne nekem az utazásáról.
3. Írnánk a gyerekekről.
4. Kérdeznének az apjáról.
5. Olvasna egy könyvet a gazdasági életről.
6. Cikket írnak a drágaságról.
7. Visszajönnének jövő héten külföldről.
8. Tud valamit a gyerekekről.

D. Házi feladat: Csináljon mondatokat a következő kifejezésekkel (expressions):

1. rá kerül a sor
2. kézzel-lábbal magyaráz
3. varázsol (valamit valamivé)
4. beköszönt a tavasz

REGGEL

Kovács az ágyban fekszik és az igazak álmát alussza, amikor az ébresztőóra csengeni kezd. Reggel 7 óra van. Kovács felébred, kiugrik az ágyból és becsukja az ablakot. Tavasztól őszig mindig sarkig kitárt ablaknál alszik, télen pedig jól kiszellőztetett szobában. Aztán megkezdí a reggeli tornát. Minden nap 10-15 percet tornászik. A torna felfrissíti. Utána felveszi a papucsát, a házikabátját és bemegy a fürdőszobába.

A fürdőszobában vizet ereszt a kádba. Rendszerint minden reggel megfürdik. De ma meggondolja magát, mert tegnap kicsit megfázott. Elállítja a vizet a kádnál és a mosdóhoz megy. Ott langyos vízben szappannal jól megmosakodik. A törülközővel ledörzsöli a hátát, mellét és a karját. Törülközés után a fogkeféjére fogkrémet tesz. Megmossa a fogát és kiöblíti a száját. Aztán a tükör előtt megborotválkozik és megfésülködik. A hajkefével sokáig keféli a haját nehogy megritkuljon. Kovács hiú ember.

Kimegy a konyhába, felteszi a teáskannát vizet forralni. Ezután öltözködni kezd. Felveszi az ingét és az alsónadrágját, felhúzza a zokniját és a cipőjét. Kicsit gondolkodik, hogy melyik ruháját vegye fel. Kovács szeret szépen, elegánsan öltözködni. Végre a sötét ruha mellett dönt. Felveszi a ruhát; vörös nyakkendőt köt hozzá. A vörös nyakkendő illik a sötét ruhához.

Közben a víz felforr. Kovács megcsinálja a teát. Kiveszi a jég szekrényből a vaját, mézet és kenyeret pirít. Pont le akar ülni az asztalhoz reggelizni, amikor eszébe jut, hogy még nem hozta be a reggeli újságot. Kovács - mivel agglegény és egyedül él - szeret reggeli közben újságot olvasni.

A bejárat mellett van a levélszekrény. Kiveszi az újságot a levélszekrényből és beviszi. Ezután leül, kitölti a teát és lassan, kényelmesen reggelizni kezd.

Szavak

az igazak álmát alussza	sleep the sleep of the just
ébresztő óra	alarm clock
cseng (vi)	ring
becsuk	close
sarkig kitárt	wide open
kiszellőztet	ventilate, air
torna	gymnastics
felfrissít	refresh
felvesz	put on (clothing)
papucs	slippers
ereszt (vizet)	run (water)
meggondolja magát	change one's mind
elállít	stop
langyos	lukewarm, tepid
megmosakodik	wash oneself
törülköző	towel
dörzsöl	rub
mos	wash (v.)
öblít	rinse
megborotválkozik	shave oneself
megfésülködik	comb one's hair
nehogy	for fear that, so that... not
megritkul	become thin
hiú	vain, conceited
teáskanna	teapot
forral	boil (bring to a boil)
felhúz (cipőt)	put on (shoes)
gondolkodik, gondolkozik (-n)	ponder, consider, think about
elegánsan	smartly

öltözködik	get dressed
dönt	decide
vörös	red
illik (-hez)	go well (with), suit, match
forr	boil
méz	honey
pirít	toast
pont	exactly, precisely, just
eszébe jut	remember, come to mind
agglegény	bachelor
kitölt	pour out

Kérdések

1. Mit csinál Kovács?
2. Mit jelent az, hogy "az igazak álmát alussza"?
3. Kovács magától ébred fel, vagy valami felébreszti?
4. Kovács csukott ablaknál alszik?
5. Maga hogy alszik, nyitott vagy csukott ablaknál?
6. Mit csinál Kovács miután kiugrik az ágyból?
7. Maga is tornászik minden reggel?
8. Mit csinál azután Kovács?
9. Miért gondolja meg magát?
10. Maga hideg vagy langyos vízben szokott mosakodni?
11. Mit csinál Kovács mosakodás után?
12. Mit csinál törülközés után?
13. Maga otthon borotválkozik, vagy a borbélyhoz jár?
14. Maga is sokáig keféli a haját, vagy nem fél, hogy megritkul a haja?
15. Maga is hiú ember?
16. Milyen ruhát vett maga fel ma?
17. Milyen nyakkendőt kötött hozzá?
18. Maga agglegény vagy házas?
19. Ki csinálja magának a reggelit?
20. Mit szokott reggelire enni?
21. Maga is szeret reggeli közben újságot olvasni?
22. Hány órakor kell indulni a hivatalába?

Gyakorlatok

A. MODEL: A katona védi a hazát. = A katonák védik a hazát.
A katona védekezik. = A katonák védekeznek.

1. A borbély borotválja a férfit.
A férfi borotválkozik.
2. Az anya megtörüli a gyerek kezét.
A gyerek törülközik.
3. A lány fésűli a haját.
A lány fésülködik.
4. A fiú mossa a lábát.
A fiú mosakodik.
5. Kovács becsukja az ablakot.
Az ablak becsukódik.
6. Az asszony betakarja a gyereket.
A gyerek betakarózik.
7. A kormány emeli az árat.
Az ár emelkedik.
8. Az apa neveli a fiát.
A fiú iskolában nevelkedik.
9. Az ember befejezte a mezei munkát.
A mezei munka befejeződik.

B. MODEL: Reggel világos van. - Reggel világosodik.

1. Télen korán sötét van.
2. A szél hűvös.
3. János bátyám már öreg.
4. A beteg már erős.
5. Az ember gazdag.
6. Az ég felhős.
7. A víz meleg.
8. Az idő hideg.

C. MODEL: A gyerek (mos). - A gyerek mosakodik.

1. Én reggel először (borotvál).
2. Azután langyos vízben (mos).
3. A gyerek fürdés után jól (megtörül).
4. A lányok tükör előtt (fésül).
5. Mi gyorsan (öltöz).
6. A tanítás reggel kilenckor (kezd).

D. MODEL: Kovács _____ a fiát. - Kovács neveli a fiát.

1. Kovács minden reggel_____.	gondol
2. Télen korán_____.	gondolkozik
3. A falusi asszonyok a patakban
ruhát_____.	fésül
fésülködik
4. Menjünk be, mert_____.	borotvál
5. Az anya _____ a kislányát.	borotválkozik
6. A felhők _____ az égen.	mos
7. Reggel meleg vízben_____.	mosakodik
8. Virágok _____ a kertben.	törül
9. Nyáron már reggel négykor_____.	törülködik
10. Mit _____ erről az emberről?	<u>nevel</u>
11. Már megint _____ minden.	nevelkedik
12. _____ van, nem fázik meg?	un
13. A lány a tükör előtt_____.	unatkozik

14. A miniszter megígérte, hogy _____
az ügyön.	hűvös
hűvösödik
15. Milyen jó _____ van ennek a virágnak.	világos
16. Meg kell _____ fürdés után.	világosodik
17. A borbély gyorsan _____ a férfit.	sötét
18. Okos ember sohasem _____.	sötétedik
19. A fiú Angliában _____.	gazdag
20. Az ember, amikor _____, _____.	gazdagodik
	öreg
	öregedik
	illat
	illatozik
	drága
	drágábbodik
	nagyobbodik
	változik

E. MODEL: vörös nyakkendő - sötét ruha
A vörös nyakkendő illik a sötét ruhához.

1. kék kalap	- lány szeme
2. fehér blúz	- fekete szoknya
3. kék ing	- világos ruha
4. ez a lány	- ez a fiú
5. sárga nyakkendő	- kék ruha
6. fehér kalap	- az asszony haja

F. Házi feladat: Mit csinált ma reggel?

AZ OKOS LEÁNY
(Népmese)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy molnárnak egy lánya. Ez olyan okos volt, hogy hetedhétországra járt a híre. Hallott róla a király is. Üzent neki, hogy van neki a padláson százéves kendere és szeretné, ha a leány megfonná azt aranyfonálnak. A leány visszaüzent, hogy van nekik a padláson százéves fájuk, ha a király aranyorsót csináltat abból, akkor szívesen megfonja az aranyfonalat, mert azt csak nem kívánhatja a király, hogy aranyfonalat faorsón fonjon meg.

Tetszett a felelet a királynak. Üzent megint a lánynak, hogy van neki a padláson egy lyukas korsója, foltozza azt meg, ha tudja. Megint visszaüzent a leány, hogy szívesen megfoltozza a korsót, de a király először fordíttassa ki, mert még az öregapja sem látta, hogy valamit a színéről foltoztak volna meg.

Ez a felelet még jobban tetszett a királynak. Üzent megint a leánynak, hogy menjen is el hozzá a leány, meg ne is, vigyen is neki ajándékot, meg ne is. Erre a leány elkérte az apja szamarát és azon ment a király elé s egy galambot vitt magával. Mikor a király elé ért, egy szót sem szólt, csak meghajtotta magát, aztán elengedte a galambot. Így ment is, nem is, köszönt is, nem is, vitt is ajándékot, nem is.

A király úgy megszerette az okos leányt, hogy mindjárt elvette feleségül.

Szavak

népmese
hol volt, hol nem volt,
volt egyszer
hetedhétország, -a
hír, -e
király
üzen
kender
fon
aranyfonál, fonalat, fonala
orsó
felelet, -e
lyukas
korsó
megfoltoz
kifordít
öreg apja sem = senki sem
színe (-nek)
(igen) is és ne is
szamár, szamarat, zamara
galamb, -ja
egy szót sem szólt
meghajtani magát
elenged

folktale
once upon a time there was

far away
news, fame, reputation
king
send a message, word
hemp
to spin, weave
golden yarn, thread
bobbin, reel, spindle
answer
with holes in it
jug
patch, mend
turn inside out

right side (of material)
yes and no
donkey
pigeon
(he) didn't say a word
to bow
let go

Gyakorlatok

A. Feladat: Mondja el saját szavaival, hogy miről szól ez a népmese.

B. Hogy mondja más szóval?

MODEL: Az autóbusz a házunk előtt jár.
Az autóbusz a házunk előtt megy.

- B.1
1. Éjfél után nem jár villamos.
 2. A gyerek kerékpárral jár iskolába.
 3. Szép idő van, sok ember jár a Dunaparton.
 4. Mostanában a lányok kalap nélkül járnak.
 5. Ez a diák nem tanul, csak a lányok után jár.
 6. A férfi a dolga után jár.
 7. A lány híre messze járt.
 8. A fiú már négy év óta egyetemre jár.
 9. János az általános iskolába jár.
 10. Nappal dolgozom, ezért esti tanfolyamra járok.
 11. Maga melyik templomba jár?
 12. Az idén sokat járunk színházba.
 13. Erre még a madár sem jár.
 14. A vonat pontosan jár.

- B.2
1. Hol járt ennyi ideig? (volt)
 2. Mikor járt Olaszországban?
 3. Az idő már későre járt, amikor hazaérkeztem.
 4. Őszre járt az idő, amikor elutazott.
 5. A barátom hatvan körül jár.
 6. Maguk felé milyen idő jár?
 7. Mostanában rossz csillagok (idők) járnak.
 8. Vajon Péter merre jár?

- B.3 1. A felvonó már két nap óta nem jár (működik).
 2. Jól jár az órája?
 3. Valami baj van a motorral, nem jár.
- B.4 1. Mennyi jár a borért? (owes, is due)
 2. Még száz dollár jár neki.
 3. János mindent megkapott, ami járt neki.
 4. Nyolcvan fillér jár vissza nekem.
 5. Ami jár, az jár.
 6. A katonáknak minden évben két pár cipő jár.
- B.5 1. Hallotta, hogy jártam (mi történt)?
 2. Használt kocsit vett, de jól járt vele
 (szerencsés volt).
 3. Jól eladta az üzletet, senki sem járt rosszul
 (szerencsés volt).
 4. Autókarambolban megsérült, de rosszabbul is
 járhatott volna (rosszabb lehetne).
 5. Ez az ember nem csinál semmit, csak a szája jár
 (beszél).
 6. Hol jár az esze (miért nem figyel)?
 7. A beteg már a végét járja (meghal).
 8. A lányok a táncot járják (táncolnak).
 9. Megpróbált a főnöke kedvében járni, de nem
 sikerült (azt csinálni, amit a főnök akart).

C. Match each of the words in Column I with a suitable word in Column II.

(In some cases more than one choice is possible.)

MODEL: lyukas - korsó

1. erős	1. ablakok
2. egészséges	2. anyag
3. összes	3. arc
4. illatos	4. asszony
5. napos	5. barát
6. ködös	6. beszéd

7. emeletes	7. betegség
8. kényelmes	8. csésze
9. fiókos	9. diák
10. ruhás	10. emberek
11. könyves	11. eset
12. barátságos	12. ég
13. teás	13. élet
14. kávé	14. étel
15. felhős	15. férfi
16. havas	16. fiú
17. család	17. föld
18. férj	18. gyerek
19. tollas	19. ház
20. virág	20. hölgy
21. turós	21. ital
22. vaj	22. járás
23. méz	23. kabát
24. lekváros	24. kalap
25. sínadrág	25. kanál
26. szoknya	26. katona
27. vöröses	27. kenyér
28. vizes	28. kert
29. tízéves	29. kislány
30. hato	30. korsó
31. 1848-as	31. kutya
32. hálás	32. lakás
33. hivatás	33. lány
34. baj	34. napok
35. igazság	35. nő
36. férfias	36. otthon
37. mongol	37. palacsinta
38. magyar	38. pohár
39. franciás	39. polc
40. idegen	40. ruha

41. aranyos	41. skót
42. fiatalos	42. szabadságharc
43. öreges	43. szavak
44. szegényes	44. szekrény
45. beteges	45. szem
46. fűszeres	46. szoba
47. kopottas	47. tanár
48. fájdalmas	48. tészta
49. szokásos	49. út
50. poros	50. ügy
	51. üveg
	52. üzlet
	53. vidék
	54. villamos
	55. virág
	56. zene

A R C K É P
Kristóf Attila után

Ritkás gyöngyfogak, szeplők az orr tövében, napfény
hamva a bőrön.

A hegyi gyerek hét esztendő, most kezd eszmélni a
világra. Második elemibe jár; ma délután a negyvennyolcat
kell elosztania hattal, ma délután hőembert kell építenie,
fel kell mennie a hegyoldalra és lesiklani a szánkójával s
ma délután velem beszélget, különféle dolgokról, mindarról,
ami körülötte van, ma délután meg kell ismernem őt, hogy
megismerhessék.

Ma délután szépen süt a nap és körülöttünk a hegyek
szikráznak a fényben, és szelek jönnek délről, tavasz
szagot hozva magukkal.

Beszélgetünk.

Mi mást tehetnék: leírom mindazt, amiről beszélünk,
mert beszédünk nem jár egyenes ösvényen, nem tart semerre.

Íme:

- Itt születted ebben a faluban?
- Nem. Orosziban. Nem messzire innen.
- Miért jöttetek ide?
- Itt élt nagyapám.
- Háza volt?
- Igen. Volt régi háza.
- Szeretsz itt lakni?
- Szeretek.
- Miért?
- Mert új házunk van.
- Mikor épült a ház?

- Nem sokkal aztán, hogy idejöttünk. Egy esztendeje.
És innen az ablakunkból látni a hegyeket.

- Innen az udvarra látni.
- Az udvaron kezdődik a hegy.
- Miért szereted ezt a házat?
- Mert nagy ablaka van és szépek a falak, és igazi padlója van.

- Mi a nem igazi padló?
- A föld.

--Ha végzel a leckéddel, mihez kezdesz?-- --Sízni megyek.-- --Tudsz?-- --Tudok.-- --És felmegy a hegy tetejére?-- --Nem. Akkor elesnék. Csak onnan a fától indulok. És ide érek az udvarunkra.-- --Szereted, ha tél van?-- --Szeretem.-- --Sose fázol?-- --Csak akkor, ha odakint nagy a hideg. Az arcom fázik.-- --És ha átázik a cipőd?-- --Akkor felveszem a másikat.-- --Nyáron, amikor sízni és szánkózni nem lehet, mit csinálsz?-- --Biciklizek.-- --Biciklid is van?-- --Háromkerekű.-- --Az kisgyereknek való.-- --Édesanyám azt mondta, ha nyár lesz, vesznek nekem egy másikat.-- --Kétkerekűt?-- --Igen, kétkerekűt.-- --Az sok pénzbe kerül, nem igaz?-- --Nem tudom.-- --Milyen játékod van még?-- --Mentőautóm, vonatom és könyveim.-- --Az édesapád hol dolgozik?-- --Bányász.-- --Azt is tudod, melyik bányában?-- --Most árkot ás, nem megy a föld alá.-- --Miért?-- --Azért, mert fáj a szíve.-- --Fél?-- --Nem fél semmitől. Az a bánya messze van, és gyalog nem bírja az utat.-- --Miért nem megy biciklivel?-- --Mert ott meredek.-- --Te le mernél menni a föld alá?-- --Nem mernék.-- --Így hát nem is leszel bányász.-- --Orvos leszek.--

- Tudod-e, mi a pénz?
- Tudom.
- Ha valamit kérsz, meg szokták venni neked?
- Nem mindig. Kértem már olyat is, amit nem vettek meg.
- Mi volt az?

- Síléc.
 - Hiszen síléced az van.
 - Újat szeretnék. Azért nem vesznek újat, mert nem tudok nagyon.
 - Erdőben szeretsz-e járni?
 - Igen. Elmentünk sokszor és gombát szedtünk, meg gyümölcsöt, ami terem.
 - Milyen állatokat ismersz?
 - Malacot, tehenet, csirkét, kacsát, lovat.
 - Vadállatot?
 - Olyat még nem láttam. Csak képeskönyvben.
 --Jártál már Pesten?-- --Kicsi koromban.-- --Emlékezel rá?--
 --Nem emlékszem semmire.-- --Utaztál már vonaton?-- --Igen.
 Autón is és elmennék repülőgéppel.-- --Szereted a gépeket?--
 --A motort szeretem, a dömpert is.-- --Hol láttál dömpert?--
 --A bányánál.-- --Templomba szoktál-e menni?-- --Igen.
 Vasárnap.-- --Tudod-e, mi a háború?-- --Ott lövöldöznek,
 meg verekednek.-- --Jó dolognak tartod?-- --Rossz.-- --Te
 sohase szoktál verekedni?-- --De igen.-- --Hát akkor?--
 --Azért, mert ott agyonlőnek.-- --Hol van most háború?--
 --Vietnamban.-- --Sajnálod azokat, akik ott vannak?--
 --Igen.-- --Miért?-- --Mert meghalnak.-- --Félsz-e a
 halottaktól?-- --Nem.-- --És a boszorkányoktól?-- --A
 boszorkányoktól félek.-- --Vannak ilyenek?-- --Vannak.--
 --Hol?-- --Messze.-- --Mégis, merrefelé?-- --Pesten is.--
 --Biztos?-- --Biztos. Azt gondolom, hogy ott vannak
 boszorkányok.-- --Én onnan jöttem. Nincsenek.--

A szeplős arc csodálkozva kitárul, a szemekben álmélkodás van.

--Pesten nincsenek boszorkányok? -- kérdezi a gyerek. --
 Hát akkor hol vannak?-- --Sehol.-- --Csak a könyvekben?--
 --Csak ott.-- --A televízióban is.-- --Sokszor nézed a
 televíziót?-- --Igen.-- --Ha egyedül vagy, mire szoktál
 gondolni?-- --Apukámra meg anyukámra.-- --Voltál-e már

úgy, hogy nem volt mit enned?-- --Igen.-- --Idehaza nálatok
 nincs mit enni?-- --Van. De nem mindig akarok olyat. Nem
 szeretem.-- --Mi az, amit nem szeretsz?-- --A tejet meg a
 csirkét.-- --És mi az, amit szeretsz?-- --A kolbászt, hurkát,
 narancsot meg a fagylaltot.-- --A csokoládét?-- --Azt is.--
 --Sokat eszel?-- --Édesapám hoz, ha hazajön.-- --Szeretnél-e
 utazni?-- --Nagyon szeretnék.-- --Hová mennél legszívesebben?--
 --Pestre.-- --Erős ember az édesapád?-- --Erős.-- --Minden-
 kinél erősebb?-- --Azt nem tudom.-- --És jó ember?-- (A
 szeplők felfénylenek.) --Nagyon jó ember.-- --Van nála jobb?--
 --Nincs.-- --Szoktál-e beszélgetni nagyapáddal?-- --Igen.
 Mesélni szokott nekem a régről. Azt, hogy volt egy bácsi,
 öreg vakarcsnak hívták. Messzire jártak dolgozni, hazafelé
 urak voltak a vonatban és ők nem ülhetek le, mert nem akadt
 helyük. Akkor az öreg vakarcs elkezdett vakarózni és az urak
 elmentek onnan, mert féltek, hogy bolhát kapnak tőle.--

- Kik azok az urak?
- Nem tudom.
- Hol élnek?
- Azt se.
- Az urakról semmit se tudsz?
- Nem tudok semmit. Csak azt, hogy elfutottak az öreg
 vakarcstól, mert úgy hitték, hogy bolha van benne.

Kicsit szégyenkezve hajtja le a fejét, szégyenkezik, hogy
 az urakról semmit se tud, pedig már hétesztendő. A füzet
 fölé görnyed, s hogy megmutassa, mégsem olyan buta gyerek,
 mint amilyennek én most hiszem, a számtanpélda végére írja
 az eredményt: negyvennyolc osztva hattal, az nyolc.

(Megjelent a "Magyar Hírek" 1967. március 1. számában.)

Szavak

arckép, -e	portrait
ritkás (fogak)	widely spaced
gyöngy, -öt	pearl
napfény	sunlight
hamva	bloom
bőr, -e	skin, leather, hide
eszmél (-re)	become conscious
lesiklik	slide down
szikrázik	sparkle, gleam, glitter
szag, -a	scent, smell, odor
ösvény	path
nem tart semerre	lead / go to nowhere
ime	here it is
átázik	get soaked, drenched
árok, árkot, árka	ditch, trench
ás	dig
gyalog	on foot
bír	is able to take, endure
meredek	steep
mer	dare
síléc	ski
malac	piglet
lövöldöz	keep shooting
verekedik (-vel)	fight with
jó dolognak tartja?	you think it's a good thing?
agyonlő	shoot (somebody) dead
halott	dead (person)
boszorkány	witch
kitárul	open (out)
álmélkodás	amazement, wonder
hurka	sausage
vakarcs	runt, shrimp

nem akad hely

vakaródzik

bolha

szégyenkezve

lehajtja a fejét

füzet, -e, -je

görnyed

példa

eredmény

there's no place

scratch oneself

flea

ashamed

bow (one's) head

copy book

bend, lean over

exercise for practice; example

result, answer

Kérdések

1. Kiről szól ez az "arckép"?
2. Hol lakik a gyerek?
3. Hány éves?
4. Hányadik elemibe jár?
5. Mi a házi feladata?
6. Mit akar még csinálni akkor délután?
7. Abban a faluban született a gyerek?
8. Miért mentek oda lakni?
9. A nagypjának milyen háza volt?
10. Nekik most milyen házuk van?
11. Mikor épült a ház?
12. Miért szereti a gyerek a házat?
13. Mit lehet látni az ablakukból?
14. Hol kezdődik a hegy?
15. Mit csinál a gyerek ha végzett a leckével?
16. Szereti a gyerek a telet?
17. Szokott fájni a gyerek?
18. Mit csinál, ha a cipője átázik?
19. Mit csinál nyáron, amikor nem lehet sízni?
20. Milyen biciklije van?
21. Milyen biciklit szeretne?
22. Mit mondott az édesanyja, mikor vesz neki kétkerekűt?

23. Milyen más játéka van még a gyerekeknek?
24. Hol dolgozik a gyerek édesapja?
25. Most is bányában dolgozik?
26. Miért nem dolgozik bányában?
27. A gyerek is bányász akar lenni?
28. Mindent megkap a gyerek, amit kér?
29. Miért nem vesznek neki új siléctet?
30. Szeret a gyerek az erdőben járni?
31. Milyen állatokat ismer?
32. Látott már vadállatot?
33. Járt a gyerek Pesten?
34. Emlékezik rá?
35. Utazott vonaton?
36. Szeretne repülőgépen utazni?
37. Milyen gépeket szeret a gyerek?
38. Szokott templomba járni?
39. Jó dolognak tartja a háborút?
40. Miért nem tartja jó dolognak?
41. Félt a gyerek a halottaktól?
42. Félt a boszorkányoktól?
43. Azt hiszi a gyerek, hogy vannak boszorkányok?
44. Mit gondol, hol vannak boszorkányok?
45. Csodálkozik a gyerek, hogy nincsenek boszorkányok?
46. Mit szeret a gyerek enni?
47. Mit nem szeret enni?
48. Ki hoz neki csokoládét?
49. Erős ember az édesapja?
50. Jó ember?
51. Van jobb nála?
52. Miről szokott a nagypapa mesélni a gyerekeknek?
53. Mit csinál a gyerek, hogy megmutassa, hogy ő nem buta?
54. Mennyi negyvennyolc osztva hattal?

Gyakorlatok

A. MODEL: odakint nagy hideg van. - odakint nincs nagy hideg.
(odakinn nagy hideg van.)

1. Idebent meleg van.
2. Odakint fagy.
3. Odafent szép kilátás van.
4. Már idefenn van mindenki.
5. Idekint hűvös van.
6. Odabent alszik a gyerek.
7. Csak egyedül vagyok idefent.
8. Odalent a völgyben kis templom van.
9. Idelent szoktam aludni.

B. MODEL: A huszár odakötötte a lovat a fához.
A huszár kösse oda a lovat a fához!

1. A postás odaadta a levelet Fehérnek.
2. A gyerek odaállt a ház elé.
3. Az asszony odaállította a növényt az ablak mellé.
4. A huszár odaért a patak mellé.
5. A gyereket odaengedték a király elé.
6. A kutya odafeküdt a macska mellé.
7. A fiú odaszaladt az anyja mögé.
8. A tanár odahívta a diákot.
9. A pincér odahozta az italokat az asztalhoz.
10. Kovács iderepült a beteg anyjához.
11. János mindennap idejár.
12. Nem lehet az utcáról idelátni.
13. Az elnök idekészül látogatni.
14. A lány is idetartozik.
15. Péter is idejön.
16. Johnsont idehelyezték az elnöki osztályra.
17. A diák mindig idehallgat.

18. Idetesz a pénzt az újság mellé.
19. Odaviszi a gyereket is?
20. Odavezette a lovakat a patakhoz.
21. Odaajándékozta a házat a gyerekeknek.

C. MODEL: Az étel odaégett. - Az étel nem égett oda.

1. A termés odafagyott.
2. A kutya ideszokott.
3. A kacska odasült.
4. A ház is odaveszett.
5. A gyerek késő éjszakáig odamaradt.
6. A fiú nagyon odanőtt a szívéhez.
7. Amikor New Yorkba mentem, odafelé találkoztam Évával.

D. MODEL: A biciklinek három kereke van.

A bicikli háromkerekű. - A háromkerekű bicikli...

1. A férfinak széles válla van.
2. A gyerekek nagy ereje van.
3. Fehérnek rövid nyaka van.
4. A kislánynak sötét haja van.
5. A fiúnak kék szeme van.
6. A székek három lába van.
7. A katonának fél karja van.
8. Kovácsnak jó szíve van.
9. A gazdálkodónak barna arca van.
10. A madárnak kék tolla van.
11. A királynak nagy lelke van.
12. A háznak széles ablaka van.

E. MODEL: Maga merre tart? - Maguk merre tartanak?

- E.1
1. A lány felém tart.
 2. Kovács hazafelé tart.
 3. Maga is velünk tart?
 4. Az útjelző tábla azt mutatja, hogy balra tarts.
- E.2
1. Jó dolognak tartja a háborút?
 2. Jónak tartja az iskolát?
 3. Mit tart a politikai helyzetről?
 4. Szükségesnek tartja, hogy én is odamenjek?
 5. Szigorúnak tartja a tanárt?
 6. Egészségesnek tartja a napi tornát?
 7. Minek tart ön engem?
- E.3
1. Hol tart a munkában?
 2. Maga is ott tart, ahol én?
 3. Ez a tanuló körülbelül ott tart, ahol a másik tanuló?
 4. A betegnek szigorú diétát kell tartania?
 5. Az asszony rendet tart a gyerekek között.
 6. Nem tudok lépést tartani magával.
- E.4
1. Attól tartok, hogy eső lesz.
 2. Attól lehet tartani, hogy ez a háború sokáig fog tartani.
 3. Nem kell ettől az embertől tartani, ő jó ember.

F. Házi feladat: Hol volt és mit csinált maga hét éves korában?

EGYSZER VOLT BUDÁN KUTYAVÁSÁR
(Népmese)

Igazságos Mátyás idejében történt, hogy egy bánati gazdag örmény juhait elhajtották a törökök, amikor azok a mezőn legeltek. Maga a juhász is alig menekült meg hat komondorával.

De az örménynek nem volt az vigasztalás, hogy a juhász megmenekült, ha a juhokat elvették. Kárpótlásul ő meg elvette a juhász házikóját, kinek aztán nem maradt semmije sem, csak a hat kutya.

Mit tegyen már most a szegény ember? Ő bizony azt gondolta, hogy felviszi a kutyáit Budára, ott azokat eladja a királynak, maga meg majd beáll katonának.

E szándékkal felballagott Budára s a vár kapujában letelepedett a hat kutyájával.

A királynak feltűnt a jóképű ember a hat fehér komondorral, s leküldte főembereit, hogy kérdezzék meg tőle, mi járatban van? Az ember elmondta, hogy a törökök elhajtották a juhokat, a gazdája ezért elvette a házat, ő tehát elhozta a kutyáit eladni Budára, maga meg majd katonának megy és visszaveszi a töröktől a juhait.

A királynak megtetszett az ember s rögtön leküldte főurait, hogy menjenek oda s vegyék meg jó áron a kutyákat. A szegény ember csak elbámult, mikor egyszerre körülfogta a sok fényes, hatalmas úr s elkezdtek a kutyákra licitálni, úgyhogy száz aranyon felül kelt el darabja.

Az ember megköszönte szépen a segítséget s visszament a falujába, ahol vett magának házat, nyáját s nem győzte dicsérni a budai jó urakat.

Az emberek legnagyobb része tudta, hogy ez esetben a király nagylelkűsége működött, de az örmény nem. Amint fülébe jutott neki egykori juhászának szerencséje, ki olyan jó vásárt csinált a komondorokkal, ő is eladta minden marháját, vagyonát. Kutyákat vásárolt s egész kutyanáját hajtott fel Budára. Előre elképzelte, hogy mennyi pénzt fog azért kapni.

Hát amint felér Budára s be akar menni a kapun, jönnek a király emberei s kérdik tőle, hogy hova hajtja ezt a sok ebet? Ő azt felelte, hogy csak engedjék be a kapun, majd megveszik azt odabenn. De bizony elkergették onnan.

"Egyszer volt Budán kutyavásár" - mondták neki s szétkergették az ugató nyáját.

Az örmény kénytelen volt visszamenni falujába s most ő ment el egykori juhászához cselédnek.

Szavak

y vásár, -a	fair, market
igazságos	just, fair(-minded), righteous
Bánát	part of Yugoslavia, formerly Hungary
örmény	Armenian
juh, -a	sheep
legel	graze, pasture
maga	himself
alig	hardly, barely, scarcely
juhász	shepherd
megmenekül (vi)	escape (v)
komondor, -a	Hungarian sheep dog
vigasztalás	consolation
kárpótlásul	for compensation
házikó	small house, cottage
mit tegyen	what should he do
beáll katonának	join the army

szándék, -a
ballag
letelepedik
feltűnik
jóképű
mi járatban van?
főúr, urat, ura
elbámul
körülfogta
fényes
hatalmas
licitál
úgyhogy
felül
elkelt
nyáj, -at, -a
nem győzte dicsérni
nagylelkűség
fülébe jut
egykori
jó vásárt csinál
marha
vagyon, -a
eb, -e
odabenn
elkerget
szétkerget
kénytelen
cseléd, -e, -je

intention
walk slowly, jog along
sit down, settle
strike the eye
good looking
what's he doing here?
aristocrat, lord, noble(man)
gape in astonishment
surround
spendid, magnificent
mighty
make a bid
so that
over, above
sold, went for
flock, herd, drove
couldn't praise enough
generosity
come to his knowledge, hear about
former, onetime
make a good bargain, deal
cattle, live-stock
property, fortune
dog
inside, in there
chase away
disperse, break up
is forced, bound, compelled
servant, domestic

Kérdések

1. Kinek az idejében történt ez a mese?
2. Ki volt Mátyás?
3. Kinek a juhait hajtották el a törökök?
4. A juhász kutyaait is elhajtották a törökök?
5. A juhász megmenekült?
6. Örült az örmény, hogy a juhász megmenekült?
7. Kárpótlásul mit vett el az örmény a juhásztól?
8. Mije maradt a juhásznak?
9. Mit gondolt a szegény juhász, mit csináljon a kutyaival?
10. Kinek akarta eladni a kutyaikat?
11. Ő maga meg mi akart lenni?
12. Mit csinált a juhász?
13. Hova telepedett le?
14. Kinek tűnt fel a jóképű juhász?
15. Kiket küldött a király a juhászhoz hogy kérdezzék meg mi járatban van?
16. Megtetszett a királynak a juhász?
17. Mit mondott a király a főuraknak?
18. Csodálkozott a juhász, amikor a főurak elkezdtek licitálni a kutyaikra?
19. Mennyiért vették meg a kutyaikat?
20. Hálás volt a juhász a segítségért?
21. Hova ment és mit vett magának?
22. Kiket nem győzött dicsérni?
23. Tudták az emberek a faluban, hogy a király nagylelkűsége működött?
24. Mit csinált az örmény, amikor meghallotta a volt juhásza szerencséjét?
25. Hány kutyaat vásárolt?
26. Hova vitte azokat?
27. Mit képzelt el előre?

28. Mi történt, amikor Budára ért?
29. Kik állították meg és mit kérdeztek tőle?
30. Mit felelt az örmény?
31. Beengedték a király emberei az örményt a várba?
32. Mit mondtak az örménynek?
33. Mit csináltak a kutyaikkal?
34. Hova ment az örmény?
35. Mit csinált a falujában?

Gyakorlatok

A.1 MODEL: Leküldte az urakat - (ők) megvenni a kutyaikat.
Leküldte az urakat, hogyan vegyék meg a kutyaikat.

1. Elment az üzletbe	- vásárolni.
2. Szóltam a lánynak	- becsukni az ablakot.
3. Telefonáltam a gyerekeknek	- (ők) otthon maradni.
4. Kérte az igazgatót	- felemelni a fizetését.
5. Elküldtem a gyereket	- újságot hozni.
6. Az orvos mondta a betegnek	- nem inni semmit.
7. Az apám azt parancsolta	- (mi) pontosan otthon lenni.
8. A főnököm azt várja	- (én) többet dolgozni.
9. A feleségem azt akarja	- új kocsit venni.

A.2 MODEL: Mit tesz most a szegény ember?
Mit tegyen most a szegény ember?

1. Mit csinál a szegény asszony?
2. Mit eszik most a gyerek?
3. Mit isznak a férfiak?
4. Mit veszünk ajándékba a gyerekeknek?
5. Mit teszek az asztalra?
6. Mikor kelnek fel?
7. Mikor borotválkozik meg?

8. Hol mosakodnak a gyerekek?
9. Hány órát alszunk?
10. Tükör előtt fésülködnek?
11. Adok magának egy tollat?
12. Elkergeti a kutyákat?

A.3 MODEL: Beengedik a kapun. - Csak engedjék be a kapun!

1. Visszajön egy órára.
2. Idead egy tollat.
3. Minden reggel tornászik.
4. Kiszellőzteti a szobát.
5. Sarkig kitárja az ablakot.
6. Meggondolja magát.
7. Felöltöznak elegánsan.
8. Kenyeret pirítanak.
9. Kitölti a teát.
10. Ledörzsölik a hátukat.
11. Üzen a feleségének.
12. Megnyílnak az iskolák.
13. Mindenütt szüretelnek.
14. Meglátogatja az unokáit.
15. Eltemetjük a halottainkat.
16. Leragasztja a borítékot.

B. Hogy mondja más szóval:

1. Mit tegyen a szegény ember?
2. A férfi letelepedett a kapuban.
3. A fiú beállt katonának.
4. János jóképp fiú.
5. A kutyákat jó áron megvették.
6. A szegény ember csak elbámult.
7. Nem győzte dicsérni az urakat.

8. Fülébe jutott a juhász szerencséje.
9. Tíz dolláron felül kelt el darabja.
10. A színházban ma estére minden jegy elkelt.

C. Mi a helyes magyar szórend?

1. kedvenc utcán Kovács ugatott kutyája az
2. Fehér újságot közben szeret olvasni reggeli
3. nyitott évben egész ablaknál alszik
4. az ébresztőóra fekszik amikor Kovács az ágyban csengeni kezd
5. bejött a levelet átadta a szobába a lány és
6. kezdtem a levélpapírost írni és elővettem
7. van az nincs keresztutcában a vendéglőtől a villamosmegálló messze első
8. bútorokat felé teherautó egy jön a a ház hozza
9. kell kapni jó sokat ha akarnak bizonyítványt tanulniuk
10. reggeli eszébe még jut hogy hozta be nem újságot a

D. Házi feladat:

Csináljon mondatokat az alábbi kifejezésekkel:

1. fülébe jutott
2. beállt katonának.
3. jó vásárt csinált
4. jó dolognak tartja
5. igazak álmát alussza
6. elkelt

EGY KÜLFÖLDI KÖVET LEVELE MÁTYÁS KIRÁLY BUDAI KÖNYVTÁRÁRÓL

Faragó László és Dr. Vincze Sándor után

Kedves Barátom!

Ezt a levelet már Budáról küldöm, ahova szélcsendes időben érkezünk meg.

Mátyás király székvárosának eddig még csak egy nevezetességét láttam, de azt hiszem, ennél csodálatosabbat már nem is láthatok. Megfogadtam a király tanácsát és először is a híres-nevezetes könyvtárába, a Korvinába látogattam el.

Ez a latin szó "Hollós"-t jelent. Mátyás király címerében egy fekete holló van, amely aranygyűrűt tart a csőrében. Innen származik az elnevezés. Címere után a királyt is szokták Hollós Mátyásnak, vagy Korvin Mátyásnak nevezni. A hollós címer sokfelé látható Visegrádon is, Budán is. Ennek a könyvtárnak minden könyvén ez a hollós címer hirdeti, hogy Mátyás király könyvtárából való.

Messze földet kellene bejárni, hogy párját találjuk a Korvina könyvtárnak. A terem nagyon világos, falai és mennyezete szép képekkel díszítettek. Körös-körül nyitott polcok és zárt szekrények állanak. Itt tartják a híres könyveket. Több mint 4000 kötet könyv sorakozik a polcokon!

A nagyterem közepén kényelmes heverő áll, puha bársony párnákkal. Itt szokott olvasni Mátyás király, ha Budán van. Egyébként, ha Visegrádon él, vagy bárhova utazik, mindig visz magával néhány könyvet.

De nemcsak a király olvas itt. A teremben az ablakok előtt magas asztaloknál komoly férfiak álltak, és az asztalra tett könyvekben lapozgattak. Megtudtam, hogy Mátyás tudósai és költői.

Egyik könyv gyönyörűbb, mint a másik. Minden lapjuk gondosan kifestett, a kezdőbetűk színesek. Van olyan könyv amelynek elkészítése több esztendeig tartott. Nem csoda, hogy némelyik könyv többbe kerül, mint három falu. Mátyás király messze országokba küldi el megbizottait, hogy ahol szép könyvet látnak, vásárolják meg neki. Többet költ könyvekre, mint bárki más a most élő uralkodók közül. A könyvek kötése is művészi munka. .. magyar könyvkötőket az egész világon híressé tette munkájuk. A könyveket részben selyembáronyba, részben aranyozott sötétvörös vagy fekete kecskebőrbe kötötték.

Mátyás király minden újdonságnak lelkes híve. Amint tudomást szerzett a könyvnyomtatásról, maga is felállított egy nyomtatóműhelyt Budán. Egy Hess András nevű német nyomtatómester készíti az újfajta könyveket. Egyet mutatott is a könyvtáros. Latin nyelvű, és a magyarok történetéről szól. "Budai Krónikának" nevezik.

Majd ha hazaérkezem, még sokat fogok mesélni arról, hogy miket láttam Mátyás király visegrádi palotájában és budai várában. De annyit már most is mondhatok, hogy aki láthatta Mátyás királyt, Visegrádot és Budán a Korvina könyvtárat, az soha életében nem felejtí el.

Szavak

könyvtár, -ak, -a	library
szélcsendes	calm
székváros, -a	capital, town with a royal residence
a város nevezetessége	the sight of the town
nevezetes	notable, noteworthy, famous
csodálatos	wonderful, surprising
megfogadni a tanácsot	to take the advice
holló	raven
címer, -e	coat of arms
aranygyűrű	golden ring
csőr, -ök, -e	bill, beak
származik	originate
elnevezés	naming, name
sokfelé	in many different places, in many directions
hirdet	proclaim, tell, advertise
való	belonging to
terem, termet, terme	hall, large room
díszített	decorated
körös-körül	all around
nyitott	open
zárt	closed
kötet, -e	volume
heverő	couch, davenport
bársony	velvet
egyébként	otherwise
lapozgat	leaf (a book)
tudós	scientist
lap, -ja	page
gondosan	carefully
elkészítés	preparation
esztendő	year

nem csoda	no wonder
némelyik	some of them
megbizott, -at, -ja	representative, delegate, agent
uralkodó	ruler
könyvkötő	bookbinder
selyem, selymet, selyme	silk
aranyozott	gilded
kecskebőr, -ök, -e	kid, goatskin
újdonság	novelty
lelkes híve	fervent admirer
tudomást szerez	get knowledge of something, come to hear of something
nyomtatás	printing
felállít	establish
műhely	workshop
mester, -e	master craftsman
készít	prepare, make, get (something) ready
fajta	type, sort, kind
palota	palace

Kérdések

1. Ki írta a levelet és kinek?
2. Miről szól a levél?
3. Honnan küldi a levelet?
4. Milyen időben érkezett oda?
5. Mit látott eddig a követ?
6. Kinek a tanácsára látogatott el oda?
7. Mi a könyvtár neve?
8. Honnan származik az elnevezés?
9. Hol látható ez a hollós címer?
10. Hogyan szokták Mátyás királyt a címere után nevezni?
11. Mátyás király idejében sok olyan könyvtár volt a világon?
12. Milyen a könyvtár terme, hogy van berendezve?

13. Hány könyv van a könyvtárban?
14. Mi van a nagyterem közepén?
15. Ki szokott ott olvasni?
16. Sokat olvasott Mátyás király?
17. Kik olvastak még a könyvtárban?
18. Milyenek a könyvek, színesek?
19. Abban az időben gyorsan készültek el a könyvek?
20. Mennyibe került néhány könyv?
21. Hol vette Mátyás király azokat a könyveket?
22. Sokat költött könyvekre?
23. A többi uralkodó is költött annyit könyvekre?
24. Milyen a könyvek kötése?
25. Milyen anyagba voltak a könyvek kötve?
26. Minek volt lelkes híve Mátyás király?
27. Mi volt újdonság abban az időben?
28. Mátyás király is felállított egy nyomtatóműhelyt?
29. Ki készítette ott a könyveket?
30. Látott a követ egy nyomtatott könyvet?
31. Milyen nyelvű volt a könyv?
32. Miről szólt?
33. Mit ígért a levélben a követ a barátjának?
34. El lehet felejteni, amit ott látott?
35. Mikor kezdődött a könyvnyomtatás?

Gyakorlatok

A. MODEL: A szekrény, amit bezártak - A bezárt szekrény.

1. A ruha, amelyet kimostak
2. A bor, amit forraltak
3. A találkozó, amit megbeszéltek
4. Regény, amit elolvastak
5. Csirke, amit levágtak
6. Az emberek, akik messziről jöttek
7. A ház, amit kiraboltak
8. A pohár, amelyet eltörtek
9. Az eredmény, amelyet vártak
10. A szó, amit adtak
11. A szoba, amit bebútoroztak
12. A ház, amit elhagytak
13. A lakás, amit kitakarítottak
14. A levél, amelyet megírtak
15. A szó, amit kimondtak
16. A könyv, amit az asztalra tettek
17. Az emberek, akik tanultak
18. A falevelek, amelyek lehullottak
19. Az emberek, akik elfáradtak
20. A holmik, amit megvásároltak
21. A fiúk, akik kétségbeestek
22. A virágok, amelyek elhervadtak
23. A férfi, akit megborotváltak
24. Az asszonyok, akik szépen felöltöztek
25. Az évek, amelyek elmúltak
26. A konyha, amelyet korszerűen berendeztek
27. A ruhák, amelyek elkoptak
28. Az ablak, amit sarkig kitártak
29. A boríték, amelyet megcímeztek
30. A hely, amelyet elfoglaltak

Pótolja a hiányzó ragokat (i, ú, ű, -s)
(Add the appropriate suffixes.)

B. MODEL: idegen - beszéd - idegenes beszéd

1. hajnal	- kirándulás	26. dél	- harangszó
2. közgazdaság	- egyetem	27. jószív	- ember
3. szegény	- lakás	28. ma	- gyerekek
4. nyolc	- autóbusz	29. nadrág	- lány
5. víz	- ruha	30. utca	- lakás
6. víz	- madarak	31. kéktoll	- madár
7. kenyér	- lány	32. város	- emberek
8. alföld	- emberek	33. Európa	- utazás
9. újság	- fiú	34. sajt	- tészta
10. háromláb	- szék	35. hegy	- utak
11. beszéd	- ember	36. veszély	- kanyar
12. baj	- ügyek	37. jég	- víz
13. polc	- szekrény	38. ipar	- tanuló
14. méz	- szavak	39. egyetem	- hallgató
15. kislány	- mosoly	40. csillag	- ég
16. est	- dal	41. eső	- nap
17. virág	- kert	42. láz	- gyerek
18. akarat nélkül	- ember	43. földszint	- ház
19. illat	- virág	44. igazság	- tanár
20. külföld	- verseny	45. félláb	- férfi
21. itten	- hegyek	46. nátha	- hölgy
22. könyv	- polc	47. becsület	- ember
23. reggel	- újság	48. apa	- szigorúság
24. fiatal	- járás	49. sör	- pohár
25. április	- zivatar	50. zsír	- étel

C. Válaszoljon a lenti kérdésekre az alábbi szavakat használva:

könyvbarát	könyvkereskedelem	könyvnap	könyvtár
könyvel	könyvkereskedés	könyvnélkül	könyvtáros
könyvelés	könyvkereskedő	könyvnyomda	könyvtártan
könyvelő	könyvkölcsönzés	könyvnyomdász	könyvújdonság
könyvesbolt	könyvkölcsönző	könyvnyomtatás	könyvvitel
könyvespolc	könyvkötés	könyvpiac	könyvviteltan
könyvgyűjtő	könyvkötészet	könyvpolc	könyvvizsgálat
könyvszekrény	könyvkötő	könyvsiker	könyvvizsgáló

1. Hogy hívjuk azt az embert, aki
 - a) a könyveket szereti?
 - b) könyveket gyűjt?
 - c) könyveket kölcsön ad?
 - d) könyvet köt?
 - e) könyveket vizsgál?
 - f) könyvekkel kereskedik?
 - g) könyvtárban dolgozik?

2. Hol dolgozik egy
 - a) könyvelő?
 - b) könyvkereskedő?
 - c) könyvtáros?
 - d) könyvnyomdász?
 - e) könyvkötő?

3. Mit tanul, aki
 - a) könyvtáros akar lenni?
 - b) könyvelő vagy könyvvizsgáló akar lenni?

4. Ki dolgozik egy
 - a) könyvesboltban?
 - b) könyvüzletben?
 - c) könyvkereskedésben?
 - d) könyvtárban?
 - e) könyvkölcsönzőben?
 - f) nyomdában?

5. Hol vesz könyveket egy a) könyvbarát?
b) könyvgyűjtő?
c) könyvkereskedő?
6. Mit csinál egy a) könyvelő?
b) könyvbarát?
c) könyvgyűjtő?
d) könyvkereskedő?
e) könyvkölcsönző?
f) könyvkötő?
g) könyvnyomdász?
h) könyvtáros?
i) könyvvizsgáló?
7. Vannak könyvnapok Washingtonban?
8. Mi az hogy "könyvsiker"?
9. Hol állnak a könyvek egy lakásban?
10. Mikor kezdődött a könyvnyomtatás?
11. Mit jelent az, hogy "könyvnélkül" tudni valamit?
12. Hol használnak könyvitelt?

D. Házi feladat: Beszéljen Amerika legrégibb könyvtáráról.

OROSZ ASSZONY
(Novella-részlet)

- Galambos Lajos -

Odakint gyönyörű idő volt, sütött a nap, halványsárga fénybe öltözött az egész város, ki kellett gombolnom a kabátomat, olyan jó idő volt, s nagyot lélegzeni a tiszta levegőből.

Amikor hazaértem, Tánya nem volt otthon, nem nagyon izgatott, vittem haza valami munkát, nekiültem azonnal. Fél nyolc felé jött meg kipirulva, kérdeztem tőle, hol voltál?

- Varrónőnél - mondta.

- Már megint?

- Találtunk egy pompás anyagot. Ha kész lesz, majd meglátod. Megszeretted biztosan.

Folytattam tovább a munkámat.

- Haragszol érte?

- Ugyan, dehogy haragszom.

Ledobta a táskáját, levetette a kabátot, lerúgta a cipőjét, s kinyújtóztatta a lábait.

- Mit fogunk vacsorázni? - kérdeztem.

- Jaj - mondta -, teljesen kiment a fejemből. Hogy én milyen buta vagyok. Most mit csináljak gyorsan?

- Tojás van itthon?

Kiszaladt a konyhába, hallottam, hogy benyitott a spájzba, aztán visszatért, és azt mondta, hogy nincs, de még kenyér sincsen, le kell szaladni a boltba.

- El is mehetünk valahová vacsorázni - mondtam.

- Nem - mondta -, eleget költöttünk már ebben a hónapban, ha mindig így elszórjuk a pénzt, nem fogunk jutni semmire. Leszaladok én, és hozok hideget.

- Hozhatsz egy üveg bort is.

- Hogyisne - mondta.

Dúdolva öltözött fel újra, s míg nyújtózkodott, a harisnyáját igazgatta, nekem eszembe jutott az a pityókos éjszaka, amikor azt kiabálta az utcán, hogy "mi díszhalak vagyunk".

- Komolyan mondtad te azt? - kérdeztem.

- Mit?

- Hogy úgy érzed, mintha díszhal lennél.

- Mikor mondtam én ezt?

- Akkor éjszaka.

Tudta, mit jelent ez az akkor, elhúzta a száját, belebújt a cipőjébe, és azt mondta:

- Nem emlékszem rá.

Odamentem hozzá, és megcsókoltam az arcát.

- Siess vissza.

- Jó - mondta.

- És siess egyébként is, mert nyolckor bezár a bolt.

- Szaladok - mondta.

Kiszellőztettem, és lehúztam az ablakra a redőnyt. Bekapcsoltam a rádiót, kimentem a konyhába, leterítettem az asztalt, kistányérokat raktam ki, kést, villát, mindent. Egy pohár bor mégiscsak jólesne, gondoltam, ha van egy kis szív Tányában, hoz fel. Kimentem az előszobába, hogy megölelhessem mindjárt, ha visszatér. Nem gyújtottam fel a villanyt, gondoltam, megijesztem egy kicsit: "hamm". Rettenetesen meg tudott ijedni, aztán meg kacagott magán, hogy a könnye is kibuggyant. Hát vártam ott, aztán azt gondoltam: ejnye, az istenit, de soká marad.

Viisszamentem a konyhába, megigazítottam a két tányér mellett a kést meg a villát. Rápillantottam az órára. Negyed kilenc elmúlt. Lehet, hogy már nem találta nyitva az itteni boltot, és elment az erdőszarkiba? Az kilencig tart nyitva. A fene egye meg, az itteni mindig hamarabb zár, nem várja ki a munkaidő végét, lehúzza a rolót. Szegénykém, trappolhat most az erdőszarki bolttól vissza, csak le ne szólítsa valami suhanc, különben lélek nélkül ér majd haza.

Eléje menjek?

Á, hiszen nincs még olyan sötét, sokan járnak még ilyenkor az utcákon.

Mért is nem mentem vele? Éppen csak a kabátot kellett volna magamra kapnom.

Leültem a fotelba, elővettem az újságot, és rágyújtottam egy cigarettára. De nem tudtam olvasni. A szívem hevesen kezdett kalapálni, nem ízlett a cigaretta sem, mi van velem, gondoltam, már azt se tudom kivárni, hogy hazaérjen?

Mintha csöngettek volna, szaladtam ajtót nyitni. Ó, Tánya, Tánya, hát hol jártál ennyi ideig? De nem csöngetett senki, és nem is volt az ajtó előtt senki. Rápillantottam az órára.

Akkor már elmúlt kilenc.

Szavak

halvány, halovány	pale
kigombol	unbutton
lélegzik	breathe
levegő	air
izgat	excite, upset
nekiül (a munkának)	sit down to start (to work)
kipirul	blush, flush
pompás	splendid
haragudni (valamiért valakire)	to be angry
ugyan, dehogy	there, of course not
dob	throw
rúg	kick
kinyújtózik	stretch oneself
kiment a fejemből	(the thought) escaped me, I have forgotten
benyit	enter, step in
spájz	pantry, larder
elszórni a pénzt	to squander money
hogysisne	nothing of the sort
dúdol	hum (a tune)
igazgat	arrange, adjust
pityókás	tipsy, tight
kiabál	shout
dísz	decoration, ornament
komolyan	seriously
elhúzta a száját	pursed her lips
belebújik	get into
egyébként	otherwise, on the other hand
lehúz	pull down
redőny, -ök	shutter
leterít	cover
rak	put

jólesik	it's pleasant, good, nice, pleasing
megölel	embrace
megijeszt	frighten
rettenetesen	terribly
kacag	laugh (v)
könny	tear (n)
kibuggyan	stream forth
ejnye	damn it!, dash it!, what a pity
az istenit	goodness gracious, damn it
megigazít	set right, put right
pillant	glance at
fene egye meg	damn it, blast it
roló	window shade, venetian blind
trappol	trot
leszólít	make a pass at
suhanc	youngster, lad
különben	otherwise
lélek nélkül ér haza	gets home very frightened
eléje megy (valakinek)	go to meet (someone)
magára kap (ruhát)	put, slip on (one's clothes)
hevesen	violently
kalapál	hammer
csönget, csenget	ring the bell

Kérdések

1. Milyen idő volt az elbeszélésben?
2. Miért kellett kigombolni a kabátot?
3. Milyen volt a levegő?
4. Otthon találta Tányát, amikor hazaért?
5. Mihez kezdett mindjárt, amikor hazaért?
6. Mikor érkezett meg Tánya?
7. Hol volt Tánya?
8. Miért volt a varrónőnél?
9. Mit csinált Tánya, amint hazaérkezett?

10. Mi után érdeklődött a férfi?
11. Készített vacsorát az asszony?
12. Volt ennivaló otthon?
13. Miért kellett a boltba szaladnia?
14. Miért nem akart az asszony elmenni vendéglőbe vacsorázni?
15. Mit kért a férfi, hogy mit hozzon még a boltból?
16. Mit csinált Tánya mialatt öltözködött?
17. Mi jutott a férfinek eszébe?
18. Mit kiabált az asszony azon az éjszakán?
19. Mit mondott az asszony, emlékszik rá?
20. Mit mondott a férfi, amikor megcsókolta az asszonyt?
21. Mit csinált a férfi miután elment az asszony?
22. Hol terítette meg az asztalt?
23. Mit tett az asztalra?
24. Mit gondolt, mit hoz Tánya, ha van egy kis szíve?
25. Hol várt Tányára?
26. Gyújtott villanyt?
27. Miért nem gyújtott villanyt az előszobában?
28. Meddig várt az előszobában?
29. Meddig van nyitva a közeli bolt?
30. Mit gondolt, hogy miért kellett Tányának az erdőszarki boltba mennie?
31. Aggódott, hogy hol van Tánya?
32. Eléje ment?
33. Miért nem ment eléje Tányának?
34. Sokan járnak még ilyenkor az utcán?
35. Mit gondolt, mit kellett volna csinálnia?
36. Hova ült le és mit csinált?
37. Tudott olvasni?
38. Ízlett neki a cigaretta?
39. Miért kalapált a szíve?
40. Miért szaladt ajtót nyitni?
41. Volt valaki az ajtó előtt?
42. Hány óra volt akkor?

Gyakorlatok

A. MODEL: Kimentem a konyhába, hogy megöleljem.
Kimentem a konyhába, hogy megölelhessem.

1. Odamentem hozzá, hogy megcsókoljam.
2. Kimentem az előszobába, hogy megijesszem.
3. A juhász felment Budára, hogy eladja a kutyáit.
4. Megálltunk a közlekedési lámpánál, hogy a rendőr fel ne írjon minket.
5. Tíz órakor lefekszünk, hogy 8 órát aludjunk.
6. Leült a fotelba újságot olvasni.
7. Szaladtam ajtót nyitani.
8. Éva elment az üzletbe vásárolni.
9. A gyerekek hazamentek, hogy tanuljanak.
10. Útlevelet szereztem, hogy Európába tudjak utazni.
11. Vízet viszünk magunkkal, hogy inni tudjunk.
12. Az apa pénzt adott a gyerekeknek könyvet venni.
13. Az asszonyok megfőzték előre az ebédet, hogy délután teniszezni tudjanak.
14. Kölcsönkérem az írógépet levelet írni.
15. A diplomaták magyarul tanulnak, hogy Magyarországon magyarul tudjanak beszélni.

B. Hogy mondja más szóval?

1. nekiül a munkának	8. redőny
2. pompás	9. rettenetesen
3. spájz	10. kacag
4. visszatér	11. rápillant
5. eleget költ	12. trappol
6. nem jutunk semmire	13. magamra kapni
7. hogyan	14. ennyi ideig

15. nevezetes	21. mesél
16. zárt	22. ösvény
17. eb	23. fotel
18. körülfogta	24. gyógyszer
19. apró	25. terem
20. belép	

C. MODEL: ő - benyit - spájz - Benyitott a spájzba.

1. mi - talál - szép - anyag
2. én - folytat - munka
3. én - leül - fotel - elővesz - újság - rágyújt -
cigaretta
4. mi - sokat költ - ez a hónap
5. ő - rápillant - az óra
6. Ők Buda - szép idő - megérkezni
7. én - megfogad - tanács
8. ez a könyvtár - minden könyv - címer van
9. az asztalok - férfiak - áll - és lapoz - a könyvek
10. a könyv - elkészítés - több esztendő - tart
11. a király - messze országok - elküld - megbizottak -
könyvek - vásárol
12. az ember - megköszön - segítség - és visszamegy -
falu

D. Házi feladat: Csináljon mondatokat az alábbi kifejezésekkel:

1. kimegy a fejéből
2. nekiül a munkának
3. elszórja a pénzt
4. eléje megy (valakinek)
5. magára kap (valamit)
6. megfogadni a tanácsot
7. tudomást szerez
8. lelkes híve

PESTI MADARAK

- Heltay Jenő -

BESZÉLGETÉS A GÖRLLEL

A görl bejött a szobába, és átadta a levelet. Protekciós levél volt, Oszkár írta:

- Ha tehetsz valamit a kislány érdekében... ügyes, csinos... előre is köszönöm... hálás híved.

Hálás híved! Annyi hálás híve van az embernek... ki tudja valamennyit nyilvántartani? Megkérdeztem a görlet:

- Oszkár kicsoda?

- Vezérigazgató.

Nyugodtan, közönyösen mondta, és ártatlan, tiszta szemmel nézett rám. Kék szeme volt a görletnek, égszínű. Veszedelmes szín ez, mennyországot keres mögötte az ember, de többnyire levegőt talál csak. Nagyon csinos volt a görl, magas, karcsú, bolondos hajú szőke. Finom orra alatt furcsán, mozgott rúzsos pici szája. Azt hittem, cukrot majszol.

- Mi van a szájában? Bonbon?

- Gumit rágok.

- Miért?

- Adták.

- Többen?

- Nem. Artúr.

- Artúr kicsoda?

- Vezérigazgató.

- Ilyen szép lánynak nem szabad gumit rágni. Nem gondol arra, hogy valaki megcsókolja?

- Nem gondolok rá. Annak mindig ki van téve az ember.

És kivette szájából a gumit. Nyugodtan, egykedvűen. Úgy, ahogy bevette. Habozás nélkül engedelmeskedett annak is, aki rábírta, annak is, aki lebeszélte róla. Elővette kis arany cigarettatárcáját. Megkínáltam a magaméval. Visszautasította:

- Köszönöm. A másikat jobban szeretem. Nekem csinálják.
- Hol?
- Nem tudom. Lajos csináltatja.
- Lajos? Vezérigazgató?

A görl ragyogni kezdett:

- Az. Tetszik ismerni?
- Nem, nem ismerem...

Rágyújtottunk. Egy-két pillanatig csöndben cigarettáztunk. A görl az íróasztal előtt álló karosszékekben, jobb lábát átvetette a bal térdén. Szép lába volt, remek harisnyája, nagyszerű cipője. Mereven nézett maga elé. Az íróasztalt nézte, irataimat, leveleimet. Protekciós levele mellett egy amerikai levél borítéka feküdt; majd fölfalta szemével. Véget vetettem a csöndnek.

- Mit tehetek magáért, kisasszony? Színház?
- Isten ments! Nem vagyok bolond, hogy fillérekért ugráljak...
- Tisztességes kenyérkereset... és ha az ember tehetséges...
- Esti két-három pengő? Annyit szobadísznek is megérek.
- Hát akkor?
- Filmre szeretnék menni. Tessék engem elhelyezni...
- Nem olyan egyszerű az, kisasszony... A gazdasági helyzet... alig gyártanak ma filmet... kevés a szerep és sok a jelentkező...
- Kérem, ha azt tetszik gondolni, hogy ez a protekció kevés, hozhatok jobbat is...
- Jobbat? Kitől?

- Károlytól.
- Károly kicsoda?
- Vezérigazgató.

Ennyi bájnak és őszinteségnek nem tudtam ellenállni. Elővettem a levélpapírost és írni kezdtem:

- Ha tehetsz valamit a kislány érdekében... ügyes, csinos... előre is köszönöm... hálás híved...

A gör1 összehúzott szemöldökkel figyelte munkámat:

- Kinek teszik írni?
 - Egy... egy vezérigazgatónak.
- Nagyot lélegzett. Fölállt:
- Akkor jó. Köszönöm.

De nem ment el. Megállt az íróasztal előtt, és megbűvölten bámult az amerikai levélre.

- Miért érdeklődik úgy az iránt a levél iránt?
- Nem a levél...
- Hát?

Könyörgőn nézett rám:

- A bélyeg. Ha nincs rá szüksége... tessék nekem adni... Kislány korom óta gyűjtök bélyegeket.

És én felületes megfigyelő azt hittem, hogy vezérigazgatókat!

Szavak

protekciós levél	letter of recommendation
csinos	nice looking, pretty
hálás híve	faithfully yours
kicsoda	who(ever)
vezérigazgató	managing director
közönyösen	indifferently, uninterestedly
ártatlan	innocent, guiltless
veszedelmes	dangerous
mennyország, -a	heaven
többnyire	mostly
karcsú	slim
bolond	crazy
finom	fine
furcsán	strangely, oddly
mozog (vi)	move
rúzs	lipstick
majszol	munch, nibble
rág	chew, bite
ki van téve az ember (-nek)	one is exposed to, runs the risk of
egykedvűen	indifferently
habozás nélkül	unhesitatingly
engedelmeskedik (-nek)	obey
rábír (-re)	induce somebody to do something
lebeszél (-ről)	talk out of (something)
cigarettatárca	cigarette case
megkínál	offer (v)
visszautasít	refuse
ragyog	glitter, shine
pillanat	moment
csönd, csend, -je	silence
átvet	fling over

térd, -e
mereven néz
irat, -a, -ja
majd
fölfalja a szemével
véget vet (-nek)
Isten ments
ugrál
tisztességes
tehetséges
szobadísz
megér
gyárt
szerep, -e
jelentkező
báj
őszinteség
ellenállni (-nek)
összehúz
szemöldök, -öt, -e, -je
nagyot lélegzik
megbűvölten
íránt
bámul
könyörgő
gyűjt
felületes
megfigyelő

knee
stare at
document, paper
almost, nearly
devour with one's eyes
end
heaven forbid
jump around
honest
talented
room decoration, ornament
is worth
manufacture, produce
role
applicant, candidate
charm
sincerity, frankness
resist
draw together
eyebrow
breathe freely
spellbound
about
gaze at, stare at
begging, beseeching
collect
superficial, trivial
observer

Kérdések

1. Ki jött be a szobába és mit adott át?
2. Milyen levél volt?
3. Kitől volt a levél és mit kért?
4. Emlékezett az író Oszkára?
5. Ki volt Oszkár?
6. Milyen 'szemmel nézett rá a lány?
7. Milyen színű szeme volt a lánynak?
8. Miért veszedelmes a kékszinű szem?
9. Milyen színű haja volt a lánynak?
10. Szép volt a lány?
11. Mit majsolt a lány?
12. Miért rágta a gumit?
13. Kitől kapta a gumit?
14. Mit mondott az író, hogy egy szép lány miért ne rágjon gumit?
15. Mit válaszolt a lány?
16. Tovább rágta a gumit?
17. Nehéz volt rábírní, hogy ne rágja a gumit?
18. Mit vett elő a lány?
19. A lány elfogadta a cigarettát az írótól, amikor az megkínálta?
20. Mit mondott, miért szereti a saját cigarettáját?
21. Ki csináltatja neki?
22. Lajos is vezérigazgató?
23. Meddig ültek csönben cigarettázva?
24. Mit csinált a lány a lábával?
25. Szép cipője és harisnyája volt a lánynak?
26. Mit nézett mereven a lány?
27. Mit kérdezett végre az író?
28. Miért nem akart a lány színházban szerepelni?
29. Mit szeretett volna a lány csinálni?
30. Könnyű valakit elhelyezni a filmnél?
31. Miért nem könnyű?

32. Mit mondott a lány, hogy mit hozhat még ha ez a protekció nem elég?
33. Kitől akart a lány jobb protekciót hozni?
34. Ellen tudott állni az író a kérésének?
35. Miért nem tudott ellenállni?
36. Mit csinált az író a lány érdekében?
37. Kinek írt?
38. Örült a lány, amikor megtudta, hogy kinek ír?
39. Elment a lány, amikor megkapta a protekciós levelet?
40. Mit bámult megbűvölten?
41. Miért érdeklődött az amerikai levél iránt?
42. Mit kért el a lány?
43. Az író mit hitt, hogy mit gyűjt a lány bélyeg helyett?
44. Maga is gyűjt bélyeget?
45. Maga jó megfigyelő vagy felületes megfigyelő?

Gyakorlatok

A.1 MODEL: Hogy van? - Hogy tetszik lenni?

1. Ismeri Lajost?
2. Budapestre megy?
3. Hány órára jön haza?
4. Mikor ebédel?
5. Hol lakik?
6. Merre megy?
7. Mit iszik?
8. Azt gondolja, hogy ez nem elég?
9. Megveszi a ruhát?
10. Meglátogatta Kovácsékat?
11. Elviszi a gyerekeket?
12. Kitakarítja a lakást?
13. Rágyújt?
14. Idehozza a virágokat?
15. Lefekszik?

A.2 MODEL: Legyen szíves adja nekem. - Tessék nekem adni.

1. Legyen szíves helyezzen el engem.
2. Legyen szíves kínáljon meg.
3. Legyen szíves öltözködjön fel.
4. Legyen szíves vetkőzzön le.
5. Legyen szíves borotválkozzon meg.
6. Legyen szíves siessen.
7. Legyen szíves szellőztesse ki a szobát.
8. Legyen szíves húzza le a redőnyt.
9. Legyen szíves kapcsolja be a rádiót.
10. Legyen szíves írja alá itt.

A.3 MODEL: Ne menjen oda! - Ne tessék odamenni!

1. Ne haragudjon!
2. Ne utasítsa vissza!
3. Ne maradjon sokáig!
4. Ne menjen eléje!
5. Ne csöngessen még!
6. Ne nyissa ki az ablakot!
7. Ne zárja be az ajtót!
8. Ne késsen el!
9. Ne erre a villamosra szálljon fel!
10. Ne szóljon hozzá!

B. MODEL: én - nagy ház. - Nekem nagy házam van.

1. juhász - 6 kutya
2. örmények - juhok
3. huszárok - szép lovak
4. ezek a gyerekek - sok játék
5. ő - galamb
6. ők - szamár

7. mi - öreg szülők
8. senki - bélyeg
9. ki? - levélpapír
10. Kovácsék - televíziós készülék
11. ők - nem jó telefon
12. ez a lány - szép szem
13. Kovács - három vő
14. én-szép álmom volt
15. főnök - semmi idő
16. szomszéd - sok bókör
17. ők - elég
18. mi - ellenfél
19. ez a levél - semmi értelem
20. gyerek - sok ész
21. az elnök - hatalom
22. én - nem sok jövedelem
23. ők - üres poharak
24. templom - régi torony
25. lányok - nagy tükör

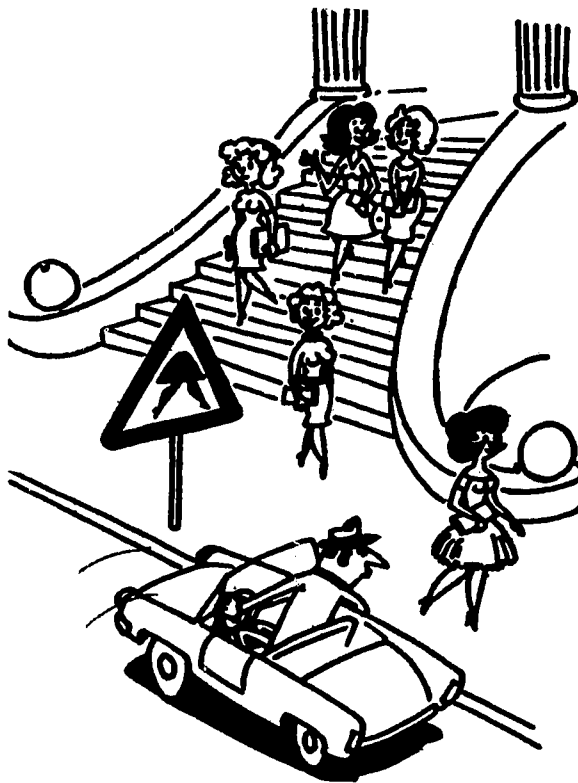
C. Mi a helyes magyar szórend?

1. kis cigarettatárcáját arany elővette
2. ennyi ellenállni tudtam bájnak és nem őszinteségnek
3. levelet bejött átadta szobába és görle a a a
4. az a van a templom iskola mellett mellett
5. beszélni tanulnak hogy magyarul magyarul
Magyarországon tudjanak
6. vehessen gyereknek pénzt a könyvet hogy az apa adott
7. az íróasztal megállt és levélre előtt a lány bámult
az amerikai
8. egy cigarettára leültem elővettem a fotelba és
rágyújtottam az újságot

9. a felírás légiposta a levélszekrénybe állt amelyen bedobtam abba levelet
10. beszélgetni expresszóba finn velem egy diákot
jöjjön egy meghívtam hogy
11. gazdag juhait örmény egy elhajtották amikor törökök
legeltek a azok a mezőn
12. bekapcsoltam a kistányérokat asztalt kést villát
rádiót mindent a konyhába leterítettem kiraktam
kimentem az

D. Házi feladat: Csináljon mondatokat az alábbi kifejezésekkel:

1. ki van téve az ember (valaminek)
2. habozás nélkül
3. mereven néz
4. nagyot lélegzik
5. rábír (valakit valamire,
6. lebeszél (valakit valamiről)
7. visszautasít (valamit)

Kép szöveg nélkül

A VÁNDORLÓ KÖNYV

- Móra Ferenc után -

A történet úgy kezdődött, hogy 1923-ban, Petőfi születésének 100. évfordulójára egy első kiadású Petőfi-verseskönyvet kaptam ajándékba. Mivel ismertem a könyv értékét, mindjárt tudtam, hogy nem tartom meg magamnak. Szegény ember vagyok én ahhoz, hogy ekkora kincset őrizgessek a könyveim között. Hát elhatároztam, hogy odaadom a szegedi városi könyvtárnak.

Kikészítettem egy csomó más könyvvel a jégszekrény tetejére, s mivel éppen el kellett utaznom, telefonon meghagytam a könyvtárszolgnak, hogy vigye el. Persze én Jánost kértem meg, János meg Andrásnak adott rá parancsot, András Imrének adta tovább az utasítást, s a vége az lett, hogy senki sem jött el a könyvért.

Amikor hazaérkeztem, a könyveket minő ott találtam a jégszekrényen, csak a Petőfi-könyv nem volt ott közöttük.

- Ki vitte el? - kérdeztem a ház népétől. Mindenki a vállát vonogatta, csak Boris néni, a mi mindentudó Borisunk gyanakodott valakire:

- A "varas-béka" járt itt egy reggel, az tehette - mondta.

Varas-békának azt a kis újságos fiút nevezte el Borisunk, akivel a télen keveredtünk barátságba. A szegény gyerek karácsonykor is mezítláb hordta az újságot. Adtunk neki egy pár rossz cipőt. Negyednapra megint csak mezítláb járta a havat, jeget.

- Hát te, hova tetted a cipőt?

- Jani bátyámnak adtam. Gyárba jár, neki jobban kell. Kerítettünk még egy pár rossz cipőt. Aztán jobb szomszédunktól is koldultunk egy párt, majd a bal szomszédunktól is, de hiába,

csak nem tudtunk a gyereken segíteni. Annyi bátyja, néne van neki, hogy azt az egész utca nem győzné cipővel. Így aztán ha már fölruházni nem tudtuk a fiút, hát legalább tápláljuk. De amit kap tőlünk, azt a helyszínen kell megennie, mert különben azt is az atyafiságnak vinné haza.

Harmadnapra a kapuban találkoztam a varas-békával. Pattogatott kukoricát evett egy papírzacskóból. A zacskó abból a papírosból készült, amelybe a Petőfi-könyvet csomagoltam.

- Nini! hát ezt hol vetted?

- Maguknál találtam a jégszekrényen. - Eszébe sem volt tagadni.

- Hát a könyv, amely benne volt?

- A könyv? Szép versek voltak benne, elolvastam, aztán két kifliért odaadtam a péknek, aki a sarkon árul, hadd olvassa el ő is.

A pékkel még aznap este beszéltem, csak hogy a könyv már nála sem volt. Eladta a sógorának, a cipőpucolónak kétszáz koronáért.

- Ejnye, de sietett tőle megszabadulni!

- Hát amikor láttam, hogy olyan szép versek vannak benne, gondoltam ez jó lesz a sógornak, aki igen tanult ember, nótákat is szerkeszt.

Mindjárt gondoltam, hogy ezzel a "nótaköltővel" baj lesz. Lett is, mert csak egy hét múlva sikerült beszélnem vele, akkor is kocsmában, borközi állapotban.

- Ezer koronát adott a könyvért egy vasúti hordár. A nevét nem tudom, de megtalálhatja a vasútnál.

Egy hét múlva megkerült a hordár is. Azt mondta, hogy ötezer koronáért adta el a könyvet egy paprikás gazdának. Felkerestem a gazdát, nagyon jó szívvel volt hozzám, de a

könyvet ő sem tudta előadni.

- Verka lányomnak vettem meg, mert nagyon szereti a verseket, amióta az iskolából kimaradt.

- No - .ondom -, most hallgassuk meg Verkát! A leány elvörösödött. Mindjárt láttam, hogy valami nincs rendben. Ismer egy városi írnot, neki adta emlékebe.

Az írnot urat már a hivatalban kerestem fel.

- Szeretnék összeházasodni - kezdte -, de még egy tisztességes ruhám, nyakkendőm sincs. Itt a hivatalban olvasta valaki az újságban, milyen nagy ára van most a régi Petőfi-könyvnek. Hát eladtam kérem, pedig majd elsüllyedtem szégyenemben. Harmincezer koronát kaptam érte, abból ruházkodtam fel.

- Kinek adta el?

- A paprikás Bergernek.

Mindjárt gondolhattam volna! A paprikás Bergernek pénze is van, meg szíve is hozzá. Nagy gyűjtőszenvédély van benne, aminek a szegedi könyvtár és múzeum is hasznát látta. Hozzá nem ronthattam be ajtóstul.

Másnap hivatali munkatársaimmal tanakodtunk az ügyről, amikor kopognak az ajtón. Ahogy kimegyek, a paprikás Berger nyújtja felém a hetek óta kergetett kincset, a Petőfi-kötetet.

- Igazgató úr, vettem valamit a könyvtárunknak! Egy első kiadású Petőfit.

Így került a Petőfi-verskötet a városi nagykönyvtárba, miután megítatta szépségével úr, paraszt, proletár, iparos, kereskedő és mezítlábas gyermek lelkét.

Szavak

vándorló	wandering
évforduló	anniversary
kiadás	edition, publication, issue
kincs	treasure
ekkora	as large as this
őriz	watch, guard, take care of
kikészíteni	to put out, prepare
csomó	a number of, lot, bunch
tető, teteje	top
meghagyni	order, direct
szolga	servant
utasítás	command, order, instruction
vállat von	shrug (the shoulders)
néni	aunt
gyanakodik	suspect (somebody)
varas-béka	toad
barátságba keveredni	get friendly, make friends with
mezítláb, -at	barefoot
hord	carry
kerít	get, obtain
koldul	beg
néne, nénje	elder sister
nem győzi (-vel)	is not able to afford, provide
fölruház	provide with clothes
táplál	nourish, feed
helyszínen	on the spot / site
atyafiság, -a	kinship, relations
pattogatott kukorica	popcorn
zacskó	(paper) bag
nini	look!
eszébe sem volt	it did not occur to him
tagad	deny

kifli
 pék, -e, -je
 árul
 pucoló
 ejnye
 megszabadul (valamitől)
 nóta
 szerkeszt
 kocsmá
 borközi állapotban
 megkerül
 gazda
 elvörösödik
 írnok, -a
 emlék, -e
 tisztességes
 elsüllyed szégyenében

 gyűjtőszenvédély
 hasznát látja (-nek)
 berohan ajtóstul (valakihez)

 tanakodni
 nyújt (valamit)
 kerget
 iparos
 kereskedő
 lélek, lelket, lelke

roll, crescent
 baker
 sell
 cleaner
 what a pity, shame; well
 to get rid of something
 song
 construct, compose
 saloon, tavern
 intoxicated
 is found, turns
 farmer
 blush
 clerk
 souvenir, keepsake
 adequate, proper
 he is so ashamed he wishes the
 earth would swallow him up
 mania, passion for collecting
 gain by, profit from
 burst in on (someone) unexpectedly,
 barge in on (someone)
 to consult, confer, discuss
 pass, hand
 hunt, pursue, chase
 craftsman
 merchant
 soul

Kérdések

1. Milyen évforduló volt 1923-ban?
2. Mit kapott az író ebből az alkalomból?
3. Értékes ajándék volt?
4. Miért nem akarta megtartani a könyvet magának?
5. Mi volt az író terve a könyvvel?
6. Volt több könyv is, amit oda akart adni a könyvtárnak?
7. Hova tette a könyveket?
8. K. kért meg, hogy vigye el a könyveket?
9. Miért nem tudta az író maga elvinni a könyveket?
10. János kinek adta tovább az utasítást?
11. András meg kinek adta tovább a parancsot?
12. Végül is mi történt, elvitték a könyvet?
13. Mit talált az író a jégszekrényen, amikor hazaérkezett?
14. Minden könyv ott volt?
15. A ház népe tudta, hogy ki vitte el a könyvet?
16. Kire gyanakodott Boris néni?
17. Minek nevezte Boris néni a kis újságos fiút?
18. Miről volt nevezetes a fiú?
19. Adtak neki egy pár cipőt?
20. Mit csinált a gyerek a cipővel?
21. Sikerült felruházni a fiút?
22. Hogy próbáltak segíteni a gyereken?
23. Miért kell a helyszínen megenni a gyerekeknek, amit kap?
24. Mikor és hol találkozott az író a fiúval?
25. Mit evett a gyerek?
26. Mibe volt csomagolva a pattogatott kukorica?
27. Mit kérdezett az író?
28. Mit mondott a gyerek, hogy kinek adta a könyvet és miért?
29. Megtalálta az író a könyvet a péknél?
30. Kinek adta el a pék a könyvet és miért?
31. Mivel foglalkozik a pék sógóra a cipőpucoláson kívül?
32. Mikor sikerült az írónak beszélnie a "nótaköltővel"?

33. Hol találta meg a "nótaköltőt" és milyen állapotban?
34. Nála volt a könyv?
35. Kinek adta el és mennyiért?
36. Megtalálta az író a hordárt?
37. A hordárnál volt a könyv?
38. Kinek és mennyiért adta tovább a hordár a könyvet?
39. Elment az író a gazdához?
40. Hogyan fogadta a gazda az író?
41. Nála volt a könyv?
42. Ő kinek adta a könyvet és miért?
43. Mit csinált vele Verka?
44. Hol kereste fel az író az írnokot?
45. Mit mondott az írnok, miért adta el a könyvet?
46. Honnan tudta, hogy nagy ára van a Petőfi könyvnek?
47. Mennyit kapott a könyvért?
48. Mit csinált a pénzzel?
49. Kinek adta el az írnok a könyvet?
50. Ki a paprikás Berger?
51. Ki látja hasznát az ő gyűjtőszenyedélyének?
52. Hozzá is elment az író?
53. Kivel tanakodott másnap az író a hivatalban?
54. Ki kopogott az ajtón?
55. Ki állt az ajtóban és mit nyújtott feléje?
56. Kik olvasták és élvezték a könyvet, mielőtt az a könyvtárba került?

Gyakorlatok

A. MODEL: egy / könyv / kap / ajándék /
Egy könyvet kaptam ajándékba.

1. egy / vers / könyv / kap / ajándék
2. ismer / a könyv / érték / így / nem / akar /
megtart / magam
3. elhatároz / hogy / odaad / a könyv / a város /
könyvtár
4. kikészít / a könyv / a jégszekrény / tető /
egy / csomó / más / könyv
5. elutazni / kell / így / megmond / a könyvtárszolga /
hogy / elvinni / a könyvet
6. de / senki / sem / eljön / a könyv
7. amikor / hazaérkezik / a vers / könyv / nincs / ott
8. senki / se / tud / ki / elvisz / a könyv
9. Boris néni / az újság / fiú / gyanakodik
10. kapu / találkozik / a fiú
11. megkérdez / a fiú / hogy / hol / van / a könyv
12. a fiú / azt / mond / hogy / két kifli / odaad /
a pék / mert / szép vers / vannak / a könyv
13. a pék / sem / van / a könyv / mert / elad / sógor /
a cipőpucoló / kétszáz korona
14. a cipőpucoló / ezer korona / kap / egy hordár /
a könyv
15. a hordár / ötezer korona / elad / a könyv /
egy paprikás gazda

16. a gazda / a lánya / veszi / a könyv / mert /
a lány / szeret / a versek
17. a lány / egy írnok / ad / a könyv / emlék
18. az írnok / harmincezer korona / kap / a könyv /
paprikás Berger
19. paprikás Berger / sok pénz / van / és gyűjt / könyvek
20. másnap / valaki kopog / az ajtó
21. paprikás Berger / áll / ott / és nyújt / a könyv
22. vesz / valami / a (mi) könyvtár / mond /
egy Petőfi könyv
23. így / kerül / Petőfi könyv / a város / nagykönyvtár

B. MODEL: Odaadta a könyvet két kifliért.
Odaadhatná a könyvet két kifliért.

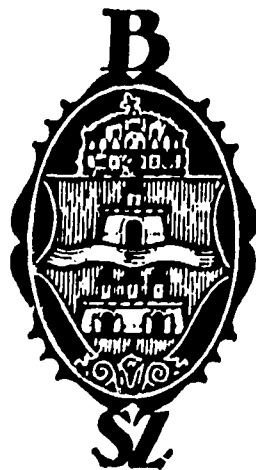
1. Eladta a cipőpuculónak kétszáz forintért.
2. Ezer koronát adott a könyvért egy vasúti hordár.
3. Százötven forintot fizettem a vacsoráért.
4. Tartoznak nekem az ebédért.
5. Kár ezért a gyerekért.
6. Az asszony könyörgött a fiáért.
7. Elküldtem a gyereket újságért.
8. Mindent megtesz a családjáért.
9. Elmegyek a maga kedvéért.
10. Nem haragszunk a késésért.
11. Az üzletbe szaladnak élelmiszerért.
12. A katonák meghalnak a hazájukért.

C. Házi feladat: Beszéljen a kedvenc költőjéről.

PETŐFI KÖLTEMÉNYEI

A KÖLTŐ SZÜLETÉSE SZÁZADIK ÉV-
FORDULÓJÁNAK EMLÉKÉRE KIADJA
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZÖNSÉGE

A KÖLTŐ ARCKÉPÉVEL.

• BUDAPEST 1923 •

AMI MEGÉRTHETETLEN
- Móricz Zsigmond után -

Kéz a kézben mentek az utcán, Valika és Pannika. Hazafelé mentek az iskolából. A kis utca sarkán el szoktak válni s onnan Pannika ment a kis utcába, Valika meg a nagy utcába.

De most Valika nem eresztette el Pannika kezét, hanem húzta maga után.

- Na gyere, na gyere, nálunk fogsz ebédelni!
- Nem...
- A tanító néni megmondta, muszáj.
- De neem...

Valika nem törődött Pannikával, vitte magával. Erősebb volt, kövérebb és bátrabb. Pannika tudta, hogy a tanító néni megmondta Valikának, hogy kérje meg az apukát, hogy adjanak enni egy kis, szegény társnőnek, Pannikának, akivel úgyis jóba volt. És mégsem akart Pannika Valikával ebédelni menni. Nem tudja, mért, csak nem akart.

Valika azonban tudta, hogy ma Pannika az övé, s nem engedte volna a világért, hogy elköszönjön tőle. Erősen fogta, húzta, vitte. Büszke volt és alig várta, hogy a nagy vaskapun bemenjenek, akkor már Pannika nem tud megszökni.

- Anyuka, anyuka! - rohant előre s kiabálta anyukájának: - Pannika ezután nálunk fog ebédelni húsvétig, a tanító néni mondta.

Az anyuka nevetett és megcsókolta a kislányát. Nagyon boldog volt, hogy Valika olyan kedves, aranyos és egészséges.

- A tanító néni mondta? No, az a tanító néni...

Még egyszer megcsókolta a kislányát, akkor megnézte a másik kislányt, akit magával hozott.

- Igaz ez, kislány?

De a kislány egy szót sem szólott, csak lesütötte a szemét.

Valika azonban tovább beszélt.

- Mert ő szegény gyerek és minden szegény gyereknek el kell menni valahova ebédelni. A tanító néni mondta.

Mindjárt le is vette a kis táskát a hátáról, s abból kikeresett egy levelet, amit a tanító néni küldött anyukának.

Anyuka elvette, elolvasta és azt mondta:

- Na, jól van, kislány, akkor csak tedd le a holmidat te is kint az előszobában, aztán menjetek be a fürdőszobába és jól mosd meg a kezedet.

Beküldte őket a fürdőszobába, ő is bement, megeresztette a csapot és jól megmosta Valika kezét. Azután azt mondta a kislánynak:

- Na, most te is mosd meg a kezedet, de jól!

És elment az ebédlőbe, hogy a szobalánynak megmondja, hogy még egy terítéket tegyen az asztalra. Aztán azt mondta a lánynak:

- Menjen, Rózsi, a fürdőszobába s mossa meg annak a kislánynak a kezét, de jól. A nagyságos úr nagyon kényes arra, hogy a gyerekek az asztalnál tiszta kézzel üljenek.

Rózsi bement a fürdőszobába. Jó volt, hogy bement, mert Pannika még most se tette bele a kezét a vízbe. De ő megfogta a kislányt s jó erősen megmosta a kezét, az arcát is jól megmosta, s aztán kivette a hajából saját fésűjét s azzal meg is fésülte.

- Na - mondta megelégedetten.

Most Valika és Pannika visszamentek az ebédlőbe. Éppen jókor, mert jött a nagyságos úr s mindjárt azt kérdezte:

- Ki ez a kislány?

Valika nyakába ugrott az apukájának s azt mondta:

- Nálunk fog ebédelni húsvétig minden nap!

- Ejha!

- A tanító néni mondta.

Anyuka röviden elmagyarázta a dolgot és megmutatta a levelet. Pannika ezalatt ott állott, lesütött fejjel és várt.

- Na, hogy hívnak, kislány? - mondta csöndesen az apuka.

- Pannika - kiáltotta Valika.

- Nem tőled kérdeztem - mondta apuka.

- Mondd csak meg szépen.

- Pannika - mondta erre Pannika.

- Nagyon jó. Hát apádat, hogy hívják?

- Édesapámnak - mondta Pannika.

- Te úgy hívod, de más hogy hívja?

- Kendnek - mondta Pannika.

- Más nevét nem tudod?... Varga János?... Vagy Kovács Mihály... Csak van valami neve. No! Mi a másik neve?

- Nem tudom.

- Ejnye, a te apád még arra se tudott megtanítani... Hát téged hogy hívnak? - fordult a kislányához.

- Valika - felelte Valika.

- Jó, jó, hát engem hogy hívnak?

- Apukának.

- Aj, de számár vagy, kis csacsi! Hát mások hogy hívnak engem?

- Nagyságos úrnak.

- Ajaj, te is ettől tanulsz már... Mondom, hogy nem jó ez a közös iskola. Elbutítja az ilyen kis csacsi gyereket. Hát most gyerünk ebédelni, mert éhes vagyok.

Leültek az asztalhoz. Valika a helyére ült. Pannikának egy székre a szobalány párnát tett és arra ültette fel s nevetett rajta.

Az asztalra fehér abrosz volt terítve, s fehér tányérok voltak, és fehér tál a közepén. Minden tányéron arany karika volt belül, de Pannika tányérján nem volt karika, de az is szép volt, azért.

Anyuka szedett Valikának, azután szedett apukának, azután szedett saját magának, azután szedett Pannikának is.

- Szereted a levest? kérdezte tőle, de Pannika nem felelt.

Mikor apuka megette a levesét, azt kérdezte Valikától:

- Hát igazán nem tudod a nevemet?

- Doktor Vadkerti Antal - mondta Valika.

- Na látod, mindenkinek van neve. Minden embernek, de ez a te barátnőd, ez nem tudja az apja nevét se.

Pannika lehajtotta a fejét.

Leves után húst ettek mártással. Az anyuka felvágta a húst apró darabkákra s a Pannikáét is felvágta és azt mondta neki:

- Villával kell enni.

Pannika nézte a villát s megpróbált vele enni, de a hús nem akart megállni rajta.

- Hadd egye csak kanállal, ahogy ő szokta - mondta apuka.

Így Pannika már könnyebben meg tudta enni a húst és a mártást. Kenyeret is aprított bele, de amikor ezen Valika nagyon nevetett, akkor elpirosodott és újra lesütötte a fejét.

Azután tésztát kaptak. Szép fehér tésztát, túró volt rajta. Pannikának megengedték, hogy ezt is kanállal egye.

- De aztán meg kell tanulnod, hogy kell enni. Látod, Valika milyen szépen eszik.

Mikor az ebédetől felállottak, apuka azt mondta:

- No kislány, most eredj szépen haza és mondd meg apádnak, hogy jöjjön el, mert beszélni akarok vele.

Pannika abban a percben kereste a felső ruháját, felvette és ment.

- Megállj csak, hát köszönni is kell! Szépen meg kell köszönni az ebédet, és aztán mikor az ember elmegy valahonnan, akkor köszön szépen mindenkinek...

De Pannika csak állott s nem szólt semmit.

- No, majd megtanulja - mondta apuka. - Húsvétig lesz ideje megtanulni.

Ezt az apuka nagyon szépen mondta s nevetett is, nem haragudott, de azért Pannika csak újra lehajtotta a fejét és elment.

Valikát nem engedték ki, hogy meg ne fázzon.

Apuka akkor lefeküdt s egy óráig aludt, mikor felébredt, már itt is volt az ember. Kiment hozzá a tornácra.

Egy szegény napszámos ember állott a tornácon, nagyon rongyos ruhában s várt. Mikor a nagyságos úr kilépett a tornácra, levette a kalapját s úgy állott előtte. A nagyságos úr nagy, kövér ember volt, a másik az kicsi, sovány és rossz arcú.

- Hogy hívják kendet?

- Takaró János.

- Jól van... Hát a kislánya itt fog nálunk ebédelni húsvétig mindennap. Megértette?

Az ember nem szólott, csak megbiccentette a fejét.

- Ha jól viseli magát, megkapja a kislányom régi ruháját és cipőjét. Mindent kap, ami kell neki, csak jól viselje magát. Kéne miből él?

- Munkanélküli vagyok.

- Mióta?

- Aratás óta.

A nagyságos úr nézte és hallgatott. Az ember is hallgatott s a kalapját a kezében tartotta.

- Akkor miből él?

Az ember a vállát vont s tovább hallgatott.

- Hány gyereke van?

- Hat.

- Hat?... Hm... Hogy mer maga hat gyereket vállalni, ha nem tud nekik keresni? No, mindegy... Hát nézze csak, barátom, a lányát elvállalom. Húsvétig mindennap hazajön a kislányommal és nem kell érte semmit se fizetni, érti?... De nem akarom, hogy maga úgy érezze, hogy ingyen tartom, hát valamit fog érte csinálni. Ott van a favágó szín... - és megmutatta az udvaron a színt. - Menjen oda és vágjon fát. Vág egy kis fát és rendben van a dolog.

Ezzel megfordult és bement a házba.

Az ember is megfordult, feltette a kalapját, és elment az udvaron keresztül a színiig, s megkereste a fejszét. Két óráig vágta a fát s akkor elment. Nem szólott senkinek, csak Rózsi, a szobalány jött be alkonyat felé s mondta, hogy az ember már elment.

- Nem baj - mondta a nagyságos úr -, ha elment, elment, pedig akartam adni neki egy pohár pálinkát.

Másnap a kislány nem ment iskolába s nem jött ebédelni Valikával.

Valika sírt, hogy nincs Pannika.

- Majd eljön holnap.

De Pannika nem jött többé.

Pár nap múlva el is felejtették.

De egy napon a nagyságos úr a városháza előtt meglátta s megismerte az embert. Ott állott a munkanélküliek közt és sötétén nézett. Megszólította:

- Kend az a Takaró János?

- Én.

- Hát hol a kislánya? Miért nem jön ebédelni?

Az ember nem felelt, csak hallgatott. Sok sürgetésre aztán mogorván mondta:

- Nem szeretem én, ha azt kérdezik, hogy a szegény miből él!

A nagyságos úr csodálkozva nézett rá s csak annyit mondott:

- Megérthetetlen. Hát nem sajnálja, hogy a kislánya koplal és éhezik? Hát micsoda emberek maguk, az megérthetetlen!

Az ember nem válaszolt, csak elfordult és mogorván nézett maga elé.

Szavak

elválík	part, separate
elereszt	let go
muszáj	must, have to
törődik (-vel)	care about
bátor, bátrát	brave
apuka	dad
társnő	female companion / partner
mégsem	not... after all, still not
elköszön	say good-bye
megszökik	escape, get away
rohan	run, rush, hurry
húsvét	Easter
aranyos	charming, dear, darling
nevet	laugh
lesüti a szemét	cast one's eyes down
holmi	somebody's things / belongings
csap, -ja	tap, faucet
teríték, -e	table setting
nagyságos úr	obsolete middle-class form of address in Hungary, corresponding to Mr. fussy, sensitive (to)
kényes (-re)	satisfied, pleased
megelégedett	well, you don't say
ejha	softly, quietly
csöndesen, csendesen	you
kend	ass, fool, donkey
szamár, szamarat, szamara	silly, foolish; young donkey
csacsi	public, common
közös	make stupid / silly, stupefy
elbutít	tablecloth
abrosz	dish
tál, -at, -a	

karika
de azért
szed (ételt)
mártás
aprít
eredj
tornác
napszámos
rongyos
megbiccenti a fejét
vállal (-t)
mindegy
favágó szín, -ek, -e
megfordul
keresztül
fejsze
vág
sír
többé
megszólít
sürgetés
mogorva
csodálkozva
koplal
éhezik

circle, ring
still, yet, nevertheless
help, take (food)
sauce, gravy
break into small pieces
go!
porch
laborer, dayworker
ragged
nod
take, assume (the responsibility)
doesn't matter
woodshed
turn around
through
axe
cut
cry
(no) more, (no) longer
speak to, address
urging, pressing
sullen, sour, cross
surprised
starve, endure hunger
hunger, starve

Kérdések

1. Honnan jött Valika és Pannika és hova mentek?
2. Meddig szoktak együtt menni?
3. Mi történt most, most is elváltak?
4. Miért nem eresztette el Valika Pannika kezét?
5. Valika törődött avval, hogy Pannika nem akart menni?
6. Mit mondott a tanító néni Valikának?
7. Pannika is tudta ezt?
8. Szívesen ment Pannika Valikával?
9. Mi történt, amikor bementek a nagy vaskapun?
10. Mit mondott az anyukájának?
11. Hogyan fogadta Anyuka a hírt?
12. Mit mondott Anyuka a másik kislánynak?
13. Mit küldött a tanító néni anyukának?
14. Mit kellett a gyerekeknek ebéd előtt csinálniuk?
15. Mit csinált anyuka a fürdőszobában?
16. Mit mondott azután a másik kisleánynak?
17. Miért ment az ebédlőbe anyuka?
18. Mit mondott azután a szobalánynak?
19. Mi történt amikor a szobalány bement a fürdőszobába?
20. Ki jött, amikor a gyerekek bementek az ebédlőbe?
21. Mit kérdezett Apuka?
22. Mit csinált Valika és mit válaszolt az apukájának?
23. Ki magyarázta meg a dolgot azután?
24. Mit kérdezett Apuka a kislánytól?
25. Tudta a gyerek a nevét?
26. Mit kérdezett azután a saját kislányától?
27. Mit válaszolt a kislánya?
28. Tetszett az apjának a felelet?
29. Mit tett a székre Pannikának a szobalány?
30. Hogy volt az asztal megterítve?
31. Milyenek voltak a tányérok?
32. Milyen volt Pannika tányérja?

33. Mit csinált Anyuka az asztalnál?
34. Mit ettek először?
35. Mit kérdezett meg Apuka Valikától?
36. Most mit válaszolt a kislány?
37. Mit mondott erre Apuka?
38. Mit ettek leves után?
39. Kinek vágta fel Anyuka a húst?
40. Pannika tudott enni villával?
41. Milyen tésztát ettek utána?
42. Pannika ezt is kanállal ette?
43. Mikor felálltak ebéd után mit mondott Apuka Pannikának?
44. Pannika megköszönte az ebédet és köszönt mindenkinek?
45. Haragudott Apuka, hogy Pannika nem köszönt?
46. Mit csinált azután Apuka?
47. Kit talált a tornácon, amikor felébredt?
48. Milyen ember volt Pannika apja?
49. Mit mondott neki Apuka?
50. Válaszolt az ember?
51. Volt az embernek rendes munkája?
52. Hány gyereke volt neki?
53. Mit szólt az úr, amikor meghallotta, hogy hány gyereke van és nincs munkája?
54. Mit mondott neki, hogy mit csináljon amiért Pannika náluk ebédel?
55. Meddig vágta a fát az ember?
56. Ki vette észre, hogy már elment?
57. Mit mondott az úr?
58. Jött másnap Pannika ebédelni?
59. Hol látta egyszer az úr Pannika apját?
60. Ki után érdeklődött az úr az embernél?
61. Válaszolt rögtön az ember?
62. Mit válaszolt sok sürgetésre?
63. Mit mondott erre az úr?

Gyakorlatok

A. MODEL: A kisgyerek buta. - A közös iskola butítja a kisgyereket.

1. A fiú bátor. Az apa _____ a fiút.
2. Az asszony fiatal. - A szépítőszer _____ a nőket.
3. A cipő fényes. - A cipőpucoló cipőt _____.
4. A tudás hasznos. - Az ember _____ a tudását.
5. Az ember boldog. - A béke _____ az embereket.
6. Az ágynemű fehér. - Az asszony ágyneműt _____.
7. A szoba sötét. - Az ápoló el-_____ a betegszobát.
8. A ruha tiszta. - A lány ki-_____ a ruhát.
9. A szoknya rövid. - A varrónő szoknyákat _____.
10. A gyerek erős. A vitamin _____ a gyereket.
11. Az autó gyors. - A vezető _____ az autót.
12. A falevél sárga. - Az ősz _____ a faleveleket.
13. Az anya öreg. - A fekete ruha _____ az anyát.
14. A szerződés új. - Magyarország meg- _____ a kereskedelmi szerződését.
15. Az áru drága. - Az üzletek _____ az árukat.
16. Az étel meleg. - Az asszony ételt _____.

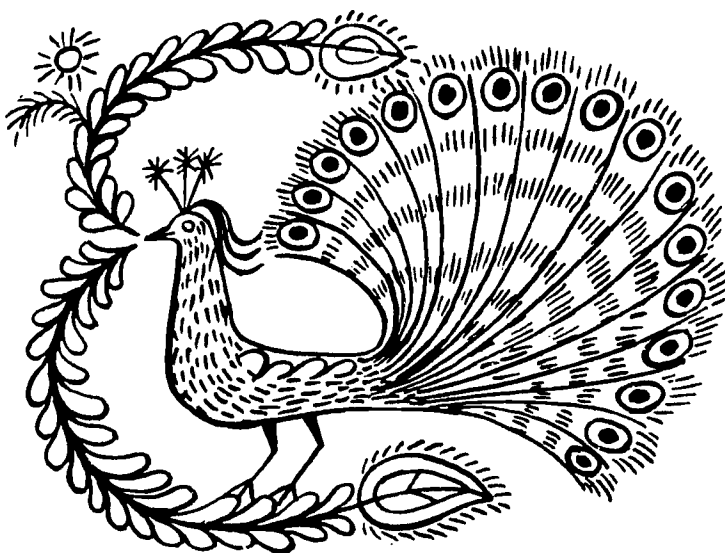
B. MODEL: A hideg fürdő. - A hideg fürdő frissít.

1. A pénz nem _____, mondják.	frissül - <u>frissít</u>
2. Az élet napról-napra _____.	sárgul - sárgít
3. A vezető _____ a kocsit.	kitisztul - kitisztít
4. A beteg egyre _____.	elsötétül - elsötétít
5. Tavasszal minden _____.	kékül - kékít
6. Az asszony _____ az ágyneműt.	boldogul - boldogít
7. A nappalok ősszel _____.	lassul - lassít
8. A hosszú ruhát _____ kell.	kizöldül - kizöldít
9. Az ablakok _____.	drágul - drágít

10. A lányok _____.	gyengül	- gyengít
11. Vihar után az ég _____.	vénül	- vénít
12. Szürke ruha _____ a nőket.	gyorsul	- gyorsít
13. A falavelek _____.	rövidül	- rövidít
14. A barátom nagyon _____.	szépül	- szépít
15. Az élet tempója mindig _____.		

C. Házi feladat: Írjon mondatokat a következő kifejezéseket használva:

1. törődik valamivel vagy valakivel
2. vállal valamit
3. megszólít valakit
4. büszke valamire vagy valakire
5. nem győzi valamivel
6. fölruház valakit
7. barátságba keveredni
8. eszébe sem volt
9. elszűnyed szégyenében
10. megtart valamit magának
11. gyanakszik valakire
12. meghagy valakinek valamit
13. hasznát látja valaminek
14. emlékebe ad valakinek valamit
15. jó szívvel van valakihez

MOSTAN SZÍNES TINTÁKRÓL ÁLMODOM
(Részlet)

- Kosztolányi Dezső -

Mostan színes tintákról álmodom:

Legszebb a sárga. Sok-sok levelet
e tintával írnék egy kislánynak,
egy kisleánynak, akit szeretek.
Krikszkrakszokat, japán betűket írnék
s egy kacskaringós, kedves madarat.
És akarok még sok másszínű tintát,
bronzot, ezüstöt, zöldet, aranyat,
és kellene még sok száz és ezer
és kellene még aztán millió: ...
És akarok még égő-pirosat,
vérszínűt, mint a mérges alkonyat
és akkor írnék, mindig-mindig írnék,
késsel hugomnak, anyámnak arannyal:
arany-imát írnék az én anyámnak,
arany tűzet, arany szót, mint a hajnal.
És el nem unnám, egyre-egyre írnék
egy vén toronyban, szünes-szüntelen.
Oly boldog lennék, Istenem, de boldog,
kiszínezném vele az életem.

ÉJJEL A TISZÁN

- Gárdonyi Géza -

Feljött a hold a Tiszára.
Csend borult a fűre, fára,
Szeged alatt a szigetnél
áll egy ócska halász-bárka.

Holdvilágnál fenn a bárkán
halászlegény ül magában:
ül magában s furulyál:
furulyál az éjszakában.

A Tiszára a sötétség
gyászfátyolként terül hosszan:
gyászfátyolon a csillagok
csillogdálnak gyémántossan.

Talán épp a bárka alatt
lenn a vízben, lenn a mélyben
fekszik egy nagy halott király,
halott király réges-régen.

Koporsója arany, ezüst,
s vasból van a burkolatja.
És a hármás koporsóban
a király a dalt hallgatja.

Szavak

panasz	complaint
tinta	ink
álmodik (-ról)	dream (v)
krikszkraksz	scrawl, scribble (n)
kacskaringos	full of flourishes
bronz	bronze
mérges	angry
alkonyat, -ja	twilight, dusk
ima	prayer
szó, szavak, -k, szót, szava	word
hajnal	dawn
un (-t)	be tired of, bored (with)

torony, tornyot, tornya
szünes-szüntelen

kiszínez

csend borul
fű, fűvet, füve
ócska
bárka

legény
furulyál
gyászfátyol, fátylak, fátylat
fátyolt, fátyla

terül
csillogdál
gyémántosan
halott
réges-régen.
koporsó
burkolat, -ja

tower
unceasingly, uninterruptedly,
continuously
color (v)

silence falls
grass
old, worthless
bark
lad, young man
play the flute
black veil for mourning

spread, stretch out
keep glittering
like a diamond
dead
very long ago
casket, coffin
cover, wrapper

MELYIKET A KILENC KÖZÜL?

- Karácsonyi elbeszélés. -

- Jókai Mór után -

Élt egyszer egy szegény cipész a nagy Pestvárosban, aki semmiképpen sem tudott munkájából meggazdagodni.

Nem azért, mintha az emberek nem viseltek volna cipőt és nem is azért, mintha a törvény megparancsolta volna, hogy ezentúl a cipőket feleáron kell adni, a cipőket is nagyon jól csinálta, maguk a vevők panaszkodtak, hogy nem tudják elszakítani amit ő egyszer megvarr, volt is elég munkája, fizették is, egy sem ment el kifizetetlen számlával - és János gazda mégis - mégis nem tudott zöld ágra vergődni.

Azért nem tudott meggazdagodni, mert másfelől az Isten olyan különösen megáldotta, hogy minden esztendőben született neki egy gyermeke, hol egy fiú, hol egy lány és az olyan egészséges volt, mint a makk.

- Ó én Istenem! - sóhajtott gyakran János mester minden újabb számnál, amint lett hat, hét, nyolc - mikor lesz már a hosszú sor után punktum?

Egyszer aztán eljött a kilencedik, az asszony meghalt, és azután ott volt a punktum. János mester egyedül maradt a kilenc gyermekkel a világon. Hej, sok van azzal mondva.

Kettő, három már iskolába járt, egyet, kettőt járni kellett tanítani, másikat vinni, kit etetni, kinek főzni, emezt öltöztetni, amazt megmosdatni és valamennyire keresni. Bizony édes atyámfiai, ez nem kicsi hivatal, próbálja csak meg valaki.

Mikor cipőt kellett varrni, egyszerre kilenc cipőt. Mikor kenyeret kellett vágni, egyszerre kilenc darabot.

Mikor ágyat kellett vetni, egyszerre ajtótól ablakig az egész szoba ágy lett, tele kisebb, nagyobb, szőke, barna emberforma fejekkel.

- Ó, én Uram és Istenem, de megáldottál engemet - sóhajtozott magában amikor éjfélén túl is ott ült munkával a kezében, hogy ennyi gyereknek kenyeret keressen. - No, de hála érte az Úr Istennek, még nincs ok panaszra, mind a kilenc egészséges, szép is, jó is, épkézlábbal és gyomorral megáldva, s inkább kilenc darab kenyér mint egy orvosságos üveg, inkább kilenc ágy egymás mellett mint egy koporsó között.

Nem is volt János mester gyermekeinek semmiféle szándékuk a meghalásra, az már el volt határozva, hogy ők mind a kilencen keresztül dolgozzák magukat az életen és nem engedik át helyüket senkinek, nem ártott azoknak sem az eső, sem a hó, sem a száraz kenyér.

Egy karácsony estén János mester későn ment haza a nagy szaladgálásból, mindenféle kész munkát vitt haza, kevés pénzt kapott érte, ami a napi ennivalóra kellett. Hazafelé futtában minden utcasarkon aranyos, ezüstös cukorbabákkal tele asztalokat látott. János mester egy-egy helyen meg is állt, talán venni kellene belőle. Micsoda? Mind a kilencnek? Az sok volna. Egynek vegyen? Nem, majd ad ő nekik más karácsonyi ajándékot, szépet és jót is, ami el sem törik s aminek valamennyi örülhet mégsem veheti el a másiktól.

- No gyerekek, egy, kettő, három, négy... mind itt vagytok - szólt hazaérkezve kilencfejű családja körébe. - Tudjátok-e azt, hogy ma van karácsony estéje? Ünnepe ám ez. Nagyon nagy ünnep. Ma este nem dolgozunk semmit, hanem örülünk valamennyien.

A gyerekek nagyon örültek annak, hogy örülni kell.

- Megálljatok csak, megtanítalak arra a nagyon szép énekekre, amit én tudok. Nagyon szép éneket tudok ám; erre a napra tartottam karácsonyi ajándéknak.

Szépen sorba állította őket, mint az orgonasípokát. A két legkisebb az apja térdére és karjára jutott.

- Most csend legyen. Majd én előbb elénekelem, ti pedig aztán utánam. - Aztán elkezdte János mester azt a szép éneket, ami így kezdődik: "Krisztus Urunknak áldott születésén".

A nagyobb fiúk és lányok az első hallásra megtanulták a dallamot, több baj volt a kisebbekkel, de végre azok is tudták, és az volt aztán a nagy öröm, mikor mind a kilenc egyszerre elkezdte énekelni azt a szép dalt, amit maguk az angyalok énekeltek azon az emlékezetes éjszakán, s talán még most is éneklük, amikor hallják a gyermekek énekét, mert bizonyára a gyermekek énekének örülnek ott fenn az égben.

Hanem annál kevésbé örülnek odafenn az első emeleten. Ott egy gazdag nőtlen úr lakik egyedül kilenc szobában; egyikben ül, a másikon alszik, a harmadikon pipázik, a negyedikben ebédel, - ki tudja mire használja a többit?

Ennek sem felesége, sem gyermeke, hanem van annyi pénze, hogy maga sem tudja mennyi. Ez a gazdag úr éppen nyolcadik szobájában ült ez este és azon gondolkozott, hogy miért nincs az ételnek íze, miért nincs az újságokban semmi érdekes, miért nincs a nagszobában elég levegő, miért nincs a puha ágyban csendes álom, amikor János mester földszinti szobájából elkezdett előbb lassan, aztán mindig erősebben hallatszani föl hozzá ama vidám ének.

Először nem akart rá figyelni, azt hitte, hogy majd vége lesz, hanem amikor már tizedszer is újra kezdték, lement hálókabátban a cipész lakására.

Amikor benyitott hozzájuk, János mester tisztelettel kelt fel a nagy úr előtt a háromlábú székeről.

- Maga János mester, a cipész, ugye? - kérdi tőle a gazdag úr.

- Igenis kérem, nagyságos uram, parancsol egy pár fényes cipőt?

- Nem azért jöttem. De sok gyereke van Magának!

- Van bizony, nagyságos uram, kicsiny is, nagy is. Sok száj, amikor enni kell adni.

- Még több száj, amikor énekelnek. Hallja János mester, én magát szerencsés emberre akarom tenni. Adjon nekem egyet ide a gyermekei közül, én azt fiammá fogadom, eljár velem utazni külföldre, lesz belőle úr, a többieket is segítheti.

János mester nagyon csodálkozott. Nagy szó volt ez. Egy gyereket úrrá tenni. Miért ne adná? Persze, hogy odaadja! Hiszen ez nagy szerencse.

- No válasszon közülük hamar egyet, aztán menjünk.

János mester hozzákezdett a választáshoz.

- Ez Sándorka. No ezt nem adom. Ez jól tanul, ebből papnak kell lenni. A második ez leány, leány nem kell a nagyságos úrnak. A Ferencke, ez már segít nekem, e nélkül nem lehetek el; a Jánoska, ez meg a nevemre van keresztelve, nem adhatom oda. A kis Józsi, ez meg egészen az anyja, mintha csak őt látnám, ez ne lenne többet a háznál? No most megint leány következik, ez semmi, azután itt van Palika. Ez volt az anyjának a legkedvesebb, ő szegény asszony, megfordulna a koporsójában, ha ezt idegennek adnám. No ez a kettő még nagyon kicsiny, mit csinálna velük a nagyságos úr?

Már a végére ért és mégsem tudott választani. Azután alulról kezdte fölfelé, de csak az lett akkor is a vége, hogy ő bizony nem tudja melyiket adja oda, mert ő valamennyit szereti.

- No gyerekek! Válasszatok magatok, melyik akar elmenni, nagy úr lenni, kocsiban járni? Szóljatok, álljon elő aki akar.

A szegény cipész majdnem elkezdett sírni amikor ezt mondta. A gyerekek azonban nem álltak elő, hanem megfogták az apjuk kezét, lábát, hogy a nagy úr ne tudja elvinni őket.

János mester elkezdett sírni, a gyerekek pedig vele együtt.

- Nem lehet nagyságos uram, nem lehet. Kérjen tőlem akármit a világon, de gyermekemet egyiket sem adhatom senkinek, ha már az Úr Isten nekem adta őket.

A nagy úr pedig azt mondta, hogy annyit tegyen meg, hogy ne énekeljen többet gyermekeivel itt alatta és fogadjon el tőle ezer pengőt ezért.

János mester soha még kimondva sem hallotta ezt a szót "ezer pengő" és most a kezében érzi.

A nagyságos úr megint felment a szobájába unatkozni. János mester pedig elcsukta az ezer forintost a nagy ládjába, a kulcsot a zsebébe tette és elhallgatott. Hallgattak a gyerekek is. Nem volt szabad énekelni. A nagyobb gyerekek rosszkedvűen ültek a széken, János mester pedig hallgatva járt fel és alá a szobában.

Aztán leült és elkezdett dolgozni. Egyszerre azon vette észre magát, hogy elkezd dudolni. "Krisztus Urunknak áldott születésén." Először a szájára ütött, hanem aztán megharagudott. Felugrott a székről, kinyitotta a ládát, kivette az ezer forintost, s futott fel az emeletre a nagyságos úrhoz.

- Nagyságos jó uram! Vegye vissza a pénzt, hadd ne legyen az enyém, hadd énekeljek én mikor nekem tetszik, mert az több ezer forintnál.- Azzal letette az asztalra a pénzt és futott vissza övéihez, sorba csókolta valamennyit, sorba állította őket, közéjük ült az alacsony székre és rákezdték tiszta szívből újra: "Krisztus Urunknak áldott születésén."

S olyan-olyan jókedvűk volt, mintha övük volna az a nagy ház.

Akié pedig volt az a nagy ház, nagygyedül járt kilenc szobáján keresztül, s gondolkozott magában, hogy vajon mi örülni valót talál más ember ebben a nagy unalmas világban.

Szavak

elbeszélés	short story
meggazdagodni	to get rich
visel	wear
ezentúl	from now on
vevő	buyer, customer
elszakít	tear
gazda	master
zöld ágra vergődni	to prosper, make a success of something
különösen	strangely, peculiarly, oddly
megáld	bless
hol egy fiú, hol egy lány	once a boy, once a girl (once upon a time there was a boy and a girl)
egészséges, mint a makk	fit as a fiddle, in tiptop health
sóhaj	sigh (v)
punktum	there is an end to it
eme	this
atyámfia	brother
ágyat vetni	to make a bed
egyszerre	at once, suddenly
forma	form, shape
épkezláb, -at, -a	able-bodied, sound, healthy
árt	hurt
száraz	dry
futtában	while running
ezüstös	silvery
baba	doll
mester, -e	master craftsman
micsoda	what on earth?
eltörik	break
kör, -ök, -e	circle
orgonasíp, -ot, -ja	organ pipe
áldott	bless
dallam, -a	melody, tune

angyal, -a	angel
emlékezetes	memorable
bizonyára	no doubt, without a doubt, in all certainty
kevésbé	less
nőtlen	unmarried man
pipázik	smoke a pipe
étel, -e	food
hallatszik	be heard
vidám	gay
figyel	pay attention
tisztelet, -e	respect, reverence, esteem
fiammá fogadom	I adopt him
keresztel	baptize
idegen	stranger
alul	at the bottom
előáll	step forward
elfogad	accept
fel és alá	up and down
azon vette észre magát	suddenly discovered himself (doing something)
üt	slap, beat, strike, hit

Kérdések

1. Kiről szólt az elbeszélés?
2. Hol élt a cipész?
3. Gazdag ember volt?
4. Milyen cipőket csinált?
5. Milyen áron adta el őket?
6. Mit mondtak a vevők?
7. Kifizették a vevők a számláikat?
8. Miért nem tudott meggazdagodni a cipész?
9. Milyenek voltak a gyerekei?

10. Hány gyereke volt János gazdának?
11. Mi történt, amikor a kilencedik megszületett?
12. Ki segített Jánosnak a gyerekekkel?
13. Mi mindent kellett János mesternek csinálni a gyerekekkel?
14. Könnyű feladat volt ez?
15. Hány cipőt kellett egyszerre varrnia?
16. Hány szelet kenyeret kellett vágnia?
17. Hány ágyat kellett vetnie?
18. De azért hálás volt Istennek a sok gyerekért?
19. Mit csinált egy karácsony este János?
20. Miért kellett szaladgálnia?
21. Mit látott az utcán, amikor hazafelé szaladt?
22. Mire gondolt, amikor egy-egy helyen megállt?
23. Végül is vett valamit?
24. Mit kérdezett a gyerekektől, amikor hazaérkezett?
25. Minek örültek a gyerekek?
26. Mire tanította meg őket János mester?
27. Hogy állította őket sorba?
28. Hova jutott a két legkisebbik?
29. Könnyen megtanulták a gyerekek a dalt?
30. Miről szólt a dal?
31. Kik énekelték ezt amikor Krisztus született?
32. Örülnek az angyalok a gyermekek énekének?
33. Ki nem örült a gyermekek énekének?
34. Hány szobában lakott ez a gazdag úr?
35. Voltak gyermekei?
36. Mit csinált a kilenc szobájában?
37. Mit csinált, amikor nem akart vége lenni az éneknek?
38. Mit csinált János mester, amikor az úr benyitott hozzájuk?
39. Mit mondott az úr János mesternek, mit adjon neki?
40. Mit fog csinálni a gyerekkel?
41. Örült először János mester az ajánlatnak?
42. Tudott János mester választani a gyerekei közül?
43. Mit kérdezett a cipész a gyerekeitől, amikor ő nem tudott választani?

44. Melyik gyerek akart elmenni a gazdag úrral?
45. Mit mondott János mester az úrnak?
46. Mit kért erre az úr és mit adott ezért János mesternek?
47. Nagy pénz volt ezer pengő Jánosnak?
48. Mit csinált ezután az úr?
49. Mit csinált János mester a pénzzel?
50. A gyerekek örültek, hogy nem volt szabad énekelni?
51. Mit csinált János mester?
52. Egyszerre csak min vette észre magát?
53. Mit csinált ekkor?
54. Mit mondott az úrnak, mi több ezer forintnál?
55. Mit csinált azután a gyerekeivel?
56. Milyen kedvük volt nekik?
57. Mit csinált az, akié volt a ház és min gondolkozott?

Gyakorlatok

- A. MODEL: Szerencsés emberré teszi őt.
Tegye őt szerencsés emberré!

1. Az egyik gyereket fiammá fogadom.
2. Egy szegény fiút úrrá teszünk.
3. Amit rosszul csináltunk, jóvá tesszük.
4. Boldoggá teszik a családjukat.
5. A gyerek nem megy világgá.
6. Ketté vágom ezt a papírt.
7. A fiatalságot szakemberekké képezik.
8. Elnökké választották Kovácsot.
9. Ez a város világvárossá fejlődik.
10. Mindenki számára jobbra teszik az életet.
11. Engem nem tesz bolonddá!

B. MODEL: Kifizetett számla. - Kifizetetlen számla.

1. művelt ember	21. befejezett zenemű
2. forralt tej	22. meggondolt tett
3. fejlett ipar	23. aláírt levél
4. várt vendég	24. beváltott csekk
5. bútorozott lakás	25. büntetett előéletű
6. kitakarított szoba	26. fésült kislány
7. írott törvény	27. vasalt ruha
8. tanult ember	28. gondozott kert
9. borotvált arc	29. szokott óra
10. berendezett ház	30. kivilágított város
11. hívott vendég	31. megelégedett ember
12. használt edény	32. meghatározott időben
13. mosott ruha	33. megoldott probléma
14. töltött revolver	34. mért gabona
15. festett falak	35. begyűjtött termés
16. fűtött vonat	36. renovált ház
17. járt utak	37. teljesített ígéret
18. lakott terület	38. vetett ág
19. ismert ember	39. szervezett diákság
20. nevelt gyerek	40. számolt pénz

- C. Házi feladat: 1. Meséljen el egy karácsonyt a gyermekkorából.
2. Ismer egy karácsonyi történetet?

ANYUKA

- Herczeg Ferenc után -

Sárkány István a hajnali vonattal megérkezett Királyfüredre. Három órát aludt reggelig, aztán felöltözött. Kékszínnű inget vett magára és föléje a fehér nyári ruháját vette. Nem volt nagyon meleg, de Sárkány tudta, hogy ez a ruhája igen tetszik a nőknek, mivel jól illik barna arcához. Most úgy tervezte, hogy Editéket, a menyasszonya családját, reggelinél fogja meglepni. Nagyon örült a viszontlátásnak, mivel szívből szerette a menyasszonyát, de kissé félt is tőle, mivel nem tudta, hogy mit mondjon Editnek, ha azt kérdezi tőle, hogy letette-e az utolsó szigorlatát. Pedig bizonyos, hogy Editnek ez lesz az első kérdése. Amikor utoljára látták egymást, hecsületszavára megígérte a leánynak, hogy legközelebb már mint kész orvos-doktort fogja viszontlátni. Hanem aztán közbejött sok minden, - hogy mi, azt bajos volna elmondani, - szóval, Sárkány még mindig nem volt doktor. Éppen azon gondolkozott, hogy nyugtathatná meg menyasszonyát, amikor megnyílt a szoba ajtaja és belépett rajta a kis Anyuka.

Anyuka az Edit huga volt, egy tizennégy vagy tizenöt esztendőös, igen vékony és igen komoly arcú kisleány. Az igazi neve Mariska volt, az Anyuka nevet Edit adta neki, mert egészen a régi jó világból való gazdaasszonyokra emlékeztetett. Csodálatosan komoly, munkás és okos gyermek volt. A cselédek közt, akik Editet nem vették komolyan, már két esztendő óta Anyuka tartott rendet. Reggel Anyuka volt legkorábban talpon és mindenről ő gondoskodott. Ha valami baj volt a gazdaságban, akkor őt szidták, az Anyuka nevet pedig azért adták neki, hogy megjutalmazzák gondosságáért.

Anyuka egy kis csomagot hozott Sárkánynak.

- Ezt Edit küldi magának, - mondta komolyan.
- Hát tudja Edit, hogy megérkeztem? - csodálkozott Sárkány.
- Tudja.
- És mi van a csomagban?
- Nézze meg! Én most elmegyek, egy kis dolgom van a fűszeresnél, de egy negyedóra múlva megint itt leszek. Megvár, ugye?

- Hogyne, Anyuka!

A kisleány azzal elment. Sárkány fölbontotta a kék szalaggal lekötött csomagot és egy levelet vett ki belőle. Edit írása volt.

"Mellékelve visszaküldöm a kétszázötvenhat levelet, amelyet nekem harmadfél esztendő óta írt. Ha megőrizte az én leveleimet, adja át azokat Anyukának. Egyszersmind arról értesítem, hogy tegnap este jegyet váltottam Katona Bertalan dr. főorvos úrral. Edit."

Sárkány István nagyot nyelt.

- Jól van! - mondta magában. Nagyon jól van! - Zsebre tette a leveleket, amelyeket Edit visszaküldött neki, aztán zsebre tette a töltött revolverét is és kiment az erdőre. A templom mögött egy kis kaszálon kellett átmennie, hogy elérje az erdő szélét. Egy szénaboglya tövében hosszú oláh legény aludt, egy igen csinos parasztleány mellette térdepelt és fűszállal csiklandozta a fülét. Sárkány azonban rájuk sem nézett, hanem bement az erdőbe. A vén bükkfák ünnepi zúgással köszöntötték. Egy kis forrás mellé telepedett Sárkány. Három esztendővel ezelőtt, egy nyári kirándulás alkalmával, itt beszéltek először Edittel a szerelmükről és az utolsó orvosi szigorlatról.

Sárkány előszedte a leveleket, amelyeket azóta Editnek írt és sorra nézegette őket. A szerelem és a szigorlat szó sűrűn szerepelt bennük. Félretette a leveleket, és egy papírra a következő sorokat írta:

"Önként halok meg, mivel nem bírom tovább az életet. A halálomról értesítsék a testvérbátyámat, aki Budapesten lakik. Utolsó kívánságom, hogy a tárcámban levő női arcképet és hajfürtöt tegyék a szívemre."

A teleírt papírt a melltűjével odatűzte egy vén bükk tövéhez. Aztán cigarettára gyújtott és lefeküdt a földre. A feje fölött sárgarigó szólt.

- Hiába, minden hiába, meg kell halnom, - mondta magában.

Aztán kivette zsebéből Edit arcképét és hosszan elnézte. Csinos leány volt, de tulajdonképpen inkább érdekes, mint szép.

- Meg kell halnom! -

Ekkor gyorsan közeledő neszt hallott. Valaki jön. Ha ő volna! Sárkány lehúnyta a szemét és mozdulni se mert.

- Pista bácsi!

A kis anyuka szólt hozzá.

- Mit akar Anyuka?

- Beszélni szeretnék magával.

Kis kosár volt a leány karján, a kezében egy csomó erdei virágot tartott. Leült Sárkány mellé a kőre, közbe pedig gyorsan ránézett a bükkfán függő papírlapra és a revolverre, amely ott feküdt Sárkány keze mellett.

- Én tudom ám, hogy mit akar maga, Pista bácsi, - mondta a kisleány. - Agyon fogja magát löni. Ugye, azt fogja tenni?

Nyugodt hangon beszélt, ami kissé meglepte Sárkányt.

- Hát maga mit akar itt, Anyuka? - kérdezte.

- Erdei epret szedek, - válaszolt a kisleány. - Vendégünk van ma ebédre. Katona Bertalan ebédel nálunk, az Editke új vőlegénye.

Sárkány keserűen elnevette magát.

- És ezt nekem mondja?

- Miért ne mondjam?

Anyuka hidegvére sértette Sárkányt. Új cigarettára gyújtott és kis szünet után így szólt:

- Anyuka, ugye maga nem hiszi, hogy megteszem? Pedig lássa, maga igen okos leány, de annyi esze még sincs, hogy engem eltérítsen az elhatározásomtól.

- Én azonban nem akarom eltéríteni az elhatározásától, sőt a maga helyében talán én is ugyanazt tenném.

- Igen, - mondta Sárkány, - én nem élhetek tovább.

- A maga helyében azonban eszembe jutna, hogy nekem a halálom előtt van még egy becsületbeli kötelességem, - folytatta Anyuka.

- És mi az? - kérdezte Sárkány.

- Megmondom. Edit azért bontotta föl az eljegyzést, mivel meg van róla győződve, hogy magából soha sem lehet doktor. Ha most megöli magát, akkor Edit is, az egész világ is azt fogja mondani: Szegény Sárkány Pista megölte magát, mert nem tudta letenni a szigorlatát. - Én a maga helyében nem ölném most meg magamat, hanem elmennék Budapestre, éjjel-nappal tanulnék és letenném a doktorátust. Ha megvan a diploma, akkor küldje el szó nélkül Editnek, aztán lőjje főbe magát. Edit akkor azt fogja mondani: Szegény Sárkány Pista megölte magát, mert nem bíztam benne. - Ha férfi volnék, így tennék.

- Igaza van, Anyuka, - mondta határozott hangon, - így kell tennem! Így fogok tenni! Be fogom bizonyítani Editnek, hogy férfi vagyok.

A kisleány tovább szedte az epret. Sárkány pedig a harmadik cigarettára gyújtott.

- Ott is van egy szép eper, - mondta később halkan.

Mivel Anyuka nem látta meg, maga szakította le és beletette a kisleány kosarába.

- Ez is szép! Hát még ez!

A kosárka megtelt.

- Most haza kell mennem, - szólt Anyuka. - Itt ne felejtse a mellűjét!

Sárkány darabokra szakította a papírlapot, amelyre a végrendeletét írta, a tűt pedig beletűzte a nyakkendőjébe. Amikor ketten áthaladtak a templom mellett levő kaszálon, a csinos oláh leány nevetve szaladt el mellettük, a hosszú legény pedig utána dobta a süvegét.

Szavak

menyasszony	fiancée
szigorlatot letenni	pass a university examination
becsületszó	word of honor
bajos	difficult, troublesome, delicate, awkward
szóval	in short, briefly
megnyugtat	calm, soothe, set at rest
vékony	thin, slim
igazi	real, true, genuine, authentic
gazdaasszony	housekeeper
talpon van	is on one's feet, up and about
gondoskodik (-ról)	take care, look after
szid	scold, chide, reprimand
megjutalmaz	reward
bont	untie
szalag, -ja	ribbon
mellékelve	enclosed
egyszersmind	at the same time
értesít	inform, notify, let (you) know
jegyet vált (valakivel)	become engaged (to somebody)
nyel	swallow

töltött revolver, -e
 kaszáló
 szénaboglya
 tő, tövet, töve
 oláh
 térdepel
 fűszál, -at, -a
 csiklandoz
 bükk, -öt, -je
 zúgás
 telepedik
 előszed
 sűrűn szerepelt
 félre
 következő
 önként
 tárcá
 hajfűrt, -öt, -je
 melltű
 tűz
 sárgarigó
 minden hiába

 tulajdonképpen
 nesz
 lehúnyja a szemét
 kő, követ, köve
 agyonlővi magát
 vőlegény
 keserű
 sért
 szünet, -e, -je
 eltérít
 becsületbeli kötelesség, -e
 fölbont, felbont (eljegyzést)
 meg van győződve

loaded revolver
 grassland, hayfield
 hayrick, haystack
 foot, stock
 Wallach, Wallachian
 kneel
 leaf of grass
 tickle
 beech tree
 rustle, humming
 settle down, sit down
 take out
 often appeared
 aside
 following
 of one's own free will
 purse, pocketbook
 lock of hair
 tiepin
 stick (v)
 Baltimore oriole, golden oriole
 nothing can be done, all is
 in vain
 really, strictly speaking
 noise
 close one's eyes
 stone, rock
 shoot oneself
 fiancé, bridegroom
 bitter
 offend, insult
 pause, stop, break (n)
 divert, dissuade
 duty of honor
 break off (an engagement)
 is convinced

ö1	kill (v.)
főbe lövi magát	shoot oneself, put a bullet through one's head
bízik (valakiben)	trust (someone)
bizonyít	prove
halkan	softly, in a subdued voice
szakít	pick, tear
süveg, -e	high (fur) cap

Kérdések

1. Mikor és hova érkezett meg Sárkány István?
2. Meddig aludt s mit csinál aztán?
3. Milyen inget és ruhát vett fel és miért?
4. Kiket akart meglepni?
5. Örült a viszontlátásnak?
6. Miért félt egy kicsit a menyasszonyát látni?
7. Mit ígért a menyasszonyának, amikor utoljára együtt voltak?
8. Miért nem tartotta be a szavát?
9. Min gondolkozott?
10. Ki jött be a szobájába?
11. Ki volt anyuka és mi volt az igazi neve?
12. Ki adta neki az anyuka nevet és miért?
13. Milyen volt anyuka?
14. Mit csinált anyuka reggeltől-estig?
15. Mit hozott anyuka Sárkánynak?
16. Miért volt Sárkány meglepetve?
17. Mivel volt átkötve a csomag?
18. Mit vett ki belőle Sárkány?
19. Mit írt neki Edit és mit kért vissza?
20. Hogy fogadta Sárkány ezt az újságot?
21. Mit csinált Sárkány?
22. Hol ment keresztül?
23. Mit látott a kaszálón?
24. Milyen fák voltak az erdőben?

25. Hova telepedett le Sárkány?
26. Mi jutott az eszébe?
27. Mit csinált Sárkány Edit leveleivel?
28. Mit csinált miután végigolvasta a leveleket?
29. Kit kell értesíteni a haláláról?
30. Mi volt az utolsó kívánsága?
31. Mit csinált a telefirt papírlappal?
32. Mit vett ki a zsebéből?
33. Mit mondogatott magában?
34. Mit hallott egyszerre csak?
35. Mit gondolt Sárkány, ki jön?
36. Ki jött?
37. Miért jött a kislány?
38. Hova ült le és mit vett észre a kislány?
39. Mit mondott a kislány Sárkánynak?
40. Milyen hangon beszélt?
41. Mit kérdezett Sárkány tőle?
42. Kit vártak ebédre aznap?
43. Mi sértette Sárkányt?
44. Mit kérdezett Sárkány a kislánytól kis szünet után?
45. El akarta a kislány Sárkányt téríteni attól a szándékától, hogy megölje magát?
46. Mit mondott a kislány Sárkánynak, hogy halála előtt milyen kötelessége van még?
47. Mit mondott a férfinak, hogy Edit miért bontotta fel az eljegyzését vele?
48. Ha most megöli magát, mit fog az egész világ mondani?
49. Mit tanácsolt a férfinak, mit csináljon először?
50. Mit csináljon aztán, ha meg van a diplomája?
51. Mit fog akkor Edit mondani?
52. Megfogadta Sárkány a kislány tanácsát?
53. Mit akart Sárkány bebizonyítani Editnek?
54. Mit csinált ezután a kislány?
55. Ki segített neki epret szedni?

56. Mit csinált Sárkány a papírlappal, amire a végrendeletét írta?
57. Ki szaladt el mellettük, amikor a réten átmentek?
58. Mit csinált az oláh legény?
59. Maga mit gondol, Sárkány agyonlőtte magát Edit miatt?

Gyakorlatok

A. MODEL: A hivatalnok félretette a levelet. -
A hivatalnokok félretették a leveleket.

1. A gyerek félreállt az útból.
2. A vezető félreállította a kocsit.
3. Félreértettem, amit mondott.
4. A ház nagyon félreesik a főúttól.
5. A lány félrefordítja a fejét.
6. Félrehívtam a gyereket.
7. Sajnos nagyon félreismertem Annát.
8. A diák félremagyarázta, amit a tanár mondott.
9. Félrenevelte ezt a gyereket.
10. A rendőr éppen félrenézett, amikor átmentem a piros lámpán.
11. Maga miért ült félre a sarokba?
12. Ne vezesse félre a gyereket.
13. A gyerek félreugrott, amikor a ló arra szaladt.
14. Félre tette nekem a könyvet, amit ígért?

B. MODEL: Előszedte a pénztárcáját, hogy fizessen.
Nem szedte elő a pénztárcáját, hogy fizessen.

1. A gyerek előadta a kulcsot, amit kerestem.
2. A rendőrség előállította a bűnöst.
3. A törvény pontosan előírja a bevándorlási szabályokat.
4. Tessék előjönni.
5. A bíró előkérte a régi iratokat.
6. Készítsék elő az útleveleket.

7. Aki bűnösnek érzi magát, lépjen elő.
8. János elősietett a másik szobából.
9. A fiú előugrott a bokorból.
10. A kutya előmászott az ágy alól, amikor hívták.
11. Johnson elővette az útlevelét.
12. Éppen most hívjuk elő a fényképeket.

C. Hogy mondja más szóval?

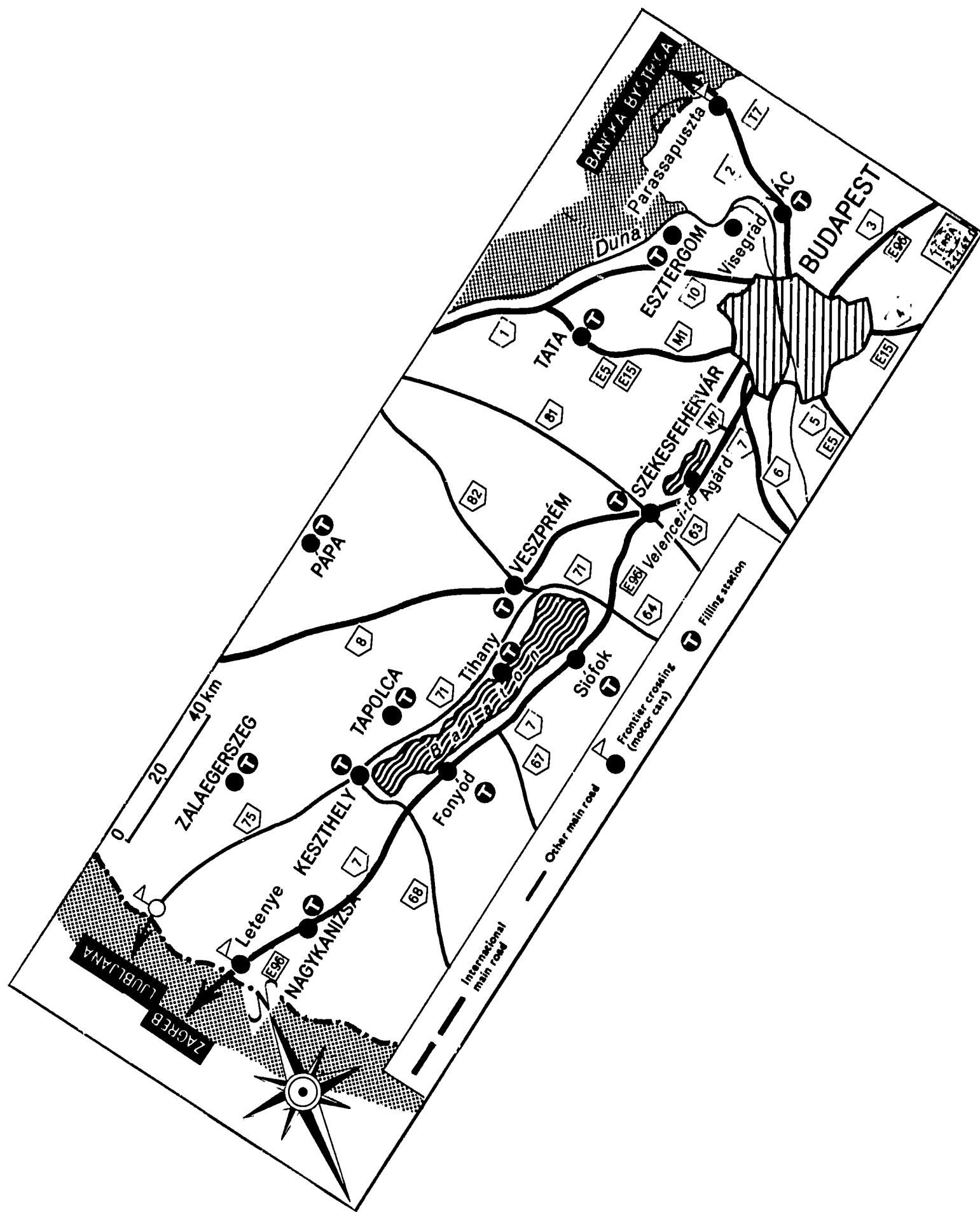
1. szívből szerette
2. szigorlat
3. nem tudta letenni a szigorlatot
4. gazdaasszony
5. talpon van
6. fűszeres
7. harmadfél
8. esztendő
9. hajnal
10. kaszáló
11. sorra nézte
12. sűrűn szerepelt
13. értesít
14. melltű
15. testvérbátyám
16. sárgarigó szólt
17. hosszan elnézte
18. nesz
19. agyonlő
20. éjjel-nappal
21. emez
22. atyámfiai
23. hazafelé futtában
24. nőtlen

25. csodálkozik
26. elcsukta
27. muszáj
28. koplal
29. borközi állapotban
30. csacsi

D. Házi feladat: Írjon mondatokat az alábbi kifejezéseket használva:

1. talpon van
2. jegyet vált valakivel
3. meg van győződve valamiről
4. zöld ágra vergődni
5. egészséges, mint a makk
6. épkezláb
7. szünes-szüntelen
8. réges-régen
9. csend borul
10. árt valakinek valami

A BALATON

Az egyes számú műúton hajtvá Budapesttől kb. 100 km.-re fekszik Közép-Európa legnagyobb tava, a Balaton, amelyet "Magyar Tenger" néven ismernek széltében-hosszában Magyarországon.

A tihanyi félsziget két részre osztja a 77. km. hosszú, több mint százezer holdnyi vizet. A tó partján körös-körül egymás mellett sorakoznak a híres fürdő- és üdülőhelyek.

A Balaton vizét a természet is a fürdőzőknek szánta. A víz nyáron könnyen felmelegszik mert a legtöbb helyen alig mélyebb három méternél. A tó simogató meleg vize, bársonyos homokja gyógyító hatással van a fáradt, vérszegény, gyenge idegzetű emberekre.

Ha körbe megyünk a Balatonon és megállunk egy-egy híresebb fürdőhelyen, az első állomás a déli parton Siófok lesz, ahol közel száz üdülőház, modern szálloda, barátságos nyaraló várja a vendégeket. Hatalmas, 2000 személyt befogadó szabadtéri színpada is van. Itt nyílik a Dunába vezető Sió csatorna és itt van a balatoni hajózás központja. Forgalmas kikötőjéből sűrűn indulnak kiránduló- és átkelőhajók a többi fürdőhely felé. A kikötő mólója népszerű sétahelye a fiataloknak, akik felhőtlen nyári éjszakákon szeretik elnézni, amint a hold ezüsthidat épít a vízre.

A következő nagyobb állomás - a tihanyi félszigettel csaknem szemben - Balatonföldvár, a déli part legszebb pontján épült. Nevét az egykori kelta földvártól kapta. Sétányairól gyönyörű kilátás nyílik a tihanyi hegyekre. Zárt öblében egész nyáron át vidám sportélet folyik.

Balatonföldvár után kedvesebbnél kedvesebb kis üdülőhelyek következnek és szinte egyetlen összefüggő üdülőhelyet képeznek. A gyermekek igazi paradicsoma ez, akik egész nyáron át játszhatnak a napsütötte homokban és sekély vízben.

A Balaton kanyarulatában fekszik Keszthely; történelmi látnivalókban gazdag, kedves kis város. Környékén régi várromok találhatók. Keszthelytől 6 km.-re van a híres Hévízi tó. Hihetetlen bőségű melegvízű forrás táplálja a tavat, amely a tó fenekén levő iszappal együtt gyógyító hatással van izületi fájdalomokra. Messzi vidékekről járnak oda betegek. A víz tükreán levő indiai vörös lótusz furcsa virágai egzotikus tájakra emlékeztetnek.

Keszthely után az északi parton, néhány apróbb fürdőhely mellett elhaladva, százados faóriások között Szigligetre érkezünk. A vadregényes várhegyről az egész tapolcai medencét lehet látni a körülötte levő szőlővel borított hegyoldalaival és évszázados harcokról mesélő várromokkal. Badacsony hírének remek borai vitték szerteszét a világban, melyeket már a római időkben is jól ismertek és szerettek. A XIX. században Kisfaludy Sándor költészetében is híressé tette e helyet. Ki ne tudná Magyarországon, hogy egy badacsonyi szüreten ismerkedett meg Szegedi Rózával, a "Kesergő-" és "Boldog Szerelem" ihletőjével?

Akác- és jegenyefák között hajtva érjük el Tihanyt. A hegytetőről gyönyörű kilátás nyílik a hatalmas víztükörré, ahol vitorlások, gőzhajók és halászok járják a vizet. A XI. században letelepedett barátok híres barlangkolostora még ma is teljesen ép. Az 1055-ben alapított tihanyi apátság altemploma az ország legszebb román kori műemléke. Az alapító királyi oklevél a legrégebb magyar nyelvemlék.

A szomszédos Balatonfüred az egyik legrégebb fürdőhelye az északi Balaton-partnak. Ez a szívbetegek Mekkája. Legnagyobb kincse a 11 szénsavas forrás. A források vizét két évszázada használják szívbetegek gyógyítására. Gyönyörű négyszeres nyárfasorát a múlt században ültették. Híres a százéves parkja is, ahol tizenhat féle hársfa követi egymást virágzásban. Évszázados szilfák, egzotikus kínai és japán fák és egy sziklakert teszi színessé és változatossá a parkot. Jókai Mór, Blaha Lujza és sokan mások törzsvendégek voltak nyaranta Füreden,

Rabindranath Tagore pedig 1926-ban egy hársfát ültetett el a sétányon. A minden évben megrendezett hagyományos Anna-bálok és vitorlás-versenyek még ma is országos eseményszámba mennek.

Nincs rá időnk, hogy megnézzük a Füred után következő fürdőhelyeket is, de álljunk meg egy pillanatra Balatonakarattyán és pihenjünk meg pár percre a több mint 400 éves vén szilfa árnyékában. A néphit szerint ez Rákóczi-fája. Állítólag itt tartott egyszer országgyűlést a fejedelem.

És itt mondjunk búcsút a Balatonnak, amely Eötvös Károly szerint "ábránd és költészet, történelem és hagyomány, édes-bús mesék gyűjteménye, különös emberek ősi fészke, büszkeség a múltból, s ragyogó reménység a jövőre".

Szavak

műút, utat, útja	highway
széltében-hosszában	far and wide, everywhere
félsziget, -e	peninsula
fürdőző	bather
szán (valamit)	intend, mean, destine for
simogató	caressing, stroking
homok, -ja	sand
gyógyító	curing, healing
hatás	effect, influence
idegzet, -e, -je	nerves, nervous system
körbe menni	to go around
nyaraló	villa, cottage
befogad	hold, accommodate
csatorna	canal
forgalmas	busy
kikötő	harbor
átkelőhajó	ferry, ferryboat
móló	pier, mole
csaknem	nearly, almost
öböl, öblöt, öble	bay

szinte	almost, nearly, practically
egyetlen	single, only, sole
összefüggő	connected
képez	form, constitute, compose
sekély	shallow
rom, -ja	ruin (n)
bőség	abundance, plenty
forrás	spring
fenék, feneket, feneke	bottom
iszap, -ja	mud
izület, -e, -je	joint
furcsa	strange
táj, -at	region, land
óriás	giant
vadregényes	romantic
medence	basin
szerteszét	all over, in every direction
költészet, -e, -je	poetry
kesergő	grieving, lamenting
ihlető	inspiring, giving inspiration
akác	acacia
jegenye	poplar
vitorlás	sailboat
gőzhajó	steamer
barátok	monks
barlangkolostor, -a	cave monastery
ép	intact, unharmed
alapított	established
apátság, -a	abbey
műemlék, -e	art memorial / relic, ancient memorial
oklevél	document, deed, charter
szénsav, -at, -a	carbonic acid
nyárfa	poplar
ültet	plant

hársfa	lime tree, linden tree
szilfa	elm tree
szikla	rock (n.)
változatos	varied, diversified
törzsverdeg, -e	habitual visitor
hagyományos	traditional
eseményszám, -a	event
árnyék, -a	shadow
állítólag	supposedly
fejedelem, fejedelmet, fejedelme	reigning prince
búcsút mond	say good-bye
ábránd, -ja	fantasy
ősi	ancestral, ancient

Kérdések

1. Mi a Balaton?
2. Milyen néven ismerik még a Balatont Magyarországon?
3. Hol fekszik?
4. Mi osztja két részre a tavat?
5. Milyen nagy a Balaton?
6. Mik vannak a tó partján?
7. Milyen a Balaton vize?
8. Kikre van gyógyító hatással a Balaton vize és homokja?
9. Melyik a déli part egyik legnagyobb üdülőhelye?
10. Mi minden van Siófokon?
11. Mi nyílik innen?
12. Minek a központja van itt?
13. Milyen hajók járnak a forgalmas kikötőjéből?
14. Mi a fiatalok népszerű sétahelye?
15. Mit szeretnek ott nézni felhőtlen nyári éjszakákon?
16. Mi a következő nagyobb állomás?
17. Hol fekszik, mivel szemben?
18. Honnan kapta a nevét?
19. Mi folyik egész nyáron át a zárt öblében?

20. Nagy fürdőhelyek következnek Földvár után?
21. Kiknek az igazi paradicsoma a sok kis üdülőhely és miért?
22. Hol fekszik Keszthely?
23. Miben gazdag ez a város?
24. Hogy hívják a Keszthely közelében lévő gyógyfürdőt?
25. Mi táplálja a tavat?
26. Mi van a tó fenekén?
27. Milyen fájdalmakra van gyógyító hatással?
28. Milyen virágok vannak a víz tükreán?
29. Mire emlékeztetnek ezek a virágok?
30. Keszthely után az északi parton hova érkezünk?
31. Mit lehet látni a hegyről?
32. Mi borítja a hegyoldalakat?
33. Miről híres Badacsony?
34. Mióta híresek a badacsonyi borok?
35. Ki tette költészetében híressé a helyet?
36. Ki volt Szegedi Róza?
37. Mi van Tihanyban?
38. Hányadik századból való a barlangkolostor?
39. Mikor alapították a tihanyi apátságot?
40. Mit lehet látni a hegytetőről?
41. Balatonfüred miről híres?
42. Mióta használják a források vizét szívbetegek gyógyítására?
43. Mi van a százéves parkjában?
44. Milyen a sétánya?
45. Ki ültetett hársfát a sétányon?
46. Kik voltak törzsvendégek Balatonfüreden a múlt században?
47. Mik mennek még ma is országos eseményszámba?
48. Hol állunk meg még egy pillanatra?
49. Hány éves a szilfa?
50. Kinek a fája ez a néphit szerint és miért?
51. Mit mondott Eötvös Károly a Balatonról?
52. Ki volt Jókai Mór?
53. Ki volt Blaha Lujza?

Gyakorlatok

A. MODEL: Felhős éjszaka - felhőtlen éjszaka

1. hatásos beszéd
2. ismerős arc
3. fás terület
4. árnyékos sétány
5. családos ember
6. nős férfi
7. kendős asszony
8. kalapos ember
9. erős napsugár
10. hálás diák
11. eredményes munka
12. igazságos ítélet
13. gyermekes asszony
14. barátságos ember
15. rendes szoba
16. törvényes gyerek
17. fűszeres étel
18. poros út
19. jogos kérelem
20. sós leves

B. Válaszoljon a kérdésekre az alábbi szavakat használva.

I. mű	műgyűjtő	műcsarnok
művész	műkritika	műemlék
művészet	műkritikus	műkincs
művészettörténelem	műélvezet	műremek
művészettörténész	műértő	remekmű
művésznév	műízlés	festőművész
műterem	műkereskedés	szobrászművész
műbarát	műkereskedő	életművész

1. Ki egy a) művész?
b) műgyűjtő?
c) műkritikus?
d) műértő?
e) műbarát?
f) műkereskedő?
g) művészettörténész?
h) festőművész?
i) szobrászművész?
j) életművész?

2. Hol lehet látni a) műemlékeket?
b) műkincseket?
c) műtárgyakat?
d) műremekeket?
e) remekműveket?

3. Mit lehet látni a a) múcsarnokban?
b) műkereskedésben?
c) műteremben?

4. Mi egy a) mű?
b) művésznév?
c) műkritika?
d) műízlés?

B. MODEL: Nagyon szeretem Shakespeare _____.
Nagyon szeretem Shakespeare műveit.

- II.
1. Washingtonban sok _____ van.
 2. Budapesten a _____ vannak modern képműkiállítások.
 3. Aki képeket fest az egy _____.
 4. Aki szobrokat csinál, az egy _____.
 5. Aki jól tud élni, az egy _____.
 6. Aki sokat olvasott és sokat tud a művészetről az egy _____.
 7. Aki művészettörténelmet tanít, az egy _____.

8. Aki nagyon szereti a műtárgyakat az egy _____.
9. Ha sok pénze van egy műbarátnak, megveszi a műtárgyakat, akkor _____ lesz belőle.
10. A festőművész egy _____ fest.
11. Ennek a műkereskedőnek nagyon jó _____ van.
12. Ez a szobor egy igazi _____.
13. Egy gyönyörű koncertet hallottam, nagyon élveztem, igazi _____ volt részem.
14. Amerikai múzeumokban nagyon sok _____ van.
15. Olvasta Petőfi Sándor _____?
16. Ez nem az igazi neve ennek a művésznek, ez egy _____.

C. Magyarázza meg a következő szavakat:

műanyag, műbőr, műfog, műfogsor, műgumi, műhímzés, műjégpálya, műhold, műjég, műszem, műláb, műkéz, művirág, műút, műselyem

C. MODEL: Ez nem igazi selyem, ez _____.
Ez nem igazi selyem, ez műselyem.

- II.
1. Ez a ruha _____ van.
 2. Öreg embereknek _____ van.
 3. Nyáron _____ korcsolyázunk.
 4. Ennek az embernek csak félszeme van, a másik _____.
 5. Ez nem igazi bőr, hanem _____.
 6. Egyik fogam kitört, most _____ van.
 7. _____ nem lehet szaladni.
 8. Ezt a terítőt nem kézzel hímezték, ez _____.
 9. A _____ tovább tart, mint a rendes jég?
 10. A katona elvesztette a háboruban a kezét, most _____ van.
 11. Amerikának kitűnő _____ vannak.
 12. Nem lehet tudni, hogy melyik az igazi virág és melyik a _____.

D. Házi feladat: Irjon le egy tavat az Egyesült Államokban.

BÖLCSŐTŐL A KOPORSÓIG
(Részlet)

- Kosztolányi Dezső után -
Pista

(Régi barátom. No nem is olyan régi, hiszen az egész ember össze-vissza még csak tíz éves. Negyedik elemista. 29 kiló, 136 centiméter magas. Fölfelé fésült diákhaja, vékony karocskája, verébmelle részvétet kelt bennem. Még támogatásra szorul. Egyedül, magára hagyatva elpusztulna a földön. Kétéves korában kiállt egy tüdőgyulladást, ötéves korában egy csunya vörhenyt. Fehér gyermekszobájában fogad. Villanycsillár, gőzfűtés. Vaságy, melyben este héttől reggel hétig egyfolytában alszik. Kalitka, kanárrival, üvegtál, aranyhalakkal. Ozsonnára van terítve, kettőnknek. Csokoládét kapunk tejszínhabbal, kuglófot harapdálunk hozzá.)

- Honnan jöttél?

- A fülörvostól. Ez a fülem folyik. (A vörhenytől.) Nem is egészen jól hallok rá. (Alig kezdődött el és máris.)

- Mi a lecke holnapra?

- Három oldalt írni, földrajzból. És az egész vers kívülről. "Nyári napnak alkonyulatánál..."

- Szeretsz iskolába járni?

- Hogyne. (Amikor először vezették az iskolába, hátán a kistáskával, nekidőlt a falnak. "Inkább meghalok" -- ezt mondta.)

- Mit csinálsz, ha megtanultad a leckéd?

- Olvasok. Tegnap fejeztem be egy könyvet.

- Mi volt benne?

- Kaland. A kalózok elsüllyesztettek egy hajót, aztán jöttek a bűvárnaszádok, aztán leereszkedtek a tenger fenekére, aztán ott találták őket mind, leláncolva, aztán...

- Melyik költőt szoktad olvasni?

- Pósa Lajost. Gyönyörű verseket ír.

- Szereted őt?

- (Vállat von.) Nem ismerem. (Szeretni csak azt lehet, akit személyesen ismerünk.)

- Lásd, én még ismertem.

- Igazán? (Úgy néz rám, mint egy szellemóriásra.)

- Mi szeretnél lenni, ha nagy leszel?

- Még nem tudom biztosan. (Maga elé néz.) Tavaly gépkocsis akartam lenni.

- És az idén?

- Hajóskapitány.

- A Dunán?

- A tengeren. Különben nem tudom biztosan.

- Milyen játékaid vannak?

- Hajó, vonat.

- Játszol velük?

- Már csak ritkán. (Jaj de szomorú ez.)

- De azért néha mégis játszol?

- Ha eljönnek a barátaim.

- Mit játszotok?

- Bolt-kereskedést.

- Hát az mi?

- Kasszát csinálunk és papírpénzt.

- Ki a kereskedő?
- Mi mindnyájan.
- És kik a vevők?
- Azok nincsenek. (Akár a felnőtt bolt-kereskedőknél.)
Csak elképzeljük.
- Sok barátod van?
- Rengeteg. (Ki mondhatja el ezt magáról?)
- Ki a legjobb barátod?
- Gyurka.
- Miért?
- Mert már első gimnazista és mindent meg tud mutatni.
- Például?
- Hogy csinálják a csúzlit. Ő tanított meg rá. És...
(Más érveket nem tud fölhozni. Goethe és Schiller barátsága kétségtelenül szilárdabb szellemi alapokon nyugodott.)
- Jártál már külföldön?
- Ausztriában, a nyáron.
- Mi vagy te?
- (Nem érti.)
- Magyar vagy. Nem vagy magyar?
- De igen.
- Nem foglalkozol politikával?
- Mi az?
- Hát mi a szerelem?
- Azt se tudom, hogy micsoda.
- Mégis Pista.
- (Mosolyog.) Az, ha a fiúk csókolják a lányokat.

- Na látod... Akkor miért mondtad az előbb, hogy nem tudod?
- (Letérdel a földre és csúszkálni kezd az asztal körül.)
Azért, mert a lányok rondák.
- Te nem nőszöl sz majd meg egyszer?
- Ilyesmin én sohase gondolkozom. (Soha: mindig.) Másra gondolok.
- Mire?
- Arra, hogy mit kapok Mikulásra.
- Mit kívánnál?
- Csokoládét.
- Mi a legjobb étel?
- A torta.
- És a legrosszabb?
- A sóska.
- Szenvedtél már?
- (Mintha nem hallotta volna.) Tessék?
- Azt kérdezem, búsuitál-e, sírtál-e már?
- (Halkan.) Erre nem emlékszem.
- Az emberek, amikor már nagyon öregek, meghalnak.
Mi lesz velük?
- (Elmosolyodik.) Azt én nem tudom. (Reménykedve néz rám, hátha én tudom s mert én hallgatók, ő folytatja.)
Meghalnak és nem tudnak semmit.
- Semmit?
- Ők maguk nem tudnak semmit. Csak mi tudjuk, hogy már meghaltak. (Gyorsan.) Az nem fáj. Nem szenvednek többet. Csak a rosszak.
- Kik a rosszak?

- (Csillogó szemmel.) Akik gyilkolnak.
- És mi történik ezekkel?
- (Mint az iskolában.) A pokolba jutnak. (Megered a szava.) Én úgy szeretnék meghalni, amint az újságokban olvastam: egyszerre lefordulni a székről.
- Hát te szoktál újságokat olvasni? Mi érdekel bennük?
- A gyilkosságok és halálos szerencsétlenségek. (A kisebb szerencsétlenségeket - a kartörést, a lábficamítást - továbblapozza.)
- Félsz valakitől?
- Csak amikor kicsi voltam. Akkor a mumustól féltem. De nincs mumus. (Kacag azon, hogy nincs mumus.)
- Ki a világ legokosabb embere?
- (Csodálkozva tájékozatlanságomon.) Hát az apuka.
- És kit szeretsz legjobban?
- Hát az anyukát...

(Átölelem a fejét. Szívesen marad így. Szereti a szeretetet, mint minden élőlény. Jó szíve van. Amikor ötéves korában magyarázta neki az édesanyja, hogy a jó Isten mindenütt jelen van, de nem látható, sírvafakadt. Sajnálta a jó Istent, akit -- mivel láthatatlan -- a villamos is elgázolhatja. Apja, aki orvos, fölvilágosította a születés rejtélyeiről. De lelkére kötötte, hogy ezt senkinek se mesélje el az iskolában. Pista becsülettel állja a szavát. De gyakran mondja szüleinek, hogy azok a szerencsétlen fiúk, akiknek az apjuk nem orvos, sohase tudhatják meg ezt, akkor sem, ha majd megöregszenek, sőt ha nem lesz családjukban orvos, sem az ő fiaik, sem ezeknek a fiai nem értesülhetnek erről az életbevágó titokról. Nézem síma homlokát, szemének

tükrét. (Készülődöm.) Ő tartóztat. Nem, fiam, neked három oldalt kell írnod s nekem is írnom kell, több mint három oldalt. No szervusz.)

Szavak

össze-vissza	altogether
veréb, verebet, verebe	sparrow
részvétet kelt	enlist sympathy
támogatásra szorul	needs assistance
magára hagyatva	left alone
elpusztul	perish, die, is destroyed
vörheny	scarlet fever
fogad	receive
egyfolytában	uninterruptedly, continuously, without a break
kalitka	bird cage
ozsonna	afternoon meal
tejszínhab, -ja	whipped cream
kuglóf, -ja	coffee cake
harapdál	keep on biting, nibble
máris	already
kívülről (tudni valamit)	(know something) by heart
nekidől	lean against
befejez	finish
kaland, -ja	adventure
kalóz	pirate
elsüllyeszt	sink, scuttle
búvárnaszád	submarine, U-boat
leereszkedik	descend
léláncol	tie with a chain
személyesen	personally, in person
szellemóriás	genius
kapitány	captain
ritkán	rarely

kasszát csinál	balance the cash
rengeteg	lot
csúzli	slingshot
érv, -e	reason, argument
szilárd	firm, solid; strong
szellemi alap, -ja	intellectual foundation
nyugodni	to rest, be based on
foglalkozik	deal with, care for
szerelem, szerelmet, szerelme	love (v.)
mosolyog	smile (v)
csúszkál	slide about
ronda	ugly
nősül	he's getting married
Mikulás	Santa Claus
sóska	(common) sorrel (a spinach-like plant)
búsul	grieve, mourn, sorrow (v)
reménykedik	keep hoping
csillogó	gleaming, sparkling
gyilkol	kill, murder
pokol, poklot, pokla	hell
megered a szava	become talkative
lefordul	fall from
szerencsétlenség, -e	accident
ficamítás	sprain
mumus	bogy
tájékozatlanság	lack of information, ignorance
élőlény	living being
jelen van	be present
sírva fakad	start to cry
elgázol	run over
rejtély	mystery, secret, riddle
lelkére köt	make it his duty
értesül (-ről)	hear about, come to know of

életbevágó	vital
titok, titkot, titka	secret
homlok, -a	forehead
tartóztat	detain, keep(back)

Kérdések

1. Ki volt Pista?
2. Hány éves volt és mekkora?
3. Hányadikba járt?
4. Mi keltett részvétet az íróban?
5. Mi történne vele, ha magára hagynák?
6. Milyen betegségei voltak már?
7. Hol fogadta az író?
8. Milyen volt a szoba?
9. Hány órát szokott egyfolytában aludni?
10. Mire volt terítve és hánynak?
11. Mi volt ozsonnára?
12. Honnan jött Pista?
13. Miért volt az orvosnál?
14. Sok leckéje van Pistának holnapra?
15. Szeret iskolába járni?
16. Mikor először vitték az iskolába, mit mondott?
17. Mit csinál Pista, amikor megtanulta a leckét?
18. Miről szeret főleg olvasni?
19. Melyik költő verseit szereti?
20. Ismeri Pista Pósa Lajost?
21. Mi akar Pista lenni, ha nagy lesz?
22. Tavaly mi akart lenni?
23. Milyen játékaik vannak?
24. Kikkel szokott játszani?
25. Mit szoktak játszani?
26. Sok barátja van Pistának?
27. Ki a legjobb barátja és miért?
28. Járt már Pista külföldön?

29. Tudja Pista, hogy mi a politika?
30. Tudja azt, hogy mi a szerelem?
31. Gondol már a nőszülésre és lányokra?
32. Mire gondol Pista?
33. Mit szeretne kapni Mikulásra?
34. Mi a kedvenc étele és mi az amit nem szeret enni?
35. Szenvedett-e már és sírt-e már Pista?
36. Mi történik az emberekkel, ha öregek lesznek és meghalnak?
37. Kik szenvednek a haláluk után?
38. Hogy szeretne Pista meghalni?
39. Honnan hallott erről?
40. Mi érdekli Pistát az újságokban?
41. Félt-e valamitől Pista?
42. Kit tart a világ legokosabb emberének?
43. És kit szeret legjobban?
44. Mi jut az író eszébe, mialatt Pistát átöleli?
45. Miért sajnálta Pista a jó Istent?

Gyakorlatok

Csináljon kérdő mondatokat!

- A. MODEL: játék - sok - lenni = Sok játékja van?
1. hol - jönni
 2. járni - iskola - szeretni
 3. lecke - mi - holnap
 4. ha - mit - megtanulni - csinálni - lecke
 5. könyv - mi - lenni
 6. költő - olvasni - szokni - melyik
 7. sok - lenni - barát
 8. legjobb - ki - barát
 9. járni - külföld - már
 10. politika - foglalkozni
 11. mi - lenni - emberek - meghalni - ha
 12. mi - gyilkol - történik - akik - azok

13. világ - ember - ki - legokos
14. étel - szeretni - mely - legjobb
15. Balaton - milyen - fürdőhelyek - lenni
16. tihanyi félsziget - mi - lenni - szemben
17. hol - központ - lenni - hajózás - Balaton
18. megismerkedni - Kisfaludy - hol - Szegedi Róza
19. alapítani - apátság - tihanyi - mikor
20. magyar - legrégi - mi - nyelvemlék

B. MODEL: Emlékszem erre. - Nem emlékszem erre.

1. Felnézek a csillagos égre.
2. Mára vártuk a vendégeket.
3. Holnap reggelre esőt mondtak.
4. Az idő nagyon esőre áll.
5. Leesett a váza és darabokra tört.
6. Az asszony rámosolyog a gyerekekre.
7. Ez az ember betegre dolgozza magát.
8. Három órát vártam magára.
9. Maga mindig rosszat mond Kovácsra.
10. Sok jót mondtak magára.
11. Hallgatni kell a jó szóra.
12. Hallgasson a barátjára.
13. Kovácsra bízom a gyereket.
14. Az elnök mindjárt tárgyra tért.
15. Haragszik a gyerekekre?
16. Meg akarom kérni magát valamire.
17. Magyar tanár tanította magát magyarra?
18. Feleljen erre a kérdésre.
19. A lány megtetszett neki az első látásra.
20. A fiú hasonlít az apjára.

21. El vannak készülve a legrosszabbra?
22. Paprikás csirkét főzött ebédre?
23. Péter megérkezett nagy örömmre.
24. A diák nagyon készül a vizsgára.
25. Iszom az egészségére.
26. Mire való ez a szerszám?
27. Megszomjaztam egy sörre.
28. Lecsökkentették a termelést a felére.
29. Nagyon rászokott a dohányzásra.
30. Mostanában minden jóra fordult.

C. Házi feladat: Mesélje el, hogy mit csinált maga tíz éves korában, mit szeretett olvasni, mivel játszani, kik voltak a barátai, gondolt-e már lányokra és nősülésre, stb.

Szép Ernő verseiből.

GYERMEKJÁTÉK

Mikor én kis fiú voltam,
 Kis lovon nem lovagoltam,
 Nem volt nekem ponnilovam,
 Ponnilovam,
 Ponnilovam,
 Pedig de szép mikor rohan.

Ponnilovon sose ültem,
 Kis biciklin se repültem,
 Nem volt szép kis kerékpárom
 Kerékpárom,
 Kerékpárom,
 Pedig de jó rajta nyáron.

Nem volt nékem meséskönyvem,
 Nem volt csak iskoláskönyvem,
 Pedig de jó otthon este,
 Otthon este,
 Otthon este,
 Lapozni ábrát keresve.

Sohase volt cifra kockám,
 Kis kastélyom meg tornyocskám,
 Kis hajócskám, kis vasútam,
 Kis vasútam,
 Kis vasútam,
 Elutazni sose tudtam.

Én nem kaptam kardot, csákót,
 Sárgarézből messzilátót,
 Sose vittek hippodromba,
 Hippodromba,
 Hippodromba,
 Jó, hogy lyukas volt a ponyva.

Az a ponyva szétment régen,
 Elmúlt az én gyermekségem,
 Én már régen felserdültem,
 Felserdültem,
 Felserdültem,
 A nagyok közé kerültem.

Én játékot már nem kérek,
 A sok gondtól rá se érek,
 De meghalok én is egyszer,
 Én is egyszer,
 Én is egyszer,
 S a mennyországba megyek fel.

Kiállok majd a tejútra
 Arra visz az Isten útja,
 Az újjamat majd felnyújtom,
 Majd felnyújtom,
 Majd felnyújtom,
 Ha elsétál a tejúton.

Észrevesz az Isten engem,
Megszólalok szépen, csendben:
"Kérem én még nem játszottam
Nem játszottam,
Nem játszottam,
Játszani szeretnék mostan."

Megfogja majd a kezemet,
Angyalok közt maga vezet
Szegény gyerek otthonába,
Otthonába,
Otthonába,
Mennyei gyerekszobába.

Megkapom ott kardom, csákóm,
Sárgarézből messzilátóm,
Képeskönyvem, cifra kockám,
Cifra kockám,
Cifra kockám,
Lesz kastélyom meg tornyocskám.

Ami nem volt, lesz ott jócskán,
Kis vasútam meg hajócskám,
Beültetnek hippodromba,
Hippodromba,
Hippodromba,
Én élvezem azt magamba.

Hogyha kedvem abban telik,
Ponnilovam megnyergelik,
Kis biciklim előhozzák,
Előhozzák,
Előhozzák,
Úgy járom a mező hosszát.

Égmezőben alkonyatban
Szép pillangot fogok ottan,
Újjamon lesz arany pora,
Arany pora,
Arany pora,
Le nem mosom róla soha.

IMPRESSIO

A fák: a férfiak
A bokrok: az asszonyok
A virágok: a gyermekek

A reggel: a születés
A dél: a szerelem
A csillagos est: a halál

Szavak

lovagol	ride (a horse)
ponniló - póni	pony
ábra	illustration, picture
cifra	showy, ornamented
kocka	block, cube, die
kastély	castle
kard, -ja	sword
csákó	shako, kepi (military cap)
sárgaréz, rezet, reze	brass
messzilátó	telescope, fieldglass
ponyva	canvas
szétmegy	go apart, go to pieces
felserdül	grown up into a man or woman
gond, -ja	trouble, worry, anxiety
ráér (-re)	have time for something
menyország, -a	heaven
ujjat felnyújt	raise the hand
jócskán	pretty much
élvez	enjoy (sg.)
kedve telik (-ben)	find pleasure / delight in
megnyergel	saddle (v)

Poco parlando.

Gyűjt. Kodály Z., Farkasd, Nyitra vm. 1905.

Ka-la-pom a Ti-szán úsz - kál, Su-bám zá-log a bí-ró - - - nál.
De a szí-ve-m it-ten do-bog, For-ró lán-gja fe-léd lo - - - bog.

Mári (Cseremis) dallam

Gyűjt. Vasziljev, 1923.

Pu-ro ta-net bok-te-net -- gán Šü-met-kâ-let möl-dâl-deš;
o-sal ta-net bok-te-net -- gán, Šü-met-kâ-let kürla-leš.

Kalapom a Tiszán uszkál, Subám zálog a bírónál.
De a szivem itten dobog, Forró lángja feléd lobog.
(De a szivem, stb.)

Puro tanet boktanet-gan, Sümet-kalet möldaldes,
Osal tanet boktanet-gan, sümet-kalet kürlales.

My hat floating in the Tisza, My sheepskin cloak in judge's keeping.
But my heart beats strong and truly, Fev'rish heart beats searching for
you.
(But my heart beats, etc.)

TIZENHÁROM ALMAFA
(Regényrészlet)

- Vass Albert -

A puska

Hajnalban bezörgetett egy őrjárat Mózsihoz a házba.

- Hé! Maga az a Táncos Mózes?

- Úgy ismernek.

- De fene zsidó neve van, hallja!

Erre már megnézte Mózsi is jobban a katonát. Háromcsillagos legényke volt. Olyan vékonyra volt vágva a bajusza, mint a cérnaszál. Megnézte jól, aztán csak ennyit felelt neki:

- Krisztus is zsidó volt.

Nevettek a katonák ezen, nevetett a háromcsillagos is.

Aztán elmondta miért jött.

- Magánál lőfegyver van!

- Nálam-e? - Csodálkozott Mózsi.

- Magánál hát. Elő vele.

- Minek kellene?

- A hadapród úr parancsára.

- Hát az ki?

- Az olyan őrmester, aki civilben is úr.

- Aha - bólogatott Mózsi - s annak kellene a puska?

A háromcsillagos úgy nézett rá, mint egy gyerekre a tanító.

- Dehogyan. Minden lőfegyvert be kell szolgáltatni, az a parancs. Nem hallott róla?

- Hallani hallottam - vallotta be Mózsi - de az már régen volt. Félesztendeje.

- Az más - mondta a keskenybajuszú - az a románok dolga volt. Most újra be kell szolgáltatni.

- És most is csak a magyaroktól veszik el? - kíváncsiskodott Mózsi.

- Mindenkitől egyformán.

- Az szép.

Aztán csak álltak az ajtóban.

- Na apafej, hát hol az a fegyver? - türelmetlenkedett a háromcsillagos.

- Miféle fegyver? - kapta fel a fejét Mózsi.

- Ne hülyéskedjék! - szólt rá szigorúan a katona - hát ami magánál van!

- Ami nálam van? Olyan fegyver nincsen - rázta Mózsi a fejét.

- Hát nem maga a vadőr itten?

- De bizony.

- Aztán micsoda vadőr maga, ha puskája sincsen?

- Székely.

Részvétellel nézett rá a háromcsillagos.

- Aztán mi lett a puskájával? Elvitték a románok?

- Azt alig hinném - húzta be Mózsi a nyakát.

- Nem adta be nekik?

- Nem ettem gombát.

- Hát mit csinált vele?

- Eltettem.

- Hova?

- Oda ni, az erdőbe.

De már erre elvörösödött a katona arca.

- Hallja, mit viccel velünk? Hiszen akkor van puskája!

- Vanni van - vallotta be Mózsi ezek után.

- Miért mondta akkor, hogy nincs?

- Én, kérem, olyat nem mondtam.

- Ne beszéljen! - kiabált rá a háromcsillagos - hiszen az előbb tagadta le!

- Én? Tőlem csak azt kérdezte, hogy van-e nálam fegyver? Hát nálam aztán nincsen, az szentigaz!

- Jól van apám - nevetett a háromcsillagos - látom, hogy megszokta a románoknál a csavarosságot. Hanem most egy-kettő, elő avval a puskával!

Megvakarta Mózsi a fejét.

- Az nem olyan egyszerű - mondta.

- Miért nem egyszerű?

- Mert fenn van az nagyon messze, a hegyen.

- Hát akkor jöjjön, menjünk érte.

- Azt lehet - sóhajtott Mózsi. Aztán vette a kalapját, a botját s elindultak. Elő Mózsi, mögötte a katonák. A háromcsillagos még vigasztalta is, mert nagyon látszott rajta, hogy szomorú.

- Ne búsuljon semmit, ha vadőr marad, visszakapja.

- Vissza-e?

- Ez biztos.

- Akkor hiba nincsen.

Mentek. Meredek hegyoldalon felfelé, sűrű, nagy erdőben. Egy idő múlva újra megszólalt a katona.

- Aztán mióta van elrejtve az a puska?

- Tavasz óta - vallotta meg Mózsi - mióta a románok még a vadászpuskától is féltetni kezdték az országukat.

Nevettek ezen a katonák. Aztán csak mentek, mentek.

- Sok van még odáig? - kérdezte újra egy idő múlva a főkatona, amikor már nagyon fáradt volt.

- Csak most kezdődik - vigasztalta Mózsi.

Hát kezdődött is. Akkora csúnya sziklák emelkedtek mindenfelé, hogy nézni is rossz volt. Meg is állt a háromcsillagos minden percben és törülgette a homlokát.

- Maga hova való? - kérdezte egy ilyen megállásnál Mózsi.

- Budapesti vagyok - felelte az büszkén.

- Az nagy dolog.

- De ilyen sziklák még a Gellérthegyen sincsenek, hallja!

- Azt elhiszem.

Fújtak a katonák erősen, nehezükre esett a mászás. Csak éppen az egyik, egy kis barnaképű bírta jól. Az mindenre figyelt, s ha valami nyomot látott, majdnem megszagolta, annyira örült neki. Látta Mózsi mindjárt, hogy rendes ember.

- Hát maga honnan jött? - kérdezte meg tőle.

- Én a Bakonyból - felelte az.

- Hát az mi?

- Az? Hegy, meg erdő.

- Nana. Akkor jó. Medve van-e sok?

- Az nincsen, de szarvas annál több.

- Az is valami - mondta Mózsi. És attól kezdve egészen másképpen nézett rá.

Alig értek a végére a sziklának, olyan sűrű bokrok következtek, hogy alig lehetett megmozdulni. Káromkodott is a budapesti.

- De a búbanatát! Maga aztán jól elrakta azt a puskát!

- Hasze (hiszen) jól - mondta Mózsi.

Végül megérkeztek egy fához. Öreg bükkfa volt, s jó magasan akkora lyuk volt rajta, ahova egy ember is befért volna.

- Na - állt meg Mózsi a fa alatt - ez az.

Megnézték a katonák a fát.

- Hát ilyet lentebb nem kaphatott volna? - bosszankodott a háromcsillagos.

- Ilyet nem - mondta Mózsi.

- No, akkor szedje csak elő gyorsan s menjünk, mert dél lesz mindjárt.

- Jójó, de fel is kell mászni a fára.

- Hát másszék!

- Mászom már, mászom már, de tartsa a vállát valaki.

A háromcsillagos rámutatott a barnaképfűre, de Mózsi rázta a fejét.

- Igen kicsi. A másik sem elég. Ejnye, hiszen maga a leghosszabb ... minek tiszteljem?

- Szakaszvezető - huzta ki magát a háromcsillagos.

- Hát ha az, akkor álljon ide, hadd álljak a hátára, különben nem érünk fel sohasem.

Morgott a szakaszvezető, de azért odaállt a fa alá. Mózsi pedig felmászott a hátára s onnan a vállára a szeges bakancsával.

- Ne mozogjon már annyit, ember!

- Hiszen nem mozgok én, csak fene magasan van ez a nyílás itt.

Azért valahogy csak elérte. Elérte s belenézett.
Forgatta a fejét.

- Siessen már! - sürgette a szakaszvezető - széttöri a vállamat!

Megütögette Mózsi a fát. Szólt, mint az üres hordó. De a következő pillanatban már ugrott is le a szakaszvezető válláról.

- Híj, a kutya teremtésit!

- Na mi-a? Megvan a puska?

- Megvanni megvan az biztosan... de egyéb is van.

- S az mi?

- Vadméh.

- Hol?

- Ott ni, a lyukban.

Jöttek bizony a méhek a lyukon olyan zümmögéssel, hogy hallani is rossz volt.

- Hát most mi lesz? - nézett a szakaszvezető a fára és a méhekre.

- Én nem tudom - mondta Mózsi.

- Pedig a puskát csak ki kell vegyük.

- Vegye, ha tudja... de vigyázzon, mert húsz ilyen méh ha megszúrja, belepusztul még egy bika is, nem egy szakaszvezető.

Nézték a katonák tanácstalanul a fát. Meg is rugdosták, hogy lássák mennyi a méh benne. Hát volt ott elég. Sokkal több a húsnál. Egyik egyenesen belerepült a szakaszvezető arcába.

- Híj, a ménköbe! - kapott az arcához szegény - de megszúrt! Gyerünk innen gyorsan, emberek!

Mentek is, nem kellett kétszer mondani. Mózsi ment utánuk.

- Na, szegény drága puskám.

- Méz lesz belőle - nevetett az egyik katona.

Mózsi ránézett csúnyán, de nem szólt. A szakaszvezető az arcát fogta, amelyik már kezdett dagadni.

- Nem baj - vigasztalta lefelé menve Mózsit - majd azt jelentjük, hogy ellopták a fegyvert. Úgy se jön ide fel senki, hogy utánanézzon.

Nagyot sóhajtott Mózsi.

- Hát ez igaz. Nem tehetünk mást.

Ahogy lefelé haladtak, szótlanul, a kis barnaképű lassan Mózsi mellé igyekezett. Nézte a szeme sarkából egy darabig, aztán odasúgta halkan, hogy ne hallja a többi:

- Hát ezekkel a méhekkal szerencséje volt.

Mózsi visszanézett rá, aztán bólintott.

- Nekem is van ám puskám odahaza - súgta tovább a bakonyi - éppen egy ilyen fában.

- Akkor jó helyen van.

Mentek egy darabig, kissé el is maradtak a többitől. Újra a bakonyi szólalt meg.

- De hallja, én nem vittem volna őket ahhoz a fához, amelyikben a puskám van. Vittem volna egy másikhoz s azt mondtam volna, hogy ellopták!

Még mosolygott is, hogy ő milyen ravasz ember. De erre Mózsi is elmosolyodott s csak ennyit szólt:

- A vadméh, az jobb.

A bakonyi csóválta a fejét.

- Hogy éppen oda költöztek! Mintha előre kiszámította volna.

- Kiszámítottam én azt már gyerekkoromban.

- Hogyhogy?

- Hát csak úgy, hogy már akkor is vadméh volt ebben a fában.

Erre már a bakonyi is bámult.

- Akkor hogy tehetette oda a puskáját?

- A puskát? Azt maga ne féltse. Van itt lyukas fa annyi, mint pap a pápa temetésén.

Ettől már jó kedve lett a bakonyinak is. Vidáman nevetett Mózsi mellett, ahogy lefelé másztak a meredek sziklákon. De nagyon kíváncsi lehetett, mert később megint megkérdezte:

- Aztán vadméh csak ebben az egyben van?

- Nem, de ez volt a legmesszebb, tudja.

Ettől aztán a bakonyinak olyan jókedve lett, hogy füttyülni kezdett.

- Nekem ez nem jutott volna az eszembe, hallja! - vallotta be becsületesen.

Tetszett Mózsinak az egyenes beszéd. Meg is jegyezte:

- Azért még élhetnek emberek a Bakonyban is.

Csak a szakaszvezető fogta elől nagy szomorúan a dagadt arcát.

- A Gellérthegyen nincsenek méhek, ugye? - kérdezte Mózsi, amikor kiértek az erdőből. De nem is felelt rá szegény.

Szavak

puska	gun
bezörget	knock at, rap on (door)
őrjárat, -a	patrol
zsidó	Jewish, Jew
bajusz	moustache
cérnaszál, -at, -a	thread
lőfegyver, -e	firearm
hadapród, -ja	cadet
őrmester, -e	sergeant
bólogat	keep nodding
beszolgáltat	hand in
vall	admit
kiváncsiskodik	be inquisitive
egyformán	alike, equally, in the same way
apafej	old boy / man
türelmetlenkedik	get impatient, show signs of impatience
ne hülyéskedjen	stop fooling about, don't be silly
vadőr, -ök, -e	game keeper, ranger
székely	Magyar of Eastern Transylvania; Székler
részvét	sympathy
nem ettem gombát	I'm not a fool. I'm not crazy
csavaros észjárás	devious mind
vakar	scratch
bot, -ja	stick, cane
hiba	mistake, fault, error
elrejtve	hidden
emelkedik	ascend, slope up, rise
nehezére esik	it is hard for him, he has difficulty doing it
jól bír (valamit)	endure (sg.) well
megszagol	smell (v)
nana	well; not so fast

medve
 szarvas
 káromkodik
 búbanat
 elrak
 végül
 befér
 bosszankodik
 szakaszvezető
 morog
 szeges
 bakancs
 nyílás
 széttör
 hordó
 kutya teremtesít
 vadméh, -e
 megszúr
 bika
 tanácstalanul
 hű, a ménköbe
 dagad
 jelent
 utánanéz
 igyekezik
 sűg
 bólint
 mentek egy darabig
 elmarad
 ravasz
 csóválja a fejét
 kiszámít
 fűtyül
 megjegyez

bear (n)
 deer, stag
 swear, curse
 sorrow
 put away
 finally
 can get in, find room in (sg.)
 be annoyed
 lance sergeant
 grumble, murmur
 nailed, studded
 high boot
 opening
 break into pieces
 barrel
 damn it, confound it
 wild bee
 sting, bite
 bull
 undecidedly, helplessly
 confound it
 swell (v)
 report (v)
 examine, check, go into the matter
 head for
 whisper
 nod
 they went for a while
 fall behind
 sly, cunning
 shake the head
 calculate, figure, reckon
 whistle
 remark (v.)

Kérdések

1. Mire ébredt hajnalban Mózsi?
2. Ki volt az őrzőrat vezetője?
3. Milyen rangja volt?
4. Mit kerestek Mózsinál?
5. Tudta Mózsi, hogy mi az a hadapród?
6. Odaadta Mózsi a puskát?
7. Hallotta Mózsi, hogy a löfegyvereket be kell szolgáltatni?
8. Félesztendővel azelőtt kiknek kellett beszolgáltatni a fegyvert?
9. Mit akart megtudni Mózsi, hogy most is csak kiktől veszik el fegyvert?
10. Meg volt Mózsi elégedve a válasszal?
11. Odaadta erre a puskát?
12. Volt nála fegyver?
13. Mi volt Mózsi foglalkozása?
14. Vadőröknek szokott fegyverük lenni?
15. Mózsinak miért nem volt fegyvere?
16. Mit mondott Mózsi hova tette a fegyverét?
17. Elindultak megkeresni a puskát?
18. Milyen volt az út ahol mentek?
19. Mik emelkedtek mindenfelé?
20. Könnyen ment a mászás a katonáknak?
21. Ki bírta jól a mászást?
22. Honnan való volt az a katona?
23. Tetszett Mózsinak ez a katona?
24. Mi következett a sziklák után?
25. Mit csinált a budapesti?
26. Végül is hova érkeztek?
27. Hol volt a lyuk a fán?
28. Mit mondott a háromcsillagos Mózsinak?
29. Mit mondott, hogy ki tartsa a vállát, hogy felmászhasson?
30. Odaállt a szakaszvezető a fa mellé?
31. Elérte Mózsi a lyukat?
32. Mit csinált Mózsi, amikor elérte a lyukat?

33. Mik jöttek ki a lyukból?
34. Kit szúrt meg az egyik méh?
35. Mit mondott a szakaszvezető?
36. Mi történt a szakaszvezető arcával?
37. Amikor lefelé mentek, ki igyekezett Mózsi mellett menni?
38. Mit súgott Mózsinak a kis barnaképfű katona?
39. Mit mondott a katona, hogy hol van az ő puskája?
40. Mit mondott a katona, hogy ő hova vitte volna a katonákat, ha a puskáját kérték volna tőle?
41. Mi volt Mózsi válasza?
42. Mit mondott Mózsi, hogy mióta vannak vadméhek abban a fában?
43. Mit kérdezett erre a bakonyi?
44. Odatette Mózsi a puskáját?
45. Csak abban az egy fában voltak vadméhek?
46. Miért vitte Mózsi oda őket, ha máshol is voltak vadméhek?
47. Mit csinált és mit mondott erre a bakonyi?
48. Tetszett Mózsinak ez a beszéd?
49. Ki volt szomorú a katonák között?
50. Mit kérdezett Mózsi a szakaszvezetőtől?

Gyakorlatok

A. Válaszoljon a kérdésekre az alábbi szavakat használva:

I. vad	vadalma	vadász
vadőr	vadkörte	vadászik
vadember	vadvirág	vadászpuska
vadidegen	vadrózsa	vadászfegyver
vadállat	vadgalamb	vadászkés
vaddisznó	vadméh	vadászkutya
vadmacska	vadszőlő	vadászkalap
vadkacsa	vadregényes	vadászház
vadliba	vadnyugat	vadászenegedély
vadhús	vadházasság	vadászterület
vadnyom		vadászrepülőgép

1. Van sok vad az Egyesült Államokban?
2. Hol él egy vadember?
3. Mit csinál a vadőr?
4. Ki egy vadidegen?
5. Látott már vadállatot?
6. Vannak vaddisznók és vadmacskák Virginiában?
7. Hol vannak vadlibák és vadkacsák?
8. Szereti maga a vadhúst?
9. Milyen vadhúst szeret?
10. Ment maga már vadnyom után?
11. Mit csinál a vadász?
12. Szokott maga vadászni?
13. Milyen vadászpuskája van?
14. Van magának vadászkése?
15. Mire használja a vadászkését?
16. Van vadászkalapja?
17. Mit tűz a vadászkalapja mellé?
18. Mit csinál egy jó vadászkutya?
19. Hol van a vadászház?
20. Kinek kell vadászengedély?
21. Vannak jó vadászterületek Marylandban?
22. Sok vadászrepülőgépe van az Egyesült Államoknak?
23. Hol van a "vadnyugat"?
24. Vadregényes a vadnyugat?
25. Látott maga már vadregényes vidékeket?
26. Milyen vadvirágot szeret?
27. Meg lehet enni a vadalmát és a vadkörte?
28. Szép a vadrózsa?
29. A vadszőlőnek jó a gyümölcse?
30. Látott már vadgalambokat?
31. Hol vannak vadméhek?
32. Hogy mondják angolul vadházasság?

- II. 1. A _____ egy erdőben lakik egy kis _____.
2. A ház körül _____ nyílnak.
3. Minden reggel a vállára teszi a _____, fűyül a _____ és vele együtt végigjárja a _____.
4. Ha _____ találkozik, akik valamilyen _____, elkéri tőlük a _____.
5. Mikor egy _____ bokor mellé ér, előveszi a _____, levág egy _____ és azt a _____ mellé tűzi.
6. Megy a _____ erdei utakon a virágzó _____ és _____ fák között.
7. A _____ körül _____ zümmögnek.
8. Egyszerre csak az ismerős vidéken egy _____ ember kerül a szeme elé.
9. Ez az ember egy _____ követett, amiről azt hitte, hogy _____ nyoma.
10. Elmesélte, hogy _____ élt, ahol sok _____ van, főleg _____.
11. Együtt mentek a folyóhoz, ahol sok _____ és _____ röpködött.
12. Leültek a partra és láttak egy szerelmes _____ párt.
13. A hegy felől egy _____ repült az ő irányukban.
14. Meghivta az idegent vacsorára, mert a felesége valami jó _____ készített.

B. Házi feladat: Meséljen el egy erdei kirándulásukat.

CSOSZOGI, AZ ÖREG SUSZTER

(Részlet)

- József Attila után -

Csoszogi, az öreg suszter, ott ül háromlábú székecskéjén az ablak mellett, hogy jobban lásson. Az ablak ugyan éppen nem mondható tisztának, a hideg is behúz már rajta - de mit tesz az Csoszoginak, az öreg suszternek, aki ha azt mondja, hogy a cipő meg lesz estére, akkor azt úgy lehet tekinteni, mintha maga az újonnan talpalt cipő nyikorogna az ember lábán. Igaz, hogy Csoszoginak, az öreg suszternek fűtenivalója sem igen volt, de meg ki hallott olyat, hogy egy szegényember októberben begyűjtson a háromlábú kis vaskályhába. A kályha ilyenkor még a padláson van, még előbb le kell hozni és lekefélni a vasporos kefével. Csoszogi, az öreg suszter tehát az ablak mellett ült, az alacsony asztalka előtt, amelyen keresgélni szokott, mert hisz nem lehet olyan könnyen eligazodni a rengeteg szögletes skatulya meg kerek pléhdoboz között. Nagyon sok a lapos skatulya, a szoba is az. Alacsony mennyezetű, mintha görnyedt volna, mint maga Csoszogi, az öreg suszter.

Csoszogihoz, az öreg suszterhez, most egy gyerek állított be. Kiskabátját nagy emberre szabták, nem kisgyerekekre, de nagy ember nemigen hordhatja ekkora foltokkal a könyökén. A kabát alatt lógott a nadrág. És a cipő. Igen, a cipő. Igen, a cipő. Azt már javítani hozta a gyerek.

- Jó napot! - mondta, amikor belépett. Olyan hangon szólt, mintha még nem döntött volna egészen, hogy nagyon bátor legyen-e vagy nagyon félénk. Csoszogi, az öreg suszter csak a szemével nézett oda, meg sem mozdította a fejét.

- Mit akarsz? - morogta, mint aki nem akar egészen goromba lenni.

- A mama küldött, hogy tessék kijavítani a cipőmet -
felelte a gyerek. - A mama mondta, hogy egy foltot kell
rátenni és akkor tart még.

- Hol a cipő?

- A lábamon - hangzott a világ legtermészetesebb hangján.
Csoszogi, az öreg suszter, hallgatott és működött tovább.
A gyerek meg némán állt. Cszozogi únta meg hamarább.

- Talán a lábadhoz varrjam a foltot?

- Nem, nem, minjárt levetem - lélegzett fel a gyerek.
Azzal úgy, állva, lerántotta egymás után a cipőt. Nagy
tisztelettel akarta átnyújtani, tehát alig fogta és kétszer
leejtette. Végül Cszozogi kirántotta a kezéből. De adta
is vissza.

- Ezen a cipőn nincs mit javítani.

- Tessék?

- Ezen a cipőn nem lehet segíteni!

- De a mama mondta, csak egy foltot kell rátenni. A mama
mondta.

- Nem lehet. Nem állja a varrást.

A gyerek vádló, könyörgő, reménytelen hangon megszólalt:

- De így nem lehet benne járni.

- Ne járjon a szád! - morogta Cszozogi. - Nincs olyan
rossz cipő, amiben ne lehetne járni. Amelyikben nem lehet
járni, az már olyan rossz, hogy azt csinálni se lehet.

A gyerek halkan, kétségbeesetten mondta:

- De a mama küldött, amikor elment a moziba, hogy hozzam
el a Cszozogi bácsihoz, majd meg tetszik csinálni. Ideadta a
pénzt is mindjárt.

- Cszozogi erre kemény és hajthatatlan lett.

- Úgy, amikor a moziba ment, mondta az anyád, hogy hozd a Csoszogi bácsihoz! Hát mondd meg az anyádnak, azt üzeni a Csoszogi bácsi, vigye a cipődet a moziba, majd ott megcsinálják!

A gyerek erre, ha lehet, még jobban megijedt és majdnem siránkozni kezdett.

- Nem a moziba ment a mama, hanem az Újpesti Moziba takarítani!

Csoszogi hallgatagon tett-vett, dolgozott. Aztán mégis csak megszólalt, mintha csak társalogni akarna.

- Te vagy annak a Vanicseknének a fia?

- Én

Megint hallgattak.

- Neked van öcséd is?

- Van. Meg egy húgom is.

- Az öcséd is olyan csirkefogó, mint te, mi?

A gyerek nem tudott mit válaszolni. Megint hallgattak. Végre Csoszogi megszólalt.

- Hol van az a cipő? - kérdezte, mintha csak most hallana róla először.

Nézte, forgatta, nyomogatta. Aztán se szó, se beszéd, hozzálátott. Óriási darab foltokat tett az oldalára meg a talpára, különböző elhasznált bőrökből. A gyerek közben hallgatagon letelepedett az egyik kis székecskére. Végre, vagy másfél óra után ismét lábbelinek lehetett használni a mesterművet.

- Nesze, itt van.

A fiú, örülve a cipőnek, de az óriási foltoktól meglepetten mondta:

- Köszönöm! - És már húzta is fel. Aztán félénken feltette a kérdést:

- Mit kell fizetni?

Csoszogi hallgatott. A gyerek második kérdésére odadörmögött:

- Húsz fillér. - Aztán meg a maga számára hozzámorogta: Elég olcsó.

- Tessék, Csoszogi bácsi! - és egy ötvenfillérest tett Csoszogi kemény markába. Csoszogi megnézte, elővette pénztárcáját, beleejtette, majd darabonként olvasva, lassan gondolkozva, gondosan kiszedett nyolcvan fillért és belenyomta a gyermek kinyújtott tenyerébe.

- Itt van vissza.

A gyerek számolni kezdett. Elpirult, látszott, hogy küszködik magával. Végül megszólalt:

- Csoszogi bácsi, többet tetszett visszaadni.

- Nem adtam én.

- Én nem tudom, Csoszogi bácsi. Én ötvenfillérest adtam, a Csoszogi bácsi meg pengősből adott vissza.

Csoszogi, az öreg suszter rátámadt a szegény gyermekre. Egyre feljebb vitte a hangját, míg végül mintha egészen dühbe gurult volna.

- Ötvenfillérest adtál, én meg pengősből adtam vissza? Annyira a csirkefogáson jár az eszed, hogy azt sem tudod, mit adsz ki a kezedből? Hát azt hiszed, hogy csak úgy lopja az a szerencsétlen anyád a pengőseket? Semmirevaló kölyök! Fogod mindjárt azt a pénzt, te csibész! Széthasítlak, ha meghallom, hogy az anyádat is be akarod csapni, ha neki is csak ötven fillérből adsz vissza! Nem mész mindjárt?

A gyerek megijedt, kihátrált és becsapta maga mögött az ajtót. De Csoszogi, az öreg suszter, még sokáig morgott magában, mintha valóban nagyon haragudna.

Szavak

suszter, -e
behúz
úgy lehet tekinteni
talpal
nyikorog
kályha
eligazodni
rengeteg
skatulya
pléh, -e
lapos
görnyedt
beállít (valaki)
szab
hord
folt, -ja
könyök, -öt, -e
félénk
mozdít
goromba
némán
levet (cipőt)
fellélegzik
leránt
egymás után
átnyújt
leejt
kiránt
reménytelen
kétségbeesett
hajthatatlan
siránkozik

shoemaker
draw / pull in
can be regarded / considered
resole
creak, squeak
stove
find one's way
lot
box
tin
flat
bent, bowed, stooping
drop in, arrive, turn up
cut, tailor (v)
wear
patch (n)
elbow
shy, timid
move
rude
speechlessly, silently, mutely
take off
breathe freely (at last)
pull off
one after the other
hand over
let fall, drop
pull out violently
hopeless
desperate
unyielding, firm
lament, wail, moan

hallgatagon
tesz-vesz
társalog
csirkefogó
forгат
nyomogat
se szó, se beszéd
hozzálát
óriási
talp, -at, -a
bőr, -ök, -e
lábbeli
nesze
dörmög
marok, markot, marka
pénztárca
belenyom

küszködik
támad
dühbe gurul
kölyök, kölyköt, kölyke
csibész
széthasít
becsap (valakit)
kihátrál
becsap (valamit)
valóban

silently
keep busy, employ oneself
converse
rascal
turn something around
keep pressing
without a word
start to do something
huge, immense, giant
sole
leather
footwear
take it / this, here (you are)
mutter, mumble
(hollow of the) hand
purse, wallet
press / force something into
something

struggle
attack (v)
get into a fury, fly into a rage
kid
rascal
split (in two)
swindle, cheat
back out
slam, bang
actually, truly, indeed

Kérdések

1. Ki volt Csoszogi?
2. Hol szokott ülni?
3. Miért szokott ott ülni?
4. Milyen volt az ablak?
5. Hideg volt Csoszogi szobájában?
6. Volt fűtenivalója Csoszoginak?
7. Hol volt még mindig a kályha?
8. Be szokta tartani az öreg suszter az ígéretét?
9. Mi állt az ablak mellett?
10. Mi minden volt az asztalon?
11. Könnyen meg tudta Csoszogi találni a dobozokban, amit keresett?
12. Milyen volt a szoba, magas vagy alacsony mennyezetű?
13. Milyen volt maga Csoszogi?
14. Ki jött most az öreghez?
15. Hogyan volt öltözve a gyerek?
16. Milyen hangon köszönt a gyerek?
17. Mit morgott az öreg suszter?
18. Mi volt a gyerek kérése?
19. Ki küldte a gyereket?
20. Hol volt a gyerek cipője?
21. Mit kérdezett Csoszogi a gyerektől?
22. Mit csinált erre a gyerek?
23. Mit mondott Csoszogi, miután megnézte a cipőt?
24. Mit mondott a gyerek, hogy mit mondott az anyja mielőtt elment a moziba?
25. Mit válaszolt Csoszogi, miután meghallotta, hogy a gyerek anyja moziba ment?
26. Mit mondott erre a gyerek, hogy mit csinál az anyja a moziban?
27. Mit csinált Csoszogi, miután meghallotta, hogy a gyerek anyja a moziban dolgozik?
28. Mit tett a cipőre?

29. Meddig tartott, amíg elkészült a cipővel?
30. Örült a gyerek a cipőnek?
31. Mit mondott Csoszogi, hogy mit kell fizetni a cipőért?
32. Milyen pénzdarabot tett a gyerek Csoszogi kemény markába?
33. Mit csinált erre Csoszogi?
34. Észrevette a gyerek, hogy többet kapott vissza mint amennyit adott?
35. Mit mondott a gyerek Csoszoginak?
36. Mi volt erre Csoszogi válasza?
37. Mit mondott a gyerek Csoszoginak, hogy ő mennyit adott és Csoszogi mennyiből adott vissza?
38. Mit csinált erre az öreg?
39. Mit mondott, hogy mit csinál a gyerekekkel, ha nem adja oda a pénzt az anyjának?
40. Mit csinált erre a gyerek?
41. Maga mit gondol, Csoszogi akarattal adott vissza többet a gyerekeknek?

Közmondások

Aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet.
Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát.
Amilyen az anya, olyan a lánya.
Egyszer volt Budán kutyavásár.
Többet ésszel, mint erővel.

Gyakorlatok

A. Tegye helyes szórendbe a következő mondatokat:

1. Csoszogi - háromlábú - ablak - ül - mellett - székecskéjén
2. mondható - ablak - ugyan - tisztának - nem
3. ablakon - is - behúz - hideg
4. öreg - fűtenivalója - sem - suszternek - volt

5. ilyenkor - padláson - még - kályha - van
6. öreg - gyerek - most - beállított - egy - suszterhez
7. gyerek - cipőt - hozta - javítani
8. kijavítani - mama - hogy - küldött, - tessék - cipőmet - mondta
9. akkor - foltot - tart - rátenni - és - egy - még - kell
10. mit - ezen - nincs - javítani - cipőn
11. lehet - így - járni - de - nem - benne
12. azt - járni, - amelyikben - megcsinálni - se - lehet - lehet - nem

B. MODEL: Száll az ének (szájról-szájra)

1. Csoszogi hallgatagon _____.	édes-bús
2. Csak _____ ember ment hazafelé.	tett-vett
3. _____ a párjával táncolt.	körös-körül
4. _____ megtanulunk magyarul.	nőttön-nő
5. A tó partján _____ üdülőhelyek vannak.	egyől-egyig
6. Ez már egy _____ történet.	tűzön-vízen
7. A főutcán _____ nyílnak az akácvirágok.	egy-egy
8. A lány _____ maradt a világon.	várva-várja
9. A tömeg a templom előtt _____.	egyes-egyedül
10. A szél _____.	jönnek-mennek
11. A gyerek _____ az apját, hogy vegyen neki egy lovat.	ki-ki
12. Kovácsék _____ a fiukat, hogy hazajöjjön a háborúból.	réges-régi
13. Ez a lány _____ szépül.	napról-napra
14. A madár száll _____.	áznak-fáznak
	irulva-pirulva

15. _____ lakunk a templommal.	lassan-lassan
16. A lányok _____ későn mentek az iskolába.	véges-végig
17. Ha esik az eső, a madarak _____.	fogyton-fogyott
18. Az emberek _____ a kis faluban.	szemtől-szembe
19. A lány _____ elmondta, hogy mi történt.	kérve-kérte
20. Leesett a korsóm és _____ törött.	ágról-ágra
21. _____ át sietett haza.	élnek-halnak
22. _____ át vitt az utam.	dirib-darabra
23. Vonatok _____ az éjszakában.	hegyen-völgyön
24. _____ meséket hallgattunk.	szájról-szájra

ELLOPOM A KABÁTOMAT

- Gábor Andor után -

Vidékre kellett utaznom tegnap hajnalban. Vidéken hideg van, vidéken nem lehet városi télikabátban járni. Megállapodtunk a barátommal, akivel utaztam, hogy reggel félhatkor találkozunk a Csésze-kávéházban. Ő odahoz magával egy szép kurta bekecset, azt veszem fel és úgy megyek vidékre. Hozta is a barátom a bekecset, föl is vettem, indulni is akartunk, mikor fölmerült a kérdés, hogy mit csináljunk a városi télikabátommal. Haza már nem vihetjük, arra már nincs időnk, de majd betesszük a ruhatárba és este, ha megérkezem, bejövök érte a kávéházba és hazaszállítom.

Azonban reggel félhatkor nincs még ruhatár a Csésze-kávéházban. Sebaj, odaakasztom a kassza mellé a télikabátot, szólok a kasszáskisasszonynak, hogy néha nézzen oda, megvan-e még, majd bejövök érte. Elutaztunk vidékre, jól éreztük magunkat vidéken és este bementem a Csésze-kávéházba a kabátomért. Odamentem a kassza mellé, leakasztottam a szegről, feldobtam a vállamra és menni akartam vele.

- Nana - mondta a hátam mögött egy hang.

Megfordultam. Egy pincér volt.

- Hova viszi azt a kabátot?

- Hazaviszem.

- Maga csak úgy leakaszt egy kabátot a fogasról és el akarja vinni? Ez jó.

- Hát persze, hogy el akarom vinni. Az én kabátom.

- A maga kabátja? Magán már van egy kabát, barátom. Tegye csak le szépen azt a kabátot és gyerünk, gyerünk. Én nem csapok lármát, én jó ember vagyok.

- De tessék megérteni: reggel hagytam itt a kabátomat.
- Ne vicceljünk. Most az egyszer nem sikerült. Ennyi az egész. Próbálja meg másutt.
- Ejnye na! Csak elvihetem a saját kabátomat!
- Hogyne, ha elkéri attól, akinek adta reggel. De fiatal a mese.

A kassza felé fordulok. Ott most egy másik nő ül. Megnézem a főpincért. Az is más. Mindenki más, mint reggel volt.

- Az Isten áldja meg magát. Hogy jutok én a kabátomhoz?

- Nézze. Ha igaz, amit mondott - de leteszem rá a főesküt, hogy nem igaz - akkor bejön holnap reggel fél hatkor és megkapja a kabátját. De most ide a kabátot, mielőtt szólok a rendőrtisztviselő úrnak. Látja, ott ül a sarokban. Jobb ha gyorsan meglép; a rendőrtisztviselő úr biztosan ismeri már magát. Nem az első kabátja ez magának.

Ezen nincs mit gondolkodni. Visszaadtam a kabátomat és szép csendesen kimentem a Csésze-kávéházból.

Beállítottam a vekkert tegnap ötre, de mikor felébredtettem, alig néhány órai alvás után, úgy gondoltam: képtelenség ötkor felkelnem a saját, jól megérdemelt kabátom miatt. Nevetséges. Csak hozzá tudok jutni másképp is. Hiszen az én kabátom!

Aludtam tovább.

Délután lementem a kávéház elé. Benéztem a nagy tükörablakon át. Megint a másik személyzet. Ott lóg a kabátom, a kassza mellett. De ott forog az a pincér is, aki tegnap "elcsípett". Ahogy reggel lehetetlennek éreztem, hogy meg ne kapjam a saját kabátomat, úgy éreztem most annak a lehetetlenségét, hogy megkapjam.

A kávéház előtt állt egy kissé kopottas fiatalember. Csak úgy zakóban játszotta a novembert.

Szólta neki:

- Akar egy forintot keresni?
- Akár kettőt is.
- Látja azt a télikabátot a kassza mellett? (És mutattam.)
- Látom. Jó kabát.
- Kap egy pengőt, ha kihozza.
- Tip-topra itt leszek.

Az ifjú bement, kicsit lézengett a kávéházban, aztán, mikor senki se nézett oda, felakasztotta a kalapját a kabátom fölé, aztán megint lézengett egy kicsit, majd intett egyik pincérnek, a fogas felé mutatott és láttam a szája mozdulatán, hogy mondja:

- A kalapomat, meg a kabátomat.

A pincér hozta, ráadta, az ifjú öt krajcárt nyomott a markába. És jött kifelé.

- Köszönöm - mondtam neki.

- Odább, odább! - felelte az ifjú. - Csak nem gondoltad, hogy egy pengőért lopok neked egy kabátot?

És jóízűen nevetett. És ment a sarok felé. És közben beszélt:

- Gyere ki a Teleki térre, ott majd osztozunk.
- De barátom...
- Ne maszlagolj. Gyere ki. Húsz pengő neked is jut belőle. Jó kabát. De ha murizol, szólok a rendőrnek.

Makogtam. Nem akartam elhinni, hogy a fordulat komoly.

A villamos éppen indult. Az ifjú felugrott. Én utána. Ő azonban hátrabökött a könyökével:

- Nem látod, hogy teli van?

Visszazökkentem a kövezetre. A villamos elment.

Konflison mentem ki a Teleki térre. Így megelőzőm.
Az igaz. De a Teleki tér nagy, sok a ruhásbolt.

Egy óra múlva akadtam rá a kabátomra. Hatvan forintot
kértek érte és ezt mondták:

- Uraságodnak még életében nem volt ilyen nagyszerű
kabátja. Ez a szilszkin-gallér, ez maga megér rajta negyven
pengőt - békében! Hát még most! Tessék elhinni, direkt
ingyen kapja uraságod ezt a ragyogó darabot.

És ötven forintért ideadta.

Most már elhiszem, hogy jó kabát. Olyan jó, hogy
ezentúl vidékre is magammal viszem.

Szavak

megállapodni	to agree
kurta	short
bekecs	fur-lined short overcoat
fölmerül, felmerül	arise, come up
ruhatár, -ak, -a	cloakroom, checkroom
sebaj	does not matter
kassza	pay desk, cashdesk
szeg, -e	nail
nana	not so fast, well...
lárma	noise
fiatal a mese	lame excuse, you don't think I believe it
eskű	oath
tisztviselő	clerk
meglép	slip away
vekker	alarm clock
képtelenség	absurdity, impossibility
megérdemelt	well deserved
nevetséges	ridiculous
személyzet, -e, -je	employees, staff

elcsip	catch, get hold of
kopottas	rather shabby
tip-top	right away
lézeng	linger, loiter, loaf
krajcár, -ja	penny
markába nyom	thrust (sg.) into somebody's hand
jóízűen nevet	laugh heartily
osztozni	to divide
maszlagol	bluff (v)
murizik	kick up a row
makog	mutter, mumble
bök	poke, butt
visszazökken	jerk / jolt / fall back
kövezet, -e	pavement
konflis	hansom cab
ráakad (valamire)	come across
uraság, -a	lord, nobleman
szilskin	sealskin

Kérdések

1. Hova kellett az írónak utaznia?
2. Milyen idő van vidéken?
3. Elég meleg ott a városi télikabát?
4. Miben állapotodott meg a barátjával?
5. Mit hozott a barátja a kávéházba?
6. Mit csinált az író a saját télikabátjával?
7. Volt ideje hazavinni?
8. Nyitva volt korán reggel a ruhatár?
9. Hova akasztotta a kabátját?
10. Kit kért meg, hogy vigyázzon a kabátjára?
11. Hogy telt az idő vidéken?
12. Mi történt este, mikor visszament a kávéházba a kabátjáért?
13. Ki szólt rá - és mit kérdezett tőle?
14. Miért nem hitte el a pincér, hogy az az ő kabátja?

15. A kasszában ugyanaz a nő ült, mint aki reggel ott volt?
16. Volt valaki a reggeli pincérek közül ott?
17. Mit mondott a pincér, hogy hogyan kaphatja meg a kabátját?
18. Mit mondott, hogy kit hiv, ha nem megy el rögtön?
19. Visszaadta erre az író a kabátját?
20. Mit csinált, amikor hazaérkezett?
21. Felkelt reggel, amikor a vekker csengett?
22. Mit csinált az író délután?
23. Látta a kabátját az ablakon keresztül?
24. Melyik személyzet volt megint a kávéházban?
25. Mit érzett az író, amikor meglátta a tegnap esti pincért?
26. Ki állt a kávéház előtt?
27. Volt a fiatalemberen télikabát?
28. Mivel szólította meg az író a fiatalembert?
29. Elvállalta a fiatalember, hogy kihozza a kabátot?
30. Mit csinált a fiatalember?
31. Kinek intett, hogy hozza a kalapját és a kabátját?
32. Hozta a pincér a kabátot és odaadta a fiatalembernek?
33. Mit nyomott a pincér markába a fiatalember?
34. Odaadta az írónak a kabátot?
35. Hova indult a fiatalember?
36. Mit mondott, hogy miért nem adja oda a kabátot és mit csinál a kabáttal?
37. Mit csinált a fiatalember, amikor felugrott a villamosra?
38. Hogyan ment ki az író a Teleki térre?
39. Megtalálta ott a fiatalembert?
40. Megtalálta a kabátját?
41. Mennyit kértek a kabátjáért?
42. Végül is mennyiért vette meg a kabátját?
43. Mit gondolt az író, hogy ezentúl mit csinál a kabátjával?

Gyakorlatok

- A. 1. Vidék / kell / (én) utaz / tegnap / hajnal /.
2. Vidék / hideg van /, ott / nem lehet / város / télikabát/
jár/.
3. Megbeszél / a barát / hogy / reggel / félhat / találkozik /
a kávéház/.
4. Ő / odahoz / egy bekecs / az / (én) felvesz / úgy / megy /
vidék/.
5. A barát / hoz / a bekecs / (én) felvesz / és / indul /
akar / de / nem / tud / mit / csinál / a város / télikabát/.
6. Haza / már / nem / vihet / de / betesz / a ruhatár/.
7. De / reggel / félhat / a ruhatár / a kávéház / nem / nyit/.
8. Sebaj / odaakaszt / a kassza / mellett / a télikabát/.
9. (Én) szól / a kasszáskisasszony / hogy / néha / néz / ott /
s majd / bejön / a kabát/.
10. (Mi) elutaz / vidék / jól érez / (mi)/.
11. Este / bemegy / a kávéház / a kabát/.
12. (Én) odamegy / a kassza / mellett / leakaszt / a kabát /
a szeg / feldob / a váll / és / megy / akar/.
13. Nana / - mond / egy hang / a (én) hát / mögött. - Hol /
visz / az a kabát/.
14. Hazavisz /. - Ez az / én kabát/.
15. A maga / kabát ?/Maga / már / van / egy kabát.
- (Maga) letenni / az a kabát/.
16. Csak / (én) elvihet / a saját / kabát/?
17. Hogyne, / ha elkér / az / aki / reggel / ad/.
18. A kassza / felé / fordul / ott / egy / más / nő / ül/.
Mindenki / más / mint / reggel ____/.

19. Hogy / jut / én / a kabát/?
20. Ha igaz / ami / mond / akkor / bejön / holnap / reggel / félhat / és megkap / a kabát/.
21. De most ad / itt / a kabát / mielőtt / szól / a rendőr/.
22. (Én) visszaad / a kabát / és kimegy / a kávéház/.
23. Beállít / a vekker / öt óra/.
24. Mikor / felébreszt / az / gondol / nevetséges / felkel / a saját / kabát / miatt/.
25. Délután / lemegy / a kávéház / előtt / és benéz / az ablak / át/.
26. Megint / a más / személyzet / és / a pincér / ki / tegnap este / elfog/.
27. A kávéház / előtt / áll / egy / szegény / fiatalember. / (Én) Mond / a fiatalember/:
28. Akar / egy forint / keres/?
29. Kettő / is / mond / a fiatalember.
30. Lát / az a télikabát / a kassza / mellett? / kap / egy pengő / ha / kihoz / a kabát/.
31. A fiatalember / bemegy / és / felakaszt / a (ő) kalap / a (én) kabát / fölött / és leül / egy asztal/.
32. Aztán / int / egy pincér / a fogas / felé / mutat / és mond / kérem / a (én) kalap / meg / a (én) kabát/.
33. A pincér / hoz / , ráad / és az ifjú / kijön / a kávéház/.
34. Köszön / mond / én / az ifjú/.
35. Csak / nem gondol / hogy / egy / pengő / lop / egy kabát/. Kijön / Teleki tér / ott elad / és / osztó/.
36. Az ifjú / felugrik / a villamos / és / a villamos / elmegy/.

37. Konflis / (én) kimegy / a Teleki tér/.
38. A Teleki tér / nagy /, csak / egy óra ___ / megtalál / a
a (én) kabát/.
39. Ötven / forint / fizet / a kabát/.
40. Most már / (én) elhisz / hogy / jó / kabát. Olyan jó /
hogy vidék / is mindig / magam / visz/.

B. Házi feladat: Írjon mondatokat az alábbi kifejezéseket
használva:

1. jóízűen nevet	11. széltében-hosszában
2. ráakad valamire	12. búcsút mond
3. se szó se beszéd	13. lelkére köt
4. dűhbe gurul	14. szán valakinek valamit
5. nehezére esik	15. kedve telik
6. össze-vissza	16. jól bír valamit
7. magára hagyatva	17. utánanéz valaminek
8. támogatásra szorul	18. beállít valaki valahova
9. megered a szava	19. tesz-vesz
10. életbevágó	20. markába nyom

BEDE ANNA TARTOZÁSA
- Mikszáth Kálmán után -

Mind együtt ültek a bírák. A teremben nehéz, fojtott levegő volt, a legfelső ablaktáblán csak lassan forgott a ventillátor.

A bírák fáradtan ültek székeiken. Az elnök izzadó homlokát törölte kendőjével. Kegyetlen szürke szemei hidegen néztek az ajtóra.

- Van-e még odakinn valaki? - kérdi hideg hangon a szolgától.

- Egy leány - mondja a szolga.

- Hadd jöjjön be az a leány!

Az ajtó kinyílt és a lány belépett. Friss légáramlat jött be vele, amely szeliden megsimogatta az arcokat.

Szép egy teremtés! Fekete szemei lesütve; megjelenésében, mozdulataiban báj.

- Mi járatban vagy gyermek? - kérdi az elnök közönyösen.

A lány megigazítja fekete kendőjét a fején és mély sóhajjal feleli:

- Nagy az én bajom, nagyon nagy.

Hangja bársonyos és szomorú. A bírák arca nem olyan mogorva többé. A király képe, meg az országbíróé is barátságosan integet neki a néma falról, hogy csak beszélje el azt a nagy bajt.

Ott az írás, elmondja az. Csakhogy azt még meg kell keresnie... Az elnök nagy, kövér kezét kinyújtja az írás felé.

- Egy végzés - morogja, amint szeme átszalad az iraton. - Bede Annát felhívják, hogy félévi fogházbüntetését mai napon megkezdje.

A lány szomorúan bólint a fejével, s az arca, amely fehér lilium volt előbb, olyan most a szégyentől, mint a bíbor.

- Ma egy hete kaptuk az írást - Maga a bíró uram hozta, meg is magyarázta az értelmét, édesanyám pedig így szólt, szegény: "Eredj lányom, a törvény törvény, nem lehet vele tréfálni." Hát én el is jöttem, hogy megkezdjem a félesztendőt.

Az elnök kétszer is megtöröli a szemüvegét. Hideg tekintete fölkeresi a kollegák arcát, az ablakot, a padlót, a nagy vaskályhát és azt morogja önkéntelenül: "A törvény törvény".

Majd újra meg újra végigolvassa a végzést, de bizony az azt mondja, hogy Bede Anna orgazdaság vétsége miatt félévi fogságra van ítélve.

A ventillátor őrült sebességgel kezd forogni. Biztosan szél támadt odakinn, rázza is már az ablaktáblákat, s mintha valakinek a hazajáró lelke volna, besüvít a nyílásokon: "A törvény törvény."

Az elnök megrázza a csengettyűt a törvény-szolgának:

- Kísérje ön el Bede Annát a fogházi felügyelőhöz!

A szolga átveszi az iratot. A lány némán fordul meg, de pici piros szája mintha szavakat keresne.

- Talán valami mondanivalód van még?

- Semmi... semmi; csak az, hogy én Erzsi vagyok, Bede Erzsi, mert tetszik tudni, a testvérnéném, az az Anna. Ma egy hete temettük szegényt.

- Hisz akkor nem te vagy elítélve?

- Oh, édes Istenem! Hát miért ítélnének el engem? Nem vétek még a légynek sem!

- De hát akkor minek jössz ide, te bolond?

- Hát úgy volt az kérem, hogy mialatt "ez a dolga" a király tábláján járt, meghalt. Mikor ott feküdt a virágos kamrában, akkor jött ez a parancsolat a "félesztendő miatt". Oh, mennyire várta! De jó, hogy nem bírta kivárni. Nem ezt várta... Amint ott feküdt mozdulatlanul, becsukott szemekkel, örökre elnémulva, megígértük neki az anyámmal, hogy mindent jóvá teszünk, amit a szeretője miatt elkövetett. (Mert nagyon szerette azt a Kártony Gábort, miatta tette.) Azt gondoltuk hát...

- Mit gyermekem?

- Azt, hogy legyen meg a teljes nyugalma a haló porában. Ne mondhasa senki, hogy adósa maradt: édesanyám a kárt fizeti ki, én meg elszenvedem helyette azt a félesztendőt.

A bírák egymásra néztek mosolyogva: "Milyen naiv lány!" Az elnök arca is mintha nem volna már olyan hideg. Sárga kendőjével nem is annyira a homlokát törli, talán lejjebb valamit...

- Jól van lányom, - szólt halkán és szelíden, - hanem megállj csak, most jut eszembe...

Széles tenyerét homlokára teszi, úgy tesz mintha gondolkozna.

- Igen, igen, nagy tévedés van a dologban. Hibás írást küldtünk hozzátok...

Nagy szemeit élenken emeli fel a lány az öregre és halkán szól közbe:

- Lássák, lássák!

Olyan fájós szemrehányás van a hangjában, hogy az öreg elnök megint a zsebkendőhöz nyúl. A kegyetlen ember egészen el van érzékenyülve.

Odalép a lányhoz, megsimogatja a hollófekete haját a fején.

- Odafönn másképp tudódott ki az igazság. Eredj haza lányom, tisztelem édesanyádat, mondd meg neki, hogy Anna nénéd ártatlan volt.

- Gondoltuk mi azt! - mondta halkan s kis kezét szívéhez szorította.

Szavak

tartozás	debt, liability, owing money
fojtott	suffocating, stifling
ablaktábla	windowpane
forog	turn round, go round
kérd = kérdez	
kegyetlen	cruel, inhuman, heartless
légáramlat, -ja	breeze, air current
szeliden	gently, softly
teremtés	person, creature
megjelenés	appearance, look
mi járatban vagy	what are you doing here?, what has brought you here?
integet	wave (v)
csakhogymint	but, however, only that
végzés	order, decree
szégyen, -e	shame
bíbor	scarlet
értelem, értelmet, értelme	meaning
tekintet, -e	glance, look
önkéntelen	involuntary, unintentional
orgazdaság	receiving and concealing stolen goods
vétség, -e	offense, mild crime
őrült sebességgel	at a terrific speed

támad
 ráz
 besüvit
 csengettyű
 felügyelő
 kísér
 légy, legyet, legye
 nem vét még a légvnek sem
 tábla
 örökre
 elnémul
 jóvá tesz
 szerető
 elkövet
 nyugalom, nyugalmat,
 nyugalma
 adós,
 kár, -a
 egymás
 lejjebb
 megállj csak
 élénken
 közbeszól
 szemrehányás
 nyúl (-ért)
 elérzékenyülve
 máskép, másképpen
 kitudódik
 szorít

arise, come into being
 shake
 howl, orar
 hand bell, small bell
 supervisor, inspector
 escort
 fly (n)
 wouldn't hurt a fly
 court of appeal
 for good, forever
 become silent, be silenced
 make up for, set right
 lover
 commit (a crime)
 peace, rest, quiet
 debtor, be in debt
 damage, loss
 one another, each other
 further down, lower
 wait a bit
 lively
 interrupt
 reproach
 reach for, put one's hand out,
 touch
 deeply touched, moved
 differently, in a different way
 come to light, become known
 press (v)

Kérdések

1. Hol van a történet színhelye
2. Kik vannak a teremben?
3. Milyen a levegő a teremben?
4. Milyenek voltak a bírák?
5. Mit csinált az elnök?
6. Milyen szemei voltak az elnöknek?
7. Mit kérdezett a szolgától?
8. Ki volt még odakinn?
9. Milyen volt a lány, aki belépett az ajtón?
10. Mi jött be a lánnyal a terembe?
11. Mit kérdezett az elnök a lánytól?
12. Mit válaszolt a lány?
13. Milyen volt a lány hangja?
14. A bírák arca még mindig mogorva volt?
15. Mit keresett a lány?
16. Ki nyújtotta ki a kezét, hogy az írást átvegye a lánytól?
17. Mit mondott az elnök, amint szeme átszaladt az iraton?
18. Mit mondott a lány, mikor kapták az írást?
19. Ki hozta el nekik az írást és ki magyarázta meg, hogy mi az?
20. Mit mondott a lány édesanyja?
21. Mit morog az elnök, mialatt a szemüvegét törölgeti?
22. Miért van elítélve Bede Anna?
23. Mennyi időre van elítélve?
24. Kinek csenget az elnök és mit mond?
25. Mit kérdez a lánytól az elnök?
26. Mit mond a lány, ő ki?
27. Mi történt Bede Annával?
28. Miért jött Erzsi a nénye helyett?
29. Mit gondoltak az édesanyjával?
30. Mit csináltak a bírák, amikor Erzsi beszélt?
31. Mit törölgetett az elnök?

32. Mit mondott az elnök, amikor Erzsi elhallgatott?
33. Mit mondott Erzsi és milyen volt a hangja?
34. Milyen hatással volt ez az elnökre?
35. Mit üzent az elnök Erzsi édesanyjának?
36. Mit válaszolt erre Erzsi?

Gyakorlatok

A. MODEL: Az elnök / int / a szolga / = Az elnök int a szolgának.

1. Az elnök / kérd / a szolga
2. Az elnök / mond / a szolga
3. Az elnök / beszélget / a szolga
4. Az elnök / beszél / Párizs
5. Az elnök / beszél / a szolga
6. Az elnök / hív / a szolga
7. Az elnök / kér / az irat / a szolga
8. Az elnök / elküld / a gyerek / a szolga

B. Feleljen a kérdésekre:

1. Kit kérdezett az elnök: magát vagy a szolgát?
2. Maguknak mondta az elnök, hogy hallgassanak, vagy nekem?
3. Tőlem kérte az elnök a születési bizonyítványt vagy a gyerekektől?
4. Magukért üzent az elnök, vagy értük?
5. Nekem magyarázott az elnök vagy maguknak?
6. Magukra is szüksége van az elnöknek vagy csak ránk?
7. Magánál vacsorázik holnap az elnök?
8. Rám nézett az elnök, vagy magukra amikor beszélt?
9. Magukkal találkozott az elnök tegnap este?
10. Magát is elítélték orgazdaság miatt, vagy csak a lányt?
11. Csak a lánynak van valami mondanivalója, vagy maguknak is?
12. Magukra is mosolygott a lány vagy csak az elnökre?

13. Magát is megsimogatta az elnök, vagy csak a lányt?
14. Hozzájuk is beszélt az elnök vagy csak a lányhoz?
15. Tőlük is megijedt a leány vagy csak az elnöktől?
16. Rólam beszélt az elnök vagy róluk?
17. Nálam marad a gyerek vagy náluk?
18. Neki van bajusza vagy magának?
19. Maguknál van az irat vagy náluk?
20. Maguktól veszik el a puskát vagy csak a magyaroktól?
21. Mőzsiért jönnek a katonák vagy magukért?
22. Magára is hallgat a gyerek vagy csak az anyjára?
23. Magukat is meghívta az elnök?
24. Vele vacsorázott az elnök vagy magukkal?
25. Magától is várt a pincér borravalót?
26. Magukon is segített az elnök vagy csak a lányon?
27. Rajta is fekete ruha van vagy csak magán?
28. Kovácsékról mondtak csak rosszat vagy magáról is?
29. Magukban is megbizott az elnök vagy csak a lányban?
30. Az elnöknél van az irat vagy magánál?

C. Házi feladat:

I. Mesélje el, hogy hogyan folyik itt egy bírósági tárgyalás.

II. Volt már magának bírósági ügye?

FELESÉG

- Illyés Gyula -

Veled jó, veled jó
a mező, a folyó,
meg a szél, meg az éj,
meg minden, ami él.

Ha fele nem tiéd,
ízetlen az ebéd,
a nap, a letűnő,
a harag, a jövő.

Amihez csak érek,
válik ketté rögtön,
két részre a földön:
egybefűzni véled.

Ha fele nem tiéd,
kevés a föld, az ég,
meg a nyár, meg a tél,
meg a dél, meg az éj,

a múlt, a kikelet,
a kisgyerek.

HÁROM ŐSZI KÖNNYCSEPP

- Ady Endre -

Őszi délbén, őszi délbén
Óh, be nehéz
Kacagni a leányokra.

Őszi éjben, őszi éjben
Óh, be nehéz
Főlnézni a csillagokra.

Őszi éjben, őszi délbén
Óh, be könnyű
Sírva, sírva leborulni.

MÉG ALIG VOLT REGGEL....

- Petőfi Sándor -

Még alig volt reggel, már megint este van.
Még alig volt tavasz, már megint itt a tél.
Még alig, Juliskám, hogy megösmarkedtünk,
S már feleségem vagy, már rég azzá lettél.

Még alig hogy játszánk apáink térdén, s már
Maholnap ott alszunk nagyapáink mellett...
Csak annyi az élet, mint futó felhőnek
Árnya a folyón, mint tükrön a lehellet.

TISZTA SZÍVVEL

- József Attila -

Nincsen apám, se anyám,
se istenem, se hazám,
se bölcsőm, se szemfedőm,
se csókom, se szeretőm.

Harmadnapja nem eszek,
se sokat, se keveset,
Hús esztendőm hatalom,
hús esztendőm eladom.

Hogyha nem kell senkinek,
hát az ördög veszi meg.
Tiszta szívvel betörök,
ha kell, embert is ölök.

Elfognak és felkötnek,
áldott földdel elfödnek
s halált hozó fű terem
gyönyörűszép szívemen.

Szavak

ízetlen	tasteless, flavorless
letűnő	disappearing, vanishing
ér	touch (v)
kettéválik	divide into two
rögtön	right away
egybefűz	interweave
kikelet, -e, -je	spring (n)
könnycsepp	teardrop
leborul	throw oneself down, fall on one's knees
megösmerkedni, megismerkedni	to make somebody's acquaintance
maholnap	sooner or later, before long
árny, -at	shadow
lehelet	breath
bölcső	cradle; birthplace
szemfedő	shroud, winding sheet
ördög, -öt, -e	devil
elföd, elfed	cover (v)

KÉPTELEN TERMÉSZETRAJZ

(Részlet)

- Nagy Lajos -

A kutya

A kutya háziállat. Három főrészből áll, úgymint: fej, törzs és végtagok. Ha ezen részek bármelyikét a kutyából elvesszük, akkor a kutya elromlik, és többé sem nem szalad, sem nem ugat, egyáltalában nem működik tovább.

Különféle kutyák vannak, úgymint: pulikutya, komondor, vizsla, agár, szentbernát-hegyi, újfundlandi kutya, öleb, mopszli, kis kutya, nagy kutya, tarka kutya, Sajó kutyám. (A kutyusom az nem kutya, hanem, amint egy igen kiváló természettudós földerítette, egy nő.)

A kutya igen hű állat. Ha a gazdája megrúgja, akkor meglapul, és nyalogatja a cipőjét. Ha pedig meghal a gazdája, akkor a kutya nagyon szomorú lesz, sőt van olyan kutya is, amelyik a gazdája halála után nem eszik, nem ugat, lefekszik és ő is meghal, nem úgy, mint például a zsebóra, amely a gazdája halála után is közönyös ketyegéssel jár tovább, amiért is a zsebóra egy hűtelen kutya.

A kutya örömének azáltal ad kifejezést, hogy a farkát csóválja. Ha pedig a farkát levágják, akkor a fejét csóválja.

A kutya valamennyi állat közt a legértelmesebb. Igen tanulékony, például rövid néhány esztendő után már megérti a saját nevét, s ha azt hangosan kiáltják, a kutya dühösen ugatni kezd, ami azt jelenti, hogy hagyják már békén. De a kutya nemcsak szellemileg fejlett, hanem lelkileg is, némelyik annyira mély lélek, hogy emlékeztet a lírai költőkre, ugyanis ezek a költői lelkű kutyák, ha feljön a hold és az ég tetején szépen ragyog, szintén ugatni kezdenek.

A kutyának veszedelmes betegsége a veszettség, ami igen ragadós nyavalya, az ember is megkaphatja, és harapás által terjed, mégpedig úgy, hogy vagy a veszett kutya harap meg egy embert, vagy a veszett ember harapja meg a kutyát.

A kutyának a veszettségen kívül legfőbb ellensége a sintér. Ez egy olyan úriember, aki drótkarikával jár az utcán, s ha meglát egy kutyát, utánaszalad, a drótot a nyakába veti, és elkezdi a kutyát húzni, mire a kutya vonítani kezd, a kutya gazdája pedig két pofont ad a sintérnek, a gazdát a rendőr fölírja, s utcai botrány miatt fizet húsz korona bírságot. A bírság lefizetésének napján a gazda a kutyának két rúgást ad, mikor pedig a gazda ebéd után elmegy a kávéházba feketézni, a felesége úgynevezett vigasz-cvikipuszt ad a kutyának, ami, ha öreg és csúnya az asszony, még csak fokozza és betetézi a szegény kutya szenvedéseit.

A veszettség ellen Pasteur nevű francia orvos kitűnő szérumot talált föl, de a sintér és a cvikipuszi ellen ő sem tudott még semmit kitalálni. A veszettségen kívül még nagy baja a kutyának az elveszettség, ami ellen az apróhirdetések s a megtaláló fejére kitűzött illő jutalom szolgál.

A kutyáról szóló eme tanulmány keretein belül meg kell még emlékeznünk az ebzárlatról, amit plakátokon tesznek közhírré a városban. A plakátok arra valók, hogy azt a kutyák elolvassák, és pontosan betartsák. Azért helyezik el rendszerint az utcasarkokon.

A kutyát házőrzésre, a szoba bepiszkitására, mások zavarására, a háziúr és házmester bosszantására használják, tehát igen hasznos állat, csontjából rongyot készítenek, húsát városostromok alkalmával eszik.

Szavak

természetrájz	natural history
törzs	trunk
végtag, -ja	limb, extremity
elromlik	get ruined, spoiled
egyáltalában	altogether, at all
vizsla	retriever, pointer, setter
agár, agarat, agara	greyhound
bernáthegyi	St. Bernard dog
öleb, -e	lap dog, pet/toy dog
mopszli	pug dog
tarka	multicolored
kiváló	outstanding
földerít	find out, clear up
hű	faithful, loyal, devoted
rúg	kick
meglapul	lurk
nyal	lick
ketyegés	ticking
kifejezést ad	express, give expression
farok, farkot, farka	tail
csóvál	wag
értelmes	intelligent, clear-headed
tanulékony	teachable, docile
fáradozás	trouble, effort
hangosan	loudly, aloud
dühösen	angrily
hagyják békén	leave him alone
lelkileg	spiritually
emlékeztet (-re)	remind (of sg.)
veszettség	rabies, madness (of the dog)
ragadós, ragályos	contagious, epidemic
nyavalya	disease, sickness
harapás	bite, biting

terjed
sintér, -je
drótkarika
vet
vonít
pofon, -ja
botrány
vigasz
cvikipuszi

csunya, csúf
betetéz
föltalál, feltalál
elveszik
apróhirdetés
kitűzött
illő
jutalom, jutalmat , jutalma
ebzárlat
plakát, -ja
közhírré teszik

betart
zavar
bosszant
csont, -ja
ostrom, -a
keret, -e

spread, expand
dogcatcher, poundmaster
wire hoop
throw, cast, toss
howl
slap in the face, box on the ear
scandal
comfort, consolation
a kiss given on the lips
while pinching both cheeks
ugly
top, complete, add the last straw
discover
get lost
classified ad
set, offered
proper, fitting, due, suitable
reward, prize
muzzling order
bill, poster
notify the public, make known
to the public
observe, keep, comply with
distrub, molest, trouble, bother
annoy, irritate, vex
bone
siege
framework, range, scope

Kérdések

1. Mi a kutya?
2. Hány főrészből áll a kutya?
3. Milyen kutyák vannak?
4. Maga milyen kutyákat ismer?
5. Melyik a kedvenc kutyája?
6. Milyen állat a kutya, hű?
7. Tudja maga azt, hogy a kutya volt az első állat, amit az ember megszelidített és magához szoktatott?
8. Mit csinál a kutya, ha a gazdája rosszul bánik vele?
9. Mit csinál a kutya, ha a gazdája meghal?
10. Milyen veszedelmes betegsége van a kutyának?
11. Megkaphatja az ember is a veszettséget?
12. Hogyan terjed a veszettség?
13. A veszettség ellen ki talált fel orvosságot?
14. Ki volt Pasteur?
15. Mit csinál a sintér?
16. Van sok sintér az Egyesült Államokban?
17. Szabadon járhatnak a kutyák a városban?
18. Mire használják főleg a kutyákat?

Gyakorlatok

- A. Keresse meg a baloldalon levő szavak ellenkezőjét (antonym) a jobboldali rovatban (column).

MODEL: hajnal - este

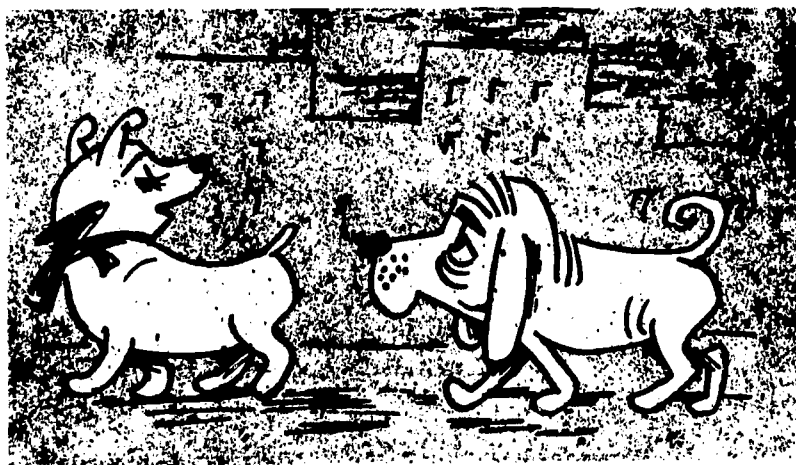
1. képtelen	1. születik
2. háziállat	2. biztosan
3. hű	3. ott marad
4. jár	4. felnyitja
5. öröm	5. előre megy
6. tanulékony	6. elhallgatják

7. szellemileg
8. ellenség
9. fokozza
10. közhírré teszik
11. lemenő
12. kikelet
13. leborul
14. bölcső
15. ördög
16. cifra
17. ráér
18. kegyetlen
19. sebes
20. lejjebb
21. kurta
22. városi
23. meglép
24. félénk
25. szelíd
26. egymás után
27. társalog
28. óriási
29. nehezebbre esik
30. káromkodik
31. sűg
32. elmarad
33. ozsonna
34. befejez
35. leereszkedik
36. ritkán
37. rengeteg
38. ronda
39. pokol
40. jelen van

7. vőlegény
8. bátor
9. lehetséges
10. simogat
11. könnyű
12. vad
13. próza
14. csend
15. vadállat
16. felmászik
17. elszegényedni
18. testileg
19. egyszerre
20. fekszik
21. hűtlen
22. hosszú
23. tető
24. hallgat
25. ül
26. ismerős
27. mély
28. feljebb
29. gyakran
30. barát
31. külön álló
32. emelkedő
33. nedves
34. kicsi
35. búbanat
36. szomorú
37. távol van
38. imádkozik
39. egyszerű
40. feláll

41. összefüggő	41. visszatesz
42. sekély	42. gyönyörű
43. fenék	43. jó
44. költészet	44. jól bírja
45. állítólag	45. menyország
46. menyasszony	46. koporsó
47. bajos	47. csökkent
48. talpon van	48. azelőtt
49. bont	49. hangosan mond
50. előszed	50. jobban
51. nesz	51. elkezd
52. lehunyja	52. buta
53. meggazdagodni	53. vidéki
54. ezentúl	54. dolga van
55. száraz	55. kevés
56. kevésbé	56. lassú
57. vidám	57. ősz
58. idegen	58. megköt
59. út	59. reggeli
60. meghal	60. angyal

B. Házi feladat: Meséljen el egy "kutya történetet".

-- Mondtam már, fiatalember, hogy utcán nem ismérkedem!

BARABBÁS

- Karinthy Frigyes után -

A harmadik nap alkonyán pedig kilépett a bolt keskeny kapuján, és csendesen megindult az úton. Kétoldalt feketén füstölögtek a romok. Lent, a kiszáradt árok fenekén találta meg az elsőt azok közül, akik Pilátus háza előtt kiáltozták Barabbás nevét.

Megállt előtte, és csendesen így szólt:

- Itt vagyok.

Az pedig felnézett rá és zokogni kezdett.

- Rabbi! Rabbi! - zokogott.

És a mester szelíden folytatta:

- Ne sírj. Állj fel és jöjj velem. Mert visszamegyek Jeruzsálembe, Pilátus háza elé, és új törvényt kérek magamra és reátok, akik Barabbást választottátok, s akikkel ezt művelte Barabbás.

A nyomorult pedig feltápáskodott, és az ő öltönyét megragadta.

- Mester! - kiáltott elfulladva és könnyek között. - Ó, mester, jövök! Mondd meg, hogy mentsem meg magam! Mondd meg, mit mondjak!

- Semmit - mondta ő szelíden -, csak, azt, amit három nap előtt kellett volna mondanod, mikor Pilátus megállt a tornácon, és megkérdezett titeket: "Kit engedjek hát el közülük, Barabbást, a gyilkost vagy a názáretit?"

- Ó, én bolond - kiáltott a nyomorult, fejét öklével verve -, ó, én bolond, aki Barabbást kiáltottam! Barabbást, aki ide juttatott!

- Jól van - folytatta szelíden a mester -, most hát
jöjj velem Pilátus háza elé, ne tördődj semmivel, ne figyelj
semmire, csak rám, és amikor én intek neked, kiáltsd egész
szivedből és egész tüdődből: "a názáretit!", mintha azt kiál-
tanád: "az életemet!"

Az pedig követte őt.

És találtak útközben másik nyavalyást, akinek Barabbás
elvette házát és feleségét és gyermekét, és szemeit kiszúratta.

És ő homlokát érinté csendesen kezével, és így szólt:

- Én vagyok az. Jöjj velem Jeruzsálembe, és amikor én
kezemmel érintelek, kiáltsad: "a názáretit!", mintha azt
kiáltanád: "a házamat! a gyermekemet! a szemem világát!"

Az pedig felzokogott és követte őt.

És találtak még másikat is, kinek kezei és lábai kötéllel
voltak összekötve, őt magát pedig arccal lefelé mocsárba nyomta
le Barabbás, tetvek és csúszómászók közé. És odament hozzá és
megoldotta kötelékeit, és így szólt:

- Ismerlek téged. Te költő voltál, aki a lélek repülését
hirdetted. Jöjj velem, és amikor intek, kiáltsd: "a názáretit!",
mintha azt kiáltanád: "a szabadságot! a léleknek és gondolatnak
szabadságát!"

Az pedig megcsókolta az ő saruját, és csak a szemével
könyörgött, mert a szája még tele volt sárral.

És így mentek tovább, és egyre több béna és sánta és
nyomorult belpoklos csatlakozott hozzájuk, akiket Barabbás
tönkretett. És mindegyik külön-külön zokogva verte mellét,
és könyörgött neki, hogy intsen majd, ha kiáltani kell:
"a názáretit!", mintha azt kiáltanák: "békesség! békesség!
békesség e földön!"

Estére pedig megérkeztek Jeruzsálembe, Pilátus háza elé.

Pilátus a tornácon ült, és estebédjét költötte Barabbással, a gyilkossal. Kövéren és fénylő arccal ültek ott, nehéz borokat ittak és drága ételeket ettek arany edények fenekéről.

A názáreti pedig, élén a sokaságnak, mely követte őt, a tornác elé járult, és felemelvén átszegezett kezeit, szelíden szólni kezdett:

- A pászkák ünnepe nem múlt még el, Pilátus. Törvény és szokás, hogy húsvétkor egyikét az elítélteknek elbocsássad, úgy, ahogy a nép kívánja. A nép Barabbást kívánta, s engem megfeszítettek - de vissza kellett térnem halottaimból, mert láttam, hogy a nép nem tudta, mit cselekszik. E sokaság mögöttem megismerte Barabbást, és most új törvényt akar - kérdezd meg őket újból, amint az törvénykönyveinkben meg van írva.

Pilátus pedig gondolkodott, aztán vállat vont, s kiállván a tornác szélére, csodálkozva nézett végig a sokaságon és szólt:

- Hát kit bocsássak el mármost, Barabbást vagy a názáretit? És ekkor ő intett nekik.

És ekkor zúgás támadt, mint a mennydörgés zengett fel a sokaság. És a sokaság ezt kiáltotta: "Barabbást!"

És rémülten néztek egymásra, mert külön-külön mindegyik azt kiáltotta: "a názáretit!"

A mester pedig halovány lett, és megfordulván végignézett rajtuk. És külön-külön megismeré mindegyiknek az ő arcát, de e sok arcból egyetlen arc lett az esti homályban, óriási fej, mely ostobán és gonoszul és szentelenül vigyorgott az ő arcába, véres szemei hunyorogtak, és torkából úgy bömbölt rekedten: "Barabbás!", mintha azt hörögné: "halál! halál! halál!"

Pilátus pedig zavartan lesütötte az ő szemeit és mondá neki: "Te látod!..."

Ő pedig bölintott fejével, és csendesen felmenvén a lépcsőn, kinyújtotta kezeit a hóhér felé, hogy kötözzé meg.

Szavak

füstölög	emit smoke, smolder
kiszáradt	dried-up
zokog	sob, blubber
mível, művel	do, act
nyomorult	miserable, pitiable, wretched
feltápaszkodik	struggle to one's feet
öltöny, -ök	suit (of clothes)
megragad	grasp, seize
elfulladva	suffocated, choked
megment	save
öklöl, öklöt ökle	fist
követ	follow
nyavalyás	miserable, wretched
kiszúrja a szemét	put (gouge) out his eye
érint	touch
szeme világa	(eye) sight
kötél, kötelet, kötele	rope, cord
mocsár, mocsarat, mocsara	swamp
tetű, tetvek, -je, tetve	louse
csúszómászó	crawler, creeping insect
megold	untie
kötélék, -e	tie, bond
hirdet	preach, proclaim
saru	shoe, sandal
béna	lame, crippled
sánta	lame, limping
bélpoklos	leper, leprous
csatlakozik	join
tönkretesz	ruin
békesség	peace
estebédet költi	eat dinner (evening meal)
fénylő	shining
élén (valaminek)	at the head of...

sokaság	crowd, multitude
járul (valaki elé)	go, appear
átszegezett	nailed through
pászka	Passover cake
elbocsát	set free, release, liberate
megfeszít	crucify
cselekszik	do
menydörgés	thunder
zeng	sour.d, rang
rémült	terrified, horrified
külön-külön	separately, one by one
homály	twilight, dusk, dark ess
ostobán	stupidly
gonoszul	wickedly, viciously
szemtelenül	impertinently, impudently, insolently
vigyorog	smirk, smile derisively
hunyorog	blink
bömböl	roar, howl, bellow
rekedten	hoarsely, harshly
hörög	rattle (in throat)
zavartan	embarrassed, perplexed, troubled
hóhér, -a	hangman, executioner

Kérdések

1. Kiről szól a történet?
2. Mikor játszódik le a történet?
3. Mit csinált a Mester?
4. Mi füstölgött két oldalt?
5. Kit talált a kiszáradt árok fenekén?
6. Mit csinált a Mester és mit mondott?
7. Mit csinált az ember?
8. Mit mondott a Mester hova megy és mit akar Pilátustól?
9. Vele ment az ember?

10. Mit kért az ember, mit mondjon meg neki a Mester?
11. Megbánta az ember, hogy Barabbás nevét kiáltozta?
12. Mit mondott a Mester neki?
13. Kit találtak azután?
14. Mit csinált evvel az emberrel Barabbás?
15. Mit mondott ennek is a Mester?
16. Ez az ember is követte őt?
17. Kit és hogyan találtak ezután?
18. Mit csinált vele a Mester?
19. Mit mondott neki is a Mester?
20. Kik csatlakoztak azután hozzájuk?
21. Mit csinált mindegyik?
22. Miért könyörögtek a Mesternek?
23. Mikor érkeztek meg Pilátus háza elé?
24. Kivel ült és vacsorázott Pilátus?
25. Mit csinált a Názáreti?
26. Mit mondott, mi a törvény és szokás húsvétkor?
27. Miért kellett visszatérnie halottaiból?
28. Mi van megírva a törvénykönyveikben?
29. Teljesítette Pilátus a kérést?
30. Mit kérdezett Pilátus a sokaságtól?
31. Mit csinált ekkor a Názáreti?
32. Mit kiáltott a tömeg?
33. Miért néztek az emberek rémülten egymásra?
34. Mit csinált a Mester?
35. Megismerte külön-külön mindegyiknek az arcát?
36. Mi lett a sok arcból az esti homályban?
37. Milyen volt ez az arc?
38. Mit bömbölt rekedten a tömeg, mintha mit hörögne?
39. Hogyan állt ott Pilátus és mit mondott?
40. Mit csinált Krisztus?

Gyakorlatok

- A. MODEL: Felmenve a lépcsőn kinyújtotta a kezeit. -
Felmenvén a lépcsőn kinyújtotta a kezeit.

1. Megfordulva végignézett rajtuk.
2. Felemelve kezeit szólani kezdett.
3. Felnézve rá zokogni kezdett.
4. Kilépve a kapun megindult az úton.
5. Megállva előtte így szólt.
6. Nem törődve semmivel, elment.
7. Odamenve hozzá megoldotta kötelékeit.
8. Mellét verve könyörgött neki.
9. Kiállva a tornácra végignézett a sokaságon.
10. Felszállva a vonatra helyet keresett.

- B. 1. a) (ő) kilép / a bolt kapu / és megindul / az út
b) (ő) kilép / a bolt keskeny kapu / és csendes /
megindul / az út
c) A három / nap alkony / kilép (see above)
2. a) az út két oldal / füstölög / a romok
b) az út két oldal / fekete / füstölög / a romok
c) Kétoldal / fekete / füstölög / a romok.
3. a) az árok fenék / (ő) talál / az első ember
b) a kiszáradt árok fenék / talál / az első
c) Pilátus ház / előtt (ők) kiáltoz / Barabbás neve
d) A kiszáradt árok fenék / talál / az első / azok
között / akik Pilátus ház / ... see above
4. a) (én) visszamegy / Jeruzsálem / és új törvény / kér
b) visszamegy / Jeruzsálem / Pilátus ház / előtt /
és új törvény / kér / magam / és ti
c) új törvény / kér / magam / és ti+ / akik Barabbás /
választ
d) új törvény / kér / magam / és ti+ / akik / ez /
művel / Barabbás

- e) új törvény / kér / magam / és ti+ / akik Barabbás / választ / s akik / ez / művel / Barabbás
 - f) Visszamegy / Jeruzsálem / Pilátus ház / előtt / és új törvény / ...see above
- 5.
- a) most hát (te) jön / velem Pilátus ház / előtt
 - b) (te) ne törődik / semmi
 - c) (te) ne figyel / semmi / csak én+
 - d) amikor én int / (te) kiált / "a názáretit!"
 - e) amikor én int / (te) kiált / egész szív / és egész tüdő / "a názáretit!", mintha az / (te) kiált / "az (én) élet."
 - f) Most hát (te) jön / velem Pilátus ház / előtt, / (te) ne törődik / semmi / ne figyel / semmi / csak én+ /, és amikor én int / te+/, kiált ...see above
- 6.
- a) (ők) talál / még másik
 - b) (ő) kezek / és lábak / összeköt / van
 - c) (ő) kezek / és lábak / kötel / van / összeköt
 - d) őt pedig arc / mocsár / lenyom / Barabbás tetvek és csúszómászók között
 - e) És talál / még másik / is, ki+ / kezek / és lábak / kötéel / van / összeköt /, őt maga / pedig arc / lefelé mocsár / ...see above

C. Házi feladat: Meséljen el egy történetet Krisztus életéből.

EGRI CSILLAGOK

(Regényrészlet)

- Gárdonyi Géza után -

A patakban két gyermek fürdik: egy fiú, meg egy leány. Nem illik tán, hogy együtt fürödnek, de ők ezt nem tudják: a fiú alig hét esztendő, a leányka két évvel is fiatalabb.

Az erdőben jártak, patakra találtak. A nap tüzesen sütött.

Először csak a lábukat mártogatták bele, azután beleereszkedtek térdig. Gergelynek megvizesedett a gatyácskája, hát ledobta. Aztán az ingét is ledobta. Egyszer csak ott fürdött meztelenen mind a kettő.

Fürödhetnek: nem látja ott őket senki. A pécsi út odább van, túl a fákon. Az erdőben nem jár senki. Ha valaki meglátná őket, lenne is nemulass! Mert a fiúcska csak hagyján, - az nem úrfi; de a leányka a tekintetes Cecey Péter úrnak a leánykája, - kisasszony, - és úgy ment el hazúlról, hogy senki se látta.

Még így is látszik rajta, hogy úri galambka: fehér, mint a tej. Ahogy ugrándozik a vízben, két kis szöszke hajfonata röpköd a nyakán.

- Derdő, - nevet a fiúnak, - uttyunk.

A Gergőnek nevezett vékony barna fiú háttal fordul. A leányka belekapaszkodik a nyakába. Gergő megindul a partnak.

Azonban, hogy a parthoz érnek, Gergő aggodalmasan néz körül.

- Jaj, a szürke!

Kilép a vízből és körülfutkoz, vizsgálódik a fák között. Szemlél a földre is: merre látja a nyomokat?

- Várjon, Vicuska, - kiáltja a leánynak, - várjon, mingyárt jövök!

S azon meztelenen szalad a nyomokon a pécsi út felé.

Néhány perc múlván egy vén szürke lovon tér vissza.

A gyerek szótlanul csapkodja a lovat egy gallyal. Az arca ijedtsápadt. Vissza-visszatekint. Hogy odaér a fürdőhelyre, a lónak a nyakába kapaszkodik, s lecsúszik, leugrik róla.

- Bújjunk el! - Bújjunk el! Török jön!

A lovat fához köti. Felkapkodja a földről a ruháját. S fut a két meztelen kis gyermek egy bokornak. Megbújnak, meglapulnak a bokor mögött.

Abban az időben nem volt ritkaság a török az utakon. S te, kedves olvasóm, ki azt gondolod, hogy az a két gyermek most ezen a nyáron fürdött a patakban, bizony csalódot. Hol van már az a két gyermek, hol? És hol a török és mindazok az emberek, akik ebben a könyvben eléd jönnek, mozognak, cselekszenek, beszélnek, nevetnek vagy jajgatnak? Por az mind.

Hát csak tedd félre az idei kalendáriumot tisztelt olvasóm, és vedd elő gondolatban az 1533-ikit. Annak az évnek a májusában élsz te mostan. S vagy János király az urad, vagy a török, vagy I. Ferdinánd.

Az a kis falu, ahova a két gyermek való, a Mecsek egy völgyében van. Valami harminc vályogház, meg egy nagy kőház mindösszesen. A kis falut erdei fák veszik körül, s a lakók azt gondolják, hogy a török sohase talál oda. Hogy is találna? Az út meredek, szekérnyom nincs. Torony sincs. Az emberek élnek, halnak a kis faluban, mint az erdei bogarak.

Gergő gyerekek az apja kovács volt Pécsen, de már meghalt. Az asszony Keresztesfalvára húzódott az apjával, egy ősz öreg paraszttal aki harcolt még a Dózsa György lázadásában. Azért is talált menedéket a falu uránál, Ceceynél.

Az öreg néha lement az erdőn át Pécsre, hogy kolduljon. Abból éltek télen is, amit az öreg koldult. Az uraság házából is csöppent az asztalukra.

Hát azon a napon is a városból jött meg az öreg:

- Legeltesd meg a szürkét, - mondotta az unokájának, - nem evett szegény reggel óta. Itasd is meg a patakban.

Igy indult ki Gergő a lóval az erdőszélre. Útközben, ahogy elment az uraság háza mellett, a kis Éva kibújt a kertajtón:

- Derdő, Derdő, hadd menjek veled!

Gergő nem merte mondani a kisasszonynak, hogy maradjon odahaza. Leszállt a lováról, és vezette Évát, merre az kívánt menni. Éva arra kívánt menni, amerre a pillangók. A pillangók befelé röptek az erdőnek, hát ők is arra futottak. Végre, hogy a patakot meglátták, Gergő fűre engedte a lovat. Így kerültek ők az erdei patakba, és a patakból a bokor mögé.

Lapulnak. Reszketnek most a töröktől.

És a félelmük nem árnyékból való. Egynéhány perc mulván ropogás hallatszik és mingyárt rá egy fehér töröksüveg jelenik meg a fák alatt, meg egy barna lófej.

A török szétnézeget, forgatja a fejét. A szeme megáll a szürkén. A maga kis lovát kantáron vezeti.

Most már látni, hogy a török csontos-arcú barna ember. A vállán diószínű barna köpönyeg. A fején tornyos fehér süveg. A félszeme be van kötve fehér kendővel. A másik szeme a fa mellé kötött szürkét vizsgálja. Nem tetszik neki, látszik az arcán. De azért eloldja.

Jobban tetszene neki a gyerek, akit a lovon látott.
A konstantinápolyi rabvásáron háromszor annyit is adnak érte. De a gyerek nincs sehol.

A török megnézi egynéhány fának a hátát, és felvizsgálódik a lombokra is.

Azután magyar szóval kiált:

- Hol vagy fiúcska? Gyere elő, kis pajtás! Fügét adok! Csak gyere elő!

A gyerek nem jelentkezik.

- Gyere elő, te! Ne félj, nem bántalak! Nem jössz? Ha nem jössz, elviszem a lovadat!

És összefogja egykézbe a két ló kantárát és viszi magával el a fák között.

A két gyerek némán és sápadtan hallgatta eddig a törököt. Hanem mikor azt mondta a török, hogy elviszi a szürkét, Gergő gyerek megmozdult. Ránézett Évicára, mintha tőle várna tanácsot.

A szürkét viszik! Mit szólnak otthon, ha ő a szürke nélkül tér haza?

A kis Éva mindezekre a gondolatokra nem felelt.

Azonban a szürke ment. Gergő hallotta a lépéseit. Nagy lépései vannak a szürkének. Hát viszi a török, csakugyan viszi.

- A szürke... - mondja Gergő síró szájjal.

És fölemeli a fejét.

Megy a szürke, megy.

De most már megfélemedezik Gergő a félelméről: fölugrik és utána szalad azon meztelenen a szürkének.

- Bácsi! - kiáltja reszketve, - török bácsi!

A török megáll és elvigyorodik.

Jaj de csúnya ember! Úgy vigyorog, mintha harapni készülné.

- Bácsi, a szürke, mondja sírva Gergő, - a szürke a miénk...

És megáll vagy húsz lépésnyire.

- Gyere hát, ha a tietek, - feleli a török, - nesze. S elengedi a kezéből a szürke kantárát. A gyerek most már csak a szürkét látja. Ahogy a szürke megindul odaugrik és megkapja a kantárát.

Ebben a pillanatban ő is fogva van. A török nagy, erős ujjai átfogják gyöngé, kis meztelen karját, s ő felrepül a másik lóra, annak a nyergébe.

Gergő sivalkodik.

- Csitt! - mondja a török.

Gergő azonban tovább kiabál:

- Vicuska! Vicuska!

A török arra fordítja a fejét, amerre a fiú.

Persze amint a másik kis meztelen gyerek fölemelkedik a fűből, a török elmosolyodik.

- Gyere, gyere, - mondja, - nem bántalak. S megindul a két lóval a leányka felé.

Gergő le akar ereszkedni a lóról. Gergő hátán nagyot csattan a török tenyere. Gergő tehát sír és ülve marad, a török meg otthagyja a két lovat, és fut a kislány után.

A szegény kis Vica menekülne, de aprók a lábak és magas a fű. Elesik. Csakhamar ott rúgódozik és sivalkodik a török ölében.

- Csitt! - csitt, mert mingyárt megeszlek, ha el nem hallgatsz! Ham - ham!

A kislány elhallgat. Csak a szívecskéje ver, mint a marokba fogott verébé.

Azonban, hogy a lovakhoz érnek, kiszakad belőle a sikoltás:

- Apuska! Apa!

Mert a kétségbeesés azt gondolja, hogy elhallatszik a kiáltása minden messzeségre.

Gergő is sír. Az öklét a szemén forgatva, sírja:

- Haza megyek - Haza akarok menni!

- Hallgass, - mordul rá a török, - mingyárt kétfelé hasítlak!

És rázza az öklét Gergőre.

A két gyerek elhallgat.

És mennek.

Kiérnek az erdőből. Gergő látja, hogy a Mecsek útján fölfelé török nép lovakon ülve, szállingózik. Pécs felé.

Az a csoport, amelyik előttük megy, valami tíz megrakott kocsit és szekeret kísér. A szekereken fehér ágynemű, szekrények, ágyfák, hordók, székek, vadbőrök, gabonás zsákok rendetlen összevisszaságban. A szekerek mellett megláncolt lábú, hátrakötözött kezű bús rabok ballagnak.

A janicsárok nevetve fogadják a két gyereket, meg a szürkét. Mit beszélnek törökül? Gergő nem érti. Róluk beszélnek, meg a lóról, látszik rajtuk. Mikor űrá néznek, meg Vicuskára, mosolyognak. Mikor a lóra néznek, úgy integetnek, mint mikor valaki legyet űz el.

A török feldobja a két gyereket a kocsira, az ágynemű tetejére. Egy kövér leány ül ott, megláncolt lábú rableány, arra bizza őket. Azután egy zsákból mindenféle ruhát húz ki. De az mind gyermekruha. Van közte kis szoknya, kis szűr, mellény, sapka, kalap, kis csizmák. A török előválaszt két kis inget meg egy kis szűrt és feldobja a szekérre.

- Öltöztessd fel őket, - mondja a félszemű.

A leány körülbelül tizenhét éves. Parasztleány. Ahogy öltözteti a két gyermeket, megöleli és megcsókolja őket. Könnyes a szeme.

- Hogy hívnak, angyalkám?

- Vicuska.

- Hát téged, lelkecském?

- Gergő.

- Ne sírjatok, kedves. Velem lesztek.

- De én haza akarok menni, - sírja Gergely.

- Én is, - sírja a leányka, - haza...

A rableány magához öleli őket mind a két kezével:

- Majd hazavezet a jó Isten, csak ne sírjatok.

Szavak

nem illik	isn't proper
tűzes	blazing-, burning-hot
mártogat	dip (v)
gatya	drawers, shorts
meztelen	naked
lenne is nemulass	would be in for a hot time
csak hagyján	isn't so bad (but the other...)
úrfi	young gentleman
tekintetes	honorable
ugrándoz	jump about, around
szöszke - szőke	
hajfonat, -a, -ja	pigtail, plait of hair
kapaszkodik	cling to
aggodalmasan	worriedly, uneasily
szemlél	look around, view, gaze at

csapkod	keep beating, lashing
gally, -at	twing, branch
sápadt	pale
elbújni	to hide
lecsúszik	slide down
kapkod	gather something hastily together
lapul	lurk, lie flat
jajgat	wail, moan; complain
vályog, -ja	sun-dried, unburnt brick
bogár, bogarat, bogara	bug, insect, beetle
húzodik	withdraw to, hide in, retire to
lázadás	revolt, rebellion, mutiny
menedék, -e	refuge, shelter
uraság, -a	lord, nobleman
csöppen, cseppen	drop
reszket	tremble
félelmük nem árnyékból való	their fear is not groundless, unfounded: not without reason
ropogás	cracking, crunching
megjelenik	appear
kantár	bridle
csontos	bony
köppönyeg	cloak, coat
elold	untie
Konstantinápoly	Istanbul
rab, -ja	prisoner
lomb, -ja	foliage, leaves
füge	fig
jelentkezik	present oneself, make one's appearance
bánt	hurt (v)
lépés	step
ujj, -at, -a	finger
nyereg, nyerget, nyerge	saddle
sivalkodik	scream
csitt	hush!

csattan	clap, crack
rúgodózik	keep kicking
öl, -e	lap
sikoltás	scream, shriek, squall, squeak
mordul (-re)	snarl at, turn on
hasít	split
szállingózik	go one by one
megrakott	loaded
csoport, -ja	group, troupe
összevisszaság	disorder, mess, confusion
bús	sad
légy, legyet, legye	fly (n)
űz, elűz	chase, drive away
szűr, -ök, -e	long, embroidered, felt cloak of Hungarian shepherd
mellény	vest
sapka	cap
csizma	(top) boots

Kérdések

1. Mikor és hol játszódik le ez a történet?
2. Kikről szól?
3. Mit csinálnak a gyerekek?
4. Hány évesek?
5. Mit csinált Gergely, amikor vizes lett a ruhája?
6. A kislány is levetette a ruháját?
7. Látja őket valaki fürdeni?
8. Miért nem látja?
9. Mi történne, ha meglátnák őket meztelenül fürdeni?
10. Kinek a lánya a leányka?
11. Mit akar a kislány a vízben?
12. Mi történik, amikor a parthoz érnek?

13. Mit keres a fiú?
14. Megtalálja a lovat?
15. Mit mond, amikor visszajön a lóval?
16. Kit látott, amikor a ló után ment?
17. Mit csinál most a két gyerek?
18. Ezen a nyáron fürdött a patakban a két gyerek?
19. Mi volt akkor Magyarországon?
20. Honnan való a két gyerek?
21. Nagy a falu, ahova a két gyermek való?
22. Miért gondolják a falusiak, hogy a török sohasem talál oda?
23. Ki volt Gergely apja?
24. Ki Gergely nagyapja? Miből él?
25. Mit mondott az unokájának aznap az öreg paraszt?
26. Mi történt amikor az uraság háza előtt ment?
27. Gergő miért nem merte azt mondani Évának, hogy maradjon otthon?
28. Mit csinált Gergő?
29. Merre akart Éva menni?
30. Mit csinált Gergő a lóval, amikor a patakhoz értek?
31. Hol vannak most és miért lapulnak?
32. Mi jelenik meg egyszerre a fák között?
33. Mit lát meg a török?
34. Tetszik neki a ló?
35. Mi tetszene neki jobban és miért?
36. Milyen nyelven hívja a gyereket és mit ígér neki?
37. Mit mond, mit csinál, ha nem jön elő a gyerek?
38. Mit csinál Gergő, amikor a török elindul a lóval?
39. Mit csinál a török, amikor meglátja Gergőt és mit mond Gergőnek?
40. Mit csinál a kisfiú, amikor a török elengedte a kantárt?
41. És mit csinál a török?
42. Kinek a nevét kiabálja, amikor a török felülteti a lóra?
43. Előjön Vicuska is a hívásra?
44. Mit csinál a török?
45. Mi történik, amikor Vicuska próbál menekülni?

46. Mit mond a török hogy mit csinál, ha nem hallgatnak el?
47. Mit lát Gergő, amikor kiérnek az erdőből?
48. Mivel vannak a szekerek megrakva?
49. Kik ballagnak a szekerek mellett?
50. Mi van a rabok lábán és mit csináltak a kezükkel?
51. Mit csinál a török a két gyerekkel?
52. Kire bízta őket?
53. Honnan vesz ki ruhákat nekik?
54. Mit mond a lánynak?
55. Mit csinál a lány, ahogy öltözteti őket?
56. Mit mond a lány a két gyereknek, amikor azok azt mondják, hogy haza akarnak menni?

Gyakorlatok

- A. MODEL: Először csak lábukat mártották a vízbe.
Először csak a lábukat mártogatták a vízbe.

1. Kovácsék sokat utaznak.
2. Ne rajzoljon mindig.
3. A ház előtt fel és alá jár.
4. A férfiak egy kis bort isznak.
5. Az öreg asszonyok a kertben ülnek.
6. A diákok a magyar nótákat dalolják.
7. Sokáig kell hívnunk a gyerekeket.
8. A madár ágról - ágra röpül.
9. A kacsák úsznak a tavon.
10. Ne ugorjon a lépcsőn.
11. Éva a konyhában főz.
12. Az urak a bort kóstolják.
13. János udvarol Máriának.
14. A diák felel a tanár kérdésére.

B. MODEL: A fiú csak hagyján! - A fiúcska csak hagyján!

1. A leány az kisasszony!
2. Nem volt nekem kis hajóm.
3. Egy patakra találtak.
4. Az erdőben egy kis ház volt.
5. Bement az ajtón.
6. A szoba közepén egy asztal állt.
7. Az asztalon tányérok, kések, villák, kanalak és poharak voltak.
8. Kovácsné már öreg.
9. A ló füvet evett.
10. A nap még gyengén süt.

C. MODEL: A pécsi út odább van. - A pécsi utak odább vannak.

1. Fáradjon beljebb.
2. Kicsit jöjjön idebb.
3. A fiú menjen hátrább.
4. A lány meg üljön arrább.
5. A virágot tegye kijjebb.
6. Nem jönne egy kicsit előrébb?
7. Adja az üveget idebb.
8. Kötözzé a virágot összébb.
9. Kovács egy emelettel feljebb lakik.
10. Engedje lejjebb a függönyt.
11. Tegye a korsót odébb.
12. Arrébb megyek a gyerekekkel.

D.1 MODEL: Nem illik a folyóban meztelenül fürdeni.
Nem való a folyóban meztelenül fürdeni.

1. Nem illik a templomban hangosan beszélni.
2. Nem illik a lábát az asztalra tenni.
3. Nem illik a papírt a földre dobni.
4. Vörös nyakkendő nem illik ehhez a ruhához.
5. Nem illik ez az asztal ebbe a szobába.
6. Nem illik rosszat mondani az ember háta mögött.
7. Ez az ember nem tudja, hogy mi illik és mi nem.

D.2 MODEL: A követ meghivott, illik elmennem.
A követ meghivott, el kell mennem.

1. Régen láttam a nagyanyámat, illik már meglátogatnom.
2. Szép ajándékot kaptam, illet megköszönnöm.
3. Ha valaki köszön, illik visszaköszönnie.
4. Ha meghívják vacsorára, pontosan illik érkeznie.

E. Házi feladat: Írjon mondatokat az alábbi kifejezéseket
használva:

1. jóvá tesz
2. újra meg újra
3. maholnap
4. kifejezést ad
5. békén hagy
6. közhírré tesz
7. emlékeztet valakire vagy valamire
8. szeme világa
9. nem illik

AMIT A GYERMEK LÁTOTT
(Memoár-részlet)

- Bohuniczky Szefi -

Játékot ritkán kaptunk. Karácsonykor megtelt babaszobánk, húsvétra már kevés ép darab maradt belőle. Először babáink haltak meg. Kíváncsiak voltunk, mi lehet a hasukban és mit rejthet szép selyemhajuk? Kis lyukat fúrtunk, erre hasukból kiömlött a fűrészpör, a baba összeesett. Ágyba fektettük, pontosan úgy ápoltuk, ahogy bennünket betegségünkben a nagyok. Végül meguntuk és megnéztük: mi van a selyemhaj mögött. Mielőtt eltemettük halottunkat, hangosan sirdogáltunk. Színjátékainkat teljes önállósággal találtuk ki. Érzelmek is önálló élményeinkből fejlődtek. Babáink halála után rongybabákkal kárpótoltak bennünket. A lehető legegyszerűbb módszerrel dajkánk készítette és sima vászonarcára apám rajzolt szemeket, száját és húzott egy hosszú vonallal orrot. Haj helyett fejét bekötöttük. Ezeket éppen úgy dédelgettük, dajkáltuk, mint a legdrágább beszélő, alvóbabákat. Ha Csoórékhöz mentünk látogatóba, rongybabáinkkal így beszélgettünk: - Most meglátogatjuk Irmuskát és a babáit, csak aztán szépen viselkedjete, mert másképpen sarokba fogtok állni. - Irmuska Janka néniék fogadott kislánya volt, velem egyidős. Egy húsvét délután Irmuska gyönyörű beszélő és alvóbabát tartott a karjában, és kinevette ünneplőbe öltöztetett rongybabáinkat. A csodababát Janka néni fivére, Mihályfi Ákos bácsi hozta Pestről, Irmuska büszkén sétált vele és egy percre sem adta oda nekünk. Rongybabáinkkal szomorúan jártunk-keltünk Csoórék gyümölcsöskertjében, s mintha sírnának, csitítottuk, csókolgattuk őket. Irmuska kicsúfolt bennünket. Nekirontottunk és babáinkkal együtt verekedtünk. Lärmánkra jöttek a nagyok, rendet tettek és hamarosan kocsira ültünk. Otthon, mint nagybetegeket, ágyba fektettük babáinkat és csókolgattuk, beszélgettünk nekik, becéztük őket. Édesanyám később mondogatta: - Már a gyermeklányban jelentkezik az anyai érzés: a csúnya és kicsúfolt babájukat jobban szerették, mint a drága szépet.

De nekünk nem babáink voltak igazi játékaink, hanem a pusztá. A többi gyerekkel együtt loptuk a gyöngé kukoricát, Rácz Jancsi valahol tüzet csinált, parázsra raktuk a csöveket és faltuk a füstös, félig sült kukoricát. Jobban ízlett, mint otthon a sütemény. Aztán felmáztunk a magas szalmakazalra, meglöktük egymást és legurultunk. Ha csúszás közben pottyantunk és ütést kaptunk, sírás nélkül talpra ugrottunk. Ez a talpraugrás öregségemig megmaradt. Panasz nélkül, jól viselem ütődéseimet. S volt még egy pompás játék: lefeküdtünk többen, gyerekek, a dombszélre és egymást meglökve hömpölyögtünk lefelé a völgybe. Az otthoni verés már nem használt, egyre fokoztuk szabad életünket, és kezdtünk kételkedni a nagyok igazságaiban. A nagyoktól hallott mesékhez kezdtünk mi is kitalálni apró történeteket. Édesanyámnak több dolga volt, s talán már idegenebbnek érzett bennünket, mint egész apró korunkban. Nem engedte, hogy csókolgassuk. - Már elég nagyok, ne szokják meg, akkor talán később se lesznek csókolódzok - mondta Janka néninek. Most visszaemlékezve, tudom, hogy szigorú, kissé elfogult erkölcs uralkodott a házban. Hírbejött asszony nem léphette át a küszöböt. Gyermekekoromban tanultam ezt a közmondást: - a híres asszonyt messziről kell nézni.

S mert a felnőttek távolabb toltak bennünket maguktól, új játékot találtunk ki: űket utánóztuk. Egymáshoz látogatóba mentünk, és ahogy hallgatódzásaink közben megtanultuk, pontosan úgy pletykáltunk, mint űk. Anyám, amikor észrevette, ijedten kiabált: - Azonnal hagyjátok abba, ezt nem szabad játszani! Még a végén pletykába kevertek! - Este, úgy gondolta, alszunk már, hát elmesélte apámnak.

- Ne a gyerekeket szidja, hanem maguk szokjanak le a pletykáról - vélte apám. Apám nem tűrt emberszólást, jelenlétében soha nem lehetett senkiről rosszat mondani.

Anyám szigorúbban vigyázott, hogy ne hallgatózzunk a nagyok között, pedig nekünk ez egyre érdekesebb lett. Olyanok lettünk, mint a szobából kidobott kutyák, nem mentünk messze,

észrevétlenül visszabújtunk. Akkoriban hozta a Budapesti Hírlap a Drakula rémregényt. Hallgattuk, hogy tárgyalja anyám Janka nénivel a borzalmat keltő történetet. Még nagyobb izgalom lett a japán-orosz háború. Mert Japán volt a kisebb, s mert 1848-ban a cári hadsereg verte le a magyar forradalmat, mindenki a japánok győzelméért imádkozott. Mikor elesett Port-Artur, látva a felnőttek lelkeségét, mi gyerekek is örömmámban úsztunk. Aztán hamarosan orosz szimpátia éledt. Tolsztoj magyarra fordított regényei idegen nevekké népesítették be otthonunkat. Anyám és Janka néni oly lázzal tárgyalták a két regény hőseit, hogy Emmike babáját Natasára keresztelték, az enyémet Szonjára. A két barátnő megsiratta Karenina Annát és egyetértettek abban, hogy Bováriné rossz nő volt, de Kareninát a szenvedés megtisztította. Tolsztoj regényeinek olvasása egészen közelükbe hozta az orosz életet, és csodálatukban elfelejtették a negyvennyolcas sérelmet. Később visszaemlékezve gondoltam: mennyit használhat egy nagy író nemzetének és mennyit árthat annak a rossz politika!

*

(Megjelent a "Látóhatár" 1966. márc.-ápr. számában.)

Szavak

megtelt	got filled up
ép	intact, whole, unbroken
has, -at,	belly, stomach
fúr	drill, bore a hole
ömlik	pour, flow
fűrészpor, -a	sawdust
sírdogál	keep crying (softly)
színjátek, -a	drama, play
önállóság	independence
kitalál	invent, devise, concoct

érzelem, érzelmet, érzelme
 élmény
 fejlődik
 rongybaba
 kárpótol
 módszer, -e
 dajka
 vászon
 dédelget
 dajkál
 ünneplő
 jár-ke
 csitít
 kicsúfol
 nekiront
 becézni
 puszta
 parázs, parazsat, parazsa
 (kukorica) cső, csövet, csöve
 fal
 füstös
 szalmakazal, kazlat, kazla
 meglök (-t)
 gurul
 csúszás
 pottyán
 ütődés
 hömpölyög
 verés
 fokoz
 kételkedik (-ben)
 csókolódzó
 elfogult
 erkölcs, erkölcsöt
 uralkodik

sentiment, feeling, emotion
 experience, adventure
 develop
 rag doll, moppet
 compensate, make up
 system
 nurse, maid
 linen
 fondle, pamper
 nurse a child
 Sunday cloth, best cloth
 come and go; wonder about
 silence, hush (v)
 make fun of somebody, mock
 dash into somebody, fall on
 fondle, call by a pet name
 ranch, farmstead
 glowing embers
 corncob
 eat ravenously, devour
 smoky, full of smoke
 strawstack
 knock against, jostle
 roll
 sliding, slipping
 fall, slop, flop, plump
 knock, shock
 roll on
 beating
 increase
 doubt
 kissing, the person who kisses
 prejudiced, partial
 moral
 rule, dominate

hírbejött	talked about, disreputable
tol	push (v)
utánoz	imitate, mimic, copy somebody
hallgatódzás	listening, eavesdropping
pletykál	gossip
kever	mix, stir, involve
vél	think, believe, reckon, guess
tűr	tolerate
emberszólás	malicious gossip
jelenlétében	in his presence
észrevétlen	unobserved, unnoticed
rémregény	horror story, blood and thunder story
borzalmat kelt	produce / create horror
izgalom, izgalmat, izgalma	excitement
cár, -ja	czar
hadsereg, -e	army
lever	beat, defeat, put down, suppress
imádkozik	pray
örömmámorban úszni	to be in an ecstasy of joy, overjoyed
éled	revive, come to life again
hős, -ök	hero, principal figure / character
egyetért (-vel)	agree
sérelem, sérelmet, sérelme	injury

Kérdések

1. Mikor telt meg mindig a babaszoba?
2. Mi maradt belőle húsvétra?
3. Miért? Mi történt a babákkal?
4. Mit csináltak a babákkal, amikor teljesen szétestek?
5. Hogy temették el a "halott" babákat?
6. Milyen babákat kaptak azután?
7. Ki csinálta nekik azokat?
8. Hogy beszélgettek a babákkal, amikor látogatóba készültek?

9. Ki volt Irmuska és milyen babája volt?
10. Mi történt a látogatás alkalmával?
11. Mit mondott az írónő édesanyja később?
12. Mi volt az igazi játékuk a gyerekeknek?
13. Mit csináltak a többi pusztai gyerekekkel együtt?
14. Mi volt a kedvenc szórakozásuk?
15. Sírtak, amikor elestek?
16. Mi maradt meg az öregségéig?
17. Miben kezdtek a gyerekek kételkedni?
18. Milyen erkölcs uralkodott a házukban?
19. Ki nem léphette át a küszöbüket?
20. Milyen új játékot találtak ki?
21. Mit csinált az anyjuk, amikor észrevette, hogy pletykálnak?
22. Mit mondott az apjuk, amikor az anyjuk elmesélte ezt neki?
23. Mit nem tűrt az apa?
24. Milyen rémregényt hozott akkoriban a Budapesti Hírlap?
25. Mi keltett még nagyobb izgalmat?
26. Miért imádkozott mindenki a japánok győzelméért?
27. Majd milyen szimpátia éledt fel?
28. Kinek a magyarra fordított regényeit olvasták akkoriban?
29. Kit siratott meg a két barát nő?
30. Tolsztoj regényei mit felejtetett el az emberekkel?
31. Később visszaemlékezve mi volt az író véleménye, hogy mi árthat és mi használhat egy nemzetnek?

Közmondások

Kutyaugatás nem hallatszik az éjig.
Amelyik kutya ugat, nem harap.
Egy fecske nem csinál tavaszt.
Májusi eső aranyat ér.
Tűrelem rózsát terem.
Ép testben ép lélek.

Gyakorlatok

A.1 MODEL: Karenina Anna sír.

A két barátnő megsiratta Karenina Annát.

1. A papír ég.	- A gyerek
2. A ló ugrik.	- A férfi
3. A gyerek fürdik.	- Az asszony
4. A kisbaba alszik.	- Az anya
5. A beteg fekszik.	- Az orvos le-
6. A ló iszik.	- A gazdálkodó meg-
7. A gyerek nevet.	- A lányok meg-
8. A kutya fut.	- A fiú
9. A kisfiú eszik.	- Az apa
10. Az apám emlékezik.	- Én
11. A diák megbukik.	- A tanár
12. A hivatalnok előlép.	- Az igazgató
13. A minisztérium megszűnik.	- A kormány
14. Az értekezlet folyik.	- Az elnök
15. A kutya megszokik.	- A fiú

A.2 MODEL: Levelet írok. - Levelet íratok az apámmal.

1. Labdát dobok.
2. Pénzt adok.
3. Madarat lövök.
4. Ceruzát kérek.
5. Ruhát mosok.
6. Autót tartanak.
7. Lámpát gyújtunk.
8. Cigarettát hoz.
9. Házat néznek.
10. Kávét főzünk.
11. Hajat vágnak.
12. A gyereket felébreszti.

A.3 MODEL: A diák magyarul olvas. -(én)
Magyarul olvastatok a diákkal.

1. A gyerek virágot visz.	- Ők
2. Az apám házat vesz.	- mi
3. A lány mindent elhisz.	- a fiú
4. Az anyám tortát süt.	- a gyerekek
5. A nővérem ruhát köt.	- Kovácsné
6. A feleségem ebédet készít.	- én
7. A kislány libákat őriz	- az anya
8. Az asszony takarít.	- mi
9. A férfi befűt.	- Ők
10. A gyerek a könyvét keresi.	- A tanár
11. A fiú cipőt tisztít.	- mi
12. Az apám bekapcsolja a rádiót.	- az anyám

B. Mi a helyes magyar szórend?

1. érzés már anyai az megvan a gyermeklányban
2. a gyerekekkel többi együtt kukoricát a loptuk
3. regény barátnőjével a hőseit tárgyalta anyám
4. orosz Tolsztoj az regényei közelükbe életet hozta egészen
5. történeteket mi apró kitalálni kezdtünk is
6. húsvétra kevés karácsonykor megtelt belőle babaszobánk, már de volt
7. elestünk, ha ugrottunk nélkül talpra sírás
8. de játékaink nem nekünk babáink voltak igazi
9. kitaláltunk, a új felnőtteket játékot utánoztuk
10. egy nagy politika rossz író sokat nemzetének sokat árthat és használhat

C. Házi feladat:

Meséljen el egy gyerekkori emlékét.

MAGYAR NÉPKÖLTÉSZET

A népköltészet - népdal, népmese, népballada - rendszeren ismeretlen szerző, vagy szerzők közös alkotása. Egy dalt a paraszti közösség valamelyik tagja elkezd énekelni és minden éneklő száján új alakot nyerhet. Így ugyanazt a dalt többféle formában, változatban találhatjuk meg vidékek szerint. A népdalok rendszerint a természeti környezet, paraszti élet, munka és főleg a szerelem motívumait foglalja ritmusba. A népköltészetben szerző és közönség nincsen élesen elválasztva egymástól. Gyakran valamelyik költő műdala kerül a nép közé, s ezt a dalt aztán szabadon alakítva, megváltozott formában éneklük.

Erdélyi János szerint a népköltészet egyik fő érdeme: a valóság. Amit benne találunk, az mind igaz tény. Ha valami benne történetre vonatkozik, az történet, ha erkölcsre, az erkölcs, ha ízlésre, az ízlés. Ott minden betű adat, s minden kis adat a múltból gyökerül szolgál egy új virágnak a jövőben.

I

NÉPBALLADÁK.

Megöltek egy legényt.

Megöltek egy legényt
Hatvan forintjáért
A Tiszába bévetették
Piros pejlováért.

Tisza be nem vette,
Partjára kitette,
Arra ment egy halász legény,
Hajójába tette.

Oda ment az anyja,
Költi, de nem hallja:
- Kelj fel, kelj fel édes fiam,
Borulj a nyakamba.

Oda ment az apja,
Költi, de nem hallja:
- Kelj fel, kelj fel édes fiam,
Gyere velem haza.

Oda ment babája,
Költi, meg is hallja:
- Kelj fel, kelj fel édes rózsám,
Gyere velem haza.

- Csináltatsz-e nékem
Diófa koporsót?
- Csináltatok, csináltatok
Márványkő koporsót!

Megsiratsz-e engem
Három leány előtt?
- Megsiratlak, megsiratlak
Egész világ előtt!

Egyszer egy királyfi.

Egyszer egy királyfi
Mit gondolt magába:

Föl kéne öltözni
Kocsisom-ruhába,

El kéne most menni
Szoda városába,

Meg kéne kéretni
Szolgabíró lányát.

- Jóestét, jóestét,
Szolgabíró lánya!

- Jóestét, jóestét,
Szegény kocsislegény!

Üljön le minálunk
Festett kanapéra.

- De nem azért jöttem,
Hogy én itt leüljek,

Hanem azért jöttem:
Jössz-e hozzám, vagy nem?

- Nem menek, nem menek
Szegény kocsislegény:

Van a szomszédunkban
Kosárkötő lánya!

- Jóestét, jóestét,
Kosárkötő lánya!

- Jóestét, jóestét,
Szegény kocsislegény!

Üljön le minálunk
Hófehér padkára.

- De nem azért jöttem:
Hogy én itt leüljek,

Hanem azért jöttem:
Jössz-e hozzám, vagy nem?

- Elmenek, elmenek,
Szegény kocsislegény. -

Egyszer egy királyfi
Mit gondolt magába:

Föl kéne öltözni
Királyi ruhába,

El kéne most menni
Szoda városába,

Meg kéne kéretni
Szolgabíró lányát.

- Jóestét, jóestét,
Szolgabíró lánya!

- Jóestét, jóestét,
Király öfölsége!

Üljön le minálunk
Zöld-selyem dívánra.

- De nem azért jöttem,
Hogy én itt leüljek,

Hanem azért jöttem:
Jössz-e hozzám, vagy nem?

- Elmenek-elmenek,
Király öfölsége.

- Kellész a fenének,
Annak is a vénnek:

Van már nékem egy más,
Kosárkötő lánya.

- Jóestét, jóestét,
Kosárkötő lánya!

- Jóestét, jóestét,
Király öfölsége!

Üljön le minálunk
Festett kanapéra.

- De nem azért jöttem,
Hogy én itt leüljek,

Hanem azért jöttem:
Jössz-e hozzám, vagy nem?

- Nem menek, nem menek,
Király öfölsége,

Van már nékem egy más,
Szegény kocsislegény.

- Én vagyok az a más,
Csókoljuk meg egymást.

II
NÉPDALOK.

Elindultam szép hazámbul.

Elindultam szép hazámbul,
Híres kis Magyarországbul,
Visszanéztem fél útambul,
Szememből a könny kicsordul.

Bú ebédem, bú vacsorám,
Boldogtalan minden órámm.
Nézem a csillagos eget,
Sírok alatta eleget.

Jaj istenem, rendelj szállást,
Mert meguntam a bujdosást,
Idegen földön a lakást,
Éjjel-nappal a sok sírást.

Amott egy kis madár.

Amott egy kis madár
Elhagyta az ágát,
Ágról-ágra repül,
Keresi a párját.

Én is egy ideig,
Elhagyom falumat,
Mint a vándormadár,
Keresem páromat.

Mint a vándormadár
Messze, messze szálllok,
Idegen helyeken
Egyedül megállok.

Adjon Isten minden jót.

Adjon Isten minden jót,
Bort, pecsenyét, olcsó sót,
A lengyelnek sok borsót,
Ellenségnek koporsót.

Adjon Isten egészséget,
Magyarok közt békességet,
Bő szüretet, eleséget,
Szép asszonyt, jó feleséget.

pántlikás kalapom.

Pántlikás kalapom
Fujdogálja a szél;
Köszönöm galambom,
Hogy eddig szerettél.

Míg engem szerettél
Piros cipőt viseltél,
De mióta nem szeretsz
Mezitláb is elmehetsz.

Mikor én még legény voltam.

Mikor én még legény voltam,
A kapuba kiállottam;
Egyet-kettőt kurjantottam,
Mindjárt tudták, hogy én voltam.

De mióta házas vagyok,
A kapuba kiállhatok,
Akárhányat kurjanthatok,
Még sem tudják, hogy én vagyok.

Kilencet ütött az óra

Kilencet ütött az óra, este van,
Haza mennék, jaj, de nagyon setét van!
Kedves rózsám, gyűjtsál gyertyát,
Mutasd meg az ország útját,
Merre van.

Nyisd ki rózsám zöld leveles kapudat,
Hadd vezessem be elfáradt lovamat,
Adjál neki szénát, zabot,
Úgy sem tölt itt három napot,
Te-nálad.

Kinyitottam zöld leveles kapumat,
Vezesd hát be daruszőrű lovadat;
Adok neki szénát, zabot,
Tölthet nálam két hónapot
A lovad.

Az én babám tejbe mosdik.

Az én babám tejbe mosdik, nem vízbe,
Törülközik tiszta piros kendőbe!
Két orcája fehérebb is a hónál,
Pirosabb is a szép bazsarózsnál!

- Petőfi Sándor -

Befordultam a konyhába.

Befordultam a konyhába	Tűzet rakott eszemadta,
Rágyújtottam a pipára.	Lobogott is, amint rakta.
Azaz rágyújtottam volna,	Jaj, de hát még szeme párja,
Hogyha már nem égett volna.	Annak volt ám nagy a lángja!
A pipám javában égett,	Én beléptem, ő rám nézett,
Nem is mentem én a végett!	Aligha meg nem ígézett!
Azért mentem, mert megláttam,	Égő pipám kialudott,
Hogy odabenn szép leány van.	Alvó szívem meggyűlladott.

Temetésre szól az ének.

Temetésre szól az ének
Temetőbe kit kísérnek?
Akárki! már nem földi rab,
Nálam százszorta boldogabb.

Itt viszik az ablak alatt;
Beh sok ember sírva fakadt!
Mért nem visznek engemet ki?
Legalább nem sírna senki...

szerző
 alkotás
 közösség
 alak, -ja
 nyer
 változat, -a
 környezet, -e
 ritmusba foglal
 közönség, -e
 elválaszt
 műdal, -a

 érdem, -e
 valóság
 vonatkozik (-re)
 gyökerül szolgál

 bevet = bedob
 pej
 költ, kelt
 borulj a nyakamba

 babája
 rózsám
 márványkő, követ, köve

 királyfi
 kéne = kellene
 kocsis
 megkéretni = megkérni
 szolgabíró

Szavak

author, writer, composer
 creation, composition
 community
 form (n.)
 get, obtain, win
 version, variation
 environment, surroundings
 put into rhythm
 public, audience
 divide, separate
 song (by known author, as opposed
 to folksong)
 merit
 reality
 concern, refer, relate (to sg.)
 serves as root, serves as a basic
 contribution

 throw in
 bay, (horse) chestnut
 wake, revive
 put your arms and head on my
 shoulders (fall on my neck)
 sweetheart
 my love, sweetheart
 marble(stone)

 prince, son of a king

 coachman, driver
 propose (marriage to a girl)
 chief magistrate of a Hungarian
 administrative district (before
 1945)

kanapé	davenport
jössz-e hozzám	are you marrying me?
menek = megyek	
kosárkötő	basketmaker
padka	small bench
őfelsége, őfelsége	his majesty
kell a fenének	hell needs it
könny kicsordul	tears come to the eyes
bú	sorrow
szállás	lodging
bujdosás	hiding, wandering
pecsenye	roast (n)
ellenség, -e	enemy
bő	rich, plentiful, abundant
eleség, -e	food
pántlika	ribbon
kurjant	shout (with joy)
setét = sötét	
széna	hay
zab, -ja	oat
daruszőrű	iron-grey horse
mosdik = mosakodik	
orca	cheek
bazsarózsa	peony

javában
tűzet rak
eszemadta
lobog
láng, -ja
megigéz
aligha
kialszik
meggyullad

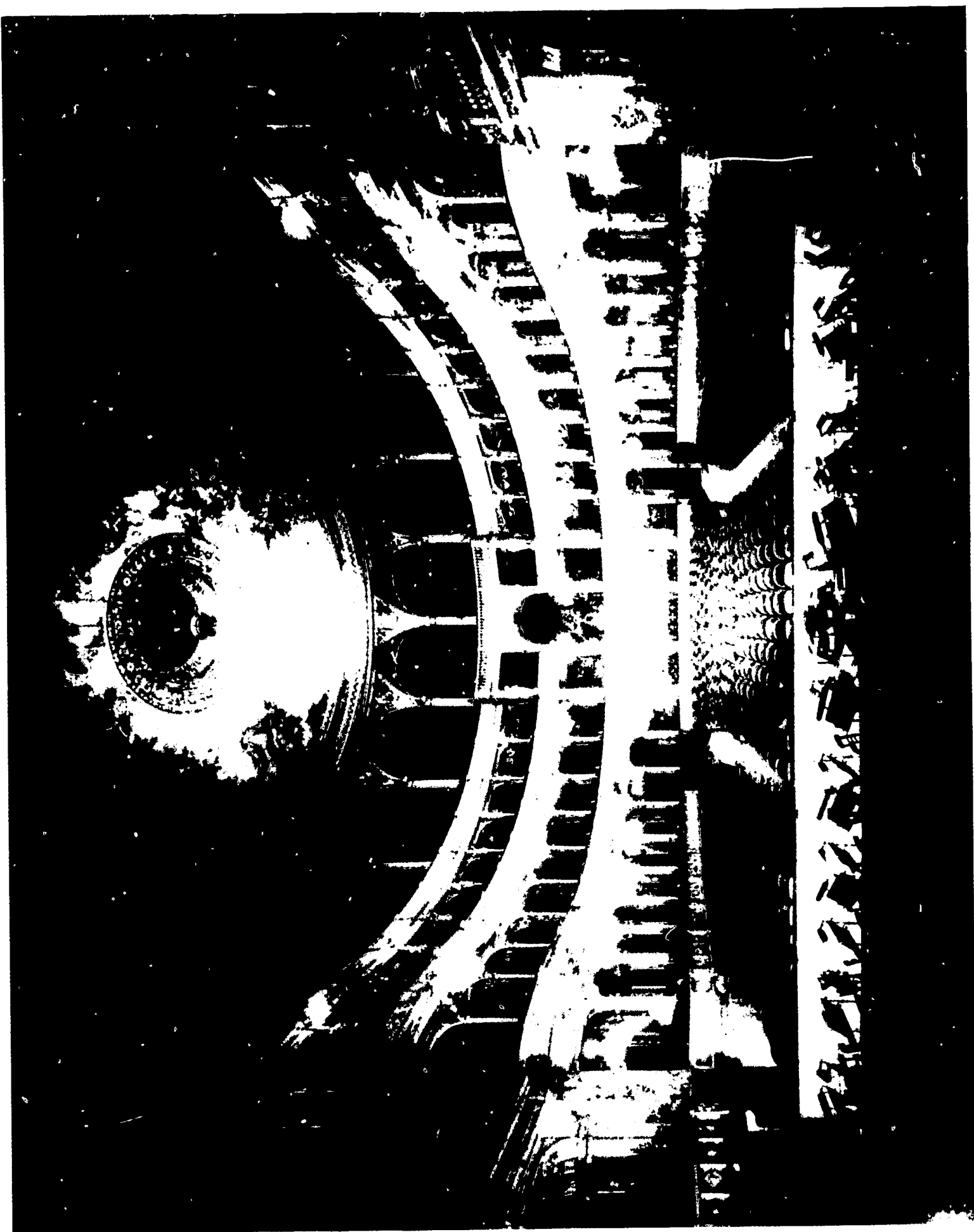
at its height
make / build a fire
darling, sweet
flame, blaze (v)
flame
bewitch, charm
scarcely, hardly
cease burning, go out
catch fire, burst into flame,
blaze up

temetés
temető

funeral
cemetery

PALÓC LEGÉNY

A tojást akkor loptam, mikor egyszer annyira szegények voltunk, hogy nem tudtunk mit adni apámnak vacsorára. Nem volt otthon más, csak száraz bab meg száraz borsó, s azt nem tudta emészteni. Akkor délután egy parasztasszony tévedt be hozzánk. Csak betévedt, mert hozzánk csak véletlenül jöttek ügyfelek. A kosár tojást, kinn hagyta a konyhában. Kiloptam belőle ötöt. Apám, persze nem vállalta a pört, az asszony elment. Én este előadtam a tojásokat. Anyám elpityeredett, de feltörte, megsütötte rántottának. Imádtuk az apámat.

A martoniak eleinte egyáltalán nem érintkeztek velünk, aztán amikor már nagyon lesírt rólunk a szegénység, mégis megpróbáltak segíteni, de olyan formában, hogy nem lehetett elfogadni. Béla nagybátyám hozott valami munkát, de apa kizavarta a házból. Nem tudom, mit csinált a nagybátyám, erről soha nem esett szó, valami hivatali visszaélés lehetett, a megyénél szolgált, a főispáni hivatalban. Apám sose vállalt el semmit, aminek a jogosságáról nem volt meggyőződve, hát jóformán nem keresett semmit. Talán egy évig laktunk a Sugárúton, aztán átköltöztünk a Deák Ferenc utcába.

Nálunk vidéken nagy szégyen volt a költözés, csapások, elúszott vagyonok, válás, valami botrány kocogott mindig a bútorszállító kocsi nyomában. Vendég nemigen járt hozzánk, aki vizitbe jött, városi vagy megyei úr, nem ismételte meg a látogatást: apám tagja volt ugyan az Úri Kaszinónak meg az Ügyvédi Kamarának, de egyik helyre se járt, unta a tagokat, a beteg tüdeje miatt sem innia, sem cigarettáznia nem volt szabad.

A Deák Ferenc utcából a Muzsaly utcába kerültünk, onnan a Templom-kertbe, onnan jöttünk aztán a Kőgátra. Minden lakásban otthagytunk valamit, először a szobalányt, aztán a szakácsnőt, aztán a bútorok egy részét, utoljára még a konyhafelszerelést is, mert a Kőgáton alig fér el valami, szerencsére nemigen volt már mit hoznunk. Apám ritkán ment ki az utcára a házból, ahol állott vízzel locsolgatta a virágait, és nagy botanikus-könyveket fürkészt. Az irodaablak üvege mögül elővillogó délszaki növények megállították a járókelőket. Ha egy-egy ritka példány bimbója kifeslett, apám nem mozdult el mellőle, mint az orvos a gyerekágyas aszszony mellől, simogatta a virág kelyhét, s ha felpattant, megdicsérte. Egy télen, emlékszem, éppen karácsonytájt nyílt ki az Ephyllium keskeny, porcelánfényű virágai alábuktak, mint egy vörös zuhatag. Apám egész este nem mozdult el a cserép mellől, bámulta és dalolgatott neki.

Sosem esett rosszul, hogy világ szégyene voltunk miatta. Hírünk volt a városon: mi voltunk a bolond ügyvéd. Apámról anekdotákat gyártottak a Kamarában az ügyvéd ismerősei. Ha megszólalt a kapucsengő, szívszakadva hallgatóztam, ki tért be hozzánk, s ha meghallottam az ügyfél ötlő-hatoló hangját, csak legyintettem. A hangja csengéséből hallottam már, hogy apa ingyen ad neki jogi tanácsot, aztán szelíden elküldi azzal, hogy úgyse nyernék meg a pert, nem érdemes megindítani. "Nem is tetszik megpróbálni?" - kérdezte csalódottan az ügyfél, s én ordítani tudtam volna a kétségbeeséstől, hogy megint visszaviszi a libát vagy a kappant, amely oly megadóan ült összekötözött lábán a kosarában. Aztán felderültem megint, mert mikor elment, apa kísértelt az udvarra, elmorzsolat egy kenyérdarabot a hangyáknak, s egyre soványodó, kedves arcán olyan béke és szelíd öröm ült, hogy akkor már a kappant se bántam, csak sóhajtottam egyet, visszafordultam a konyhába. Mikor meghalt, egy pillanatig sem volt az az érzésem, hogy

az apámat vesztettem el. Megszakadó szívvel, egy anya
keservével álltam a koporsója mellett, mintha elragadták
volna a gyermekemet.

Szavak

őz, -ők	deer
emészt	digest
betéved	stray / go in by mistake
ügyfél, -felet, -fele	client
nyomatékos	emphatic, weighty
pör, -ök, -e	legal action, lawsuit
elpityeredik	start crying
rántotta	scrambled eggs
imád	adore
eleinte	at first, in the beginning
egyáltalán - egyáltalában	at all
érintkezik	be in contact
lesír a szegénység valakiről	very poor in appearance
kizavar	drive / chase out
szó esik (-ről)	it is mentioned, the question comes up
visszaélés	abuse, misuse
megye	county
főispán	high-sheriff of a county
jogosság	rightfulness
meggyőződve	convinced
jóformán	practically, virtually
csapás	calamity, misfortune, disaster
elúszik (pénz, vagyon)	lost (in enterprise, etc.)
válás	divorce
kocog	trot, jog along
megismétel	repeat
szakácsnő	cook
elfér	find / have enough room (in something)

locsol	sprinkle
fürkész	search, probe
villogó	glittering, shining, sparkling
délszaki	tropical, southern
járókelő	passer-by
példány	specimen, sample; copy
bimbó	bud
kifeslik (virág)	open, unfold
mozdul	move
(virág) kehely, kelyhet, kelyhe	flower cup, calyx
felpattan	burst open, spring open
alábukik	droop, submerge
zuhatag, -a	waterfall
(virág) cserép, cserepet, cserepe	(flower) pot
dalolgat	hum little tunes, sing
szívszakadva	desperately, most anxiously, longingly
hallgatózik	keep listening
betér	drop in
ötöl-hatol	beat about the bush
legyint	make a discouraged gesture with the hand, wave one's hand sadly
csalódottan	disappointed, disillusioned
ordít	shout, scream
kappan, -ja	capon
megadóan	in a resigned manner
kötöz - köt	tie, fasten
felderül	cheer up
elmorzsol	crumble (v)
hangya	ant
megszakadó	breaking
keserv, -e	grievance
elragad	take / tear away

Gyakorlatok

A. MODEL: Unja a tagot? = Unta a tagokat.

1. Nagyon sajnálom ezt a szegény gyereket.
2. Meghallgatjuk az író előadását.
3. Nincs kedvem folytatni a beszélgetést.
4. Nehéz lépést tartani Kováccsal.
5. Megvárom a vonat érkezését.
6. A hivatalnok naponta 8 órát dolgozik.
7. A férfi jóízűt nevet a viccen.
8. Az ember nem változik semmit sem.
9. Végigjárom a parkot.
10. Meglátogatom a tanáromat.

- B.
1. tojás / (én) akkor lop / mikor egyszer annyi / (mi) szegény / volt /, / hogy nem tud / mi / ad / (én) apa / vacsora /.
 2. egy parasztasszony a kosár tojás / kinn hagy / a konyha /, / (én) kilop / a kosár / öt
 3. este (én) előad / a tojások /, / (én) anya / sír / de megsült / rántotta
 4. (én) apa / soha / elvállal / semmi / ami / a jogosság / nem van / meggyőződ
 5. vendég nemigen jár / (mi) hoz /, / aki vizit / jön / nem megismétel / a látogatás /.
 6. (én) apa / tag / volt az Uri Kaszinó / meg az Ügyvédi Kamara / de egyik hely / nem / jár /, / (ő) un / a tagok /, / a beteg tüdő / miatt nem / inni /, / nem cigarettáz / nem volt szabad.

7. (én) apa / ritka / kimegy / az utca / a ház / ;
a ház / víz / locsol / a (ő) virágok / és nagy
bctanikus-könyvek / olvas /.
8. Mikor (ő) meghal / egy pillanat / nem van / az
az (én) érzés / , hogy az apám / elveszít /.
9. megszakad / szív / (én) áll / a (ő) koporsó /
mellett, mintha elragad / volna a (én) gyermek /.

C. Házi feladat: Csináljon mondatokat az alábbi kifejezésekkel:

1. lesír a szegénység valakiről
2. eluszik a pénz
3. tüzet rak
4. javában
5. csitít valakit
6. nekiront valakinek
7. kételkedik valakiben, valamiben
8. nem tűr valamit
9. jelenlétében
10. örömmámorban úszni
11. nyakába borul
12. kicsordul a könnye

EMBER ÉS A NAGYVÁROS
(Részlet)

- Szecskő Tamás után -

Robbanás vagy kenyértészta?

Az angol--amerikai szakirodalom "urban explosion"-nak, "városi robbanás"-nak nevezi az utóbbi évtizedek városi fejlődését: mind nagyobbra duzzadnak a városok, míg végül szétpattannak, elszórnak egy-egy magot, ami önálló létre kap, növekedni kezd az "anya-város" árnyékában, s előbb-utóbb összeolvad vele. Persze, nyugodtan használhatnánk a népmesei hasonlatot is: egy anyóka a kemence mellett felejtí a kenyértésztát, amit keleszteni odatett; a tészta kikél a kosárból, bosszúból betölti az egész szobát, át-hömpölyög a küszöbön, magáévá teszi az udvart, a kertet... A későbbiekből kitűnik, hogy mindkét hasonlat a nagyváros egy-egy növekedési modelljére utal, itt csupán azt kell leszögeznünk, hogy e "robbanások" korunkban szűnet nélkül hallhatók, s a "kenyértészta" már átlépte a küszöböt.

Néhány bizonyítékot csupán. Magyarországon 1949 és 1960, tehát az utolsó két népszámlálás között az összlakosság 8,4 százalékkal, Budapest lakossága viszont 14 százalékkal növekedett. Ez ismert tény, az viszont már kevésbé, hogy egyes vidéki városokban a növekedés üteme a budapestinek 2-3 szorosa volt. Zalaegerszeg lakossága például ugyanebben az időszakban 48 százalékkal nőtt, Ózdé 38 százalékkal, Székesfehérvaré 35 százalékkal, Szolnoké 34 százalékkal, Miskolcé pedig 31 százalékkal. Gyöngyös, Pécs és Kaposvár növekedése azonos volt a 11 év során: 30 százalék. Beszédese a legutóbbi népszámlálási adatok másutt is. A Szovjetunióban 1926-ban 31 városnak volt 100 ezernél több lakosa; 1960-ban 148 ilyen szovjet város volt. Párizs népessége 8 év során

5,8 millióról 6,5 millióra nőtt. Itt is szembetűnő a vidéki városok előretörése: ugyanebben az időszakban Toulouse lakossága 20, Rennes-é 24, Grenoble-é pedig 36 százalékkal szaporodott. Egy "kis" vidéki város vezet az Egyesült Államokban is: a texasbeli Houston lakossága 1950 és 1960 között majdnem megduplázódott, és így az USA városainak ranglistáján a 14. helyről a 7. helyre ugrott. A régebben oly nyugodt "örök város", Róma évente 80 ezer lakossal növekszik, és már 1956-ban átlépte a 2 milliós nagysághatárt.

A többi világrész térképén még gyorsabban tűnnek fel a legalább 100 ezer főt számláló városokat jelző piros körök. 1937-ben Egyiptomnak három ilyen városa volt, jelenleg tizenkettő. Japán adatai megdöbbentőek: a viszonylag kis területű szigetországnak 115 nagyvárosa van az előbb említett nagyságrendben. Indiában mammutvárosok formálódnak. 1941 és 1960 között Bombay lakossága 1,7 millióról 4,9 millióra, Kalkutta népessége 3,5 millióról 5,9 millióra nőtt. Delhi ugyanezen idő alatt 659 ezer lakosú nagyvárosból majdnem két és fél milliós metropolissá bővült.

A ritkábban lakott Latin-Amerika sem marad le ebben a modern versenyfutásban. Mexikóban az 1940. évi négyről tizennyolcra nőtt a 100 ezer lakosnál többet számláló városok száma. A venezuelai Caracas népessége 1941 és 1959 között megháromszorozódott, Rio de Janeiro-é pedig kétszeresére nőtt, és ma már három milliónál nagyobb város.

Magyarországon 1869-ben minden 100 ember közül csak 25 élt városban, 1930-ban 34, jelenleg pedig már 42. A Szovjetunióban 1960-61-ben a mérleg átbillent a városi lakosság javára. Az 1961. január 1-i demográfiai becslések szerint a Szovjetunió összlakossága 219,7 millió volt, és ebből 111,8 millió a városi ember.

A világ lakosainak száma a múlt század elejétől a XX. század közepéig háromszorosára nőtt, a városi lakosság száma ezzel szemben hússzorosára növekedett.

(Megjelent a "Gondolattár" sorozatban, Budapest, 1966.)

Szavak

robbanás
utóbbi
duzzad
szétpattan
előbb-utóbb
mag, -ja
önálló
növekedik, növekszik
összeolvad

anyóka
kemence
keleszteni (tésztát)
kikel (tészta)
bosszú
magáévá teszi
kitűnik
utal (-re)
leszögez (-t)

bizonyíték, -a
népszámlálás
egyes
ütem, -e
azonos
beszédes

adat, -a
másutt - máshol
szembetűnő
előretörés
szaporodik

explosion
latest, latter
swell, budge
splinter, chip
sooner or later
seed, grain
independent
grow, expand, increase
become absorbed in, merged
into
little old woman
oven
raise (dough) (v)
overflow, spring out
revenge
make its own, take over
appear, be evident, clear
refer to, relate to
make one's point of view
unmistakably
proof, evidence
(national) census
certain, some, single
pace, beat, time
similar
meaningful, talkative,
communicative
fact, datum
somewhere else
striking, conspicuous
sudden advance, pushing
forward
propagate, reproduce itself,
grow

-beli	of, belonging or pertaining to, dating from
megduplázódik	double
rang, -ja	place, standing, status, rank
fő, -t, fejet, feje	head
jelenleg	presently
megdöbbentő	startling, shocking, appalling
viszonylag	comparatively, relatively
formálódik	take form / shape
bővül	widen, increase, grow
számlál	count (v)
mérleg	balance, scale
billen	tilt, tip over
a mérleg (vm) javára billent	the scales tipped in (sy's) favor
becslés	estimation

Kérdések

1. Hogy nevezik az angol-amerikai szakirodalomban a nagyvárosok mai fejlődését?
2. Mi történik a nagyvárosokkal?
3. Mi történik az elszórt magokkal?
4. Mihez hasonlítják ezt a folyamatot?
5. Mi történik a kemence mellett felejtett kenyértésztával?
6. Ezek a "robbanások" ritkán vannak, vagy állandóan?
7. Magyarországon 1949 és 1960 között hány százalékkal nőtt a lakosság?
8. Ugyanebben az időben hány százalékkal nőtt Budapest lakossága?
9. Vidéki városok lakosságának növekedése kisebb volt vagy nagyobb?

10. A Szovjetunióban 1926-ban hány városnak volt több mint 100.000 lakosa?
11. És 1960-ban?
12. Mi történt Párizsban 8 év alatt?
13. Melyik amerikai "kis" vidéki várost említi meg az író?
14. Mennyivel növekszik évente az "örök város"?
15. Mi Rómának a mai lakossága?
16. Mivel jelzik a térképen a 100 ezernél nagyobb városokat?
17. Hány ilyen városa van Japánnak?
18. Mik formálódnak Indiában?
19. Mi történt Bombayban?
20. S mi történt Delhiben?
21. Mi van Latin-Amerikában?
22. Hányszorosára nőtt Caracas népessége 20 év alatt?
23. És Rió de Janeiró-é?
24. Hányszorosára nőtt a világ lakosainak száma a múlt század elejétől a XX. század közepéig?
25. És ugyanezen idő alatt a városi lakosság száma?
26. Mi lesz a világ lakosainak száma ennek a századnak a végén?
27. Mi volt az Egyesült Államok népessége a század elején?
28. Mi a lakosság száma most?
29. Mi lesz a század végén?
30. Milyen ütemben fejlődnek itt a nagyvárosok?

Gyakorlatok

- A. 1. Mit csinál egy
- a) népbarát?
 - b) népköltő?
 - c) népművész?
 - d) népzeneész?
 - e) néptanító?
 - f) népkutató?
 - g) népvezér?
 - h) népképviselő?
 - i) népbíró?
 - j) népjogész?
2. Mi egy
- a) népmese?
 - b) népballada?
 - c) népdal?
 - d) népének?
 - e) népköltészet?
 - f) népművészet?
 - g) népzene?
 - h) népkultúra?
 - i) néphagyomány?
 - j) népszokás?
 - k) népnyelv?
 - l) népviselet?
 - m) népszínmű?
3. Hol van egy
- a) népköztársaság?
 - b) népállam?
 - c) népkormány?
4. Mit nevez maga
- a) népvagyonnak?
 - b) néptulajdonnak?
 - c) népképviseletnek?
 - d) néppártnak?
 - e) népjognak?

- f) népbíróságnak?
- g) népakaratnak?
- h) népforradalomnak?
- i) népmozgalomnak?
- j) néphitnek?
- k) népvándorlásnak?

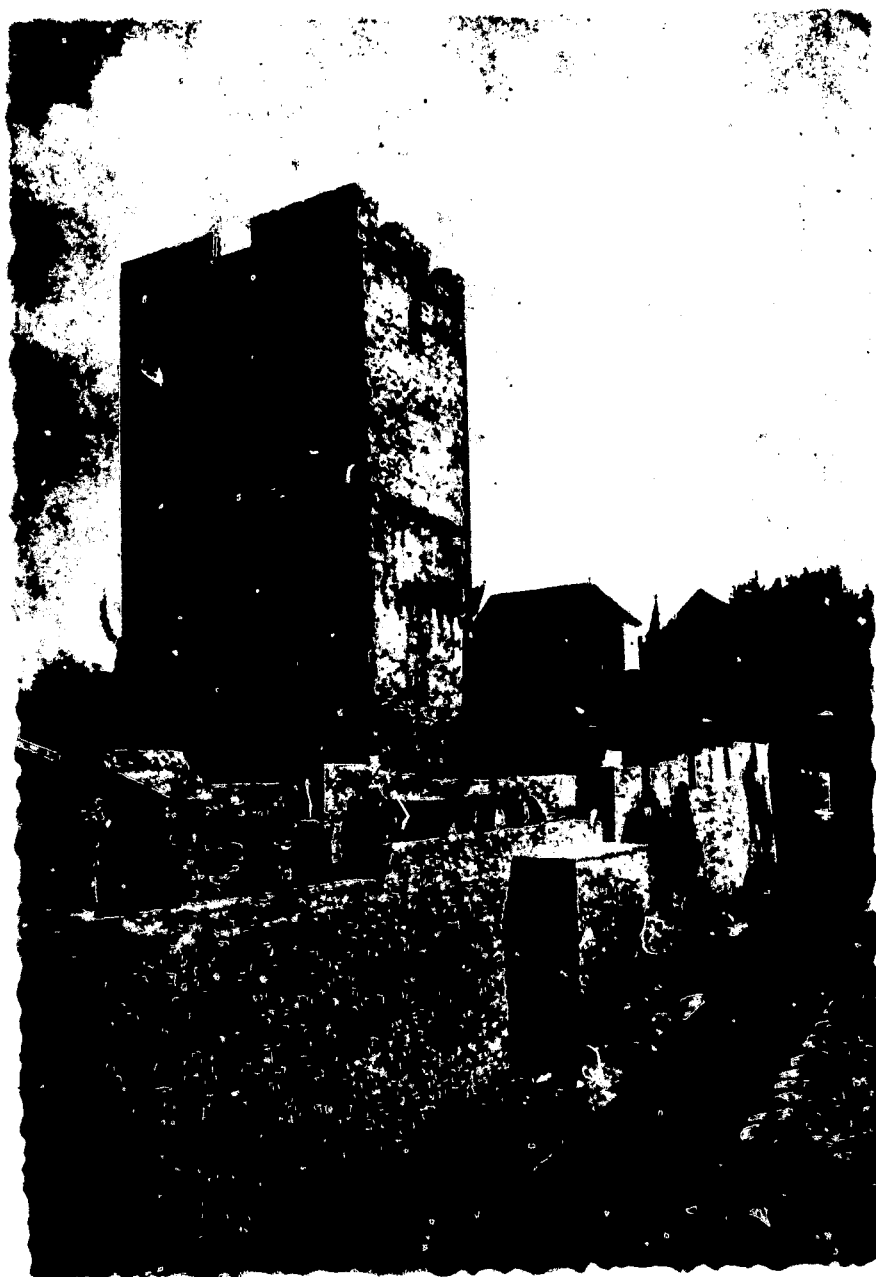
5. Mikor szokott lenni
 - a) népszavazás?
 - b) népszámlálás?
6. Mit neveznek
 - a) népiskolának?
 - b) népfőiskolának?
 - c) népoktatásnak?
 - d) népművelésnek?
 - e) néptudománynak?
7. Kell-e fizetnie annak, aki
 - a) népbüfében étkezik?
 - b) népkonyhán eszik?
 - c) népfürdőben fürdik?
 - d) népkönyvtárt használja?
8. Mivel foglalkozik
 - a) a népegészségügy?
 - b) a népjólét?
9. Hol gyártanak népautót?
10. Ismer egy jó néplapot?
11. Volt már népszínházban?
12. Mi volt régen a népbetegség és mi ma?
13. Hol folytatnak népbutítást?
14. Mi a magyar és mi az amerikai népeledel?
15. Volt már népünnepélyen?

16. Mondjon egy népszerű sportot?
17. Ki népszerűtlen?
18. Mikor néptelenek az utcák Washingtonban?
19. Melyik a legnépesebb város a világon?
20. Mi a világ népessége?
21. Maga melyik néposztályhoz, népcsoporthoz és népfajhoz tartozik?

B. Egészítse ki a következő mondatokat egy összetett szóval amiben a "nép" szó előfordul.

1. Aki a népet szereti az egy _____.
2. Falukban _____ tanítják a népet.
3. A _____ a nép eredetét kutaja.
4. Magyarország egy _____.
5. A futball egy _____ sport Magyarországon.
6. A világ _____ nőttön-nő.
7. A második világháború után nagy _____ volt.
8. A _____ ingyen kapnak as emberek ebédet.
9. Magyarországon a legszebb _____ egyike a matyó.
10. Ismeretlen szerzők közös alkotása a _____.
11. A népköltészetnek három ága van: _____, _____ és a _____.
12. Reméljük, hogy megmaradnak a régi szép _____.
13. Minden négy évben _____ van.
14. Fehérnek _____ családja van.
15. Amerikában sok _____ van.
16. Az egyik fő gondja a kormánynak a _____.
17. A gulyás egy magyar _____.
18. Washingtonban este az utcák _____.
19. Sopron az első világháború után _____ útján maradt Magyarországé.
20. A második világháború után sok embert halálra ítéltek a _____.

- C. Házi feladat: Beszéljen Amerika lakosságáról, a lakosság növekedéséről az első településektől a mai napig.

MONPTI
(Regényrészlet)

- Vaszary Gábor -

Azt mondják, a munka nemesít. Viszont ezt azok mondják, akik nem dolgoznak. Nem tudom elképzelni, hogy például egy vasmunkás a hétvégen így szóljon a feleségéhez:

- Na, anyjuk, már megint nemesebb vagyok egy héttel és még fizetnek is ezért. Mit szólsz te ehhez?

A vasmunkás egészen mást mond, amikor lecsapja a fizetését az asztalra.

Dolgozni!

Ebben az ötletben van valami izgatónan újszerű, valami perverz.

Szóval, dolgozni fogok.

Milyen munkát keressek? Semmihez sem értek. Megjegyzem, ez részben megnyugtató, mert így nincs megkötve a kezem, szabadon érdeklődhetem minden irányban.

A párizsi magyarok nagy része mind olyasmivel keresi a kenyerét, amihez sohasem értett azelőtt.

Bátran jelentkeznek valahol.

- Ért maga ehhez?

- Mi az, hogy!

Csinálnak maguknak stemplis munkaigazolványt és minden elképzelhető munkára vállalkoznak. Öt helyen kidobják őket, a hatodiknál már konyitának valamelyest a dolgokhoz a tizedik helyen pedig már szakértők.

Az asztalom biceg és ezért az egyik lába alá öt darab réz-soust szoktam tenni, hogy megszilárdítsam. A huszonöt centimest most kiveszem alóla és veszek rajta egy Le Journal-t; abban sok a hirdetés.

A következőkről van szó: Kifutófiút keresnek. Csomagolót. Gyereknek apát. Liftes fiút. Színházigazgatót tőkével. Könyvkötőt. Zsákhordót. Egy hirdetésben szolid bűvárokat is keresnek. Jelentkezni itt és itt.

Ez eddig a legkomolyabb hirdetés.

Az utána következő pedig egyenesen szíven ütött:

"Kérjük mindazokat, akik sürgősen meg akarnak gazdagodni, hogy saját érdekükben jelentkezzenek a Pacsirta ucca 1. szám alatt. "Út a boldogság felé egyesület."

A legszerencsétlenebb embernek is kedvez egyszer életében a szerencse. Ilyenkor aztán cselekedni kell és nem sokat gondolkozni.

- Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát... - mondja a közmondás.

* * * * *

A Pacsirta ucca csak két házból áll. A rettenetesebbik az egyesszámú. A ház oldalán a pincelejárat felett lóg a tábla:

"Út a boldogság felé."

Nagyban feszegetem a pinceajtót a boldogság felé, amikor az egyik ablakból lekiált egy nő:

- Mi az, meghozták a szenet?

- Nem kérem, én az "Út a boldogság felé" egyesületet keresem.

- Ez ma a tizedik marha - mondja egy mély férfihang valahonnan.

Ezekután lebocsátkoztam a pincébe, de előbb rendbeszedtem a gondolataimat.

A pince mélyén koromsötétség és sehol egy ajtó. Negyedőrai fel-alá botorkálás után - már azt szerettem volna csak tudni, tulajdonképpen hol jöttem én be? - kiugrik értem valahonnan egy úr és bevezet egy szobába.

A fal mellett öreg dívány, kiálló rúgókkal. Odébb rozoga asztal; föléje nagyon sovány fiatalember hajol és valamit kapar.

- Tessék leülni - mondja aki bevezetett és eltűnik.

Márhogy a díványra.

Ravasz és gyors mozdulattal sikerült két rúgó közé beszorulnom.

Rémes.

Csend.

Rémes csend.

A sovány fiatalember időnként felnéz és tovább kapar. Már félórája nézem, hogy kapar, mintha az életéből akarna egy nagy, sötét foltot kikaparni. Csak ülök csendben a díványon szenvedve és érzem hogy hasonlíthatok Fra Angelico egyik mellékalakjára.

Hirtelen benyit a szobába egy szőke kisasszony.

- Ki van soron?

A másik szobának, ahová bevezettek, szintén nem volt ablaka. A szoba közepén pedig kis öreg úr izgatottan papírszeletkéket szortírozott.

Nevek voltak. Akik már meggazdagodtak, vagy akik most vannak előjegyzésben? Vaj' ki tudja?

- Ah, tehát ön? - mondja, felém sem fordulva.

- A hirdetés miatt... - mondom bizonytalalanul.

- Na igen - mondja ő. - Hát mivel akar meggazdagodni?

- Kérem... talán... mivelhogya...

- Na, ezek csak formaságok, uram, merő formaságok, amiket csak úgy megkérdezek öntől, aztán rögtön el is felejttem. Diszkréció biztosítva.

(Hány évi fegyház jár ezért?)

- Miért akar meggazdagodni?

- Istenem, családi vonás... úgy gondolom, hogy mégis jobb lenne...

Nem hagy kibeszélni.

- Milyen gazdag óhajt lenni?

A kis ember hirtelen felém fordul, kezeit kitárva, mintha meg akarna áldani. Csak késő ne legyen már. Ha nem örült, akkor precíz ember; pont, akire szükségem van.

- Kérem a legnagyobb számú gazdagságot, ugyanis nem akarok még egyszer visszajönni.

- A legnagyobbat? Várjon csak... igen, az kitesz mindennel együtt negyvenkilenc frank kilencvenöt centimest.

- Csak ennyit kapok?

- Nem, csak ennyit fizet. Ennek fejében viszont kap ötleteket. Uram, micsoda ötleteket fog ön kapni, ön el lesz ragadtatva...

Önök ötleteket nem vesznek?

Nem is hallgat rám, már annyira örül neki, hogy rajtam is segíteni fog.

- Ezért az összegért az összes füzetek, tudnivalók és üzleti tanácsok rendelkezésére állanak. Ezekben felsorolom és megmagyarázom önnek a gyors meggazdagodás számtalan eshetőségeit.

- Ó, igen - mondom elhaló hangon.

- Van olcsóbb is uram. Csak nem csüggedni. Tizenkilenc frank és kilencvenöt centimes... de csak havi ezer frank eshetőségig. Maga abból ki se jön.

- Szóval, ezeket csak át kell olvasni, aztán mindjárt...

- Nono! - mondja ő. - Figyeljen! A dolog nagyon egyszerű, ha valakiben megvan a hozzávaló tehetség...

- Hogy lehet ezt megtudni?

- Például... az egyik bizonyítéka... Ön itt van már. Ön próbálkozik. Ön fizet negyvenkilenc frank kilencvenöt centimes-t és...

- És ki a tehetségtelen?

- Az, aki még a mi útbaigazításaink alapján sem tud boldogulni. Ám, fiatalember, az ütődöttekkel nem foglalkozom. Jó Isten, mennyi baja van annak, aki csak jót akar.

Azt hiszem, én már mehetek is haza.

- Tessék csak nyugodt lenni, majd postán elküldöm a pénzt.

Szavak

nemesít

ennoble, refine

lecsap

throw down

-szerű

like

olyasmi

something like

stempli

(rubber) stamp

konyit = ért

undertake (sg.)

vállalkozik (-re)

be lop-sided, wobble, limp

biceg

errand boy

kifutófiú

capital

tőke

zsákhordó	sack carrier
szolid	serious minded, sober, reliable
búvár, -a	diver
pacsirta	lark
egyesület, -e	association, society
szerencse kedvez (-nek)	is lucky
feszeget	try to open by force
kiált	shout, cry out loud
marha	fathead, idiot
lebocsátkozik	descend
rendbeszed	put straight, put in order
koromsötétség	pitch dark
botorkál	stagger, grope one's way
rúgó	spring (n)
rozoga	broken down, shaky
kapar	scrawl, scratch
eltűnik	disappear
márhogy	that is
ravasz	sly
beszorul	get stuck, be forced into
rémes	dreadful
folt, -ja	spot, stain
mellékalak, -ja	accessory figure, character of minor importance
hirtelen	suddenly
szortiroz	sort, classify
előjegyzés	reminder, enrollment, note, registration
bizonytalanul	uncertainly, vaguely
mivelhogy	since, because
formaság, -a	formality
merő	mere, pure
családi vonás	family characteristic
őrült	mad, lunatic, crazy
ennek fejében	in return for this

elragadtatva	delighted, enraptured
rendelkezésre áll	is at disposal, available
felsorol	enumerate, list
eshetőség, -e	possibility
elhaló hangon	in a faint voice
csügged	despair
tehetség	talent
útbaigazítás	information
boldogul	prosper, succeed
ám	yet, though
ütődött	goofy, loony, stupid

Kérdések

1. Milyen mondást említ az író?
2. Szerinte ezt kik mondják csak?
3. Mit nem tud az író elképzelni?
4. Milyen munkát akar keresni az író?
5. Mihez ért?
6. Azt gondolja, hogy az jó, hogy nem ért semmihez?
7. A párizsi magyarok nagy része mivel keresi a kenyerét?
8. Mit csinálnak maguknak?
9. Mi történik, amikor dolgozni kezdenek?
10. Mikor lesznek szakértők?
11. Miért tett az író az asztal lába alá pénzdarabot?
12. Mit csinál most a pénzdarabbal?
13. Miért vett újságot?
14. Milyen állásokat ajánlanak az újságban?
15. Melyik hirdetésen akadt meg a szeme?
16. Mit gondol az író, kiknek kedvez a szerencse egyszer életükben?
17. Milyen közmondás jut az eszébe?
18. Hány házból áll a Pacsirta utca?
19. Milyen volt a ház, amit keresett?

20. Hol van kiírva az egyesület neve?
21. Ki kiált le az emeletről és mit?
22. Mit mond egy férfihang az író válaszára?
23. Milyen volt bent a pince?
24. Megtalálta az ajtót?
25. Végre mi történt?
26. Milyen volt a szoba berendezése, ahova bementek?
27. Milyen a fiatalember aki az asztal mellett ül és mit csinál?
28. Hova ültették le az író?
29. Meddig kellett várnia?
30. Ki nyitott be a szobába és mit kérdezett?
31. Kit talált a másik szobában, ahova bevezették?
32. Mit kérdezett a kis öreg úr tőle?
33. Mit válaszolt ő neki?
34. Miért akarta a legnagyobb számú gazdagságot?
35. Mennyit kért az öreg a meggazdagodási ötleteiért?
36. Mit ajánlott ezért az összegért?
37. Mit mondott ezekből az ötletekből mindjárt meg lehet gazdagodni?
38. Mi a bizonyítéka az öreg szerint, hogy valaki tehetséges?
39. Kik a tehetségtelenek?
40. Mivel búcsúzik az író az öregtől?

Gyakorlatok

A.1 MODEL: (én) milyen - munka - keresni?

Milyen munkát keressek?

1. (ő) milyen - kenyér - venni?
2. (mi) milyen - nyelv - tanulni?
3. gyerekek - hova - menni - nyaralni?
4. Péter - hány - könyv - olvas?
5. (én) mit - felsorolni?
6. Kovácsék - mire - vállalkozni?
7. (én) mit - lecsapni - asztalra?
8. (mi) hova - lebocsátkozni?

A.2 MODEL: Haza megyek, hogy az ebédet (megfőzni).
Haza megyek, hogy megfőzzem az ebédet.

1. Az asztal lába alá teszek valamit, hogy (megszilárdítani).
2. Vízet öntök a pohárba, hogy (inni).
3. A gyerekre ráadom a kabátot, hogy (nem megfázni).
4. Beviszem a virágokat a házba, hogy (nem megfagyni).
5. Korán lefekszünk, hogy (kialudni) magunkat.
6. Templomba mennek, hogy (imádkozni).
7. Sietek az iskolába, hogy (nem elkésni).
8. Behívják a gyerekeket, hogy (bemutatni) őket Kovácséknak.

A.3 MODEL: Kovács leül. - Kovács üljön le!

1. A lány kézen fogva vezeti a gyereket.
2. A férfi sok nyelven beszél.
3. Farkas június elején megy Magyarországra.
4. A nyár közepén haza jönnek.
5. Keresztül hajt a városon.
6. A vonat minden állomáson megáll.
7. A vendég feljön a lépcsőn.
8. A folyón túl építik a házat.
9. Napokon át ülnek a szobában.
10. Gondolkoznak azon, amit mondtam.

B. Hogy mondja más szóval:

1. Ebben az ötletben van valami újszerű.
2. A ház várszerűen volt építve.
3. Az új törvény nagyon időszerű.
4. Az izraeli hadseregnek korszerű felszerelése van.
5. Máriáék találkozása egészen meseszerű volt.
6. A folyót ezen a helyen mesterségesen kiszélesítették tószűrűre.

7. A főnök elvszerűen járt el.
8. Ennek a háznak kapuszerű bejárata van.
9. A vázának pohárszerű formája van.
10. Ez egy egészen álomszerű történet volt.
11. Ésszerű lenne mielőbb elmenni.
12. A kosárlabda népszerű sport Amerikában.
13. A gyerek sportszerűen viselkedett.
14. A miniszter célszerűnek tartja a követség személyzetét kicserélni.

C. Házi feladat:

- I. Volt Párizsban? Ha igen, írja le mikor volt, mit látott és mit csinált.
- II. Volt már pénztelenül? Mit csinált akkor, hol és milyen állást keresett?

Kép szöveg nélkül

MAGYARORSZÁG HELYZETE

- Szabó László után -

Ha tiszta, felhőtlen éjszakán a magasba tekintünk, az égbolton több ezer ragyogó csillagot látunk. Úgy tűnik, mintha ez a rengeteg égitest egy-egy parányi fénylő pont lenne csupán, amely nagy összevisszaságban, mozdulatlanul meredne ránk, a Földön élő emberekre.

Mindez persze csak megtévesztő látszat. A szabadszemmel látható égitestek legtöbbje sokkal - némelyik ezerszer, milliószor - nagyobb Földünkénél, és ezek az óriások sem állanak egyhelyben, hanem a természeti törvények szigorú rendje szerint mozognak az égbolt végtelen térségében. Az égitestek között van a mi Napunk is, amelyet csak azért látunk oly nagynak, mert Földünk közel van hozzá. Közel vagyunk egymáshoz, és közel is maradunk! A Nap vonzóerejével magához láncolta a Földet. Nem engedi elszárgulni a végtelen térben, hanem arra kényszeríti, hogy 8 többi bolygótársával együtt körülötte keringjen.

Ez a mi szerencsénk! A Föld nem tud elröppenni az iszonyúan hideg Világmindenségbe, hanem a Nap közelében marad, és így eljuthatnak hozzánk melegítő sugarai. Ezeknek a napsugaraknak köszönhetjük, hogy Földünkön élet fakadhatott, beboríthatta a növényzet, benépesíthették a különféle állatok, és megjelenhetett a legfejlettebb élőlény, az ember.

Ámde a Nap nem melegíti fel egyenletesen Földünk minden területét. Az Északi és Déli Sarkvidéken, az év egy időszakában, egyáltalán nem kel fel a Nap. Amikor pedig felkel, csak a látóhatár pereme felett jár, és sugarai alig melegítenek. A Sarkvidék az örökös tél, a jég birodalma.

Az Egyenlítő táján éppen fordított képet látunk. Ott az év minden szakában magasan jár a Nap, sugarainak forrósága alig enyhül: itt a tél ismeretlen, állandóan nyár van.

Európa és így Magyarország területe is az északi félgömbön, a Sarkvidék és az Egyenlítő között, ezektől majdnem egyenlő távolságban alakult ki.

A Földnek ezt az övezetét mérsékelt égövnek nevezzük. Valóban találó ez az elnevezés. A mérsékelt égövön nincs örökös tél vagy nyár, hanem négy évszak: a tél, a tavasz, a nyár és az ősz váltogatják egymást. Telünk sem olyan zord, mint a sarkvidékeken. Ott a lehullott hó nyáron sem olvad el, hanem évről évre halmozódik, átjegesedik. Amerre a kutatók szeme ellátott, mindenütt jégmezők borították a tájat. Nyarunk meleg, de távolról sem oly forró, mint az Egyenlítőn. A Földnek azon az övezetén a Nap sugarai perzselő hőséget árasztanak. A régi görög tudósok azt hitték, hogy a nagy meleg miatt az Egyenlítő táján nem is élhet emberi lény.

Magyarországon sarkvidéki hideg vagy egyenlítői forróság soha nincsen, tehát valóban a mérsékelt égövön fekszik.

Előnyös Magyarországnak Európa területén elfoglalt helyzete is. A földrész - idegen szóval: a kontinens - középső részén fekszik. Európa keleti és nyugati határa majdnem egyenlő távolságra van Magyarországtól, s így mintegy összeköti Nyugatot a Kelettel.

Európa kis földrész (10 millió km^2), csak Ausztrália kisebb nála. Nem is különálló földterület. Kelet felé Ázsiában folytatódik, tehát voltaképpen csak egyik része, nyugati félszigete Földünk legnagyobb kontinensének, Ázsiának. Európa és Ázsia különválasztása az ókorban történt. A föníciaiak az Égei-tengert tekintették központnak és ami attól keletre volt, azt Ázsiának, ami nyugatra, azt Európának nevezték. Ma már ennek az elkülönítésnek nem sok értelme van, ezért a földrajztudósok a két földrészt egynek tekintik és Eurázsianak nevezik. Amikor tehát Európáról beszélünk, földrajzi szemmel mindig Eurázsia nyugati félszigetét lássuk magunk előtt.

Euráziát tengerek, óceánok veszik körül. Innen indulnak el a szelek szárnyán azok a nedves levegőtömegek, amelyek csapadékkal öntözik a szárazföld területét.

Magyarországhoz legközelebb a Földközi-tenger alakult ki. Budapesttől a Földközi-tenger kb. 450 km távolságra van. Az Atlanti-óceán távolsága nagyobb, kb. 1200 km, óriási víztömegének hatása mégis jelentősebb, mint a közeli, de kis Földközi-tengeré. Az Északi Jeges-tenger felől - bár több mint 2600 km-re van - gyakran érkeznek hideg szelek, zimankós "léghullámok". A távoli Csendes- és Indiai-óceán hatásai nem jutnak el Magyarorszáig.

A tengerek közül a Fekete-tengerrel van legjobb kapcsolata Magyarországnak. Ezt az összeköttetést a Duna teremti meg, amelynek víziútján a hajók eljutnak a Szovjetunióba, valamint a közbeeső délkeleti országokba, Jugoszláviába, Romániába, Bulgáriába. A Duna köti össze Magyarországot Csehszlovákiával, Ausztriával és Németországgal is.

Összefoglalva az elmondottakat; Magyarország az északi félgömb mérsékelt égövén, Eurázsia nyugati részén, Európa közepén fekszik.

Szavak

égbolt, -ja	sky, firmament
úgy tűnik	it appears
parányi	tiny
összevisszaság	disorder, confusion
mered	stare
látogat	appearance
végtelen	infinite, endless
térség, -e	space
elszágul	run away, shoot past
kényszerít	force
bolygó	planet

kering
 iszonyúan
 világmindenség, -e
 sugár, sugarat, sugara
 fakad
 benépesít
 megjelenik
 ámdé
 egyenletesen
 sarkvidék (északi)
 sarkvidék (déli)
 perem
 Egyenlítő
 fordított
 enyhül
 gömb, -öt, -je
 egyenlő
 kialakul
 övezet, -e
 égőv, -e
 valóban
 találó
 változat
 zord
 halmozódik
 kutató
 perzselő
 áraszt
 előnyös
 mintegy
 voltaképpen
 különválasztás
 ókor
 Egei-tenger

circle, revolve
 dreadfully, awfully
 universe
 ray, beam
 arise, blossom out
 populate
 appear
 yet, however, nevertheless
 evenly
 arctic region
 antarctic region
 border, edge
 Equator
 reverse
 grow milder
 globe, sphere
 equal
 form (v)
 zone, area, sphere
 zone
 really, truly, indeed
 appropriate, apt, proper
 keep changing
 severe
 accumulate, pile
 researcher, scientist, explorer
 torrid, scorching
 radiate, send forth
 advantageous
 practically
 actually, as a matter of fact
 separation, segregation
 ancient times
 Aegean Sea

elkülönítés	separation
szárny, -at	wing
szárazföld, -je	mainland, continent
jelentős	important, significant
Földközi-Tenger	Mediterranean Sea
Északi Jeges-tenger	Arctic Ocean
zimankós	sleety
lég, leget, lege	air, atmosphere
hullám, -a	wave
Csendes-Oceán	Pacific Ocean
kapcsolat, -a	contact, connection, relation
összeköttetés	connection, contact
megteremt	create, produce
közbeeső	intermediate, in between
összefoglal	summarize

Kérdések

1. Felhőtlen éjszakákon mit lehet látni az égbolton?
2. Hogy tűnik ez a sok égitest?
3. A valóságban mekkorák ezek az égitestek?
4. Egy helyben vannak vagy mozognak az égitestek?
5. Mi van az égitestek között?
6. Miért látjuk a napot olyan nagynak?
7. A nap mivel láncolta magához a földet?
8. Hány bolygó kering a nap körül?
9. Miért szerencse az, hogy a Föld nem tud elröppenni a Világmindenségbe?
10. Mit köszönhetünk a napsugaraknak?
11. Mi minden van a Földön, mert a Nap sugarai melegítik?
12. Egyenletesen melegíti a Nap a Földet?
13. Milyen a Nap melegítő hatása a sarkvidékeken - és miért?
14. Milyen a Nap hatása az Egyenlítő táján?
15. Milyen ott az időjárás?
16. A földgömb melyik részén van Európa és így Magyarország is?
17. Milyen távolságra van Magyarország a Sarkvidéktől és az Egyenlítőtől?

18. Minek nevezzük ezt az övezetet?
19. Találós ez az elnevezés?
20. Hány évszak van a mérsékelt égövön?
21. Milyen a tél a sarkidélhez hasonlítva?
22. A nyár olyan forró, mint az Egyenlítőn?
23. Mit hittek a régi görög tudósok az Egyenlítő tájáról?
24. Hol fekszik Magyarország Európában?
25. Európa nagy földrész?
26. Európa különálló földterület?
27. Európa és Ázsia különválasztása mikor történt?
28. A föníciaiak mit tekintettek központnak?
29. Az Égei-tengertől keletre eső területet minek nevezték?
30. És a nyugatra eső területet?
31. Ma a földrajztudósok minek nevezik a két földrészt?
32. Mik veszik körül Euráziát?
33. Mit hoznak a szelek a tengerekről?
34. Melyik tenger van legközelebb Magyarországhoz?
35. Milyen távolságra van az Atlanti-óceán?
36. Melyik tenger hatása nagyobb Magyarországra?
37. Milyen messze van az Északi Jéges-tenger?
38. Van hatással Magyarország klímájára?
39. Hát a Csendes- és Indiai-óceán?
40. Melyik tengerrel van a legjobb kapcsolata Magyarországnak?
41. Mi teremti meg az összeköttetést a Fekete tengerrel?
42. Mely országokkal köti össze a Duna Magyarországot?
43. Hol fekszik Magyarország?

Gyakorlatok

- A. MODEL: A legtöbb égitest ezerszer nagyobb a Földünkénél.
Nem ezerszer nagyobb a legtöbb égitest a Földünkénél?
1. Kovács tízezer forintnál is többet keres.
 2. Egyik gyerek kisebb volt a másiknál.
 3. Budapesten szebbnél szebb lányokat láttam.
 4. New Yorkban jobbnál jobb áruházak vannak.

5. Mostanában rosszabbnál rosszabb mozikat láttam.
6. Ezer forintnál kevesebbet fizettem ezért a kocsiért.
7. Mennél többet tanul, annál többet tud.
8. Péter sokkal öregebb Jánosnál.
9. János orránál fogva vezette az apját.
10. Kovács nagy tiszteletben áll a barátainál.
11. A beteg még magánál van.
12. A gépelésnél eszembe jutott, hogy a másik könyv.
otthon maradt.
13. Hajánál fogva húzta a lányt.
14. Tízezer forintos megrendelésnél öt százalékot kapok.

B. MODEL: A csillag mozdulatlan.

A csillag (mozdulatlanul) mered ránk.

1. A férfi borotvátlan.
Nem lehet hivatalba menni _____.
2. A termés begyűjtetlen.
Ha a termést _____ hagyják, elromlik.
3. A probléma megoldatlan.
_____ hagyták a problémát.
4. Váratlan vendéget kaptunk.
A vendég _____ jött.
5. Mosatlan ruha volt a kosárban.
A ruhát _____ hagytam.
6. Bútorozatlan lakást kaptam.
A lakást _____ adtam ki.
7. Az időjárás szokatlan.
_____ korán érkezett az iskolába.

8. Az ember büntetlen előéletű.
Ezt a cselekedetet nem lehet _____ hagyni.
9. A zenemű befejezetlen.
A zenemű _____ maradt.
10. Az ember néha meggondolatlan.
Nem szabad _____ cselekedni.
11. Vetetlen ág volt a szobában.
Reggel _____ maradt az ág.
12. A ház lakatlan.
Sokáig _____ hagyták a házat.
13. Az élet céltalan.
_____ nem lehet élni.
14. A férfi hazátlan.
_____ bolyongott a nagyvilágban.
15. Az asszony barátságtalan volt hozzám.
Az asszony _____ nézett rám.
16. A ház nagyon rendetlen.
Siettem, _____ maradt a ház.
17. A kislány bátortalan.
A kislány _____ állt az ajtóban.
18. Az asszony boldogtalan.
_____ élt éveken át.
19. A gyerekek szótlanok voltak.
A gyerekek _____ ültek.
20. A férfi udvariatlan volt.
A férfi _____ leült.

C. Házi feladat: Írja le az Egyesült Államok földrajzi fekvését és klímáját.

REGGEL

- Erdélyi József -

Egy szép reggelre gondolok
És mosolygok és meghalok...

Fenyőre szállni rangosan,
Fütyülni szépen, hangosan.

Kéklett az ég, sütött a nap,
Mentem sötét fenyők alatt.

Hirdetni vígan, szerteszét,
Hogy élni jó, hogy élni szép.

Kezemet fogta jó apám.
Sárgarigó fütyült a fán.

Hogy élni jó, hogy élni szép,
Ha fogják az ember kezét...

Sárgarigó, huncut rigó,
Azt fütyülte, hogy élni jó.

Egy szép reggelre gondolok
És mosolygok és meghalok.

Hogy élni jó, hogy élni szép,
Ha fogják az ember kezét.

Kék lesz az ég, ragyog a nap,
Megyek sötét fenyők alatt.

Jó lenni nagynak, kicsinek.
Mindennek és mindenkinek.

Kezemet fogja holt apám.
S megszólal egy rigó a fán.

Sárgarigónak legkivált,
Nagy kertben élni nyáron át.

Azt mondja majd az a rigó,
Hogy élni szép, hogy élni jó.

De halni szebb és halni jobb...

S én mosolygok és meghalok.

MILYEN VOLT...

- Juhász Gyula -

Milyen volt szőkesége, nem tudom már,
de azt tudom, hogy szőkék a mezők,
ha dús kalásszal jó a sárguló nyár
s e szőkeségben újra érzem őt.

Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
de ha kinyílnak ősszel az egek,
a szeptemberi bágyadt búcsúzóznál
szeme színére visszarévedek.

Milyen volt hangja selyme, sem tudom már,
de tavaszodván, ha sóhajt a rét,
úgy érzem, Anna meleg szava szól át
egy tavaszból, mely messze, mint az ég.

HANGSZEREK

- Reményik Sándor -

Van költő, kinek lelke hegedű
És játszik rajt' egy lány,
A hegedűt kis álla alá tartja,
És játszik rajta, ahogy kedve tartja,
Van költő, kinek lelke hegedű
És játszik rajt' egy lány.

Van költő, kinek lelke kürt
És riadót az Idő fúj bele,
És hangját szikla-lelkek verik vissza,
És hangjával egy ország lesz tele,
Van költő, kinek lelke kürt.

S van költő, kinek lelke aeolhárfa,
És nem nyúl hozzá kéz,
Csupán a szél, mely végtelenből jő,
És végtelenbe vész.
Van költő, kinek lelke aeolhárfa.

TANÁR AZ ÉN APÁM

- Kosztolányi Dezső -

Tanár az én apám. Ha jár a vidéki városban, gyermekek köszöntik ősz fejét, kicsinyek és nagyok, régi tanítványok, elmúlt életükre emlékezve, lassan leveszik kalapjuk. Mint az alvajárók, kik másfelé néznek. Hentesek, ügyvédek, irnokok, katonák s olykor egy országos képviselő is. Mert nagy az én családom.

Nagy az én családom. Kelettől nyugatig, nyugattól keletig. Nagy a mi családunk. Mikor vele megyek, fogva öreg karját, vezetve az úton, a szívem kitágul s szivek közt énekel elhagyatott szívem. Az én édesapám az emberek apja s én az embereknek testvére vagyok.

Szavak

fenyő
huncut
kivált
rangos
vigan
holt, -at, -ja

dús
kalász
bágyadt
réved

hangszer, -e
hegedű
kürt, -öt, -je
riadó
visszaver (hangot)
hárfa
aeolhárfa = finom hangszer
vész = elveszik

tanítvány
hentes
kitágul
elhagyatott

pine
waggish, impish, roguish
especially, above all
dignified, proud
gayly, cheerfully
dead

opulent
ear of corn
faint, tired, weary, languid
daydream

musical instrument
violin
trumpet, horn
alarm
reverberate (sound)
harp

student
butcher
expand, extend, broaden
abandoned, lonely

ARANYLÁNC

- Tamási Áron után -

Egy őszi reggelen belépett hozzánk az új tanító. Abban a percben mind felugrottunk a padokból és zúgva dicsértük neki Jézus Krisztust.* Szó helyett csak intett nekünk a tanító, majd a kalapját a szegre akasztotta. Utána megállott velünk szemben. Erős fiatal úrnak látszott, a két lábát egy kicsit széjjeltette, de különben nem mozdult. S csak nézett minket nagydarab barna szemével, amiben leginkább parancsolat s talán egy kis kegyelem volt.

Ahogy mertük, mi is néztük őt az óriási csendben.

S akkor felállott lassan Kelemen, aki éppen előttem ült a második padban, s az egyik lábát a padból kitette. Minden szem Kelemenre nézte s félelem szállott meg minket, mert nem tudtuk, hogy mit akarhat. Talán önkéntes követnek tekinti magát, olyant is gondoltunk, s most fel akarja a harmadik osztály neviben köszönteni a tanítót! Vagy csak felállni akar, s azután ismét visszaereszkedik.

Isten tudja.

De né, megindult Kelemen s egyenesen odament a tanítóhoz. Amikor elérkezett hozzá, szembeállott vele s a két lábát ő is széjjeltette egy kicsit.

Egy vagy két percig is így álltak egymással szemben.

- Mit akarsz? - kérdezte akkor a tanító.

Kelemen így szólt:

* NOTE: A második világháború előtt Magyarországon a gyerekek papnak és tanítónak "Dicsértessék a Jézus Krisztus" -al köszöntek.

- Csak meg akartam mutatni, hogy én nem félek magától.

Ha nem a nyakán lett volna, rögtön leesett volna a feje a tanítónak, de így csak billent egyet hátrafelé, majd a következő pillantásban elnevette magát. Ezt jól tette, mert utána nevetettünk mi is, akik féltünk odáig. Csak egyedül Kelemen nem nevetett.

Hát ilyen fiú volt Kelemen.

S később sem változott meg, amint az cselekedeteiből is látszani fog. Sőt éppen a merészsége és a nagyra való törekedése véle együtt nőtt s el lehet gondolni, hogy mi szelíd barátai mily nagyon bámultuk őt. Példaképünk és vezérünk volt mindvégig az iskolás esztendőik alatt s amikor később nem láthattuk napról-napra, akkor is érdeklődtünk utána, sőt igen gyakran felkerestük, mint az eget a csillagok.

Azt hiszem, a legnagyobb hódolója én voltam Kelemennek. Igaz viszont, hogy ő is gyakran eljött hozzám és intett, hogy kövessem. Ilyen alkalomkor mindig otthagytam a dolgot s bár apám gyakran haragudott miatta, mégis vakon követtem. Elmentünk a rétre, vagy éppen olyan messze is, ahol már nagy erdőt találunk. De akár a rétre mentünk, akár az erdőbe, Kelemennek az volt a szokása, hogy húzódjunk a folyó mellé, mert sehol nem tudta olyan jól érezni magát, mint víznek a közelében. Én is szerettem azt a kedves és szőke folydogáló vizet, amelyet azon a vidéken nekünk rendelt az Isten, s így kétszeres örömmel követtem Kelement a folyó partjára, valahányszor úgy óhajtott. Itt aztán úgy töltöttük rendesen az időt, hogy ő leült a partra, engemet pedig magához közel és olyan helyre állított, hogy fáradság nélkül láthasson és beszélhessen velem.

Álltam és figyeltem.

Nagy tervekről beszélt folyton, sőt egy ízben így szólt:

- Te!
- Mit parancsolsz? - hajoltam feléje.
- Elszántam magamat, - mondta Kelemen.
- Tudod, mire szántam el magam? - folytatta.

- Nem tudnám kitalálni - feleltem.
- Messzeföldön a leghíresebb ember akarok lenni.
- Az Isten segítsen! - bólintottam.

Erre felugrott Kelemen. Azért ugrott fel, hogy az Istenre és minden szentekre fogadkozzék, hogy ő meg nem nyugszik, amíg célját el nem éri. S a nagy esküdözés után olyan fogadalmat vett ki belőlem, hogy én őt soha el nem hagyom, hanem tűzön és vízen keresztül követni fogom. A fogadalmat letettem előtte, bár tudtam, hogy nem kisdéd játék, amire vállalkoztam.

Másnap azzal keresett fel, hogy öltözzem a legtartósabb ruhámba s élelemmel is úgy szereljem fel magamat, hogy este útnak indulunk s egy hamar nem fordulunk meg. Akkor már tizenhat esztendősek voltunk, de én annyira az ígérete alatt voltam Kelemennek, hogy a tizenhat esztendőből még egyetlenegynek sem vettem hasznát. Úgy cselekedtem tehát, ahogy ő elrendelte nekem. Vagyis felvettem a legjobb ruhámat, magamhoz loptam a tarisnyát s azt megtöltöttem élelemmel s mind olyannal, amit Kelemen legjobban szeretett. Este aztán, mikor a hold és a csillagok feljöttek, kimentem a szülői házból és a falu végén megvártam Kelement, aki nemsckára meg is érkezett.

- Hát akkor menjünk! - mondtam Kelemennek.

Elindultunk s mentünk, amerre mutatta a szerencsecsillag. Keresztül a mezőkön s fel az erdőbe. Lehetett már éjfél, amikor a nagy fáradtság miatt bátorságot vettem és arra kértem Kelement, hogy pihenjünk le. Kelemen azt mondotta, hogy indítványt tenni, bármifélett, csak egyedül neki van joga. De azért a pihenést elrendelte.

Csak napkeltéig aludtunk s akkor tovább mentünk.

Alkonyatig nem fordult elé semmi, amit különösebben említhetnék, akkor olyan dolog történt velünk, amit nehezen hinnék el, ha részem nem lett volna benne. Ugyanis ahogy mendegéltünk egy erdei tisztáson, egyszerre fénylő nyírfát pillantottam meg. Láttam én már máskor is nyírfát eleget s

tudtam, hogy szokott halványan s ezüstösen csillogni, de ez valósággal fénylett, pedig alkonyati idő volt s a nap nem is süthette. Remegni kezdett a szemem a fénytől s ha egyéb miatt nem, hát e miatt is megállottam volna.

- No, mozdulj! - szólt rám nemsokára Kelemen.

Se mozdulni, se szólni nem tudtam; s még inkább, mint az előbb, mert a fénylő nyírfa mellett mintha valami emberféle állott volna. Felemeltem a karomat és arra mutattam. Kelemen mellém húzódtott s az ujjom után nézni kezdte a nyírfát.

- Valaki ott áll mellette - mondta végre.

Bátran odamentünk s hát csakugyan egy ember állott a fénylő nyírfa mellett; de biztosan nem teljes jószántából álldogált ottan, mivel oda volt kötve a fához, a kezénél fogva s jó hosszú láncsal. Különös ember volt, amilyent én sem azelőtt, sem azután nem láttam soha. Termetre inkább kicsi volt, mint közepes, de a feje olyan nagy, hogy még egy óriásnak is csak gondolkozás után tette volna fel az ember. Nagy szakállá neki, melyet nem tudom, hogy ezüstösnek mondjak-e, vagy pedig fehérnek. De a legkülönösebb a szeme volt mégis: nagy, mély és kékszíntű, mint a búzavirág.

- Maga mit csinál itt? - kérdezte tőle Kelemen.

- Töltöm az időt - felelte az öreg.

- S így megkötözve?

- Így.

Nem volt valami okos beszéd, amit Kelemen folytatott véle; s az öreg is gondolhatta ezt, mert derűsen mosolygott, mint az elnéző bölcsek.

- Pénze van-e? - kérdezte ismét Kelemen.

- Nincsen - felelte az öreg.

- S ki láncolta ide?

- Akik szabadon akarnak járni.

Rámnézett Kelemen, de én jobbnak láttam, ha nem szólok semmit.

- Gyere, ne avatkozzunk a más dolgába! - mondta Kelemen, de alig mehettünk tíz lépést, én egyszerre megállottam, pedig nem is akartam. Kelemen mogorván tekintett rám, mivel parancsot a megállásra nem adott.

- Ennek a te megállásodnak mi a magyarázata? - kérdezte.

- Ne haragudj, - szóltam szelíden - de én azt gondolom, hogy oldjuk el az öreget.

- Oldjuk el, azt mondom?

- Azt.

Szépen néztem rá s megmondtam neki bátran, hogy érzésem szerint csak hasznunk és jutalmunk lehet abból, ha megsza-
badítjuk az öreget. Olyan szerencsésen találtam beszélni, hogy Kelemennél meghallgatásra találtam. Visszamentünk hát és a láncot leoldottuk az öreg kezeiről.

- Remélem, a hála nem marad el - szólott akkor Kelemen, mire az öreg bólogatva nevetett. Utána csendben mendegéltünk, mert hármunk közül egyik sem volt valami beszédes. Később Kelemennek megtetszett egy sziklás tájék s azt mondta, hogy reggelig ott húzódjunk meg. Az egyik helyen barlang volt a szikla alatt s ott vertünk szállást. Jó tüzet raktunk s szalonnát sütöttünk. Kelemennek akkor jött meg a szava. Ilyenformán az öreg is hamar megtudta, hogy nemsokára ő lesz messzeföldön a leghíresebb ember. Azt hittem, hogy a különös szakállas ember csak meghallgatja Kelement s azzal készen is leszünk. De nem így történt, mert a végén odafordult az öreg Kelemenhez és azt kérdezte tőle:

- Nem tudnád egészen pontosan megmondani, hogy mit akarsz?

- Egész pontosan?

- Ugy.

Gondolkozni kezdett Kelemen, nehogy valamit kifelejtсен azok közül, amit akart. Össze is szedte jól az eszét, mert nagy meggondolás után így szólt:

Először - is sok pénzt akarok; másodszor világszép feleséget; harmadszor pedig nagy hatalmat.

Az öreg meg volt elégedve, úgy bólogatott; de én még jobban meg voltam elégedve azzal, hogy a beszédet elvégezték s álomra lehetett bújni. Ki is pihentük jól magunkat s másnap délebedre egy városkába érkeztünk, amely arról volt nevezetes, hogy tizenhárom milliomos ember lakott benne. Nagyon örvendettünk, amikor nagyfrissen bementünk a város piacára, de az örömünk nem sokáig tartott, mert különös és szomorú híreket kellett nemsokára hallanunk. Az öreg ugyanis, aki ismerős volt ebben a városban, elvitt egy patikushoz minket, aki olyan gazdag volt, hogy a tizenhárom milliomos közé tartozott. Amikor beléptünk ennek a gazdag embernek a házába, síró családot találtunk s egy szép vetett ágyat, melyben a patikus halálos betegen feküdt. Biztosan azt gondolta a patikus felesége, hogy a nagyszakállú öregember valami csodadoktor, mert ahogy megpillantotta, mindjárt térdre esett előtte és kérni kezdte, hogy az urát gyógyítsa meg.

- Ha a vagyonát nekem adja, akkor az egészségét én is visszaadom - felelte az öreg.

Nagy szó volt, amit a szakállas mondott, de mégis gondolkozás nélkül neki ígérték a rengeteg pénzt. Akkor az öreg mind kiküldött minket a szobából s valamit csinált négyszemközt a patikussal, egy negyed óra múlva nagy éneklés zengett ki a házból s amikor bementünk, hogy ez micsoda dolog, hát a patikus ott ül az asztal mellett, egy liter bor előtt s úgy énekel.

A patikusné mindjárt nekiállott s olvasni kezdte le az öregnek a sok pénzt. Estére került az idő, mire a számolással készen voltak. Akkor az öreg rámutatott a rengeteg pénzre, majd Kelemenhez így szólt:

- Vedd magadhoz, mert ez mind a tiéd.

Kelemennek rögtön leesett örömében az álla, de a másik percben már visszakarta. Zsákot kért s abba mind belérakta a pénzt, s eszébe nem jutott, hogy nekem is adjon valamit belőle. De amikor a zsákot békötötte, abban a percben elfehéredett. Hamar lefektették s éppen abba az ágyba, amelyből felkelt a patikus. Mellette maradtunk reggelig, de akkor már olyan rosszul volt, hogy a pénzt elfelejtette s az öregnek könyörögni kezdett.

- A pénzről lemondasz-e? - kérdezte az öreg.

- Le - felelte rögtön Kelemen.

- S mit kívánsz helyébe?

- Egészséget - nyögte.

A szakállas ismét kiküldött minket a szobából s hát nemsokára úgy vígad Kelemen, hogy a szobában török össze minden. Hagytuk egy jódarabig, hadd mulassa ki magát, de akkor ismét útnak eredtünk. Menetközben találgatni kezdtem magamban, hogy vajjon most hova vezérel minket az öreg. Gondoltam, hogy most a világszép feleség következik. Másnap estefelé egy szegényes kis házikóra vezetett rá minket az öreg, s annak az ajtaján három nagyot és három kicsit egymásután koppintott. Az utolsóra kinyílt az ajtó s mi oda beléptünk. De valahányszor erre a pillanatra emlékszem, mai nap is elfog a gyönyörű kábulat engemet, olyan szépet és csodálatosat láttam akkor. Bent a kicsi házikó szobája olyan volt, mint egy óriási kibontott rózsa, minek a levelein a világ legszebb pillangója pihegett, vagyis a lány, akit kerestünk. Ahogy rápillantottam, egyszerre megforrósodott körülöttem a világ és egy perc alatt a pokol minden kínja összegyűlt a szívemben, amiért Kelemen volt a szerencsés, nem pedig én.

- Vedd birtokodba! - szólt Kelemennek az öreg, mire az én kevély és vitéz barátom örömében térdre esett. Nem volt azért a leggyengébb legény, mert négykézlábra állott és úgy kezdett mászni a világszép lány után. Az öreg mosolygott, amikor ezt látta, majd így szólt:

- Mi most elmegyünk s csak három nap múlva jövünk vissza.

Ketten csakugyan el is mentünk onnét, de ha egészen igazat akarok mondani, akkor menésnek csupán az öreg távozását lehetett mondani, mivel én csak vánszorogtam. Talán belé is pusztultam volna, ha a jószágos apó olyan figyelmesen gondomat nem viselte volna. De jó szállásra vitt, ennem és innom adott s csodálatos történeteket beszélt nekem.

Amikor harmadik nap estefelé megindultunk, hogy boldog Kelement meglátogassuk, már dalolva mentem de azért amikor ismét kopogtatott hatot az öreg és kinyílt az ajtó, a szememet hirtelen befogtam, hogy a világ legszebb pillangóját ne is lássam.

- Hogy vagy, Kelemen? - kérdeztem.

Csak nyöszörgés felelt szavamra, de abban felismertem a Kelemen hangját. Nagyon megrémültem, mert arra gondoltam hirtelen, hogy valami nagy baj találta az én barátomat. Lekaptam hát két kezemet a szememről, de abban a percben felkiáltottam és sírni kezdtem, mert Kelemen csontig aszalódva feküdt a rózsaszobában s az arcája is olyan volt, mint egy aszalt öreg körte. S mellőle mosolyogva tekintett rám a leány, aki még szebb és még csodálatosabb volt most, mint három nappal ezelőtt.

Az öreg bölcsen és mosolyogva állott, majd újból megkérdezte Kelement:

- Kívánsz valamit, édes fiam?

Nehezen, de valahogy mégis kinyögte Kelemen, hogy szabadulni kíván a feleségétől; s ha lehetséges, azt is kívánná, hogy feleség helyett erős lehessen. Az öreg beléegyezett ebbe, majd megfogtuk ketten Kelement, felemeltük és kihoztuk a paradicsomból. A lábánál én fogtam s a fejénél az öreg, s úgy vittük a szállásunkra, mert menni nem tudott szegény. Sok időbe telt, amíg visszanyerte emberi formáját és erejét, de az is elkövetkezett.

Akkor ismét útnak indultunk hárman.

- Hát a hatalmat akarod-e? - kérdezte az öreg.

Kelemen gondolkozni kezdett, hogy vajjon szélnek eressze-e ezt a harmadik kívánságát, vagy pedig nem. Bár eleget tanult a másik kettőből s nem a legjobbakat, mégsem tudta legyőzni magát s azt felelte, hogy akarja a hatalmat. Az öreg bólintott és ismét egy városba vezetett minket. Ott elmentünk egyenesen a polgármesterhez, akit azonban nem találtunk otthon. Megkérdeztük a feleségétől, hogy hol és miképpen találhatnánk meg, mire azt a választ kaptuk, hogy menjünk egyenesen a város főterére. Megfordultunk és a főtérre mentünk. Nagy sokaságot találtunk ottan, rettentő ordítózásban. Odamentünk s hát a nép egy óriási sárga szőnyeget vett körül s azon a sárga szőnyegen két férfiú küzdött, derékig meztelenül. Nem értettem a dolgot s azért megkérdeztem egy mellettem lévő embert:

- Hát ezek miért küzdenek?

- A polgármesteri hatalomért - felelte az ember.

Amíg én ennyit megtudtam, azalatt az öreg többet csinált, mert Kelement felvétette a bírkózók közé. Kelemen olyan erős volt, hogy sorra mindegyiket a földhöz verte. Egy óra sem telt belé s már hirdették mindenütt a városban, hogy Kelemen lett a polgármester. Először fitymáltam egy kicsit a dolgot de amikor megtudtam, hogy ebben a városban s ősi szokás szerint elevenek és holtak felett egyedül ítél és parancsol a polgármester, akkor így szóltam:

- Az már más.

Azon az este korán lefeküdtünk, mert Kelemen másnap reggel jókor avatták belé a hivatalba s mi ott akartunk lenni. Amíg az ünnepség tartott, ott állottam az öreg mellett az első sorban; s nagyon tetszett nekem minden, csak éppen a végén csodálkoztam egy kicsit. Az történt ugyanis, hogy amikor vége lett az ünnepségnek, három fej salátát hoztak s amúgy nyersen

odatették Kelemen elé. Szegény Kelemen nem tudta hogy mitévő legyen a salátával, de a tanácsosok hamar megmagyarázták neki, hogy azt a három fej salátát meg kell enni, mert ősi szokás szerint minden reggel három fej salátát eszik a polgármester s egyebet semmit.

- Hát délebedre? - kérdezte Kelemen.

- Délebedre három murkot - mondták a tanácsosok.

- Hát vacsorára?

- Vacsorára egy szál tormát levelestől.

A dolognak ez a fele nem tetszett Kelemennek, de azért nem mondott le a hatalomról, hanem ette a salátát és reggeltől estig ítélkezett elevenek és holtak felett. S amíg ő ezt cselekedte, addig az öreg engemet maga mellé vett s minden tekintetben gondomat viselte. Jó szálláson laktam véle együtt, nem dolgoztam semmit, hanem jártam véle a vendéglőket s ettük a kolbászt s a jó tokányt. De Kelemen minden nap meglátogattuk s megkérdeztük őt az egészsége felől.

Történt azonban, hogy úgy három hét múlva, éppen egy látogatásunk alkalmával, váratlanul így szólt Kelemen:

- Nem kell a hatalom!

- Hát mi kell helyette? - kérdezte az öreg.

- Szabad élet - felelte Kelemen.

Ennél több szó nem esett, hanem leszállott Kelemen az ítélőszékből és elmentünk a vendéglőbe, hogy tokányt ehessünk. Ettünk is, amennyi kellett; majd utána búcsút vettünk a várostól és ismét útnak eredtünk. Az öreg és én jókedvűen mendegéltünk, de Kelemen szomorúan lógatta a fejét.

- Mért búsulsz? - mondtam neki. - Hiszen mindent elértél, amit akartál!

Kelemen nem felelt erre hanem tovább duzzogott. Ahogy telt az idő, ő egyre erősödött a rengeteg saláta után s velünk már úgy bánt, mint ellenségeivel. Végre megsokalta az öreg a dolgot és feltette egyenesen a kérdést:

- Hát szólj, mit akarsz?

Kelemen azt felelte, hogy van még egy negyedik akarata is, amihez köti magát. Ez pedig abból áll, hogy vissza akar menni a nyírfához, ahonnét elindultunk.

Nagyon csodálkoztam, hogy egy eszes embernek ilyen haszontalan kívánsága legyen. De azon még jobban csodálkoztam, hogy ezt a csekélységet csak nehezen ígérte meg az öreg. Hamarosan kiderült azonban, hogy Kelemennek és a bölcs szakállasnak igaza volt, mert amikor visszaérkeztünk a fához, az én barátom így szólt:

- No öreg, tiszteljük meg a múltat!

Azzal vette Kelemen a láncot és a kedves öreget visszakötötte a fához. De ezzel nem elégedett meg, sok szidalmat, zúdítt az öregre. Én egy darabig ámultam, de amikor azt is hallanom kellett, hogy az öreg megcsalta a pénzzel, a feleséggel és a hatalommal, akkor odakiáltottam a barátomnak:

- Te pokolba való.

Abban a pillanatban reám akart ugrani Kelemen, hogy az életemet vegye, de én gyorsan futni kezdtem. Tudott azonban ő is futni, mert egyre közelebb s közelebb került hozzám. Nagy rémületemben nem tehettem egyebet, hanem az Istenre gondoltam, hogy ő segítsen meg. S ezzel eltaláltam a legjobbat, mert abban a pillantásban megrázkódott a nagy természet, mint Krisztus halálának idején. A föld megrepedett s onnét szél zúgott elő, s megrepedett az ég is, de onnét fényesség zuhogott.

Amikor magamhoz tértem, a nagy fényességben és a föld repedésének szélén már egyedül állottam. S abban a percben,

mintha írást láttam volna magam előtt, olyan biztosan tudtam, hogy a repedésen keresztül a pokolba esett Kelemen. Mosolyogtam s elindultam visszafelé, hogy az öregot eloldjam a láncról. De amikor visszatértem a nyírfához, nagy csodálkozásomra már nem láttam senkit, akit felszabadíthattam volna. Egyedül a láncot találtam ott, de az is arannyá változott.

S ahogy ott állottam, egy tűnő pillanatra az jutott eszembe, hogy az a bölcs öreg talán maga az Isten volt... De a másik percben már arra gondoltam, hogy leoldom a láncot és elviszem haza apámnak. Ez volt a legjobb gondolatom, mert amikor meglátta apám az aranyláncot, egy cseppet sem haragudott reám, amiért olyan hosszú ideig voltam el.

(Megjelent az Erdélyi Helikon 1937. évfolyamában.)

Szavak

zúg	rumbling, roar
széjjeltesz	put apart
billen	tilt, tip over, topple
merészség	daring, audacity
nagyra való törekedés	ambitious
példakép, -e	ideal, example, model
hódoló	admirer
vakon	blindly
folydogál	flow slowly
ízben	occasion, time
elszánja magát	make up one's mind, resolve, determine
fogadkozik	vow, promise (v)
esküdzés	swearing repeatedly (to do something)
kisded	small

igézet
 tarisnya - tarisznya
 indítvány
 tisztás
 nyírfa
 remeg
 jószántából
 termet, -e
 szakáll
 derűsen
 elnéző
 beleavatkozik
 megszabadít
 szállást ver
 szalonna
 összeszedi az eszét

 örvend - örül
 patikus
 négy szemközt

 leesett az álla
 nyög
 vigad
 útnak ered
 találgat
 kábulat
 piheg
 pokol minden kínja
 birtokba vesz
 vitéz
 négykézláb
 vánszorog

spell, fascination, enchantment
 satchel, bag
 proposition
 clearing, opening
 birch tree
 tremble
 of one's own free will
 figure, stature
 beard
 cheerfully
 indulgent, lenient
 interfere, meddle
 liberate, free
 dig a shelter
 bacon
 concentrate on (sg.), rack
 one's brain, think hard

 druggist
 in private, between the two
 of them
 stood gaping
 moan, groan
 have a good time, amuse oneself
 start off (to go)
 try to guess, keep guessing
 gaze, stupor
 pant, gasp
 all the suffering of hell
 take possession of
 brave, valiant
 on all fours
 self, crawl along

figyelmes	attentive, mindful, thoughtful, considerate
gondját viseli valakinek	take care of somebody
nyöszörgés	whine, whimpering, wailing
csontig aszalódva	shriveled to the bones, dried, withered
megrémül	be frightened
szélnek ereszt (-t)	let go
polgármester, -e	city mayor
derék, derekat, dereka	waist, hip
fitymál	belittle, turn up one's nose at
avatni	initiate into something, inaugurate
egy szál	one single piece
torma	horseradish
tokány	a kind of
duzzog	sulk
megsokall	have enough of
köti magát	insist upon something
haszontalan	useless
csekélység	bagatelle, trifle, littleness
szidalom, szidalmat, szidalma	abuse (n.)
kiderült	came out
zúdítt	pour
ámul	be surprised, amazed
megrepedt	cracked
tűnő pillanatra	for a (vanishing) moment

Kérdések

1. Hova lépett be az új tanító?
2. Mit csináltak a gyerekek?
3. Hogyan köszöntek a gyerekek az új tanítónak?
4. Hogyan fogadta a köszöntést az új tanító?
5. Aztán mit csinált a tanító?
6. Mit csináltak a gyerekek?
7. Mit csinált akkor Kelemen?
8. Mit gondoltak a gyerekek, hogy mit akar Kelemen csinálni?
9. Hogyan állt szemben egymással a két ember?
10. Mit felelt Kelemen a tanító kérdésére, hogy mit akar?
11. Hogyan fogadta a tanító ezt a választ?
12. Az osztály is nevetett?
13. Kelemen is együtt nevetett az osztállyal?
14. Miért bámulták a gyerekek Kelement?
15. Hogyan néztek rá az iskolatársai?
16. Ki volt a legnagyobb hódolója?
17. Mit csinált ő gyakran Kelemennel?
18. Örült az apja ennek?
19. Egy nap mit közölt Kelemen a barátjával?
20. Milyen ígéretet vett ki Kelemen a barátjától?
21. Másnap mit mondott Kelemen a barátjának?
22. Hány évesek voltak ebben az időben a fiúk?
23. Miért követte vakon Kelement a barátja?
24. Megcsinálta azt, amit Kelemen rendelt?
25. Hol találkoztak és mikor?
26. Merre mentek?
27. Mi történt éjjélkor, amikor a barát pihenni akart?
28. Mikor folytatták az utjukat?
29. Mit láttak meg alkonyatkor?
30. Mi volt szokatlan a nyírfában?
31. Kit láttak a nyírfa mellett?
32. Hogy nézett ki ez az ember?
33. Milyen beszélgetés folyt le Kelemen és az öreg között?

34. Mit mondott Kelemen a barátjának?
35. Mit csinált a barát pár lépés után és mit mondott Kelemennek?
36. Kelemen megcsinálta azt, amit a barátja kért?
37. Mit csináltak azután?
38. Hol vertek szállást és süttetek szalonnát?
39. Mit mesélt Kelemen az öregnek szalonna-sütés közben?
40. Mi volt Kelemen három kívánsága?
41. Hova érkeztek másnap délben?
42. Miről volt nevezetes a város?
43. Milyen szomorú hírt hallottak?
44. Mit találtak a milliomos patikus házában?
45. Mit csinált a patikus felesége?
46. Mit mondott az öreg, hogy mit kér azért, hogy meggyógyítsa a patikust?
47. Elfogadta az asszony az öreg ajánlatát?
48. Mi történt ezután?
49. Kinek adta az öreg a pénzt, miután megkapta az asszonytól?
50. Mi történt Kelemennel, amikor a pénzt eltette?
51. Hova fektették Kelement?
52. Mi történt reggel, miért könyörgött Kelemen?
53. Miről kellett Kelemennk lemondani, hogy megint egészséges legyen?
54. Meggyógyította az öreg Kelement is?
55. Hova érkeztek másnap estefelé?
56. Ki volt a szobában?
57. Milyen volt a lány?
58. Mit mondott az öreg Kelemennek?
59. Hogyan fogadta ezt Kelemen?
60. Mit mondott az öreg, hogy mikor fognak visszajönni?
61. Mit csinált az öreg Kelemen barátjával?
62. Mit csináltak három nap múlva?
63. Milyen volt Kelemen, amikor meglátták?
64. Mi volt Kelemen kérése, amikor az öreg megkérdezte, hogy mit kíván?

65. Mennyi időbe került, amíg visszanyerte Kelemen az erejét?
66. Mit válaszolt Kelemen, amikor az öreg megkérdezte, hogy a hatalmat akarja-e?
67. Hova mentek akkor és hol találták meg a polgármestert?
68. Mi folyt a főtéren?
69. Miért küzdöttek az emberek?
70. Mit csinált az öreg Kelemennel?
71. Ki nyerte meg a küzdelmet és mit nyert meg vele?
72. Milyen hatalommal rendelkezett ebben a városban a polgármester?
73. Mi történt másnap reggel?
74. Mit tettek az ünnepség végén Kelemen elé és miért?
75. Mit kell a polgármesternek minden délben és minden este ennie?
76. Tetszett ez Kelemennek?
77. Mit csinált az öreg és Kelemen barátja, mialatt Kelemen polgármester volt?
78. Mi történt három hét múlva?
79. Hova mentek legelőször, mielőtt elhagyták a várost?
80. Milyen kedvük volt, amikor az úton mentek?
81. Mit kérdezett az öreg Kelementől?
82. Mi volt Kelemen válasza?
83. Az öreg könnyen beleegyezett, hogy visszamenjenek ahhoz a nyírfához?
84. Mi történt, amikor visszaérkeztek oda?
85. Mi mindent mondott Kelemen az öregnek?
86. Tetszett-e ez a barátjának és mit kiáltott Kelemennek?
87. Mit csinált Kelemen erre?
88. Hogyan próbált menekülni Kelemen elől?
89. Kire gondolt és kinek a segítségét kérte, amikor Kelemen egyre közelebb ért?
90. Mi történt ekkor?
91. Mit gondolt a barátja, hova esett Kelemen?
92. Ezután hova indult vissza a gyerek?
93. Talált valakit megláncolva a nyírfánál?
94. Milyen volt a lánc, amivel az öreg meg volt láncolva?

95. Mi jutott eszébe egy tűnő pillanatra?
96. Mire gondolt a másik percben?
97. Jó gondolat volt ez?
98. Miért volt ez jó gondolat?
99. Miért nem haragudott az apja, hogy olyan sokáig távol volt hazulról?

Gyakorlatok

A. MODEL: Itt van egy murok. - Ma egy murkot ettem.

1. Az élet álom.
Szép _____ volt az éjjel.
2. Az út mellett egy árok van.
Átugrottam az _____.
3. Nincs otthon cukor.
Egy kiló _____ kell vennem.
4. Ez nem egy jó dolog.
Sok _____ van.
5. Virágzik a bokor a kertben.
_____ ültettem a kertbe.
6. Amerika nagyhatalom.
A _____ tárgyalnak egymással.
7. Ez jó alkalom lesz.
Nem volt _____ találkozni vele.
8. A gyerek bátor volt.
_____ a győzelem.
9. Régen ez római birodalom volt.
Szent István _____ alapított.

10. Bizalom az alapja mindennek.
Nem volt _____ az emberhez.
11. A magyar forradalom 56-ban volt.
A magyarok _____ nem sikerült.
12. A városban nagy a forgalom.
A város _____ nagy.
13. Halál az nagy fájdalom.
Nem érzi a _____ a kezében.
14. A nagyteremben van a gyűlés.
Takarítják már a _____.
15. Az ökör teherbíró állat.
Szép _____ vannak Kovácsnak.
16. Fogytán van az élelem.
_____ kellennem.
17. Ezer ember volt ott.
_____ voltak ott.
18. Rákóczy fejedelem volt.
Ma nincsenek _____.
19. Félelem szorította a szívét.
A gyerek nem ismer _____.
20. Ez az ötödik aranyérem.
Öt _____ nyertek.
21. Egy madárfészek van a fán.
Ez a királyok ősi _____.
22. A gyerek szemében értelem volt.
Az egésznek nincs semmi _____.

23. Nem volt benne semmi érzelem.
Kiölt minden _____ a lányból.
24. Nagy teher van a kocsin.
A kocsni nem bír több _____.
25. Nagy volt az izgalom.
Nekem nem volt semmi _____.
26. A jutalom ezer forint volt.
_____ adtak a gyerekeknek.
27. Ezt mindenki tudja, nem titok.
Mondok egy nagy _____ magának.
28. Szól a lélek-harang.
A lánynak szép _____ van.
29. Az öbölben állt a hajó.
Nem láttam még az _____.
30. Ez az első szerelem.
Ez a lány volt az első _____.

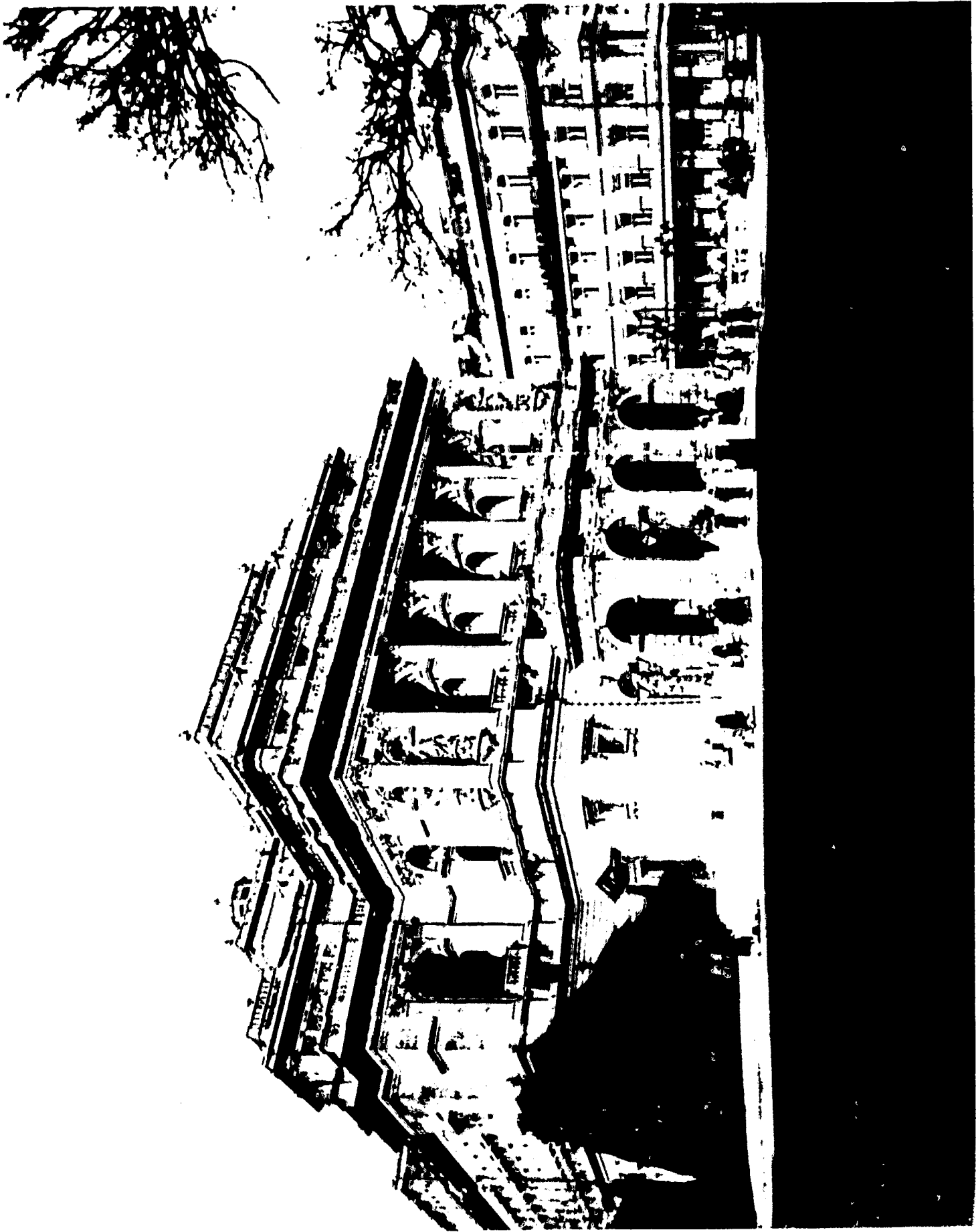
B. Hogy mondja más szóval?

1. Reggel négykor volt a napkelte - csak addig aludtunk.
2. A Balaton partján néztük a napnyugtát.
3. Anyám főztje mindenkinek ízlik.
4. Hazafelé futtában egy-egy helyen megállt.
5. A madarakat reptükben lelőtték.
6. A betegnek jártányi ereje sincsen.
7. A tanító megérkeztekör felálltak a diákok.
8. Kovács diplomata volta nagyon imponált a barátainak.
9. Fogytán van már a cseresznye a piacon.

10. Az elnök jöttékor elhallgattak az emberek.
11. A kutya fektében ugatott.
12. A bizottság ottlétekor a miniszterelnök ebédet adott tiszteletükre.
13. A katonák mentükben elaludtak.
14. A vendégek távoztakor a lány előhozta a kabátokat.

c. Házi feladat: Írjon mondatokat a következő kifejezéseket használva:

1. elszánja magát	10. útba igazít
2. jószántából	11. előjegyzésbe venni
3. összeszedi az eszét	12. ennek fejében
4. leesett az álla	13. vállalkozik valamire
5. tűnő pillanat	14. gondját viseli
6. összevisszaság	15. köti magát
7. a szerencse kedvez	16. látszat
8. koromsötét	17. a mérleg a javára billen
9. rendelkezésre áll	18. leszögez valamit

A JÓÍZLÉS KÖVETEI

- Dutka Mária után -

Sok minden belefér a használati eszköz fogalmába; mindaz a tárgy, amit az ember otthonában, munkahelyén használ: az evőeszköz, a golyós toll, az írógép, a kalapács, a gépek és mindenfajta munkaeszköz. Ezeknek a mindennapi tárgyaknak esztétikai kialakítása, korszerűsítése világszerte foglalkoztatja az iparművészetet.

Bizonyos, hogy az ősembernek előbb volt ruhája, mint kése, villája, kanala (hiszen állítólag hozzánk nápolyi Beatrix hozta az első villát gazdag kelengyéjében). Ruhánk is, de lakásunk szőnyegek, takaróink, plédjeink, bútoraink huzatai, függönyeink, konyhánk ékességei - mind-mind a textiltervező hatáskörébe tartoznak. A jó ízlés követőit küldi a textiltervező az ember otthonába.

Az iparművészetek között, a többihez viszonyítva, a textiltervezés a legszervezettebb. Textilgyárainkban ma már 180 - 200 iparművészeti főiskolát végzett fiatal tervező dolgozik. E jól felkészült tervezők feltehetően korszerűen gondolkodnak, éreznek, terveznek; nagy szerep vár rájuk az általános ízlés kialakításában.

Melyik az az iparművészeti ág, mely a legszorosabb, nélkülözhetetlen kapcsolatban van az emberrel? Kétségtelenül a lakás-textil.

A magyar lakás-textil - mondja egy tehetséges tervező - nem nagymúltú iparág. Az államosítások után keletkezett. Mondhatnánk: a nulla pontról indultunk el. Elsősorban a kellő talajt kellett megteremtünk. Nem sok útravalót kaptunk. Nem voltak olyan tanáraink, akiknek gyakorlatuk lett volna a nagyipari termelésben. Mi talán át tudunk majd

adni valamit az utánunk következőknek. Tulajdonképpen az előkészítés korszakában vagyunk.

- Nagyipari keretek között dolgozunk, szükségünk van társakra; mérnökökre és közgazdászokra. A mérnök áll jól a sorozatok minőségéért, a közgazdász a piac, a kereskedelem, a nyersanyag ismeretében elvégzi a kalkulációs műveleteket. A tervező viszont a lelke a gyártásnak. Esztétikailag ő a felelős. S a felelősség nem is csekély, hiszen hét és fél millió méter árut termelünk évente, s ennek 37-38 százaléka export.

Melyik textilágazatban lát a tervező fejlődést, s melyik az, amelyet nem lehetett még kimozdítani a régi kerékvágásból?

- A régi ízléshez képest az úgynevezett kommersz szőnyeg fejlődött a legtöbbet. A kereskedelem 60 százalékában már áttért az új árusítására. Hozzá kell szoktatnunk a közönséget ahhoz a gondolathoz, hogy géppel is lehet színvonalas textíliát, szőnyeget készíteni.

- De a csatát még nem nyertük meg - fejezi be.

A textiltervezőnek valóságos stratégiai terv alapján kell dolgoznia, hogy meggyőződésének, esztétikai igényességének polgárjogot szerezzen, míg azon munkálkodik, hogy a régi rossz, az ízléstelen, a helytelen kikopjon a divatból, a közízlésből. Meg kell győznie a kereskedelmet, a különböző illetékes osztályokat és bizottságokat az igazáról. Vagyis nemcsak tervez, hanem harcol is. De lehet-e fiatal, eredményeket elért tehetség számára méltóbb feladat, életcél, mint amit így foglalhatunk össze: "Csak jót csinálni, s a rosszat kiűzni!"

(Megjelent a Tükör 1966. május 24. számában.)

Szavak

belefér	can get in, find room in (sg.)
használati eszköz, -ök	consumer goods / tools / instruments
fogalom, fogalmat, fogalma	concept, idea
kalapács	hammer
kialakítás	forming, shaping, developing
iparművészet, -e	applied arts, industrial arts
ősember, -e	prehistoric man, caveman
kelengye	trousseau
pléd, -je	traveling rug
bútorhuzat, -a	cover (n)
ékesség	decoration, ornament
tervező	designer, planner
hatáskör, -ök, -e	sphere of authority
feltehetően	presumably
szoros kapcsolat, -a	close / tight connection
nélkülözhetetlen	indispensable
kétségtelenül	undoubtedly
államosítás	nationalization
keletkezik	come into being
kellő	proper, due, right, adequate
talaj	ground, soil, earth
jót áll (-ért)	guarantee
sorozat, -a	series
minőség, -e	quality
művelet, -e	operation, action
gyártás	manufacturing, production
felelős, -ért	responsible
csekély	small
kerékvágás	routine
képest (-hez)	compared with, considering
áttér	switch to something else
színvonalas	high level

megnyerni a csatát	win the battle
befejez	finish (v)
valóságos	real, genuine, veritable
igényesség	demanding much care; high level
divat	fashion
munkálkodik (-n)	work hard at, be active
illetékes	competent
meggyőzi az igazáról	convince somebody that he is right
méltó	worthy
kiűzni	drive out

Kérdések

1. Mit nevezünk használati eszközöknek?
2. Mit akarnak az iparművészek a használati eszközökkel kapcsolatban?
3. Mi tartozik a textiltervező hatáskörébe?
4. Melyik a legszervezettebb ága az iparművészetnek?
5. Hogyan kell az iparművészeti főiskolát végzett tervezőknek gondolkozniuk, érezniük és tervezniük?
6. Milyen szerep vár rájuk?
7. Melyik iparművészeti ág áll a legszorosabb kapcsolatban az emberrel?
8. A magyar lakástextil régi iparág?
9. Mikor keletkezett?
10. Mit kellett elsősorban megteremtteniük?
11. Voltak megfelelő tanáraik, akiknek gyakorlatuk volt a nagyipari termelésben?
12. A lakástextil milyen korszakában vannak most?
13. A nagyipari keretek között kikre van szükségük?
14. Miért felelős a mérnök?
15. Mit csinál a közgazdász?
16. Mit csinál a tervező és miért felelős?

17. Mennyit termelnek évente?
18. Mennyi megy ebből exportra?
19. A régi ízléshez képest mi fejlődött a legtöbbet?
20. Mihez kell hozzászoktatni a közönséget?
21. Mi a feladata a textiltervezőnek?
22. Min kell munkálkodnia?
23. Kiket kell meggyőznie az igazáról?
24. Csak tervez?
25. Mi az életcéluk?

Közmondások.

Aki a kicsinyt nem becsüli, a nagyot nem érdemli.

Ki dolgozni nem szeret, nem érdemel kenyeret.

Barátot a szükségben ismered meg.

Kutyából nem lesz szalonna.

A jó tanács aranyat ér.

Ami késik, nem múlik.

Aki mer, az nyer.

Gyakorlatok

A. Magyarázza meg a következő szavakat, hogy ki egy:

1. munkás - munkásember - munkásasszony -
munkásnő - munkáslány - munkásifjú -
munkásgyermek - munkáshallgató - munkásigazgató
munkaadó - munkavállaló - munkavezető - munkatárs -
szakmunkás - vasmunkás
2. Hol van a maga munkahelye?
3. Ki a munkaadója?
4. Kik a munkatársai?
5. Mi a munkaköre?
6. Mi a munkaterülete?
7. Milyen munkaterv vagy munkamódszer alapján dolgozik?

8. Mikor kezdődik a munkaideje?
9. Milyen a munkatempó maguknál?
10. Jó munkaerő maga?
11. Hány napból áll egy munkahét az Egyesült Államokban?
12. Hány órából áll egy munkanap?
13. Van sok munkaalkalom vagy munkalehetőség az Egyesült Államokban?
14. Van-e munkahiány Amerikában?
15. Van-e munkanélküliség az Egyesült Államokban?
16. Mit kapnak a munkanélküliek az Egyesült Államokban?
17. Milyenek a munkafeltételek Amerikában?
18. Hol vannak munkatáborok?
19. Hol van munkakényszer?
20. Van-e munkaügyi minisztérium az Egyesült Államokban?
21. Van-e munkajog és munkavédelem itt?
22. Mikor kezdődött a munkásvédelem?
23. Mikor kezdődtek a munkásmozgalmak?
24. Van-e sok munkássztrájk?
25. Van-e munkáshiány?
26. Hol van nagy munkástömeg?
27. Van-e jó munkásbiztosítás?
28. Hol vannak munkásbíróságok?
29. Hol laknak a munkáscsaládok?
30. Milyenek a munkásnegyedek az Egyesült Államokban?
31. Hol vannak munkásotthonok, munkásszállók, vagy munkásszállások?
32. Melyek a munkásállamok?
33. Nevezzen meg egy munkás-paraszt államot!
34. Hova küldik a munkásságot a munkásállamokban üdülni?
35. Vannak szép munkásházak az Egyesült Államokban?
36. Hogy keresnek a munkások az Egyesült Államokban?
37. Milyen az életszínvonala az amerikai szakmunkásnak?
38. Milyen az életszínvonala egy magyar szakmunkásnak?
39. Mi az hogy "munkásdemokrácia"?
40. Hol van egy munkásarisztokrácia?

B. Model: Az Egyesült Államokban a _____
pénzsegélyt kapnak.

A Egyesült Államokban a munkanélküliek
pénzsegélyt kapnak.

1. Kovács _____ a Szabó gyárában.
2. Amerikában 8 órából áll egy _____.
3. Ha nincsen elég munka, akkor _____ van.
4. Ha van elég munka, nincsen _____.
5. A dolgozó a _____ és a gyáros a _____.
6. Ha a gyárnak nincsen elég munkása _____ van.
7. Kovács és Fehér _____ a Szabó gyárában.
8. A gyárban a _____ hatkor kezdődik.
9. New Yorban több _____ van, mint egy kis városban.
10. Amerikában egy _____ 5 napból áll.
11. A városnak az a része ahol a munkások laknak a _____.
12. A _____ igen magas színvonalon élnek Amerikában.
13. A gyárak közelében nagy _____ laknak.
14. Fehér és Kovács főnöke a _____.
15. Ha a munkástömegek nem akarnak dolgozni _____ van.
16. A tervezői osztályon az új _____ szerint dolgoznak.
17. Kovács új _____ keres, ahol többet fizetnek.
18. A _____ kötelező a gyárakban.
19. Az írógép _____ a titkárnő számára.
20. A dolgozók munkafeltételeit a _____ irányítják.

C. Házi feladat: Textilgyárak Amerikában.

KÜCSÜK

- Kosztolányi Dezső után -

- A keleti villámvonaton utaztam - mesélte Esti Kornél -
hazafelé, forró nyáron.

Abban az elsőosztályú, elfüggönyözött fülkében, melyben
ültem, kívülem még három nő utazott, három török nő, három
íz-ig-vér-ig török nő, fátyol és előítélet nélkül: az öreganya,
az anya és egy tizenöt éves kislány, akit Kücsük-nek hívtak,
vagyis Kicsinek, Kicsikének.

Sokáig gyönyörködtem ebben a bájos családban. Az
öreganya, az anya s a kisleány úgy került itt össze, egymás
szomszédságába, mint némely alpesi hegyeken a Tél, a Nyár
és a Tavasz.

Öreganyó egy nyolcvanéves, matrona, fekete ruhában aludt,
nyakán óriás fekete gyöngyökkel. Álmában törökökül beszélt.
Kezét néha idegesen arcára emelte, hogy eltakarja vele, mert
ő az élete nagyobb részében még fátyolt hordott, s még
álmában is érezhette, hogy arca meztelen.

Annál modernebb volt az anya. Haját, mely valaha
hollófekete lehetett, szalmasárgára festette. Közvetlen
volt. Egyik cigarettáját a másik után szívta. A kalauzzal
aki belépett - demokratikusan - kezét fogott. Egyébként
Paul Valéry legújabb könyvét olvasta.

Kücsük olyan volt, mint egy mézes, rózsaszínfehér
cukrászsütemény. Rózsaszín selyemruhát viselt, s arcocskája
olyan fehér volt, mint a tejhab. Az ő haja is festett volt,
szalmasárga. Minden tekintetben az anyja tanítványának
látszott. Majdnem szégyellte, hogy török. Csak a piros
bőrpapucs árulta el ezt, melyet fölvetett a vonaton, meg az
a rengeteg rózsacsokor, melyet magával hozott, az a sok

égőpiros, vérző konstantinápolyi rózsa, mely hajnal óta illatozott ebben a fürkében, mint egy kertben, aztán az angoramacskája, mely alá török szőnyeget tett, a kékszemű, süket angoramacskája, melynek álmát őrizte.

Nekem Mohamed jutott eszembe, az ő jószágos prófétájuk, aki egy ízben, mikor macskája elaludt a köpenyén, inkább levágta köpenye csücskét, semhogy kedvenc cicáját fölébressze.

Bécsbe igyekeztek, onnan Berlinbe, onnan Párizsba, onnan Londonba. Műveltek voltak. A leány a B- és C-vitaminról beszélt, az anya Jung-ról és Adler-ről.

Minden nyelvet tökéletesen tudtak. Franciával kezdték, a legtisztább irodalmi nyelvvel, majd némettel keverték a szót - de közben angolul is csevegtek. Ezzel egyáltalán nem hivalkodtak. Csak örültek, mint a gyermekek, akik a nyugat-európaiak felnőtt társaságában is megértetik magukat s mindenütt otthonosan mozognak, érvényesülnek. Azt akarták, hogy komolyan vegyék őket és nyugat-európaiaknak tartsák.

Megmutattam nekik nyolc töltőtollam, melyet állandóan a zsebemben tartok, két aranyfogam, melyet szintén állandóan a szájamban tartok, s elhencegtem, hogy magas vérnyomásom van, ötlámpásos rádióm, kezdődő vesekövem, s hogy több rokonomnak kivették a vakbelét. Mindenkiel úgy beszélek, amint kell.

Ez rendkívül hatott.

Kücsük mosolygott, bámult rám a sötét tündérszemével, oly becsületes, nyílt őszinteséggel, hogy zavarba hozott. Nem tudtam, mit akar tőlem. Eleinte azt hittem, hogy gúnyol. Később azonban megragadta mindkét kezemet, s szívéhez szorította. Egy galamb támadhat így meg egy héját.

Mindebben nem volt semmi kacérság. Azt hitte, hogy művelt, haladott nyugat-európai lányok így viselkednek azokkal a férfiakkal, akikkel először találkoznak a

vonaton. Így én is igyekeztem úgy viselkedni, amint művelt, haladott, nyugat-európai férfiak hasonló esetben viselkednek.

Édesanyja látta ezt, de nemigen törődött velünk. Ő - amint említettem - Paul Valéryt olvasta.

Kimentünk a folyosóra. Ott kacagtunk, szorongattuk egymás kezét. Később kikönyököltünk a vonatablakba. Így udvaroltam neki:

- Te vagy az első török leány - mondtam, mert már tegeztem is -, a legelső török leány, akivel találkoztam. Kücsük, Kicsi, Kicsikém, szeretlek. Hajdan, az iskolában a mohácsi vészről tanultam. Tudom, hogy őseid az én őseim vérért ontották, s másfél évszázadig tartottak bennünket szégyenletes rabságban. Mégis, újabb százötven évig lennék a rabod, a cseléded, az adófizetőd, édes kis ellenségem, édes napkeleti rokonom. Tudod mit? Kössünk békét. Én sohase haragudtam a te népedre, mert tőle kaptuk legszebb szavainkat, azokat a szavakat, melyek nélkül boldogtalan volnék. Költő vagyok, a szavak szerelmese, bolondja. Ti adtátok nekünk ezt a szót: gyöngy, és ezt a szót: tükör, és ezt a szót: koporsó. Te gyöngy, mely lelke tükörében tündökölsz, koporsóm zártáig. Érted-e, ha ezt mondom: gyűrű, gyűszű, búza, bor? Már hogyné értenéd, hiszen ezek is a ti szavaitok, s a betű is az írás is, amelyből élek. Gyűrűm te, gyűszűm te, tápláló búzám, részegítő borom te. Háromszázharminc legékeesebb szavunkat nektek köszönhetem. Régóta kerestem már valakit, egy törököt, akinek kifejezhetném érte el nem múló hálámat, s legalább részben visszafizethetném ezt a szókölcset, letörleszthetném ezt a nyelvtörténeti adósságot, mely azóta annyit, de annyit kamatozott nekem...

Így beszéltem, amikor hirtelen egy sötét alagútba futott be vonatunk. Kücsük lágyan felém hajolt. Én pedig - gyorsan csókolni kezdtem a száját.

Ha jól emlékszem, pont háromszázharminc csókot adtam neki.

Szavak

ízig-vérig	thoroughgoing
fátyol, fátylak, fátylat / fátyolt, fátyla	veil
előítélet, -e	prejudice
közvetlen	unreserved, informal, free and easy
szív (cigaretttát)	smoke (a cigarette), inhale
minden tekintetben	in all respects
elárul	give away, disclose, betray, reveal
csokor, csokrot, csokra	bouquet, bunch
süket	deaf
jóságos	good, kind hearted
köpeny	cloak, overcoat
csücsök, csücsköt, csücske	corner
cica	pussycat
művelt	educated, cultured
tökéletesen	perfectly, faultlessly
hivalkodik	make a show of, display ostentatiously
érvényesül	succeed, get on
henceg	brag, boast
vakbél, vakbelet, vakbele	appendix
rendkívül	extraordinarily, extremely, most
hat	impress
tündér, -e	fairy
zavarba hoz	embarrass
gúnyol	ridicule, make fun of, mock
héja	hawk
kacérság, -a	coquetry
könyököl	lean on one's elbow
tegez	use the familiar form of address
vész	disaster
ont	shed, pour

hajdan	in olden times
tündöklük	glitter, sparkle, glisten
gyűrű	ring
gyűszű	thimble
letörleszt	pay off (a debt)
adósság, -a	debt
kamatozik	yield interest
alagút, utat, útja	tunnel
lágyan	softly

Kérdések

1. Miről mesél az író?
2. Hol és mikor utazott?
3. Kik ültek még abban a fülkében, ahol ő ült?
4. Mihez hasonlította a három nőt?
5. Hogy hívták a legfiatalabbat?
6. Mit jelent az magyarul, hogy Kücsük?
7. Mit mesélt az öreganyóról?
8. Miért tette a kezét néha az álmában is az arca elé?
9. Milyen volt az anya?
10. Természetes színe volt a hajának?
11. Hogyan viselkedett?
12. Mit olvasott?
13. Milyen volt Kücsük?
14. Hogyan volt öltözve?
15. Kire hasonlított?
16. Büszke volt arra, hogy ő török?
17. Mi árulta el, hogy ő török?
18. Az alvó macskát nézve, mi jutott az elbeszélő eszébe?
19. Mit csinált Mohamed, amikor a macskája aludt a köpenyén?
20. Hova utazott a három nő?
21. Műveltek voltak?
22. Miről beszélgettek?
23. Milyen nyelveken beszélgettek?

24. Jól beszéltek a nyelveket?
25. Mit akartak mutatni?
26. Mit akartak, hogy minek tartsák őket?
27. Mit mutatott meg az elbeszélő nekik?
28. Mivel hencegett nekik?
29. Miért csinálta ezt?
30. Hatott ez rájuk?
31. Mit csinált Kücsük?
32. Volt a viselkedésében kacérság?
33. Mit hitt Kücsük, kik viselkednek így?
34. Hogy viselkedett az elbeszélő?
35. Törődött velük az anya?
36. Mit csináltak a folyosón?
37. Hogy udvarolt Kücsüknek az elbeszélő?
38. Mit csináltak a lány ősei az ő őseivel?
39. Mit akart kötni vele?
40. Miért nem haragudott ő soha a lány népére?
41. Miért keres már régóta egy törököt?
42. Mit akart visszafizetni vagy letörleszteni?
43. Hova futott be hirtelen a vonat?
44. Mi történt az alagútban?
45. Hány csókot adott a lánynak?

Gyakorlatok

A. Hogy mondja más szavakkal?

1. Az emberek csendben maradtak, amíg az elnök beszélt.
2. Kovácsnak kedve telik a vitorlázásban.
3. Hagyja békében a gyereket!
4. Kelet és Nyugat szemben áll egymással.
5. Mi járatban volt Kovácséknál?
6. Éva jegyben jár Pállal.
7. Az az üzlet csak nagyban ad el.

8. Fehérék a házukat készpénzben fizették ki.
9. Nagyék látatlanban vettek egy házat.
10. Nem volt jogában eladni a földet.
11. Nem tudtak megegyezni ebben a kérdésben.
12. Jóban van a tanárjával?
13. A gyerekek rosszban vannak egymással.
14. Nem tudták megakadályozni az utazásban.
15. A fiú bűnös volt a betörésben.
16. Magyarország gazdag termőföldekben.
17. Nem vagyok hibás ebben a dolgoban.
18. Sokáig válogatott a nyakkendőben.
19. Gyönyörködtem ebben a bájos családban.

- B.
1. cigarettát szív	12. tűnő pillanatra
2. művelt	13. újszerű
3. rendkívül	14. rozoga
4. hajdan	15. ennek fejében
5. matrona	16. elhaló hangon
6. egy ízben	17. ütődött
7. kisdéd	18. vállalkozik valamire
8. jószántából	19. parányi
9. bölcs	20. valóban
10. útnak ered	21. jelentős
11. köti magát	22. növekedik
	23. jelenleg

- C. Házi feladat: Írjon le egy úti kalandját.

KESERŐ LAPU
(Novella-részlet)

- Galambos Lajos -

KOPOTTABB ruhája volt, mint a többieknek, s a blúza sem volt olyan hófehér. A tornateremben várakoztak zajongva, hogy mi lesz. Erzsi a bordásfalnak támaszkodott, és nézte a lányokat meg a fiúkat, izgatottak voltak:

- Mit gondolsz, felvettek?

Erzsi elveszett a tömegben szürkén és jelentéktelenül. Nyugodt volt. Érettségien, ha fizikából is megkapja az ötöst, kitüntetéssel érhetett volna. De hát nem érdekelte. Mást mindent szeretett, még a tornát is. A bordásfalat különösen szerette, ott igazán jól érezte magát, a gyűrűtől és a nyújtótól félt egy kicsit. Vékony volt a karja nagyon. Csak a szeme volt nagy.

Bejött a bizottság, és kihirdették, kiket vettek fel.

Ő nem volt a felsoroltak között.

Először nem hitte, várt még valamit, hogy talán nincsen vége a névsornak, ő nagyon is hátul van: Virrasztó, biztosan tovább fogják még mondani, de hát nem mondták tovább. Elszorult a szíve, mi lesz most ővele? Haza kell menni szépen, végig a városon, az új házak mellett befordulni a Törpe utcába, és hogyha odaér, akkor mi lesz?

Úgy emlékezett, hogy jól felelt, nagyon is. Történelemre meg magyarra jelentkezett.

Nem volt a felsoroltak között.

Történelemből az első világháború gazdasági okait kérdezték tőle. Ő erről vagy akármilyen témáról órákig tudott volna

beszélni szépen, és azt hiszi, komolyan, de elég volt belőle tizenöt perc. A bizottsági tagok bólogattak, mosolyogtak, ő érezte, hogy megfelelt, és különösen magyarból, Ady Endrét kapta, a kedvencét, hát hogyne tudott volna?

Már az ajtónál tolongtak a többiek mind, ő csak állt a bordásfalnál, nem tudta elképzelni, hogyan lehetséges ez, s hogyan maradhatott ki?

A bizottság tagjai rágyújtottak, összeszedték az iratokat, beszélgettek, nevetgéltek. Erzsi nézte őket, látta, hogy elindul a bizottság is a diákok után kifelé.

Akkor ő odament hozzájuk.

- Nem tudom elképzelni - mondta.

Valaki megkérdezte:

- Mit, kislány?

- Nem olvastak fel - mondta.

A férfiak elnéző mosollyal néztek össze.

- Biztosan nem felelt meg.

- Megfeleltem - mondta Erzsi.

Megint összenéztek, megint mosolyogtak, s az, aki egyáltalán szóba állt vele, megkérdezte:

- Hogy hívják?

- Virrasztó Erzsi. Nekem az édesanyám is tanítónő.

A férfi kinyitotta az egyik dossziét, kereste a nevét, megtalálta, visszanezett rá.

- Tényleg megfelelt - mondta.

- Hát akkor?

- Tizenkétszeres létszám jelentkezett - mondta. - Mit csináljunk? Nem gumi ez az épület se.

És elsietett a többiek után.

Erzsi még nézett utána, látta, hogy a folyosón megrohanják a bizottság tagjait, ő már nem akart a közelükbe sem kerülni: merre menjen ki?

A tornaterem hátsó ajtaja nem volt nyitva. Tudta, hogy az udvarra visz az az ajtó, egyszer, harmadikos korában szerepelt ebben a teremben, de hát arra sem tud kimenni.

Szeretett volna sírni, de valahogyan nem voltak könnyei. Onnan van, gondolta, hogy ez az egész tán nem is igaz. Ha igaz lenne, tudnék sírni.

Amikor kiürült a folyosó, kiment ő is. Senki sem várta meg, senki sem kérdezte meg tőle, hogy hát téged felvettek-e? Pedig a volt osztályából is voltak itten néhányan. Úgy látszik, nem volt fontos senkinek.

A folyosó végén megnézte magát a levélszekrény tükröző üvegében. A haja hátra volt simítva, ahogy mindig is hordta. Az arca egy kicsit kipirult. Egészen jól állt neki a pirosság. Szemét egészen tágra nyitotta, így aztán igazán helyes volt. Nem kellene mindig lesütött pillákkal járni, gondolta.

Kiment az utcára, s felment a korzóig. Életében mindössze egyszer ment végig fiúval a korzón. Koltai Jenci vitte el moziba, a szomszédjuk fia, s akkor volt ez. Nagyon jól érezte magát, de Jenci többször nem hívta. A moziban is csak egyszer fogta meg a kezét, ő elhúzta, aztán a fiú nem nyúlt többé érte. Lehet, hogy nem kellett volna elhúzni?

Kihúzta magát a korzón, úgy ment. Mintha büszke lenne. Valaminek biztosan kell történni velem, gondolta, hiszen még csak szomorú sem vagyok. A szíve dobogott erősen, és persze nagyon piros volt az arca. Két fiú utánanézett. Hallotta, mit beszélnek.

- Helyes, nem?

- Az a, hallod.

Bement a cukrászdába, és kétforintos fagylaltot kért tölcsérbe. Amikor megkapta, észrevette, hogy a két fiú utánajött. Soha nem mentek még utána, nem is nagyon fordultak meg utána. Talán el kellett volna mennem a fodrászhoz, gondolta. Nagyon sima a hajam. Egyszer akart már menni fodrászhoz, régen, de az édesanyja azt mondta, nem futja rá a pénz. Azután nem is kérte.

Kiment az utcára megint, s nyalogatta a fagylaltot. A két fiú követte. Valahonnan ismerem őket, gondolta, talán főiskolások. Közelebb is jöhetnének.

De a két fiú gyáva volt, betartották az öt lépés távolságot. Azonban még a Kossuth tér után is követték őt.

Lassan ment. Megállt megnézegetni a plakátokat. A fiúk is megálltak hátrébb. Persze, nem lehetett túlságosan hosszúra nyújtani az időt, ebéd már régen elmúlt, s anya ott ül a konyhában és vár. Öcsi meg rendetlenkedik.

Valóságosan érezte az éhséget.

Mit is főzött anya?

Húst mondott reggel, és lehet, hogy csirkét vett vagy kacsát, ha futotta rá a pénz. Ilyesmire nem nagyon szokott jutni. Apa is csak ezernégyszázat keres, anya is. Apa tíz éve, az ötvenegyes áremelés óta várja, hogy rendezni fogják a fizetését a telekkönyvnél.

A kapuban megállt, nagyon elkezdett dobogni a szíve megint. Aztán mégis lenyomta a kilincset, és lassan ment be.

Erre kinézett az anyja.

Te vagy?

Én.

- Gyere már, hányszor melegítsem az ételt?

Bement a konyhába, úgy kérdezte:

- Húst főzött?
- Mondtam.
- Csirkét?
- Ugyan, csirkét! Jó kis karajt kaptam a hentesnél,
nagyon finom. Akkor hozták frissen.

Ő leült a hokedlire, s öcsi az ölébe telepedett azonnal.
Pedig nagy kamasz volt már, másodikba járt, nyolcéves elmúlt
a tavaszon. Le akarta tenni az öléből!

- Jaj, ne gyötörj már - mondta neki.
- Hallod, anya? - mondta öcsi a mamának. - Hát gyötröm
én? Csak az ölébe ültem.

Anya kiszedte a levest, és egy kanál tésztát tett bele.
Meg is kavargatta, úgy kérdezte:

- Elég lesz?
- Persze.
- Van még, jut bőven.

Egy kis borsot is szórt a leves tetejére, s enni kezdett.

- Milyen piros vagy - mondta a mama. - Örülsz?
- Nem - mondta Erzsi.
- Még nem is örülsz? - nevetett a mama.

- Nem vettek fel - mondta Erzsi.

A mama megállt egy kicsit, elszürkült az arca.

- Bolondok azok? - mondta - Tudják azok egyáltalán,
hogyan kell felvenni?

Délután sírt a mama, de Erzsi akkor sem érezte, hogy
üres lenne belül. Valaminek történni kell velem, gondolta,
valami majd csak lesz velem. Apa oly súlyosan ült a széken,
meg sem mozdult. Cigarettaja szívatlanul égett a hamutartóban.

Erzsi nézte őket.

lapu
 zajong
 támaszkodik
 jelentéktelen
 kitüntetés
 nyújtó
 kihirdet
 hátul
 elszorul a szíve
 téma
 megfelel
 tolong
 lehetséges
 összeszed
 felolvas
 szóba áll (-vel)
 létszám
 megrohan
 hátsó
 kiürül
 simít
 tágra nyitotta
 helyes
 pilla
 korzó
 kihúzta magát
 tölcser
 nem futja a pénz
 nyalogat
 gyáva
 hátrébb, hátrább
 túlságosan

Szavak

road weed, plantain
 noisy
 lean against
 unimportant, insignificant
 honor, distinction
 horizontal bar
 announce, publish
 at the back, behind
 her heart sank
 subject, theme, topic
 meet the requirements
 push (oneself forward)
 possible
 gather, pick up
 read aloud
 speak to, engage (sy) in conversation
 (appointed) number (of people)
 beset
 rear, back
 become empty
 smooth, even
 opened wide
 cute, nice
 eyelash
 promenade
 straightened one's back
 cone, funnel, filler
 have insufficient money (for that)
 lick
 coward, cowardly
 further back
 excessively, (far) too

nyújt	stretch, prolong
rendetlenkedik	is up to mischief
valóságosan	practically, actually
ilyesmi	such a thing, the like of it
telekkönyv, -e	real-estate register
kilincs	doorhandle
karaj	(pork) chop
hokedli	kitchen stool
kamasz	adolescent, boy in the awkward age
gyötör	torture, torment
kavargat	keep stirring
jut bőven	there's plenty of it

Kérdések

1. Mire vártak a gyerekek a tornateremben?
2. Ki állt a bordásfalnak támaszkodva?
3. Milyen volt a ruhája?
4. Miért volt nyugodt Erzsi?
5. A bizottság felsorolta az ő nevét is?
6. Elhitte először, hogy őt nem vették fel?
7. Miért szorult el a szíve?
8. Milyen tárgyakra jelentkezett?
9. Jól felelt ezekből a tárgyakból?
10. Mit kérdeztek tőle történelemből?
11. Mit kérdeztek tőle magyarból?
12. Tetszett a felelete a bizottság tagjainak?
13. Mit mondott most a bizottságnak?
14. Milyen választ kapott erre?
15. Elfogadta a feleletet, amikor azt mondták, hogy biztosan nem felelt meg?
16. Mit mondtak, amikor megnézték a nevét a névsorban?
17. Miért nem vették fel Erzsit?
18. Mit szeretett volna csinálni?
19. Megvárta valaki az osztályából?

20. Mit gondolt, kinek fontos ő?
21. Hol nézte meg magát?
22. Hogy nézett ki?
23. Mi jutott eszébe, amikor a korzóra érkezett?
24. Milyen volt az arca az izgatottságtól?
25. Kik néztek utána az utcán?
26. Hova ment és mit vett?
27. Mit vett észre, amikor megfordult?
28. Követték Erzsit az utcán is a fiúk?
29. Megszólították Erzsit a fiúk?
30. Miért kellett hazamennie?
31. Mit mondott az anyja, hogy mit fog főzni?
32. Futotta mindig a pénz húdra?
33. Mennyit keresett az apja?
34. És mennyit keresett az anyja?
35. Hol dolgozik az apja?
36. Mióta várja az apja, hogy emelni fogják a fizetését?
37. Miért állt meg a kapuban?
38. Mivel fogadta az édesanyja?
39. Mit csinált az öccse, amikor ő leült?
40. Hány éves volt öcsi?
41. Mit kérdezett az anyja, amikor látta, hogy milyen piros Erzsik arca?
42. Hogyan fogadta Erzsik válaszát a mama - és mit mondott rá?
43. Mit érzett Erzsik, amikor látta, hogy az anyja sír?
44. Milyen hatással volt az apjára a hír?
45. Mit csinált Erzsik?

Gyakorlatok

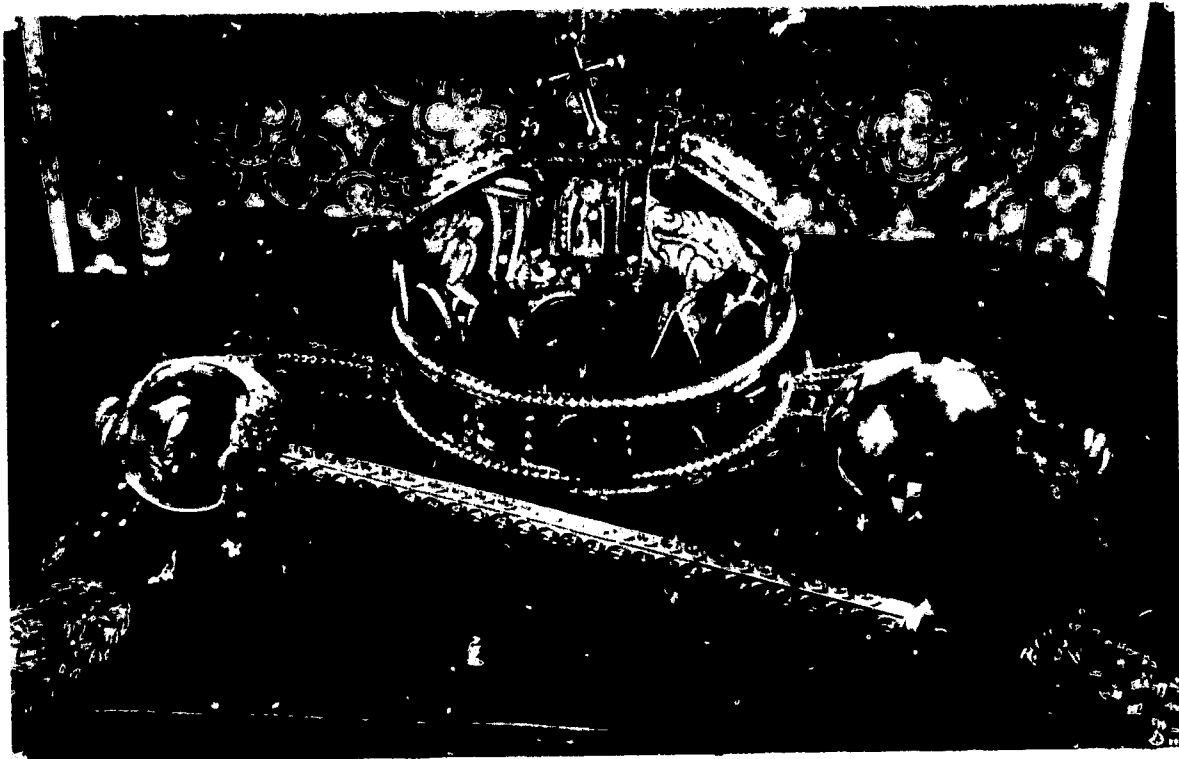
A. Hogy mondja más szavakkal?

1. Van elég hús, jut bőven.
2. Nem volt elég kenyér, nem jutott mindenkinek.
3. Kevés fizetése van, a hónap végén nem jut húusra.
4. Sokan voltak a villamoson, nem jutott hely nekem.
5. A tárgyaláson nem engedték Kovácsot szóhoz jutni.
6. Egész este csak Péter beszélt, senki más nem jutott szóhoz.
7. Senkinek sem jutott eszébe kabátot hozni, olyan meleg volt.
8. Arra a gondolatra jutott, hogy egy új kocsit vesz.
9. Tudomására jutott, hogy a gyerek rossz társaságba jutott.
10. Nem tudott bejutni a külügyminisztériumba.
11. A lány korán árvaságra jutott.
12. Az asszony özvegységre jutott.
13. Háború után sokan nehéz sorsra jutottak.
14. Nem jutott időm semmire, így nem jutottam semmire.
15. Nem tudom hogy jutottam eddig.

B. Csináljon mondatokat az alábbi szavakkal:

1. többiek - kopott - (ő)ruha - olyan - blúz - hófehér -
nem - mint
2. zajong - lesz - tornaterem - hogy - várakoz - mi
3. lányok - fiúk - Erzsi - bordásfal - néz - támaszkod - és
4. felvesz - kihirdet - bejön - kik - bizottság
5. között - ő - felsorolt - nem
6. első - történelem - világháború - tőle - gazdaság -
kérdés - okok
7. bizottság - kifelé - (ő) lát - után - hogy - diákok - elindul
8. egyik - név - kinyit - keres - megtalál - visszanez - egyik -
férfi - dosszié - és
9. felvesz-e - megvár - megkérdez - senki - senki - hogy
10. kilincs - kapu - bemegy - megáll - lenyom - lassan - és

C. Házi feladat: Mesélje el a felvételi vizsgáját az egyetemre.

Isten áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyujts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Balsors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Megbűnhődte már e nép
A multat s jövődőt!

O my God, the Magyar bless
With Thy plenty and good cheer!
With Thine aid his just cause press,
Where his foes to fight appear!
Fate, who for so long did'st frown,
Bring him happy times and ways
Atoning sorrow hath weighed down
Sins of past and future days.

(Hungarian National Anthem
by F. Kölcsey, 1823.)

IMAKÖNYVEM

- Reviczky Gyula -

Aranykötésű imakönyvet
Hagyott rám öröklül anyám.
Kis Jézus, ingben, glóriában
Van a könyv első oldalán.
Sok év előtt egyik sarokba
Beirta jó anyám nevét,
Lehajtom a betűkre főmet,
Hogy felidézzem szellemét.

Nekem úgy tetszik, hogy csak egyszer,
Fehér ruhában láttam őt.
Tavasza volt épp, a kedves ákác
Virágozott a ház előtt.
A lemenő nap fény sugára
Reszketett ajkán, zárt szemén,
Apám ott állt a ravatalnál
És velem együtt sirt szegény.

Hogy elmosódtak a betűk! Mily
Sárgák s kopottak e lapok.
Rég volt, midőn ez imakönyvből
Még az anyám imádkozott.
Két selymszállal összekötve
Van itt hajambul egy kevés;
Aranyos fürteimhez akkor
Nem illett még a szenvedés.

Irott imádság töredéke
Mellett van az anyám haja.
Emitt egy szentnek vézna képe
S egy régi, halvány Mária.
Elnézem... Éppen így viselt meg
A sors azóta engemet.
Sokszor szeretnék sirni, hogyha
Nem szégyelném a könnyeket.

Az Úr imádságát ütöm fel,
(Kíséröm a nehéz uton)
S vigasztalást vegyit a kínhoz
A te imád, óh Jézusom!
Imádság kell a szenvedőnek,
Akit a sors árván hagyott:
Uristen, én nem zúgolódom,
Legyen a te akaratod!

Föl nem panaszlom a világnak,
Csak szellemednek, jó anyám,
Milyen kopár volt ifjúságom,
S hogy mennyi bánat szállt reám.
Tűrtem, reméltem, megalázva
Idegenek közt éltem én;
De azt a régi imakönyvet
S emléked' szentül őrizém.

1886

SZÜLŐFÖLDEM SZÉP HATÁRA

- Kisfaludy Károly -

Szülföldem szép határa!
Meglátalak-e valahára?
Ahol állok, ahol megyek,
Mindenkor csak feléd nézek.

De azok nem vigasztalnak,
Bús szívemmel árván hagynak.
Árván élek bús szívemmel,
Mint a fű, mely a sziklán kel.

Ha madár jön, tőle kérde,
Virulsz-e még szülföldem?
Azt kérdezem a felhőktől,
Azt a suttogó szellőktől.

Kisded hajlék, hol születtem,
Hej, tőled be távol estem!
Távol estem mint a levél,
Melyet elkap a forgószél.

1828

SZERETNÉLEK MÉG EGYSZER LÁTNÍ

- Gyulai Pál -

Szeretnélek még egyszer látni
A kertben, ott a fák alatt,
Hallgatni édes csevegésed,
Mint gyermek, úgy örülni véled,
Szakitva a virágokat.

Szeretnélek még egyszer látni
Homályos őszi délután,
Kandallónál a karosszéken,
Ha mintegy elringatva, ébren
Alszol, s álmodva nézsz reám.

Szeretnélek még egyszer látni,
Midőn úgy várod jöttömet,
Megismersz immár a távolból,
S bár ajkad olyan hidegen szól,
Elárul néma örömed.

Szeretnék még egyszer látni,
Szép csendes nyári estvelen,
Holdfénynél az akácok árnyán,
Middn fejed keblemre hajtván,
Igy sutogsz: még maradj velem!

Szeretnék még egyszer látni,
A vén udvarház csarnokán,
S ha elhangzott az isten-hozzád,
Még visszanézni utólszor rád
S először sirni igazán.

Szeretnék még egyszer látni,
Meggyógyitna egy pillanat.
Mit szenvedtem, feledni tudnám,
S még egyszer örömet feldulnám
Éretted ifjúságomat!

1854

Szavak

örökök hagyt	leave by will, bequeath
glória	halo, aureole
felidéz	revive, recall
szellem, -e	spirit
nekem úgy tetszik, hogy...	it seems to me
ravatal, -a	bier, catafalque
elmosódik	become blurred, indistinct
selyemszál, -at, -a	silk thread
fűrt, -öt, -je	curl, lock of hair
töredék, -e	fragment, portion, fraction
vézna	thin, puny, sickly, peaky
megvisel (vm. vkt)	wear down, weaken; try
sors	fate

szégyeli
felüt (könyvet)
vegyít
kín, -ok, -ja
zúgolódik
kopár
tűr
megalázva
szentül őriz

virul
suttog
szellő
kel
hajlék, -a
be
forgószél

csevegés
homályos
kandalló
elringat
ébren
midőn
immár
ajak, ajkat, ajka
elárul
estvelen - estén
kebel, keblet, keble
udvarház, -at
csarnok
elhangzott az Isten-hozzád
örömet
feldúl
ifjúság, -a

feel ashamed
open (a book)
mix, combine
pain, torture, torment
complain, grumble
barren, bare, bleak
endure with patience
humiliated
guard firmly

flower, bloom (v)
whisper
breeze
sprout, spring, come up
home, shelter, cover
how... what...
whirlwind, tornado

chat, small talk
dim, dark
fireplace
rock to sleep
awake
when
already
lip
betray, give away, disclose

bosom, breast
manor house, country house
vestibule, hall
the good-bye is over
gladly, willingly, with pleasure
ruin, destroy, upset, devastate
youth, days of youth

Goethe

JÓKAI MÓR
(1825 - 1904)

("Az Ezeréves Magyarország" - ban megjelent cikk után.)

Legnagyobb, legnépszerűbb regényeit három-négy hónap alatt írta. Négy részre vágott egy sima papírt - mondja Mikszáth Kálmán - elkezdett írni még hajnalban, kényelmes, szürke hálókabátjában. Azután írt mindaddig, amíg csak reggelizni nem hívták; reggeli után ismét visszaült íróasztalához és írt egész nap. Lágy tollából folytak a mondatok, sokasodtak a hősök, fogytak az üres papírok. Tizenkilenc éves volt, amikor megírta a "Hétköznapi"-at, hetvenkilenc, amikor az "Ahol a pénz nem Isten"-t, Közel hatvan évig írt ilyen alázatosan, szorgalmasan, a derű boldog mosolyával.

Közben volt Petőfi és 1848 márciusa, volt Debrecen és trónfosztás, bujdosott a Bükkben, elvonult a Svábhegyre, megélte az elnyomást és a kiegyezést, megélte egy királyfi barátságát, s mint a délibáb, néhány pillanatra feltűnt a szerelem, minisztert buktatott a terézvárosi képviselőválasztáson, volt Bajza-utcai műterem és hódolók udvara, s elkövetkezett a menekülés is ebből az udvarból, - de közben mintha mindez nem is vele történt volna, az élet távol zúgott, ő ült íróasztala mellett és írt.

Az olvasók szívdobogva hajoltak könyveibe, az újságoktól ezer forintot kapott egy regényért, kritikusok azt mondták, hogy Jókai nem becsüli meg tollát, nincs alapos műveltsége, verekes, olyan mint a vadember - csillogó üveggyöngyökért károg. Arany János elolvassa a "Szegény gazdagok"-at és csendesesen megjegyzi a Szépirodalmi Figyelőben: "A prózában Jókaié az elsőség, mintha újra tanulnánk tőle a kedves anyai nyelvet." És Jókai? Megint csak Mikszáth Kálmánt idézhetjük: többet kapott az istenektől, mint amennyit tanult a kritikusoktól.

Mi volt Jókai titka? A mese. Nem amolyan egyszerű, akármilyen mese, de egy káprázatos, széditő, ritka virág: a keleti mese. Annak minden bősége, gazdagsága, fűszere, illata. Úgy mérgezte magát a legkülönlegesebb mesékkal, mint ismeretlen, erős ópiumfajtákkal, - ettől lett olyan álomszerű a lírája. Az ébrenlét ritka percei lophatták mondataiba a világ fölötti csodálkozást: a humort. És ezekkel az édes, alattomosan erős mesékkal kábította olvasóit is: altatta, álmokkal telítette őket. Nem regényeket olvastak, de ópiumot szívtak. Nem földi tájakon jártak, de valószínűtlen rózsaszüretéken vettek részt. Jókai Mór a legbőkezűbb magyar író: olvasói számára teremtett egy külön magyar glóbuszt, felejthetetlen tájakkal, térképen sehol fel nem található valósággal, aranyporos múlttal, tűneményes hősökkel, andalító legendákkal, lágyujjú tragédiákkal, - teremtett nekik új földrészeket, új világvárosokat, új csodákat, külön világűrt-, megtette az idővel a legnagyobb csodát: kihasított belőle akkora darabot, mint egy kontinens, s ott csak ő maga, hősei és olvasói élnek. Jókait olvasni most is annyit jelent, mint elemelkedni a földről, kiesni a valóságból, belezuhanni álombeli, idegen csillagokba.

Száz és százezrek zuhantak Jókai csillagaiba. Mindannyian megjártuk azokat az álmokat, messzi tartományokat, azt a különös időt, amely Jókai halk és szelíd szavaiból párázott fel. Magyarország elkábult Jókaitól. Sok mindent nem vett észre, nem hallott meg és elmulasztott megtenni írója bűvöletében. De a magyar glóbuszon sok híve úgy őrizi magában Jókait, mint élete legelső, legnagyobb élményét: ifjúságát.

Ez a csodálatos író, aki legapróbb írásait is felékesítette tündöklő mesékkal, saját életét olyan egyszerűnek és meztelennek hagyta, amilyen egy fűszál lehet csak. Életrajza? Alig van. Életrajza talán legszebb regénye - az "Aranyember". Egy ember, akinek minden sikerül. Szerencséje azonban mintha láthatatlan, megválthatatlan szomorúságot takarna. Hőse, Timár Mihály,

eljutott a Senki szigetére, Jókai azonban itt maradt, itt élt közöttünk, s írt szinte halála napjáig. Hangja sohasem változott meg, álmait mindig ugyanabból a kelméből szabta. Az indulás "Magyar nábob"-ja vagy "Kárpáthy Zoltán"-ja ugyanolyan valószínűtlen, magyar valóság, mint az utolsó évek "Sárga rózsa"-ja. A "Fekete gyémántok"-at és a "Lélekidomár"-t húsz év választja el egymástól, de akár ugyanabban az évben jelenhettek volna meg, ikertestvérpárként. A "Törökvilág Magyarországon" ugyanaz a történelmi legenda, mint a "Politikai divatok", bár egészen távoleső századok orgonasípjai szólalnak meg bennük.

Jókai akkor tudott mesélni, ha csend volt körülötte. Az egész hangos események is lábujjhegyen lépkedtek el mellette. Hetvenkilenc évet élt. Úgy halt meg, hogy nem is volt beteg. Utolsó estéjén látogatói névjegyzékét olvasta műértő gyönyörködéssel, majd zsebóráját húzta fel és percenként füléhez tette - jár-e? Azután egyszerre az óra hangja magára maradt.

* * * * *

A Magyar regény története tragikus küzdelem a műfajjal. Jókai kitért a harc elől. Ő sohasem akart "problémákat" írni, teljesen kielégítette, hogy mesélhet. És gazdagabb meséket - mint Arany írta: "anyai nyelvünkön" - senki nem mondott nála.

Szavak

papírív, -et, -e	sheet of paper
lágý	soft
sokasodik	multiply, increase (in numbers)
alázatosan	humbly
derű	serenity, cheerfulness
trónfosztás	dethronement, deposition
elvonul	withdraw, retire
elnyomás	oppression
kiegyezés	compromise, accord
délibáb, -ja	mirage
szívdobogva	with beating heart
megbecsül	respect, esteem
alapos	deep, profound, thorough
kapkod	try to catch, grab
elsőség	superiority, priority
próza	prose
káprázatos	dazzling, astounding
idéz	quote
mérgez	poison (v)
különleges	special, particular
ébrenlét	wakefulness
alattomos	sneaking
kábít	daze, narcotize
valószínűtlen	improbable, unlikely
bőkezű	generous, open-handed
tűneményes	phenomenal
andalító	lulling, soothing, enchanting
világűr, -je	(interplanetary) space
zuhan	plunge, fall swiftly down
tartomány	dominion, land, territory
párázik	steam, emit, send forth
elmulaszt	fail to do
bűvölet, -e	charm, spell

tündöklő	brilliant, splendid, gleaming
megválthatatlan	unredeemable
kelme	material, fabric
lebegő	floating, vibrating, wavering
gyémánt, -ja	diamond
idomár, -a	tamer, trainer
akár	might as well
megjelenik	be published, come out
távoleső	far off, remote, distant, out of the way
lábujjhegyen	on tiptoe
névjegyzék, -e	list of names
felhúz (órát)	wind up (the clock)
küzdelem, küzdelmet, küzdelme	fight, struggle
műfaj	(artistic/literary) form / genre
kitér	avoid, elude
kielégít	satisfy

Kérdések

1. Ki volt Jókai Mór?
2. Általában mennyi ideig tartott Jókainak egy-egy regény megírása?
3. Mikor kezdett írni minden nap?
4. Meddig írt egyfolytában?
5. Reggeli után folytatta az írást?
6. Hány éves volt, amikor megírta az első művét?
7. Hány éves volt amikor megírta "Ahol a pénz nem Isten" című regényét?
8. Hány évig tartott írói munkássága?
9. Milyen fontos politikai események történtek ezen idő alatt?
10. Mik voltak az ő személyes élményei?
11. Voltak ezek az élmények hatással rá?
12. Befolyásolták őt ezek az írásban?
13. Tetszett az olvasóinak amiket írt?

14. Mennyit kapott az újságoktól egy-egy regényéért?
15. Mi volt a kritikusok véleménye Jókairól?
16. Mit mondott Arany János Jókairól, miután elolvasta a "Szegény gazdagok"-at?
17. Mit mondott Mikszáth Kálmán Jókairól?
18. Mi volt Jókai sikerének a titka?
19. Milyen volt a meséje?
20. Milyen volt a humora?
21. Milyen hatással voltak ezek a regények az olvasókra?
22. Mit teremtett az olvasói számára Jókai?
23. Jókait olvasni mit jelent?
24. Sokan kerültek Jókai könyveinek varázsa alá?
25. Hogyan emlékezik sok ember Magyarországon Jókai könyveire?
26. Jókai élete is ilyen csodálatosan szép volt?
27. Melyik regényéhez hasonlítható Jókai életrajza?
28. Az "Aranyember" hőséneke szerencséje mit takar?
29. Hova jutott el Timár Mihály?
30. Jókai is eljutott a Senki szigetére?
31. Változott a regényeinek hangja?
32. Mikor tudott Jókai mesélni?
33. Hogyan mentek el mellette a hangos események?
34. Észrevette a hangos eseményeket?
35. Hogyan halt meg?
36. Mit csinált az utolsó estéjén?
37. Miről nem akart soha Jókai írni?
38. Mi elégtette ki Jókait?
39. Mit mondott róla Arany János?
40. Ki volt Arany János?

Gyakorlatok

A. MODEL: Vér - Vérez

1. méreg	26. bácsi
2. cukor	27. néni
3. tükör	28. maga
4. kanál	29. te
5. olaj	30. ön
6. kávé	31. úr
7. bor	32. pohár
8. sör	33. tányér
9. fagylalt	34. fék
10. fekete	35. tea
11. idő	36. kő
12. ülés	37. fél
13. ágy	38. víz
14. vitorla	39. zsír
15. hajó	40. vaj
16. tenisz	41. szalonna
17. korcsolya	42. kenyér
18. labda	43. ruha
19. fénykép	44. élelem
20. fal	45. szem
21. alap	46. lárma
22. jövedelem	47. levegő
23. engedély	48. gyöngy
24. cím	49. por
25. kör	50. levél

Pótolja a hiányzó szavakat az előző oldalon előfordulókkal:

B.1 MODEL: Az ópium _____. - Az ópium méreg.

1. Kovács az eszpresszóban _____.
2. A boritékon nincs _____.
3. Meg kell _____ a levelet.
4. Sokat _____ a Balatonon.
5. Columbus körül akarta _____ a világot.
6. Gyerekek _____ a befagyott folyón.
7. Az _____ gyorsan múlik.
8. Egy lyuk volt a falon, de be _____.
9. Amit mondott, annak nincs semmi _____.
10. Meg kell _____ a gyermek jövőjét.
11. A fizetésén kívül nincs más _____.
12. Az üzlet nem nagyon _____.
13. Repülőgépek _____ a város fölött.
14. A fűszerüzletbe megyek _____ venni.
15. A háború alatt nehéz volt _____ a katonákat.
16. Nem vagyok még öreg, ne _____ engem.
17. A kocsin rossz a _____.
18. A szomszéd udvarban a gyerekek mindig _____.
19. Már régen volt eső, az út nagyon _____.
20. A fának szép _____ vannak.
21. Tavasszal a fa _____.
22. Sok levéllel tartozom, mert nem szeretek _____.
23. Izzadság _____ a homlokán.
24. A sütemény nem elég édes, meg kell _____.
25. Az asszonyok minden délután összeülnek beszélgetni és _____.
26. A férfiak meg szeretnek a vendéglőben _____.
27. Az ágy nincs megvetve, meg kell _____.
28. Egy öreg _____ jött ide.
29. Idősebb hölgyek nem szeretik, ha _____ őket.
30. Az elnök nincs itt, mindig _____.

31. Jó barátok _____ egymást.
32. Idegeneket _____ vagy _____ szokták.
33. A külföldieket a magyarok _____.
34. A minisztérium nem _____ az utazást.
35. A gyerek _____ kért az apjától, hogy elmehessen.
36. Nagyon meleg van itt, kimegyek a kertbe _____.
37. A bor gyenge és nem jó, azt hiszem meg _____.
38. Az ajtó nehezen nyílik, meg kell _____.
39. Egy hetet _____ a tengerparton.
40. Az angolok minden délután _____.

B.2 MODEL: Az ópium méreg. - Opiummal mérgezte magát.

1. Kanállal eszi a fagylaltot.
2. Olajat kell tenni a kerékre.
3. Cukrot teszek a süteményre.
4. Az orvos tükörrel nézi a vesét.
5. Az asszonyok kávét isznak.
6. A férfiak a vendéglőben sört isznak.
7. Egy kis időt töltöttem a tengerparton.
8. A szobalány megvetette az ágyat.
9. Idős férfiaknak bácsit kell mondani.
10. Öreg asszonyoknak nénit szoktak mondani.
11. Az elnök mindig ülésen van.
12. Ne mondja, hogy "maga", mondja, hogy "te".
13. A férfiak szeretnek bort inni.
14. A gyerekek a parton fagylaltot esznek.
15. Ez az ember mindenkinek "őn"-t mond.
16. A gyerekek labdával játszanak.
17. Sok fényképet csináltam.
18. Még a címet kell ráírni a levélre.
19. Az asszony vajat tesz a kenyérre.
20. Engedélyt adtak az utazásra.

Patolja a hiányzó szavakat a jobboldalon levő szavakból.

C. MODEL: A park színes és _____. - A park színes és változatos.

1. Még nem kaptam _____ a levelemre.	választás
2. Ez az ember nagy dologra _____, amikor elhatározta, hogy körülutazza a világot.	válasz
3. Az Egyesült Államokban minden négy évben van elnök _____.	vállalat
4. Az idő melegeről hidegre _____.	vállalkozás
5. Nem tudom, hogy kit _____ meg az iskola elnökeve.	válás
6. Hallotta, hogy Johnson _____ a felelősségétől?	változás
7. Ezt a _____ múlt évben alapították.	válaszol
8. Még mindig nem _____ a meghívásra.	választ
9. A háború után nagy _____ állt be mindenki életébe.	vállal
10. Kovács _____, hogy elviszi a gyerekeket.	vállalkozik
11. A _____ költségei nagyon nagyok voltak.	válik
12. Nem tudom, hogy lesz-e elég pénz erre a _____.	változik
	<u>változatos</u>
	változat

D. Házi feladat:

1. Irja le egy nagy amerikai regényíró életét.

2. Csináljon mondatokat a következő szavakkal:

lármázni - felezeni - vizezni - fékezni - urazni -
tányérozni - feketézni - levelezni - poharazni -
vitorlázni - levelezni - leveledzeni

EMLÉKEZÉSEK ÉS MAGYARÁZATOK
(Részlet)

- Horváth Béla -

ÉVENKÉNT 18.000 REGÉNY JELENIK MEG A VILÁGON, vagyis naponta ötvenhat. Valamikor, nem is olyan régen, az én ifjúkoromban, harminc-negyven éve, még joggal hihettük, hogy ismerjük valamennyire a világirodalmat. Majdnem mindent elolvastunk, a régieket, a klasszikusokat minden-esetre, az újakat pedig számontartottuk és ismertük, legalábbis tudtunk róluk. Ma ez lehetetlen. A nagy számok törvényét figyelembe véve, majdnem bizonyos, hogy a 18.000 regény között kiváló munkák, sőt remekművek is vannak, de sohasem fogjuk megtudni, hogy melyik, mert ennyi könyvet nem lehet megvizsgálni, egy kutató egész élete kellene egy év terméséhez.

Ez a szám még emelkedni fog, mert szakértők szerint az elbeszélő irodalom termékei mértani arányban növekednek és nemsokára évenként 1.000.000 regény fog megjelenni. Tehát ez lesz az irodalom vége. Eugenio Montale már több ízben fejtegette, hogy az új közlési módok (hang és kép) elterjedése véget vet az írott szónak. Ilyesmit éreztem én is, midőn közvetlenül a háború előtt (1939. nyarán) egy nyegle könyvvel kapcsolatban azt írtam, hogy "a könyvnyomtatás sajnálatos elterjedése megölte az irodalmat." A könyvnyomtatás sajnálatos elterjedése lehetővé tette, hogy kinyomtassák a színes szemetet is. Dante sohasem látta nyomtatásban a Komédiát. Boccaccio huszonnyolcszor másolta le és megküldte a korszak legkiválóbb embereinek. Nyomtatás nélkül is hatott, mert a szónak, mint közlési módnak, megvolt még az értéke. Az új nemzedék már alig idézi a klasszikusokat. Az elmélyedő tanulmányra egyre kevesebb az idő, mert ezrével meg ezrével jelennek meg az új

írások és azokat kellene figyelni, ha lehetne. A nemzetközi könyvtermésnek ezt az elképesztő emelkedését senki sem látta előre. Ez természetesen összefügg a világ népességének szaporulatával. Jelenleg majdnem annyi ember él a világon, mint amennyi összesen eddig élt, mióta az ember megjelent a földön. Most az embernek egyre több a szabad ideje, egyre tovább él, egyre egészségesebb. Többet tanulhat, többet elmélkedhet, és ez nagyban szaporíthatja a művészi termékeket. Az ember, amint a tudósok mondják, egyre értelmesebb lesz. Jean Rostand és Bertrand Russel szerint Shakespeare oly magasan áll a ma élő átlagos ember fölött, mint majdan Shakespeare fölött a jövőbeli korszak lángelméi.

Ezt, persze, nem lehet bizonyítani, lehet, hogy ez csak reménykedés, mások - mint Julian Huxley - aggódnak a népesség szertelen növekedése miatt.

„Az élettani adatokat elemezted?

Megmondta Huxley is, hogy nincs nagyobb baj, mint a sűrű születés.”

Ami a szabad időt illeti, a társadalomtudósok legnagyobb gondja, hogy az embereket megtanítsák szabad idejük emberhez méltó eltöltésére. Heine ezt igen egyszerűen, intézte el. Szerinte a szabad időt csak az érdemli meg, aki tudja, hogy mit kezdjen vele.

Nem sok újságot olvasok. Egy olasz, egy német, két magyar napilapot, négy olasz hetilapot, és magyar havi folyóiratokat. Fiatal koromban sokkal több sajtóterméket olvastam. Most ez a csökkentett olvasmány is, csak az újságok olvasása, napi három órába kerül, néha többbe is. Ezenkívül szótárakat olvasok, ez a legkedvesebb foglalkozásom. Történeti, bölcséleti, elméleti könyveket olvasok, emlékiratokat és verseket. (Régieket és ismeretleneket vagy elfeledetteket is.) Így hát nagyon sok időt szánok az olvasásra, de képtelenség lépést tartanom az idővel. Valamikor az volt a vágyam, hogy mindenről tudomást szerezzek, ami ki van nyomtatva. Erről már szó sem lehet. Ha még élek egy darabig, még megérem, hogy száz meg száz új író fog föllépni, száz meg százezer példányban fognak megjelenni nagyszerű könyveik, de

én azokról semmit sem tudok majd, mert csak egy nagyon kis részüket lesz időm elolvasni. Esetleg eljut hozzám egy könyv és talán el is tudom olvasni és ez olyan lesz, mint a palackposta.

És milyen különös, hogy nemcsak a könyvek száma emelkedik, hanem terjedelme is. Az írók nem tudnak röviden írni. Mintha Balzac korában lennénk, 78.000 oldalas regényeket írnak, holott meg lehetett volna írni 160 oldalon is. Szerintem a modern regénynek rövidnek kell lennie, rövidnek és világos szerkezetűnek, csak a szükségeset mondva, dehát ez a legnehezebb. Az olvasó figyelmét ma túlságosan sok olyan dolog tereli el, ami régente nem is volt a világon. Tehát úgy kell beszélni, hogy mindig odafigyeljen, hogy szavunk érdekesebb és kedvesebb legyen neki, mint a modern világnak tömérdek más szórakozása.

(Megjelent a "Látóhatár" 1966. márc. - ápr. számában.)

Szavak

számontart	keep in evidence
figyelembe véve	taking into consideration
elbeszélő	narrative, epic
mértani arány	arithmetical / geometric proportion
fejteget	analyze, explain, discuss
közlési mód, -ja	method of communication
elterjedés	spreading; general use
közvetlenül	directly, immediately
nyegle	insolent, arrogant
sajnálatos	regrettable, sad
szemét, szemetet, szemete	trash
lemásol	copy (v)
hat	impress, affect, influence, move
elmélyedő	immersed, profound

elképesztő	astounding, stupefying
összefügg	connected with, related to
szaporulat	increase, growth
elmélkedik (-ról)	meditate, contemplate
szaporít	increase, multiply, augment
átlagos	average, ordinary
majdan	some day, some time
lángelme	genius
szertelen	uncontrolled, unrestrained, immoderate
élettani	biological, physiological
elemez	analyze
megérdemel	deserve, earn
napilap	daily paper
havi folyóirat	periodical, review, monthly
sajtótermék	publication, printed matter
elfeledett	forgotten
időt szán	devote time
példány	copy
esetleg	may be, possibly, by chance
palack, -ja	bottle
terjedelem, terjedelmet terjedelme	size, extent, dimension
holott	although
szerkezet, -e	structure, composition
dehát	still, however
elterel	distract, divert, drive off
tömeges	innumerable, countless

Kérdések

1. Hány regény jelenik meg évente a világon?
2. Hány regény jelenik meg naponta?
3. Elképzelhető, hogy valaki ma ismeri a világirodalmat?
4. Hogy volt ez régen? Ismerték a világirodalmat?
5. Mit olvasott el majdnem mindenki?

6. Tudtak régen az új regényekről?
7. Ma is vannak jó regények és remekművek?
8. Miért nem fogjuk soha megtudni hány jó regény van a ma megjelent könyvek között?
9. Emelkedni vagy csökkenni fog a megjelent regények száma?
10. Milyen hatással lesz ez az irodalomra?
11. Mit fejtegetett Eugenio Montale?
12. Mit mond az író a könyvnyomtatás elterjedésével kapcsolatban?
13. A mai fiatalság olvassa és idézi még a klasszikusokat?
14. Miért nincs idő az elmélyedő tanulmányokra?
15. A könyvtermelés emelkedése mivel függ össze?
16. Ma mennyi ember él a világon?
17. Mivel magyarázható a művészi termékek szaporodása?
18. A tudósok szerint a mai ember értelmesebb, mint a régi?
19. Mi a mai társadalomtudósok legnagyobb gondja?
20. Heine ezt hogyan intézte volna el?
21. Milyen újságokat olvas a cikk írója?
22. Mennyi időbe kerül ezeknek a napi-, hetilapoknak és havi folyóiratoknak az olvasása?
23. Mi a legkedvesebb olvasmánya?
24. Milyen más könyveket olvas még?
25. Lépést tud tartani a mai irodalommal?
26. Ha még él egy darabig, mit élhet meg?
27. Mihez hasonlítja az író, ha esetleg egy-egy könyv eljut hozzá és el tudja olvasni?
28. Csak a könyvek száma emelkedik?
29. Mi annak az oka, hogy a könyvek terjedelme is növekedik?
30. Az író szerint milyennek kellene a modern regényeknek lenniük?
31. Miért nem tudja lekötni ma egy regény az olvasó figyelmét?
32. Mi kell ahhoz, hogy a mai olvasó figyelme le legyen kötve?

Gyakorlatok

A. MODEL: szem -(üveg) = szemüveg

1. kor	1. cipő
2. könyv	2. kép
3. sajtó	3. vér
4. cipő	4. rajz
5. kép	5. kor
6. mű	6. ór
7. ipar	7. könyv
8. rajz	8. sajtó
9. sziget	9. szoba
10. tanár	10. baba
11. vér	11. sziget
12. kő	12. tanár
13. baba	13. mű
14. szoba	14. kő
15. ór	15. ipar
16. remek	16. nyomtatás
17. társadalom	17. választás
18. papír	18. öv
19. képviselő	19. szak
20. vad	20. szüret
21. rózsa	21. jegyzék
22. föld	22. igazolvány
23. élet	23. szál
24. név	24. művészet
25. ég	25. nyomás
26. sark	26. asszony
27. fél	27. irodalom
28. levegő	28. ország
29. vas	29. angyal
30. munka	30. darab

31. ima	31. lány
32. selyem	32. ház
33. polgár	33. polgár
34. textil	34. mester
35. cukrász	35. sütemény
36. bőr	36. tervezés
37. év	37. század
38. vese	38. szekrény
39. levél	39. biztosítás
40. hamú	40. ember
41. paraszt	41. vidék
42. kenyér	42. tömeg
43. csoda	43. tartó
44. gyermek	44. nő
45. szak	45. termék
46. világ	46. munkás
47. tér	47. rész
48. test	48. szelet
49. rend	49. tár
50. gyöngy	50. terem
51. alma	51. virág
52. állam	52. fa

B. Házi feladat: Beszéljen arról, hogy maga mit olvas, hány órát tölt naponta az olvasással, mi a kedvenc olvasmánya, írója, stb.

MESE A HÁLÁS SZARVASRÓL

- Lipták Gábor után -

Valamikor réges-régen a keszthelyi láprétságban derék pásztorember legeltette nyáját. Abban az időben nagyon kevés gazdag nagyúr és nagyon sok szegény ember élt ezen a vidéken. A mi pásztorunk is olyan szegény volt, hogy annál nem is lehetett volna szegényebb. Sokszáz birkát legeltetett, de neki nem volt egyetlen árva báránkája sem.

Mégis igen elégedett volt ez a szegény pásztor, mert, kedves vidám felesége és hét szép gyermeke várta otthon. Nekik faragott pásztorkodás közben fából olyan remek játékokat, hogy a királyfi se játszott azoknál szebbekkel fent a budai várban. És mert derű és békesség lakozott szívében, a pásztor nemcsak elégedett, de boldog emberként élt s ha lefeküdt a rezi cser valamely óriás fája alá és elnézte az égen kergetőző báránfelhőket, nem cserélt volna az urasággal sem.

Igaz, hogy azt nem is igen látta, csak távolról néha, amikor az urak vadászni jöttek a környékbeli erdőkbe. A derék pásztor ilyenkor kétségbeesve nézte, miként pusztítják az erdő vadjait, az ő kedves barátait. A vadászat után megútrakelt s ahol tört szárnyú madarat, ellőtt lábú nyulat lelt, összeszedte mind s vitte haza gyermekeinek, akik nagy gyönyörűséggel gyógyíttgatták a szegény állatokat.

Így történt, hogy egy hosszú vadászat után a pásztor sebesült fiatal szarvasra talált. Amikor a szegény állat megpillantotta, megpróbált felállni és menekülni, de nem volt hozzá ereje. Aztán pedig, amikor az ember tiszta kék szemében az ég szelíd fényét látta megcsillanni, bizalommal várta, hogy mit művel vele a pásztor.

Az meg mindenekelőtt megsimogatta az állat fejét s néhány megértő szót mormogott, amire a vad teljesen megnyugodott s túrte, hogy megvizsgálja sebeit. A pásztormesterséghez úgy

hozzátartozik a gyógyítótudomány, akár a bot, vagy a pulikutya. Mit is kezdene a sok sánta, törtlábú juh nélküle. A mi barátunk most sem habozott: levágott két, egyenes faágat s azok közé kötözte az állat eltört lábát. A szarvas könnyes szemmel tűrte a kemény fájdalmat s hagyta azt is, hogy a pásztor gyógyfűvekkel bekötözze vérző sebeit. Mielőtt pedig elment, még néhány vigasztaló szót súgott a sebesült állat fülébe.

- Lásd, ha mi betegek vagyunk nem segít rajtunk se orvos, se patika. Szegény ember, szegény állat, úgy segít magán, ahogy tud. Légy hát türelemmel, s ne mozdulj innen. Holnap újból eljövök.

A szarvas, mintha minden szavát megértette volna, ott maradt mozdulatlanul fekvé, másnap délig, amikor jótévője újra eljött hozzá. A pásztor most már sebgyógyító kenőcsöt is hozott s ami még ennél is fontosabb: friss fűvet. S így ment ez napról napra, amíg csak eljött az az idő is, amidőn a szarvas már a maga lábára tudott állni. A pásztor vele tette meg az első lépéseket s aztán egyik reggel ragyogó arccal látta, meggyógyult betegét elébefutni a fák között.

És mert a mi pásztorunk nemcsak jó, de igen bölcs ember is volt, jól tudta, hogy a szarvas és ember között nem szövődhet minden időkre szóló barátság. Még azon a napon magára is hagyta hát védencét, mielőtt az nagyon hozzászokott volna. A pásztor visszatért juhaihoz, a szarvas meg annak rendje-módja szerint a rengetegbe s úgy látszott meg is feledkezett megmentőjéről.

Múltak az évek s a derék pásztorból ősz öreg ember lett, de másként aztán nem is változott semmi körülötte. Éppen olyan szegény maradt, mint annakelőtte, csak a gyerekei nőttek embersorba s a fia helyett már unokája bojtárkodott a nyáj körül. S éppen olyan elégedett lett volna a sorsával is, ha szegénysége mellett egészsége is a régi maradt volna. Dehát küzdelmes élete most megbosszulta magát, hiszen kölyök kora

óta hajnaltól napestig járta a nedves réteket s hajnali harmat, téli fagy és őszi eső láthatatlanul is lerakta csontjaiba az öregség fájdalmait. A kenyér azonban kellett s az öreg titkolta, amennyire bírta, nyomorúságát. Reggelente amikor kihajtott, megemberelte magát: kihúzta fájó derekát, de aztán ha senki sem látta, bizony botjára támaszkodva, me- rokkanva és sántikálva járt a nyáj után.

Akkor történt, hogy egy szép nyári napon, amikor a határban legeltet, gyönyörű öreg szarvasbika dugta ki koronás fejét az ágak közül. A vén juhász elcsodálkozott az állat bátorságán s alaposan megbámulta ritka szép agancsát, amelyen kereken huszonkét ágot számlált. Aztán bámulva látta, hogy a szarvas néma méltósággal, de hátsó lábára bicegve haladt át a réten.

Az öreg juhász nem értette sem merészségét, sem betegséget. Hiszen a szarvasok ezen a vadászterületen messze elkerülték az embert, ha meg beteg vagy sérült az öreg bika, ugyan kétszeres oka van rá, hogy elrejtőzzék. Ez meg úgy sétál itt előtte, bicegve, mintha csak büszkélkedni akarna magával vagy nyomorúságával.

Így aztán az öreg most már kíváncsian követte a gyönyörű állatot a fák közé s akkor csodálkozott el igazán, amikor észrevette, hogy a szarvasnak egyáltalán nincsen ellenére az ő kísérete. Sőt időnként hátra-hátra pillantott, mintha csak biztatni akarná s csaknem hívogató tekintettel nézegette az öreget.

A pásztor észre sem vette, hogy közben megváltozott körülötte a vidék. A fű térdükig ért, színe most nyár derekán is tavaszi friss zöldet mutatott, fa, virág, bokor dúsabban nőtt mint máshol. A levegő párás lett s mintha mocsárba jutottak volna, a hatalmas fák között szinte hullámozott lépteik alatt a lápos, puha talaj. Végül ámulva látta, hogy pár lépésnyire előttük furcsa, zöldes vizű tó csillogott. Partján, szokatlan színű dús virágok nyíltak és színét is elborította széles leveleivel a vizinövények sokasága.

A szarvasbika a partra érve egy pillanatra megállt, nyugodtan körülnézett s megvárta amíg öreg kísérője is utoléri. Akkor aztán belépett a vízbe, jól látszott miként verik fel karcsú lábai a barna iszapot. Néhány percig állt a vízben, amely visszatükrözte fejedelmi alakját, majd lassan megfordult és kilépett a partra. Aztán rápillantott az öregre, mintha csak azt akarta volna mondani: - Most idenézz!!! - s aztán bicegés nélkül, könnyed, gyors és gyönyörű szökkenésekkel eltűnt a sűrűben.

Az öreg pásztor megcsóválta fejét. - Mikor idejött még alaposan sántított gondolkozott a pásztor magában. A vénség esett ennek is a csontjába, vagy vadászaton sérült meg? - Mikor idáig ért gondolataiban, hirtelen eszébe jutott a fiatal szarvas, amelyet réges-régen gyógyítgatott. - Hogy is csak?! - Hány éve lehet? Húsz, huszonegy... huszonkettő!... Akár az ág az agancsán - morogta magában. Hát persze! Vénségére bizonyára feltámadt a törés helyén a fájdalom... aztán megtalálta ezt a vizet, amely úgy látszik meggyógyította!... Most meg eljött megmutatni nekem is!

És mert az öreg pásztor egyszerű szívű ember volt, cseppet sem csodálkozott azon, hogy ez a derék állat, most így hálálja meg a jószágát. Azzal már húzta is le bocskorát és sietett be az iszapba, ahol előbb a szarvasbika álldogált. Már az első fürdő után is jobban, könnyebben érezte magát, aztán meg amikor mindennap lejárt a tóhoz, valósággal megfiatalodott. Öreg csontjaiból úgy elszállt a fájdalom, akár a könnyű pára a tó vizéről.

A faluban hamarosan híre ment a pásztor csodálatos gyógyulásának s ettől kezdve, akinek fájdalom volt a csontjaiba eljárt fürödni a tó vizébe, amely azóta is gyógyítja a beteg embereket.

A jószívű öreg pásztor pedig még azt is megérte, hogy dédunokája őrizte nyáját, amíg ő maga - még mindig a hálás szarvas nyomát követve - fürödni járt a hévizi tóba.

(Megjelent a Kincses Kalendárium 1966. évfolyamában.)

Szavak

láprétság, -e	swampy area, moor
derék	honest, straight, brave
pásztor, -ja	shepherd
legeltet	graze, pasture
birka	sheep
bárány	lamb
farag	carve
lakozott = lakott	
bárányfelhő	fleecy cloud
pusztít	destroy, annihilate
útrakel	leave for, start out for
nyúl, -at, -a	rabbit
lel	find
sebesült	wounded
megpillant	catch sight, glimpse
megcsillan	gleam, glow
habozik	hesitate
tűrelem, türelmet, türelme	patience
jótevő	benefactor
kenőcs, -öt	ointment
ragyogó arc	happy face
barátság szövődik	become intimate, friendly
védenc	protégé
annak rendje-móndja szerint	as proper and fitting
rengeteg	vast forest; huge, enormous
megmentő	lifesaver
bojtárkodik	be a shepherd boy

küzdelmes
megbosszulja magát

nedves
harmat
titkol
nyomorúság
megembereli magát

megrokkán
sántikál
határ, -a
szarvasbika
agancs
kereken
méltóság
elkerült
elrejtőzik
biztat
nyár dereka
utolér
szökkenés
vénség
feltámad
meghálál
bocskor, -a
megérte
dédunoka

hard, laborious
brings its own punishment,
there is a heavy price to
be paid for it
wet
dew
hide, conceal
misery
screw up one's courage, pull
oneself together
become invalid
limp, walk with a halt
outskirts
stag
antlers
exactly
dignity
keep away, avoid
hide
encourage
middle of the summer
catch up with
leap (n)
old age
start again, rise again
show one's gratitude
moccasin
lived long enough
great grandchild

Kérdések

1. Ki legeltette nyáját valamikor réges-régen a keszthelyi láprétságban?
2. Milyen emberek éltek akkoriban azon a vidéken?
3. Hány birkát legeltetett a pásztor?
4. Abból hány volt az övé?
5. Elégedetlen volt a pásztor?
6. Milyen élete volt a pásztornak?
7. Kik várták otthon?
8. Mit csinált pásztorkodás közben és kiknek csinálta?
9. Miért nem cserélt volna az urasággal sem?
10. Mikor látta ő csak az uraságot?
11. Örült, amikor az urak vadásztak?
12. Miknek tartotta az erdő vadjait?
13. Mit csinált, amikor végetért a vadászat?
14. Kik gyógyíttgatták a sebesült állatokat?
15. Mit talált egyszer egy vadászat után?
16. Miért nem szaladt el a szarvas, amikor a pásztor odament hozzá?
17. Mit csinált a pásztor a szarvassal?
18. Mi minden tartozik a pásztormesterséghez?
19. Mit csinált a szarvas törött lábával?
20. Mit hozott másnap a pásztor?
21. Ott találta a szarvast?
22. Meddig járt a pásztor a szarvashoz?
23. Mi történt egy reggel?
24. Miért mondja az író, hogy bölcs ember volt a pásztor?
25. Mi történt az évek során?
26. A fiai helyett kik bojtárkodtak a juhok mellett?
27. Elégedett ember maradt a pásztor?
28. Mi baja volt az öregnek?
29. Mi bosszulta meg magát?
30. Bevallotta az öreg, hogy nem egészséges?
31. Mi történt egy szép nyári reggelen?

32. Milyen volt a szarvas, amit megpillantott?
33. Hány éves volt a szarvas?
34. Honnan tudta a pásztor, hogy hány éves a szarvas?
35. Min csodálkozott az öreg?
36. Mit csinált a szarvas?
37. Követte az öreg a szarvast?
38. Egyszerre csak hova értek?
39. Mit csinált a szarvas, amikor a tóhoz értek?
40. Mit csinált a vízben?
41. Mi történt mikor kilépett a szarvas a vízből?
42. Min kezdett gondolkozni a pásztor?
43. Mi jutott az eszébe?
44. Mit gondolt a pásztor, miért jött a szarvas?
45. Mit csinált a pásztor?
46. Jobban érezte magát az első fürdő után?
47. Milyen gyakran járt a tóhoz fürdeni?
48. Milyen hatással volt a tó vize rá?
49. Mi történt, amikor híre ment a pásztor gyógyulásának?
50. Meddig élt még az öreg pásztor?
51. Mi a tó neve?

Gyakorlatok

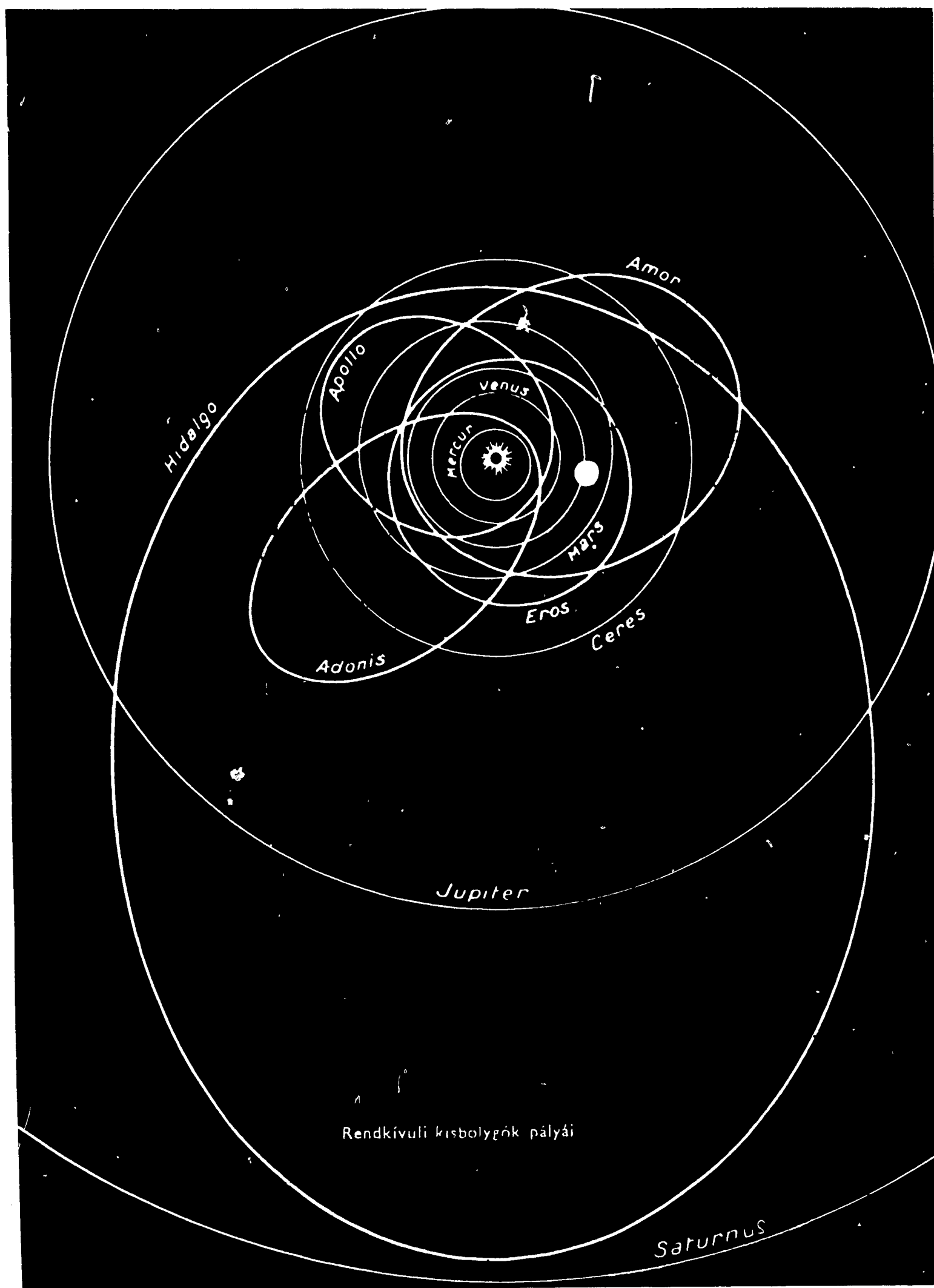
- A. MODEL: A környékbeli gyerekek a házunk előtt játszanak.
A gyerekek, akik a környéken laknak, a házunk előtt játszanak.
1. A környékbeli erdőkben vadásztak.
 2. A falubeli lányok vasárnap szépen felöltözve templomba mennek.
 3. A megyebeli urak összejöttek a város főterén.
 4. Az utcabeli gyerekek a házam előtt verekednek.
 5. A helybeli labdarúgó csapat megnyerte a versenyt.
 6. A házbeli emberek elhatározták, hogy nem fizetik ki a lakbért.
 7. A texasbeli Houston lakossága megduplázódott.

8. A newyorkállambeli Albany fölött két repülőgép összeütközött.
9. Az Egyesült Államok szovjetunióbeli nagykövete hazautazott.
10. Sok egyesültállamokbeli autót lehet Európában látni.
11. A lány régi jó középosztálybeli családból származik.
12. A férfinak volt még egy becsületbeli kötelessége halála előtt.
13. A gyerek észbeli képessége nem a legjobb.
14. Az emberek közt ízlésbeli különbségek vannak.
15. Az ünnepélyen mindkét nembeli ifjúság szerepelt.
16. Kovácsnak még nem volt mesterségbeli tudása.
17. Az esküvőre levélbeli meghívást kaptam.
18. Írásbeli és szóbeli vizsgát kell tenniük.
19. A múzeumban XV. Lajos korabeli bútorok voltak.
20. Jókai múlt századbéli nagy magyar író.
21. Mostanában sok kőkorszakbeli emléket találnak.
22. Még nem tudni, hogy milyenek lesznek a jövőbeli közlekedési eszközök.
23. A férfi az én korombeli.
24. Csak a hivatalbeli kötelességét teljesítette.

B. Mi az alábbi szavak ellentéte?

1. művelt	14. távoleső
2. egy ízben	15. kitér
3. parányi	16. élet
4. növekedik	17. vége
5. elégedett	18. több
6. elkerül	19. nedves
7. vénség	20. bátor
8. születik	21. beborul
9. felnyitja	22. suttog
10. vőlegény	23. ébren
11. ismerős	24. tanítvány
12. mennyország	25. lakatlan
13. jól bírja	26. nyár dereka

- C. Házi feladat: Beszéljen arról, hogy hol vannak gyógyvizek Amerikában, és hogy milyen betegségekre van gyógyító hatással a víz.

Rendkívüli kisbolygók pályái

IDEGEN VÍZTÜKÖR

(Regényrészlet)

- Fehér Klára után -

Barátság s Szaturnuszon

Öten voltunk felnőttek - ötvenen voltak a gyerekek.

Mi felnőttek nagyszerűen mulattunk, a tízéves férfiak annál komolyabban viselkedtek.

Az "Ifjú Földrajztudósok Szakköre" hívott meg minket vitára; egy fizikust, egy meteorológust, egy geológust, egy csillagászt meg egy író. Az író voltam én.

A rövid nadrágos földrajztudósokat a legegyszerűbb kérdések érdekelték: milyen lesz a közlekedés száz év múlva? lesz-e folyó a Szaharában? lesz-e szabályozott éghajlat? atomenergiával vagy napenergiával fognak-e működni a gépek? mennyi lesz az átlagos életkor? lesz-e rendszeres közlekedés a föld, a hold és a többi bolygó között?

A kréta és tintaszagú osztályterem falán képek és a világrészek térképei lógtak, a terem végében az "élősarok", néhány cserép virág és egy akvárium - a táblán egy megoldott számtanpélda. A számtanpélda meglehetősen bonyolult volt, mi ilyet nem oldottunk meg a negyedikben. A szövegben viszont két kövér helyesírási hiba volt. Ez kissé megnyugtató. Az új nemzedék se tud mindent.

A jelenlevő csillagász - szőke, magas, sovány fiatalember homlokán verítékcseppek voltak. A gyerekek aziránt érdeklődtek, hogy hogyan lehet levegőt telepíteni a bolygókra. A csillagász elmagyarázta, hogy a Vénusz, Mars tömege kisebb a föld tömegénél, így a gravitációs viszonyai is mások. Ha

telepítenének is légkört, a laza gázmolekulák elsurranának a világűrben, amint ez már nyilván meg is történt egyszer.

- Hát akkor változtassuk meg a gravitációs viszonyokat - javasolja egy kisfiú.

- Na, azért az mégsem olyan egyszerű...

- Hát miért? Vagy a bolygó tömegét kellene növelni... például úgy, hogy nagy mágnessel odavonzanák a kozmikus port... vagy... mondjuk... úgy, ahogy a föld középpontjában sokkal nagyobb fajsúlyú anyagok vannak, mint a felsőbb rétegekben...

- Ugyan - kiáltott közbe az egyik kisfiú-, ott nem fajsúlykülönbségről van szó, hanem nyomáskülönbségről. Ha például lefúrunk a föld középpontjába...

Rájöttem, hogy a vitából nem értek semmit. Úgy látszik, csillagásznak is egy kicsit belezavarodott, mert letörülte a számtanpéldát, és három kisfiú és a szaktudós együttes erővel rajzolt parabolákat és hiperbolákat a táblára...

A kisfiú, aki a Mars gravitációs viszonyait óhajtja megváltoztatni, most egy jókora görögdinnyét rajzolt a táblára, azon keresztül egy elipszist és köré tíz vizes-zsemlyényi karikát.

- Lássuk például a Szaturnuszt...

Elnevettem magam.

A gyerekek nem nevettek. Amikor én tízéves voltam, a fél falu kiszaladt, ha egy rozoga Ford ment a főutcán. Most meg akarják változtatni a Mars vonzerejét. Van egy négyéves unokaöcskösöm, aki úgy használja a "televízió, diavetítő, konnektor, sztreptomycin, tárcsázás, antenna, tetanusz-injekció" szavakat, mint én annak idején a cicát vagy a tejbekását. Modern férfiú, moziba jár, felhívja telefonon az öregapját, és amikor egy gyerekújság fedőlapján látott egy képet, hogy a Mikulás helikopterrel

száll le a jó gyerekekhez elégedetten felkiáltott: "Végre értem az egészet... én mindig tudtam, hogy az butaság, hogy a Mikulás bácsi a kéményen bújik be, meg tűzoltó-létrán mászik -hát hogy is bírná azt a sok mászást egy olyan öreg ember. Helikopteren jön - világos."

- Lássuk például a Szaturnuszt - mondta ismét a kisfiú és szigorúan rám nézett. Most tűnt csak fel, milyen arányos, csinos gyerek. Barna szemét hosszú, szinte kislányos pilla árnyékolta be, magas, értelmes homlokába engedetlen hajfürt hullott. - A csillagász bácsinak azt tetszett mondani, hogy a Mars tömege kicsi... de a Szaturnuszé csak elég? Hiszen annak a tömege hétszázhetvenszer annyi, mint a mi földünké.

A csillagász letette a krétát.

- Ezt meg honnan tudod?
- Szoktam könyveket olvasni.
- Például mit?
- Kopernikusz életét. Meg a föld körülhajózását.
- Honnad veszed a könyveket?
- Otthon vannak.
- Édesapád mondja melyiket olvasd?

A kisfiú elhallgatott.

Egyszerre tíz gyerekhang kiabálta:

- Balázsnak nincs apukája.

A kisfiú arca bíborvörösre vált. Nagy, dióbarna szeme megtelt könnyel, és elkeseredetten kiáltotta.

- De van apukám. - És letette a krétát.

A geológus - szakállas, barátságos képű bácsi, hogy megoldja a kínos csöndet, felállt, megsimogatta a kisfiú arcát.

- Hogy hívnak, fiacskám?

- Ifjú Ádám Balázs.

- Ifjú Ádám Balázs? Ádám Balázs... ejha... véletlen névrokonság?

Alig vártam, hogy befejeződjék a Szaturnusznak és tíz holdjának átalakítása, és az ifjú földrajztudósok hazafelé induljanak. Beszélni akartam ifjú Ádám Balázssal.

Amikor a "tudományos" értekezlet véget ért, intettem neki.

- Gyere csak, kisfiam. Van otthon lexikonod?

- Van. Révai.

- És Vernétől az Utazás a holdba?

- Megvan. A Grant kapitány is. A rejtelmes sziget is. A falu a levegőben is.

- De csillagászati térképed nincs?

- Milyen csillagászati térkép?

- Amin rajta van az égbolt. A déli égbolt is, az északi is.

- A Dél keresztje is rajta van?

- Rajta. Szeretnéd látni?

- Persze.

- Kérdezd meg anyukádat, mikor engedné meg, hogy eljöjj hozzám.

- Nem kell engedély. Mehetek én most mindjárt.

- Most? Este fél nyolckor?

- Tizenegyig jár az autóbusz.

- De anyukád keresni fog.

- Nem, nem fog. Ő ma színházba megy. Ha elérem az utolsó buszt, akkor semmi vész.

- De hát nem félsz? Egyedül mászkálni?

- Mitől féljek?

- Persze, butaság. Semmitől se kell félned. De mégis, rossz érzés lehet, egyedül mászkálni, késő este.

- Megszoktam.

- Hogy-hogy megszoktad?

A kisfiú vállat vont. Elindultunk egymás mellett a hosszú iskolafolyosón. A gyerek nem beszélt. Nyilván azt mérlegelte, mennyit meséljen ennek az idegennek.

- A néni ugye ír a gyerekeknek?

- Igen.

Megint hallgatás.

- Olvastam egy könyvét. Egész jó.

- Hálás köszönet.

- Este mindig olvasni szoktam. Vagy rádiózni. Anyu nem szereti, ha nem vagyok otthon. Tetszik tudni, itt van a lakáskulcs.

- Hol?

Kinyitotta az ing-gallérját. Keskeny szalagon lógott a kulcs, mint egy nyaklánc.

- Hogy el ne veszítsem.

- Amikor én iskolás voltam, a rádiót akasztottuk így a nyakunkba. Meg az óvodásoknak akasztják fel így a kesztyűt.

- Igen, persze, én is láttam. Tetszik tudni, négyéves korom óta van így.

- Hogyan így?

- Egyedül megyek haza... aztán kinyitom az ajtót és jól bezárom kulcsra... és megmelegítem az ebédemet és utána anyukának telefonálok, hogy minden rendben van.

- És ki vigyáz rád?
- Nem kell rám vigyázni.
- Most talán már nem. De amíg kisebb voltál.
- Á, én vigyáztam magamra.
- Gázon melegítetted meg az ebédedet?
- Persze.
- Négyéves korodban?
- Mozart négyéves korában már zenét szerzett.
- Igen, de attól nem lehet harmadfokú égési sebet kapni.

Most megint úgy nevetett, mint egy kisfiú. Mint egy egészen kis kisfiú.

- Mondd, te honnan veszel ilyeneket? - jutott hirtelen eszembe.

- Milyeneket?

- Hát: megváltoztatni a Szaturnuszt... meg, hogy Mozart négyéves korában zenét szerzett. Te csak komoly dolgokkal foglalkozol?

Hallgatás.

- Játsszani nem szeretsz?
- Dehogynem. Focit.
- Szoktál?

Hallgatás. Azután egy bátortalan kérdés:

- Nem tetszik megmondani a nagypapának?
 - Nem ismerem a kedves nagypapádat. Különben sem szoktam árulkodni.

- Nem?
- Nem.

Megint gondolkozott.

- De ha a nagypapa megkérdezné, akkor se mondaná meg?

- Nézd, én nem mondanám meg, azért, mert feltételezem, hogy te magad amúgy is mindent elmondasz.

- Nem, én nem mondok el neki semmit.

- Miért?

- Mert neki nem lehet.

- Gyakran látod?

- Minden vasárnap oda kell menni.

- De szeret téged.

- Nem tudom.

- Hát mit mond neked? Azt, hogy isten hozott kincsem, virágom. Nem? És megcsókol? Ugye?

- Nem.

- Hát.

- Csak úgy. Kezet nyújt és azt mondja: "Jó napot, Balázs."

- Tréfából mondja.

- Nem. Komolyból mondja. És utána azt kérdezi: hányas volt a számtan dolgozatod? És aztán le kell ülni és rajzolni. Szabadkézit. Azután körzővel. Nagypapa megnézi és tetszik tudni, ha nem csinálom jól, akkor legyint és bemegy a dolgozószobájába. A nagypapám főmérnök, vasutat épít a hegyekbe és otthon is dolgozószobája van.

- És ha jó a rajz?

- Akkor kiválaszthatok a polcról egy könyvet és hazavihetem.

- Milyen könyveket?

- Például, hogy Utazás a rejtelmes Tibetben. Meg a Gyermek Mozart.

- Értem.

- És egyszer, amikor sírtam és nem akartam rajzolni, a nagy-papa odaugrott hozzám, megrázta a galléromat és rám kiabált: "Majd én megmutatom, hogy rendes ember leszel... hogy mérnök leszel, nem úgy, mint az a csavargó apád."

- És mi van a focival? - mondtam gyorsan.

- Focizni csak titokban szoktunk... mert focizni nekem nem szabad, mert az durva sport. És korcsolyázni se, mert eltörhetem a csuklómat. De különtornára járok és úszni is a fedettbe, úszótanfolyamra.

- Szeretsz tornázni?

- Utálok.

- Pedig a torna jó. Izmosná, arányossá, rugalmassá tesz. A torna nagyon hasznos, ha az ember világutazónak készül.

A Malinovszki fasorban mentünk, jószagú fák alatt. Fények villantak a távoli hegyoldalon, és a hold hatalmasnak és közelinek látszott.

Ifjú Ádám Balázs megállt.

- Honnan tetszik tudni?

- Mit?

- Azt, hogy világutazónak készülök.

- Gondoltam.

- De ez is titok.

- Bízatsz bennem.

- Még öt évig várok...

- Persze. A tizenöt éves kapitány is tizenöt éves volt.

- Ahá. És akkor megkeresem az apukámat.

- Hol van az apukád?

- A tengeren.

- Ki mondta?

- Nem mondta senki, de én tudom. Az én apukám hajóskapitány vagy felfedező.

- Mikor láttad utoljára?

- Nagypapa azt mondja, hogy sohase láttam... hogy meghalt. Anyu is azt mondja. De én tudom. Én láttam is egy pillanatra. Három évvel ezelőtt... karácsonykor. Biciklit hozott nekem. Én tudom. A hangját is hallottam. De tessék megesküdni, hogy soha nem tetszik megmondani nagypapának.

- Kezet adok rá.

- Az én szobámban díszítették a karácsonyfát. Ne tessék félni, én már akkor is tudtam, hogy nem a Jézuska hozza... és hallottam, hogy anyu azt mondta: "Vigye el innen a biciklit és tűnjön el." Akkor azt mondta az én apukám: "A fiamnak hoztam, jogom van látni a fiamat." Akkor anyu azt mondta: "Beleegyezett, írásba adta"... és én még hallottam apu hangját, azt kiabálta, hogy más is kell egy gyereknek, nemcsak parancsolgatás, maguk biztosan sose mesélnek neki este és nem csókolják meg, és anyu még valamit kiabált... és akkor a kulcslyukon még láttam, hogy a fürdőszobaajtón kimennek, mert úgy is ki lehet jutni nálunk az előszobába. Én futottam ahogy csak bírtam, de mire kiértem a folyosóra, anyu volt csak ott és rám kiabált, hogy azonnal menjek be. Én megkérdeztem, hogy apu volt itt? Anyu azt mondta, micsoda butaság, tudod, hogy apuka meghalt. A Jézuska volt itt, gyere, nézd, mit hozott. És bementünk a szobába és kerestem a biciklit és sírtam, hogy adják ide a biciklimet, de azt mondták, csak álmodtam, nem volt biciklim. És nagypapa azt mondta, szó se lehet bicikliről, annyi biciklista megy neki az autóbuszoknak. És Veronika azt mondta, hogy igenis, az apukám volt itt.

- Ki a Veronika?

- Ő takarított a nagymamáéknál, amikor még egy házban laktunk.

- És miből gondolod, hogy apukád tengeren van?

- Mert nagymama azt mondta nagypapának, hogy annyi hajó süllyed el a tengeren, egyszer elsüllyedhetne az is.

- Biztosan rosszul értetted.

Most megint konokul hallgatott. De könnycsepp fénylett a szeme sarkán.

- Barátocskám, most már igazán haza kell menned. Nem vagy éhes?

- Nem

- Mondd csak, igazán nem szoktak neked mesélni?

- Nem szoktak. De én kitaláltam egy mesét, azt mesélem magamnak. Drumról és Dromról, a két tevéről.

- Mikor találtad ki?

- Nem tudom. Nagyon régen. Talán még amikor meg se születtem.

- És mikor meséled magadnak?

- Amikor lefekszem... mert... mert... akkor egy kicsit félni szoktam.

- Te mondtad, hogy nincs mitől félni.

- Igen... de a sötétben úgy morog a vízvezeték és az olyan rossz. Olyankor szeretném, ha apukám itt volna. És olyankor imádkozom érte, hogy ne süllyedjen el.

- Hogyan imádkozol?

- Van egy vitorláscsónakom és azt odavisszem az ágyba és magamhoz szorítom, hogy a jóisten megértse, hogy hajóról van szó, ha esetleg nem tud magyarul... És olyankor azt mondom, hogy ne süllyedjen el apukám hajója, amíg én fel nem nővök és el nem megyek hozzá.

- És most mondd meg, merre kísérjelek haza.

- Csak a busz megállóig tessék.

A busz megállónál hirtelen világosság gyúlt agyamban.
A be nem fejezett sor a levélben: "Csókolja meg helyettem!"

Csak hogy tízéves férfiemberék semmit sem utálnak jobban,
mint ha nyalják, falják őket. Egy pillanatig gondolkoztam,
azután megsimogattam hullámos haját, és megcsókoltam az arcát.

A kisfiú mindkét karjával átölelt, és nem akart elengedni.

Szavak

csillagász

kréta

szag, -a

meglehetősen

bonyolult

szöveg, -e

jelenlevő, -e

veríték, -e

tömeg, -e

gravitációs

viszony

légkör, -ök, -e

laza

elsurran

mágnes

fajsúly

különbség

nyomás

belezavarodik

letörül

jókora

görögdinnye

astronomer

chalk

smell, odor

rather, fairly

complicated

text

person present

perspiration

mass, body

gravitation

proportion, relation

atmoshpere

loose, slack

get away, fly away

magnet

specific gravity, weight

difference

pressure

get confused

wipe off

fair

watermelon

vizeszsemlye	roll of bread
elnevettem magam	I started to laugh
rozoga - rossz	
diavetítő	slide projector
injekció	shot, injection
cica	pussycat
kása	cornmeal mush
fedőlap, -ja	cover page
kémény	chimney
tűzoltó-létra	fire-ladder escape
engedetlen	disobedient
elkeseredett	bitter, desperate
kínos	embarrassing, awkward
véletlen	accidental
névrokon, -a	namesake
átalakít	transform
rejtelmes	mystericus
semmi vész - nincs semmi baj	
mázkál	stroll about
mérlegel	consider, ponder, weight
radír, -ja	eraser
-fokú	degree (adj.)
foci	soccer
bátortalan	timid
árulkodik	squeal
feltételez	suppose
körző	compass
csavargó	tramp, loafing
durva	rough
csukló	wrist
utál	detest
izmos	strong muscled
rugalmas	supple, flexible
villan	flash, twinkle
felfedező	discoverer, explorer

megesküdik (-re)

eltűnik

konok

teve

vízvezeték, -e

nyal-fal

swear (on)

disappear

stubborn

camel

water pipe

bill and coo

Kérdések

1. Hányan vettek részt az összejövetelen?
2. Mind felnőttek voltak?
3. Kik rendezték a vitát?
4. Kik voltak a felnőttek, akik részt vettek a vitán?
5. Mi érdekelte a rövid nadrágosokat?
6. Milyen szag volt a teremben?
7. Mik lógtak a falon?
8. Mi volt a táblán?
9. Mi volt a szövegben?
10. Milyen volt a csillagász?
11. Mit kérdeztek tőle a gyerekek?
12. Mit magyarázott a csillagász?
13. Mit javasolt erre egy kisfiú?
14. Ki szólt még bele a vitába?
15. Értette az író a vitát?
16. És a tudós? Mit csinált?
17. Mit csinált a csillagász és három kisfiú?
18. Kik vették komolyabban a dolgot, az író vagy a kisfiúk?
19. Mi jutott az író eszébe a gyerekkorából?
20. Milyen szavakat használ a négyéves unokaöccse?
21. Milyen a mai modern gyerek?
22. Milyen magyarázatot fogadott el, hogy hogyan jön a Mikulás?
23. Mit mondott az a kisfiú, aki szigorúan ránézett az írónőre?
34. Hogy nézett ki ez a gyerek?
25. Mit mondott a Szaturnusz és a Mars tömegéről?
26. Mit kérdezett a csillagász?

27. Honnan tudta a kisfiú ezeket a dolgokat?
28. Mi történt, amikor a csillagász megkérdezte, hogy az apja adja-e neki a könyveket?
29. Mit csinált a kisfiú?
30. Mit csinált a geológus, hogy megtörje a csendet?
31. Mi volt a gyerek neve?
32. Mikor a vita befejeződött, mit kérdezett az író a fiútól?
33. Mire figyelt fel nagy érdeklődéssel a gyerek?
34. Hova hívta az író a gyereket?
35. Kellett a gyereknek engedélyt kérni, hogy elmehessen az íróhoz?
36. Mit mondott, milyen autóbust kell elérnie?
37. Nem fél késő este a gyerek egyedül mászkálni?
38. Mit kérdezett Balázs az írótól?
39. Mivel szokta Balázs az estéit tölteni?
40. Hol van a lakáskulcsa?
41. Hány éves kora óta nem vigyáz a gyerekekre senki?
42. Mit mondott a gyerek Mozarttról?
43. Mit szeret a gyerek játszani?
44. Kinek nem szabad erről tudnia?
45. A gyerek miért nem mond el semmit sem a nagyapjának?
46. Hogyan fogadja Balázst a nagyapja és mit kérdez tőle?
47. Mit kell aztán csinálnia a nagyapjánál?
48. Mit csinálhat Balázs, ha jó a rajz?
49. Mikor szokott focizni Balázs?
50. Milyen sportot szabad űznie?
51. Mi szeretne lenni, ha felnő?
52. Miért készül világutazónak?
53. Hol van most az apja?
54. Ki mondta neki, hogy hol van az apja?
55. Mit mesél el titokban a gyerek?
56. Mit hozott az apja neki egy karácsonykor?
57. Megkapta az ajándékot?
58. Mit mondott az anyja, amikor az apja után érdeklődött?
59. Kitől hallotta, hogy tényleg az apja járt ott?

60. Ki az a Veronika?
61. Milyen mesét talált ki a gyerek saját magának és mikor találta ki?
62. Miért szokta ezt mesélni magának?
63. Mitől fél a gyerek?
64. Miért imádkozik és hogyan?
65. Mivel magyarázza, hogy a csónakot az ágyába viszi?
66. Meddig kíséri az író a gyereket?
67. Mire gondol az író hirtelen?
68. Tízéves férfiak szeretik, ha megcsókolják őket?
69. Mi történt, amikor az író megsimogatta és megcsókolta a gyereket?

Gyakorlatok

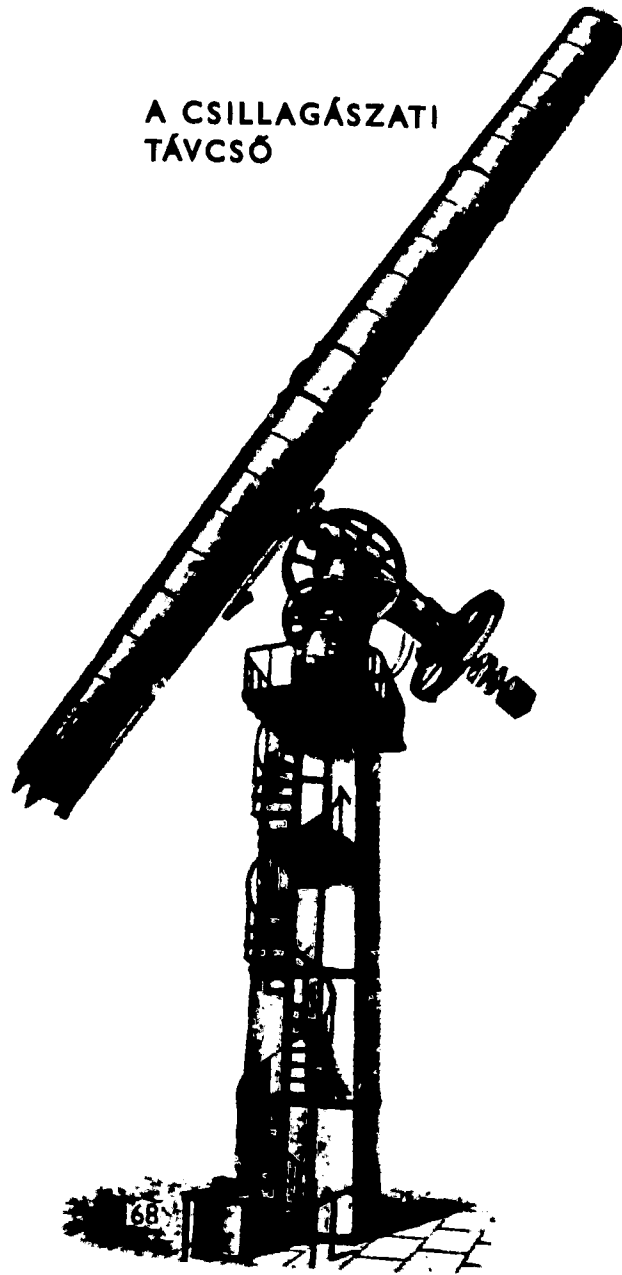
- A. 1. (mi) öt / volt / felnőttek - ötven / volt / a gyerekek.
2. Mi felnőtt / nagyszerű / mulat /, a tízéves / férfiak annál komolyabb / viselked
3. Az "Ifjú Földrajztudósok Szakkör / " meghív / minket vita /; egy fizikus /, egy meteorológus /, egy geológus /, egy csillagász / meg egy író
4. Az író volt / én
5. A rövid nadrág / földrajztudósok / a legegyszerű / kérdések érdekel /
6. Lesz-e folyó a Szahara /? Lesz-e szabályoz / éghajlat? atomenergia / vagy napenergia / fog / működni a gépek?
7. A kréta és tintaszag / osztályterem fal / képek és világrészek térképek / lóg /; a tábla / egy megold / számtanpélda

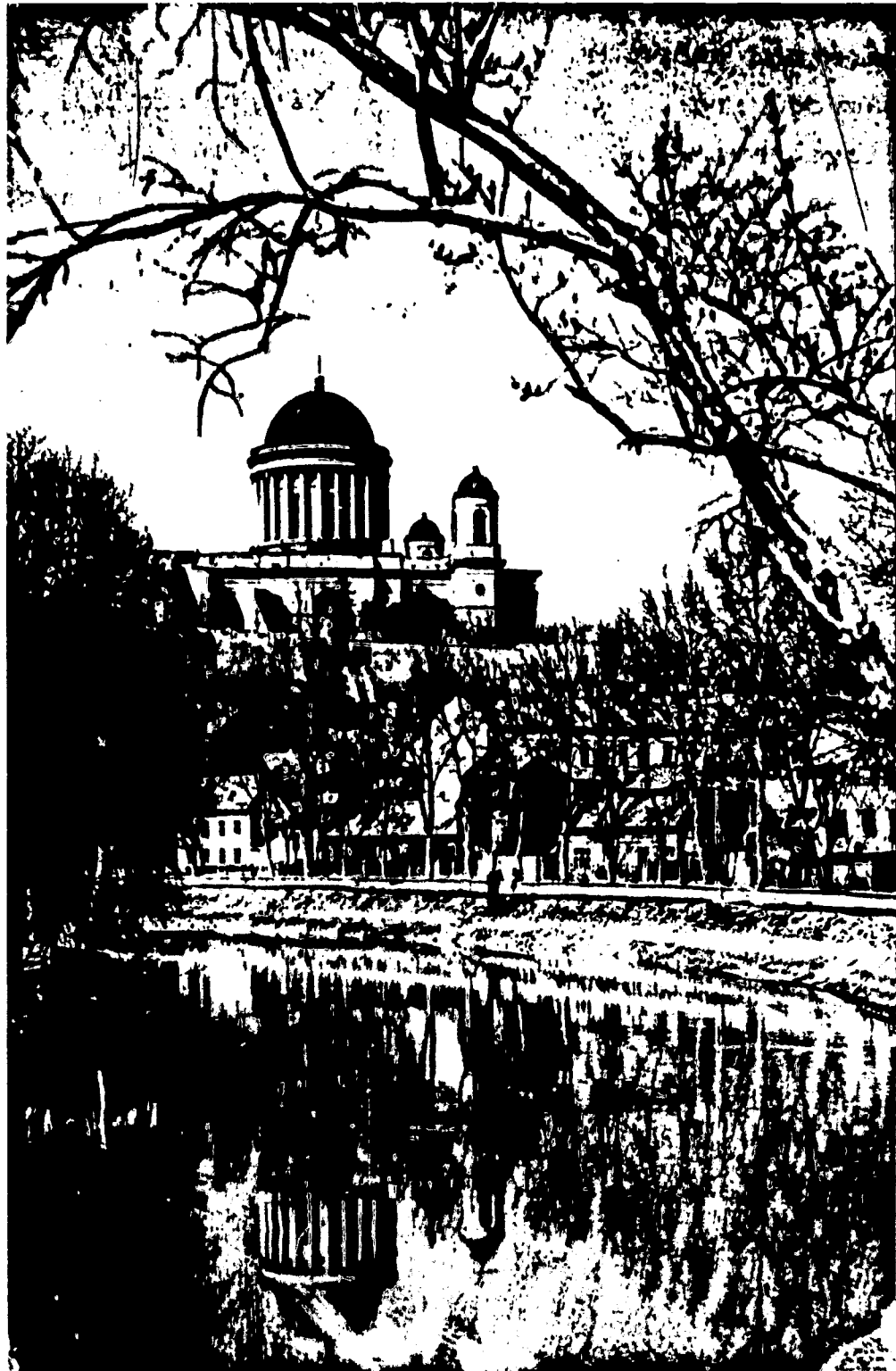
8. A számtanpélda bonyolult /, mi ily / nem megold / a negyedik
9. A gyerekek az / érdeklőd /, hogy hogyan lehet levegő / telepít / a bolygók /
10. A csillagász elmagyaráz /, hogy a Vénusz, Mars tömeg / kisebb a föld tömeg / így a gravitációs viszonyok / is más /
11. Hát akkor (mi) megváltoz / a gravitáció / viszonyok / javasol / egy kisfiú /
12. (én) rájön / hogy a vita / nem ért / semmi
13. Van egy négyév / (én) unokaöccs / aki úgy használ / ezek / a szavak / mint én az a kor / a cica / vagy kutya /
14. Modern férfiú, felhív / telefon / a öregapa / és amikor egy kép / lát / hogy a Mikulás helikopter / leszáll / a jó gyerekek /, elégedett / felkiált /: végre ért / az egész /
15. (én) mindig tud / hogy az buta / hogy a Mikulás kémény / bebúj /, meg létra / mász /
16. hogy bír / az / a sok mászás / egy öreg ember; helikopter / jön /, világos

B. Házi feladat: Írjon mondatokat a következő kifejezésekkel:

1. útra kel	11. annak rendje-módja szerint
2. bárátság szövődik	12. nem futotta a pénz
3. ragyogó arc	13. ízig-vérig
4. figyelembe véve	14. zavarba hoz
5. Isten-hozzád	15. megbosszulja magát
6. elszorul a szíve	16. számontart
7. időt szán valamire	17. megbecsül valakit vagy valamit
8. örököül hagy	18. megnyeri a csatát
9. szóba áll	19. megesküdik valamire
10. jut bőven	20. hajdan

A CSILLAGÁSZATI
TÁVCSŐ

AZ ELFELEJTETT ARC

- Szabó Dezső után -

A nap meghajlott, de azért a faluban tovább is gonoszok voltak. Tovább káromkodtak, tovább csaltak, loptak, hamisan mértek, titkolóztak, elárultak. Mintha sohasem végződött volna be a nap. Jaj, pedig már közeledett az éjszaka.

Pedig a nap lehajlott már s a búzatenger túlsó kalászhai már érintették a szélét. A falu közepén, a faluháza előtt, egy nagy téres hely volt. Köröskörül tizenkét kereszt állott, rajtuk a Megváltóval. Egyforma volt a tizenkét Megváltókép, szomorú és egyszerű mindenik és egyformák voltak a keresztek. Valaha valami gazdagember állította őket ide s ha már ott voltak, hát ott voltak. Legalább a bíró így verhette a mellét: - Nekem még a tizenkét Kirisztus sem parancsol! -

Embere és barma hazafelé jött a mezőkről. Az embere sötéten, morcosan, elégedetlenül. Gyűlölettel a munka, a föld s egymás iránt. A barma szeliden, meghajolva. Körülállták a kútát s bámulták a szép világot. Már mint a barmok.

A holtmező felől egy ember jött a faluba. Magas volt, de meghajolt, szelíd volt az arca, de szomorú volt, és mégis mosolyogtak a szemei. Hosszú haja volt s nagy szőke szakállja. Meggörbedt vállán batyu volt, de üres, üres batyu.

Belépett a boltba és azt mondta! - Jó estét kívánok.

- Úgy mondta ezt ő, mint más emberfia. S valahogy mégis beljebb ment az emberbe az ő kívánsága.

A boltos éppen lisztet mért egy szegényasszonynak.

A mértéken alul ott volt a dugott vas, hogy kevesebb lisztet több lisztnek mutasson. De azért a boltos odaszólt a vendégnek: - Fogadj Isten, jó ember, üljön le minálunk.

Az idegen ráült egy zsákra és ránézett a boltosra. Nagyon-nagyon jó, világító szemmel nézett rá és szólt: - Bizony jó ember kend, boltos úr, hogy ilyen tetézve mér ennek a szegény asszonynak.

A boltoson átment az idegen hangja és nézése és összerázkódott: - Jaj, milyen fekete vagyok én belül! - mondta. Azzal nagy titkosan levette a pokol-vasát a mérték alúl s jól megtetézte a lisztet a szegény asszonynak. Az asszony elment s akkor a vendég is elköszönt. A boltos pedig kiállt a bolt ajtajába és azt mondta: - Milyen szép csendes este van ma. - Pedig ő már ezer ilyen estét látott és még sohasem mondta. Azután pedig így töprengett: - Hol láttam én ezt az arcot, hol láttam ezt az arcot?

A szomszéd házból kiabálás és nehéz sírás hallszott ki. Egy gonosz asszony verte a mostoháját. Fiatal volt még az asszony s fájt a mája a szép legényekért, akik a lányára néztek. Azért fonott kenderkorbáccsal verte a leányát. - Nesze, te fehértestű, ne te nagyszemű, ne te ezüst kacagású!

Az idegen bement, eltakarta a lányt és szeliden odahajolt az asszony elé: - Üss engem, jó asszony, üss, amíg kivered rajtam a haragodat. Úgy szánlak, hogy haragszol.

Az asszony nézte a meghajlott embert, a nagy szomorúságot és jóságot az arcán, meg a szelidséget. És belőle is sírás tört fel: - Jaj, de rossz vagyok, jaj de gonosz vagyok! - mondta.

Az idegen megfogta a lány kezét, az asszony kezébe tette és mondta: - Csókolj meg a te jó anyádat, leányom, - és elment.

Az asszony magához ölelte a lányt, megcsókolta: - Ugye a Pistát szereted, hát légy boldog vele, vasárnap megtartjuk a kézfogót. És valami fájdalmat érzett, mint egy meleg

jólesést. Kérdezte a lánytól: - Hol láttam én ezt az embert? - A lány felelt: - Talán a városban, talán írott könyvben, de úgy az eszem alján van a képe.

A leggazdagabb gazda a tornácán vacsorált a családjával. Kövér főtt tyúkot ettek hófehér kenyérrel és vörös bort ittak hozzá. A szegény béres nép az udvaron ült. Penészes kenyérhaját rágcsáltak és sóhajtaást nyeltek hozzá.

- Adjon Isten jó estét! - szólt az idegen.

- Az Isten, az adhat, amit akar, - szólt a gazda.

Az idegen csak nézi a gazdagot, ahogy eszik az övéivel s nézi a szegényeket, ahogy éheznek. Leveszi a batyuját, kinyitja s keresgélni kezd benne. De bizony az üres. Ő maga is sóhajta: - Üres, üres.

Odaszól a gazdag emberhez: - Mit adsz az én hosszú hajamért? - Megér egy darab avas szalonnát, - kacagta a gazdag ember.

- Hát vágd le ezt az én hajamat és adj nekem egy darab avas szalonnát, hogy elégítsem meg ezeket a szegény embereket.

- Asszony, hozd ki a nagy ollót, - mondta a gazdagember.

Az asszony kihozta a nagy ollót. A gazdag félkezébe fogott az idegen hajából egy nagy tincset, másik kezével ráfogta az ollót. Hát az asszony felkiált: - Jaj, hogy a szivembe vágta! édes uram, vajjon mi fog még ma történni!

A gazdag ember csak néz, aztán megint ráfogja az ollót. Hát eladó lánya felkiált: - Jaj, hogy a szivembe vágta! édes apám, az ollót, mi s mi fog holnap történni!

A gazdag ember harmadszor is ráfogja az ollót. Akkor kis fia kiáltja: - Édes apám, édes apám, jaj, hogy a szivembe vágta! jaj, jaj, mi fog történni holnapután!

És akkor a gazdag ember látta, hogy ő csak gyűjt, gyűjt, de nem ügyel a vérei szívére, lelkére. És látta, hogy a mai

nap sem az övé és hogy a holnap és a holnapután leselkednek. Jaj, mi lesz az ő gonosz szívével! Odaszólt az asszonynak:

- Öld le a tiz legkövérebb tyúkot és add ezeknek a szegény embereknek.

Az idegen itt is elkészönt. A gazda szólt: - Milyen jó képűek ezek az én cselédeim, nézd anyjuk, az ott hasonlít a mi Jancsinkhoz. Azután megint szólt:

- Hol láttátok ezt az idegent, mert mérget veszek rá, hogy láttam már valahol. - - Talán mikor az orvosnál voltunk, - szélt a lány.

Bement a bíróhoz is az idegen. A bíró éppen két ember között tett igazságot. Az egyik azt mondta:

- Az almafáig ér a földem. - A másik azt mondta:

- A körtefáig ér a földed. - Ezen aztán veszekedtek és a bíróhoz jöttek. Az egyik veszekedő a bíró veje volt, a másik veszekedő a bíró haragosa volt.

- Neked nincs igazad! - mondta a bíró a haragosának.

- Az a darabka föld ezé itt ni! - És rámutatott vejére.

- Jaj! Jaj! Jaj! - kiáltott az idegen.

- Mi a bajod, idegen ember, kérdezte a bíró s a két másik.

- Oh, jó emberek, adjatok egy embernyi földet. Érzem, hogy mindjárt meghalok s nem szeretnék bitang földben nyugodni. Gazdag ember voltam, feleségem és gyermekeim voltak. A vagyonom elvették a rossz emberek, a családom elvette a jó Isten. Csak egy darabka földet adjatok ahol beszentelhetnek.

A bíró veje látta a halált, az igazságot és az ítéletet, szólt: - Kérd azt a darabka földet ettől ni, mert övé a juss szerint. - És megmutatta a bíró haragosát.

Ez pedig szólt: - Neked adom azt szívemből, szegény idegen ember.

A bírónak eszébe jutott a föld kapuja, mely neki is megnyílik, meg a számadás is eszébe jutott és szólt a haragosához: - Bocsáss meg nekem, testvér.

Az idegen ember elment. A bíró átölelte a két embert: - Maradjatok ma nálam vacsorára. - Azután: - De hol láttam én ezt az ezt az embert? - Talán a katonaságnál, szólt az egyik. - Talán a Balog Péter lakodalmán, - szólt a másik.

És minden egyes házba betért az idegen. És mikor elment, az egész falu, emberek és asszonyok, mind a falu térségére siettek. - Olyan jó lesz most egymást látni, - mondták az emberek.

És a gyepes térség megtelt népekkel. Hát a bíró nagy fenhangon szólt: - Halljátok atyafiak, embernép és asszonynép, aki nekem megmondja, ki volt az az ember, tíz büntetését elengedem, mert bizony mondom, ismerős volt az orcája.

Fenhangon szólt a boltos is: - Hallják kendtek, falubéliek, aki megmondja, ki volt az a jó ember, annak én egy álló hétig ingyen mérek mit s mit nem kíván. Mert tudom én, hogy láttam már az arcát.

A gazdagember is: - Halljátok, földiek, rokonok és más emberek, aki nekem megmondja, ki volt az a dicsőséges jó ember, én annak száz zsák lisztet és egy kövér tehenet adok. Mert jól emlékszem én rá mind az egész családommal.

A Pironcsákné mezitlábás kis fia - Pironcsákné egy szegény szegény özvegyasszony volt - megfogta a bíró mögött egy malac farkát. A malac sivalkodni kezdett.

- Mész el onnan kölyök, mert bezzeg pofonteremtelek! - kiáltott a bíró és felemelte a kezét.

A gyermek egy nagyot ugrott s kis homlokával neki ütődött az egyik keresztnek. Felnézett, hogy mire haragudják. És akkor felkiáltott: - Ni édes anyám, ni édes anyám, ez a bácsi segített ma anyámnak a zsákot vinni!

A népek felnéztek. Tizenkét keresztől nézett rájuk egyformán, szelíden, jóságosan, a világgá ment vendég.

Akkor háromszáz szív mélyén elsülyedt harang zúgni kezdett. És sírni kezdett a falu, sírni.

Szavak

meghajlik	bend, stoop
csal	cheat, swindle, deceive
hamisan	deceptively
mér	weigh (v)
tulsó	the other side, opposite
titkolózik (vi)	assume an air of secrecy, keep a secret
kalász	ear of corn
Megváltó	Saviour, Redeemer
barom, barmot, barma	cattle, livestock
morcos	sullen, sour, morose
gyűlölet	hate (n)
meggörböd	bent
batyú	bundle, pack
dugott	hidden
tetéz	heap up
összerázkódik	tremble, quiver, shake
töpreng (-n)	meditate, brood
fáj a mája (-ért)	itching for something
korbács	whip (n)
szán (-t)	be sorry for, pity
kézfogó	engagement
béres	farmhand

penészes	mildewy, mouldy, musty
kenyérhaj - kenyérhéj, -at	bread crust
rágicsál	keep chewing
avas	rancid
olló	shears, scissors
eladó lány	marriageable girl
tincs	curl, lock
ügyel	take care of
leselkedik	lie in waiting
mérget veszek rá	I could swear, I am quite sure
veszekedik	quarrel
haragosa	his enemy; be on bad terms with somebody
bitang	rascal, villain
beszentel	consecrate, bless
juss	somebody's right
számadás	account
gyepes	grassy
fennhangon - fennhangon	in a loud voice
orca = arca	
dicsőséges	glorious
pofon teremt - pofon üt	slap in the face

Kérdések

1. A nap melyik szakában kezdi az író a történetét?
2. Hogy írja le az embereket, milyenek voltak?
3. Mi volt a falu közepén?
4. Mi volt körös-körül a téren?
5. Ki volt a 12 kereszten?
6. Egyformák voltak a keresztek és a Megváltóképek?
7. Ki állította oda a keresztfákat?
8. Mit mondott a bíró a keresztekkel kapcsolatban?
9. Kik és mik jöttek haza a mezőről?

10. Hogy jöttek az emberek?
11. Hogy jöttek az állatok?
12. Mit csináltak a barmok?
13. Honnan jött egy ember a faluba?
14. Hogy nézett ki?
15. Mi volt a vállán?
16. A bolba belépve hogyan köszönt az ember és hogy hatott a köszönése?
17. Mit csinált éppen a boltos, amikor az ember belépett a boltba?
18. Mit mondott az embernek?
19. Mit válaszolt az idegen?
20. Milyen hatással volt ez a boltosra, mit gondolt magában?
21. Mit csinált ekkor a boltos?
22. Mit csinált a boltos, miután az asszony és vendég is elment?
23. Mi hallatszott a szomszéd házból?
24. Miért verte az asszony a mostoha-lányát?
25. Mivel verte?
26. Mit csinált az idegen?
27. Mi történt az asszonnyal, amikor az idegent nézte?
28. Mit mondott az idegen a lánynak?
29. Mit mondott az asszony a lánynak, miután az idegen elment?
30. Mit kérdezett aztán a lánytól?
31. Mit mondott a lány?
32. Mit csinált a leggazdagabb gazda a faluban?
33. Mit vacsoráztak?
34. A szegény béresek is ezt vacsorázták?
35. Mit csinált az idegen, amikor bement a gazdához?
36. Mit keresgélt a batyujában?
37. Milyen ajánlatot tett a gazdának?
38. Miért akarta eladni a haját?
39. Mit kiáltott a gazda felesége, amikor a gazda bele akart vágni az idegen hajába?
40. Ki kiáltott fel és mit kiáltott, amikor másodszor akart belevágni?

41. És mi történt, amikor harmadszor akart belevágni?
42. Mit látott meg ekkor a gazda?
43. Mit mondott a feleségének?
44. Mit kérdezett a gazda, miután az idegen elkészönt tőlük?
45. Mit mondott a lány?
46. Azután hova ment az idegen?
47. Mit csinált éppen a bíró?
48. Ki volt a két ember, akik között igazságot akart tenni a bíró?
49. Mit mondott a bíró a haragosának?
50. Mikor az idegen ezt hallotta, mit kért tőlük?
51. Mit szólt erre a bíró veje?
52. És a bíró haragosa?
53. Mi jutott eszébe a bírónak és mit mondott a haragosának?
54. Mit csinált a bíró, miután az idegen elment?
55. Tudták, hogy hol látták az idegent?
56. Hova ment ezután az idegen?
57. Mit csináltak az emberek miután elment az idegen a faluból?
58. Mit kérdezett és mit mondott a bíró?
59. Mit ígért a boltos?
60. Mit ígért a gazdagember?
61. Mit csinált egy szegény özvegyasszony kisfia?
62. Mi történt, amikor a bíró pofont ígért a gyerekeknek?
63. Mit kiáltott a gyerek, amikor felnézett a keresztre?
64. Ki nézett a tizenkét keresztről egyformán rájuk?
65. Mi történt a falu népével, amikor felismerte a világgá ment vendéget?

Gyakorlatok

- A. MODEL: A búzatenger túlsó kalászhai...
 A búzatenger túloldalon levő kalászhai...
1. A hátulsó gyerek Kovácsék gyereke.
 2. Az oldalsó fa egy tölgyfa.
 3. Az innenső ház a sogoromé.

4. Az onnansó ház Keményék háza.
5. A szélső lány a legszebb.
6. Az elülső kocsi az enyém.
7. A túlsó kertben szép virágok vannak.

B. MODEL: Megköszöni szívből. - Köszönje meg szívből.

1. Még viccből sem lehet ezt mondani.
2. Meg kell csinálnia saját erejéből.
3. Az előadás két részből fog állni.
4. Nem szabad elkésnie az iskolából.
5. Még egy métert vesz abból az anyagból.
6. Nem lehet megkérdezni, hogy ki miből él.
7. Fel lehet használni az anyagot szükségből.
8. A gyerekek megtanult németül saját akaratából.

C. MODEL: Hogy mondja más szóval?

1. gonosz	14. mászkál
2. köröskörül	15. fut
3. Megváltó	16. bicikli
4. mező	17. megpillant
5. bámul	18. nedves
6. töpreng	19. nyár dereka
7. út	20. elrejtőzik
8. kézfogó	21. zuhan
9. ügyel	22. érdeklődik
10. jóképű	23. barom
11. megtelt	24. örült
12. bátortalan	25. apró
13. óhajt	

IDEGENFORGALMI KISLEXIKON

- Mogyoróhéjban -

- Pap Miklós után -

B A K O N Y

Magyarország vadregényes természeti szépségeiben leggazdagabb vidéke? Igen. Mátyás király egykori vadászterülete? Igen. Régvolt betyárok búvóhelye? Igen. Csakhogy ez mind kevés. Magashegyvidéki tájai, festői sziklás romantikus patak völgyei, őserdő-jellegű rengetegei, ódon várromjai, barokk városkái, geológiai látványosságai, szívet-lelket felüdítő kirándulók helyei, pompás és pillanatonként változó panorámája, hihetetlenül gazdag állat- és növényvilága, gyógyvizei, forrásai, tavai, hegycsúcsai és völgyei, építészeti emlékei, hagyományai és népszokásai -, mindmegannyi látványosság, élmény, felejthetetlen emlék, egy érdekes, változatos, külön kis világ. Mindent megnézni, mindenhová eljutni persze nem lehet. De legalább egy rövid látogatást, futó ismeretséget minden bizonnyal megérdemel: Várpalota, Mátyás hajdani sziklavarának emlékeivel; Zirc, ahol a cisztercita apátság ódon épületében az ország harmadik legnagyobb könyvtárát őrzik, ahol a világhírű finn-ugor nyelvész, Reguly Antal született és amelynek európai hírű védett arborétumában az ős-Bakony egy megmaradt darabja látható; Pápa, csodálatos kis barokk műemlékházaival, öreg iskoláival; Herend, a világhírű, kézfestésű porcelán szülőfaluja; Pannonhalma, a magyarországi bencésrend csaknem 8 évszázados apátságával Bakonybél, Bakonyszentlászló, Csetnek vára, Ajka, a bortermő Somló. És végül megnyugtatóan: a Bakonyban már rég nincsenek betyárok. A modern betyárok jobban szeretik a milliós nagyvárosokat.

G Y Ö R

Budapest és Bécs között, pontosan a fele úton, a Kisduna, Rába és Rábca találkozásánál terül el a Kisalföld fővárosa, északdunántúl iparának és kereskedelmének központja. Történelme meglehetősen mozgalmas, megtelepedtek itt a kelták, rómaiak, - sőt, az újkorban egy rövid időre a franciák is. A Belváros kicsiny dombcskáján, az úgynevezett Káptalan-dombon épült, több mint 900 esztendeje, a Püspökvár. Néhány bástyafala még ma is áll. Szemben, a püspöki székesegyház még az árpádkori formákat őrzi, de belseje tiszta barokk. A Belváros egyébként Győr műemléki központja. Nevezetesebb épületei: a bencés templom és rendház, az egykori Bezerédi-palota és a barokk ízlés különböző irányzatait tükröző, zárt sarokerkélyes polgári lakóházak.

P É C S

Dunántúl "fővárosa", az ország legjelentősebb gazdasági és kulturális gócpontja. 130.000 lakosának csaknem fele az iparban dolgozik, bányái évente közel 3 millió tonna szenet adnak. Csaknem 600 éves egyetemét még Nagy Lajos király alapította, ez volt Európa ötödik univerzitása. A szó betű szerinti értelmében urbánus-jellegű, tehát ez a település, Budapest után, talán a legvárosiasabb. Látnivalóit évente 3-400.000 látogató keresi fel. Elsősorban persze a 2.000 esztendő város műemlékeit: a négytornyú székesegyházat, a föld alatti ókeresztény temető-kápolnát, a festett sírkamrákat, a középkori várfalak és kerekbástyás kaputornyot; a finom ízlésű gótikus és barokk lakóépületeket,

Jakovali Hasszán dzsámiját és mellette a tizenkétsgű karcsú minaretet, Idrisz Baba túbéjét és a Széchenyi-téri török dzsámit, a régi papnevelő intézetet és mellette a Vármegyeházát, a káptalani levéltárat és a Jánus Pannonius Múzeumot, meg a Mecsek oldalában meghúzódó festői Tettye-romokat.

S Z É K E S F E H É R V Á R

Az Árpádok idején Alba Regia-nak, Fehér Vár-nak hívták. A mohácsi vészig a magyar királyok koronázó és temetkező helye volt. 37 királyt koronáztak falai között és 17-et temettek el, elsőnek Szent Istvánt. Középkori szépségét és nagyságát ma már csak néhány műemlék jelzi, hiszen feldúlta a török, a tatár s a második világháború. Központja a Szabadságtér, itt áll a városi tanács barokk székháza, a copf-stílusú püspöki palota és az ugyancsak barokk ízlésű egykori Zichy-palota, valamint a ferences rendház. A pályaudvar felé vezető úton láthatók a Szent István által alapított román bazilika maradványai, mellette kőtár és Romkert-múzeum. Építészeti látványosság a barokk székesegyház, a gótikus Szent Anna-kápolna, a cisztercita templom és rendház, a régi Vármegyeháza és egy országszerte párját ritkító műemlék: a 200 esztendőös patika rokokó-faragású berendezése.

A G G T E L E K I C S E P P K Ó B A R L A N G

Nem is egy barlang, hanem egész barlangrendszer. Legnagyobb és leghosszabb a "Baradla", csaknem 6 km. hosszú s átnyúlik Csehszlovákiába, ahol Domicának nevezik. A "földalatti országhatár" egy vasrácsos ajtó, amelyet 65 nyarán kinyitottak s azóta a magyar és csehszlovák turisták szabadon bebarangolhatják az egész barlangot. A Baradla cseppkövei világ-hírűek. Akad köztük 13-15 méter hosszú és ugyan-olyan átmérőjű óriási képződmény. Több mint 250.000 esztendő kellett hozzá, míg kialakult. A Baradlának két bejárat van: az egyik Aggteleken, a másik Jósvafőn. A kettő közötti barlangi túra időtartama 5 óra! A barlang mélyén patak folydogál, ez a Styx. Ikertestvére egy másik patak: az Acheron.

(Megjelent a Kincses Kalendárium 1965. évfolyamában.)

Szavak

mogyoróhéj, -at	nutshell
betyár, -ja	outlaw, highwayman
búvóhely	hiding place
őserdő	virgin forest, jungle
jelleg	type, character
rengeteg	vast forest
ódon	old, ancient, antique
látványosság, -a	sight, spectacle
felüdítő	refreshing
mindmegannyi	all of them, a great number of them
futó ismeretség	superficial acquaintance
cisztercita	Cistercian
nyelvész	linguist
védett	protected

bencés-rend, -je	Benedictine Order
mozgalmas	lively
káptalan	chapter (of cathedral or collegiate church)
püspök, -öt, -e	bishop
székesegyház	cathedral
rendház	monastery, convent
irányzat	tendency, slant
polgári	middle class, civil
gócpon, -ja	center, junction
szó betű szerinti értelmében	literally
ó	ancient, old
kápolna	chapel
sír, -ja	grave (n)
dzsámi (mecset)	mosque
szög, -e	angle, angular
türbe (mausóleum)	mausoleum, tomb, grave
levéltár, -ak, -a	archives
székház, -at, -a	seat, center, headquarters
copf-stílusú	style of the age of Louis XVI in France
ferences	Franciscan
maradvány	relic, remains
párját ritkító	unmatched
cseppkőbarlang, -ja	stalactite / stalagmite cave
átnyúlik	extend over, stretch across
vasrács	iron bars, grill
barangol	wander, rove, ramble
átmérő	diameter
képződmény	formation, growth
időtartam, -a	length of time

Kérdések

1. Hol van a Bakony hegység?
2. Miben gazdag a Bakony?
3. Kinek volt egykor a vadászterülete?
4. Milyen a fekvése?
5. Vadregényes természeti szépségein kívül mi mindent lehet találni a Bakonyban?
6. Meg lehet nézni mindent rövid idő alatt?
7. Mi érdemel egy rövid látogatást?
8. Miről híres Várpalota?
9. Ki született Zircen?
10. Mi van Zircen?
11. Mi van Pápán?
12. Miről híres Herend?
13. Mi van Pannonhalmán?
14. Milyen régi az apátság Pannonhalmán?
15. Hol teremnek jó borok?
16. Vannak még betyárok a Bakonyban?
17. Hol vannak a modern betyárok?
18. Hol fekszik Győr?
19. Milyen folyók találkoznak ott?
20. Miért nevezik a Kisalföld fővárosának?
21. Milyen a város történelme?
22. Kik telepedtek itt meg?
23. Mikor épült a Püspökvár?
24. Mi van szemben és milyen építészeti formákat őriz?
25. Mik a nevezetesebb épületei Győrnek?
26. Minek a fővárosa Pécs?
27. Milyen jelentős gócpont?
28. Milyen régi egyetem van Pécsen?
29. Hányadik egyeteme volt ez Európának?
30. Milyen régi a város?
31. Mik a fontosabb látnivalói?
32. Milyen török megszállás korabeli emlékek vannak Pécsen?

33. Mi volt Székesfehérvár neve az Árpádok idejében?
34. Hány királyt koronáztak ott meg és hányat temettek el?
35. Hol van az Aggteleki Cseppkőbarlang?
36. Hány barlangból áll?
37. Milyen hosszú a leghosszabb barlangja, a Baradla?
38. Hova lehet itt átmenni?
39. Milyen nagyok a cseppkövek?
40. Mennyi idő kellett hozzá, hogy kialakuljon?
41. Mi van a barlang mélyén?
42. Hány bejárata van a Baradlának és meddig tart a bejáratok közötti túra?

Gyakorlatok

A. I BAKONY

1. Magyarország vadregény / természet / szépségek / leggazdag / vidék /? Igen.
2. Mátyás király egykor / vadászterület /? Igen.
3. Régvolt betyárok búvóhely /? Igen. Csakhogy ez mind kevés.
4. Magashegyvidék / tájak /, festő / patak völgyek /, őserdő jelleg / rengetegek/, szív -lélek / felüdit / kirándulóhelyek /, hihetetlen / gazdag állat- és növényvilág / gyógyvizek /, források /, tavak /, hegycsúcsok / és völgyek /, építészet / emlékek /, hagyományok /, népszokások / mindmegannyi látványosság.
5. Nem lehet minden / megnéz / mindenhova eljut /.
6. De egy rövid látogatás / megérdemel: Várpalota, Mátyás hajdan / sziklavár / emlékek /; Zirc, az ország három / legnagyobb / könyvtár / a cisztercita apátság épület /; Herend, a világhír / kézfestés / porcelán szülőfalu /; Pannonhalma, a Magyarország / bencés-rend csaknem 8 évszázad / apátság /.

A. II. GYŐR

1. Budapest és Bécs köz /, pontos / a fél / út /,
a Kisduna, Rába és Rábca találkozás / elterül /
a Kisalföld főváros /, északdunántúl ipar / és
kereskedelem / központ /.
2. Történelem / meglehetősen / mozgalom /; megteleped /
itt a kelták, rómaiak, - az újkor / egy rövid idő /
a franciák is.
3. A Belváros kicsiny domb / épül / a Püspök-vár
több mint 900 esztendő /
4. A Belváros Győr műemlék / központ /.

A. III. PÉCS

1. Dunántúl "főváros /", az ország legjelentős /
gazdaság / és kultúra / gócpont /.
2. 130.000 lakós / csaknem fél / az ipar / dolgoz /,
bányák / év / közel 3 millió tonna szén / ad /.
3. Csaknem 600 év / egyetem / még Nagy Lajos király
alapít /, ez volt Európa öt / egyetem /.
4. A szó betű szerint / értelem / urbán- / jelleg /,
tehát Budapest után talán a legvárosias /.
5. Látnivalók / év / 3-400.000 látogató felkeres /.
6. Elsősor / persze a 2.000 esztendő /város műemlékek /:
a négytorony / székesegyház /, a föld alatt /
ókeresztény temető-kápolna /, a fest / sírkamrák /
a középkor / várfalak és kerekbástya / kaputorony /.

IDEGENFORGALMI KISLEXIKON

(Folytatás)

D E B R E C E N

Kissé öreg város, most múlt 600 esztendőse. Egyébként az ország harmadik legnagyobb városa, a Nagyalföld keleti felében, a Hajdúság szívében, roppant kiterjedésű pusztáktól körülvéve. 450 négyzetkilométernyi területével, 140.000 lakosával a Tiszántúl fővárosa, gazdasági és kulturális központja. Az idők folyamán számos többé-kevésbé ráillő névvel becézték, de polgárai csupán kettőre büszkék. Egyik a "Kálvinista Róma" jelző, a másik, hogy "Civis város". A legnevezetesebb látnivalói sorában első a református Nagytemplom, Debrecen jelképe. 1849. április 14-én itt mondta ki az Országgyűlés, - Kossuth javaslatára - a Habsburg-ház detronizálását. 1944 december 21-én pedig itt alakult meg Magyarország ideiglenes nemzeti kormánya. A Széchenyi utca sarkán álló Kistemplom várkastya-szerű tornyával - több, mint 200 éves műemlék. Feleannyi idős a Városi Tanács emeletes, klasszicista épülete. Az "Arany Bika" szálló országoshírű építészeti nevezetesség. A Református Kollégiumban diákoskodott Csokonai Vitéz Mihálytól kezdve Móricz Zsigmondig a magyar irodalom és költészet számos jelese. Az 1930-ban épült Déry-múzeum a város egyik büszkesége. A Nagytemplomnál kezdődő Péterfia-utcán át vezet az út a Nagyerdőbe, ahol 90 holdnyi területen épült fel a híres debreceni Orvosegyetem klinikai telepe. Közelében még egy magasrangú főiskola: a Kossuth Lajos Tudományegyetem. A Nagyerdő adott otthont a vidámság és a szomorúság intézményeinek

egyaránt: itt van a városi strandfürdő, a fedett uszoda, a csónakázó-tó, a sportstadion, az Állatkert és - az ország egyetlen krematóriuma.

E G E R

Budapesttől 140 kilométernyire, a Mátra és a Bükk között fekvő, 40.000 lakosú városka, "az iskolák, a műemlékek, a fürdők és a jó bor" városa. Neve a magyar történelem egyik legragyogóbb lapját díszíti. 1552 őszén Ali budai basa - miután elfoglalta a fél országot - 120.000 főnyi hadával fogta ostrom alá 12.000 török ágyú 38 napig törte a falakat, de Dobó István várkapitány és alig 2000 főnyi őrsége véres fejvel verte vissza az ostromlókat. A várban egy-két hatalmas öntöttvas kondér ma is látható, az egri asszonyok ilyenekben főzték a szurkot és az olajat, amit az utolsó napon, október 14-én a bástyákra felhágó janicsárok fejére zúdítottak. Egert nem tudta bevenni Ali basa. Csak 50 esztendővel később került török kézre s akkor közel 100 évig maradtak benne a hódítók. A történelmi levegőjű kis barokk város telistele műemlékkel. A legnevezetesebb természetesen maga a vár. A barokk-korban épült fel a gyönyörű érseki székesegyház, a minorita templom, a Pedagógiai Főiskola és sok-sok utcányi olasz ízlésű apró palota. A török hódoltság korára emlékeztet az Irgalmasok-temploma előtti téren 40 méternyire magasodó karcsú minaret. Az egykori érseki kert szélén épült az egri fürdőtelep. Ez a néhány hold az ország egyik leggazdagabb forrás-területe. A gyógyfürdőben 2, a gőzfürdőben 14, a sportuszodában 23, a

strandfürdőben 8, a Népfürdőben 5, az Erzsébet-fürdőben 1, összesen tehát 50-nél is több 27-28 C fokos rádióaktív hőforrás tör a felszínre.

E S Z T E R G O M

Budapesttől mintegy 50 km-re, ahol a Duna csaknem derékszögben délnek fordul, fekszik az árpádházi királyok székvárosa, Nagy Károly frank-birodalmának keleti végvára. Hajdan "Oster ringun"-nak, keleti várnak nevezték, ebből lett a középkori latin Strigonium, majd elmagyarosodva: Esztergom. A Várhegy fennsíkjáról nyíló panoráma az ország legszebb tájképe. A hegy csúcsán az árpádkori palota feltárt és helyreállított maradványai. A fennsíkon Magyarország legnagyobb temploma: a Bazilika. Magassága 100 méter a 22 méter magas oszlopcsarnokot 8 korinthusi oszlop tartja. Lenyűgöző méretek! A vörösmárvány díszítésű templom főoltára mögött a világ egyik legnagyobb vászonra festett képe: a 13 méter magas, 6 és fél méter széles festmény Grigoletti velencei festő műve. A Bazilika baloldalán levő híres Bakócz-kápolna az ország egyetlen épen maradt reneszánsz műemléke. Esztergomi nevezetesség a Bazilika kincstára, a Keresztény Múzeum, a Vármúzeum, a Balassi Bálint Múzeum, a régi Bibliothéka, Vak Bottyán kuruc generális árkádos lábasháza és a Széchenyi-tér barokk, rokokó, copf és biedermeier műemlék-együttese is.

Szavak

puszta	lowland plain, prairie
folyamán	during, in the course of
többé-kevésbé	more or less
ráillő	fitting, suitable
jelző	attribute
civis	well-to-do peasant living in town
jelkép, -e	symbol, emblem
javaslat, -a	proposal, suggestion, motion
ideiglenes	temporary
jeles	eminent, outstanding, excellent
telep, -e	settling, establishment, plant
intézmény	institution
egyaránt	alike, equally, both
fedett uszoda	indoor pool
had, -at, -a	army, troops, forces
ágyú	cannon, gun
őrség, -e	guard
öntöttvas kondér, -a	cast iron kettle / cauldron
szurok, szurkot, szurokja	pitch, tar
felhág	go up, ascend
janicsár	janizary (Turkish soldier)
hódító	conqueror
érsek, -e	archbishop
minorita	Franciscan
pedagógiai	pedagogic
hódoltság	foreign occupation, territory under enemy rule
(az) irgalmasok	the Brothers of Mercy
magasodó	rising
hév-	thermal-, heat-
felszín, -e	surface

derékszög, -e	right angle
végvár, -at	border fortress
fennsík, -ja	plateau
tájkép, -e	landscape, scenery, view
helyre állított	restored, repaired
oszlopcsarnok, -a	colonnade, portico
lenyűgöző	fascinating
oltár, -a	altar
kuruc	Hungarian insurrection in the 17th and 18th centuries

Kérdések

1. Milyen idős Debrecen?
2. Hol fekszik?
3. Milyen névvel becézik?
4. Mi a legnevezetesebb látnivalója?
5. Milyen történelmi események történtek a Nagytemplomban?
6. Mi a neve a híres szállójának és miért nevezetes?
7. Kik diákoskodtak a Református Kollégiumban?
8. Mi minden van a Nagyerdőben?
9. Hol fekszik Eger?
10. Miről nevezetes Eger?
11. Milyen történelmi eseményről nevezetes Eger?
12. Mikor fogta ostrom alá Eger várát Ali budai basa?
13. Ki védte a várat?
14. Hány főből állt Ali basa hada és hány főből állt a vár őrsége?
15. Hány napig tartott az ostrom?
16. Mi történt az utolsó napon?
17. Csak mikor került Eger török kézre?
18. Ki írt egy örökszép regényt az egri vár ostromáról?
19. Milyen műemlékek vannak Egerben?
20. Miben gazdag Eger?
21. Hány fürdője van összesen?

Gyakorlatok

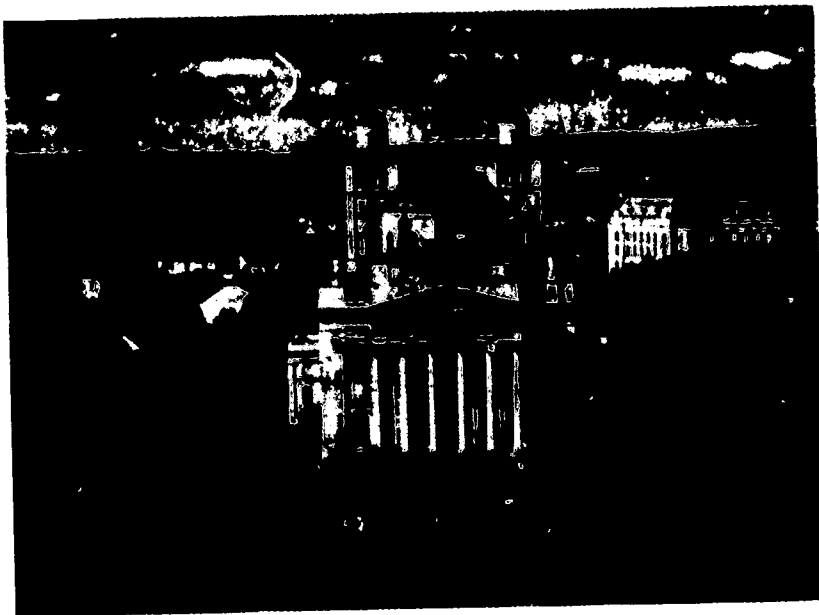
A. MODEL: A Református Kollégiumban diák volt.
A Református Kollégiumban diákoskodott.

- I.
 1. Az unokája bojtár lett.
 2. Sok magyar Oroszországban rab volt.
 3. Ez az ember apostol szeretne lenni.
 4. A fiú bűvár szeretett volna lenni.
 5. Péter tavaly katona volt.
- II.
 1. Az idő egyre langyosabb lesz.
 2. A ruha egyre rongyosabb lesz.
 3. A veréb egyre hangosabb lesz.
 4. A szél egyre erősebb lesz.
 5. Az élet egyre nehezebb lesz.
 6. A felhők egyre feketébbek lesznek.
 7. Az asszony egyre fiatalabbnak néz ki.
 8. Az apám mindig öregebb lesz.
 9. A tenger lassan csendesebb lesz.
 10. Amerikában az emberek gazdagok lesznek.
 11. Hamarosan tavasz lesz.
 12. Az út jeges lesz.

B. Hogy mondja másképp:

1. 12.000 főnyi hadával ostromolta a várat.
2. Egerben sok-sok utcányi olasz ízlésű palota van.
3. Egy kosárnyi lisztet adott a szegény asszonynak.
4. Nagyon elfáradtam, egy lépésnyit sem megyek tovább.
5. Két ujjnyi széles szalagot akarok venni.
6. Tenyérnyi folt volt a gyerek ruháján.
7. Van még egy méternyi ebből az anyagból.
8. Csak egy pohárnyi tej van itthon.

- C. 1. Eger / Budapest / 140 kilométer /, a Mátra és a Bükk között fek- / 40,000 lakós / városka.
2. (Eger) név / a magyar történelem egyik legragyogó / lap / díszít /.
3. a) 1552 ősz / Ali buda / basa 120.000 fő / had / fog / ostrom alá /.
- b) 1552 ősz / Ali buda / basa - miután elfoglal / a fél ország / - 120.000 fő / had / fog / ostrom alatt /.
4. Dobó István várkapitány és alig 2000 fő / őrség / vér / fej / visszaver / az ostromlók /.
5. Csak 50 esztendő / késő / kerül / török kéz /.
6. Akkor közel 100 év / marad / _____ a hódítók /.
7. A történelem / levegő / kis barokk város telistele műemlék /.

Petőfi Sándor

P E T Ő F I S Á N D O R

(1823 - 1849)

("Az Ezeréves Magyarország"-ban megjelent cikk után.)

Petőfiről sok arcképet próbáltak már írni. Megírták a szabadság lánglelkű dalosát, a tűzes és gyöngéd szerelmeit, a magyar föld és magyar nép leghívebb tolmácsolóját, de azt, amit ezek együtt összeadnak, Petőfit az embert és a költőt, nem sikerült még senkinek sem megírni. Mert ki tudna akár csak egy pillanatfelvételt is készíteni az égen végigcsikázó űstökösről?...

Valóban Petőfi pályafutása semmihez sem hasonlítható jobban, mint egy űstököshöz. Feltűnt a magyar égen, kezdetben halványan, hogy aztán mind fényesebben, mind sebesebben haladjon a zenit felé; a tetőponton káprázatos fényben ragyogott rövid ideig; s meredeken, szikrázva zuhant a semmibe. Tökéletes élet volt: mindent elért, amit elérhetett, s mikor életének értelme elveszett, vele együtt tűnt el ő is olyan nyomtalanul, hogy még a sírját sem ismeri emberfia.

Sziveszter éjszakáján, az Újesztendő küszöbén született egy kiskörösi házikóban. Édesanyja Hrúz Mária, szelid kis asszony, apja pedig Petrovics István, nehézéletű mészárosmester volt. Az Alföld szívében, a Duna és Tisza közti időtlen síkságon, a nagy parasztvárosok táján élte első éveit a vékony, fűrgeeszű fiúcska. Itt ismerte meg és szerette meg a magyar tájat és a tájban élő népet, a törzsökös magyar parasztságot.

Első iskoláit az Alföld városaiban járta, később Selmecbányára került. Közben apja tönkrement s a fiatal fiúnak a saját lábán kellett életet próbálnia. Pesten statiszta lett a Magyar Színháznál, de nem sok sikert ért el ezen a pályán. Beállt katonának, de csak egy évig bírta a katonaellet fáradalmait. Fölmentették s a híres pápai kollégium diákja lett. Itt barátkozott meg Jókaiival, s itt aratta első költői

sikereit is. Később ismét elkezdte a vándorlást. Pozsonyba, majd Debrecenbe ment s hónapokig a legmélyebb nyomorban volt. Akarata és fiatalsága legyőzte az akadályokat s 1844 telén gyalog elindult Pestre, a magyar irodalom ifjú fővárosába. Ekkor már kezdték Petőfit ismerni, több verse jelent meg az "Athenaeumban",

Pestet úgy hódította meg, mint a tisztító szélvihar. Első verskötetete egy csapásra az ország leghíresebb költőjévé tette. Egyik középpontja lett az irodalmi társaságoknak s legalább ugyanannyi ellenséget szerzett magának, mint jóbarátot - ami a siker legbiztosabb jele.

Míg a politikai központ - az országgyűlés - Pozsonyban ülésezett, addig az írók Pesten csoportosultak s így a magyar szellem fővárosa Pest lett ebben az időben. Petőfinek és író társainak márciusi fellépése tette aztán Pestet az ország politikai középpontjává, valódi fővárosává is.

A következő néhány év során a független író életét élte Petőfi. Több utazást tett a Felvidéken és Erdélyben. Egyik utazása alatt ismerkedett meg Szendrey Júliával. Ez a lázadó szellemű, bátor fiatal lány szembe mert szállni kora minden előítéletével s hosszú családi harcok után hozzámént a fiatal költőhöz. Óriási lépés volt ez akkor: egy nemesi lány hozzámént egy nem-nemes emberhez, akinek még csak vagyona sem volt. Minden kincse tolla és hírneve volt.

Ez az egy-két rövid esztendő Petőfi életének csúcspontja. Övé az osztatlan siker, amiben együtt van a közönség, irodalmi világ és a nép is. Övé az asszony, akit szinte erőszakkal ragadott magához. Biztos jövedelme van, folyóiratokat szerkeszt, ami kenyeret tudott nyújtani a pusztán mesterségéből élő írónak. S övé a jövő ígérete, a magyarság szabad korszaka, amit színes álmokban festett maga elé az akkori fiatal magyar irodalom.

Petőfi az a költő, akiben az élet és költészet teljes egységbe olvad össze. Liraisága, szabadságvágya éppen úgy megnyilatkozik életében, mint forradalmi mivolta, egyéni bátorsága költeményeiben. Mikor az események a történelem élére sodorták, tisztán és egyenesen vezette híveit a szabadság forradalmába. Március tizenötödike az a dátum a világtörténelemben, amikor egy napig a költők diktatúrája uralta az országot. A következő idők zűrzavarában egyenesen és tisztán halad a költő útja. Szavát hallani a forradalom vívmányainak érdekében, s mikor a harc fegyverekkel folytatódik, ő is fegyvert fog s csatáról-csatára kíséri a küzdelmet. A másik nagy idealista szabadsághős, az ősz lengyel Bem tábornok mellett járja végig az erdélyi hadjárat véres útját. Különös, nemes barátság fejlődik ki a két ember között, akik egymást alig értik, de összeköti őket a közös cél, a szabadságküzdelem. S mikor a harc alkonyán elérkezik a vég, a segesvári fensíkon nemcsak Bem serege pusztul el, hanem vele együtt a költő is. A fáklya kilobbant, az üstökös lehullott. A költő holttestét jeltelen sír őrzi, - ott lett ismét eggyé a néppel, az egyszerű közkatonákkal, akikért küzdött és dalolt rövid, de teljes életében.

Petőfi Sándor az egész magyar nép költője. Dalait szerte énekelték a paraszti énekesek, a versei ma elevenebbek, mint valaha. Sikere és hírneve nem könyvek lapján él, hanem a szívekben. Míg kortársai közül sokan iskolás emlékké halványultak, őt még mindig idézik és olvassák. Ebben áll halhatatlansága: mert őszintén, természetesen és felülmulhatatlanul öntötte örök formába azt, amit a magyarság addig ki nem mondott gondolatok és érzések formájában álmodott.

Szavak

dalos	singer
legghívebb	most devoted
tolmácsoló	interpreter
pillanatfelvétel, -e	snapshot
cikázó	flashing
ütőkös, -ök	comet, meteor
halad	proceed, advance
elért	attained
Szilveszter éjszaka	New Year's Eve
fürge	quick, lively, agile
törzsökös	pureblooded
tönkrement	became bankrupt, got ruined
statiszta	supernumerary
fölment	exempt (v)
nyomor	want, need, misery
akadály	obstacle
hódít	make a conquest, win the affection of
egy csapásra	suddenly, "overnight"
csoportosul	gather, assemble in a group
fellépés	action, behavior
független	independent
lázadó	revolting, rebellious
szembe száll	stand up against, oppose
nemes	of noble birth
osztatlan	undivided
erőszak	force, violence
ragad	seize, grasp
szerkeszt	edit
pusztán	merely, only
vágy, -at	desire
megnyilatkozik	manifest itself
forradalmi	revolutionary
mivolta	nature, character

zűrzavar	confusion
vívmány	achievement
fegyver, -e	arms, weapon
hadjárat, -a	military expedition
cél, -ok, -ja	aim, purpose, goal
sereg, -e	army
fáklya	torch
kilobban	flicker / go out
jeltelen	unmarked
közkatona	private, common soldier
kortárs, -at	contemporary
halhatatlanság	immortality
felülmulhatatlan	unsurpassable

Kérdések

1. Ki volt Petőfi Sándor?
2. Pályafutása mihez hasonlítható?
3. Mikor és hol született?
4. Ki volt az apja?
5. Milyen volt az anyja?
6. Hol élt gyermekkorában Petőfi?
7. Mit ismert és szeretett itt meg?
8. Hol járt először iskolába?
9. Később hova került iskolába?
10. Mi történt az apjával?
11. Mit kellett a fiúnak próbálnia?
12. Mit csinált Pesten először?
13. Sikere volt ezen a pályán?
14. Mit csinált azután?
15. Meddig volt csak katona és miért?
16. Hova ment tanulni?
17. Kivel barátkozott Pápán össze?
18. Mi történt a pápai kollégiumban?

19. Mit csinált később?
20. Hova ment és hogyan élt?
21. Mit csinált 1844 telén?
22. Hol jelentek meg már ebben az időben versei?
23. Mi történt, amikor megjelent az első verskötetete?
24. Hol volt akkor az ország politikai központja?
25. Mi lett Pest ebben az időben?
26. Petőfi és író társainak márciusi fellépése mivé tette Pestet?
27. Mit csinált a következő években?
28. Kivel ismerkedett meg egyik utazása alatt?
29. Milyen családból származott Szendrey Júlia?
30. Milyen volt ő maga?
31. Könnyű volt abban az időben egy nemesi lánynak hozzá menni egy nem-nemes emberhez?
32. Mivel kellett szembe szállnia Szendrey Júliának, hogy Petőfihez feleségül mehessen?
33. Milyen volt Petőfi élete egy-két évig miután elvette Szendrey Júliát?
34. Mi minden volt az övé?
35. Mi olvadt Petőfiben össze?
36. Mi nyilatkozik meg életében és költészetében?
37. Mi történt 1848 március 15-én?
38. Mi történt azután?
39. Mi csinált Petőfi?
40. Kivel járta végig az erdélyi hadjáratot?
41. Mi kötötte a két ember össze?
42. Hol pusztult el Bem serege és Petőfi?
43. Tudjuk, hogy hol van eltemetve Petőfi?
44. Miért mondjuk, hogy Petőfi az egész magyar nép költője?
45. Hol él sikere és hírneve?
46. Ő is, mint más költők, iskolás emlékké halványult?
47. Miben áll hallhatatlansága?
48. Mit öntött örök formába?

Gyakorlatok

A. MODEL: Petőfi pályafutása egy üstököshöz hasonlítható.
Hasonlítsa Petőfi pályafutását egy üstököshöz!

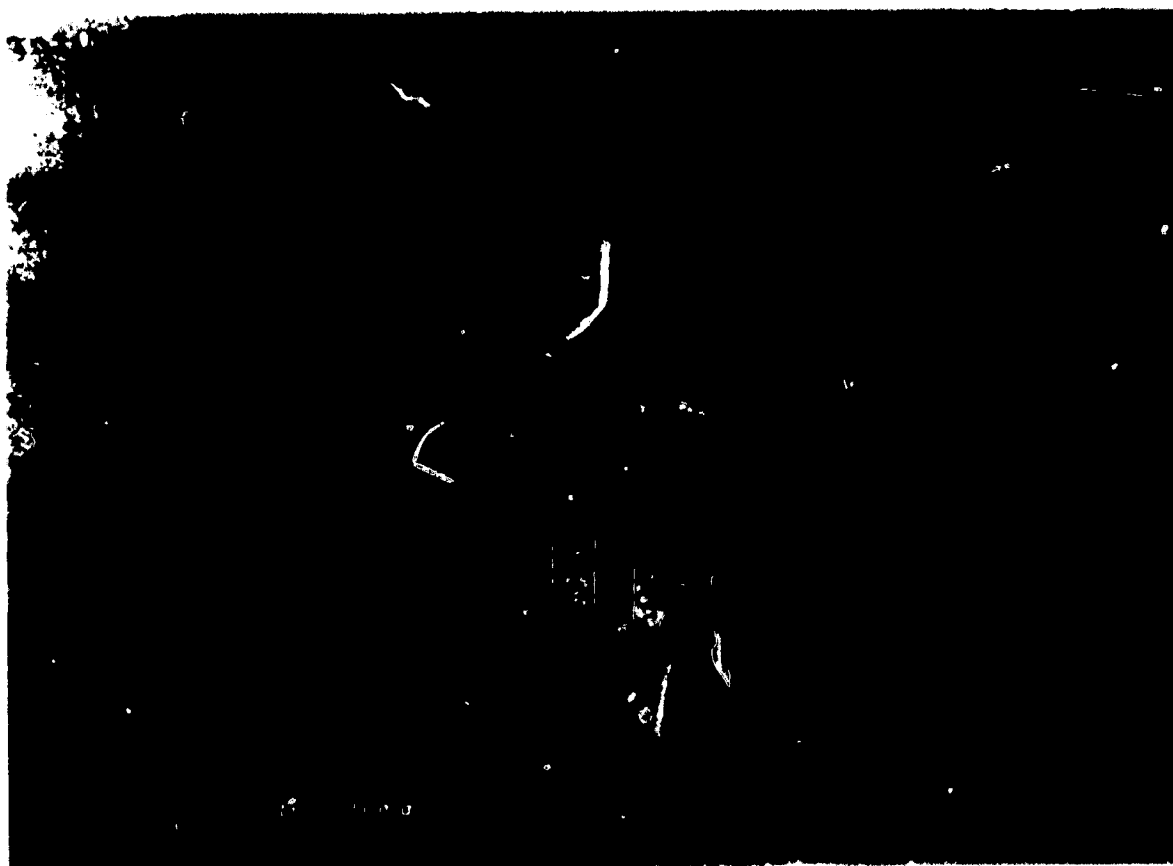
1. A diák bizalommal van a tanárhoz.
2. Nem vonzódik ehhez az emberhez.
3. Sok ideje van az olvasáshoz.
4. Ezt a háborút nem viszonyítja a múlt háborúhoz.
5. Hozzászokott a korai felkeléshez.
6. Az apa szigorú a fiához.
7. Közel mentek a folyóhoz.
8. Ragaszkodik a kutájához.
9. Mához egy hétre színházba megyünk.

B. Mi a helyes szórend?

1. éjszakáján kiskörösi született Szilveszter egy házikóban Petőfi
2. apja kis asszony nehézéletű szelid mészárosmeter, anyja volt
3. a fürgeesű parasztvárosok szívében, az Alföld éveit élte első táján a nagy
4. a magyar megismerte és az élő magyar népet, itt a parasztságot és megszerette ott tájat
5. első városaiban Selmezbányára az Alföld iskoláit járta, később került
6. a fiúnak lábán tönkrement, kellett saját apja életet s próbálnia
7. egy évig fáradalmait katonának, katonaéletet csak bírta de a beállt

8. pápai diákja azután a híres kollégium lett
9. és itt is itt aratta költői Jókaiával, sikereit megbarátkozott első
10. fővárosába, 1844 magyar gyalog irodalom elindult a ifjú telén Pestre
11. egy leghíresebb költőjévé első ország az tette csapásra verskötete
12. irodalmi központja egyik társaságoknak az lett

C. Házi feladat: Írjon egy dolgozatot a kedvenc költőjéről.

(Népszabadság, 1966. dec. 11.)

Ilyenkor, az év utolsó hónapjában kezdődik a kereskedelem csúcsforgalma. Az újságok mind többet írnak arról, hogyan készültek fel az üzletek, áruházak a karácsonyi szezonra, esténként és a vasárnapokon pedig emberek ezrei állnak meg a szépen díszített kirakatok előtt, s nézik, válogatják, mit is vegyenek ajándékba. A legtöbben nem olcsóságokat; nem csupán játékot, vagy apróbb cikkeket akarnak venni, hanem már az év eleje óta értékesebb, hasznosabb fogyasztási cikkekre gyűjtöttek. Ezeknek kívánunk segítséget nyújtani, amikor körsétára invitáljuk őket a szaküzletekbe és az áruházak műszaki osztályaira.

Sokan költöznek új lakásba és a meglehetősen szűkre szabott konyhákba olyan sütőt kívánnak, amely kis helyet foglal el. Ilyen a pápai Elkthermax hőfokszabályozós sütője, amelynek hőmérséklete 50-300 fok között szabályozható. A sütőajtón hőálló üvegtábla van, így egy pillantás alatt megállapítható, hogy mikorra készül el a hús vagy a sütemény. A kicsi és modern vonalú, zománcozott sütő 1250 forintba kerül és tetszés szerint használható 110, 150, 190 vagy 220 voltos áramkörre. Megállapítható, hogy mind nagyobb a tápora a korszerű gasztronómiának. Mind többen fogyasztanak gyorsan készült, ízletes ételeket s éppen ezért akad olyan sok vásárlója a különböző grill ételeknek. Eddig, ha valaki ilyen ételféleséget kívánt venni, annak valamelyik bisztrót vagy büfét kellett felkeresnie. Most a grill ételek "házhoz mennek". Elkészült és forgalomban van a henger alakú, modern vonalú, háztartási rostsütő, az Unigrill. Ez az ötletes készülék húsok, halak, kolbász- és gyümölcsféleségek grillezésére alkalmas. A nyárs tengelye függőleges és a sütést csőfűtőtest segíti elő. A készülék tetején levő, fedőszerűen lezáró jénai tál párolásra, melegítésre használható. A korszerű

lakás legújabb tartozéka 1.100 forint.

Ma már nem luxus az elektromos hűtőszekrény sem. Különösen ott van nagy jelentősége, ahol gyerekek vannak és az élelmiszerek frissen tartása okvetlenül szükséges. Sokan állnak meg azonban tájékozatlanul, hogy mit is vegyenek. Jelenleg az üzletekben három fajta hűtőgép található: a 70 és a 120 literes Lehel és a 80 literes Szaratov hűtőgép. A 70 literes Lehel 4200 forint, a 120 literesnek pedig 5200 forint az ára. A Szaratovot 5000 forintért árulják. Mindhárom készülék jó, megbízható, csúpán térfogatuk más.

Alig akad olyan háztartás, ahol ne lenne mosógép. Ahol nincs, vagy ahol már szükséges a régi kicserélése, ott azért gyűjtöttek, hogy karácsonyra mosógépet vegyenek. Ez természetesen nemcsak az asszonyok, a férjek munkáját is megkönnyíti. Figyelemre méltó, hogy amikor olyan népszerű a mosógép, még viszonylag kevés háztartásban található centrifuga. Pedig ez az okos szerkezet szoros tartozéka a mosásnak és amellet, hogy nagy fizikai erőfeszítéstől mentesít, kíméli a ruhát a rostok törésétől, az őszi-téli időszakban pedig megkönnyíti a szárítást is. A jelenleg forgalomban levő 402-es jelű, 1050 forintos centrifuga bizonyára kedves ajándék lehet a háziasszonyoknak.

Ujdonság a szaküzletekben a konyhában felszerelhető ötliteres villanyboyler is. A műanyag kivitelű, kis helyet elfoglaló és a vízcsap helyére szerelhető boyler az 5 liter vizet tíz perc alatt 85 fokra melegíti fel. S hogy mennyibe kerül? 1100 forint.

Eddig főként a főzéssel és a mosással kapcsolatos ajándékcikkekre hívtuk fel a figyelmet, de legalább ilyen hasznos és praktikus, ha valaki a karácsonyi vásáron televíziót, rádiót vagy zenegépet vesz.

Ezekben a hetekben gazdag választék található tv-készülékekből. Az Orion-gyár ismert típusain kívül ott sorakozik a polcokon a 12 csatornás, nagyképernyős Horizont, amely kiváló vételi lehetőségeket biztosít. (6100 forint). Még ennél is szebb és ugyancsak kellemes vételt biztosít az 59 centiméteres képernyőjű Sztár készülék. Ennek külalakja, színezése bármilyen lakásban megfelel és kiválóan alkalmazkodik a bútortat színéhez is. Az 1965-ös Budapesti Nemzetközi Vásáron "Legszebb termék" címet nyert tv önálló lábakon áll és így bútordarabként is használható. (Ára 6650 forint.)

A kisebb lakásokba, ahol esetleg nem érvényesül a nagy készülék a kisebb, ugyancsak önálló bútorként kezelhető Favoritot ajánljuk. (Ennek 5500 forint az ára.)

A kereskedelem gondoskodott arról is, hogy a decemberi csúcsforgalomban minél több áru között válogathassanak a vevők. Ezért hoznak be Lengyelországból olcsóbb típusú, nagyképernyős tv-t. A lengyel Topáz külön érdekessége, hogy egy beépített fotocella segítségével a szíkontraszt automatikusan alkalmazkodik a szoba világításához. A Topáz árát 5300 forintban állapították meg.

Nemcsak televízióból, rádióból is növekedik a vásárlás karácsony táján. A meglehetősen nagy választékból csupán kettőre hívjuk fel a figyelmet. Az egyik a szuper Pacsirta, a másik pedig ennek tovább fejlesztett változata az R 5700-as sztereo-készülék. A Pacsirta gyorsan fogalomná vált a rádiókedvelők körében; leginkább sokoldalúsága miatt kedvelték meg. Két rövid, egy közép, illetve hosszú hullámsávon kívül URH-adások vételére is alkalmas. A hangszin, a hullámváltás 12 nyomógomb segítségével szabályozható. A rádió külakja szép: hajlított vagy szegletes formában készül. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy külön magnetofon, lemezjátszó és póthangszóró csatlakozása is van. A szuper Pacsirta ára 2800 forint, a szetereofonikus rádió 3300-ba kerül. A

beépített, kétcsatornás sztereo hangvégfokozattal ellátott rádiónak kitűnő az akusztikája és a hallgatóság számára tökéletes hangversenyélménnyel szolgál. Ez a készülék a karácsonyi vásár slágere. Sok olyan család akad, ahol szeretik a zenét, de szívesebben hallgatják otthon, mint a koncertteremben vagy a szórakozóhelyeken. Mások azt kívánják, hogy a rádió és a lemezjátszó egybe legyen. Mindkét tábor számára a legelőnyösebb a zeneszekrény. Néhány hete kiváló minőségű és formájú zeneszekrények jelentek meg a boltokban. Különösen sokan dicsérik a Koncert fél-sztereo zeneszekrényt. Ez a berendezés méreteiben és külalakjában jól illeszkedik a mai modern lakásokba. A készülék natur színű, diófurnírozású, így ápolása csak portörlésre szorítkozik. A kecskelábakon álló szekrényben egy sztereo végerősítővel ellátott rádió és egy ugyancsak korszerű sztereo lemezjátszó van. A Koncert nemcsak lakás, hanem kisebb klubhelyiségek, üdülők hangosítására is alkalmas. A GR 612 típusú zeneszekrény luxuskivitelű, sötétebb tónusú, inkább a sötétszínű bútorokhoz alkalmazkodik. Ebben a zeneszekrényben a Pacsirta típusú rádión kívül egy 10 lemezváltós, angol lemezjátszót is beszereltek, aljában pedig ízléses bárszekrény van. Körsétánk végére érkeztünk. Nagyjából mindent bemutattunk, amely a karácsonyi vásár érdekességei közé tartozik. S amit különösen figyelembe ajánlunk: a bemutatott áruk közül a legtöbb (például a centrifuga, a Lehel, a Szaratov, a Horizont és a Pacsirta) OTP kölcsönre is kapható.

Remélhetően sikerült néhány hasznos tanácsot adni, segíteni a vásárlásnál. (X)

Szavak

szezo ja
 körsé
 invit h'
 szűkr s ab t
 sütő
 hőfok á il özó
 hőmér s t -e
 hőáll
 zomán zo :
 áramki , k, -e
 henger al ú
 rostsű ő
 nyárs, -a
 tengely
 függőle e.
 fedő
 tartozék, -a
 térfogat, -a
 centrifuga
 erő kifejtés
 mentesít (-t)
 rost, -ja
 szárítás
 képernyő
 műanyag
 kapcsolatos
 készülék - e
 kezelhető
 fotocella
 fogalom má vált
 kedvel
 hullámsáv, -ja
 váltás
 nyomógomb, -ja

season
 sightseeing
 invite
 limited (in space)
 oven
 heat control, thermostat
 temperature
 heatproof
 enamelled
 electric circuit
 cylinder-like
 broiler, grill
 spit, broach
 axle-, azis, arbor
 vertical
 cover
 belongings, accessories
 capacity, volume, mass, bulk
 cetrifugal machine
 display of strength
 exempt / free from
 fibre
 drying
 telescreen
 artificial / plastic material
 connected with, related to
 apparatus, wireless set
 treatable
 photoelectric cell
 it has become a household word
 like, be fond of, care for
 wave band
 changing
 press-button

külsőalak, -ja	exterior, outward form
hajlított	bent, curved
magnetofon	tape recorder
pót	supplementary, extra, additional
hangszóró	loudspeaker
akusztika	acoustics
sláger, -e	hit
illeszkedik	fit in
furnírozás	veneering
portörlet	dusting
szorítkozik (-re)	limited, restricted
kecskeláb, -at, -a	trestle, goat's foot
végerősítő	amplifier
klubhelyiség	clubroom
luxuskiviteltű	deluxe quality
tónus	true, tint
lemezváltó	record changer
alj, -at	bottom, lower part
nagyjából	roughly, on the whole, by and large

Kérdések

1. Mikor kezdődik Budapesten a kereskedelem csúcsforgalma?
2. Miről írnak az újságok egyre többet?
3. Mit csinálnak az emberek?
4. Mit akar a legtöbb ember vásárolni?
5. Mit akar az újságíró csinálni?
6. Mit szeretnének azok, akik új lakásba költöznek?
7. Milyen a pápai Elekthermax sütője?
8. Mit kellett csinálniuk eddig azoknak, akik grill ételeket akartak enni?
9. Most mi készül el és mit lehet vásárolni?
10. Mi mindent lehet grillezni ebben a rostsütőben?
11. Luxus még az elektromos hűtőszekrény?

12. Hát a mosógép?
13. Mire gyűjtöttek most, ha már a mosógép régi volt?
14. A mosógép mellett mi hasznos egy háztartásban?
15. A villanyboyler mire való?
16. Miből van gazdag választék az üzletekben?
17. Milyen nagyságú televíziók vannak?
18. Az 1965-ös Budapesti Nemzetközi Vásáron melyik televízió kapta a "legszebb termék" címet?
19. Mi a lengyel "topáz" televízió külön érdekessége?
20. Miből növekedik még a vásárlás karácsony táján?
21. Melyik két rádióra hívják fel a figyelmet?
22. Hány hullámsáv van rajta?
23. Mi van a szuper Pacsirtán?
24. Hogyan néz ki a Koncert fél-sztereo zeneszekrény?
25. Mi van a GR 612 típusú zeneszekrényben a rádión kívül?
26. Csak készpénzre kaphatók ezek az áruk?
27. Magának milyen rádiója vagy zeneszekrénye van?
28. Van külön lemezjátszója, vagy együtt van a rádiójával?
29. A rádiója sztereofonikus?
30. Van magnetofonja?
31. Milyen televíziója van?
32. Milyen nagy a televíziójának a képernyője?
33. Hány csatornát tud fogni rajta?
34. Mi a kedvenc televízió programja?

Gyakorlatok

- A. 1. a) Ilyen- / kezd / a kereskedelem csúcsforgalom /
 b) Ilyen- /, az év utolsó hónap / kezd / a kereskedelem csúcsforgalom /.
2. a) Az újságok mind több / ír- ____ /, hogyan felkészül / az üzletek, áruházak a karácsony / szezon /.
- b) az emberek ezrek / megáll / a kirakatok ____ /, s néz /, válogat /, mi / is venni / ajándék /.

- c) Az újságok mind több / ír- _____ /, hogyan felkészül / az üzletek, áruházak a karácsony / szezon /, (minden) este / és vasárnapok / pedig az emberek ezrek / megáll / a szép / díszít / kirakatok _____ /, s néz /, válogat /, mi / is venni / ajándék /.
3. a) A legtöbb (ember) / nem olcsóságok / akar / venni, hanem már az év eleje _____ / fogyasztás / cikkek / gyűjt /.
- b) A legtöbb / nem olcsóságok /; nem csupán játék /, vagy apróbb cikkek / akar / venni, hanem már az év eleje _____ / értékes /, hasznos / fogyasztás / cikkek / gyűjt /.
4. a) Ezek / (mi) kíván / segítség / nyújt
- b) körséta / (mi) invitál / űk / a szaküzletek / és az áruházak műszak / osztályok /.
- c) Ezek / kíván / segítség / nyújt / ami- / körséta / invitál / űk / a szaküzletek / és az áruházak műszak / osztályok /.
5. a) Sok / költöz / új lakás / és oly / sütő / kíván /, _____ kis hely / elfoglal /
- b) Sok / költöz / új lakás / és a meglehetősen / szűk / szab / konyhák / oly / sütő / kíván /, _____ kis hely / elfoglal /.
6. A kereskedelem gondoskod / _____ is, hogy a december / csúcsforgalom / minél _____ / áru _____ (lehet) válogat / a vevők.
7. Nemcsak televízió /, rádió / is növeked / a vásárlás karácsony táj /.

8. Sok olyan család akad, ahol szeret / a zene /,
de szívesebb /, hallgat / otthon, _____ a
koncertterem / vagy a szórakozóhelyek /.
9. Néhány hét / kiváló minőség / és forma / zenesze-
krények megjelen / a boltok /.
10. Remélhető / sikerül / néhány hasznos tanács / ad /,
segít / a vásárlás /.

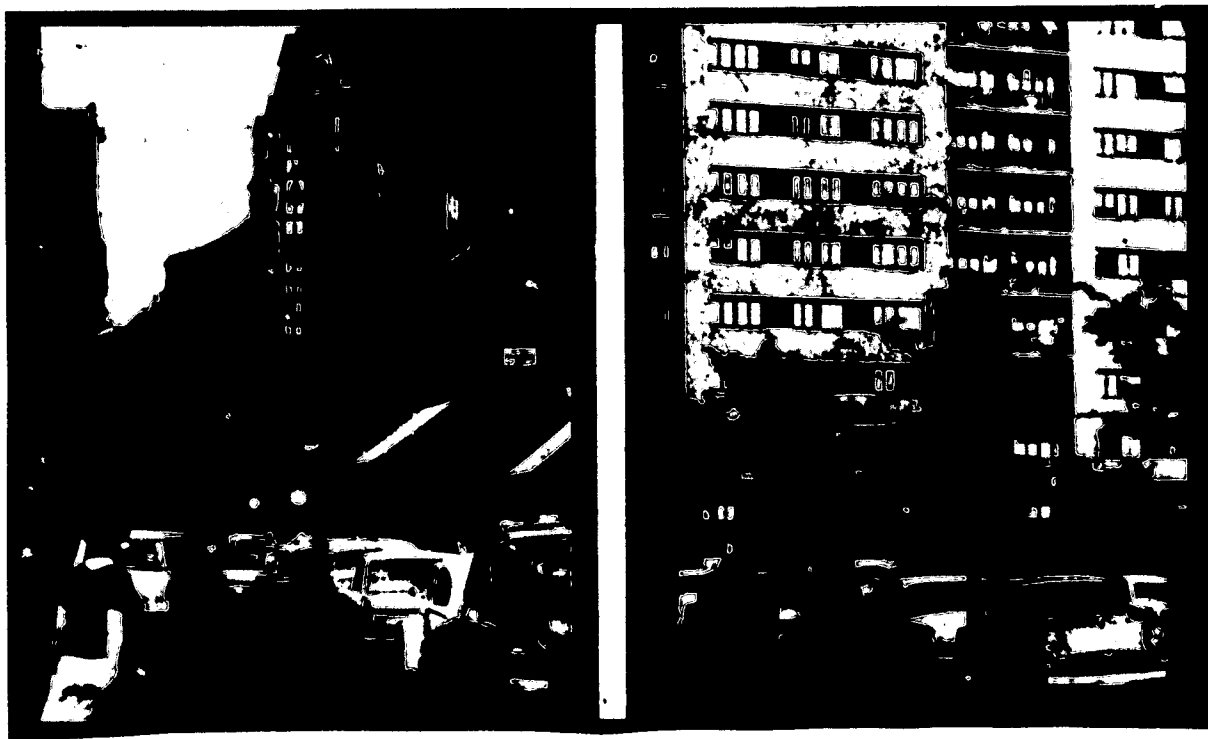
B. MODEL: Minden este emberek állnak a kirakatok előtt.
Esténként emberek állnak a kirakatok előtt.

1. Minden héten kaptam levelet.
2. Minden délelőtt úszni megyek.
3. A diákoknak minden mondatot le kell fordítaniuk
a vezércikkben.
4. A szerződés minden pontját megvitatták.
5. Lassan megöregszik az ember.
6. Minden lóért 200 dollárt kértek.
7. Egy-egy tucat szappant vettem.
8. Minden államnak két képviselője van az országházban.
9. Kosárban adták el a tojást.
10. Minden darab árut megvizsgáltak.

C. MODEL: A Sztár tv. készülék mint bútordarab is használható.
A Sztár tv. készülék bútordarabként is használható.

1. A gyerek mint felnőtt férfi viselkedett.
2. Johnson mint követ ment Pestre.
3. Smith mint a Fehér Ház szószólója beszélt.
4. Mint barát mentem, de úgy fogadtak, mint ellenséget.
5. Péter, mint a diákok vezére ment a gyűlésre.
6. Az angol miniszterelnök, mint a Fehér Ház vendége, érkezett Washingtonba.
7. A küldöttség egy diákot használt mint tolmácsot.

D. Házi feladat: Írja le a múlt évi karácsonyi vásárlását.

SZÍNES VILÁGEGYETEM
(Részlet)

- Kulin György és Kolozsváry György után -

A világ, amelyben élünk.

örült éjszakákon az égbolton minden irányban csillagokat látunk. Minden fényben a csillag anyaga jut el hozzánk, s ismereteink legnagyobb részét a világról a csillagok fényéből olvastuk ki. De mert messze vannak, a sok milliárd csillagrendszer összfénye együttvéve többezertrilliószer kevesebb, mint amennyit a Naptól kapunk.

A föld a Nap energiájából él. Ez az energia adja a Föld felszínének fényét és melegét. Mérsékli ez a hő a tél hidegét is, hiszen a Nap nélkül - 273 C fok hideg uralkodna a Földön.

A Nap, a bolygók és a csillagok, valamint a csillagrendszerek nemcsak látható fényt sugároznak, hanem láthatatlan infravörös, ultraibolya és röntgenfényt is. Ezeken kívül rádiófrekvenciás sugárzásokat is küldenek felénk. Rádióforrás a Nap, a bolygók, a csillagok és a csillagrendszerek, valamint a ködök is. Ezek a sugárzások másfajta üzeneteket hoznak számunkra, mint amilyeneket a fénysugárból olvashatunk ki. A világtér tehát nem üres, a sugárzások számtalan fajtája hálózza be az egész teret, és a sugárzás is anyag.

A Napból kiáramló anyagi részecskék néhány száz - néhány ezer km/mp sebességgel mozognak. Az ugyancsak atomtöredékekből álló kozmikus sugárzás közel fénysebességű, ezért roppant nagy energiájú.

A világtér minden részéből jönnek. A fizikusok több új elemi részt fedeztek fel bennük. Vizsgálatukra újabban a mesterséges égitesteket is felhasználják.

Talán nem is gondolunk rá villámokkal tele zivataros időben, hogy a villámban is a Nap energiája szabadul fel. Az elektromosan töltött felhőt a Nap emeli a magasba. Sugárzása bontja szét a levegőt pozitív és negatív töltésű részekre. Itt már a sugárzó energia elektromos energia formájában nyilvánul meg, de eredetét a Nap sugárzó energiájában kell keresnünk. A villámlás nyomán keletkező tűz végeredményben a Nap tüze és dőrejének hangenergiája is átalakult napenergia.

A természetet tehát a Nap varázsolja számunkra. olyanná, amilyennek megismertük.

Az a tény önmagában, hogy a Földnek légköre van, a Napnak köszönhető. Honnan veszi a pusztító orkán, a tájfun azt a roppant energiát, amellyel házakat dönt romba? Ugyanúgy a Nap adja energiáját, mint a csöndes szélnek, amely a szélmalom kerekét forgatja. A Nap nem egyenletesen melegíti fel az egész légkört. A megritkult felszálló légtömegek helyébe sűrűbb, hideg levegő áramlik és ennek mozgása a szél. Átalakult formában, mozgási energiában a Nap melege kel itt életre.

A föld kozmikus helyzetének megértéséhez tudnunk kell, hogy a Nap nélkül a Föld felszíne halott világ lenne, a világűr - 273 fokos hidegében semmiféle élet nem lenne rajta. Az élet keletkezésének és fennmaradásának feltételeit is a Nap adja számunkra. A Nap azonban nemcsak az élet keletkezésének és fennmaradásának feltételeit biztosítja, hanem változásai, tevékenységei révén is beleszól a földi élet rendes menetébe.

Egy zúgó hegyi patak, egy lefelé áramló folyó roppant nagy energiát képvisel. A vizet a párolgás útján a Nap melege emeli a magasba és csapadék formájában rakja le a magasabb fekvésű helyekre. Az áramló vízben tehát azt az energiát kapjuk vissza a vízimalomban, vagy vízi hőerőműben, amit eredetileg a Nap sugárzása fektetett bele. Az egész földi élet nélkülözhetetlen eleme a víz. A víz körforgását a Nap sugárzó energiája biztosítja. A Nap nélkül kiszáradnának a források, elapadnának a patakok és folyók.

Közlekedésünk, iparunk gépei a szenet, az olajat és a földgázt, s a belőlük nyert villamosenergiát használják. A szén, földgáz és olaj a Föld terméke. De nem lenne egyik sem, ha a Földön évmilliárdok óta nem lett volna élet. A régen élt növények és állatok földbe temetett maradványai szenesedtek el, belőlük képződött a kőszén, az olaj és a földgáz. Minden lapát szén melegében tehát végeredményben azt a meleget keltjük életre, amely még akkor sütötte

a Földet, amikor az ember meg sem jelent rajta. A Nap elraktározott energiája hajtja tehát a vonatot, az autót, a munkagépeket s a Nap energiájával szeli át a hajó az óceánt, s repüli át a kontinenseket a repülőgép, de ez az energia hajtja a rakétákat is, amelyek a műszereket és az embert a Földön kívüli térségbe emelik.

Nem kétséges tehát, hogy az élelmet is a Nap adta számunkra, a belőlük felszabaduló energia mozditja karunkat cselekvésre és agyunkat a gondolkodásra.

Szavak

anyag, -a, -ja	substance, material
ismeret, -e	knowledge
csillagrendszer, -e	planetary system
energia	energy
sugároz	radiant beam
behálóz	ensnare, enmesh
kiáramló	flowing out
részecske	particle, fragment
kozmikus	cosmic
mesterséges	artificial
égitest, -e	heavenly / celestial body
elektromos	electrical
szétbont	dissociate, decompose
megnyilvánul	manifest itself, appear
nyomán (-nek)	after, on the basis of
végeredményben	after all, final result
dörej	detonation
átalakul	transform, change
tény	fact
pusztító	destructive, destroying, ruinous

orkán, -ja
 romba dönt
 szélmalom, malmot, malma
 megritkul
 áramlik
 mozgás
 életre kel
 tevékenység révén
 beleszól (-be)
 menet, -e
 párolgás
 hőerőmű, -vet, -ve
 elem, -e
 körforgás
 elapad
 földgáz
 képződik
 lapát, -ja
 elraktároz
 átszel
 rakéta
 kétséges
 élelem, élelmet, élelme

hurricane, tornado, high wind
 ruin, destroy, knock out
 windmill
 become thin, scarce
 stream, flow (v)
 movement
 come into being
 through activity, action
 interfere
 course, current
 evaporation, exhalation
 thermal power station
 element
 rotation, turning around
 dry up, become dry
 natural gas
 form, develop
 shovel
 store up
 cut across, plough the waves
 rocket
 doubtful
 food

Kérdések

1. Mit látunk derült éjszakákon?
2. Mi az ami a csillag fényében eljut hozzánk?
3. Honnan olvassuk ki az ismereteink legnagyobb részét a világról?
4. Miért sokkal kevesebb a sok csillagrendszer összfénye, mint a Nap fénye?
5. A föld miből él?
6. Mit ad a Nap energiája a Földnek?
7. Mit mérsékel?

8. A Nap és a csillagok csak látható fényt sugároznak?
9. Milyen más sugárzásokat küldenek felénk?
10. Ezek a sugárzások ugyanazokat az üzeneteket hozzák, mint a fények?
11. A világtér üres?
12. Mi hálózza be az egész teret?
13. Mi a sugárzás?
14. Milyen gyorsan mozognak a Napból kiáramló anyagi részecskék?
15. Miből áll a kozmikus sugárzás?
16. Milyen gyors a kozmikus sugárzás?
17. Honnan jönnek ezek a sugárzások?
18. Mit fedeztek fel bennük a fizikusok?
19. Mit használnak újabban fel a vizsgálatukra?
20. Mi szabadul fel a villámban?
21. Mit csinál a Nap az elektromosan töltött felhővel?
22. A Nap sugárzása mit csinál a levegővel?
23. A villámlás nyomán keletkező tűz tulajdonképpen mi?
24. A Nap tehát mit csinál a természettel?
25. Mi minden köszönhető még a Napnak?
26. A Nap egyenletesen melegíti fel az egész légkört?
27. Hogyan keletkezik a szél?
28. A Nap nélkül lehetne élet a Földön?
29. Az élet keletkezésének és fennmaradásának feltételein kívül mit csinál a nap?
30. Mi a földi élet nélkülözhetetlen eleme?
31. A víz körforgását mi biztosítja?
32. Mi történne Nap nélkül a forrásokkal, patakokkal és folyókkal?
33. Mit használ a közlekedésünk és iparunk?
34. Hogyan képződött a kőszén, olaj és a földgáz?
35. Mi kellett ahhoz, hogy ezek legyenek?
36. Minden lapát szén melegében mit keltünk életre?
37. A Nap elraktározott energiáját mi mindenre használjuk?
38. Mi az a fontos dolog még, amit a Nap ad nekünk?
39. Minek köszönhetjük, hogy élünk, cselekszünk és dolgozunk?

8. A Nap és a csillagok csak látható fényt sugároznak?
9. Milyen más sugárzásokat küldenek felénk?
10. Ezek a sugárzások ugyanazokat az üzeneteket hozzák, mint a fények?
11. A világtér üres?
12. Mi hálózza be az egész teret?
13. Mi a sugárzás?
14. Milyen gyorsan mozognak a Napból kiáramló anyagi részecskék?
15. Miből áll a kozmikus sugárzás?
16. Milyen gyors a kozmikus sugárzás?
17. Honnan jönnek ezek a sugárzások?
18. Mit fedeztek fel bennük a fizikusok?
19. Mit használnak újabban fel a vizsgálatukra?
20. Mi szabadul fel a villámban?
21. Mit csinál a Nap az elektromosan töltött felhővel?
22. A Nap sugárzása mit csinál a levegővel?
23. A villámlás nyomán keletkező tűz tulajdonképpen mi?
24. A Nap tehát mit csinál a természettel?
25. Mi minden köszönhető még a Napnak?
26. A Nap egyenletesen melegíti fel az egész légkört?
27. Hogyan keletkezik a szél?
28. A Nap nélkül lehetne élet a Földön?
29. Az élet keletkezésének és fennmaradásának feltételein kívül mit csinál a nap?
30. Mi a földi élet nélkülözhetetlen eleme?
31. A víz körforgását mi biztosítja?
32. Mi történne Nap nélkül a forrásokkal, patakokkal és folyókkal?
33. Mit használ a közlekedésünk és iparunk?
34. Hogyan keletkezett a kőszén, olaj és a földgáz?
35. Mi kellett ahhoz, hogy ezek legyenek?
36. Minden lapát szén melegében mit keltünk életre?
37. A Nap elraktározott energiáját mi mindenre használjuk?
38. Mi az a fontos dolog még, amit a Nap ad nekünk?
39. Minek köszönhetjük, hogy élünk, cselekszünk és dolgozunk?

Gyakorlatok

A. MODEL: Az ember nélkülözhető. - Az ember nélkülözhetetlen.

1. Nem mindenki pótolható.
2. Az elem szétbontható.
3. A napsugár elraktározható.
4. A kocsi használható.
5. A ház lakható.
6. A víz iható.
7. A ruha mosható.
8. Az előadás élvezhető.
9. A gyerek megbízható.
10. Az út járható.
11. A hiba kijavítható.
12. Az írás olvasható.
13. A történet elmondható.
14. A változás látható.
15. Amit csináltak jóvátehető.
16. Az ablak nyitható.
17. Az autó zárható.
18. A folyó szabályozható.
19. A vasúti hálózat kibővíthető.
20. A hús ehető.
21. Az ajánlott eljárás alkalmazható.
22. A folyó hajózható.
23. A fogyasztás ellenőrizhető.
24. A történet elmesélhető.
25. A vagyon elosztható.
26. A fejlődés észrevehető.
27. Az ipar fejleszthető.
28. Az ítélet fellebbezhető.
29. Ami történt megmagyarázható.
30. A probléma megoldható.

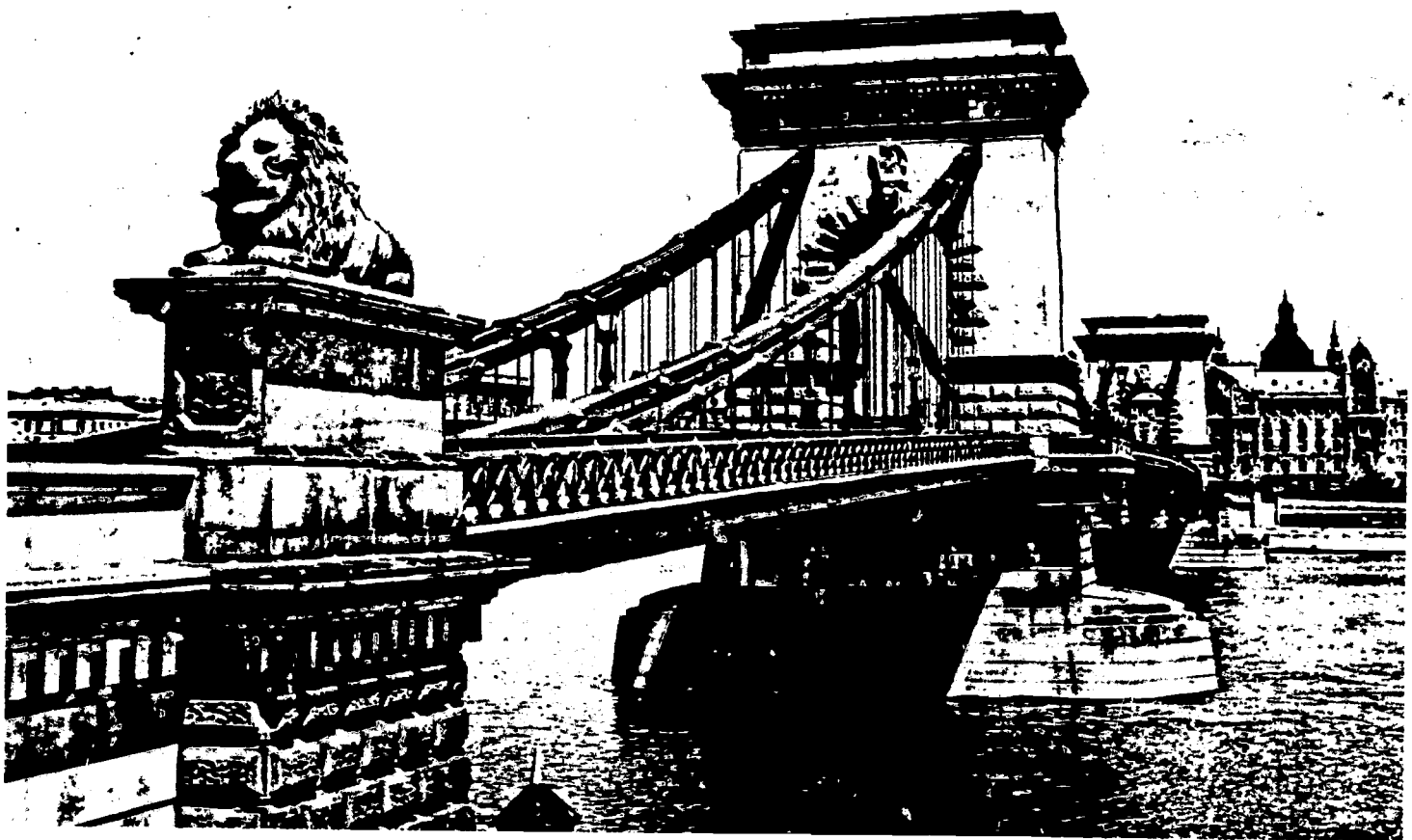
31. A múlt visszahozható.
32. A pénz kiutalható.
33. A teher könnyíthető.
34. A hiány megállapítható.
35. Az igazolvány megújítható.
36. A gyerekek nevelhető.
37. Ez az ember hajlítható.
38. A létszám emelhető.
39. Ez a föld megművelhető.
40. A csata megnyerhető.

B. Mi az ellentéte a következő kifejezéseknek?

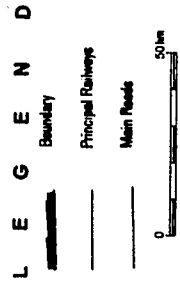
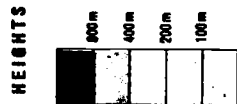
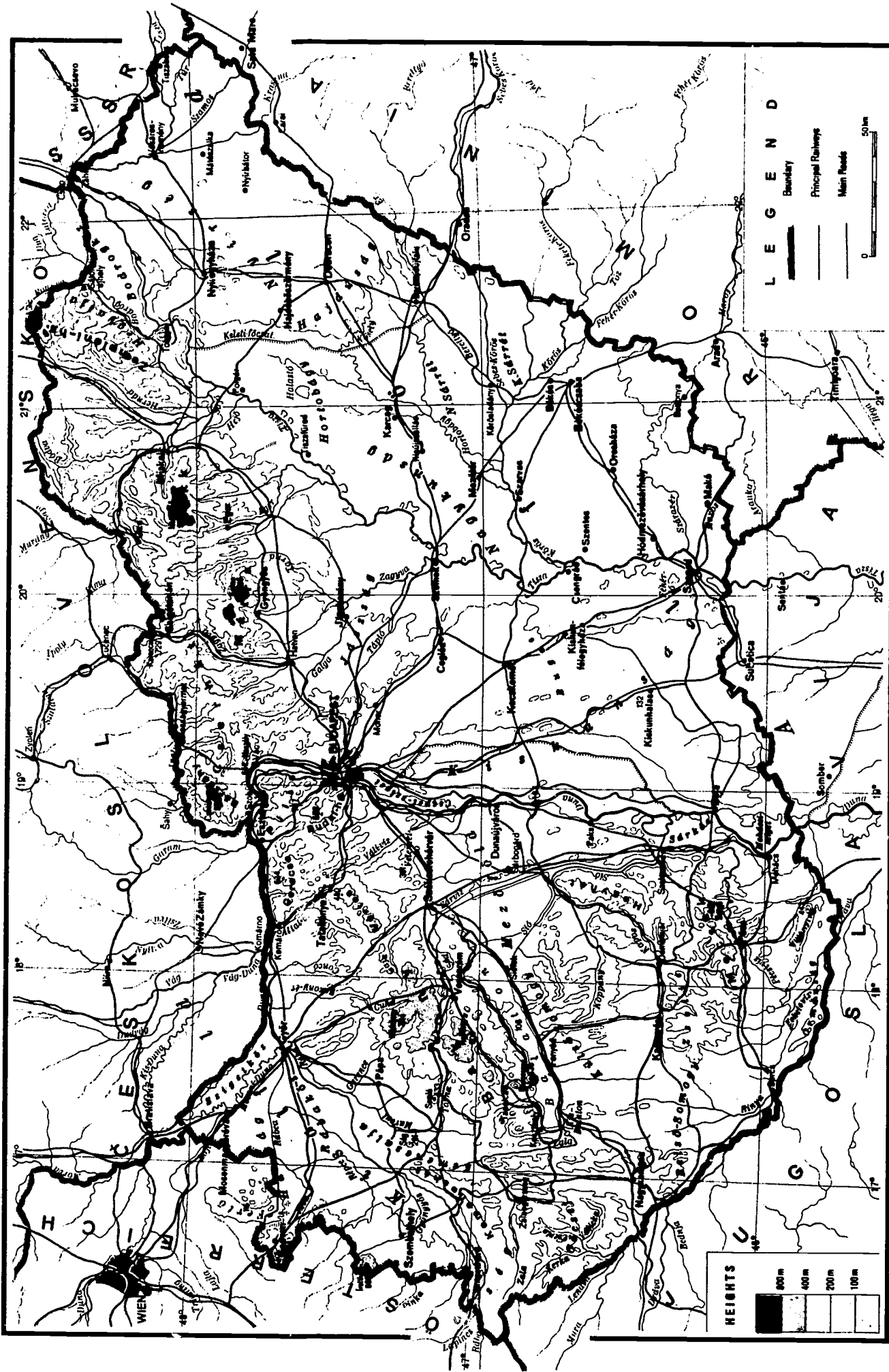
1. derült éjszaka	16. vénség
2. mérsékel	17. unoka
3. rész	18. bonyolult
4. szétbont	19. jókora
5. romba dönt	20. utál
6. születik	21. elfelejt
7. futó ismeretség	22. veszít
8. mozgalmas	23. megőriz
9. szűk	24. fedett uszoda
10. műanyag	25. újra meg újra
11. hajlított	26. bővít
12. luxuskivitelű	27. megmond
13. szaporít	28. lejárt igazolvány
14. küzdelmes élet	29. elhalaszt
15. elkerül valamit	30. távol

C. Házi feladat: Csináljon mondatokat az alábbi kifejezésekkel:

1. megadja magát
2. mérget vesz rá
3. futó ismeretség
4. párját ritkító
5. többé-kevésbé
6. egy csapásra
7. szembe száll valakivel
8. saját lábán
9. szűkre szabott
10. fogalommá vált
11. nagyjából
12. romba dönt
13. beleszól valamibe
14. tanácsot ad

HUNGARY

KARTOGRAFIAI VÁLLALAT

Budapest: 962-485

EMBER ÉS A NAGYVÁROS

(Részlet)

- Szecskő Tamás után -

Lassabban, mint a homokfutó.

Az átlagos budapesti lakos, az utca mindennapi embere évente 120 órát utazik a városban... minden évben közlekedéssel tölt el 15 munkanapot, vagyis körülbelül annyi időt, mint évi rendes szabadsága. "Jó, jó, de legalább gyalog menne, libasorban; --mozgás-szükségletét--a nap 24 órájára egyenletesen elosztva!" - sóhajt fel a közlekedés-tervező szakember, a városrendező meg azért fohászkodik, hogy végre egyszer már máshová is tülekedjenek az emberek, ne csak az általában régi építésű, tehát zegzugos, szűkre méretezett városközpontokba. Persze, jámbor óhaj ez csupán - ők sem gondolják komolyan. Szinte a tengerjárás természeti szükségszerűségével jelentkezik naponta többször a nagyváros ár-apály jelensége: a csúcsforgalom. Budapesten például a fontosabb "csúcs"-ok: a) a lakás és a munkahely közötti forgalom; reggel 5-8 óráig, délután 2-7 óráig; b) a lakás és az oktatási intézmény (iskolák, egyetemek) közötti forgalom; c) a szórakozással kapcsolatos (meccs, színház, látogatás) forgalom és végül d) a "zöldforgalom" (kirándulás, víkend) időszaka. A sorban természetesen a reggeli és délutáni "munkacsúcs" a legnagyobb. Úgy tűnik, mintha mindenki az utcákon lenne ilyenkor, s az utcatorkolatokban ember--autó--villamos--dugók feszülnek mozdulatlanul.

Ilyenkor percekig ténylegesen áll a forgalom, de még ha nincs is "dugó", a nagyvárosi közlekedés akkor is egyre lassúbb. Egyik amerikai lap nemrégiben közölte egy hajdani angol úriember útibeszámlóját a 120 évvel ezelőtti New Yorkról. A régi útinaplóból kitűnik, hogy

a New York-i fiatalság könnyű homokfutókkal gyakran látogatott el a közeli Harlem városkába - jó lovakkal félóra út volt csupán. "Bezzeg most! - a legjobb Cadillacel is legalább egy óra, míg valaki a Wall Streetről Harlembe jut!" Más nagyvárosokkal kapcsolatban is gyakran tesznek ilyen meghökkentő összehasonlításokat, és a statisztikusok - bár kevésbé színesen - ugyanezt bizonyítják. A Magyar Építőművészek Szövetségének 1961-es közgyűlésén hangzottak el azok az adatok, amelyek szerint Budapesten az autóbuszok és trolik 16-17 kilométeres, a villamosok pedig 12-14 kilométeres óránkénti átlagsebességgel közlekednek. Lassabban, mint a poroszkáló homokfutók!

"Azok az erőfeszítések, amelyekkel azt igyekeztünk elérni, hogy városi életet éljünk, és ugyanakkor gépesítsük is mozgásunkat, egyrészt sikerültek, másrészt viszont kudarcot vallottak: ez a kombináció a városok előnyét szüntette meg. Ha a jelenlegi nagyvárosi káosz tovább bonyolódik, Amerika paradox helyzetbe kerül. A legmagasabb életszínvonal ugyanis nemcsak rosszabb közlekedési lehetőségeket, hanem kevésbé kielégítő életfeltételeket hoz majd magával, mint egyéb országokban" - a hartfordi közlekedési konferencián hangzottak el ezek a keserű szavak, öt évvel ezelőtt, az egyik amerikai küldött felszólalásában. Szóban vagy gondolatban a többi küldött hozzátette: "Nemcsak Amerika, hanem általában a nagyváros..." Az alap-paradoxon ugyanis az, hogy a nagyvárosi forgalom gyorsulva lassul.

Mind többen veszik igénybe a gyorsabb személygépkocsit, s így egyre lassabban érnek célhoz. 1950 és 1962 között a világ gépjárműállománya megkétszereződött. 1962-ben hozzávetőleg 169 millió gépkocsi futott az öt világrész útjain - ebből 94 millió Amerikában és 60 millió Európában. Szerényebb keretek között ugyan,

de nálunk is gyorsabb volt a gépkocsi állomány növekedése, mint amelyre előre számítani lehetett. 1957-ben az 1962-re várható személyautó állományt szakembereink 20 ezerre becsülték.

Valójában 1962 végén már 53 ezer személyautó volt Magyarországon is. A fejlődés emiatt egyrészt megváltoztatja a tömeges és az egyéni közlekedési eszközök közötti arányt. Londonban például 1952 és 1958 között 60 % -kal nőtt az egyéni járművek (autó, motorkerékpár, kerékpár) forgalma, míg a tömegközlekedési eszközöké csak 2-3 % -kal.

Persze, a perspektíva semmiképpen sem az, hogy a személyautónak teljesen ki kell szorítania a tömegközlekedési eszközöket a nagyvárosokból, hiszen 100 villamos vagy 200 autóbusz 30.000 embert is elszállít, s ugyanennek a tömegnek mintegy 10.000 személygépkocsira lenne szüksége. Persze új, korszerű tömegközlekedési eszközök és hálózat kiépítésére van szükség, de ezeket az újszerű megoldásokat maga a nagyváros termeli ki. A paradoxon ugyanis fordítva is igaz: a nagyvárosi lét új problémákat vet felszínre, de ezek megoldásának feltételei is a metropolisok falai között érnek.

A nagyvárosi forgalom jelenlegi zavarainak egyik legszomorúbb következménye a közlekedési balesetek számának növekedése. Európában tízszer nagyobb balesetkockázatot vállal az autó utasa, mint az az ember, aki vonatra vagy repülőre száll. Hazánkban ma már a balesetek 75-80 százaléka lakott helyen történik s a százezer lakosra jutó baleseti mutató az 1952-es 77-ről 1960-ig 89-re emelkedett.

A "természetes" következmények azonban legalább ilyen súlyosak: az utazáshoz szükséges évi 120 órás budapesti átlag, az üzemanyag-fogyasztás többlete, a parkoló és garázsírozó helyek szűkössége és így tovább.

A budapesti tömegközlekedési eszközök a forgalom általános lassulása miatt a motor teljesítőképességének csupán $1/3$ - $1/4$ -ét veszik igénybe. Elképzelhető, hogy ez mennyire nem gazdaságos! Igaz ugyan, hogy egy városi közlekedési csomópont átépítése korszerű kétszintű kereszteződéssé 100-300 millió forintba, s egy kilométernyi útszakasz korszerűsítése 5-12 millió forintba kerül, de az is tény, hogy Moszkvában azzal, hogy a Park körutat kereszteződések nélkül építették fel, csupán üzemanyagban évi 4 millió rubelt takarítanak meg. A teendők tehát nemcsak a várostervezőt, a közigazdászt, hanem az utca emberét is sürgetik. Párizsban már gazdaságosabb nyugdíjas öreguraknak fizetni, hogy 60 percenként odébb vigyék a kocsit, mint a megszabott időn túli, magasabb parkolási tarifát leróni.

Úgy tűnik, ahhoz elég gyorsak a közlekedési eszközök, hogy minden várost s minden városi embert utolérjenek. Magyarországon 1963 és 1980 között a tehergépkocsi-forgalom háromszorosára, a személyautó-forgalom pedig 9-szeresére nő majd. 1980-ban Budapesten két-háromszáz ezer személyautó lesz. Vagy ez is túl szerény becslés lenne?

(Megjelent a "Gondolattár" sorozatban, Budapest, 1966.)

Szavak

homokfutó	buggy
libasorban menni	go in single file
rendező	organizer
fohászkozik	breathe a prayer, pray
tülekedik	jostle, shoulder (v)
zegzugos	zigzagging
szűkre méretezett	limited, tight-fitted
jámbor	pious, simple, meek
szükségszerűség	inevitability, necessity
ár-apály	ebb and flow
jelenség	occurrence, incident
utcatorkolat, -a	mouth of the street
dugó	bottleneck; cork
feszül	tighten
ténylegesen - tényleg	actually, really
napló	diary
bezzeg	to be sure, truly
meghökkenő	astonishing
statisztikus	statistician
közygyűlés	general assembly meeting
troli	trolley
átlagsebesség	average speed
poroszkáló	ambling, pacing
közlekedik	commute
erőfeszítés	effort
kudarcot vall	fail, be defeated
megszüntet	stop, discontinue
bonyolódik	become complicated
küldött	delegate, deputy
felszólalás	remarks, speech
igénybe vesz	make use of, take advantage of
hozzávetőleg	approximately, roughly
állomány	stock

valójában	actually, in reality
kiszorít	push, drive out
lét, -e	existence, life
következmény	consequence
kockázatot vállal	take the risk
mutató	index
üzemanyag, -a, -ja	fuel
többlet	surplus
szűkös	scant, tight
teljesítmőképesség	efficiency, ability
csomópont, -ja	intersection, point of junction
szint, -je	level
kereszteződés	crossing, intersection
szakasz	section, part
megtakarít	save
leróni	to pay off

Kérdések

1. Hány órát utazik évente a városban az átlagos budapesti lakos?
2. Hány munkanapot tölt el közlekedéssel évenként?
3. Miért fohászkodik a közlekedés-tervező szakember?
4. Hát a városrendező?
5. Komolyan gondolják ők ezt?
6. Mihez hasonlítják a csúcsforgalmat, hogyan jelentkezik?
7. Melyek a fontosabb csúcsforgalmak Budapesten?
8. Mi az a "zöldforgalom"?
9. Melyik a legnagyobb csúcsforgalom?
10. Mi történik ilyenkor?
11. Mit írt egy angol úriember útibeszámlójában a 120 évvel ezelőtti New Yorkról?

12. Mennyi idő alatt jutottak el New Yorkból Harlembe akkor homokfutókon?
13. És most, autókkal?
14. Más városokban is ez a helyzet?
15. Miért kerülnek paradox helyzetbe a nagyvárosok, ha ez a káosz tovább bonyolódik?
16. A magasabb életszínvonal mit hoz magával?
17. Hol és ki mondta ezeket?
18. Mit tett hozzá szóban vagy gondolatban a többi küldött?
19. Mi az alap-paradoxon?
20. Ha többen veszik igénybe a személygépkocsit, mi történik a forgalommal?
21. 1950 és 1962 között mi történt a világ gépjárműállományával?
22. Hány gépkocsi volt a világon 1962-ben?
23. Mennyi volt ebből Amerikában és mennyi Európában?
24. Magyarországon is növekedett a gépkocsi állomány?
25. Mi a perspektíva? A személyautók teljesen ki fogják szorítani a tömegközlekedési eszközöket a nagyvárosokból?
26. Miért?
27. Mire van szükség, minek a kiépítésére?
28. Miért mondjuk, hogy ez a paradoxon fordítva is igaz?
29. Mi a nagyvárosi forgalomnak egyik szomorú következménye?
30. Európában hány százalékkal nagyobb kockázatot vállal az aki autón utazik, mint aki vonaton vagy repülőgépen?
31. Mi más következményei vannak a nagyvárosi forgalomnak?
32. A teljes teljesítőképességét igénybe tudják venni a motornak a lassú közlekedés miatt?
33. Mi volna végeredményben gazdaságos?

34. Párizsban hogyan oldják meg, hogy ne kelljen a megszabott időn túli magasabb parkolási díjat fizetni?
35. Mindenhol probléma a közlekedési eszközök állományának növekedése?
36. Maga mennyi időt tölt el mindennap közlekedéssel?
37. Egy évben hány munkanapot tölt el?
38. Mikor van itt a csúcsforgalom?
39. Sok "dugó" van, amerre Maga közlekedik?
40. Mit akarnak Washington és környéke között építeni, hogy megoldják a tömeges közlekedést?

Gyakorlatok

A. Hogy mondja más szavakkal?

1. A ruha túl szűk.
2. Budapesten a diplomaták nagyon szűk körben élnek.
3. Amikor a gyerekek hazajönnek, nagyon szűken vagyunk, nincs elég helyünk.
4. A szabó túl szűkre szabta a ruhámat.
5. A városközpontokat túl szűkre méretezik.
6. A háború alatt szűkebb volt az áruellátás, mint most.
7. Mikor volt szűkebb hazájában?
8. Szűkebbre kell fognom a költségeket.
9. Kovács nagyon szűklátókörű.
10. A felesége meg szűkmarkú, sohasem ad pénzt jótékonyagra.
11. Szegény embernek csak szűkösen telik az ennivalóra.
12. Évák szűkös viszonyok között élnek.
13. Kérem szűkítse meg a ruhámat, nagyon bő.

14. Sietnem kell, nagyon szűkreszabott az időm.
15. Szükségem van egy autóra.
16. Szükség esetén hívják el az orvost.
17. Sürgős szüksége van az orvosságra.
18. Baleset történt, nagy szükség van egy orvosra.
19. Egy évre volt szüksége, hogy megtanuljon magyarul.
20. Ehhez a pénzhez csak végső szükségben nyúlok.
21. Szükség törvényt bont.
22. Ázsiában sok ember segítséget lát.
23. A háború alatt sok mindenben segítséget szenvedtünk.
24. Megvannak az összes szükséges okmányai?
25. A megélhetéshez nem szükséges sok pénz.
26. Nem szükséges mondanom, hogy milyen nehéz nyelv a magyar.
27. A mai helyzet szükségessé teszi, hogy az országok megpróbáljanak mind együttműködni.
28. A háború alatt és után sok szükséglakást építettek.
29. Nemcsak testi, hanem lelki szükségletei is vannak az embernek.
30. Momentán csak egy szükségmegoldást találtak erre a problémára.

B. Házi feladat: Mik itt a közlekedési problémák a csúcsforgalomban? Hogyan próbálják megoldani ezeket a problémákat?

Kérdőív — Questionnaire

külföldiek részére, akik Magyarországra beutazni óhajtanak. A kérdőív rovatai lehetőleg írógéppel töltendőek ki. Kézírás esetén az 1., 2., 3. és 4. rovatokat nyomtatott betűkkel kell kitölteni.

For foreigners who intend to travel to Hungary. The answers should be typewritten, if possible. In case of handwriting, please print the answers to questions 1, 2, 3 and 4.

Vízumszám:

Vízuma napi tartózkodásra érvényes.

<p>1. Családi neve: Family name:</p>	<p>Keresztneve: Christian name(s):</p>
<p>Előző ill. leánykori neve: Former, or maiden name:</p>	
<p>2. Születési helye és ideje: Place and date of birth:</p>	
<p>3. Anyja leánykori neve: Mother's maiden name:</p>	
<p>4. Állampolgársága: Nationality:</p>	
<p>5. Előző állampolgársága: Former nationality:</p>	
<p>6. Ha jogellenesen hagyta el Magyarországot, mikor: If you left Hungary illegally, the date of leaving:</p>	
	<p>év hó year month</p>
<p>7. Foglalkozása: Occupation:</p>	
<p>8. Munkahelye: Place of employment:</p>	
<p>9. Pontos lakcíme: Home address:</p>	
<p>10. Utazásának célja: (Megfelelő rész aláhúzendő.) The purpose of going to Hungary: (Please check the proper answer.)</p>	
	<p>turizmus — rokonlátogatás — üzleti — kulturális — tudományos — sport — egyéb pleasure — visit to relatives — business — cultural — scientific — sport — other</p>
<p>11. Kihez utazik (név és cím): Destination (name and address):</p>	
<p>12. Gépkocsi rendszáma: Registration number of car:</p>	
<p>13. Útleveleinek száma: Number of passport:</p>	
	<p>Útleveleinek neve: diplomáciai — szolgálati — speciális — polgári — hontalan — konvenciók Kind of passport: — diplomatic — official — special — civilian — alien's — conventional</p>

Kelt
Date

196.....

Sajátkezű aláírás — Signature

MEGJEGYZÉS: Minden vízumkérelemhez 3 részből álló, kitöltött űrlapot és két darab 3X3 cm-es, 6 hónapnál nem régebb fényképet kell mellékelni.

PLEASE NOTE: Three different printed forms, duly completed, and two photographs (3X3 cm.) less than 6 months old, should be enclosed with every visa application.

KI MAGYAR ÁLLAMPOLGÁR?

- Dr. Faragó László után -

Az 1957. évi magyar állampolgársági törvény szerint magyar állampolgár: 1) a magyar állampolgár szülő gyermeke, 2) aki az állampolgárságot honosítás, vagy visszahonosítás útján megszerezte, 3) aki 1957 október hó 1-én magyar állampolgár volt, ha azt időközben el nem veszítette.

A fentiek szerint azok a külföldi nők, akik 1957 október 1. előtt magyar állampolgárhoz mentek feleségül még akkor is megszerezték, illetve megtartották magyar állampolgárságukat, ha időközben előzvegyültek, vagy elváltak az alábbi kivétellel:

Az 1953. január 1. és 1957 október 1 napja közt magyar és külföldi állampolgár között házasság a magyar jog szerint csak akkor érvényes, ha az Elnöki Tanács hozzájárult annak megkötéséhez. Mivel pedig magyar állampolgárság egyéb feltételek hiányában csak érvényes házasság útján volt szerezhető, nyilvánvaló hogy az olyan idegen állampolgárságú nők, akiknek magyar állampolgárral a fenti időben kötött házasságához az Elnöki Tanács nem adott engedélyt, nem szerezték meg a magyar állampolgárságot.

Mindaddig, amíg az ellenkezője be nem bizonyul, magyar állampolgárnak kell tekinteni azt, akinek személyi igazolványa vagy magyar útlevele van, a törvény hatálybalépése után azt is, aki Magyarország területén született, vagy mint ismeretlen szülőktől származót Magyarország területén találtak, ha ott is nevelkedett, vagy nevelkedik. Magyar állampolgár szülő gyermeke magyar állampolgár. Magyar állampolgárnak kell tekinteni a nem-magyar állampolgár szülő gyermekét is, ha másik szülőjét magyar állampolgárnak kell tekinteni.

Megszerezhető a magyar állampolgárság honosítás, illetve visszahonosítás útján, ha valaki a kérelmet megelőzően három éven át megszakítás nélkül Magyarország területén lakott és honosítása a magyar államérdekekre nem hátrányos.

Nincs szükség a három évi ottlakásra, ha a kérelmező a kérelem időpontjában Magyarországon lakik, vagy ott óhajt megtelepedni, ha felmenője magyar állampolgár volt vagy honosítását rendkívüli körülmények indokolják.

Tekintet nélkül arra, hogy Magyarország területén lakik-e, vagy ott óhajt-e letelepedni, kérelmére honosítható, 1) aki magyar állampolgárral érvényes házasságot kötött, 2) akinek gyermeke a magyar állampolgárságot megszerezte, 3) akit magyar állampolgár örökbe fogadni kíván.

Aki magyar állampolgárságát elevesztette, ugyanolyan feltételek mellett honosítható vissza, mint amilyenek a honosításra érvényesek. Amennyiben valaki magyar állampolgárságát elbocsátás, távollét vagy külföldi állampolgárságának honosítás útján való megszerzése miatt vesztette el, akkor is visszahonosítható, ha felmenője nem volt magyar állampolgár, vagy visszahonosítását más rendkívüli körülmény sem teszi indokolttá.

Aki magyar állampolgárságát házasságkötés, törvényesítés, apai elismerés, vagy apaság bírói megállapítása következtében vesztette el, visszahonosítható még akkor is, ha nem Magyarország területén lakik.

Elbocsátható a magyar állam kötelékéből az, aki adóval, vagy egyéb köztartozással nincs hátrálékban és aki ellen büntető eljárás nincs folyamatban, illetőleg nem áll büntető ítélet hatálya alatt. Továbbá igazolnia kell, hogy külföldi állampolgárságot szerzett, illetve ilyenre komoly kilátása van. Különösen méltányos körülmények

között, tehát ha az elbocsátást kérő külföldivel kötött házasságot, vagy ha kiskorú és egyik szülője külföldi állampolgár és külföldön nevelik, vagy ha a magyar állampolgárságot házasságkötés útján szerezte meg és a házassága megszűnt, nem kell a külföldi állampolgárság megszerzését, vagy ennek valószínűségét igazolnia.

1957-ben hatályát veszített törvény alapján elvesztette magyar állampolgárságát az a nő, aki külföldi állampolgárral kötött házasságot, feltéve, hogy ezzel megszerezte férje állampolgárságát. Ha ez nem történt volna meg, vagy a férj hontalan volt, a feleség nem veszítette el a magyar állampolgárságát.

Megfosztható magyar állampolgárságától az a személy, aki külföldön tartózkodik és a magyar törvények értelmében vétett a magyar állampolgársági hűség ellen, vagy súlyos bűncselekmény miatt magyar vagy külföldi bíróság elítélte.

A régebbi jogszabályok szerint elvesztette magyar állampolgárságát az a külföldön élő magyar állampolgár, aki 10 évig egyetlen napra sem tért vissza Magyarországra, vagy nem jelentette be a magyar diplomáciai képviselőnek, hogy magyar állampolgárságát fenntartani kívánja.

Szavak

állampolgár, -a	citizen
honosítás	naturalization
illetve	respectively
elválík	divorce, part (v.)
kivétel	exception
házasságot köt	marry, get married
érvényes	valid
hozzájárul (-hez)	agree, assent
nyilvánvaló	evident
engedély	permission
ellenkező	contrary
bebizonyul	is proved
személyi igazolvány	identity card
hatályba lépés	coming into force
származó	descending, originating
megelőzően	prior to
megszakítás	interruption, break
hátrányos	disadvantageous
kérelmező	petitioner
felmenő	ancestry
körülmény	circumstance
indokol (-t)	give reason, grounds
tekintet nélkül	regardless, without respect
elbocsátás	release
távollét	absence
indokolt	justified
törvényesítés	legitimization
elismerés	acknowledgment, admission, recognition
megállapítás	establishing, establishment, ascertainment
következtében (-nek)	in consequence of, due to
kötelék, -e	bond
adó	tax

köztartozás	public debt
hátrálék, -a	remainder, residue
büntető eljárás	criminal procedure
folyamat, -a	process
hatály	force, effect
továbbá	furthermore
igazol	verify, prove the truth
kilátás	chance, possibility, prospect, outlook
méltányos	just, fair
megszűnt	came to an end, stopped
valószínűség	probability, likelihood
hatályát veszti	become void, lapse
feltéve, hogy	presuming, providing
hontalan	stateless, homeless, exiled
megfoszt	deprive, divest, rob
tartózkodik	reside, stay
hűség	loyalty, fidelity
bűncselekmény	crime, felony
bejelent	announce
képviselet	representation

Kérdések

1. Melyik a legutóbbi magyar állampolgársági törvény?
2. Ennek a törvénynek az alapján ki magyar állampolgár?
3. Azok a külföldi nők, akik 1957 október 1. előtt magyar állampolgárral kötöttek házasságot, mind megtartották magyar állampolgárságukat?
4. 1953. január 1. és 1957 október 1. közt ha egy magyar állampolgár külföldi állampolgárral kötött házasságot az a magyar jog szerint érvényes volt?
5. Akinek magyar útlevele vagy magyar személyi igazolványa van, az magyar állampolgár?

6. Ha valakit Magyarország területén találtak és szülei ismeretlenek, az magyar állampolgár?
7. Hogyan szerezhető meg a magyar állampolgárság?
8. Mi kell a magyar állampolgárság megszerzéséhez?
9. Mikor nincs szükség arra, hogy a kérelmet megelőzően három éven át megszakítás nélkül Magyarország területén lakjon a kérelmező?
10. Aki elvesztette a magyar állampolgárságot, hogyan szerezheti vissza?
11. Ki bocsátható el a magyar állam kötelékéből?
12. Minden esetben igazolnia kell az elbocsátást kérőnek, hogy külföldi állampolgárságot szerzett vagy fog szerezni?
13. 1957 előtt, ha egy magyar nő külföldi állampolgárhoz ment feleségül minden esetben elveszítette a magyar állampolgárságát?
14. És ma - ma is elveszíti, ha külföldivel köt házasságot?
15. Kit lehet megfosztani magyar állampolgárságától?
16. Régebbi jogszabályok alapján ki vesztette el a magyar állampolgárságát?
17. Ki amerikai állampolgár?
18. Amerikai állampolgárok gyermeke ha külföldön született, amerikai állampolgár?
19. Ha egy amerikai állampolgár külföldi nőt vesz el feleségül, az azonnal megkapja az amerikai állampolgárságot?
20. Ha egy amerikai állampolgárnak külföldi állampolgárral kötött házasságából külföldön gyermeke született, az amerikai állampolgár?
21. Hogyan lehet megszerezni az amerikai állampolgárságot?
22. Hogyan lehet elveszteni az amerikai állampolgárságot?
23. Megfosztható valaki az amerikai állampolgárságától?
24. Le lehet mondani az amerikai állampolgárságról?
25. Ha valaki valamilyen módon elvesztette az amerikai állampolgárságát, hogyan szerezheti vissza?

Gyakorlatok

A. 1. a) Magyar állampolgár:

- 1) a magyar állampolgár szülő gyermek /.
- 2) _____ az állampolgárság / megszerez /.
- 3) _____ 1957 október 1- / magyar állampolgár _____ /.

b) Az 1957 év / magyar állampolgárság / törvény _____ magyar állampolgár:

- 1) a magyar állampolgár szülő gyermek /.
- 2) _____ az állampolgárság / honosítás, vagy vissza -
/ út / megszerez /.
- 3) _____ 1957 október 1- / magyar állampolgár _____ /,
ha az / időköz / nem elveszít /.

2. a) ... az / a külföld / nők, _____ / magyar állampolgár / megy / feleség / még akkor is megtart / állampolgárság / ha özvegy / vagy elvál /.

b) A fentiek _____ / az / a külföld / nők, _____ 1957 október 1- előtt magyar állampolgár / megy / feleség / még akkor is megszerez /, illet / megtart / magyar állampolgárság /, ha időköz / özvegy /, vagy elvál / az alább / kivétel /.

3. a) .. házasság a magyar jog _____ / csak akkor érvényes, ha az Elnök / Tanács hozzájárul /.

b) magyar és külföld / állampolgár között köt / házasság a magyar jog _____ / csak akkor érvényes, ha az Elnök / Tanács hozzájárul / annak a megkötés /.

- c) Az 1953 január 1. és 1957 október 1 nap / közt magyar és külföld / etc.
4. a) .. idegen állampolgárság / nők, akik / házasság / az Elnök / Tanács nem ad / engedély /, nem megszerez / a magyar állampolgárság /.
- b) .. az olyan idegen állampolgárság / nők, akik / magyar állampolgár / a fent / idő / köt / házasság / az Elnök / Tanács nem ad / engedély /, nem megszerez / a magyar állampolgárság /.
- c) .. magyar állampolgárság egyéb feltételek hiány / csak érvényes házasság út / (lehet) szerez.
- d) Mi- / pedig magyar állampolgárság egyéb feltételek hiány / csak érvényes házasság út / szerez /, nyilvánvaló, hogy az olyan... (see b)
5. a) magyar állampolgár / kell tekint / az /, aki / személy / igazolvány / vagy magyar útleveél / van, aki Magyarország terület / szület /, vagy Magyarország terület / talál /.
- b) .. a törvény hatálybalépés / után az / is, aki Magyarország terület / szület /, vagy mint (nem) ismert / szülők / származ / Magyarország terület / talál /, ha ott is nevelked /.
- c) Mindaddig, _____ az ellenkező / nem bebizonyul /, magyar állampolgár / kell tekint / az /, aki személy / igazolvány / vagy magyar útleveél / van, a törvény ... (see b)

B. MODEL: Amerikai állampolgár örökbe fogadta a gyereket.
Nem fogadta örökbe amerikai állampolgár a gyereket.

1. Kovács fejébe tette a kalapját.
2. Tegnap este fejbe verték Kovácsot.
3. Eltévedtem, de útba igazítottak.
4. Sok időbe került, amíg megtanultam magyarul.
5. Az előadás belenyúlt az éjszakába.
6. A gyerek már lassan férfikorba lép.
7. Az ember hamar kétségbe esik.
8. A gyerek beleszólt a beszélgetésbe.
9. Lassan belenyugszunk a sorsunkba.
10. Füstbe ment az európai utazásom.
11. Az ember belehalt a sérüléseibe.
12. Az anya beleőszült a gyereke elvesztésébe.
13. Őszbe csavarodott a természet feje.
14. Látni lehetett mi ment benne végbe.
15. Eszembe jutott az ember neve.

C. Házi feladat: Mit jelent amerikai állampolgárnak lenni.

AZ ORVOS HALÁLA
(Regényrészlet)

- Fekete Gyula után -

Késő délután ébredt az öreg orvos. Ivott a konyhában fél pohár tejet, s a minap elkezdett regénnyel kiment a kertbe. Délelőtt napozott a felesége; a nyugágy a kerti út végében volt, egy orgonabokor mellett.

A nap a közeli hegycsúcson vöröslött, erőtlen sugarai nem melegítettek már. Felismerhetetlen árnyékok kúsztak a falon, rózsaszín volt a fal, mint az ég alján a báránfelhők.

Kellemes szellő fújt, langyosmeleg és szelíd; alig mozgatta a leveleket a nyírfán.

Akácillatot lehelt a levegő.

Az öreg orvos elhelyezkedett a nyugágyon, s fölnyitotta a könyvet a jelzésnél. Beleolvasott, de vissza kellett lapoznia, hogy megértse; olyan ismeretlennek tűnt a szöveg, mintha sohasem olvasta volna. Most érezte meg az akácillatot, és fölfigyelt.

Olébe ejtette a könyvet, és hátradőlt a nyugágyon. Mélyen a tüdejébe szívta az illatos levegőt.

Bőszoknyás, idősebb asszony haladt el a kerítés mellett, az utcán.

Innen, a nyugágyból a nyírfa ritkás lombjai alatt éppen kilátott az utcára az öreg orvos; észrevette a bőszoknyás asszonyt. Sokáig, hosszú évtizedekig haragosa volt ez az asszony, a férje halálos ágyához is a szomszéd faluból hívatott orvost, csak újabban jár be a rendelésre üzleti bajaival, mióta biztosított tag a szövetkezet révén. Tulajdonképp az anyjától örökölte a haragot, mert javasasszony volt az anyja, abban az időben, amikor az öreg

orvos - mint huszonöt éves fiatal diplomás - a faluba került. Följelentette a javasasszonyt, amikor egy béresgyerek a piszkos kenőcseitől tetanuszmérgezést kapott, innen eredt a harag.

Két iskoláslány jött, egymás szavába vágva, izgatottan tárgyaltak valamilyen - az ő számukra nyilván igen fontos - eseményről.

Nem ismerte meg a lányokat, pedig nyilván voltak már a keze alatt néhányszor tüdőgyulladással, bárányhimlővel, ezzel-azzal, vagy a kötelező védőoltások alkalmával legalábbis. Kevés gyereket ismert arcról, olyan gyorsan fejlődnek, változnak ezek a gyerekek, nem képes őket számon tartani.

Pár percig senki sem jött.

Most az utca túloldalán jött két legényember. Szótlanul lépkedtek egymás mellett, a járdán.. Mindketten szépen kiöltözve, várják őket valahol a lányok.

Az innensőnek tbc-s volt lánykorában az anyja, s sikerült kigyógyítania. Ezt a fiút viszont kis híján a diftéria vitte el - három-négyéves lehetett akkor a fiú, s őt kikérték a gettóból a szülei, mert nem volt más orvos a közelben. Kevés hiányzott az utolsó pillanathoz, már eszméletlen volt, s fuldoklott a gyerek. Erre az esetre tisztán emlékezett az öreg orvos, mert csendőrök kísérték a beteghez, és a konyhában vártak rá a vizit alatt.

Így tűnődött a nyugágyban. Figyelte az utcán jövő-menőket.

Orgonaillat áramlott, aztán megint akác.

Rekedt ordítozás hallatszott valamerről: hangjátékot közvetített a rádió.

Úgy is be lehetne ültetni a kertet, hogy mindig virágozzék valami. Hallott ő már olyan kertekről, amelyekben márciustól novemberig nyíltak a virágok. S gyümölcskertekről, melyekben a korai cseresznyétől a téli almáig sorra értek a gyümölcsök.

Gondozás nélkül a fák is megbetegszenek.

Beteg a fa, és a kertész megpermetezi vagy a metszőollóval megoperálja - az öreg orvos nem ismerte közelebbről a szakmát, de tudta, hogy a fák is megbetegszenek, s a kertész permetezni és metszeni szokott. Gyógyítja a fákat, átülteti, óvja a kártevőktől, azután meghal a kertész is, de tovább élnek a fái.

Csordás mindezt pontosan tudja, mikor és mi okból kell metszeni, oltani, permetezni; mesélte, hogy fákat is ültet. Emberi számítás szerint nem magának. Bár tíz-húsz esztendő alatt megnőnek a fák, s amilyen jól bírja magát Csordás, élélhet még annyi ideig; olyan az az ember, mint a százados tölgy.

"Nagyszerű ember, fákat ültet - gondolta az öreg orvos. - Miért nem lehettem én olyan."

Erősen alkonyodott már.

Alaktalan foltok mozogtak az utcán és a nyírfából is csak fehér törzse maradt, s a ritkás lombok sötét sziluettje - ilyenkor, az esti szürkületben, nagyon rosszul látott az öreg orvos. Megszokta már, hogy rosszul lát ilyenkor - ez is egyike volt azoknak a tüneteknek, melyekből öndiagnózisát összeállította -, és nemigen törődött vele. Gondolatok nélkül várta, hogy a szemei alkalmazkodjanak a sötéthez.

Érezte a bőrén, hogy erősödik a szél; suhogtak körülötte a lombok.

A káprázó homály, amely körülvette az előbb, kitisztult lassan. Elváltak egymástól a kerítés, a ház, a fák, a bokrok körvonalai. Magasan a nyírfa lombjai fölött már az előbb észrevette a Sarkcsillagot. Azóta innen is, onnan is átszúrta a csillagfény a sötétkék eget; a hold még nem jött fel vagy lenyugodott már.

Különös hangulat lepte meg az öreg orvost.

Együtt érezte most - egyetlen összefüggő egésznek - a világot, a nyírfát, a falut és önmagát is valamiképpen egynek az előtűnő csillagokkal; a Földnél milliószor nagyobb égitestek nesztelenül suhannak az űrben, a villám sebességével suhannak milliárd évek óta, izzó, lángoló, vakító fényű napok, mérhetetlen távolságra a legközelebbi szomszédjuktól, egyedül és látszólag örökre társtalanul, minden közeli és távoli naptól független, saját pályájukon. Látszólag. De a valóságban egyikük sem magános, nem külön világ egyik sem, csak parányi része a nagy Egésznek. Meghatározott pályán halad, s ugyanaz az erő-rendszer, mely a Sarkcsillagnak kiszabja az útját, fogva tartja a nyírfa levélkéit is. Fölrepül a fűszálról egy szúnyog, és kimozdul a pályáján a Föld, a Naprendszer és százmilliárd csillag; csak épp lemérni nem lehet, mennyivel.

Így tűnődött az öreg orvos, nézte a néma ragyogást, és elképzelte, hogy az izzó napok hézagai közt óriás, sötét égitestek suhannak, emberi szemnek örökre láthatatlanul: a kihűlt napok.

Halott napok, de éppúgy alkatelemei a mindenségnek, mint lobogó testvéreik; ugyanazzal az erővel hatnak ma is csillag-környezetükre, mint izzó gáznemű korokban. A nagy Egész szempontjából sem értelme, sem jelentősége az anyag pillanatnyi halmazállapotának és minőségének,

csupán atomjainak van szerepe a mindenséget összetartó erők rendszerében - az élőket és a halottakat pontosan egyforma erővel vonzza a Föld.

"Hatvannégy kiló anyag pillanatnyi minőségében és halmazállapotában... ez vagyok" - gondolta az öreg orvos. Ezt minden irónja nélkül gondolta, azzal a megfogalmazhatatlan, de bizonyos érzéssel, hogy a "pillanatnyi minőség" csak a tudatos lények számára fontos - önnön testük építőanyagának "pillanatnyi minősége" különösen fontos -, de ennek a megkülönböztetésnek semmi értelme a nagy mindenségben.

Persze fontoskodik az ember; idő- és arányérzékét rég elvesztette már. Lakályos mennyországokat gondol ki magának, valahol a csillagközi térben, márvány síremléket a szülőbolygóján, itt alant. Mindenáron örökké szeretne élni, hírében, nevében legalábbis. Kibernetikus gépeket szerkeszt, de ő maga nem gondolja végig, mit jelent a világmindenség idő-folyamában az a nagyon nagyon kevés százezer földi esztendő vagy az alig mérhetően több egymilliárd.

Végtelen kis számok százszoros értéke is végtelen kicsi: egy pillanat az élet, és a márvány síremlék kora sem több egy pillanathoz. Sok bajtól, illúziótól szabadulhatna az ember, ha fölmélné végre a pillanat tágítható, de áttörhetetlen korlátait.

No persze - gondolta az öreg orvos, már megszokott iróniával -, könnyebb fölmérni a korlátot annak, aki már tapogatja. Negyven évvel ezelőtt nem ilyesmivel töltöttem a nyári estéket..."

"Logikusan arra a következtetésre jutunk tehát, hogy az életnek egyetlen értelmes célja lehet: kihasználni a pillanatot, élni a mának... és semmi több. Viszont az olyan élet, amelynek csupán ennyi a célja - teljességgel értelmetlen és céltalan."

Emlékezett rá, hogy egy más alkalommal, más nyomon, hasonló következtetésig jutott el. De arra már nem emlékezett, mikor történt ez, és mi volt az az alkalom.

Fújt a szél, zúgtak a fák. Ragyogott a csillagmező. A langyos levegő jólesett a bőrének.

Lehet, elbágyadt egy kicsit, mert arra eszmélt, hogy már a közvetlen közelben roppan a kavics.

Nem mozdult, csak a szemét nyitotta fel.

Mariska ott állt, pár lépésnyire tőle, de nem jött közelebb, mereven nézett, mozdulatlanul, s az esti homályban is látszott a szemén az irtózat és a rettenés árnyéka.

Szavak

minap	the other day
orgonabokor	lilac bush
kúszik	creep, crawl
elhelyezkedik	take a seat, settle down
hátradől	lean back
kerítés	fence
révén	through
örököl	inherit
javasasszony	healer / medicine woman
diplomás	professional man, person possessing a diploma of a university degree
följelent, feljelent	report someone to the police
ered	originate, date, take its source
bárányhimlő	chickenpox
védőoltás	vaccination
képes	capable
járda	sidewalk

innenső	hither (side)
tbc.	tuberculosis
kishíján	nearly, almost
fuldokol	choke, suffocate, gasp, drown
csendőr, -ök, -e	gendarme
tűnődik	muse, ponder, meditate
hangjáték	radio play
közvetit	transmit
megpermetez	spray, atomize
metszőolló	pruning shears
óv	protect, guard from
kártevő	harmful, causing damage, parasite
jól bírja magát	he bears himself well
tölgy	oak
szürkület	twilight
tünet	symptom, sign
alkalmazkodik (-hez)	adapt oneself
körvonal, -at	contour
hangulat, -a	mood
űr, -ök, -je	vacuum, void, empty space
izzó	glowing, red hot
vakító	blinding
látszólag	seemingly, apparently
magános	isolated, lonely, solitary
meghatározott	definite
kiszab	fix, set (v.)
szunyog, -ja	mosquito
hézag	gap, breach
alkat	structure
mindenség	universe
gáznemű	gaseous
halmazállapot, -a	state, physical condition
megfogalmazhatatlan	unable to put into words
tudatos	conscious
megkülönböztetés	differentiation, distinction

fontoskodik	be officious, look important / big, assume a knowing air
lakályos	cozy, comfortable
kibernetikus	pertaining to cybernetics
szerkeszt	construct, design, fabricate
tágítható	stretchable
korlát, -ja	barrier, bar
tapogat	feel one's way, finger
következtetés	conclusion, deduction
elbágyad	grow tired, droop
roppan	crack, make a cracking sound
kavics	gravel, pebble
merev	fixed
irtózat	dread, horror
rettenés	dread, fear, shrink back

Kérdések

1. Mit csinált az öreg orvos?
2. Miért volt a nyugágy a kerti út végében?
3. Milyen volt a nap, a fal és a báránnyfelhők?
4. Milyen volt a szellő?
5. Mivel volt tele a levegő?
6. Mit csinált az öreg orvos a nyugágyban?
7. Értette, amit olvasott?
8. Ki ment el a kerítés mellett?
9. Mióta volt haragosa ez az asszony és miért?
10. Megismerte az orvos az iskoláslányokat, akik az asszony után jöttek?
11. Mivel kezelte őket?
12. Miért nem ismerte meg a lányokat?
13. Milyen volt a két legényember, akik aztán jöttek?
14. Miért emlékezett rájuk?
15. Min gondolkozott az orvos, hogy kellene ültetni a kertet?
16. Milyen kertekről és gyümölcsösökről hallott az orvos?

17. Gondozás nélkül mi történik a fákkal?
18. Mit csinál a kertész?
19. Ki él tovább, a kertész vagy a fák, amiket ültetett?
20. Az esti szürkületben jól látott az orvos?
21. Mit csinált ilyenkor?
22. Honnan tudta, hogy a szél erősödik?
23. Mit vett észre a nyírfa lombjai fölött?
24. Mit érzett az orvos most egyetlen összefüggő egésznek?
25. A Földnél milliószer nagyobb égítések hogyan és mióta suhannak az űrben?
26. Látszólag egyedül vannak, de a valóságban is magánosak?
27. Mije mindegyik a nagy Egésznek?
28. Mi szabja ki a Sarkcsillag útját és tartja fogva a nyírfa leveleit?
29. Min tűnődött az orvos?
30. Mit képzelt el?
31. A kihűlt napok is alkatelemei a mindenségnek?
32. Most kisebb vagy nagyobb erővel hatnak a csillag-környezetükre, mint gáznemű korukban?
33. Az anyag pillanatnyi halmazállapotának és minőségének mi értelme és jelentősége van az Egész szempontjából?
34. Csupán minek van szerepe a mindenséget összetartó erők rendszerében?
35. Hogyan vonzza a Föld az élőket és halottakat?
36. Mit gondolt magában az öreg orvos, mi ő most?
37. A pillanatnyi minőség csak kiknek fontos?
38. Van értelme ennek a nagy világmindenségben?
39. Milyen mennyországokat gondol ki az ember magának és hol?
40. A szülőbolygóján pedig mit akar?
41. Hogy szeretne örökké élni?
42. Mit nem gondol végig az ember, amikor kibernetikus gépeket szerkeszt?
43. Mennyi a végtelen kis számok százszoros értéke?
44. Milyen hosszú az élet?

45. Mitől szabadulhatna meg az ember, ha fölmérné a pillanat áttörhetetlen korlátait?
46. Logikusan milyen következtetésre jut az ember?
47. Az olyan életnek, amelynek csak az a célja, hogy kihasználni a pillanatot, annak van értelme és célja?
48. Mire emlékezett az orvos?
49. Arra is emlékezett, hogy milyen alkalomból és mikor történt ez?
50. Mire eszmélt az orvos?
51. Ki állt ott és hogyan?
52. Mi látszott a szemén?

Gyakorlatok

- A. MODEL: Azt akarom, hogy a kertben mindig virágozzon valami!
Azt akarom, hogy a kertben mindig virágozzék valami!

1. Ha enni akar, dolgozzon.
2. Ha szomjas, igyon egy kis vizet.
3. Kívánom magának, hogy jól szórakozzon!
4. A gyerek siet, hogy el ne késsen az iskolából.
5. Ha nem jól érzi magát, feküdjön le!
6. A fiú ne ugorjon le a kocsiról!
7. Ne aggódjon miattam!
8. Csak aztán nehogy csalódjon benne!
9. Gondolkozzon egy kicsit ezen az ügyön.
10. Hoztam egy kis meleg vizet, hogy mosakodjon.
11. Vegyen fel meleg kabátot, hogy meg ne fázzon.
12. Ha fáradt, aludjon egy órát!
13. Ha drága a ház, alkudjon a házra!
14. Vigyázni kell, hogy a sebesült el ne vérezzen.
15. Emlékezzon vissza, hogy hol látta ezt az embert!
16. A lány a tükör elé megy, hogy fésülködjön.
17. Öltözködjön gyorsan, sietni kell!

18. Fürödjön meg maga először!
19. Azt kívánták hogy esküdjön meg, hogy igaz amit mond.
20. Ne cigarettázzon olyan sokat!

- B. 1. a) Itt / kilát / az utca / az öreg orvos; észrevesz /
a bűszoknya / asszony /.
- b) Itt /, a nyugágy / a nyírfa ritka / lombok / alatt
éppen kilát / az utc / az öreg orvos; észrevesz /
a bűszoknya / asszony /.
2. a) Soká- /, hosszú évtizedek / haragos / volt ez az
asszony,
- b) a férj / halál / ágya / is a szomszéd falu / hívat /
orvos /,
- c) csak újabb / bejár / a rendelés / izület / bajok /,
- d) mióta biztosít / tag a szövetkezet _____.
- e) Soká- /, hosszú.... (see a to d)
3. a) Tulajdonképp (ő) az anya / örököl / a harag /,
- b) mert javasasszony volt az anya / ami- / az öreg
orvos a falu / kerül /.
- c) mert javasasszony volt az anya /, az az idő /
ami- / az öreg orvos - mint huszonöt év / fiatal
diploma / - a falu / kerül /.
- d) Tulajdonképp (ő) az anya / örököl / a harag /, mert
javasasszony ... (see c)

4. a) Följelent / a javasasszony /, itt / ered / a harag.
b) Följelent / a javasasszony /, ami- / egy béresgyerek
a piszkos (ő) kenőcsök / tetanuszmérgezés / kap /,
itt / ered / a harag.
5. a) Két iskola / lány jönni /, izgatott / tárgyal /
valami / esemény /.
b) Két iskola / lány jönni /, egymás szó / vág /,
izgatott / tárgyal / valami / - az ő szám- /
nyilván igen fontos - esemény /.
6. a) Nem megismer / a lányok /, pedig nyilván volt /
már a keze alatt néhány- / tüdőgyulladás /,
bárányhimlő /, ez- / az- /, vagy a kötelez /
védőoltások alkalom / legalábbis.
7. a) (ő) Kevés gyerek / ismer / arc /, olyan gyors /
fejlőd /, változ / ez / a gyerekek, nem képes
ők- / szám / tart /.

C. Házi feladat: Csináljon mondatokat az alábbi kifejezésekkel:

1. libasorban menni
2. zegzugos
3. szűkre méretezett
4. kudarcot vall
5. igénybe vesz
6. kockázatot vállal
7. hozzájárul valamihez
8. hatályba lép
9. jól bírja magát
10. alkalmazkodik valamihez vagy valakihez

MAGYAR IRODALOM
(Részlet)

- Babits Mihály -

Az első jellemvonás, melynek gyökereit már fõntebb megmutattuk, a magyar nép józan és objektív realizmusa; most még arra hívjuk fel a figyelmet, hogy e realizmus nem praktikus jellegű, mint pl. az angolé, hanem szemlélődő. A látás realizmusa ez: s a magyar éppen az az ember, aki lustán kiáll a kapuba, pipázva, nézelõdni. A látás fölényes, tiszta, nyugodt: nem tûr semmi homályt, semmi miszticismust, metafizikumot; s mondtuk, ilyesmi a magyar irodalomban nem is igen van. De éppen a sokat-és tisztánlátás közönyössé tesz a cselekvés iránt: bizonyos intelligenciát és szkepszist nevel ez, amely mélyebb, mint hogyha tisztán észbeli, gondolkodásbeli volna: ez látványokból, élményekből szûrõdött s legtöbbnyire egyáltalán nem is tudatos: de annál erősebbek az érzésbeli gyökerei.

A magyar nem tudatosan szkeptikus a cselekvés értékével szemben: de keleti flegmájában mégis kifejlett valami nemtörõdõm, valami minden mindegy filozófia, erősen keleti nehézkesség, élesen elválasztva fürgébb európai népek jellemétõl. Költészetünk egyik fõ jellemvonása ez a resignált, kissé mélabús nézelõdés, egyik fõ témája ez a cselekvésben való nehézség, mely éppen a legfajbelibb költõje, Arany époszainak hõseit áthatja, sõt hamleti lirájában is gyakran fájdalmas iróniával panaszkodik:

Nem dolgozom, csak ha valami hajt:
Egyébkor lusta mélabú temet
- - - - -
S nem tagadom meg a keleti fajt...

Vörösmarty hazafias költeményeiben ugyanez a motívum vezet (1. Az unalomhoz, Mit csinálunk, A sors és a Magyar ember stb.) - s előfordul, bár kevésbé lírai módon, inkább kívülről rajzolva, még a nyugtalanabb szláv vérű Petőfinél is (Pató Pál, Magyar nemes, Ebéd után stb.), akinek kitűnő megfigyelése honfitársain elsősorban épp ezt a vonást figyelte meg. A magyar epikában is nem annyira cselekvéseket, mint inkább történeteket kapunk: vagy álomszerű kiszámíthatatlansággal, mint Jókainál, vagy sorsszerű végzetességgel, mint Keménynél: s talán ezzel függ össze a cselekvést kívánó drámai műfajnak szegénysége is irodalmunkban.

Valóban, a magyar történetében sem mutatta magát soha a cselekvések emberének: s talán ezért nem tudott (mert igazában nem is akart) nemzetével a nagyvilágban érvényesülni. A magyar viszontagságos multú nép, annyi dolgokon keresztülment, nem nagyon nagyba veszi már a dolgokat: és nem keresi a kalandokat, mert ismeri őket; fantáziája tele van velük, nem veti meg őket, a nagy dolgokat, mesélgeti szívesen, gyönyörködik is bennük, de nem érintik már nagyon és akaratát kitartóan fel nem buzdítják: sokkal okosabb. Legfeljebb pillanatokra: mert hiszen temperamentum van benne. Szkepszise nem cinizmus, hanem józanság. Nem cinikus keserűség, hanem józan, jóindulatú, fölényes humor. A híres magyar humor, irodalmunk egyik fővonása: tulajdonképpen ilyen flegmatikus parasztbölcsesség: a nyugodt szemlélődőnek fölénye a cselekvővel szemben. Nem csúfolódik, nem is irigykedik, mint más népek humora; sokat látott, tudja, hogy sok minden --nem érdemes--: de azért csak szeretettel mosolyog a világon, azokon, kik törik magukat: mint a tapasztalt férfi a bohó gyermekén.. Nem blazírtság ez, hanem edzettség. "Katonadolog" -mondja ez a humor a bajokra - láttam én már különbet is! És a cselekvést -: a cselekvést nem veti meg, sőt gyönyörködik benne; néha, egy pillanatra maga is elragadtatja magát valami nagy dologra: hogy erejét megmutassa: nem is bánja meg aztán, mert semmit sem érdemes megbánni; de könnyen

abbahagyja: mert a kitartó cselekvés nem kenyere. A magyar tudós típusa Bolyai, hosszú tétlenségeivel, hirtelen zseniális nekibuzdulásaival; a magyar költőé Arany sok töredékével.

Az ily karakter, mondom, nem nagyon érvényesül, mert nem akar igazán és nem igen érzi érdemesnek: otthon pipázik inkább és jobban fogja szeretni földjét, mely leköti, családját környezetét, mint a nagyvilágot, és a nagy cselekedeteket. A családias érzés a magyar költészet egyik főmotívuma, sokkal nagyobb mértékben, mint bármely más európai népnél és Petőfiben valóban klasszikus kifejezőjét találta meg. A magyar nép szeret mesélgetni kukoricafosztáskor az egyszeri királyfiról, aki --elment szerencsét próbálni--; de maga nem igen szeret szerencsét próbálni: a vándorló iparoslegények nem a magyar faj típusai. A magyar restebb és okosabb: csak képzeletben járja az operenciákat s ha külön kényszer, a katonaság, messze utakra viszi is a magyar legényt, János vitéz vagy az obsitos megtér ismét a falujába, ezer kalandok után is. A magyar hazaszeretetnek is ez a konkrét lokál-patriotizmus az alapja, ez az okos otthon- és családszeretet; nem misztikus presztízzsel fellépő politikai frázisok, mint más népeknél.

(Alszeghy: A magyar irodalom kincsháza.)

Szavak

jellemvonás	characteristic
józan	sensible, sound, sober
praktikus	practical
jellegű	of... character / nature
szemlélődő	spectator, onlooker
lusta	idle, lazy
föblényes	superior, preponderant, surpassing
cselekvés	act, action, deed
szkepszis	skepticism
látvány	spectacle, sight, view

szűrődik
 élményből szűrődik
 flegma
 kifejlik
 nehézkesség
 jellem, -e
 rezignált
 mélabús
 faj
 áthat
 megtagad
 előfordul
 nyugtalan
 honfitárs, -at
 vonás
 végzetesség
 viszontagságos
 nem veszi nagyba
 nem veti meg
 buzdít
 jóindulat
 fővonás
 csúfolódik
 töri magát
 tapasztalt
 bohó
 különb
 elragadtatja magát
 kitartó
 zseniális
 nekibuzdul
 kifejező

filter
 crystallize / come through /
 emerge from experience
 imperturbability, coolness,
 self-possession
 develop, grow
 difficult (character)
 character
 resigned
 melancholy
 race
 penetrate, react, influence
 deny, repudiate
 occur, happen
 restless
 compatriot
 characteristic, trait
 fatality
 vicissitudinous, full of ups
 and downs
 doesn't take it seriously
 he is not above
 encourage
 good will, well meaning
 main characteristic
 mock, make fun of
 overwork, slave, exert, overwork
 oneself
 experienced
 silly
 superior
 get carried away
 persistent, persevering
 brilliant
 redouble one's zeal
 expressive

kukoricafosztás	cornhusking
rest	lazy, slothful, sluggish
képzelet, -e	imagination, fantasy
obsitos	discharged soldier, veteran
presztizs	prestige
frázis	catch-phrase, cliché

Kérdések

1. Mi az a jellemvonása a magyar népnek, melyről Babits már előzőleg beszélt?
2. Ez a realizmus praktikus jellegű vagy szemlélődő?
3. Minek a realizmusa ez?
4. Milyen ez a látás?
5. Mit nem tűr ez a látás?
6. Van miszticizmus vagy metafizikum a magyar irodalomban?
7. A sokat- és tisztánlátás mi iránt teszi közönyössé?
8. Mit nevel ez?
9. Miből szűrődik le ez?
10. Tudatos?
11. A magyar tudatosan szkeptikus a cselekvés értékével szemben?
12. Milyen filozófia fejlődött ki keleti flegmájában?
13. Mi a magyar költészet egyik fő jellemvonása?
14. Mi a költészet egyik fő témája?
15. Megtaláljuk ezt minden nagy magyar költő költeményeiben?
16. A magyar epikában mit kapunk, cselekvéseket vagy történeteket?

17. Milyen ez a történet Jókainál?
18. A magyar a cselekvések emberének mutatta magát a történetében?
19. Mi az oka annak, hogy a nemzetével nem tudott a nagyvilágban érvényesülni?
20. A magyar milyen múltú nép?
21. Nagyba veszi a dolgokat?
22. Miért nem keresi a kalandokat?
23. Megveti a nagy dolgokat?
24. Mesélget róluk és gyönyörködik bennük?
25. Felbuzdítják őt a nagy dolgok?
26. Miért?
27. Milyen a szkepszise, cinizmus vagy józanság?
28. Milyen a humora?
29. Milyen a híres magyar humor az irodalomban?
30. Csúfolodik és irigykedik mint más népek humora?
31. Miért tudja, hogy sok minden "nem érdemes"?
32. Hogyan mosolyog a világon, azokon, akik törik magukat?
33. Blazírtság ez vagy eddzettség?
34. Mint mond ez a humor a bajokra?
35. Megveti a cselekvést?
36. Miért ragadtatja el magát néha mégis nagy dolgokra?
37. Megbánja azután, hogy elragadtatta magát?
38. Nehezen hagyja abba?
39. Ki a magyar tudós típusa és miért?
40. Ki a magyar költő?
41. Miért nem érvényesül az ilyen karakter?

42. Mit csinál inkább?
43. Mi az amit jobban szeret a nagyvilágnál és a nagy cselekedeteknél?
44. Mi a magyar költészet egyik főmotívuma?
45. Ki volt a klasszikus kifejezője ennek?
46. Miről szeret mesélni a magyar nép kukoricafosztás közben?
47. A magyar maga is elmegy szerencsét próbálni?
48. Miért nem megy?
49. Hogy járja csak az operenciákat?
50. Mi az alapja a magyar hazaszeretnek?

Gyakorlatok

- A. MODEL: Éva a tükör előtt áll és _____.
 Éva a tükör előtt áll és festi magát.

1. Mária hangosan _____, amikor meglátta barátját új hajviseletét.
2. Péter _____ a kis szobában.
3. Az anya _____, hogy a gyermekét mindennel ellássa.
4. A gyerekek könnyen _____.
5. Éva nagyon _____, nem látszik rajta, hogy már nagymama.
6. Ideje már, hogy _____ és munkát keressen!
7. A katonák _____ a túlerőnek.
8. János _____, hogy magasabbnak látszon.
9. A férfi _____, amikor megtalálták nála a lopott holmit.

10. A küzdelmes élete öregkorban _____ és beteg lett.
11. Mária férhez akart menni, de _____ és nem ment férjhez.
12. Az amerikai diplomáták _____ Budapesten.
13. _____, amikor a királynő elment előttünk.
14. Beszélgettek az úton és egyszerre csak _____ hogy már otthon vannak.

a) törli magát	i) jól bírja magát
b) megadja magát	j) kihuzza magát
c) megbosszulja magát	k) agyonlövi magát
d) megemberli magát	l) festi magát
e) meggondolja magát	m) elnevette magát
f) meghajtja magát	n) elragadtatja magát
g) meghuzza magát	o) azon vette észre magát, hogy
h) jól érzi magát	

- B. 1. a) a magyar (ő) történet / nem mutat / maga / soha a cselekvések ember /:
- b) s talán ez- ____ / nem tud / nagyvilág / érvényesül /
- c) s talán ez ____ / nem tud / - mert igaz / nem is akar / - (ő) nemzet / a nagyvilág / érvényesül /
- d) Való /, a magyar (ő) történet / nem mutat / maga / soha a cselekvések ember /:
- s talán ... (see c)

2.
 - a) A magyar viszontagság / múlt / nép,
 - b) annyi dolgok / keresztülmegy /,
 - c) nem nagyon nagy / vesz / már a dolgok /: és
 - d) nem keres / a kalandok /, mert ismer / űk /;
 - e) fantázia / tele van _____ /,
 - f) nem megvet / űk /, a nagy dolgok /,
 - g) mesélget / szíves /, gyönyörköd / is _____,
 - h) de nem érint / már nagy / és akarat / kitartó /
nem felbuzdít /;
 - i) (mert) sok / okos /.
 - j) A magyar (see the rest a-i.)

3. Legfelj / pillanatok /; mert hiszen temperamentum
van _____ /.

4. Szkepszis / nem cinizmus, hanem józan /.

5. Nem cinikus keserű /, hanem józan, jóindulat /,
főlény / humor.

6.
 - a) A híres magyar humor, (mi) irodalom / egyik fővonás /;
 - b) tulajdonképpen ilyen flegmatikus parasztbölcsés /;
 - c) a nyugodt szemlélődő / főlény / a cselekvő / szemben.
 - d) A híres magyar humor (see the rest above)

7.
 - a) Nem csúfolódni /, nem is irigykedni /, mint más
népek humor /;
 - b) sok / lát /, tud /, hogy sok minden "nem érdemes":
 - c) de azért szeretet / mosolyogni / a világ /, azok /,
kik tör / maguk /:

- d) mint a tapasztalt férfi a bohó gyermek /.
 - e) Nem csúfolódni / (see the rest above)
8. Nem blazírt / ez, hanem edzett /.
9. a) Katonadolog - lát / én már különb / is.
 b) Katonadolog - mond / ez a humor a bajok / - lát /
 én már különb / is.
10. a) a cselekvés / nem megvet /, sőt gyönyörköd / ____ /;
 b) néha, egy pillanat / maga is elragadtat / maga /
 valami nagy dolog /: hogy (ő) erő / megmutat /;
 c) nem is bán / meg aztán, mert semmi / ____ érdemes
 megbán /;
 d) de könnyű / abbahagy /; mert a kitart / cselekvés
 nem kenyér /,
 e) És a cselekvés / -: a cselekvés / (see a to d above)

C. Házi feladat: Az amerikai nép és irodalom jellemvonásai.

Ú J S Á G C I K K E K

I.

MA: ELNÖKVÁLASZTÁS AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

Ma tehát sor kerül az amerikai alkotmány értelmében az új elnök megválasztására. Ma nemcsak elnököt és alelnököt választanak, hanem újra választják az egész képviselőházat, a szenátus egyharmadát és az államok kormányzóinak egy részét is.

Az elnökválasztás kétfokozatú: először államonként megválasztják az elektorokat (ez a popular vote), majd ezek megválasztják az elnököt és alelnököt (ez az electoral vote).

Az elektorok száma annyi, ahány szenátora és képviselője az illető államnak a washingtoni kongresszusban együttesen van. A képviselőház jelenleg 435 tagú, a szenátorok száma kereken 100. Ez összesen 535 elektort jelent, amelyhez ebben az évben először járul a District of Columbia (a főváros közigazgatási elnevezése) három elektora. Összesen tehát 538 elektort választanak a popular vote-on, az elnök megválasztásához szükséges többség tehát 270 elektori szavazat. Noha az elektorok már december 14-én szavaznak a jelötre, csak január 6-án kerül nyilvánosságra, a képviselőház és szenátus együttes ülésén, hogy kit választottak elnökké. Ez azonban csak formaság. Az elektorok ugyanis szinte minden esetben pártjuk jelöltjére szavaznak, s ezért gyakorlatilag már a popular vote ismeretében tudni lehet, hogy ki lesz az elnök.

Az új elnök január 20-án lép hivatalba, a szenátus és a képviselőház pedig már január 3-án.

A mai napon megválasztják a képviselőház 435 tagját is, valamint 25 állam kormányzóját. A pártok megoszlása a képviselőházban eddig a következő volt: Demokrata Párt 256, Köztársasági Párt 177 (2 mandátum üresen állt).

A mai elnökválasztás a 45. elnökválasztás az Egyesült Államok történelmében. Az új elnök az Egyesült Államok 37. elnöke lesz. Johnson 1963. november 22-én 36. elnökként lépett a meggyilkolt Kennedy helyére.

(Népszava, 1964. nov. 3.)

Szavak

I.

az alkotmány értelmében	in compliance with / according to the constitution
kormányzó	governor, regent
fokozat	degree, grade
illető	thing or person in question
együttesen	jointly
járul (valami valamihez)	add to this
többség	majority, greater part
jelölt	candidate, nominee
együttes ülés	joint session
megoszlás	division, distribution
meggyilkolt	assassinated, murdered

II.

a. U THANT ÚJABB ÖT ÉVRE VÁLLALTA A FŐTITKÁRI TISZTET

A Biztonsági Tanács - magyar idő szerint a kora délutáni órákban - zárt ülést tartott, s ezen egyhangú döntést hozott, amelynek értelmében ajánlja a közgyűlésnek, hogy U Thantot újabb ötéves időtartamra válassza meg a világszervezet főtitkárának.

Nem sokkal a Biztonsági Tanács zárt ülése után U Thant hivatalos formában bejelentette, hogy eleget tesz a felhívásnak és elvállalja újabb öt évre a főtitkári tisztséget.

(Népszava, 1966. dec. 3)

b.

MAGYAR - OLASZ IPARI EGYÜTTMŰKÖDÉSI ÉS MŰSZAKI MEGÁLLAPODÁS

A múlt évben kötött magyar - olasz ipari együttműködési és műszaki megállapodás alapján Rómában 1966. december 12-től 14-ig vegyesbizottsági tárgyalások folytak a két fél között. Ennek eredményeként jegyzőkönyvet írtak alá, amely szerint az élelmiszeripar, a gépipar, az alumíniumipar és a vegyipar területén tervezik a széles körű gazdasági együttműködést a két ország érdekelt szervei, illetve vállalatai között. A jegyzőkönyvet magyar részről Udvardi Sándor, a Külkereskedelmi Minisztérium főosztályvezető-helyettese, olasz részről G. Parboni, a külkereskedelmi minisztérium vezérigazgató-helyettese írta alá. (MTI)

(Népszava, 1966. dec. 17.)

c.

MAGYAR-CSEHSZLOVÁK ÁRUCSERE

Az 1966-70. évekre vonatkozó hosszú lejáratú árucseré-forgalmi és fizetési egyezmény alapján 1966. december 2-án Budapesten, a Külkereskedelmi Minisztériumban aláírták a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság közötti, 1967. évre szóló árucseré-forgalmi és fizetési jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv keretében szállításra előírányzott áruk összértéke 3,5 milliárd devizaforint és mintegy 13 százalékkal haladja meg az 1966. évi várható árucseré-forgalmat.

(Népszava, 1966. dec. 3.)

d.

SZOVJET-MAGYAR KÜLKERESKEDELMI TÁRGYALÁSOK MOSZKVÁBAN

Nyikolaj Sz. Patolicsev szovjet és dr. Bíró József magyar külkereskedelmi miniszter Moszkvában megvitatta a szovjet-magyar kereskedelmi kapcsolatok egyes kérdéseit.

Megállapították, hogy kedvezőek a feltételek az ötéves kereskedelmi egyezmény megvalósítására. Várható, hogy a közeli napokban a hosszú lejáratú egyezmény keretében aláírják az 1967-re szóló kölcsönös áruszállítási jegyzőkönyvi megállapodást. (TASZSZ)

(Népszabadság, 1966. nov. 16.)

Szavak

II.

a.	újabb	further, subsequent, repeated,
renewed
	tiszt, -et	office, function, duty
	biztonsági tanács	security council
	egyhangú	unanimous
	hivatalos formában	officially
	eleget tesz	fulfill, keep (a promise), do
	felhívás	request
	elvállal	accept, take on
	tisztség, -e	office, charge, function
b.	vegyesbizottság, -a	joint / mixed commission
	fél, felet, fele	client, customer, party
	jegyzőkönyv, -e	minutes of meeting, report
	sz/ les körű	wide ranging, large
	érdekelt	interested
c.	megvalósítás	implementation, realization
	szóló	valid, be (good) for
d.	árucseré-forgalom	barter-trade
	mintegy	approximately

III.

a.

FELLŐTTÉK A GEMINI 12-T

Péntek délután kezdetét vette az újabb amerikai űrkísérlet: magyar idő szerint 20 óra 08 perckor fellőtték a Kennedy-fokról azt az Atlas-rakétát, amely Föld körüli pályára juttatja a Gemini 12. űrhajó számára az űrrandevú során célpontként szolgáló Agena mesterséges holdat.

Pénteken - magyar idő szerint a késő esti órákban - a Kennedy-fokról James Lovell és Edwin Aldrin űrhajósokkal felbocsátották a Gemini 12. űrhajót, amelynek a tervek szerint a Föld körüli pálya harmadik fordulója során űrrandevút kell lebonyolítania a korábban fellőtt célrakétával.

A Gemini 12. űrrepülését 94 és fél órára tervezik. A Gemini 12. repülése alatt újabb űrsétát terveznek.

A legújabb jelentések szerint a Gemini 12. rátért Föld körüli pályájára. (MTI)

(Népszabadság, 1966. nov. 12.)

b.

KÉTÓRÁS ŰRSÉTÁT HAJTOTT VÉGRE

A GEMINI 12. EGYIK UTASA

Vasárnap a Gemini 12. amerikai űrhajó egyik utasa, Aldrin, kilépett az űrbe. Két óra tíz perces "űrsétája" során különböző manővereket hajtott végre. Hétfőn ugyancsak 6 derékig kiemelkedett az űrkabinból, hogy fényképezzen. Ezzel az űrutazás legfontosabb program-pontjait teljesítették.

Az űrhajósok Ausztrália felett voltak, amikor a földi központból utasítást kaptak arra, hogy csökkentsék

a belső nyomást a kabinban, majd pedig nyissák ki az űrhajó fedelét. Aldrin, aki a kabinban bal oldalt helyezkedik el, kinyitotta az űrhajó fedelét, kidobálta az összegyűlt hulladékot a semmibe, majd a Csendes-óceán felett 16 óra 33 perckor (magyar idő szerint) kimászott a világűrbe. Aldrint "köldökszsinór" kötötte az űrkabinhoz.

Miután két órát, kilenc percet és huszonöt másodpercet dolgozott, sétált, beszélt és pihent a világűrben, Aldrin vasárnap este visszatért a Gemini 12. belsejébe.

Aldrin végrehajtotta a programban előírt tizenhét különböző feladatot, közben az űrben lebegve másfélszer megkerülte a Földet.

Az űrhajós a Gemini 12-höz erősített és az összeköttetést biztosító vezetékeket tartalmazó fénylő 25 méteres köldökszsinór végén óvatosan végigtapogatta az Agena rakétát, amelyhez már korábban hozzáerősítették a Gemini 12-t. Aldrin egy 30 méter hosszú zsinórt erősített a rakétához.

Aldrin az űréjszaka 36 perces időszakában behúzódott a Gemini 12. egyik hajlatába, majd a pihenés után folytatta a munkát. A földről megállapították, hogy szívverése rendkívüli nyugalomról tanúskodott - legalábbis a körülményekhez képest. Mielőtt visszatért volna az űrkabinba, Aldrin kívülről megtekintette, amint társa, Lovell, megindította azt a két segédrakétát, amely korábban csődöt mondott és tapasztalta, hogy a működés némi jelét mutatják. Ezután a kapaszkodásra szolgáló karfa egyik darabját eldobta a semmibe.

Lovell és Aldrin hétfő délelőtt kísérletet tett arra, hogy a Szahara fölött lefényképezzenek egy mesterséges felhőt, amelyet egy francia rakéta bocsátott ki. A két űrhajós azonban "vakon" kattogtatta fényképezőgépét: nem látták a nátriumgőzfelhőt, amelynek színe hasonló a Szahara homokjához. Aldrin különleges szemüveget is felrakott, de hiába.

Ugyancsak tegnap Aldrin, magyar idő szerint 15.53 órakor kinyitotta az űrkabin csapóajtaját és derékig kiemelkedett az űrbe. Ötvenkét percen át, ilyen álló helyzetben fényképfelvételeket készített a viszonylag fiatal csillagokról. (MTI)

(Népszabadság 1966. nov. 15)

Szavak

III.

a.	kezdetét veszi űrkísérlet, -e célpont, -ja felbocsát forduló űrhajós	commence, begin space test / experiment aim, mark, target let off, send up orbiting, turning astronaut
b.	kiemelkedik fedél, fedelet, fedele összegyűlt hulladék, -a köldökzsinór, -ja megkerül valamit tartalmaz zsinór, -ja behúzódik hajlat, -a tanúskodik (-ról) segéd, -je csődöt mond tapasztal némi kapaszkodásra szolgáló	rise, emerge roof accumulated, piled up garbage, waste umbilical cord go around contain string withdraw bend, curve, hollow give proof / evidence auxiliary, subsidiary, reserve fail, prove a fiasco learn, find, discover, experience some serving for holding on to

karfa	railing, support
kibocsát	send out, pour out
kattog	clock
nátrium	sodium
csapóajtó	swing door, flap door

Gyakorlatok

- A. 1. Beszéljen arról, hogyan történik az elnökválasztás az Egyesült Államokban.
2. Beszéljen a Gemini programról.
- B. 1. a) Az űrhajósok utasítás / kap / hogy csökkent / a belső nyomás / a kabin /,
- b) Az űrhajósok Ausztrália _____ / volt /, ami- / a föld / központ / utasítás / kap / arra, hogy csökkent / a belső nyomás / a kabin /, majd pedig / kinyit / az űrhajó fedél /.
2. a) Aldrin kinyit / az űrhajó fedél / majd kimász / a világűr /.
- b) Aldrin, _____ a kabin / bal oldal / elhelyezked / kinyit / az űrhajó fedél /, kidobál / az összegyűlt / hulladék / a semmi /, majd Csendes-óceán ____ 16 óra 33 per / kimász / a világűr /.
3. a) Aldrin / "köldökszínór" kötöt / az űrkabin /.
4. a) Az űrhajós óvatos / végigtapogat / az Angena rakéta /
- b) Az űrhajós a 25 méter / köldökszínór vége / óvatos / végigtapogat / az Angena rakéta /.

- c) Az űrhajós a Gemini 12 - / erősít / 25 méter / köldökszínór vége / óvatos / végigtapogat / az Angena rakéta /.
 - d) Az űrhajós a Gemini 12- / erősít / és az össze-
köttes / biztosít / vezetékek / tartalmaz / fényt /
25 méter / köldökszínór vége / óvatos / végigtapogat /
az Angena rakéta /, amely - / már korábban / hozzáerősít /
a Gemini 12- /.
5. a) Aldrin behúzó / a Gemini 12. egy- / hajlat /
b) Aldrin az űrjátszaka 36 per / időszak / behúzó /
a Gemini 12. egy- / hajlat /, majd pihenés ____ /
folytat / a munka /.
6. a) ... Aldrin kívül- / meglekint /, amint társ /
megindít / a két segédakéta /.
b) Mielőtt visszatér / volna az űrkabin /, Aldrin
kívül- meglekint /, amint társ /, Lovell, megindít /
az / a két segédakéta /, amely korábban / cső /
mond / és tapasztal / hogy a működés némi jel / mutat /.
7. Lovell és Aldrin hétfő délelőtt kísérlet / tenni /
arra, hogy a Szahara ____ / lefényképezni / egy
mesterséges felhő /, amely / egy francia akéta
kibocsát /.

C. MODEL: Meglátogattam Kovácsék (at).

- 1. Novemberben sor kerül a választások ____.
- 2. Az emberek a pártjuk jelöltje ____ szavaznak.
- 3. A tervező jól áll a minőség ____.
- 4. Péter a gyerek lelke ____ kötötte, hogy ne menjen el.
- 5. Az arabok és az izeraliták szemben állnak egymás ____.
- 6. Nehezebbre esett a férfi ____ felkelni.

7. Nagyon jó vásárt csináltam az autóm _____.
8. A szerencsétlenség mindenki _____ részvétet keltett.
9. Nem esett semmi szó a fizetés emelés _____.
10. A kocsimat a rendelkezésére bocsátottam Éva _____.
11. Remélem a szerencse kedvezni fog Kovács _____.
12. Máriának kedve telik az öltözködés _____.
13. Nem tudom ki fogja gondját viselni a gyerek _____.
14. Mária házasságot kötött Pál _____.
15. Mária férjez ment Pál _____.
16. Pál elvette Mária _____.
17. Nem lehet jóvá tenni ezt a cselekedet _____.
18. Remélem hasznát fogja látni a magyar nyelvtudás _____.
19. Nem akarok szóba állni maga _____.
20. A követ tudomást szerzett a titkos gyűlés _____.
21. Este csend borul a város _____.
22. Most van a nap lemenő _____.
23. Nagyon belefáradtam a vezetés _____.
24. Nem akarok elkésni az opera _____.
25. Szigorú a gyerekei _____?
26. Mária segített a gyerek _____.
27. Maga az amerikai külügyminisztérium _____ dolgozik?
28. Válaszoljon már Mária levél _____.
29. Leszokott egészen a dohányzás _____?
30. Ez az ember nagyon rászokott az ivás _____.
31. Szeretnék elbúcsúzni maga _____.
32. Megbeszélte a vacsora _____ Kovácsékkal?
33. Meg vagyok bízva a könyv megírás _____.
34. Miért nem hallgat az apja _____?
35. Lassan vége lesz már az iskolaév _____.
36. Tegnap nem beszéltem senki _____.
37. Gondolkozzon egy kicsit az eset _____.
38. Majd gondoljon mi _____ is, és írjon egy lapot.
39. Igazán nem tudom, hogy maga most ki _____ gondol.
40. Változások történtek az iskolá _____.
41. Kovács meghalt szívbaj _____.

42. Személyesen vagy látás ____ ismeri a minisztert?
43. Veszek még egy darabot az anyag ____.
44. Magának nincs joga a pénz ____.
45. Találkozott már az új titkár ____.
46. Nem tudott ellenállni az aszony varázs ____.
47. Nagyon számítottam a pénz ____.
48. Maga is a villamos ____ várja?
49. Maga is villamos ____ vár?
50. Elment a kedvem az úszás ____.

A NAGYOBB IGAZSÁG

- Makkai Sándor -

Jó, hogy az idén is van Karácsony. Ebben a sötét decemberben néha már attól remegtünk, hogy a béke angyala ebben az évben nem fog leszállani a földre, talán mert nincsenek "jóakarató emberek", akiknek "nagy örömet" hirdessen.

A félelemre és megfélemlítésre alapított világrendben nem is lehet csodálkozni azon, ha az ember nem bízik az angyal eljövételében. De azért az angyal mégis eljött és szállást keres az emberek szomorú szívében az isteni Gyermekek számára. A Karácsony itt van. Lehet, hogy csak hangulat, csak külsőség: mégis nagyon nagy és áldott alkalom, talán az utolsó alkalom arra, hogy mélységes igazságára ráébredjünk és a hangulatból valóságot, a külsőségből lelkiiséget teremtsünk.

Alig volt Karácsony, amely érdemtelenebb emberi-séghez jött volna, mint a mostani. Végzetesen hiányzik korunk egész közszelleméből, kormányzatából, neveléséből és kultúrájából az a lelkiesség, mely föl tudná fogni a Szeretet valóságát. Nem lehet szomorúbbat elképzelni, mint azt a tényt, hogy a mai ember nem akarja megérteni és elfogadni azt, ami az övé és ami érette jött e világba.

Az a nagy bizalmatlanság, amellyel nemzet nemzetre néz, az a vak sovinizmus, mely nemzetet nemzet ellen bűszít, az a sötét önzés, amellyel a nagy a kicsit meg akarja enni, az ellentétek serege, melyek miatt egy nemzeten belül is százfelé szakadnak az emberek, csüggesztő bizonyítékai annak, hogy a világ nem akar, nem tud az ijesztgetés, fenyegetés és büntetés módszeréből a nagylelkű bizalom és engesztelő szeretet szabad, boldog, útjára térni.

Pedig az utóbbi években minden nemzet olyan súlyos megpróbáltatásokon ment át, hogy az emberiség jövőjének útja minden mélyebben gondolkozó ember előtt sötétségbe borult és mindenki érzi, hogy maga a legnagyobb érték, az ember méltósága és önmagába vetett bizalma rendült meg az egész világon. Mindenki várva-várja, hogy történjék valami nagy-és áldott fordulat, ami visszadja azt a hitet, hogy lehetséges és érdemes embernek lenni s hogy az életnek van értelme és célja.

De a Karácsony éppen azt hirdeti nekünk, hogy minden külső változásnak lelki feltételei is vannak s belső változás nélkül igazi eredményt várni nem lehet. A népek lelkiületében kell a jobb igazságnak kifakadnia ahhoz, hogy jobb világrend szülessék.

Lehetséges-e ez?... Legalább most, a szent ünnep hangulatában próbáljunk gyermeki bizalommal igent mondani reá. Az evangéliumnak egykor megvolt a belső, lelki hatalma ahhoz, hogy nagyon egyszerű emberek áthevült lelkén keresztül egészen új világot teremtsen a földön. Ma ne volna meg ugyanaz a belső ereje és igazsága? Hiszen az igazság tegnap és ma és mindörökké ugyanaz.

De mi is ez az igazság?... Nem a jog, az érdem és az az érdek igazsága. A karácsonyi evangélium ezeknél sokkal nagyobb igazságot jelent. Ez az igazság abban nyilvánult ki, hogy az isteni Szeretet önként leszállott a gyűlölet világába, eljött megváltani azokat, akiknek ehhez semmiféle joguk nem volt, akik ezt egyáltalán nem érdemelték meg, sőt éppen az ellenkezőjét érdemelték volna. Eljött, hogy meggyógyítsa és megbocsássa a bűnt, hogy megbéküljön azokkal, akik őt megbántották és kitesztették a világból. A Szeretet ingyenvaló, nem jogszerinti, nem érdemet jutalmaz.

Nem érdekeket szolgál. Ajándék, kegyelem.

Ez a nagyobb igazság ma a templomi szószékek igazsága s talán még ott is egyre ritkábban és halkabban hangzik fel. Éppen ez mutatja az emberiség igazságainak belső hazugságát, hogy kettéválasztották az egyetlen és oszthatatlan életet, templomra és piacra, kegyes szólamokra és kegyetlen cselekedetekre.

Pedig ez a nagyobb, azaz valóságos igazság az élet, a gyakorlat számára született, s ma, ránknézve azt a létparancsot jelenti, hogy az emberi viszonylatokat csak egy módon lehet igazán és gyökeresen megjavítani: a kölcsönös nagylelkűség és méltányosság lelki hatalmával.

A keresztyén világközösségnek, mely annyi nemzetet és felekezetet foglal magába, csak éppen igazán és őszintén kellene keresztyénnek lennie ahhoz, hogy a külső módokon elképzelhetetlen megoldás bekövetkezzék és meginduljon, mint a földet elborító meleg áramlat, a lelki megengesztelődés és kibékülés új érája nemzetek és nemzetek, emberek és emberek között.

De ez az igazság őszinte lelkeket keres minden nemzetségből és ágazatból. Az őszinteség az, ami leginkább hiányzik ma a világból és amire a legnagyobb szükségünk van. Csak az őszinte lelkek lehetnek elég bátrak ahhoz, hogy ősi, egyszerű tényeket, a lélek természetes alapmeggyőződéseit szembe merjék szegezni az emberi életet megrontó hazugságok seregével. Az őszinte lelkek vannak hivatva arra, hogy a Karácsony szent, ősi, gyermekies igazságát, mely elrejtetett a bölcsek előtt, de megjelentetett a kicsinyeknek, ismét az élet fundamentumává tegyék.

És a nagyobb igazság, nem törődve semmi emberi igazsággal, megszólal: Mihelyt lélek keresi a lelket, a találkozás békességben és szeretetben fog megtörténni.

Sem emberek, sem nemzetek között, soha nem vezetett és nem is vezethet a kölcsönös nagylelkűség és méltányosság szelleme egyébre, mint békességre és jobb életre.

A jóakarató megismerés vágya mindig testvérré találta a másokban.

A nemzetek emberekből állanak, akik valamennyien rá vannak szorulva a bocsánatra és valamennyien képesek a szeretetre.

Ha a szeretet zörget, az ajtót mindig testvérkéz nyitja meg.

.. Nehéz ezt az igazságot befogadni a külső világban annyi csalódástól megsebzett és elidegenített lelkeknek. Nehéz, de nem lehetetlen és mindenek felett szükséges. Nem fog varázsszóra, egyszerre menni, az bizonyos. De ahol megpróbálják és állhatatosan követik, ott megtermi csodálatos gyümölcseit.

Kétségtelen, hogy az út, melyre a Karácsony fénye esik, lelki és egyéni.

A világ pedig egyetemes rendezéseket vár és sürget. Az a felfogás vált úrrá a nemzeteken, hogy az egyetemes megoldásokat csak terrorral és tömegekkel lehet elérni. A nagyobb igazság világosságában ez szomorú tévedés. Egyetemesen rendezni valamit, mindig azt jelenti: lelkileg és egyénileg rendezni. A lélek és az egyéniség az egyetlen egyetemes kategória. A bizalmat, mely minden közeledés alapja, nem lehet parancsszóra, erőszakkal és tömegesen kikényszeríteni. Erre a jóakarató önként meginduló emberei, lelkek, egyéniségek kellenek. Ilyenek minden oldalon sokkal többen vannak, mint ahogy a látszat csüggesztő hatása alatt gondolni mernők. Sőt egészen biztos, hogy lénye legmélyén minden ember ilyen.

A maga helyén, hatáskörében és módján mindenki lehet és legyen is a jóakarát embere, akinek a karácsonyi angyalok a békességet hirdették.

A Karácsony szimbólikusan is, hagyományosan is a gyermekek ünnepe. A nagy, bölcs és erőszakos felnőttek ilyenkor megajándékozzák a kicsinyeket és bár előzetesen ezt az ajándékot mindenféle feltételhez kötötték, végre is nem különböztetnek jó rossz gyermekek közt, mindenik megkapja az angyalfiát. Talán eszükbe se jut az ajándékozóknak, hogy ebben van a Karácsony nagyobb igazsága az emberi igazságokkal szemben.

Az emberek és a nemzetek tovább fogják vitatni jogaikat és igazukat, hivatkozva érdemeikre és létérdekeikre mindenféle kis és nagy fórum előtt. De amelyik ember, amelyik nemzet mindezek dacára is a nagylelkű kibékülés és a fáradhatatlan építőmunka útját választja a maga jövődjé útjául, azé lesz a nagyobb igazság és a győzhetetlen élet.

(Megjelent a "Fagyöngy" című
könyvben 1937 karácsonyán.)

Szavak

megfélemlítés	terrorization, intimidation
jövetel, -e	coming, arrival
külsőség	appearance, formality
lelkiség	spirituality, mentality, state of mind
érdemtelen	undeserving, unworthy
emberiség	mankind, humanity
végzetesen	fatally
közszellem	public spirit
fölfogni, felfogni	comprehend, grasp
érette = érte	
bizalmatlanság	distrust, mistrust

sovinizmus	chauvinism
bószít	make furious, enrage
önzés, -e	selfishness, egotism
ellentét	conflict, difference, antagonism
sereg, -e	lots of, heaps of, any number of
csüggesztő	discouraging
ijesztegetés,	frightening
fenyegeté	threat
nagylelkű	large minded, kind hearted, generous
engesztelő	appeasing, conciliating
megpróbáltatás	trial
sötétségbe borul	plunged into darkness
önmagába vetett bizalom	have trust or faith in oneself
megrendül	shake, flinch, waver
lelkület, -e	spiritual complexion, character
kifakad	blossom out, bloom
evangélium, -a	gospel
áthevült	inflamed, become heated up
mindörökké	for ever and ever
kinyilvánul	manifest, reveal
megvált	save, redeem
megbánt	offend / hurt / wound(sy's) feelings
kitaszít	expel, throw (somebody) out
szószék, -e	pulpit
szólam, -a	phrase
viszonylat, -a	relation
méltányosság	fairness, reasonableness
felekezet, -e	denomination
magába foglal	include, contain
áramlat, -a	trend, tendency, current
megengesztelődés	conciliation
alap meggyőződés	basic conviction
szembe szegez	contrast, compare with, weigh one thing against an other

megrontó	ruining, damaging
hivatva van	destined for, qualified for
mihelyt	as soon as
rászorulva (-re)	have need of
varázsszó	magic word
álhatatosan	persistently, with perseverance
egyetemes	universal, general
rendezés	arrangement, organization
úrrá vált az a felfogás	became the general opinion
közeledés	nearing
egyéniiség	individuality, personality, character
mernők - mernénk	
erőszakos	aggressive, insistent
előzetesen	previously
különböztet	discriminate, make a difference
angyalfia	Christmas present
vitat (-t)	debate, argue
hivatkozik (-re)	refer (to sy)

Kérdések

1. Mit mond az író, miért remegünk néha decemberben?
2. Miért nem száll le talán a béke angyala?
3. Miért nem lehet csodálkozni azon, hogy az emberek nem bíznak az angyal eljövételében?
4. Hol keres az angyal szállást és kinek a számára?
5. Miért nagy és áldott alkalom ez?
6. A mostani emberiség megérdemli az angyalt és a karácsonyt?
7. Mi hiányzik korunk közszelleméből, kormányzatából, neveléséből és kultúrájából?
8. Mit nem akar a mai ember megérteni?

9. Az író szerint bizalommal néz nemzet a nemzetre?
10. Mi az ami nemzetet nemzet ellen bősítí?
11. Miért akarja a nagy nemzet a kicsit megenni?
12. Miért szakadnak nemzeten belül is százfelé az emberek?
13. Mindezek mire bizonyítékok?
14. Miért mondja az író, hogy az emberiség útja sötétségbe borult?
15. Mit érez mindenki, hogy mi rendült meg a világon?
16. Mit vár mindenki?
17. Mit hirdet a karácsony, mi kell a külső változásokhoz?
18. Mi kell ahhoz, hogy jobb világrend szülessék?
19. Lehetséges-e ez?
20. Mihez volt meg az evangéliumnak egykor a belső, lelki hatalma?
21. Az igazság változik?
22. Miben nyilvánul ki az igazság?
23. Miért jött el az isteni Szeretet a gyűlölet világába?
24. A szeretet jogszerinti és érdemeket jutalmaz?
25. Hogyan lehet az emberi viszonylatokat gyökeresen megjavítani?
26. Mi kellene ahhoz, hogy a külső módokon elképzelhetetlen megoldás bekövetkezzék?
27. Mi történné akkor, ha ez a megoldás bekövetkezne?
28. Milyen lelkeket keres az igazság?
29. Megvan ma az őszinteség a világban?
30. Mire vannak hivatva az őszinte lelkek?
31. Mit mond a nagyobb igazság ha a lélek keresi a lelket a találkozás hogy fog megtörténni?
32. Mire vezet a kölcsönös nagylelkűség és méltányosság szelleme?
33. Mire talál a jóakarató megismerés vágya a másokban?

34. Mire vannak az emberek rászorulva?
35. Mi történik, ha szeretet zörget az ajtón?
36. Nehéz elfogadni ezt az igazságot?
37. Mi történik ott, ahol megpróbálják?
38. Mit vár és sürget a világ?
39. Milyen felfogás vált úrrá a nemzeteken?
40. Mi a közeledés alapja?
41. A bizalmat lehet parancsszóra kényszeríteni?
42. Mi kell a bizalomhoz?
43. Vannak ilyen emberek?
44. Lehet mindenki a jóakarát embere?
45. Mit hirdetnek a karácsonyi angyalok?
46. A karácsony kiknek az ünnepe hagyományosan és szimbólikusan?
47. Mit csinálnak a bölcs felnőttek?
48. Különböztetnek jó és rossz gyerekek között?
49. Mi nem jut az eszükbe se talán?
50. Mit csinálnak az emberek és nemzetek tovább?
51. Mire és mi előtt fognak hivatkozni?
52. Mélyik emberé és nemzeté lesz a nagyobb igazság és a győzhetetlen élet?

Gyakorlatok

A. MODEL: romba - lő - dönt - keres - vesz = romba dönt

1. szállást - vall - borul - keres - visel
2. szembe - tör - szegez - foglal - veszít
3. hatályát - veszi - teszi - veszti - hallja
4. kockázatot - vállal - hall - vall - áll
5. igénybe - tesz - vesz - hisz - visz
6. lelkére - főz - keres - köt - főtt
7. kezdetét - veszi - teszi - viszi - eszi
8. neheze - eszik - esik - iszik - hiszik
9. rendelkezésre - áll - borul - kelt - fárad
10. részvétet - kellett - kelt - felelt - szelt
11. kudarcot - néz - vall - áll - száll
12. gondját - hordja - viszi - viseli - kéri
13. hasznát - ássa - látja - teszi - töri
14. házasságot - kiköt - beköt - köt - tölt
15. jóvá - tesz - vesz - visz - hisz
16. jó vásárt - vesz - tesz - csinál - költ
17. jó dolognak - vart - tart - várt - zárt
18. közhírré - viszik - hiszik - veszik - teszik
19. libasorban - enni - hinni - menni - tenni
20. ötöl - számol - hatol - pótol - telel
21. kedve - illik - kélik - telik - vedlik
22. sírva - fakad - akad - szakad - kellett
23. a szerencse - nedves - kedvez - tervez - boroz

24. <u>szélnek</u>	- terjeszt - fejleszt - ereszt - fúj
25. <u>szó</u>	- eszik - esik - veszik - hiszik
26. <u>szóba</u>	- száll - jár - áll - vár
27. <u>szigorlatot</u>	- levesz - letesz - megvesz - feltesz
28. <u>tudomást</u>	- szerezh - szerel - terjeszt - vet
29. <u>útra</u>	- kell - hall - kel - ver
30. <u>vállat</u>	- von - fon - tol - húz
31. <u>véget</u>	- kezd - kel - vet - akad
32. <u>zavarba</u>	- néz - vesz - húz - hoz
33. <u>önmagába vetett</u>	- hatalom - alkalom - bizalom - forradalom
34. <u>nagyra való</u>	- törekedés - járás - igazság - forrás
35. <u>füstbe ment</u>	- időkh - szén - terv - fa
36. <u>futó</u>	- rokonság - ismeretség - hegység -
tisztaság
37. <u>ízíg</u>	- hatig - testig - vérig - várig
38. <u>kicsordul a</u>	- gyöngye - könnye - rongya - kincse
39. <u>béke</u>	- távolság - villám - angyala - sorba
40. <u>fülébe</u>	- futott - jutott - huzott - hozott
41. <u>annak rendje-módja</u>	- miatt - által - végett - szerint
42. <u>csend</u>	- gurul - borul - derül - beborul
43. <u>dűhbe</u>	- gurul - jut - megy - ér
44. <u>eladó</u>	- asszony - fiú - férfi - lány
45. <u>elszorul a</u>	- feje - szive - keze - szeme
46. <u>életre</u>	- kel - fel - lel - szel
47. <u>szégyenében</u>	- elesik - elfelejt - elsüllyed - elvet

B. Hogy mondja más szavakkal?

1. Az új kórházat közadományból építették.
2. Washingtonban a közbiztonság nem túl jó.
3. A közkedvelt énekes szerződését közkívánatra meghosszabbították.
4. A baleset áldozatait a közkórházban kezelik közköltségen.
5. Közfeltűnést keltett a közhasználati cikkek minőségének romlása.
6. A közgyűlés közhangulata pártellenes volt.
7. Az új hídát közmegelégedésre a közadóból építik.
8. A háborús bűnösök közkegyelmet kaptak.
9. A közkézen forgó új képeslapok köztetszést arattak.
10. Közhírré tették, hogy a közutak építését megkezdték.
11. A közművelődés terjesztésére közkönyvtárakat építettek.
12. Köztudomású, hogy a köztisztaság nincs valami magas színvonalon.
13. A közfigyelem központjában a köztisztviselők fizetésének rendezése áll.
14. Téves az a közhit, hogy Kovacs gazdag ember.
15. A közigazgatás egyik feladata a közjólét és a közrend biztosítása.
16. Éva lelkesen dolgozik a közügyekért.
17. A közoktatás fejlesztése fontos feladata a közoktatásügyi minisztériumnak.
18. Az állami tisztviselő egy közalkalmazott.
19. A villamos közművek javítás alatt vannak, így áramközzolgáltatás szünetel.

20. Közsokásoknak megfelelően, közmegegyezés alapján a temetés idejére megszüntették a közforgalmat.
21. A régi műemlékek az ország közkincsei.
22. Kedvenc közmondásom: "Hallgatni arany".
23. Az új igazgató nemcsak közszeretnek örvend, de köztiszteltben is áll.
24. A TV. új műsora a közízlésnek megfelelő.
25. Közfelfogás szerint ez a képtár közgyűjtemény.
26. Az utóbbi években nagyon leromlottak a közérkölcsök.
27. Közérdekből megszavazták az új iskola építését.
28. Közakarattal megválasztották Jánost polgármesternek.
29. A közállapotok nem kielégítőek a fővárosban.
30. Az új kórház egy közalapítvány.
31. Szegény embereket a köztemetőben temetnek el.
32. Az elnök közölte, hogy a közös cél miatt a mielőbbi megegyezés az ellenféllel kívánatos.

C. Házi feladat: Csináljon mondatokat az alábbi kifejezésekkel:

1. nem veszi nagyba
2. nem veti meg
3. törli magát
4. elragadtatja magát
5. ehhez járul
6. elegett tesz
7. kezdetét veszi
8. csődöt mond
9. magába foglal
10. szembe szegez
11. úrrá vált az a felfogás
12. hivatkozik valamire vagy valakire

MAGYAR RÖVIDÍTÉSEK

beh.	behozatal	import, imports
Belker.Min.	Belkereskedelmi Minisztérium/ Miniszter	Ministry/Minister of Domestic Trade
B I V	Budapesti Ipari Vásár	Budapest Industrial Fair
B N V	Budapesti Nemzetközi Vásár	Budapest International air
B.ú.é.k. BÚEK	Boldog újévet kíván (kívánok, kívánnak)	Happy New Year
C	Celsius	Celsius, centigrade
cs. sz.	csekk-számla	bank account, checking account
db.	darab	piece
d. e.	délelőtt	morning, midmorning
dev.	deviza	foreign exchange
DIMÁVAG	Diósgyőri Vas-, Acél- és Gépgyár	Diósgyőr Iron, Steel and Machine Factory
D N P	Demokrata Néppárt	Democratic People's Party
É I D S Z S Z	Élelmezési Ipari Dolgozók Szabad Szakszervezete	Free Union of Food Industry Workers
E K G Y	Elektromos Készülékek Gyára	Electrical Appliances Factory
elág.	elágazás	junction
E N Sz	Egyesült Nemzetek Szövetsége	United Nations Organization
E O	Egészségügyi Osztály	Health Department
F G M	Fővárosi Gázművek	Capital Gas Works
F M D P	Független Magyar Demokrata Párt	Independent Hungarian Democratic Party
fogl.	foglalkozás	occupation
folyt.köv.	folytatása következik	to be continued
G H	Gazdasági Hivatal	Accounting Office
G Y O S Z	Gyáriparosok Országos Szövetsége	National Association of Manufacturers
hat.	hatóság	public authority
hds.	hadsereg	army
H I S Z Ö V	Háziipari Szövetkezetek Országos Központja	National Center of Home Pro- duction Cooperative Enterprises
H M	Honvédelmi Minisztérium/ Miniszter	Ministry/Minister of Defense
honv.	honvéd	private soldier, army, military
HUNGAROVOK	Sajtó, Rádió és Televízió Tudósító Iroda	Press, Radio and Television News Agency
i. h.	idézett helyen	loco citato
ill.	illetékes	authoritative
K A S Z	Közfalkalmazottak Szakszervezete	Union of Government Employees

HUNGARIAN-ENGLISH WORD LIST

A

ablaktábla	windowpane
ábra	illustration, picture
ábránd, -ja	fantasy
abrosz	tablecloth
acélosod/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)	get hardened, harden/steel oneself
adat, -ja	fact, datum
adó	tax (n)
adós	debtor; in debt
agancs	antlers, horn
agár, agarat, agara	greyhound
agglegény	bachelor
aggodalmasan	worriedly, uneasily
agy, -at, -a	brain
ágyat vet	make a bed
agyonlő (-tt, -jjön)	shoot somebody dead
agyonlővi magát	shoot oneself
ágyú	cannon, gun
ajak, ajkat, ajka	lip
ajánlott levél	registered letter
akác	acacia
akad (-t, -jon)	occur, is to be found
akadály	obstacle
akár	might as well
akusztika	acoustics
alábbi	undermentioned, following
alábuk/ik (-tam, -ott, -jon, -jék) vi.	droop, submerge
alagút, -at, -ja	tunnel
alak, -ja	form, shape (n)
alakul (-t, -jon) vi.	form (v)
alakulóban lévő	in the process of formation
alapított	established
alap meggyőződés	basic conviction
alapos	thorough, deep, profound
alattomos	sneaking
alázatosan	humbly
áldozat, -ja	victim
álhatatosan	persistently, with perseverance
alig	hardly, barely, scarcely, just
aligha	scarcely, hardly
alj, -at	bottom, lower part
alkalmazkod/ik (-tam, -ott, -jon, -jék) vi. (-hez)	adapt / adjust / attune oneself
alkat, -ja	structure
alkonyat, -ja	twilight, dusk
alkotás	creation, composition
alkotmány értelmében	in compliance with / according to the constitution

áll, -at
 államosítás
 állampolgár, -a
 állandó
 állítólag
 állja a szavát
 állomány
 álmélkodás
 álmod/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)
 álom, álomot, álma
 általában
 alul

 alvajáró
 ama
 ámde
 ámul (-t, -jon) vi

 andalító
 angyal
 angyalfia
 annak rendje-módja szerint
 anyag
 anyagi körülmény
 anyóka
 anyós
 apátság
 aprít (-ani, -ott, -son) vt
 apró
 apró hirdetés
 apuka
 áramkör, -ök, -e
 áramlat, -ja
 áraml/ik (-ani, -ott, ..moljon) vi
 arany, -at
 arány
 aranyfonál, fonalat, fonala
 aranygyűrű
 aranyos
 ár-apály
 áraszt (-ani, -ott, árasszon)
 aratás
 arisztokrata
 árkádos
 árny, -at
 árnyék, -a
 árok, árkot, árka
 árt (-ani, -ott, -son), (nek)
 ártatlan
 árucseré-forgalom, forgalmat, forgalma

chin
 nationalization
 citizen
 permanent
 supposedly
 keeps his word
 stock, substance
 amazement, wonder

 dream
 dream, sleep
 in general, usually
 at the bottom, below, under, underneath
 yet, though
 that
 yet, however, nevertheless
 marvel, stand amazed, gape
 astonishment
 lulling, soothing, enchanting
 angel
 Christmas present
 as proper and fitting
 material, substance
 economic situation
 little old woman
 mother-in-law
 abbey
 cut/chop up
 small, tiny
 classified advertisement
 dad
 electric circuit
 trend, tendency, current

 stream, flow
 gold
 proportion, dimension, rate
 golden yarn, thread
 golden ring
 charming, dear, darling, gilded
 ebb and flow
 radiate, send forth, emit
 harvest
 aristocrat
 arcaded
 shadow, shade
 shadow
 ditch, trench
 hurt, harm, injure
 innocent, guiltless, harmless

 barter-trade

árulkod/ik (-tam, -ott,
 jon, -jék) vi
 ás (-tam, -ott, -son, -d)
 ásó
 átad
 átalakít (-ani, -ott, -son)
 átalakut (-t, -jon) vi
 átáz/ik (-tam, -ott, -zon,
 -zék) vi
 átes/ik (-tem, -ett, -sen,
 -sék) vi
 áthat (-ott, hass, hasson)
 áthevült
 áthidalhatatlan
 átjáróház

 átkelőhajó
 átlagos
 átlagsebesség
 átmenet
 átmérő
 átnyújt (-ani, -ott, -son)
 átnyúl/ik (-t, -jon, -jék)
 átszegezett
 apafej
 átszel (-et, -jen)
 áttér (-t, -jen) vi (-re)
 átvét (-ett, vessen)
 atyafiság
 atyámfia
 aula
 avas
 avat (-tam, -ott, avasson)
 az istenit
 áz/ik (-tam, -ott, -zon,
 -zék) vi
 azonos
 azon vette észre magát

squeal, play the informer
 dig
 spade
 hand over
 transform
 transform, change

 get soaked drenched

 get over
 penetrate, react on, influence
 become heated up, inflamed
 irreconcilable, insuperable
 house with a passageway leading
 through it
 ferry, ferryboat
 average, ordinary
 average speed
 transition
 diameter
 hand over, pass
 extend over, stretch across
 nailed through
 old boy/man
 cut across, plough the waves
 switch to something else
 fling over
 kinship, relations
 brother
 assembly hall
 rancid
 inaugurate, initiate
 goodness gracious, damn it
 get wet, soak

 similar
 suddenly discovered himself
 (doing sg.)

B

baba
 babája
 bágadt
 báj
 bajos

 bajusz
 bakkancs
 ballag (-tam, -ott, -jon) vi

doll
 sweetheart
 faint, tired, weary, languid
 charm
 difficult, troublesome,
 delicate, awkward
 moustache
 high boots
 walk slowly, jog along

balzsamos	balsamic, balmy
bámul (-t, -jon)	gaze at, stare at, admire
bánat	sorrow
Bánát	part of Yugoslavia
banda	band, gang
bankjegy	banknote (paper money)
bánt (-ani, -ott, -son)	hurt, harm
barangol (-tam, -t, -jon) vi	wander, rove, ramble
bárány	lamb
bárányfelhő	fleecy cloud
bárányhimlő	chickenpox
barátok	monks
barátságba keveredik (-vel)	get friendly, make friends with
barátság szövődik	became intimate friendly
barbárság	barbarism
bárka	bark
barlang, -ot, -ja	cave
barlangkolostor	cave monastery
barom, barmot, barma	cattle, livestock
bársony	velvet
basa	pasha
bátor	brave
bártortalan	timid
batyú	bundle, pack
bazsarózsa	peony
be	how..., what...
beáll katonának	join the army
beállít (valaki)	drop in, arrive, turn up
bebizonyul	is proved
becéz (-tem, -ett, -zen)	fondle, pet, call sy by a pet name
becsap (valakit), (-tam, -ott, -jon)	swindle, cheat
becsap (valamit)	slam, bang, close with a bang
becslés	estimation
becsuk (-tam, -ott, -jon)	close, shut
becsül (-t, -jön)	estimate, value; esteem, appreciate
becsület, -e	honor
becsületbeli kötelesség	duty of honor
becsületszó	word of honor
bedob (-tam, -ott, -jon), (-be)	drop / throw in
befejez (-tem, -ett, -zen)	finish, end, terminate
befejeződik (-ött, -jön, -jék) vi	end, be completed, terminate
befér (-t, -jen) (-be) vi	will/can go in, find room (space) in sg.
befogad (-tam, -ott, -jon)	accommodate, receive into, admit to
befolyást gyakorol (-re)	influence, have influence over

behálóz (-tam, -ott, -zon)	ensnare, enmesh, cover with a network
behúz (-tam, -ott, -zon)	pull/draw in, drag in
behúzóđ/ik (-tam, -ott, -jon, -jék) (-be) vi	withdraw
beiktatás	inauguration
bejelent (-eni, -ett, -sen)	announce, give notice of, make known
béka	frog
bekecs	fur-lined short overcoat
békesség	peace
beköszönt (idő)	begin, commence
beleavatkoz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék) (-be) vi	interfere, meddle in, intervene
belebúj/ik (-t, -jon, -jék), (-be) vi	get into
beleegyez/ik (-tem, -ott, -zen, -zék), (-be) vi	agree/assent to, approve of
belefér (-t, -jen) (-be) vi	go into, find room in
belenyom (-tam, -ott, -jon) (-be) vi	press, force something into sg.
belenyúl/ik (-t, -jon), (-be) vi	reach as far as, stretch into, dip the hand into
belép (-tem, -ett, -jen), (-be)	step in, enter, walk in
belerak (-tam, -ott, -jon), (-be)	put in
beleszól (-t, -jon), (-be) vi	interfere, interrupt
belezavarodik/ik (-tam, -ott, -jék) (-be) vi	get confused
-beli	of, belonging or pertaining to, dating from
bélpoklos	leper, leprous
béna	lame, crippled, paralyzed
bencés rend	Benedictine Order
benépesít (-eni, -ett, -sen)	populate
benyit (-ott, nyisson)	enter, step in
béres	farm hand
berohan ajtóstul	burst in unexpectedly, barge in on him
beruházás	investment
beslúvít (-eni, -ett, -sen) vi	howl, roar
beszámol (-t, -jon), (-ról)	give/render an account of, relate, report on
beszédes	communicative, talkative, expressive, meaningful
beszentel (-t, -jen)	consecrate, bless
beszolgáltat	hand in
beszorul (-t, -jon) vi	be forced into, get stuck
betart (-ani, -ott, -son)	observe, keep, comply with
betelt a pohár	the cup is full
betér (-t, -jen) vi	drop in

betetéz (-tem, -ett, -zen)	top, complete, add the last straw
betéved (-tem, -ett, -jen) vi	stray/go in (by mistake)
betű	letter (of the alphabet)
betyár	outlaw, highwayman
bevándorló	immigrant
bevet (-ett, vessen)	throw in
bevezetés	introduction, establishment
bezörget (-tem, -ett, zörgessen) vi	knock at, rap on (door)
bezzeg	to be sure, truly
bíbor	purple, scarlet
biceg (-tem, -ett, -jen)	limp, hobble, hitch, be lopsided
bika	bull
billen (-t, -jen) vi	tilt, tip over
bimbó	bud
bír (-t, -jon)	is able to take, endure
birka	sheep
birtokba vesz (valamit)	take possession of
birtokol (-t, -jon)	possess, have, own
birtokos	proprietary, owner
bitang	rascal, villain
bizalmatlanság	distrust, mistrust
bizalmi	confidential
bíz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék), (-ben)	trust/have confidence in
bizonyára	no doubt, without a doubt
bizonyít (-ani, -ott, -son)	prove, verify
bizonyíték, -a	proof, evidence
bizonytalanul	uncertainly, vaguely
bizonyul (-t, -jon) vi	prove (to be), turn out (to be)
biztat (-re)	encourage, reassure, allure
biztonsági tanács	security council
biztosít (-ani, -ott, -son)	insure, assure
biztosítva	assured, insured
bocskor	moccasin
bogár, bogarat, bogara	bug, insect, beetle
bohó	silly
bojkottál (-t, -jon)	boycott
bojtárkod/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)	act as a shepherd boy
boka	ankle
boldogul (-t, -jon) vi	prosper, succeed, make one's way in life
bolha	flea
bólint (-ani, -ott, -son)	nod
bologat	keep nodding
bolond, -ja	crazy, mad, insane
bolygó	planet
bonbon	candy

bont (-ani, -ott, -son)
 bonyolód/ik (-tam, -ott, -jék) vi
 bonyolult
 bordásfal
 borít (-ani, -ott, -son)
 boríték (-ot, -a)
 borközi állapotban
 borotválkoz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék)
 borul a nyakába
 borzalom, -..lmat, ..lma
 borzalmat kelt
 boszorkány
 bosszankod/ik (-tam, -ott, -jon) vi
 bosszant (-ani, -ott, -son)
 bosszú
 bot, -ja
 botorkál (-t, -jon) vi
 botrány
 bő (-vet, -ven)

 bőkezű
 bölcs
 bölcső
 bölcsőde
 bömböl (-t, -jön)
 bőr, -ök
 bőség
 bőszt (-eni, -ett, -sen)
 bővül (-t, -jön)

 bronz
 bú
 búbanat
 búcsút mond (-nek)
 bujdosás
 búj/ik (-t, -jon, -jék)
 burkolat, -ja
 bús
 búsul (-t, -jon) vi
 bútorhuzat
 búvár, -a
 búvárnaszád
 búvóhely
 buzdít (-ani, -ott, -son)
 búkk, -öt, -je
 bűn, -ök, -e
 bűncselekmény
 büntetőeljárás
 búvólet

untie, undo, take apart
 become complicated, get mixed up (in)
 complicated
 wall bars
 cover, spread over (with)
 envelope, cover, wrapper
 intoxicated
 shave oneself, get a shave

fall on sy's neck
 horror, dread, terror
 produce/create horror
 witch
 be annoyed, be vexed

annoy, vex, irritate
 revenge, retaliation
 stick, cane, clug
 stagger, grope one's way
 scandal
 rich, plentiful, abundant, wide, large
 generous, open-handed
 wise man; wise
 cradle, birth place
 day nursery
 roar, howl, below, thunder
 skin, leather, hide
 abundance, plenty
 make furious, enrage, madden
 widen, grow wider, expand, increase, grow

bronze
 sorrow, grief, distress
 sorrow, grief, distress
 say good-bye, bid farewell
 hiding, wandering
 hide, conceal oneself
 cover, wrapper
 sad, sorrowful, mournful
 grieve, mourn, be depressed
 furniture cover
 diver
 submarine, U-boat
 hiding place
 encourage, animate, stimulate
 beech, beech tree
 sin (n); crime, offense, felony
 crime, felony, criminal offense
 criminal procedure
 charm, spell, witchcraft

C

cár
cél, -ok, -ja

célpont, -ja
centrifuga
cérnaszál, -at, -a
cica
cifra
cigarettatárca
cikázó
címer, -e
ciprus
cisztercita
civis

copf, -ja
copfstílus

cvikipuszi

csacsi
csak bízzátok rám
csak hagyján
csakhoggy
csaknem
csákó
csal (-t, -jon)
családi vonás
csalás
csalétek, étket, étke
csalódottan
csap, -ja
csapás

csapkod (-tam, -ott, -jon)
csapóajtó
csarnok, -a
csata
csatlakoz/ik (-tam, -ott,
-zon, -zék) (-hez)

csatorna
csattan (-t, -jon) vi
csavargó
csavaros észjárás
csekély
csekélység
cseléd
cseleksz/ik (cselekedni,
cselekedtem, cselekedett,
cselekedjen, cselekedjék)

czar
aim, purpose, goal, mark,
object, target
mark, target, aim
centrifugal machine
thread
pussy cat
ornamented, adorned, showy, flashy
cigarette case
flashing
coat of arms
cypress
Cistercian
well-to-do peasant living in
town (in Eastern Hungary)
plaited hair
style of the age of Louise XVI
in France
a kiss given on the lips as a
gentleman pinches a lady's
cheeks

young donkey, silly, foolish
leave that to me
this is not so bad
but, however
almost, nearly, just, all but
shako, kepi
cheat, deceive, swindle
family characteristic
swindle, cheating
lure, allurement, bait, decoy
disappointed, disillusioned
tap, faucet, switch
blow, stroke, hit, calamity,
disaster, misfortune
beat (about), lash, flap
swing door, flap door
hall, vestibule
battle
join, attach oneself to

canal
clap, crack, bang
tramp, vagabond, loafer, loafing
devious mind
small, little, negligible
bagatelle, trifle, a mere nothing
servant, domestic
do, act

cselekvés	act, action, deed, operation
csempe	tile, wall tile
csend, -je	silence, stillness, quietness
csendes	still, quiet, peaceful, silent
csend borul	silence falls
csendesen	softly, quietly
Csendes-óceán	Pacific Ocean
csendőr	gendarme
cseng (-eni, -tem, -ett, -jen) vi	ring, jingle, tinkle
csenget	ring the bell
csengettyű	hand bell, small bell
csengő	bell
csepp, -je	drop, drip; tiny, very small
cseppen (-t, -jen) vi	drop, drip
cseppkőbarlang	stalactite/stalagmite cave, dripstone cave
cserél (-t, -jen) (valakivel)	change (places with somebody)
cserép (virág), cserepet, cserepe	(flower) pot
csevegés	chat, small talk
csibész	rascal
csiklandoz (-tam, -ott, -zon)	tickle
csikó	foal, colt
csillagász	astronomer
csillagrendszer	planetary system
csillár, -a	chandelier
csillog (-tam, -ott, -jon) vi	shine, glitter, sparkle, gleam
csillogó, -ak	glistening, gleaming, sparkling, shining, radiant
csinos	nice looking, pretty
csipős (hideg)	biting, severe, pinching, sharp
csira	seed bud
csirkefogó	rascal, scoundrel, rogue
csitít (-ani, -ott, -son)	silence, hush, still, pacify
csitt	hush!
csizma	top boots
csoda	wonder, miracle, marvel
csodálatos	wonderful, marvellous, exquisite, miraculous, phenomenal
csodálkozva	amazedly, wonderingly
csókolódzó (pár)	kissing (couple)
csokor, csokrot, csokra	bouquet/bunch (of flowers)
csomó	a number of, lot, bunch
csomópont	intersection, point of junction
csont (-ja)	bone
csontig aszalódva	shrivel to the bones, dried, withered
csontos	bony
csoport (-ja)	group (of people), troop
csoportosul (-t, -jon) vi	gather, assemble in a group, form a group

csóvál (-t, -jon) fejet
 csóvál (-t, -jon) farkot
 cső (csövet, csöve)
 cső (kukorica)
 csőd, -öt, -je
 csődöt mond

 csökkentett
 csönd, -je
 csöndes
 csöndesen
 csönget
 csöpp, -je
 csöppen (-t, -jen)
 csőr, -ök, -e
 csúcs
 csúcspont
 csúf
 csúfol (-t, -jon)
 csúfoldó/ik (-tam, -ott,
 -jon, -jék) vi
 csuk (-tam, -ott, -jon)
 csukló
 csunya
 csupa
 csúszás
 csúsz/ik (-tam, -ott,
 csússzon, csússzék) vi
 csúszkál (-t, -jon)
 csúszómászó
 csúzli
 csücsök, csücsköt, csücske
 csügg (-eni, -tem, -ött,
 -jön) vi
 csügged (-tem, -(et)t,
 -jen) vi
 csüggesztő

shake the head
 wag
 pipe, tube
 corncob
 bankruptcy, failure, fiasco
 fail, end in failure, prove
 a fiasco
 reduced, lowered, cut (down)
 silence, stillness, quietness
 still, quiet, peaceful, silent
 softly, quietly
 ring the bell
 drop, drip; tiny, very small
 drop, drip
 bill, pecker, beak
 peak, summit, top, point
 zenith, summit, top
 ugly
 mock, ridicule, make fun of
 mock, jeer at, make fun of

 close, shut
 wrist
 ugly
 all, mere, pure, bare
 sliding, slipping
 slide, slip

 sliding about
 crawler, creeping insect, reptile
 slingshot
 corner, tip, point
 hang, cling to, hang down

 despair, lose heart
 discouraging

D

dadog (-tam, -ott, -jon)
 dagad (-t, -jon) vi
 dajka
 dallam, -a
 dalolgat
 dalos
 (egy) darabig mentek
 daruszőrű
 de azért

stammer, falter
 swell
 nursemaid
 melody, tune
 hum little tunes, sing
 singer
 they went for a while
 iron grey (horse)
 still, yet, nevertheless

dédelget (-tem, -ett, ..gessen)	fondle, caress, pamper, pet
dédunoka	great grandchild
dehát	still, however
délibáb	mirage
délszaki	tropical, southern
dér, deret, dere	white frost
derék, derekat, dereka	waist, hip, trump, rump
derék, derekat, derekul	honest, straight, brave
derékszög	right angle
derű	cheerfulness, serenity; clear sky, bright weather
derűsen	cheerfully, gaily, sunnily
diavetítő	slide projector
dicsér (-t, -jen)	praise, speak highly of
dicsőséges	glorious, honorable
difteria	diphtheria
dió	walnut, nut
diplomás	professional man, person possessing a university degree
dísz, -ek	decoration, ornament, adornment, trimmings
díszített	decorated, adorned
diszkreció	confidence, secrecy
divat	fashion, style, mode, custom
dob (-tam, -ott, -jon)	throw, fling, hurl, toss, cast
döbbentő	shocking, startling
dög, -öt, -e	carion, carcass; beast
dönt (-eni, -ött, -sön)	decide, make a decision
dörej	detonation
dörgedelem (...lmet, ...lme)	scolding, censure
dörmög (-tem, -ött, -jön)	mutter, mumble, growl, grunt
dörzsöl (-t, -jön)	rub, scrub
drótkarika	wire hoop
dúdol (-t, -jon)	hum (a tune)
dug (-tam, -ott, -jon)	stick, put, thrust
dugó	cork, stopper; "bottleneck"
dugott	hidden
dúl (-t, -jon)	devastate, ravage, waste, rage
durva	rough, rude
dús	opulent, superabundant
duzzad (-t, -jon)	swell, expand
duzzog (-tam, -ott, -jon)	sulk
düh, -e	fury, rage, wrath, temper
dühbe gurul	get into a rage/fury, lose one's temper, get furious, become enraged
dühös	furious, mad, angry
dzsámi (mecset)	mosque

E

eb, -e
ébredés
ébren
ébrenlét
ébresztő óra
ebzárlat
ecsetel (-t, -jen)
égbolt
Egei tenger
egészséges mint a makk

éghajlat
égitest
égőv
egyáltalában
egyáltalán
egyáltalán nem
egyaránt

egybefűz (-tem, -ött, -zön)
egy csapásra
egy csapásra híres lett
egyéb, egyebet, egyebe
egyébként
egyeduralkodó

egyéniiség

egyenletesen
Egyenlítő
egyenlő (-vel)

egyes
egyesület
egyetemes
egyetért
egyetlen
egyezmény
egyfolytában

egyformán

egyhangú

egyidejűleg
egykedvűen

egykori
egymás
egymás után

egy szál

dog
awakening
awake
wakefulness, waking state
alarm clock
muzzling order
describe, paint
sky, firmament
the Aegean Sea
fit as a fiddle, in tiptop
health
climate
heavenly/celestial body
zone
altogether
altogether
not at all
alike, in the same way,
equally, both
interweave, unite, link
at once, right away, outright
he became famous overnight
other, else
otherwise
autocrat, monarch, sole/
absolute ruler
individuality, personality,
character
evenly
Equator
equal (to), equivalent (of),
same (as)
certain, some
society, association
universal, general
agree, be of the same opinion
single, sole, only
agreement
uninterruptedly, continuously,
without a break
in the same way/manner, alike,
equally
unanimous, undivided, monotone,
dull
simultaneously, at the same time
indifferently, impassively,
apathetically
former, onetime
one another, each other
one after the other, one after
another
one single piece

egyszeribe	at once, immediately
egyszerre	all at once, suddenly at the same time, simultaneously
egyszersmind	at the same time
egy szót sem szólt	(he) didn't say a word
együtttesen	jointly
együtttes ülés	joint session
éhez/ik (-tem, -ett, -zen, -zék) vi	hunger, starve, famish
éjfél	midnight
ejha	well, you don't say, gee whiz
éjjeli szekrény	bedside table, night stand
ejnye	what a pity/shame; dash it, damn it
ejt (-eni, -ett, -sen)	drop, let sg fall/drop
ékesség	ornament, decoration embellishment
ekkora	as large as, this size
él, -e	head of something, edge
eladatlan	unsold
eladó lány	marriageable girl
elállít (-ani, -ott, -son)	stop
elapad, (-t, -jon) vi	dry up, become dry, cease flowing
elárul (-t, -jon)	give away, disclose, betray, reveal
elavult	out of date, obsolete, outmoded
elbágyad (-t, -jon) vi	grow tired, droop
elbámul (-t, -jon) vi	gape in astonishment, stand amazed
elbeszélés	short story
elbeszélő	narrative, epic
elbocsát (-ani, -ott, ..ásson)	set free, release, liberate, dismiss
elbocsátás	dismissal, discharge, release
elbódul (-t, -jon), (-től)	is dazed / stunned; lose consciousness
elborul (az arca)	become sad, darken
elbúj/ik (-t, -jon, -jék)	hide/conceal oneself, take cover
elbutít (-ani, -ott, -son)	make stupid/silly, stupefy
elcsip (-tem, -ett, -jen)	catch, get hold of
éled (-t, -jen)	revive, come to life again
elegánsan	smartly
eleget tesz	comply with, fulfill, keep (a promise)
eleinte	at first, in the beginning
eléje megy valakinek	go to meet someone
elejét venni	prevent
elektromos	electrical
élelem, élelme	food
elem	element
elemez (-tem, elemzett, -zen)	analyze
elemzés	analysis

elenged (-tem, -ett, -jen)	let go
élénk	lively, wide awake, animated spirited
elereszt (-eni, -ett, ..essen)	let go/drop
elért	attained
eleség	food
elesik a harctéren	killed in action
éléskamra	pantry
életbevágó	vital
életrajz	biography
életre kel	come into being
élettani	biological, physiological
eleven	alive
elevenek és holtak	living and dead
elfed (-tem, -ett, -jen)	cover
elfeledett	forgotten
elfér (-t, -jen)	find/have room, (can) hold
elföld (-tem, -ött, -jön)	cover
elfogad (-tam, -ott, -jon)	accept
elfogult	prejudiced, partial
elfulladva	suffocated, choked
elgázol (-t, -jon)	run over (by a car)
elhagyatott	abandoned, lonely
elhalad (-t, -jon)	pass by
elhallgat	stop speaking, fall silent
elhaló hangon	in a faint voice
elhangz/ik (-ani, -ott, hangozzon, hangozzék)	be heard
elhangzott az Isten-hozzád	the good-bye is over
elhatároz	decide
elhelyezked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	take a seat, take one's place; settle down
elhervad (-t, -jon)	wither, fade
elhomályosít (-ani, -ott, -son)	mist, blur, dim
elhúzta a száját	pursed her lips
eligazod/ik (-tam, -ott, -jon, jék)	find one's way
elintéz (-tem, -ett, -zen)	settle, arrange, do, attend to, get done
elismerés	acknowledgment, admission, recognition
eljegyzés	engagement, betrothal
elkelt	sold
elképesztő	astounding, stupefying, fantastic, astonishing, perplexing
elkerget (-tem, -ett, ..essen)	chase away, drive away
elkerül (-t, -jön)	keep away, avoid, evade
elkeseredett	bitter, desperate
elkészítés	preparation, finishing, completion
elköszön	say good-bye
elkövet (-tem, -ett, ..essen)	commit (a crime)
elkülönítés	separation, segregation

ellenáll (-nek)
 ellenkezés
 ellenkező
 ellenség
 ellentét
 elmarad
 elmélked/ik (-tem, -ett,
 -jen, -jék), (-n)
 elmélyedő
 élmény
 elmorzsol (-t, -jon)
 elmosód/ik (-ott, -jon, -jék)
 -jék) vi

 elmulaszt (-ani, -ott,
 ..asszon)
 elnémul (-t, -jon)

 elnevettem magam
 elnevezés
 elnéző
 elnyomatás
 elnyomás
 elold (-tam, -ott, -jon)
 előad
 előáll
 előbb említett
 előbb-utóbb
 előbukkan
 előfordul (-t, -jon)
 előítélet
 előjegyzés
 előjegyzésbe vesz
 előjog, -a
 előkészítés
 élőlény
 előny
 előnyös
 előőrs, -ök
 előretörés

 előszed (-tem, -ett, -jen)
 előszoba
 előzetesen
 elpityered/ik (-tem, -ett,
 -jen, -jék)
 elpusztul (-t, -jon) vi
 elragad (-t, -jon)
 elragadtatja magát
 elragadtatva
 elrak (-tam, -ott, -jon)

resist, stand up against
 opposition, resistance
 contrary, opposite
 enemy
 conflict, difference, antagonism
 fall behind; not happen/occur
 meditate, contemplate, reflect on

 immersed, profound
 experience, adventure
 crumble
 fade away, become obliterated/
 obscure, become blurred/
 indistinct/dim
 fail, omit to do

 subside into silence, become
 silent
 I started to laugh
 naming, calling, labeling, name
 indulgent, lenient
 oppression, suppression
 oppression
 untie, unfasten, set free
 produce, show, hand over
 step forward
 above mentioned
 sooner or later
 emerge, come into sight
 occur, happen
 prejudice, preconceived opinion
 note, enrollment, registration
 make a note
 privilege, prerogative
 preparation
 living being
 advantage, benefit
 advantageous, favorable, beneficial
 outpost, advanced guard, sentry
 sudden advance, pushing forward,
 breaking through
 take out of, draw forth, produce
 hall
 previously, in advance
 start crying

 perish, die, be destroyed
 take/tear away, snatch
 get carried away
 delighted, enraptured
 put away

elraktároz (-tam, -ott, -zon)	store/put up/ away
elrejtett	hidden
elrejtőz/ik (-tem, -ött, -zön, zék)	hide (oneself)
elringat (-tam, -ott, ..asson)	disguise, change, transform, deform
elveszít (-eni, -ett, -sen)	lose
élvez (-tem, -ett, -zen)	enjoy
elvonul (-t, -jon)	withdraw, retire, pass/blow over, march away/off
elvörösöd/ik (-tem, -ött, -jön, -jék) vi	turn/grow red/ scarlet, flush, redden, blush, turn purple
emberiség	mankind, humanity
emberszólás	malicious gossip
eme	this
emelked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	rise, increase, go up, climb, ascend
emlék, -e	souvenir, keepsake
emlékezetes	memorable, remarkable, never to be forgotten
emlékeztet (valakire, valamire)	remind (of somebody or something)
említ (-eni, -ett, -sen)	mention, refer to, name
energia	energy
enged (-tem, -ett, -jen)	allow, permit, let, grant, consent to
engedelmesked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	obey, comply (with), respond (to)
engedély	permission
engedetlen	disobedient
engesztelő	appeasing, conciliating
ennek fejében	in return for this
enyhül (-t, -jön)	grow milder, thaw, soften
ép	intact, unharmed, whole, unbroken
épen	intact, in perfect state
épkézláb	able bodied, sound, healthy
ér (-t, -jen)	is worth; touch, reach, arrive
érdek, -e	interest
érdekelt	interested
érdem, -e	merit, desert, worthiness, credit
érdemtelen	undeserving, unworthy
ered (-t, -jen)	originate, date, stem
eredetileg	originally
eredj!	go!
eredmény	result, answer
ereszked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	descend, slope, incline
ereszt (-eni, -ett, ..essen)	run (the water), let go, let pass
ér/ik (-t, -jen, -jék)	ripen, become ripe, grow ripe, mature

érint (-eni, -ett, -sen)
érintkez/ik (-tem, -ett,
-zen, -zék), (-vel)
erkölcs, -öt
erőfeszítés
erőkifejtés
erősít (-eni, -ett, -sen)

erőszak
erőszakos
erőszakoskodás
érsek, -e
érték, -e
értékcikk

értékes
értelem, értelmet, értelme

értelmében (valaminek)
értelmes

értesít (-eni, -ett, -sen)

értesül (-t, -jön) vi

érv
érvelés
érvényes
érvényesül (-t, -jön) vi
érzék, -e
érzékenyülve
érzelem, érzelmet, érzelme
esemény
esetleg

eshetőség
eskü
esküdözés
esküsz/ik (esküdni, esküdtem,
esküdött esküdjön, esküdjék)

esküvő
estebédet költ
Északi Jeges tenger
észbeli
eszébe jut
eszébe sem volt
eszemadta
eszköz, -ök
eszmél (-t, -jen)

észrevétlen
esztendő, esztendeje
esztétikai

touch
be in contact, touch, communicate

moral
effort
effort, display of strength
strengthen, make stronger,
reinforce, fasten, reinforce
force, violence, tyranny
aggressive, insistent, violent
(act of) violence, brutality
archbishop

value
stamps, etc., issued by the
post office

valuable
meaning, sense, intelligence,
reason
according to, in compliance with
intelligent, clear headed,
sensible

inform, notify, advise, let (sy)
know

hear of sg., come to know of sg.,
be informed

argument, reason
reasoning

valid
succeed, make one's way, get on
sense

moved
sentiment, feeling, emotion
event

may be, possible, by chance,
perhaps

possibility
oath

swear repeatedly
make/take an oath, swear, wed
marry

marriage ceremony
eat dinner

Arctic Ocean
mental, intellectual
remember, come to mind
did not occur to him

darling, sweet
tool, instrument
become conscious of, realize,
recover consciousness

unobserved, unnoticed
year

aesthetic

étel
 evangélium
 évforduló
 ezentúl
 ezüst, -öt, -je
 ezüstös
 express

food, dish, meal
 gospel
 anniversary
 from now on
 silver, silverware
 silvery
 special delivery

F

faj
 fáj a mája (valamiért)
 fajsúly
 fajta

race
 be itching (for sg.)
 specific gravity/weight
 type, sort, kind, variety,
 species
 arise, result from, blossom out
 torch
 lose color, fade, discolor
 eat ravenously, devour, eat
 greedily

fakad (-t, -jon)
 fáklya
 fakul (-t, -jon)
 fal (-t, -jon)

closet
 fanatical, enthusiastic
 trouble, effort
 carve
 carving
 tail
 veil
 woodshed
 swallow
 cover
 roof
 indoor swimming pool
 cover, top, covering
 cover page
 arms
 take up arms
 reigning prince

faliskekrény
 fanatikus
 fáradozás
 farag (-tam, -ott, -jon)
 faragás
 farok farkot, farka
 fátyol
 favágó szín, -e
 fecske
 fed (-tem, -ett, -jen)
 fedél, fedelet, fedele
 fedett uszoda
 fedő
 fedőlap
 fegyver, -e
 fegyvert ragad
 fejedelem, fejedelmet,
 fejedelme
 fejét hajt
 fejezet, -e
 fejlőd/ik (-tem, -ött, -jön,
 -jék)
 fejteget (-tem, -ett, ..essen)
 fél, felet, fele
 felad
 felállít
 felbocsát (-ani, -ott, ..ásson)
 felderül
 feldúlt
 felébred (-t, -jen)
 felekezet
 felelet
 félelem, félelmet, félelme

bow the head, resign oneself
 chapter, section, division
 develop, evolve, grow, progress
 advance
 analyze, explain, discuss
 client, customer, party
 mail
 establish
 let off, send up, launch, fly
 cheer up
 ravaged, devastated
 wake up
 denomination
 answer, reply
 fear, anxiety, terror, alarm

félelmük nem árnyékból való

felelős

félénk

fel és alá

félre

feleségül vesz

felesleg

felfedező

felfogás

felfrissít (-eni, -ett, -sen)

felháborodás

felhág

felhívás

felhúz (cipőt)

felhúz (órát)

felidéz (-tem, -ett, -zen)

felirat

felkészült

felkorbácsolt

fellélegz/ik (-eni, lélegeztem,
-zettem, -ett, lélegezzen,
lélegezzék)

fellépés

felmenő

felment (-eni, -ett, -sen)

felmerül (-t, -jön)

felolvas

felpattan (-t, -jon)

felruház (-tam, -ott, -zon)

feltalál

felserdül (-t, -jön)

felsorol (-t, -jon)

félsziget

felszín, -e

felszólalás

felszökik (-tem, -ött, -jön,
-jék)

feltámad (-t, -jon)

feltámaszt (-ani, -ott,
..asszon)

feltápáskod/ik (-tam, -ott, -
-jon, -jék)

feltehetően

feltétel

feltételez (-tem, -ett, -zen)

feltéve hogy

feltűn/ik (-t, -jön)

felüdít

felügyelő

felül

their fear is not groundless/
unfounded, not without reason

responsible

shy, timid

up and down

aside

marry, wed

surplus

discoverer, explorer

opinion, idea

refresh, freshen up, revive

indignation, outcry

go up, ascend

request, summons, appeal, call

put on

wind (the clock)

revive, recall, evoke

inscription, heading

prepared

roused, whipped up

breathe freely (at last), have

a sign of relief

behavior, attitude, conduct

ancestry

exempt, excuse, let off

arise, come up

read aloud

burst open, spring open, jump up

provide with clothes

discover

grow up to be a man or woman

enumerate, list

peninsula

surface

remark, speech

rise suddenly

start again, rise again

raise from the dead, resurrect,

revive

struggle to one's feet

presumably

condition

suppose, assume, presume

presuming, assuming

appear, come into sight, strike

the eye

refreshing, recreative

supervisor

over, above

felületes	superficial, trivial
felülmúlhatatlan	unsurpassable, unrivalled
felüt (könyvet)	open (a book)
felvesz (ruhát, cipőt)	put on (clothing)
fene egye meg	damn it, blast it
fenék, feneket, feneke	bottom
fennhangon	in a loud voice
fennmarad	survive, remain
fennsík	plateau
fény derül	brighten up
fenyegetés	threat, intimidation
fenyegetődz/ik (-tem, -ött, ..őddzön, ..őddzék)	threaten with something
fényes	splendid, magnificent, shining, bright, brilliant
fénylő	shining, radiant, bright
fenyő	pine
fénytörés	refraction of light, diffusion of light
fér (-t, -jen) (-be)	able to get in, find room enough
ferences	Franciscan
fergeteg, -e	storm
férjhez megy	she gets married
fess	stylish, smart
fésülköd/ik (-tem, -ött, -jön, -jék)	comb one's hair
feszeget (-tem, -ett, ..essen)	try to open by force harp on, inquire into
fészek, fészket, fészke	nest
fészket rak	build a nest
feszül (-t, -jön)	tighten, strain
fiammá fogadom	I adopt him
fiatal a mese	lame excuse
ficamitás	sprain
figyel (-t, -jen)	pay attention, watch, keep an eye on, observe
figyelembe véve	taking into consideration
figyelemre méltó	noteworthy, remarkable
figyelmes	attentive, observant, mindful, considerate, thoughtful
finom	fine
fiókos szekrény	chest of drawers, commode
fitos orrú	snub nosed, turned up nose
fitymál (-t, -jon)	belittle, turn up one's nose at
flegma	imperturbability, coolness, self possession
foci	soccer
fogad (-tam, -ott, -jon)	receive, welcome, bet
fogadás	reception
fogadkoz/ik (-tam, -ott, -zon)	promise repeatedly, vow, pledge one's word
fogalom, fogalmat, fogalma	concept, idea, notion
fogalommá vált	it has become a household word

foglalkoz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék) (-vel)	deal with, engage in, care for, attend to
fogoly, foglyot, foglya	prisoner, captive
fohászkozik (-tam, -ott, -jon, -jék)	breathe a prayer, heave a sigh
fojtott	stifling, suffocating
fokoz (-tam, -ott, -zon)	increase
fokozat	degree, grade
-fokú	of degree
folt, -ja	spot, stain, patch
folyamán	during, in the course of
folyamat	process
folydogáló	slowly flowing
folyóirat	periodical, review, monthly magazine
folytat (-tam, -ott, ..sson)	continue
folytatód/ik (-ott, -jon, -jék)	continue, resume
fon (-t, -jon)	spin, weave
fonál, fonalat, fonala	yarn, thread
fonott	weaved, twisted
fontoskod/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)	be officious, look important, assume a knowing air, give oneself airs
fordított	reserved
forduló	orbiting, turning
forgalmas	busy
forog (-tam, -ott, ..sson)	turn around, revolve, rotate
forgószél, szelet, szele	whirlwind, tornado
forma	form, shape
formálód/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)	take form, shape
formaság	formality
forog (-tam, forgott, -jon) vi	go/turn around
forr (-t, -ott, -jon) vi	boil
forradalom, forradalmat, forradalma	revolution, revolt, rising
forradalmi	revolutionary
forral (-t, -jon)	boil
forrás	spring, source, well
forróság	heat
fotocella	photoelectric cell
fő, fejet, reje	head, person; important, principal, main, chief
főbe lövi magát	shoot oneself, put a bullet through one's head
főispán	(former) high sheriff of a county
főlbont (eljegyzést)	break off (an engagement)
földgáz	natural gas
Földközi-tenger	Mediterranean
földerít (-eni, -ett, -sen)	find out, clear up

föld színén
 fölényes
 fölfalja a szemével
 fölfog
 följelent (-tem, -ett, -sen)
 fölkel (-eni, -ett, -sen)
 fölment (-eni, -ett, -sen)
 fölmerül (-t, -jön)
 fölruház (-tam, -ott, -zon)
 föl talál (-t, -jon)
 fönnmarad (-t, -jon)
 főúr

fővonás
 frázis
 fuldokol (-t, -jon)
 fúr (-t, -jon)
 furcsa
 furcsán
 furnírozás
 furulyál (-t, -jon)
 futó ismeretség
 futószőnyeg
 futtában
 fű, fűvet, fűve
 fűge
 független
 függőleges
 fülébe jut
 fürdőző
 fürge
 fűrészpör
 fürkész (-tem, -ett, ..ssen)
 fűrt, -ött, -je
 füstölög (-tem, füstölgött,
 -jön)
 füstös
 fűszál
 fűtyöl (-t, -jön)
 fűz (-tem, -ött, -zön)
 fűzet

in the world, on earth
 superior, preponderant, surpassing
 devour with one's eyes
 comprehend, grasp
 report someone (to the police)
 wake up, awake, arouse
 exempt, excuse, let off
 arise, come up
 provide with clothes
 discover
 survive, remain
 aristocrat, lord, noble(man);
 head water
 main characteristic
 trite phrase, cliché
 suffocate, choke, gasp, drown
 drill, bore a hole
 strange
 strangely, oddly
 veneer
 play the flute
 superficial acquaintance
 runner, carpet
 while running
 grass
 fig
 independent
 vertical
 come to his knowledge, hear
 bather
 quick, lively, agile
 sawdust
 search, probe, nose around
 curl, lock of hair
 emit smoke, smolder

 smoky, full of smoke
 a leaf of grass
 whistle, (bird) sing
 bind, tie
 copy book

G

galamb, -ja
 gallér, -ja
 gally
 gatya
 gazda

gazdaasszony

pigeon
 collar
 twig, branchlet, sprig
 drawers, shorts
 farmer, smallholder, owner,
 master
 housekeeper, housewife

gazdaságos
gazdátlan

gáznemű
gázol (-t, -jon)
gesztus
girhes
glória
gócpont, -ja
golyó
gomb, -ja
gomba módra szaporodó
gombol (-t, -jon)
gond, -ja
gondját viseli (valakinek)

gondolkod/ik (-tam, -ott, -jon
-jon, -jék)

gondosan
gondoskod/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék)

gondot okoz
gondviselő
gonoszul
goromba
gömb, -öt, -je
görcsös ragaszkodás
görnyed (-t, -jen)
görögdinnye
göröngyös
gőz, -ök

gőzhajó
gravitációs

gumi
gumiszőnyeg
gúnyol (-t, -jon)
gurul (-t, -jon)

gyalog
gyanakod/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék), (-re)

gyarmat, -ja
gyárt (-ani, -ott, -son)
gyártás

gyász
gyászfátyol, fátylak, fátylat,
fátyolt, fátyla

gyáva
gyémánt, -ja
gyengéden
gyilkol (-t, -jon)

economical, thrifty, profitable
ownerless, stray, masterless,
unclaimed

gaseous
wade, run over, trample down
gesture
skinny, sickly, rawboned
halo, aureole
centre, junction
marble, ball, globe, bullet
button, knob
spring up like mushrooms
button (up)
trouble, worry, anxiety
care for / see after / provide
for (sy)

ponder, consider, think about

carefully
take care, look after

cause anxiety, give trouble
provident
wickedly, viciously
rude, rough, impolite
globe, sphere, orb
clinging to tenaciously
bend, lean over, bow, stoop
watermelon
cloddy, lumpy, uneven
steam, vapor
steamer

gravitation
chewing gum, rubber
rubber bathmat
ridicule, make fun of, mock
roll
on foot, by foot
suspect, mistrust/distrust

colony
manufacture, produce, fabricate
manufacturing, production,
fabrication

mourning
black veil for mourning

cowardly
diamond
gently, tenderly
kill, murder

gyógyító (-t, -jon)
 gyökér, gyökeret, gyökere
 gyökerül szolgál
 gyöngéden
 gyöngy, -öt
 gyötör, (gyöttri, -t, -jön)
 győz (valamit) (-tem, -ött,
 -zön)
 gyűjt (-eni, -ött, -sön)
 gyűjtőszenvédély

gyűrű
 gyűszű

curing, healing, medicative
 root
 serve as root
 gently, tenderly
 pearl
 torture, torment
 capable of doing (sg.), keep
 pace with
 collect, gather
 hobby/passion/mania for
 collecting
 ring
 thimble

H

hab, -ja
 háborúba sodor

habozás nélkül
 haboz/ik (-tam, -ott,
 -zon, -zék)

had, -at
 hadapród, -ja
 hadjárat
 hagyják békén
 hagyományos
 haj, -at
 hajdan

hajdani
 hajfonat, -ja
 hajfürte, -öt, -je
 hajlat, -ja
 hajlék, -a
 hajlított
 hajnal, -a
 hajol (-t, -jon)
 hajthatatlan
 halad (-t, -jon)

hálás híve
 haldokl/ik (-ani, -ott,
 haldokoljon, haldokoljék)
 halhatatlanság
 halkan
 hallatsz/ik (-ani, -ott,
 hallassék, hallasson)
 hallgatag
 hallgatódzás

whipped cream, lather
 embroil in war, precipitate
 into war
 unhesitatingly
 hesitate, vacillate

army, troops, forces
 cadet
 military expedition
 leave alone
 traditional
 hair
 in olden times, in times past,
 in days long past
 former, past, gone by, sometime
 pigtail, plait of hair
 lock of hair
 bend, curve, hollow
 home, shelter, cover
 bent, curved
 dawn, daybreak
 bow, bend
 unyielding, firm
 proceed, advance, move forward,
 pass, go
 faithfully yours
 is dying, is at the point of
 death, is in agony of death
 immortality
 softly, in a subdued voice
 is heard, is rumored / said
 silent, taciturn, reticent
 eavesdropping, listening

hallgatódz/ik (-tam, -ott, hallgatóddzék, hallgatóddzon)	keep listening, eavesdrop
hallgatóz/ik (-tam, -ott, -zék, -zon)	keep listening, eavesdrop
halmazállapot	physical condition, state (of matter)
halmozód/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)	accumulate, pile up
halott	dead person; dead
halovány	pale
halvány	pale
hamisan	deceptively
hamu (-k, hamvak, -t, hamvat, -ja)	ash
hamutartó	ash
hangjáték	radio play
hangosan	loudly
hangszóró	loudspeaker
hangulat, -ja	mood
hangulat lámpa	floor lamp with subdued light
hangz/ik (-ani, -ott, hangozzon, hangozzék)	sound
hangszer	musical instrument
hangya	ant
haragos	enemy, antagonist
haragsz/ik (..gudtam, ..gudott, ..gudjon, ..gudjék)	is angry/cross/in a bad temper/ furious
harangoz (-tam, -ott, -zon)	ring the church bells, dangle
harapás	bite, biting
harapdál (-t, -jon)	keep on biting, nibble
harc	battle
harcol (-t, -jon)	fight
harctér	battlefield
hárfa	harp
harmat, -a	dew
harmonia	harmony
hársfa	lime tree, linden tree
has, -at	belly, stomach, abdomen
hasít (-ani, -ott, -son)	split, cut, tear
hasonlat, -ja	simile, comparison, semblance
használati	of use
használati eszköz, -ök	consumer goods/tools/instruments
hasznát látja (valaminek)	gain by (something)
haszon, hasznot, haszna	advantage, benefit, profit, gain
haszontalan	useless, good for nothing, worthless
hat (-ott, hass, hasson), (-re)	impress, make an impression, affect
hatalmas	mighty, enormous
hatalom, hatalmat, hatalma	power, might
hatály	force, effect
hatályát veszti	become void, lapse

hatályba lépés
hatályon kívül helyez
határ

határozat
határozott
hatás
hatáskör
hátra
hátradől
hátrább
hátrál (-t, -jon)
hátrálék, -a
hátrányos

hátrébb
hátsó
hátul
havi folyóirat
házas
házasságot köt
házikó
háztartás
hegedű
héja
helyes

helyeslés
helyre állított
helyszínen
henceg (-tem, -ett, -jen),
(-vel)
henger alakú
hentes
hetedhétország
hétköznapi
hév-
heverő
hevesen
hézag, -ja
hiba
hibás
hibáz/ik (-tam, -ott, -zon,
-zék)
hír, -ek, -e

hírbejött
hirdet (-tem, -ett, ..essen)

hirdetés
hirtelen
hiú

coming into force
repeal, set aside
outskirts (of a city), frontier,
border
decision, resolution
definite, exact, accurate
effect, influence
sphere of authority, jurisdiction
backwards
lean back
further back
back, retreat
remainder, residue
disadvantageous, damaging,
harmful

further back
rear, back
at the back, behind, in the rear
monthly review, periodical
he is married
marry, get married
small house, cottage
household
violin
hawk
cute, nice, proper, right,
correct

approval
restored, repaired
on the spot/site
brag, boast

cylinder-like
butcher
far away
weekday
thermal-, heat-
couch, davenport
violently
gap, breach, opening
mistake, fault, error
mistaken, faulty
make a mistake, err, blunder,
go wrong
news, information, fame
reputation
talked about
preach, announce, proclaim,
advertise

ad
suddenly
vain, conceited

hivalkod/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék)
hivatalos formában
hivatkoz/ik (-tam, -ott,
-zon, -zén), (-re)
hivatva van
híve
hódít (-ani, -ott, -son)

hódító
hódoló
hódoltság

hogyisne
hóhér, -a
hokedli
hol egy fiú, hol egy lány
holló
holmi
holott
holt
hol volt, hol nem volt,
volt egyszer

homály
homályos
homlok, -a
homok, -ja
homokfutó
honfitárs
honosítás
hontalan
hord (-ani, -tam, -ott, -jon)
hordó
hordószónok, -a
hozzájárul
hozzálát
hozzávetőleg
hő
hőálló
hőerőmű
hőfok
hőfokszabályozó
hőmérő
hőmérséklet
hőmpölyög (-tem, ..lygött,
-jön)
hörög, (-tem, ..rgött, -jön)
hős, -ök
hőség
hűg, -a
hull (-ani, -ott, -jon)
hulladék, -a

make a show of, display
ostentatiously
officially
refer (to sg.)

is destined for, qualified for
follower, fan
conquer, make a conquest, win
the affection of

conqueror
admirer
foreign occupation, territory
under enemy rule
nothing of the sort
hangman, executioner, butcher
kitchen stool
once a boy, once a girl
rave
things, belongings
although
dead
once upon a time there was

twilight, dusk, darkness
dim, dark
forehead
sand
buggy
compatriot
naturalization
stateless, homeless, exiled
wear, have on, carry, transport
barrel
"soap box", speaker/orator
agree, assent, contribute
start to do something
approximately, roughly
heat, warmth
heatproof
thermal power station
degree of heat
heat controller
thermometer
temperature
roll on/along, surge, flow

rattle (in throat)
hero, principal figure/character
heat
younger sister
fall (off), drop down
garbage, waste, junk

hullám, -a	wave, billow, surge
hullámos	wavy
hullámsáv	radio wave or frequency band
humánus	humanitarian, kind, benevolent
huncut	waggish, impish, roguish
hunyorog (-tam, ..rgott, -jon)	blink, wink
hurka	sausage
húsvét, -ja	Easter
húz (-tam, -ott, -zon)	pull, draw
húzód/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)	withdraw to, hide in, retire to, stretch, drag on
hű	faithful, loyal, devoted
hű, a ménköbe	confound it
hűl (-t, -jön)	cool, get cool
hűséges	faithful
hűtőszekrény	refrigerator

I

ibolya	violet
idegen	stranger
idegzet	nerves, nervous system
ideiglenes	temporary
idéz (-tem, -ett, -zen)	quote, cite
idomár, -ja	tamer, trainer
időtartam, -a	length of time, duration
időt szán (-nek)	devote time
ifjúság	youth, days of youth
igazak álmát alussza	he sleeps the sleep of the just
igazi	real, true, genuine, authentic
igazgat	arrange, adjust
igazol	verify, prove the truth
igazságos	just, fair (-minded), righteous
igen is meg nem is	yes and no
igénybe vesz	make use of, take advantage, utilize
igényesség	demanding much care, having great pretensions
igézet	spell, fascination, enchantment
igyekez/ik (-tem, -ett, -zen, -zék)	head for, strive, work hard
ihlető	inspiring
ijedtében	in his fright/alarm
ijesztegetés	frightening
iker, ikrek, ikre	twin
illat, -a	fragrance, aroma, scent
illeszked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	fit in, adjust, adapt oneself to
illetékes	competent
illető	thing or person in question
illetve	respectively

ill/ik (-eni, -ett, -jen,
-jék)

illő

ilyesmi

ima

imád (-tam, -ott, -jon)

imádkoz/ik (-tam, -ott,
-zon, -zék)

ime

immár

indítvány

indoklás

indokol (-t, -jon)

indokolt

injekció

innenső

integet (-tem, -ett, ..essen)

intézet

intézmény

iparművészet

iparos

iránt

irányregény

irányzat

irat

irgalmas

(az)Irgalmasok

irigylésre méltó

írnök

irónia

irott malaszt

irtózat

ismeret

ismerős

ismét

ismétel (..tlem, ..tli,
-t, -jen)

Isten ments

iszap, -ja

iszonyúan

itteni

ízben

ízetlen

izgalom, izgalmat, izgalma

izgat (-tam, -ott, ..asson)

izgatóan

izig-vérig

ízlés

izmos

ízület

izzó

be proper, go well, suit,

befit, match

proper, fitting, due, suitable

such a thing, the like of it

prayer

adore, worship

pray, say one's prayers, say

grace

here it is, here you are

already, right now

proposition

reason for judgment, for

explanation

give reason/grounds/motive, justify

justified, reasonable

shot, injection

hither

wave (one's hand)

institute

institution, establishment

applied arts, industrial arts

craftsman

about, towards, for

novel with a purpose

tendency, slant, aim, tone

document, paper

merciful

the "Brothers of Mercy"

enviable

clerk

irony

dead letter

horror, dread

knowledge

acquaintance, familiar

again, once more

repeat, reiterate

heaven forbid

mud

dreadfully, awfully

of this place, local

occasion, time

tasteless, flavorless

excitement

upset, excite, agitate, trouble

excitingly

through to the backbone, every

inch

taste (n)

strong muscled

joint (n)

glowing, red hot

J

jajgat (-tam, -ott, ..asson)	wail, moan, complain
jámbor	pious, simple, meek
janicsár	janissary (Turkish soldier)
japán	Japanese
járda	sidewalk
jár-kei	come and go; wander about
járókei	passer-by
járul (-t, -jon)	go, appear, present oneself
járul (valami valamihez)	add to this
javasasszony	healer/medicine woman
javaslat	proposal, suggestion, motion
javában	at its height
jegenye	poplar
jegyet vált (valakivel)	become engaged (to somebody)
jel	sign, signal, mark
jelenleg	presently
jelenlétében	in his presence
jelenlevő	present, the person present
jelenség	occurrence, incident
jelent (-eni, -ett, -sen)	mean, signify, imply, indicate
	report, announce, notify
jelentéktelen	unimportant, insignificant
jelentkez/ik (-tem, -ett, -zen, -zék)	present oneself, come forward, make one's appearance, apply for
jelentkező	applicant, candidate; appearing, arising
jelentős	important, significant
jelen van	be present
jeles	eminent, outstanding, excellent
jelez (-tem, jelzett, -zen)	indicate, mark, show, notify (in advance)
jelkép	symbol, emblem
jelleg	character, type
jellegzetes	typical, characteristic
jellegű	of.. character/nature
jellem, -e	character, personality
jellemvonás	characteristic, trait, feature
jelmondat	slogan, motto
jelölt, -őt, -je	candidate, nominee, aspirant
jeltelen	unmarked
jelző	attribute, signal
jóban van (valakivel)	is in good terms
jobbágyság	serfdom, serf
jócskán	pretty much
jó dolognak tartja?	do you think it's a good thing?
jóformán	practically
jogosság	rightfulness, lawfulness, legality
jóindulat, -ja	good will, well-meaning
jóízűen nevet	laugh heartily

jóképű
 jókora
 jól bír (valamit)
 jól bírja magát
 jól érzi magát a társaságukban
 jólesik

 jószágos
 jószántából
 jót áll
 jótevő
 jó vásárt csinál
 jóvá tesz
 józan
 jövetel
 juh (-ot, -a, -val)
 juhász
 juss
 jut bőven
 jutalmaz (-tam, -ott, -zon)
 jutalom, jutalmat, jutalma

good looking
 fair-sized
 endure (sg) well
 he bears himself well
 enjoys their company
 it's pleasing, pleasant,
 good, nice
 good, kind hearted
 of own free will
 guarantees
 benefactor
 make a good bargain/deal
 make up for, set right
 sensible, sound, sober
 coming, arrival
 sheep
 shepherd
 one's right (n.)
 there's plenty of it
 reward
 reward, prize

K

kábít (-ani, -ott, -son)
 kábulat, -ja
 kacag (-tam, -ott, -jon)
 kacérság, -a
 kacskaringos

 kád, -at, -ja
 kagyló
 kaland, -ja
 kalandor, -a
 kalapács
 kalapál (-t, -jon)
 kalász
 kalitka
 kalóz
 kályha
 kamasz

 kamatoz/ik (-ott, -zon, -zék)
 kanapé
 kandalló
 kánikula
 kanna
 kantár, -ja
 kapar (-t, -jon)
 kapaszkodásra szolgáló

narcotize, daze, dope, stun
 daze, stupor, torpor
 laugh, titter
 coquetry
 winding, full of flourishes,
 circuitous
 tub
 (telephone) receiver, shell
 adventure
 adventurer, soldier of fortune
 hammer (n.)
 hammer
 ear of corn
 bird cage
 pirate
 stove
 adolescent, boy in the awkward
 age
 yield/bring interest
 davenport
 fireplace
 hot spell
 kettle, can
 bridle
 scrawl, scratch
 serving to hold on to

kapaszkod/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék)

kapcsolat, -a

kapcsolatos

kapitány

kapkod /-tam, -ott, -jon,
-jék)

kápolna

kappan, -ja

káprázatos

káptalan

kár, -a

karácsony

karaj

karaván, -ja

karcsú

kard, -ja

karfa

karika

káromkod/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék)

kárpótlásul

kárpotol (-t, -jon)

karsztos

kártevő

kása

kassza

kaszáló

kasszát csinál

kastély, -ok

kattog, (-ott, -jon)

kavargat (-tam, -ott, ..asson)

kavics

kazal, kazlak, kazlat, kazla

kazán, -ja

kebel, keblet, keble

kecskebőr

kecskeláb

kedvel (-t, -jen)

kedve telik (-ben)

kedvez (-tem, -ett, -zen)

kedvező

kegyetlen

kehely (virág), kelyhet, kelyhe

kel (-t, -jen)

kelengye

cling to, grasp, climb up

connection, contact

connected with, related to
captain

gather something hastily
together, try to catch,
grab

chapel

capon

dazzling, astounding

chapter (of cathedral or
collegiate church)

damage, loss

Christmas

slice (of bread), (pork) chop

caravan

slim

sword

railing, support

circle, ring

swear, curse

for compensation

compensate, make up

dolomitic

harmful, causing damage,
parasite

corn meal mush

paydesk, cashbox

hayfield, grassland

balance one's cash

castle

click (repeatedly), rattle,
clack

keep stirring

gravel, pebble

stack, rick

boiler

bosom, breast, bust

kidskin, goatskin

trestle

like, be fond of, care for

find pleasure/delight in

favor, give an advantage,

be partial

favorable

cruel, inhuman, heartless

flower cup, calyx

rise, get up, sprout, spring,
come up

trousseau

kelesztés (tészta)
keletkez/ik (-ett, -zen, -zék)

kell a fenének
kellő
kelme
kelt (-eni, -ett, -sen)
kemence
kémény
kend (colloquial)
kender
kenőcs, -öt
kényelmes
kenyérháj, -at, -a
kenyértörésre vitte
kényes (-re)
kényszerít (-eni, -ett, -sen)
kénytelen
képernyő
képes
képest
képez (-tem, -ett, -zen)

képtelen
képtelenség, -e
képvisel (-t, -jen)
képviselet, -e
képzelet, -e
képződ/ik (-tem, -ött, -jön,
-jék)
képződmény
kerek
kereken
kerékvágás
kérelmező
kereskedés
kereskedő
keresztel (-t, -jen)
keresztény
kereszteződés
keresztül
keret

kerget (-tem, -ett, ..essen)
kering (-eni, -ett, -jen)
kerít (-eni, -ett, -sen)
kerítés
kerület
kesergő
keserű
keserv

raising (dough), leavening
come into being, originate,
occur
hell needs it
proper, due, right, adequate
material, fabric
wake, wake up, revive
oven
chimney
you
hemp
ointment, dressing
comfortable
bread crust
brought to a crisis
sensitive
force, press, oblige
is forced, bound, compelled
television screen
capable, able
compared with, considering
form, constitute, compose,
instruct, train, teach
absurd, impossible, ridiculous
absurdity, impossibility
represent
representation
imagination, fantasy, fancy
form, develop, come into
being
formation, growth
round
exactly
routine, wheel track
petitioner
shop
merchant
baptize
Christian
crossing, intersection
through
scope, framework, range,
limit, frame
hunt, chase, pursue
revolve, orbit, circulate
get hold of, obtain
fence
district
grieving, lamenting
bitter
grievance, complaint, sorrow

késhegy	tip or point of the knife
kés/ik (-tem, -ett, -sen, -sék)	is late
keskeny	narrow
készít (-eni, -ett, -sen)	make, prepare, produce, manufacture
készülék	apparatus, wireless set
kétkelked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék), (-ben)	doubt
kétséges	doubtful
kétségbeesés	desperation
kétségtelenül	undoubtedly
kettéválik	divide into two
ketyegés	ticking
kever (-t, -jen)	mix, mingle
kevésbé	less
kezdemenyezés	initiative
kezdétét veszi	commence, begin
(gép) kezelés	handling, operation
kezelhető	treatable, manageable, controllable
kézfogó	engagement
kézimunka	needlework
kézzel-lábbal magyaráz	explain in sign language/ with gestures
kiabál (-t, -jon)	shout, yell
kialakítás	forming, shaping, developing, design
kialakul (-t, -jon)	form, take shape, develop
kialsz/ik	go out, cease burning
kiált (-ani, -ott, -son)	shout, cry out loud
kiáramló	flowing out
kibernetikus	pertaining to cybernetics
kibír (-t, -jon)	endure, bear, stand
kibocsát (-ani, -ott, ..ásson)	send out, pour out
kibuggyan (-t, -jon)	stream forth
kibúj/ik	emerge from
kicsoda	whoever
kicsordul a könnye	tears come to her eyes
kicsúfol	make fun of somebody, mock
kiderült	come to light, clear up
kiegyezés	compromise, accord
kielégít (-eni, -ett, -sen)	satisfy
kiemelked/ik	rise, emerge
kierőszakol (-t, -jon)	force, insist on
kifakad	blossom out, bloom
kifejez (-tem, -ett, -zen)	express
kifejezést ad	express, give expression
kifejl/ik	develop, grow
kifesl/ik (virág)	open, unfold
kifli	crescent, roll
kifordít (-ani, -ott, -son)	turn inside out
kifutófiú	errand boy

kigombol
 kihasít
 kihátrál (-t, -jon)
 kihirdet
 kihúzza magát

 kikel (tészta)
 kikelet
 kikészít
 kikötő
 kilátás

 kilincs
 kilobban (-t, -jon)
 kiméletlen
 kiment a fejemből
 kín (-ok, -t, -ja)
 kínál (-t, -jon)
 kincs, -et,
 kincstár
 kínos
 kinyilvánul
 kinyújtóz/ik (-tam, -ott, -zon)
 kioltás
 kiöblít (-eni, -ett, -sen)
 kipirul (-t, -jon)
 király
 királyfi
 kiránt (-ani, -ott, -son)
 kised
 kísér (-t, -jen)
 kishíján
 kiszab (-tam, -ott, -jon)
 kiszámít (-ani, -ott, -son)
 kiszáradt
 kiszellőztet (-tem, -ett, ..essen)
 kiszínez (-tem, -ett, -zen)
 kiszorít (-ani, -ott, -son)
 kiszúrja a szemét
 kitágul (-t, -jon)
 kitalál

 kitár (-t, -jon)
 kitartó
 kitárul (-t, -jon) vi
 kitaszít (-ani, -ott, -son)
 kitér (-t, -jen)
 kiterjeszt (-eni, -ett, ..essz ..esszen)
 kitölt (-eni, -ött, -sön)

unbutton
 cut/tear out
 back out
 announce, publish
 straighten one's back, draw oneself up
 overflow, spring
 spring (n)
 put out, prepare
 harbor
 possibility, chance, prospect, outlook
 door handle
 go out, flicker out (flame)
 cruel, ruthless
 I forgot
 pain, torture
 offer, make an offer
 treasure
 treasury
 embarrassing, awkward
 reveal, manifest
 stretch oneself
 extinction
 rinse
 blush, flush
 king
 prince, son of a king
 pull out violently
 small; infant, baby
 escort, accompany
 nearly, almost
 fix, set, cut out
 calculate, figure, reckon
 dried up
 ventilate, air

 color
 push, drive out
 put (gouge out one's eye)
 expand, extend, broaden
 guess, find out, invent, devise, concoct
 open out wide
 persistent, persevering
 open (out)
 throw out, expel
 avoid, elude
 spread out, extend

 pour out

kitudód/ik (-ott, -jon, -jék)	come to light, become known,
kitűn/ik (-t, -jön)	leak out
kitüntetés	appear, be evident/clear, excel
kitűzött	honor, distinction
kiürül (-t, -jön)	set, fixed, aimed at, pinned up
kiűz (-ött, -zön)	become empty
kiválás	drive out
kiváló	leaving, separation
kivált	outstanding, excellent, prominent
kiváncsi	especially, above all
kiváncsiskod/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)	curious
ki van téve (az ember v-nek)	inquisitive, indiscreet
kivétel	one is exposed (to sg.), run the risk (of sg.)
kívív (-tam, -ott, -jon)	exception
kivülről	obtain, achieve, gain, accomplish
kizavar (-t, -jon)	by heart
kizsákmányolás	drive/chase out
kizsarolt	exploitation
klubhelyiség	exploited, extorted, exhausted
kocka	clubroom
kockázatot vállal	block, dice
kocog (-tam, -ott, -jon)	take the risk
kocsis	trot, jog along
kocsma	driver, coachman
koldul (-t, -jon)	saloon, tavern
kolomp, -ja	beg
kolostor, -a	cowbell
komolyan	monastery, cloister
komondor	seriously
konflis	Hungarian sheep dog
konok	hanson cab
Konstantinápoly	stubborn
kopár	Istanbul
koplal (-t, -jon)	barren, bare, bleak, desert
koporsó	starve, hunger, fast
kopottas	casket, coffin
korbács	rather shabby, slightly worn
korlát, -ja	whip
kormányzó	barrier, bar
koromsötét	governor, regent
korsó	pitch dark
korszerű	jug
kortárs	up to date, recent, modern
korzó	contemporary
kosár, kosarat, kosara	promenade
kosárkötő	basket
kozmikus	basketmaker
kő, követ, köve	cosmic
	stone, rock

köldökzsinór
költ (-eni, -ött, -sön)

költészet
költség, -e
kölyök, kölyköt, kölyke
könny
könnycsep
könyök, -öt
könyököl (-t, -jön)
könyörgő
könyvkötő
könyvtár
köpeny
köpönyeg, -e
kör, -ök, -e
körbe menni
körforgás
környezet, -e
körös-körül

körséta
körülmény
körvonal, -a
körző
körülfog
kötél, kötelet, kötele
kötélék, -e
kötelesség, -e
kötelezettség, -e
kötés
kötet, -e
kötő magát
kötöz (-tem, -ött, -zön)
követ (-tem, -ett, ..essen)
következmény
következő
következtetés
következtében (valaminek)
kövezet, -e
közbeeső
közbeszól
közbeledés
középső
közgyűlés
közhírré tesz

közkatona
közlekedés
közleked/ik (-tem, -ett,
-jen, -jék)

navel string
wake, revive, rouse compose, write
(poetry), spend (money), breed,
hatch (eggs)

poetry
expense, cost
kid, brat
tear
teardrop
elbow
lean on one's elbow
beseeching, begging
bookbinder
library
cloak, overcoat
cloak, overcoat
circle, ring, orbit, scope
go around
rotation, turning round
environment, surroundings
all around, everywhere, on all
sides
round tour, sightseeing
circumstance
contour
compass
surround
rope, cord
tie, bond
duty
obligation, duty
inding, tying, fastening, cover
volume
insist upon something
tie, fasten
follow, go after
consequence
following
conclusion, deduction, reasoning
as a consequence of, due to
pavement
intermediate, in between
interrupt
nearing
middle
general assembly/meeting
notify the public, make known
to the public
private, common soldier
traffic, transport, communication
commute

közlési mód
közöl (közlöm, -t, -jön)
közönség
közönyösen
közös
közösség
közszellem
köztartozás
közvetít (-eni, -ett, -sen)
közvetlen

közvetlenül
krajcár, -ja
krematorium, -a
kréta
kristály
kritikus
kudarcot vall
kuglóf, -ja
kukoricafosztás
kulcslyuk, -a
kurjant (-ani, -ott, -son)
kurta
kuruc

kúsz/ik (-tam, -ott,
kússzon)
kutató
kutya teremtését
külalak
küldött
különb
különben
különböztet (-tem, -ett,
..essen)

különbség
külön-külön
különleges
különös
különösen

különválasztás
külsőség
kürt, -öt, -je
kúszköd/ik (-tem, -ött,
-jön, -jék)
kúszób, -öt, -e
küzd (-eni, -ött, -jön)
küzdelem, küzdelmet,
küzdelme
küzdelmes
küzdőtér

method of communication/notification
disclose, inform, tell
public audience
indifferently, uninterestedly
public, common, collective, joint
community
public spirit
public debt
transmit
direct, immediate, unreserved,
informal, free and easy
directly, immediately
penny, farthing
crematorium, incinerator
chalk
crystal
critic, reviewer; critical
fail, be defeated, suffer defeat
coffee cake
cornhusking/hulling
keyhole
shout with joy
short
Hungarian insurrectionist of the
17th and 18th centuries
creep, crawl, climb

scientist, researcher, explorer
damn it, confound it
exterior, outward form
delegate, deputy
superior
otherwise
discrimination, make a difference

difference
separately one by one
special, particular
special, strange, odd, unusual
strangely, peculiarly, oddly,
specially
separation, segregation
ceremony
trumpet, horn
struggle

threshold, doorstep
fight, struggle, battle
fight, struggle, combat

hard, laborious, strenuous
battlefield

L

lábasház	house standing on pillars, arcaded house
lábbeli	footwear
lábtörlő	doormat
lábujjhegyen	on tiptoe
lágý	soft
lakályos	cozy, comfortable
lakodalom, lakodalmat, lakodalma	wedding
láncol (-t, -jon)	tie with a chain
láng, -ja	flame
lángelme	genius
langyos	lukewarm
lap, -ja	page
lapát, -ja	shovel, peel, oar
lapos	flat
lapozgat (-tam, -ott, ..asson)	turn over pages of a book
láprétség, -e	swampy area, moor
lapu	road weed, plantain
lapul (-t, -jon)	lurk, skulk, lie flat
lárma	noise
látszat	appearance, look, pretense
látszólag	seemingly, apparently
látvány	spectacle, sight, view
látványosság	sight, spectacle
laza	loose, slack
lázasadás	revolt, rebellion, mutiny
lázasdó	revolting, rebellious
lebegő	floating, vibrating, wavering
lebeszél (-ről)	talk out of
lebocsátkoz/ik (-tam, -ott, -zon)	descend
leborul (-t, -jon)	throw oneself down, fall on one's knees, tumble down
lecsap, (-tam, -ott, -jon)	throw down, slam down
lecsúsz/ik	slide down
leejt	drop, let fall, slip
leereszke/ik	descend
leesett az álla	stood gaping
lefordult (valamiről)	fell off (sg.)
lég, -et, lege	air, atmosphere
legalább	at least
legalábbis	at (the) least, to say the least
légáramlat	breeze, air current, atmospheric motion
legel (-t, -jen)	graze, pasture
legeltet	graze, pasture
legény	lad, young man
legényember	unmarried man

leghívebb
légkör
legutóbb
légy, legyet, legye
legyint (-eni, -ett, -sen)

lehajtja a fejét
lehelet
lehetséges
lehull

lehunyja a szemét
lehúz
lejjebb
lel (-t, -jen)
léláncol
lélegz/ik (-eni, lélegeztem,
-zettem, -ett, lélegezzen,
lélegezzék)

lélek, lelket, lelke
lélekelemzés
lélek nélkül ér haza
lelkére köt
lelkes
lelkes híve
lelkileg
lelkiség, -e

lelkület, -(j)e
lemásol
lemezváltó
lenne is nemulass
lény
lenyűgöző
lépés
leragaszt
leránt
leró (-tt, -jon)
les (-tem, -ett, lessen)
leselked/ik (-tem, -ett,
-jen, -jék)
lesikl/ik (-ani, -ott,
..koljon, ..koljék)
lesír a szegénység
valakiről

lesüti a szemét
leszed
leszólít (-ani, -ott, -son)
leszögez (-tem, -ett, -zen)

lét

most devoted
atmosphere
recently, lately, last
fly
motion gently with the hand,
wave one's hand
bow (one's) head
breath
possible
fall (down), drop, fall to the
ground

close one's eyes
pull down
lower, further down
find, come across
tie with a chain
breathe, take a breath

soul
psychoanalysis
get home very frightened
make it one's duty
ardent, fervent
fervent admirer
spiritually, mentally
spirituality, mentality, state of
mind
cast of mind, disposition, character
copy (v)
record changer
would be in for a hot time
creature, individual, person
fascinating
step
seal, stick
pull off
pay off, fulfill, carry out
watch
be on the watch for

slide down

very poor in appearance

drop one's eyes
pick, harvest
make a pass at
make one's point of view
unmistakably clear
existence, life

letagad (-tam, -ott, -jon)	deny
leteleped/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	sit down, settle
létérdek, -e	vital/prime interest
leterít (-eni, -ett, -sen)	cover
letörleszt (-eni, -ett, ..essen)	pay off (a debt)
letöröl (törölök, -t, -jön)	wipe off
létra	ladder
létszám	(appointed) number (of people)
letűnő	disappearing, vanishing
levegő	air
levéltár	archives, records
lever	beat, defeat, put down
levet (-ett, vessen)	take off
(ruhadarabot)	
levézet (-ett, ..essen)	work off, clear the air
lézeng (-eni, -tem, -ett, -jen)	linger, loiter, vegetate
libasorban menni	go in single file
licitál (-t, -jon)	make a bid
lista	list
lobog (-tam, -ott, -jon)	flame, blaze
locsol (-t, -jon)	sprinkle
lomb, -ja	foliage, leaves
lóra pattan	jump on a horse
lovagol (-t, -jon)	ride (a horse)
lőfegyver	firearm
lök (-tem, -ött, -jön)	push, knock, jerk
lövöldöz (-tem, -ött, -zön)	shoot aimlessly, snipe at the enemy, keep shooting
lusta	idle, lazy
luxuskivitelf	deluxe quality
lyuk, -at	hole, opening
lyukas	with holes

M

mag, -ja, -va	seed, grain
maga	himself, herself, itself
magába foglal	include, contain
magáévá tesz (-t)	make its own, take over
magános	solitary, isolated
magára hagyatva	left alone
magára kap (ruhát)	slip on (one's clothes)
magasodó	rising
magatartás	attitude, conduct
mágnes	magnet
magnetofon	tape recorder
maholnap	before long, sooner or later

majd
majdan
majszol (-t, -jon)
makog (-tam, -ott, -jon)
malac
mammut
maradvány
marha

márhogy
máris
markába nyom
marok, markot, marka
mártás
mártogat (-tam, -ott, ..
..asson)

márvány
márványkő
másképpen
másnap
másol (-t, -jon)
másutt
mászkal (-t, -jon)
maszlagol (-t, -jon) vi
matrona
mécse
medence
medve
megadóan
megalakít (-ani, -ott, -son)
megalázva
megalkuvás
megáld
megállapítás
megállapod/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék)
megállj csak
megbánt
megbecsül
megbicceni a fejét
megbizott, -ja
megbosszulja magát
megbűvölten
megcímez (-tem, -ett, -zen)
megcsillan (-t, -jon)
megdöbbenő
megduplázód/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék)
megelőzően
megelégedett
megembereli magát

almost
some day
munch, nibble
mutter, mumble, stammer
piglet
mammoth
relic, remains
cattle, live stock, beef, wealth,
stupid, idiotic
that is
already
thrust into one's hand
(hollow of the) hand
sauce, gravy
dip (repeatedly)

marble
marble(stone)
in a different way, otherwise
next day
copy
somewhere else
stroll, loaf, loiter about
bluff, hoax
old lady, matron
night light, wick
basin
bear (n)
with resignation
form, organize, frame, establish
humiliated
compromise
bless
establishment, ascertainment
agree, settle, conclude an agreement

wait a bit
offend, hurt
respect, esteem
nod
representative, delegate, agent
brings its own punishment
spellbound
address
gleam, glow, flash, glitter
startling, appalling
double

prior to
satisfied
screw up one's courage, pull
oneself together, make an effort

megengesztelődés	conciliation, appeasement
megér	live to see
megér	worth
megérdemel	deserve, earn
megérdemelt	well deserved
megered a szava	become talkative
megereszt (csapot)	turn on
megfelelt	meet the requirements
megfélemlítés	intimidation
megfeszít (-eni, -ett, -sen)	crucify
megfigyelő	observer
megfogad tanácsot	take the advice
megfogalmazhatatlan	unable to put into words
megfoltoz (-tam, -ott, -zon)	patch, mend
megfordul (-t, -jon)	turn around
megfoszt (-ani, -ott, fosszon)	deprive, rob
meggazdagod/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)	get rich, make a fortune
meggondolja magát	change one's mind, alter one's opinion
meggörbéd	bent
meggyilkolt	assassinated, murdered
meggyőz	convince, persuade
meggyőzi az igazáról	convince somebody that he is right
meggyőződve	convinced
meggyullad (-t, -jon)	catch fire, burst into flame, blaze up
meghagy (-tam, -ott, -jon)	order, direct
meghajl/ik (-ani, -ott, hajoljon, hajolják)	bend, stoop
meghajtja magát	bow
meghal (-t, -jon)	die
meghálál (-t, -jon)	show one's gratitude
meghatározott	definite
meghökken	astonishing
meghuzód	hiding, taking cover
meghúzza magát	hide, draw back
megigazít (-ani, -ott, -son)	set right
megigéz (-tem, -ett, -zen)	bewitch, charm
megijeszt (-eni, -ett, ..essen)	frighten
mégis	nevertheless, still
megismerked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	get acquainted with
megismétel	repeat
megjegyez (jegyzek, -tem, jegyzett, -zen)	remark
megjelenés	appearance
megjelen/ik (-t, -jen)	appear, be published, come out
megjutalmaz	reward
megkér (lányt)	propose (marriage to a girl)

megkerül (-t, -jön) valami	turns up
megkerül valamit	goes around (sg.)
megkínál (-t, -jon)	offer
megkülönböztetés	differentiation, distinction, discrimination
meglapul	lie flat, lurk
meglehetősen	rather, fairly
meglép	slip away
meglök	knock against, jostle
megment (-eni, -ett, -sen)	save
megmentő	lifesaver
megnyergel (-t, -jen)	saddle
megnyeri a csatát	win the battle
megnyilatkoz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék)	manifests itself
megnyíl/ik	open
megnyilvánul	manifests itself, appears
megnyugtát (-tam, -ott, megnyugtató)	calm, soothe, reassure
megold	for reassurance
megosztás	untie, unfasten, solve
megölel	division, distribution
megösmarked/ik	embrace
megpermetez (-tem, -ett, -zen)	get acquainted with
megpillant	spray
megpróbáltatás	catch sight, glimpse
megrakott	trail, ordeal
megrémül (-t, -jön)	loaded
megrendül (-t, -jön)	get frightened
megrepedt	shake, flinch, waver
megritkul (-t, -jon)	cracked
megrohan (-t, -jon)	become thin, scarce
megrokkol (-t, -jon)	beset
megrontó	become invalid
mégsem	ruining, damaging
megsirat (-tam, -ott, ..asson)	still not, not ..after all
megsokall (-ani, -ott, -jon)	mourn, weep for
megszabadít	have enough of, get fed up with
megszabadul (-tól)	liberate
megszagol (-t, -jon)	get rid of
megszakadó	smell
megszakítás	breaking
megszólít	interruption, break
megszök/ik	speak to, address
megszúr	escape, get away
megszűnt	sting, bite
megszünttet (-tem, -ett, ..essen)	came to an end, stopped
megtagad	stop, discontinue
megtakarít (-ani, -ett, -son)	deny, repudiate
	save

megtelt
 megteremt
 megtesz
 megvalósítás
 megvált (-ani, -ott, -son)
 megválthatatlan
 Megváltó
 meg van győződve
 megvisel (valami valakit)
 megye
 méh
 mélabús
 mellékalak

 mellékelve
 mellény
 mellű
 méltán
 méltányos
 méltányosság
 méltó
 méltóság
 menedék, -e
 menekül (-t, -jön)
 menet, -(j)e
 ment (-eni, -ett, -sen)
 mentesít (-eni, -ett, -sen)
 menyasszony
 mennydörgés
 mennyezet, -(j)e
 mennyország
 mer (-t, -jen)
 mér (-t, -jen)
 mér (valakire valamit)
 mered (-t, -jen)
 meredek
 merengő
 merészség
 merev
 mereven néz
 mérges
 mérget veszek rá

 mérgez (-tem, -ett, -zen)
 mérleg, -e
 mérlegel (-t, -jen)
 (a) mérleg valaki vagy
 valami javára billent
 merő
 merőben eltérő
 mérsékel

got filled up
 create, produce
 do, make, perform, achieve
 realization, implementation
 save, redeem
 unredeemable
 Saviour
 is convinced
 wear down, weaken
 county
 bee
 melancholic
 accessory figure, character of
 minor importance
 enclosed
 vest
 tiepin, brooch
 deservedly, rightly
 fair, reasonable
 fairness, reasonableness
 worthy, deserving
 dignity, honor
 refuge, shelter
 escape, flee
 course, current, march
 save
 exempt
 fiancée
 thunder
 ceiling
 heaven, paradise
 dare
 weigh, measure
 strike a blow
 stare
 steep
 musing, daydreaming
 daring, courage
 fixed
 stare at
 angry
 you can take my word for it,
 I could swear that..
 poison
 balance, scale
 consider, ponder, weigh
 the scale turns in favor of

 mere, pure
 totally different
 moderate

mértani arány
 mese
 mester
 mesterséges
 messzelátó
 meteorológus
 metszőolló
 méz, -et
 mezítláb
 meztelen
 micsoda?
 midőn
 mihelyt
 mi járatban van?

Mikulás
 minap
 mindegy
 minden hiába
 mindenség, -e
 minden tekintetben
 mindenünnen
 mindenütt
 mindmegannyi
 mindörökké
 minorita
 minőség, -e
 minősít (-eni, -ett, -sen)
 mintegy
 mit ér vele
 mit tegyen
 mivel
 mível (-t, -jen)
 mivelhogya
 mivolta
 mocsár, mocsarat, mocsara
 módszer
 mogorva
 mogyoró
 mogyoróhéj, -at
 móló
 mondat, -ja
 mopszli
 morcos
 mordul (-t, -jon)
 morog (morgok, -tam,
 morgott, -jon)
 morzsol (-t, -jon)
 mos (-tam, -ott, -son)
 mosakod/ik (-tam, -ott,
 -jon, -jék)
 mosdó

arithmetical/geometric proportion
 story, tale, fable
 master craftsman
 artificial, manmade
 telescope, fieldglass
 meteorologist
 pruning shears
 honey
 barefoot
 naked
 what on earth?
 when
 as soon as
 what's he doing here?, what has
 brought him here?
 Santa Claus
 the other day
 doesn't matter
 nothing can be done, all is in vain
 universe
 in all respects, in every respect
 from every direction
 everywhere
 every one of them
 for ever and ever
 Franciscan
 quality
 qualify, rate
 approximately
 what good will that do him
 what should he do
 because, since
 do, act
 since, because
 nature, character
 swamp
 system
 sullen, sour
 peanut
 nutshell
 pier, breakwater
 sentence
 pug dog
 sullen, sour, morose
 snarl at, turn on
 grumble, grudge, growl, snarl

 crumble, shell
 wash, launder
 wash oneself

 washbasin

mosogatógép
mosógép
mosolyog (-lygok, -tam,
-lygott, -jon)
mostoha

mozdít (-ani, -ott, -son)
mozdul (-t, -jon) vi
mozgalmas
mozgás
mozog (-tam, ..zgott,
-jon) vi

mumus
munka
munkálkod/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék)

munkavezető
muriz/ik (-tam, -ott, -zon)
murok, murkot, murka, -ja
muskátli
muszáj
mutató
műanyag
műdal

műemlék
műértő
műfaj
műhely
műszer
műterem
művel (-t, -jen)
művelet, -(j)e
művelt
művészi

dishwasher
washing machine
smile

step-, stepmother; harsh,
unfavorable

move
move
lively
movement
move

bogeyman
work
be active, work hard

foreman
kick up a row
wild carrot
geranium
must
index, indicator
artificial/plastic material
song (by known author as opposed
to folksong)
art memorial/relic
expert, connoisseur
(artistic/literary) form
workshop
instrument
studio
do, act
operation, action
cultured, educated
artistic

N

náció
nadrág szára
nagyjából
nagykorúság
nagylelkű
nagylelkűség
nagynéni
nagyot lélegzik
nagyságos
nagyra való törekedés
nana
napfény

race, nation
leg of trousers
roughly, on the whole, by and large
coming of age, legal age
kind hearted, generous
generosity
aunt
breathe freely
Esq.
ambitious
not so fast, well...
sunlight

napilap	daily paper
napló	diary
napzámos	dayworker, laborer
nátrium, -a	sodium
nedves	wet
néger, -e	negro
négykézláb	on all fours
négy szemközt	in private, between the two of them
nehézére esik	it is hard for him
nehézkesség	clumsiness, difficult (character)
nehogy	for fear that, so that... not
ne hülyéskedjen	stop fooling, don't be silly
nekem úgy tetszik, hogy	it seems to me
nekibuzdul (-t, -jon)	redouble one's zeal
nekidől	lean against
nekiront (-ani, -ott, -son)	run into somebody
nekiül (a munkának)	sit down and start to work
nélkülözhetetlen	indispensable, essential
nem akad hely	there is no place
némán	silently
nem bírom ki tovább	I can't stand it any longer
nem csoda	no wonder
némelyik	some of them
nemes	of noble birth
nemesít (-eni, -ett, -sen)	ennoble, refine
nem ettem gombát	I'm not a fool, I'm not crazy
nem futja a pénz	have insufficient money
nem győzi (valamivel)	not to be able to afford, provide
nem győzte dicsérni	couldn't praise enough
némi	some
nemigen	not very much
nem illik	isn't proper
nem ismert határt	knew no bounds
nem tart semerre	leads/goes nowhere
nem törődve	not caring
nem veszi nagyba	doesn't take seriously
nem vét a légynek sem	wouldn't hurt a fly
nem veti meg	(he) is not above
nemzedék, -e	generation
néne	elder sister
néni, -je, -nje	aunt
népes	large, numerous, populous
népmese	folktale
népszámlálás	(national) census
nesz	noise
nesze	take it, here (you are)
nevet (-tem, -ett, ..essen)	laugh
nevetés	laughing, laughter
nevetséges	ridiculous
nevezetes	notable, noteworthy, famous
névjegyzék	list of names
névrokon	namesake

névtábla
nézet, -(j)e
nézeteltérés
nini!
nóta
nős
nősül (-t, -jön)
nőtlen
növekedés
növeked/ik (-tem, -ett,
-jen, -jék)
növekszik/ik (...kedni,
-kedtem, -kedett,
-kedjen, -kedjék)
növény
nyafog (-tam, -ott, -jon)
nyáj, -at
nyal (-t, -jon)
nyal-fal
nyalogat (-tam, -ott,
..asson)
nyaraló
nyár dereka
nyárfa
nyárs, -at
nyavalya
nyavajás
nyegle
nyel (-t, -jen)
nyelv
nyelvész
nyer (-t, -jen)
nyereg, nyerget, nyerge
nyikorog (...rgott, -jon)
nyílás
nyíl/ik (-(ot)t, -jon, -jék)
nyíltan
nyilván
nyilvános
nyírfa
nyit (-ott, nyisson)
nyom (-tam, -ott, -jon)
nyomatékos
nyomán (valaminek)
nyomás
nyomogat (-tam, -ott,
..asson)
nyomógomb
nyomor, -a
nyomorult, -ja
nyomorúság, -a
nyomtatás

nameplate
opinion
difference of opinion, disagreement
look!
song
he's married
he's getting married
unmarried man
growth, increase, expansion
grow bigger, increase, expand
grow larger, increase, expand
plant, vegetable, herb
whine, whimper
flock, herd, drove
lick
bill and coo
keep licking
villa, cottage
middle of summer
poplar
spit, broach
disease, sickness
miserable, wretched
insolent, arrogant
swallow
language, tongue
linguist, philologist
get, obtain, win
saddle
creak, squeak
opening
open
openly
evidently
public, open
birchtree
open
press, weigh heavily
emphatic, weighty
after, on the basis of
pressure
keep pressing
press-button
want, misery, poverty
miserable, wretched, pitiable
misery
printing

nyög (-tem, -ött, -jön)
 nyöszörgés, -e
 nyugágy
 nyugdíj, -at
 nyugalom, nyugalmat,
 nyugalma
 nyugodtan
 nyugsz/ik (nyugodni,
 nyugodtam, nyugodott,
 nyugodjon, nyugodjék)
 nyugtalan
 nyugtat (-tam, -ott,
 ..asson)
 nyújt (-ani, -ott, -son)
 nyújtó
 nyújtóz/ik (-tam, -ott,
 -zon, -zék)
 nyúl (-t, -jon)
 nyúl, nyulat, nyula

moan, groan, falter out
 whine, whimpering, wailing
 deck chair
 pension
 peace, rest, repose, quiet
 quietly, peacefully, coolly
 lie, rest; is based upon

restless
 calm, soothe, set at rest

pass, hand, stretch, prolong
 stretcher, horizontal bar,
 stretching
 stretch oneself

reach for, put one's hand out,
 touch
 rabbit, hare

O

ó
 obsitos
 ócska
 odább
 odabenn
 ódon
 ok, -a
 oklevél
 ókor
 oláh, -t, -val, -ja
 olló
 oltár, -a
 olyasmi
 ont (-ani, -ott, -son)
 orca
 ordít (-ani, -ott, -son)
 ordítozás
 orgazdaság
 orgonasíp, -ot, -ja
 orgonabokor
 óriás
 óriási
 orkán, -ja
 oroszlánrész
 orsó
 ostobán

ancient, old
 discharged soldier, veteran
 old, worthless
 further away
 inside, in there
 old, ancient, antique
 cause, reason, motive, occasion
 deed, document, charter, certificate
 ancient times
 Wallachian, Rumanian
 a pair of scissors, shears
 altar, communion table
 something like
 shed, pour
 cheek
 shout, scream, roar
 (continuous) bawling shouting
 receiving and concealing stolen
 goods
 organ/flue/reed pipe
 lilac bush
 giant
 giant, huge
 hurricane, tornado, high wind
 lion's share
 spindle, reel
 stupidly

ostrom, -a
 ostromló
 oszlopcsarnok
 osztatlan
 osztoz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék)
 óv (-tam, -ott, -jon)
 óvatosan
 óvoda
 ozsonna (uzsonna)
 öblít (-eni, -ett, -sen)
 öbl, öblöt, öble
 őfelsége
 ökl, öklöt, ökle
 öl (-t, -jön)
 öl, -e
 öleb
 ölel (-t, -jen)
 öltöny, -ök
 öltözköd/ik (-tem, -ött, -jön, -jék)
 öml/ik (-eni, -ött, -jön, -jék)
 önálló
 önállóság
 öngyilkos
 önként
 önkéntelen
 önmagába vetett bizalom
 öntöttvas kondér
 önzés
 ördög, -öt, -e
 őriz (-tem, őrzött, -zen)
 őrző
 őrmester
 örök
 örököl (öröklök, -t, -jön)
 örökre
 örökül hagy
 örömet
 örömmámorban úszni
 őrség
 örült, -je
 örült sebességgel
 örvend (-eni, -tem, -ett, -jen)
 ősz, -ök
 ősember
 őserdő

siege, assault
 besieger
 colonnade, portico
 undivided
 divide, split, share
 protect, caution against
 carefully, cautiously
 kindergarten
 afternoon meal
 rinse, flush
 bay, gulf
 His/Her Majesty
 fist
 kill, put to death
 lap
 lap dog, pet/toy dog
 embrace, hug
 suit (of clothes)
 dress (oneself), put on one's clothes
 pour, flow
 independent, self-supporting
 independence, self-reliance
 suicide
 voluntarily
 involuntary, unintentional
 have faith in oneself
 cast iron kettle
 selfishness, egotism
 devil
 watch, guard, take care of
 patrol
 Armenian
 sergeant
 eternal, perpetual
 inherit, get by inheritance
 forever, for evermore
 leave by will, bequeath
 gladly, willingly, with pleasure
 be in an ecstasy of joy, overjoyed
 guards
 mad, insane, crazy
 at a terrific speed
 glad, delighted, pleased
 ancestor, forefather; ancient,
 ancestral, primitive, original
 prehistoric man, caveman
 virgin/primeval forest, jungle

ősi	ancient, ancestral, primitive, primary
ősi szokás	ancient custom, tradition
ősz (haj)	grey
őszinteség	sincerity, frankness
össz	total, global, general
össze	together
összecsapás	collision, clash
összefoglal	summarize
összefügg (-vel)	connected with, related to
összefüggő	connected, unbroken, continuous
összegyűlt	accumulated, piled up
összehangolás	harmonizing, co-ordinating
összehasonlítás	comparision
összehúz	draw together
összejön (-vel)	come together, keep company with
összeköttetés	connection, contact
összeolvad	become absorbed in, merge into, melt, thaw
összerázkod/ik	tremble, quiver
összeszed	gather, pick up
összeszedi az eszét	concentrate on, rack one's brain
összevissza	altogether, on the whole, about
összevisszaság	disorder, confusion
őstöndíj	scholarship
őtől-hatól	beat about the bush
övezet, -(j)e	zone, area, sphere
őz	deer
özönl/ik (-eni, -ött, özönljön)	stream, flow, flood, rush,
özvegy	widow

P

pacsirta	lark
padka	small bench
pajtás	buddy
palack, -ja	bottle, flask
palota	palace
pálya	course, path, orbit
panasz	complaint, lament
panaszkod/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)	complain, lament
pandur, -ja	gendarme
pántlika	ribbon
papírív	sheet of paper
papírszelet	piece/scrap of paper
papi szeminárium	seminary
papucs	slippers
parányi	tiny
párázik (-ott, -zon)	send forth steam/vapor
parázs, parazsat, parazsa	glowing embers

paripa
 párját ritkító
 párolgás
 pászka
 pásztor, -ja
 patikus
 pattogatott kukorica
 pecsenye
 pedagógiai
 pej
 pék, -je
 példa

példakép
 példány
 penészes
 pénzesutalvány
 pénztárca
 per, -e
 perem, -e
 permetez (-tem, -ett, -zen)
 perverz
 perzselő
 perzselő nap
 pici
 piheg (-tem, -ett, -jen)
 pilla
 pillanat, -ja
 pillanatfelvétel
 pillangó
 pillant (-ani, -ott, -son)
 pillantást vet (-re)
 pipáz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék)
 pirít (-ani, -ott, -son)
 pirul (-t, -jon)
 pityókos
 plakát, -ja
 pléd, -je
 pléh, -je
 pletykál (-t, -jon)
 pofon, -ja
 pofon teremt
 pokol, poklot, pokla
 pokol minden kinja
 polc, -a
 polgári
 polgármester
 pompás
 póni, póniló
 pont
 ponyva

steed, saddle horse
 unmatched, unrivaled
 evaporation, exhalation
 Passover cake
 shepherd, herdsman
 druggist, pharmacist
 popcorn
 roast
 pedagogic
 bay, chestnut
 baker
 example, precedent, exercise for
 practice, problem
 ideal, example, pattern
 copy, specimen, sample
 mildewy, mouldy, musty
 money order
 purse
 legal action, lawsuit
 border, edge
 spray, atomize
 perverse
 torrid
 scorching sunshine
 tiny
 pant, gasp
 eyelash
 moment
 snapshot
 butterfly
 glance at, take a peep at
 glance at
 smoke a pipe
 toast, fry, burn, tan
 blush, redden, become red/pink
 tipsy
 poster, placard
 traveling rug
 tin
 gossip, talk scandal, tattler
 slap in the face, box on the ear
 slap in the face
 hell
 all the sufferings of hell
 shelf
 civil, civilian, middle class
 city mayor
 splendid
 pony
 exactly, just
 brass

poroszkáló
portörles
postaláda
postautalvány
pót

pottyán (-t, -jon)
pör, -ök, -e
praktikus
precíz
presztizs
protekciós levél
próza
pucoló
puli

punktum
puska
puszta

pusztán
pusztít (-ani, -ott, -son)
pusztító
pusztul (-t, -jon)
püspök, -öt, -je

ambling, pacing, foot-pacing
dusting
mailbox
money order
supplementary, substitute, further,
second best
fall, slop, flop
legal action, lawsuit
practical
exact
prestige
letter of recommendation
prose
cleaner
puli (small very shaggy black
Hungarian sheep dog)
there's an end to it
gun
lowland plain, prairie, ranch,
farmstead
merely, only, solely
destroy, overrun
destructive, ruinous
perish, is destroyed
bishop, pontiff

R

ráadásul
ráakad (valamire)
rab, -ja
rábír (valakit valamire)
ráér
rabszolga
radír, -ja
rág (-tam, -ott, -jon)
ragad (-t, -jon)
ragadós
ragályos
ragaszt (-ani, -ott,
..asszon)
rágicsál (-t, -jon)
ragyog (-ott, -jon)
ragyogó arc
ráillő
rak (-tam, -ott, -jon)
rá kerül a sor
rakéta
rang, -ja
rangos
ránt (-ani, -ott, -son)

in addition
come across
prisoner, captive, convict
induce somebody to do something
have time for something
slave
(pencil) eraser
chew, crunch
seize, grip
contagious, epidemic
contagious, epidemic
stick, paste, glue

chew at, munch, nibble
shine, glitter, gleam, sparkle, glow
happy face
fitting, suitable
put, set, place
it's his turn
rocket
rank, grade, degree, status, place
dignified, proud
pull, drag

rántotta
 rányomta bélyegét
 rászorul (-t, -jon)
 ravasz
 ravatal
 ráz (-tam, -ott, -zon)
 rázkod/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)
 redőny
 réges-régen
 rejt (-eni, -ett, -sen)
 rejtelmes
 rejtély
 rekedten
 remeg (-tem, -ett, -jen)
 remekmű
 reményked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)
 reménytelen
 rémes
 rémregény
 rémült
 rend, -je
 rendbeszed
 rendelkezésre áll
 rendelkezik/ik (-tem, -ett, -zen, -zék)
 rendetlenked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)
 rendezés
 rendező
 rendház
 rendkívül
 rengeteg, -je
 rest
 részecske
 reszket (-tem, -ett, ..essen)
 részlet, -(j)e
 részletesen
 részvét, -e
 részvétet kelt
 réteg, -e
 rettenetes
 rettenetesen
 rettenés
 révedez/ik (-tem, -ett, -zen, -zék)

scrambled eggs
 leave one's mark
 have need
 sly, cunning
 catafalque, bier
 shake, jingle, jog
 shake, quiver, jolt, jerk
 shutter
 very long ago
 hide, conceal, mask, camouflage
 mysterious
 mystery, secret, riddle
 hoarsely, harshly
 tremble, shake, shudder
 masterpiece, work of art
 hope
 hopeless
 dreadful
 horror story, blood and thunder story
 terrified, horrified
 order
 put in order
 available, disposable
 possess
 be up to mischief, make a disturbance
 arrangement, organization, sorting
 organizer
 monastery, convent
 extraordinarily, extremely, most, uncommonly, unusually
 vast number of, countless; huge, enormous, vast trackless forest
 lazy, slothful, sluggish
 particle, fragment
 tremble, shudder
 part, section
 in detail
 sympathy
 enlist sympathy
 layer, course, deposit
 dreadful
 terribly, dreadfully
 dread, fear, shrink back
 daydream, stare

révén (-nek)
 resignált
 riadó
 ritkán
 ritkás (fogak)
 ritmusba foglal
 robbanás
 robbanó anyag
 robotol
 rohamosan
 rohan (-t, -jon)
 rokon
 roló
 rom, -ja
 romba dönt
 ronda
 rongybaba
 rongyos
 ropogás
 roppan (-t, -jon)
 rost, -ja
 rostsütő
 rovására (valaminek)
 rozoga
 rózsám
 rögtön
 röpköd (-tem, -ött, -jön)
 rövid
 rúg (-tam, -ott, -jon)
 rugó
 rúgodóz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék)
 ruhatár
 ruház (-tam, -ott, -zon)
 rúzs

through, by means of, per
 resigned
 alarm
 rarely
 widely spaced
 put into rhythm
 explosion
 explosive, blasting agent
 drudge, slave, work hard
 rapidly
 run, hurry, race along
 relative
 window shade, venetian blind
 ruin, wreck, remains
 destroy, ruin, knock out
 ugly
 rag doll, moppet
 ragged, torn
 cracking, crunching
 crack, make a cracking sound
 fiber, broiler
 broiler
 to the detriment of, at the price
 or expense of (sg.)
 broken down, shaky
 my love, sweetheart
 right away, at once
 fly about/around
 short
 kick
 spring
 keep kicking
 cloakroom, checkroom
 provide with clothes
 lipstick

S

sajnálatos
 sajtótermék
 santa
 sántikál (-t, -jon)
 sápadt
 sapka
 sárgarigó
 sárgaréz, reze, reze
 sarkig kitárt
 sáros
 sarkvidék
 saru
 sebj

regrettable, sad, unfortunate
 publication, printed matter
 lame, limping
 limp
 pale
 cap
 golden oriole, yellow bird
 brass
 wide open
 muddy
 polar region, arctic/antarctic region
 shoe, sandal
 doesn't matter, never mind

sebesség, -e
sebesült
segéd

sekély
selyem, selymet, selyme
selyemszál
semmiképen
sereg, -e

sérelem, sérelmet, sérelme

sért (-eni, -ett, -sen)
se szó se beszéd
sikoltás
síléc
simít (-ani, -ott, -son)
simogat (-tam, -ott,
..asson)

sintér, -je
sír (-t, -jon)
sír, -ok, -ja
siránkoz/ik (-tam, -ott,
-zon)

sírdogál (-t, -jon)
sírva fakad
sivalkod/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék)

skatulya
sláger
sógor, -a

sóhajt (-ani, -ott, -son)
sokall (-ani, -ott, -son)

sokaság, -a
sokasod/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék)
sokfelé

sopánkod/ik (-tam, -ott,
-jon)

sor, -a
sorakoz/ik (-tam, -ott,
-zon, -zék)

sorozat, -ja
sors
sóska
sovinizmus
sötétségbe borult
spájz
statiszta
statisztikus

speed
wounded
auxiliary, subsidiary, reserve;
assistant
shallow
silk
silk thread
by no means
army, crowd, multitude; lots of,
heaps of
injury, offense, grief, grievance,
damage, disadvantage
offend, insult, injure, hurt
without a word
scream, shriek, yell, squall
ski
smooth, even, level
stroke, caress

dogcatcher
cry, weep, wail
grave, tomb
lament, wail, complain

keep crying (softly)
start crying
scream

box
hit, songhit
brother-in-law, a relative by
marriage

sigh
find too much, too expensive
get tired of, be fed up with
crowd, multitude
multiply, increase (in numbers)

in many different places, in
many directions
lament

line
line up, arrange order

series
fate
garden sorrel
chauvinism
plunged into darkness
pantry, larder
supernumerary
statistician

stempli	(rubber) stamp
súg (-tam, -ott, -jon)	whisper
sugár, sugarat, sugara	ray, beam, stream
sugároz (-tam, -ott, ..rzott, -zon)	radiate, beam, broadcast
sugárzás	radiation, beaming
suhanc	youngster, lad
súly	weight, heaviness
suszter, -e	shoemaker
suttog (-tam, -ott, -jon)	whisper, talk in undertones
süket	deaf
süllyed (-t, -jen) vi	sink
süllyeszt (-eni, -ett, ..essen)	sink, submerge
sürgetés	urge, pressing
sürgősen	urgently
sűrű	thick, dense, close
sűrűn	often, densely
sűrűn szerepelt	often appeared
sütő	oven
süveg	high (fur) cap
süvít (-eni, -ett, -sen)	howl, roar
szab (-tam, -ott, -jon)	cut, tailor
szabadít (-ani, -ott, -son)	liberate
szabályozott	regulated
szag, -a	scent, odour
szakácsnő	cook
szakad (-t, -jon)	tear, wear out
szakáll, -ak, -t, -a	beard
szakasz	section, part, sector
szakaszvezető	lance sergeant
szakirodalom	special or technical literature
szakít (-ani, -ott, -son)	tear, rip, split, break
szakkör	study group, professional circle
(egy) szál, -at, -a	single piece, thread
szalag, -ja	ribbon, band
szállás	lodging
szállást ver	dig a shelter
szállingóz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék)	go one by one
szállítólevél	bill of delivery
szálló	hotel
szalmakazal	strawstack
szalonna	bacon
számadás	account
szamár, szamarat, s amara	donkey, fool
számlál (-t, -jon)	count, compute
számontart	keep in evidence
szán (-t, -jon)	pity, feel sorry for
szán (valakinek)	intend, reserve for
szándék, -ot, -a	intention
szánkóz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék)	go sleigh riding

szánt (-ani, -ott, -son)	plough
szaporít (-ani, -ott, -son)	increase, multiply
szaporod/ik (-tam, -ott, -jon, -jék)	propagate, reproduce, increase
szaporulat	increase, growth
száradt	dried
száraz	dry
szárazföld	mainland, continent
szárítás	drying
szárítógép	dryer
származ/ik (-tam, -ott, -zon, -zék)	originate, descend
származó	descending, originating
szárny, -at, -a	wing
szarvas	deer, stag
szarvasbika	stag
szed (-tem, -ett, -jen)	pick, gather
szed (ételt)	help oneself
szeg	nail (n)
szeges	nailed, studded
szegez (-tem, -ett, szegzett, -zen)	nail, spike
szeglet	angle, corner
szégyell (-t, -jen)	feel ashamed
szégyen	shame
szégyenkezve	ashamed
széjjeltette	put it apart
székely	Magyar of Eastern Transylvania
székesegyház	cathedral
székház	seat, center, headquarters
székváros	capital, town with a royal residence
szélcsendes	calm, windless
széle (valaminek)	edge
széles körű	wide ranging
szeliden	gently, softly
szellem, -e	spirit, mentality, morale
szellemi	mental
szellemi alap	intellectual foundation
szellemóriás	genius, master mind
szellő	breeze
szellőztet (-tem, -ett, ..essen)	ventilate, air
szélmalom, malmot, malma	windmill
szélnek ereszt	let go
széltében-hosszában	far and wide, everywhere, throughout the country
szem, -e	eye
szemben	opposite, facing, in front of
szembe száll	stand up against, oppose
szembe szegez	contrast, compare with
szembetűnő	conspicuous, striking, visible
szeme világa	(eye) sight
személyesen	personally, in person

személyi igazolvány	identity card
személyiség	personality
személyzet	employees, staff
szemét, szemetet, szemete	trash, litter, rubbish
szemfedő	shroud, winding sheet
szemlél (-t, -jen)	view, gaze at, look on, inspect
szemlélődő	spectator, onlooker, observer, thinker
szemmel tart	keep an eye on, watch
szemöldök, -öt, -e	eyebrow
szemrehányás	reproach
szemtelenül	impertinently, impudently
szén, szenet, szene	coal, charcoal
széna	hay
szénaboglya	haystack, hayrick
szendered/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	doze off
szénsav	carbonic acid
szentül őriz	guard firmly
szenvedély	hobby, passion, emotion
szerelem, szerelmet, szerelme	love
szerencse kedvez (valakinek)	he is lucky, fortune smiles (on someone)
szerény	modest, humble
szerep, -e	role, part
szerető	lover
szerint	according to
szerkeszt (-eni, ett, ..essen)	edit, compile, construct, design, fabricate, compose
szerkezet -(j)e	structure, composition
szertelen	uncontrolled, unrestrained, immoderate
szerteszét	all over, in all directions
-szerű	like, resembling
szervezett	organized
szerző	author, writer, composer
szét	apart, in different directions
szétbont	decompose, take apart
széthasít	split (in two)
szétkerget	disperse, scatter, break up
szétmegy	go apart, go to pieces
szétpattan	burst into pieces, split, crack
széttör	break into pieces
szezon, -ja	season
szid (-tam, -ott, -jon)	scold, chide, reprimand, abuse
szidalom, szidalmat, szidalma	insulting word, remark
szigorlat	university examination
szigorlatot letesz	pass a university examination
szikla	rock
szikráz/ik (-ott, -zon, -zék)	sparkle, gleam, glitter
szilánk, -ja	splinter, chip

szilárd	firm, solid, strong
szilfa	elm tree
szilszkin	sealskin
Szilveszter éjszaka	New Year's Eve
szimpátia	sympathy
szín, -e	barn, shed
színe (valaminek)	right side (of something)
színes	colorful, colored
színez (-tem, -ett, -zen)	color
színjáték	drama, play
színt, -je	level
színte	almost, nearly, practically
színvonalas	high level, high standard
szív (-tam, -ott, -jon)	inhale, smoke (a cigarette)
szívatlanul	unsmoked
szívdobogva	with beating heart
szívszakadva	desperately, most anxiously, longingly
szkepszis	skepticism
szó, szavak, -k, szót, szava	word
szóba áll	speak to, engage in conversation
szobadísz	room decoration, ornament
(a) szó betű szerinti értelmében	literally
szó esik (valamiről)	it is mentioned, the question comes up
szólam, -a	phrase, catchword
szolga	servant
szolgabíró	chief magistrate of a Hungarian administrative district (before 1945)
szolid	serious minded, sober, reliable
szóló	valid
szomorúfűz	weeping willow
szór (-t, -jon)	throw, scatter, spread, sprinkle
szórakozás	entertainment, amusement
szorít (-ani, -ott, -son)	press, grasp
szorítkozik/ik (-tam, -ott, -zon, -zék)	limited, restricted
szoros	tight, close
szoros kapcsolat	close connection
szortíroz (-tam, -ott, -zon)	sort, classify
szorult	squeezed in, reduced to
szószék	pulpit
szótár, -ak, -a	dictionary
szóval	in short, briefly
szög, -e	angle, angular
szőke	blond
szök/ik (-tem, -ött, -jön, -jék)	escape, flee
szökkenés	leap

szőlő
szöveg, -e
szövőgép
szubvencionálás
szúnyog, -ja
szűr (-t, -jon)
szurok, szurkot, szurokja
szűk
szűkös
szűkre méretezett
szűkre szabott
szükséges
szükségszerűség
szül (-t, -jön)
szület/ik (-tem, -ett,
..essen)
szünes-szüntelen
szünet, -(j)e
szünet nélkül
szünidő
szűr, -ők, -t, -je
szüretel (-t, -jen)
szürkület
szűrőd/ik (-ött, -jön, -jék)
szűrődik (élményből)
szűz

grape
text
powerloom, loom
subsidize
mosquito
sting, prick, pierce, stab
pitch, tar
tight
scanty, tight
limited, restricted, tight fitted
limited (in space)
necessary, required
inevitableness, necessity
give birth to
be born, come into the world
unceasingly, uninterruptedly,
pause, break, stop
unceasingly, without stopping
vacation, holiday
long, embroidered felt cloak
worn by a Hungarian shepherd
vintage, harvest grapes (and
other fruits)
twilight
filter
crystallize/emerge from experience
virgin, pure, intact

T

tábla
tábor
tág
tagad (-tam, -ott, -jon)
tágas
tágítható
tágra nyitott
táj, -at
táj (idő)
tájékoztatlanság
tájkép
takaró
takaródó
takarodót fúj
tál, -at
talaj
találgat (-tam, -ott,
..asson)
találós
talp, -at, -a

court of appeal
camp
wide, large, ample
deny
spacious, roomy, large
stretchable
opened wide
region, tract, land
towards, about, around
lack of information, ignorance
landscape, scenery, view
cover
taps
sound tattoo
dish
ground, soil, earth
try to guess, keep guessing
appropriate, proper
sole

talpal (-t, -jon)
 talpon van
 támad (-t, -jon
 támaszkod/ik (-tam, -ott,
 -jon, -jék)
 támogatás
 támogatásra szorul
 tanács
 tanácstalanul

 tanakod/ik (-tam, -ott,
 -jon, -jék)
 tanítvány
 tanulékony
 tanulmányút
 tanúskod/ik (-tam, -ott,
 -jon)
 tapasztal (-t, -jon)
 tapasztalt
 táplál (-t, -jon)
 tapogat (-tam, -ott,
 ..asson)
 tárca
 tárcsáz (-tam, -ott, -zon)
 tarisznya
 tarka
 társadalmi berendezkedés
 társalog (társalgok,
 társalgott, -jon)
 társaság
 társnő
 tartalmaz (-ott, -zon)
 tartomány
 tartozás
 tartozék, -a
 tartoz/ik (-tam, -ott,
 -zon, -zék)
 tartóztat (-tam, -ott,
 ..asson)
 távirat, -ja
 távoleső
 távollét
 tbc. (tuberkulózis)
 teáskanna
 tegez (-tem, -ett, -zen)

 tehát
 tehetetlenség
 tehetség
 tehetséges
 tejszín
 tejszínhab

resole
 be up and about, be on the move
 arise, come into being, attack
 lean against

 assistance
 needs assistance
 advice, council
 undecidedly, helplessly, not
 knowing what to do
 consult, discuss

 student, pupil, follower
 teachable
 study tour
 give proof/evidence, bear witness

 find, discover, experience, learn
 experienced, skilled
 nourish, feed
 feel one's way

 pocketbook, purse
 dial
 satchel, bag
 multicolored
 social structure
 converse, chat

 company, society
 female companion/partner
 contain, hold, include
 dominion, land, territory
 debt, liability
 accessories, belongings
 owe, be indebted to

 detain, keep back

 telegram
 far off, remote, out of the way
 absence
 tuberculosis
 teapot
 use the thee-thou form, be on
 familiar terms
 therefore, accordingly
 helplessness, impotent, powerless
 talent
 talented
 cream
 whipped cream

tekint (-eni, -ett, -sen)	look, regard, consider
tekintet -(j)e	look, glance
tekintetes	honorable
tekintet nélkül	regardless, without respect
tele (valamivel)	full
telefonérme	telephone token
telekkönyv	real estate register
telep, -e	establishment, plant
teleped/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	settle down, sit down
telepes	settler, planter
telepít (-eni, -ett, -jen, -jék)	plant, settle, colonize
televíziós készülék	television set
telik az idő	time passes
telistele	full to the brim, crammed
teljesítőképeség	efficiency, ability, productivity
téma	subject, theme
temet (-tem, -ett, ..essen)	bury
temetés	funeral
temető	cemetery
tengely	axle, axis
tény	fact
tenyér, tenyeret, tenyere	palm of the hand
ténylegesen	actually, really
tér (-t, -jen)	return
térd, -e	knee
térdel (-t, -jen)	kneel
térdepel (-t, -jen)	kneel
terem (-tem, termett, -jen)	yield, produce, grow
terem, termék, termet, terme	hall, large room
teremt (-eni, -ett, -sen)	create, make, produce
teremtés	creature
teremtésit	damn it, confound it
térfogat	capacity, volume, mass
teríték, -e	cover, set
terítő	tablecloth
terjed (-t, -jen)	spread, expand
terjedelem, terjedelmet, terjedelme	size, extent, dimension
terjeszkedés	expansion, spreading
termék, -e	product
természet	nature
természetrajz	natural history
termet, -e	figure, stature
térség, -e	space
terül (-t, -jön)	spread, stretch out
terv, -e	plan
tervező	designer, planner
test, -e	body
testetlenség	incorporeity
testvér	brother (sister)
tesz-vesz	keep busy, employ oneself

tetéz (-tem, -ett, -zen)
 tető, teteje
 tetű
 teve
 tevékenység révén
 tilt (-ani, -ott, -son)
 tiltakoz/ik (-tam, -ott, -zon, -zék)
 tincs, -et
 tinta
 tiszt, -et
 tisztás
 tisztelet, -(j)e
 tisztességes
 tisztség, -e
 tisztviselő
 titkol (-t, -jon)
 titok, titkot, titka
 tokány
 tol (-t, -jon)
 tolmácsol (-t, -jon)
 tolmácsoló
 tolong (-ani, -tam, -ott, -jon)
 tonna
 tónus
 torkolat
 torna
 torna
 tornác
 torony, tornyot, tornya
 tovább
 továbbá
 több, tövet, töve
 többé
 többé-kevésbé
 többlet, -(j)e
 többnyire
 többség, -e
 töke
 tökéletesen
 tölcser
 tölgy
 töltött revolver
 tömeg, -e
 tömördek
 tönkrement
 tönkretesz
 töpreng (-eni, -tem, -ett, -jen)
 töredék, -e

heap up
 top
 louse
 camel
 through activity
 forbid, prohibit
 protest

 curl, lock
 ink
 office, function, duty
 clearing, opening
 respect, reverence, esteem
 honest, proper, adequate
 office, charge, function
 clerk
 hide, conceal
 secret
 stew
 push, wheel
 interpret
 interpreter
 push (oneself forward)

 ton, metric ton
 tone, tint
 mouth, outlet
 horseradish
 gymnastics
 porch
 tower, steeple
 longer, further, more
 furthermore
 foot, stock
 (no) more, (no) longer
 more or less
 surplus
 mostly, generally
 majority
 capital, asset
 perfectly, faultlessly
 cone, funnel
 oak
 loaded revolver
 mass, body
 innumerable
 became bankrupt
 ruin
 brood, meditate

 fragment, portion

tör/ik (-tem, -ött, -jön, -jék)	break
töri magát	overwork, slave, exert
törleszt (-eni, -ett, ..essen)	pay by installment
töröl (törölök, -t, -jön)	wipe
törülköző	towel, handcloth
törvény	law
törvényesítés	legitimation
törzs	trunk
törzsökös	pure blooded
törzsvendég	habitual visitor
tragikus	tragic
trappol (-t, -jön)	trot
tréfál, (-t, -jön)	joke, jest
trombita	bugle, trumpet, cornet
trombitás	trumpeter
trónfosztás	dethronement, deposition
troli	trolley
tudatos	conscious
tudományos	scientific
tudomást szerez	get knowledge of, come to hear of
tudós	scientist
tulajdonképpen	really, actually, strictly speaking
túlnépesedett	overpopulated
túlnyomó	predominant
túlságosan	excessively
túlsó	the other side, opposite
túlzás	exaggeration
túra	tour, excursion
tusa	struggle, fight
tű	pin, needle
tükröz (-tem, -ött, -zön)	reflect, slant, mirror
tüleked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	jostle
tünetmentes	phenomenal
tündér, -e	fairy
tündökl/ik (-eni, -költem, -ött, -köljön, -köljék)	glitter, sparkle, glisten, shine
tündöklő	brilliant, splendid, gleaming
tünet, -(j)e	symptom, sign
tűn/ik (-t, -jön)	appear, become visible, strike the eye, disappear
tűnőd/ik (-tem, -ött, -jön, -jék)	muse, ponder
tűnő pillanatra	for a (vanishing) moment
tüntetőleg	demonstratively
tűr (-t, -jön)	endure with patience, suffer
tűrelem, türelmet, türelme	patience
türelmetlenked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)	get/grow impatient, show signs of impatience

tűz, tüzet, tüze
 tűz (-tem, -ött, -zön)
 tűzes
 tüzet rak
 tűzoltó
 tűzoltó létra

fire
 stick, fix; fasten with a pin
 burning hot; fiery
 make a fire
 fireman, fire guard
 fire-ladder escape

U

udvarház
 ugrál (-t, -jon)
 ugrándoz/ik (-tam, -ott, -zon,
 ugyan

manor house, country, house
 jump around
 jump/around/about
 what?, you don't say so,
 you don't mean it

ugyanakkor
 ugyan, dehogy...
 úgyhogy
 úgy lehet tekinteni
 úgy tűnik
 újabb

at the same time
 there, of course not
 so that
 can be regarded/considered
 it appears
 further, subsequent, repeated
 novelty

újdonság
 ujj, -at
 ujjat felnyújt
 ultraibolya
 un (-t, -jon)
 unatkoz/ik (-tam, -ott,
 -zon, -zék)

finger
 raise a hand
 ultraviolet
 be tired of, bored with
 feel dull, be bored

unoka
 unokahúg
 unokatestvér
 uralkod/ik (-tam, -ott,
 -jon, -jék)
 uralkodó
 uraság

grandchild
 niece
 cousin
 rule, dominate

úrfi
 úrrá vált az a felfogás
 utal (-t, -jon)
 utál (-t, -jon)
 utánanéz

ruler
 lord, nobleman, owner (of
 great estate)
 young gentleman/master
 became the general opinion
 refer to, relate to
 detest, hate, loathe
 check, go into the matter,
 examine

utánoz (-tam, -ott, -zon)
 utasítás

imitate, mimic, copy
 command, instruction, direction,
 order

útbaigazítás
 útnak ered
 utóbbi
 utolér
 utoljára
 útra kel
 útveszt ~

information, direction
 start off (to go)
 latest, latter
 catch up with
 last time, at the last
 leave for
 labyrinth

üdül (-t, -jön)
 ügyel (-t, -jen)
 ügyfél
 ügynökség, -e
 ügyvezető
 üldöggél (-t, -jen)
 üldözött
 ültet (-tem, -ett, ..essen)
 ültetvény
 ünneplő
 űr, -ök, -je
 űreg, -e
 űrhajós
 űrkísérlet
 űrül (-t, -jön)
 űstökös
 üt (-ött, üssön)
 ütem, -e
 ütközet, -(j)e
 ütődés
 ütődött
 űz (-tem, -ött, -zön)
 üzemanyag
 üzen (-t, -jen)

rest and relax, take a holiday
 take care of, watch over
 client
 agency
 managing, manager
 sit around
 persecuted
 plant; set, seat
 plantation
 Sunday clothes, best clothes
 vacuum, void, empty space
 hollow, cavity, cave
 astronaut
 space test/experiment
 get empty
 comet, meteor
 slap, beat, strike
 time, beat, pace
 battle
 knock, shock
 goofy
 chase, drive
 fuel
 send a message/word

V

vad, -at, -ja
 vadász/ik (-tam, -ott,
 ..ásszon, ..ásszék)
 vadbőr
 vadidegen

 vadméh
 vadőr
 vadregényes
 vág (-tam, -ott, -jon)
 vágtat (-tam, -ott, ..asson)
 vágy, -at
 vagyis
 vagyon, -a
 vagyontárgy
 váj, (-t, -jon)
 vakar (-t, -jon)
 vakaródz/ik (-tam, -ott, -zon,
 -zék)
 vakbél
 vakító
 vakon
 valamint
 válás

wild, untamed, undomesticated
 hunt, shoot

 hide/pelt
 perfectly strange, completely
 unknown
 wild bee
 gamekeeper, ranger
 romantic
 cut
 gallop, ride at full speed
 desire, wish, longing
 that is, namely
 property, fortune, wealth
 property, asset
 dig, scoop up
 scratch
 scratch oneself

 appendix
 blinding
 blindly
 just as, as well as
 divorce

vál/ik (-t, -jon, -jék)
 valamivé
 vall (-ani, -ott, -jon)
 váll, -a
 vállal (-t, -jon)
 vállakoz/ik (-tam, -ott,
 -zon, -zek)
 vállat von
 való
 valóban
 valódi
 valójában
 valóság, -a
 valóságos
 valóságosan
 valószínűség
 valószínűtlen
 váltás
 váltogat (-tam, -ott, ..asson)
 változás
 változat, -a
 változatos
 vályog, -ja

 vándorló
 vánszorog (-tem, -rgott, -jon)
 varasbéka
 varázsol (-t, -jon) vmt vmvé

 varázsszó
 város nevezetessége
 Varsó
 vas, -at
 vásár, -a
 vás/ik (-ott, -son, -sék)
 vasrács
 vászon, vásznat, vászna
 védenc
 védett
 védőoltás
 védővám
 végeredményben
 végerősítő
 véget vet
 véglet
 végrehajt
 végrendelet, -(j)e
 végtag
 végtelen
 végül
 végvár
 végzés

turn or convert into
 something
 admit
 shoulder
 take, assume the responsibility
 undertake

 shrug (the shoulders)
 belonging to
 really, truly, indeed
 real
 actually
 reality
 real, genuine
 actually, practically
 probability, likelihood
 improbable, unlikely
 changing
 keep changing
 change
 version, variation
 varied, diversified
 sun-dried unburnt brick,
 adobe house
 wandering
 drag oneself along, crawl along
 toad, paddock
 change something into something
 else
 magic word
 the sights of the town
 Warsaw
 iron
 fair, market
 wear away, fray, get dull
 iron bars, grill
 linen, canvass
 protégé
 protected
 vaccination
 protective tariff/duty
 after all
 final/terminal amplifier
 put an end to
 extreme
 carry out, fulfill, execute
 last will
 limb, extremity
 infinite, endless
 finally
 border fortress
 order, degree

végzetesen
 végzetesség
 végzetszerű
 vegyesbizottság
 vegyít (-eni, -ett, -sen)
 vekker
 vékony
 vél (-t, -jen)
 véletlen
 vénség, -e
 ver (-t, -jen)
 veréb
 vereked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)
 verés
 verhetetlen
 veríték, -e
 vérontás
 vész
 veszedelmes
 veszeked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)
 veszettség
 vet (-ett, vessen)
 vét (-eni, -ett, -sen)
 vet ágyat
 vétség
 vevő
 vezér, -e
 vezérigazgató
 vézna
 vidám
 vidáman
 víg
 vigad (-tam, -ott, -jon)
 vígan
 vigasz
 vigasztal (-t, -jon)
 vigasztalás
 vigyorog (-rgok, -tam, -rgott, -jon)
 világmindenség
 világűr
 villan (-t, -jon)
 villogó
 virul (-t, -jon)
 visel (-t, -jen)
 viselked/ik (-tem, -ett, -jen, -jék)
 viszont

fatally
 fatality
 inevitable, fatalistic
 joint/mixed commission
 mix, combine
 alarm clock
 thin, slim
 think, believe, consider
 accidental, inadvertent
 old age
 beat
 sparrow
 fight
 beating
 unbeatable
 sweat, perspiration
 bloodshed
 disaster
 dangerous
 quarrel
 rabies, madness (of a dog)
 throw, toss, sow
 do wrong, make a mistake
 make a bed
 offense, mild crime
 buyer, customer
 leader
 managing director
 thin, puny, sickly
 gay
 cheerfully
 gay
 have a good/merry time,
 amuse oneself
 gayly, cheerfully
 comfort, consolation
 console, comfort
 consolation
 smirk, smile derisively
 universe
 space, void
 flash, twinkle
 flashing, glittering, sparkling
 flower, bloom
 wear
 behave, conduct oneself
 on the other hand

viszontagságos

viszony
viszonyítva
viszonylag
viszonylat
visszaélés
visszaforogat
visszatér
visszautasít
visszaver (hangot)
visszazökken
vita
vitat (-tam, -ott, ..asson)
vitéz
vitorlás
vívmány
vizeszsemlye
vízvezeték
vizsla
voltaképpen
vonat
vonás
vonatkoz/ik (-ott, -zon, -zék)
vonít (-ani, -ott, -son)
vő, -t, veje
vőlegény
vörheny
vörös

vicissitudinous, characterized
by ups and downs
proportion, relation
compared
comparatively, relatively
relation, respect
abuse, misuse
turn back
return
refuse
reverberate
jerk, jolt, fall back
debate, discussion
debate, argue
brave, valiant
sailing boat
achievement, attainment
roll (of bread)
water pipe
retriever, pointer, setter
actually, as a matter of fact
line
characteristic, trait
concern, refer, relate (to sg.)
howl
son-in-law
fiancé, groom
scarlet fever
red

Z

zab, -ja
zacskó
zajong (-ani, -tam, -ott, -jon)
zárt
zászló
zavar (-t, -jon)
zavarba hoz
zavartan
zegzugos
zeng (-eni, -tem, -ett, -jen)
zenit, -je
zimankós
zokog (-tam, -ott, -jon)
zománcozott
zord
zöld ágra vergődik
zöm
zörget (-tem, -ett, ..essen)
ajtón
zúdít (-ani, -ott, -son)

oat
bag
clamor, be noisy
closed
flag
disturb, molest, trouble
embarrass
embarrassed, perplexed, troubled
zig-zagged
sound, ring
zenith
sleety
sob, blubber
enameled
severe
prosper, make a success of
mass, bulk
rap on the door

pour, dump

zúg (-tam, -ott, -jon)
zúgás
zúgolód/ik (-tam, -ott,
-jon, -jék)
zuhan (-t, -jon)
zuhatag
zűm
zűmmög (-tem, -ött, -jön)
zűrzavar

zsák, -ja
zsákhordó
zsarnok, -a

zseniális
zsidó
zsinor

roar, rumbling
rustle, humming, murmur
complain, grumble

plunge
waterfall
buzz, hum
buzz, hum
confusion

sack, bag
sack carrier
tyrant, autocrat, dictator,
oppressor
brilliant
Jewish, Jew
string

FSI Language Publications available from
Superintendent of Documents
Washington, D.C. 20402

BASIC COURSES

Amharic (Units 1-50), \$2.25
Amharic (Units 51-60), \$2.50
Cambodian (Units 1-45), \$2.00
Chinyanja (Units 1-63), \$1.75
French (Units 1-12 and 13-24, a set), \$4.00
French Supplementary Exercises (Units 1-15), \$3.25
Fula (Units 1-40), \$2.75
German (Units 1-12), \$2.00
German (Units 13-24), \$1.75
Greek (Vol. 1), \$1.75
Greek (Vol. 2), \$1.00
Hebrew (Units 1-40), \$2.50
Hungarian (Units 1-12), \$1.25
Hungarian (Units 13-24), \$1.75
Kirundi (Units 1-30), \$2.75
Kituba (Units 1-35), \$2.25
Korean (Vol. 1), \$3.00
Lingala (Units 1-24), \$1.50
Luganda (Lessons 1-94), forthcoming
Moré (Units 1-48), \$1.75
Serbo-Croatian (Units 1-25), \$3.50
Serbo-Croatian (Units 26-50), forthcoming
Shona (Units 1-49), \$2.50
Spanish (Units 1-15 and 16-30, a set), \$7.50
Spanish (Units 31-45), \$3.25
Spanish (Units 46-55), \$2.50
Swahili (Units 1-150), \$3.00
Turkish (Units 1-30), \$2.25
Turkish (Units 31-50), forthcoming
Twi (Units 1-20), \$1.25
Vietnamese (Vol. 1), \$1.75
Vietnamese (Vol. 2), \$1.50
Yoruba (Units 1-49), \$1.75

Finnish Graded Reader, forthcoming
Hungarian Graded Reader
Indonesian Newspaper Reader, forthcoming
Spanish Programmatic Course Instructor's Manual, \$0.75
Spanish Programmatic Course Student Workbook, \$2.25
Swahili - General Conversation, \$0.75
Swahili - Geography, \$0.65
Thai - Reference Grammar, \$1.25
Yoruba Intermediate Texts, \$1.25

Supplies of all publications listed are limited, and prices are subject to change without advance notice. Rules require remittance in advance of shipment. Check or money order should be made payable to the Superintendent of Documents. Postage stamps and foreign money are not acceptable.